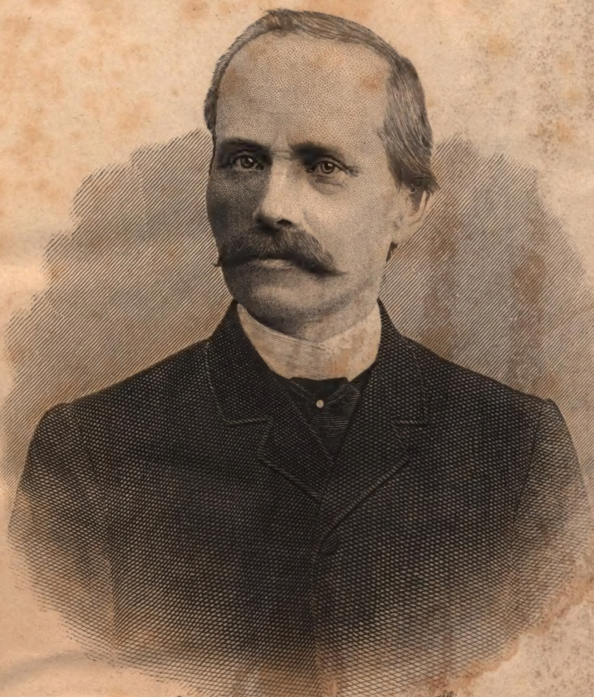
Louis Kuhne

NOUA ȘTIINȚĂ DE VINDECARE

Stich u. Druck v. A. u. Th. Weger, Leipzig.

Nur Reinlichkeit heilt.
Louis Kuhne

Nu se vinde

Noua ştiinţă de vindecare

întemeiată pe principiul

Unităţeĭ tuturor boalelor

şi vindecarea lor fără doctoriĭ şi fără operaţiĭ, potrivit acestuĭ principiu.

Manual şi sfătuitor pentru sănătoşĭ şi bolnavĭ

de

LOUIS KUHNE

Devisa:
«Cine caută adevărul, nu trebuĭe să numere adepţiĭ.» *Leibnitz.*

Tradusă cu învoirea autoruluĭ, după a două-spre-zecea ediţie germană, prelucrată cu desăvîrşire şi îmbunătăţită.

(a 38-a mie)

Apărută în limbele germană, engleză, franceză, spaniolă, portugeză, olandeză, itatiană, rusă, suedeză, daneză, greacă, romînă, poloneză, boemiană, ungară, Urdu şi Telugu (limbĭ indiane indigene).

Cu portretul autoruluĭ gravat în oţel şi numeroase ilustraţiĭ în text.

INSTITUTUL DE EDITURĂ
RALIAN ŞI IGNAT SAMITCA CRAIOVA
1896.

Stabiliment international

pentru

Arta de a vindeca, fără doctorii și fără operații

al luĭ

Louis Kuhne, Lipsca

Flossplatz 24.

Fondat la 10 Octombrie 1883, mărit în 1892.

Coprinsul

Tabela de materiĭ, amănunțită și aranjată în ordine alfabetică se găsește la sfîrșitul acesteĭ cărțĭ.

Partea întâia

Partea doua

Partea treia

Partea patra

Tabela de materiĭ amănunţită şi în ordine alfabetică, se găseşte la sfîrşitul acesteĭ cărţĭ.

Prefaţă
la a şaptea ediţie germană.

Abea trecuseră cîte-va lunĭ de la apariţia ediţieĭ a şasea şi deja începu să se simţă nevoia uneĭ a şaptea. Fără îndoială, o răsplată maĭ frumoasă nu putea să mi se dea, căcĭ o dată cu răspîndirea atît de repede a acesteĭ scrierĭ, au prins şi sfaturile mele rădăcinĭ puternice, în toate locurile. Acesta a fost însă şi scopul pe care l-am urmărit, prin redactarea acestuĭ manual şi cred că rare-orĭ s'a putut atinge un scop, atît de bine. Din toate părţile lumeĭ, primesc zilnic scrisorĭ entusiaste, care sînt cea maĭ bună dovadă că lumina ce trebuĭe să răspîndească manualul meu pe tărîmul ştiinţeĭ de vindecare, pătrunde în cercurĭ tot maĭ largĭ.

Nicĭ nu-ĭ trece cui-va prin gînd, cît de greu mĭ-a fost la început, să fac a fi pricepute, cum se cade, noile mele învăţăturĭ şi ce muncă obositoare şi peste măsură de mare, am avut. Astăzĭ este cu totul alt-fel. Pretutindenĭ, noua metodă de a vindeca boalele, fără doctoriĭ şi fără operaţiĭ, întîmpină o primire simpatică, afară de cîţĭ-va scepticĭ şi a-tot-pricepuţĭ, carĭ de obiceiŭ, găsesc de prisos să facă încercărĭ practice cu metoda mea. Aceştia n-au de cît să se îndoiască şi să lupte maĭ departe în potriva mea. Experienţa

a dovedit în de ajuns, că eĭ nu stingheresc opera mea, ba din potrivă ajută la luminarea eĭ.

Dar pretutindenĭ munca cinstită şi triumfătoare a dat peste invidioşĭ şi lacomĭ, carĭ au căutat să-şĭ aproprie partea cea bună şi străduinţa altora. Aşa şi eu, a trebuit să văd, cum mi s'a sfeterisit, pe la spate, în chipul cel maĭ neruşinat materialul adunat de mine cu atîta osteneală. Ba chĭar un profesor şi consilier al curţeĭ, nu s'a sfiit să tipărească în scrierile luĭ, cuvînt cu cuvînt, pasagiĭ întregĭ din conferinţele mele, cu menţiunea formală, că sînt produsul concepţieĭ luĭ.

Protivniciĭ meĭ întrebuinţează multă viclenie, să facă din descoperirile mele, nişte gogoriţe. Acelora începe să le fie foarte supărătoare lumina ce respîndeşte acest manual. Mă simt dator cu atît maĭ mult să mulţumesc tuturor acelora, carĭ cu un devotament neclintit au ajutat la respîndirea sfaturilor mele şi rog pe stimaţiĭ meĭ prietenĭ şi adepţĭ să 'mĭ dea şi pe viitor bine-voitorul lor sprijin, pentru a duce la deplină izbîndă, munca serioasă ce am început.

E locul să fac aci o comunicare, ce va fi poate binevenită multor streinĭ, că manualul meu a apărut până acum deja în 13 limbĭ şi anume în limba germană, engleză, franceză, spaniolă, portugeză, olandeză, italiană, rusă, suedeză, daneză, greacă, romînă, ungară, boemiană, poloneză, Urdu şi Telugu (limbĭ indiane indigene).

Pe urmă, după dorinţa multora, am adăogat la sfîrşitul acestuĭ uvraj, cîte-va ilustraţiĭ cu privire la ştiinţa expresiuneĭ figureĭ.

Fie, ca această nouă ediţie să desfăşure o activitate tot aşa de roditoare ca cele precedente şi să ducă în toată lumea, lumina pe tărîmul ştiinţeĭ de vindecare!

Lipsca, Ianuarie, 1894.

Flossplatz, 24.

Louis Kuhne.

Prefaţă
la a douăsprezecea ediţie germană.

Pe lîngă cele unsprezece ediţiĭ, ale manualuluĭ meu, apărute una după alta, se adaogă acum a douăsprezecea ediţie, cu desăvîrşire prelucrată şi îmbunătăţită. Izvorîtă din dorinţa numeroşilor cititorĭ, care primesc cu încredere nemărginită, învăţăturile mele, ediţia de faţă e chemată să croiască maĭ departe calea pentru adevărata pricepere a noueĭ metode de vindecare fără doctoriĭ şi fără operaţiĭ, să-şĭ cîştige noĭ adepţĭ pe lîngă ceĭ vechĭ, într-un cuvînt să ajute la răspîndirea lumineĭ, ce trebuĭe să răzbată prin întunericul ce domneşte încă asupra legilor sigure şi nestrămutate al natureĭ.

Intr-un şir de teze amănunţite, încerc, să dovedesc că toate boalele, orĭ-cum s'ar numi ele, se nasc în totd'auna, dintr'una şi aceiaşĭ cauză. In această privinţă, ţiu seamă din nou de principiul unităţeĭ, reprezentat de mine, al mareluĭ organism al lumeĭ. Aceea ce omenirea, aceea ce scoala medicală modernă înţelege prin «boale» nu se concentrează, în urma cercetărilor mele, de cît într'un singur punct capital, *intr-o singură* boală. Toate aşa numitele boale nu sînt

de cît forme schimbătoare, stărĭ variabile, care de şi pe din afară par felurite, totuşĭ în nicĭ-o împrejurare nu sînt independente. De aceea eu socotesc de prisos înşirarea atîtor sute de boale. Dacă la împărţirea acestuĭ manual, am întocmit anumite categoriĭ, ale aşa numitelor boale, n'am avut în vedere, de cît să înlesnesc onoraţilor cetitorĭ priceperea tezelor pe carĭ le tratez. Denumirile obişnuite de boale, pe care le-a întrodus scoala medicală, nu pot fi părăsite aşa de lesne, de aceia care sînt obişnuiţĭ cu ele. Bine înţeles, metoda mea nu vrea să ştie de boale deosebite ale organelor interne sau externe, nu cunoaşte latineasca scoaleĭ medicale, cu atît maĭ mult se sprijineşte însă pe cunoaşterea şi întrebuinţarea raţională a uneĭ legĭ a natureĭ, pînă aci necunoscută dar veşnic nestrămutată, a unităţeĭ boalelor.

O fi perfectibilă maşina cu aburĭ, nu însă forţa aburuluĭ. Tot aşa e şi cu metoda mea de vindecare. Temelia eĭ este nestrămutată, cel mult forma se poate schimba. Cunoaşterea aceleĭ legĭ a natureĭ, necunoscută pînă acum, dar care a existat întotd'auna, a adus în sfîrşit lumină în noaptea nenorocirilor pricinuite de boală. După cum un oraş mare nu maĭ are nevoĭe, la răsăritul soareluĭ, de felurite miĭ de felinare, fiind-că lumina soareluĭ e cu mult maĭ puternică, tot aşa şi aceĭ carĭ cunosc noua ştiinţă de vindecare, nu maĭ au nevoĭe să ştie nicĭ denumirile atîtor miĭ de boale, nicĭ mijloacele de vindecare ale scoaleĭ moderne. Experienţa a dovedit, că un singur mijloc aduce vindecarea tuturor acelor boale, mult maĭ repede şi maĭ sigur, de cît toate miile de mijloace ale scoaleĭ medicale.

Pretutindenĭ unde a pătruns ştiinţa mea de vindecare— şi trebue s'o mărturisesc cu bucurie că e lumea întreagă—pretutindenĭ adevărurile eĭ şi-au croit drum. Nu e vorbă, a trebuit să înlătur multe lucrurĭ, ce păreau adevărurĭ nediscutabile, şi a trebuit să răstorn multe temeliĭ, carĭ păreau nestrămutate. Dar descoperirile mele au rămas, căcĭ au fost

întărite zilnic, în practica mea, de numeroase dovezĭ şi aşa s'au întemeiat atît de puternic, în cît zadarnic ar încerca cine-va să le răstoarne. Miile de oamenĭ, care datoresc sănătatea lor, aplicăreĭ metodeĭ mele, sînt martorĭ. Noĭ dovezĭ de adevărul nestrămutat al învăţăturilor mele, îmĭ sosesc zilnic, aşa că sînt mîndru de a şti că viitorul ştiinţeĭ mele de vindecare e asigurat.

După cum toate descoperirile şi-au găsit la început duşmanĭ, tot aşa n'au fost scutite de dînşiĭ nicĭ învăţăturile mele. Aci maĭ era vorba şi de unul, care părea a fi «nechemat» pe tărîmul ştiinţeĭ de vindecare, dar care totuşĭ venea cu descoperirĭ noĭ, cu vederĭ noĭ, cu axiome noĭ, aruncînd multe lucrurĭ de prisos, înlăturînd cu energie multe greşelĭ înrădăcinate. Bine înţeles, aceĭ scepticĭ sau protivnicĭ s'au slujit de multe orĭ, de mijloace atît de puţin cinstite, în cît însăşĭ purtarea lor i-a nimicit. Rezultatele minunate dobîndite de metoda mea, aplicată adese-orĭ bolnavilor condamnaţĭ de doctorĭ, sînt cea maĭ bună dovadă de eficacitatea eĭ. Dacă aşĭ fi aşteptat, ca reprezentanţiĭ ştiinţeĭ medicale să recunoască adevărul învăţămintelor mele şi să confirme progresul făcut, cu chipul acesta, pe tărîmul ştiinţeĭ de vindecare, n'aşĭ fi făcut un pas înainte toată viaţa mea. Aşa însă, mulţumită numeroşilor meĭ adepţĭ, noua mea metodă de vindecare a fost experimentată şi recunoscută chiar de curţile germane şi streine. Ea a adus atîtor miĭ de oamenĭ, uşurarea suferinţelor lor, şi a devenit o ştiinţă nouă, care întemeiată pe legile natureĭ, nu maĭ poate fi tăgăduită.

A cunoaşte la timp boalele corpuluĭ omenesc, a le înlătura, a predica adevărul legilor natureĭ, care pun la îndemîna omuluĭ mijlocul raţional de a trăi şi a se vindeca, acesta e scopul acestuĭ manual, apărut până acum în 17 limbĭ.

Cartea acesta are misiunea de a fi o călăuză, un sfă-

tuitor pentru toţĭ, carĭ caută scăpare şi doresc sfaturĭ. Fie, ca scopul acesta să-l împlinească cu prisos, spre alinarea suferinţelor oamenilor bolnavĭ!

Lipsca, 1 Ianuarie, 1896.
Flossplatz 24.

Louis Kuhne.

Prefaţă la ediţia romînă,

Astăzĭ pot însfîrşit să împlinesc dorinţa ce aveam de multă vreme, de a tipări, deosebit de cele l'alte ediţiĭ în limbĭ streine, o ediţie în limba romînă, a ştiinţeĭ mele de vindecare fără operaţiĭ şi fără doctoriĭ. Sper, că acest uvraj popular, va avea de asemenea succes în ediţia de faţă. Inprejurărĭ de tot felul, au întîrziat apariţia lucrăreĭ de faţă, din care cauză comandele deja primite, nu pot fi executate de cît astă-zĭ.

E un fapt caracteristic, că metoda mea de vindecare, a găsit un mare număr de partizanĭ, tocmaĭ în ţinuturile cele mai depărtate şi în insulile cele maĭ retrase. E adevărat, că metoda mea îngădueşte fie-căruĭ om, de a ajunge propriul său medic. Orĭ-cine poate aplica metoda mea, cu uşurinţă şi fără cheltuială, înprejurare care a pus în rîndurile partizanilor meĭ o mulţime de misionarĭ, şi tocmaĭ printre aceştĭ din urmă, număr maĭ mulţĭ amicĭ şi colaboratorĭ zeloşĭ. Le aduc aicĭ mulţumirile mele cele maĭ sincere şi îĭ rog să bine-voiască a'mĭ păstra şi pe viitor acelaş bine-voitor sprijin, pentru izbînda buneĭ mele cauze.

Fie, ca ediţia romînă să ajungă, ca şi cele l'alte, manualul omuluĭ sănătos şi adevăratul sfătuitor al bolnavilor, ajutînd ast-fel la înputernicirea tuturor naţiunilor!

Lipsca, 1 Ianuarie, 1896.

Louis Kuhne.

Partea întăia.

Cum am ajuns la descoperirea nouei științe de vindecare.

Conferință de Louis Kuhne.

Doamnelor și Domnilor,

E ceva caracteristic naturei omenești, că acela care crede că a descoperit ceva nou și original, simte o trebuință neînfrînată de a 'șĭ afirma descoperirile sale și de a le împărtăși semenilor săĭ.

Poate să fie oare-care ambiție și vanitate în această dorință, care cu toate astea, în fond, e cu desăvîrșire îndreptățită și curat omenească. Trebue să vestești adevărul, chiar cînd lumea fuge de strălucirea luĭ, chiar cînd găseștĭ frămîntarea lumeĭ plină de desgust și de vanitate. Aceste legĭ a natureĭ, mă supun eu astăzĭ, încercînd să vă fac cunoscut rezultatele la care am ajuns, după o muncă anevoioasă de douăzecĭ și cincĭ de anĭ. Ar fi maĭ prudent, firește, de a nu încredința descoperirile mele de cît hîrtieĭ mute și de a lăsa să mă judece posteritatea. Dar în cauza pentru care mi-am consacrat viața mea, nu e vorba de o cunoștință curat teoretică, ci de o cunoștință, din care izvorăsc fapte realizabile în practică.

Așa dar, dacă vroĭ să păstrez metoda mea pentru contemporaniĭ meĭ și pentru posteritate și dacă nu vroĭ să mor cu reputația de «șarlatan», sînt nevoit să desvolt, să dove-

desc, să fac cunoscut prin lecţiĭ şi prin demonstraţiĭ aplicate la modele vieţuitoare, adevărurile, pe carĭ le-am descoperit.

E adevărat, că nu pot să înfăţişez bolnavĭ, în această mare adunare, şi va trebui să mă mulţumesc de a vă explica, cum voĭ putea maĭ bine, ideile mele, numaĭ prin viu graĭ. Daţi-mĭ voe dar, să vă explic în puţine cuvinte, cum ajuns la construirea sistemuluĭ meu.

Am fost în totd'auna un mare amic al natureĭ aşa că cea maĭ mare bucurie pentru mine, erea să observ la ţară şi în pădurĭ fenomenele de care atîrnă izbînda şi buna desvoltare a plantelor şi animalelor, de a urmări acţiunea natureĭ pe pămînt şi în cer, de a recunoaşte şi-a stabili legile eĭ. Afară de asta, am avut în totd'auna dorinţa de a învăţa aceea ce descoperiseră mariĭ învăţaţĭ, ca profesorul Rossmaessler, şi asta cu multă vreme înainte de a avea măcar gîndul să mă consacru special ştiinţeĭ de vindecare. Aceea ce m'a îndemnat la aceasta, e numaĭ nevoia, această suverană puternică, această stăpînă şi educătoare a popoarelor şi a inşilor.

Cînd eream în vîrstă de două-zecĭ de anĭ, corpul meu nu maĭ vrea să funcţioneze regulat, plămîniĭ şi capul începeau să 'mĭ pricinuiască violente durerĭ. Am alergat întâĭ la medicină, dar fără succes. E adevărat, că aveam puţină încredere în ea. Mamă-mea, care fusese infirmă şi bolnavă anĭ îndelungaţĭ, ne sfătuise în totd'auna să n'avem încredere în doctorĭ şi ne repeta mereu, că numaĭ doctoriĭ erau pricina stăreĭ sale nenorocite. Tată-meu murise de un cancer la stomac, în mînele doctorilor. Prin vremea aceea, citiĭ în anul 1864, anunţul uneĭ adunărĭ a amicilor arteĭ de vindecare, prin natura însă-şĭ. Atenţia mea fu foarte mult aţîţată şi cînd văzuĭ anunţul pentru a doua oară mă duseĭ şi eu la această adunare. Erea un cerc de oamenĭ bine-voitorĭ, care se adunaseră înprejurul regretatuluĭ nostru Meltzer. In-

trebaĭ, foarte modest, pe una din persoanele carĭ ereau de fațā, ce trebuie sā fac contra durerilor și junghiurilor, ce le simțeam atuncĭ în plămînĭ. Am întrebat foarte modest, căcĭ escitarea mea nervoasă era atît de puternică, în cît nu puteam vorbi tare, înaintea maĭ multor persoane. Mi s'a recomandat o compresă, care produse numaĭ de cît un efect minunat. De atuncĭ m'am dus regulat la aceste adunărĭ. Cîțĭ-va anĭ maĭ tîrziu, în 1868, fratele meu, căzu greu bolnav, fără ca metoda naturală, așa cum erea atuncĭ, să'l poată ușura. Atuncĭ auzirăm noĭ vorbindu-se de cura plină de succes a luĭ *Theodor Hahn auf der Waid*. Frate-meu se hotărî să meargă acolo și după cîte-va săptămînĭ se întoarse cu mult maĭ bine. Am recunoscut, eu însu-mĭ minunăția acesteĭ metode naturale și de atuncĭ m'am aplicat eĭ cu cea maĭ plină și maĭ desăvîrșită încredere.

Cu toate astea boala mea nu se oprise, germeniĭ boaleĭ, transmișĭ de părințiĭ meĭ, se desvoltaseră cu atît maĭ mult, cu cît tratamentul medical adăogase noĭ cauze de boală, pe lîngă suferințele vechĭ. Starea mea se înrăutățea din ce în ce și în scurtă vreme ea ajunse insuportabilă. Cancerul, pe care 'l moștenisem atacase stomacul, plămîniĭ erau nimicițĭ în parte, nerviĭ capuluĭ erau atît de mult atinșĭ, că nu maĭ găseam odihnă de cît în plin aer și 'mĭ erea cu neputință să gîndesc la un somn liniștit sau la muncă. Astă-zĭ pot s'o spun: dacă atuncĭ păream bine hrănit și arătam bine la față, totușĭ eram un bolnav nenorocit. Cu toate astea, făceam cu cea maĭ mare exactitate, tot ce prescria metoda naturală. Băi (de apă și de soare) oblojelĭ, spălăturĭ, dușurĭ, dietă, pe toate le aplicam, fără să găsesc alt-ceva de cît ușurarea și îndulcirea durerilor mele. Atuncĭ descoperiĭ prin observațiunile mele, în mijlocul natureĭ, legile pe care se întemeiază tratamentul pe care 'l practic și 'l predic. Am stabilit, la început pe aceste legĭ un plan de tratament pentru mine însu-mĭ și am construit în urmă uneltele cele maĭ

practice, pentru acest sfîrşit. Incercarea mea fu încoronată de succes. Starea mea se îmbunătăţi din zi în zi. Alte persoane, care urmară sfaturile mele şi se supuseră aceluiaşĭ tratament, fură mulţumite. Aparatele s'au dovedit minunate. Diagnosele boalelor existente, prognosticurile boalelor viitoare, pe care bolnavul nu le simţea încă, dar care se puteau vedea în dispoziţiile luĭ, se găseau în totd'auna drepte. Puteam să fiu sigur, că descoperirile mele nu ereau nişte iluziĭ. Cu toate astea, cînd vorbeam de ele, întimpinam o mirare neîncrezătoare, un refuz plin de nepăsare, o luare în rîs batjocoritoare şi astea nu numaĭ din partea medicilor sau partizanilor medicineĭ, dar chiar şi maĭ cu deosebire din partea adepţilor metodeĭ naturale şi chiar din partea celor maĭ bunĭ reprezentanţĭ aĭ eĭ. Pentru a putea face descoperirile mele folositoare omenireĭ, pusesem aparatele mele la dispoziţia lor. Dar fără să se învrednicească de a face o încercare serioasă. eĭ le-au declarat nefolositoare şi le-au părăsit într'un colţ ca să le umple praful şi pînza de păinjenĭ.

Atuncĭ fuseĭ încredinţat că nu e destul de a fi găsit teoria origineĭ, a mersuluĭ boaleĭ şi a vindecăreĭ eĭ şi de a fi făcut aparate convenabile pentru tratarea bolnavilor; că nu e destul de a fi descoperit o nouă diagnoză şi un nou prognostic, infailibile, fondate pe însăşĭ natura organismuluĭ; că nu era destul de a arăta la mine, la membriĭ familieĭ mele, la prieteniĭ şi la cunoştinţele mele succesele nouluĭ tratament; şi atuncĭ văzui că e neapărată nevoie, de a mă adresa mareluĭ public şi de a întrece prin succese pipăite în nenumărate cazurĭ, alopatia, homeopatia şi metoda naturală întrebuinţată pînă atuncĭ, pentru a încredinţa pe micĭ şi marĭ de adevărul neîndoelnic al metodeĭ mele şi de conformitatea eĭ cu legile natureĭ.

Această credinţă m-a aruncat într-o grea luptă. Intr-adevăr pentru a mă consacra practiceĭ noueĭ ştiinţe de vinde-

care, fără doctorii şi fără operaţiĭ, trebuia să cedez altora o fabrică, dirijată de 24 anĭ cu succes, şi să cheltuesc toate puterile mele pentru o nouă profesie, care nu putea să 'mĭ aducă la început de cît dispreţ, înjuriĭ şi pagube sigure, fără a'mĭ procura cel maĭ mic folos material. Lupta rămase multă vreme nehotorîtă între judecata care mă reţinea şi conştiinţa care mă îndemna să 'mĭ împlinesc vocaţiunea mea năuntrică.

Am deschis, în sfîrşit, stabilimentul meu la 10 Octombrie 1883. Ideia biruise. Dar aceĭa ce prevăzusem se întîmplă într-o aşa măsură, că întrecu toate prevederile mele cele maĭ pesimiste. Stabilimentul meu nu fù aproape de loc vizitat în ceĭ d'intâi anĭ, cu tot succesul care ar fi trebuit să atragă atenţia. Apoĭ veniră, puţin cîte puţin, cîte-va persoane numaĭ pentru băi şi în urmă bolnavĭ din ce în ce maĭ numeroşĭ, care voiau să urmeze un tratament. Numărul lor spori cu vremea, maĭ ales din afară, pentru că aproape toţĭ aceia pe care 'ĭ tratasem, ajungeau propovăduitorĭ şi agenţĭ voluntarĭ. Metoda mea curativă şi diagnoza mea dăduseră dovezĭ la maĭ mulţĭ bolnavĭ şi am putut să feresc pe foarte multe persoane, de primejdiĭ foarte grave, prezicîndu-le boale viitoare. Pe punctul acesta pun şi eu cel maĭ mare preţ. In adevăr, numaĭ aşa ne este cu putinţă de a preface o generaţie cu adevărat sănătoasă.

Descoperirile mele s'au confirmat în fie-care caz particular, experienţa mea s'a îmbogăţit mult în aniĭ următorĭ şi propria mea sănătate, care fusese aproape condamnată, s'a îmbunătăţit aşa de mult prin aplicarea raţională a nouluĭ procedeu, că mă simt cu desăvîrşire în stare de a suporta ostenelile practiceĭ mele foarte întinse. Dar lucrul acesta n'a fost cu putinţă, de cît pentru că, la urma urmeĭ şi după multe refecţiĭ, am găsit un mod perfecţionat de băi de soare, a căruĭ eficacitate e de aşa natură, că pot să declar curabilă, în toată siguranţă, orĭ-ce boală, orĭ-cum s'ar numi ea.

Am zis orĭ-ce boală şi nu orĭ-ce bolnav. In adevăr acela, al căruĭ organism e prea derăpanat, acela maĭ ales, care e cu desăvîrşire otrăvit printr-o prea multă întrebuinţare de medicamente, va găsi, bine înţeles, în metoda mea o uşurare şi o îndulcire a suferinţelor luĭ, dar nu va fi pentru totd'auna scăpat şi cu desăvîrşire vindecat.

Mă înfăţişez înaintea D-voastră, Doamnelor şi Domnilor, cu vesela şi mîndra convingere a unuĭ om, care după ce a luptat aproape douăzecĭ şi cincĭ de anĭ cu ruina fizică, s'a scăpat pe el însuşĭ şi a găsit în acelaş timp pentru binele omenireĭ, mijlocul, multă vreme căutat de spiritele cele maĭ distinse, de a vindeca cu adevărat boalele. Aceste cuvinte miroase poate a vanitate şi a îngîmfare. Cu toate astea experienţa a dovedit pe deplin teoria mea sub toate raporturile şi în toate cazurile, chiar cînd nu mi-a fost dat să scap pe bolnav.

Aceea ce m-a călăuzit în descoperirile mele, este metoda experimentală cea maĭ riguroasă stabilită pe observaţiunile cele maĭ conştiincioase, pe judecată şi pe experienţe. Şi dacă totuşĭ sînt numit şi astă-zĭ «şarlatan», contestîndu-mi-se instrucţia specială pentru exersiciul profesiuneĭ mele actuale, eu totuşĭ păstrez în faţa acestor insulte liniştea şi nepăsarea cea maĭ perfectă. Ceĭ maĭ marĭ bine-făcătorĭ aĭ omenireĭ şi maĭ ales marii inventatorĭ au fost tot astfel, aproape fără escepţie, numiţĭ «şarlatanĭ» şi «oamenĭ străini de patrie», fără a maĭ vorbi de ţăranul *Priessnitz*, de căruţaşul *Schroth*, de teologul şi pădurarul *Francke (Rausse,)* de farmacistul *Hahn*, care au creat prin spiritul lor luminat şi prin voinţa lor puternică o nouă şi o maĭ bună ştiinţă de vindecare.

Care este raportul noueĭ ştiinţe de vindecare cu metoda tranditională a allopatiei, homeopatiei şi a vecheĭ metode naturale?

Nu voi critica aceste metode şi nu voi descoperi greşelile şi părţile slabe, ce au ca toate lucrurile omeneştĭ, de

cît, întru cît expunerea acestor metode sub adevărata lor lumină va fi trebuincioasă pentru binele omenireĭ și pentru desăvîrșita pricepere a explicațiilor mele. Fie-care e liber de a primi și de a face, aceia ce crede maĭ bine. Dar trebue neapărat să știe, pentru a înțelege aceia ce voĭ spune, în ce anume procedeul meu e conform cu vechile sisteme și în ce anume se deosebește, pentru a putea statornici partea luĭ originală ca și valoarea lui absolută sau relativă.

Arta cea nouă de vindecare fără doctoriĭ și fără operațiĭ n'are de cît un singur lucru comun cu allopatia: corpul omenesc. Incolo, totul e cu desăvîrșire opus. Mai mult încă, eu consider otrăvirea bolnavilor, foarte des întîmplată în timpii din urmă, cu doctoriile medicineĭ interne, ca una din cauzele, dacă nu cauza principală, că astăzi se găsesc așa de puțini oamenĭ cu adevărat sănătoșĭ și că boalele cronice cresc într-un chip înspăimîntător. Prin aplicarea cu judecată și la timp a noueĭ arte de vindecare, chirurgia e cu desăvîrșire de prisos.

Salut homeopatia ca un valoros tovarăș în lupta contra primejdioaseĭ credințe în doctoriĭ. Mulțămită micelor ei doze de doctoriĭ, în care chimia nu maĭ poate descoperi medicamente, și mulțămită grijei cu care ea alege dieta convenabilă, homeopatia slujește de tranziție și de mijlocitor artei de a vindeca fără doctoriĭ. Îĭ lipsește cu toate astea un principiu fix și lămurit cu privire la dietă și chiar micile ei doze de doctoriĭ nu sînt tocmai cu desăvîrșire nevătămătoare, după cîte am putut observa.

Vechea metodă naturală, care întrece cu mult toate cele l'alte metode, este temelia noueĭ arte de a vindeca fără medicamente și fără operații. Cu toate astea, eu am trebuit să urmez mai de grabă pe marii inventatorĭ și întemeietorĭ ai sistemuluĭ: *Priessnitz, Schroth, Rausse, Theodor Hahn*, de cît pe reprezentanțiĭ modernĭ. Prin mania lor de a individualiza, aceștia din urmă cad de multe orĭ în subtilitățĭ

şi se depărtează de legile luminoase şi simple ale natureĭ. Vechea metodă naturală n'a văzut de loc caracterul şi natura materieĭ, ce dă naştere boaleĭ şi n-a recunoscut de loc legea naturală, în virtutea căreia această materie se mişcă în corp şi se depune în anume părţĭ. Cu alte cuvinte, n'avea cunoştinţă de adevărata natură a boaleĭ şi deci a tutulor boalelor, n'avea cunoştinţă de acea lege fizică, veche ca şi lumea, dar necunoscută până aci, pe care se întemeiază descoperirile mele. Mai mult încă: ea se slujeşte de diagnoza medicineĭ de şi ştie că n'are nevoie de o ast-fel de diagnoză «exactă»; ea stă, prin urmare, cu un picior încă pe arena veche. Noua artă de vindecare, stabileşte, din potrivă, o diagnoză deosebită care e o urmare a naturei boalei şi care se găseşte deja afară, pe faţă şi pe gît; aceasta este stiinţa expresiuneĭ figureĭ.

Metoda naturală dispune de foarte multe felurĭ de aplicare de apă: oblojelĭ, clistire, duşurĭ, stropiturĭ, jumătăţĭ de băi, băi complecte, băi de şezut, băi de aburĭ de tot felul. Aceste numeroase mijloace curative sînt în parte de prisos şi aduc maĭ multă încurcătură, cînd se cunoaşte adevărata natură a boaleĭ. Noua artă de vindecare simplifică, pe cît e cu putinţă, aplicarea apeĭ.

Pe cînd vechea metodă naturală potrivea adeseorĭ dieta oare-cum nehotărîtă şi arbitrară cu hrănirea mixtă tradiţională, noua artă de vindecare a prescris o dietă, care nu aţîţă,—limpede şi exact hotărîtă, care e întemeiată pe legea natureĭ.

Vedeţĭ dar, că deosebirile de vechea metodă, care, o repet, a avut şi are încă rezultate minunate, sînt aşa de mari în cît am avut dreptate să dau un nume nou, teorieĭ mele şi practicei mele, acela de noua artă de vindecare, fără doctoriĭ şi fără operaţiĭ.

Nu pot să vă descriu fie-care din încercările, ce am făcut, pentru a alcătui sistemul meu. Aceasta ar fi, de si-

gur interesant, dar n'ar avea nici-un folos practic. E un mare avantaj, a merge de a dreptul la țintă și a te feri de numeroasele cotiturĭ, ce au trebuit făcute, înainte de a ajunge la scop.

In urma acestor observațiĭ preliminare, să trecem la subiectul nostru propriu zis.

Chestia fundamentală pe care trebue să o examinez la început și pe care se întemeiază tot tratamentul, este aceasta: «*Care corp e sănătos? Care corp nu e sănătos?*» Părerile ce domnesc, astăzĭ, sînt foarte deosebite. Cine n'are deja experiența asta? Unul pretinde, că e cu desăvîrșire sănătos, dar că are cîte-va reumatisme; altul e atins de nervozitate, dar altminterĭ e sănătatea în picioare, ca și cum corpul s'ar compune din secțiunĭ separate, cu desăvîrșire independente unele de altele, și abea înpreunate într'un tot. E ciudat, că această părere e încurajată de tratamentul obișnuit. Intr-adevăr, medicina operează adese-orĭ asupra unor organe separate și abea cîte o dată ține socoteală de organele vecine. E vădit, cu toate astea, că întregul corp omenesc este un tot, ale căruĭ părțĭ sînt în neîntreruptă legătură, așa că reaua stare a uneĭ părțĭ trebue să aibe înrîurire asupra altor părțĭ. Putem observa în toate zilele, că e cu adevărat așa. Dacă aĭ durere de măsele, eștĭ aproape incapabil de orĭ-ce muncă și nu găseștĭ bună nicĭ mîncarea nicĭ băutura. O țăpligă de lemn în degetul cel mic are acelaș efect; o greutate în regiunea stomaculuĭ ne ia orĭ-ce poftă de muncă materială sau intelectuală. La început nu e de cît înrîurirea ezercitată imediat de nervĭ. Vedem însă că o turburare aduce alta. Dacă această turburare ține mult urmările sînt și ele durabile,— puțin importă dacă sînt tot-d'auna simțite sau nu. Un corp nu poate fi decĭ sănătos, de cît dacă toate părțile lui sînt în starea lor normală și 'și îndeplinesc funcțiunea lor, fără durere, fără apăsare și fără prea mare silință. Dar aceste părți trebue să aibă și

ele forma cea maĭ practică şi maĭ corespunzătoare ideii noastre de frumos. Dacă forma exterioară nu e cum trebue, au fost influenţe care ar stricat-o. Dar trebuesc multe observaţii pentru a determina, în toate cazurile, formele normale, până în cele maĭ micĭ amănunţimĭ; trebuesc cercetate maĭ ales persoanele cu adevărat sănătoase, pentru a se putea studia asupra lor formele normale. Dar tocmaĭ lucrul acesta a ajuns aproape cu neputinţă. Vorbim de persoane sănătoase şi puternice; mulţi oamenĭ pretind că sînt puternicĭ şi sănătoşĭ, — dacă însă îĭ întrebăm maĭ cu deamănuntul, fie-care din ei are o nemica toată, o durere neînsemnată, durerĭ de cap care se ivesc cîte-odată, durerĭ de măsele care îĭ supără din cînd în cînd, sau simtome analoage, care dovedesc că nicăeri nu poate fi vorba de o sănătate desăvîrşită. Tocmaĭ din pricina aceasta trebuesc studiĭ foarte variate pentru a învăţa să cunoştĭ forma convenabilă a corpuluĭ. Totuşĭ, asta se poate vedea comparînd bolnaviĭ cu persoanele aproape sănătoase şi în explicaţiile mele ce vor urma, se poate vedea şi maĭ lămurit mijlocul pentru a ajunge acolo.

Dacă v'am spus adineaurĭ, în cîte-va cuvinte, că boala alterează formele corpuluĭ, e că vreaŭ să vă atrag atenţiunea asupra cîtor-va fenomene foarte cunoscute. Vă voĭ reaminti, maĭ întâĭ, persoanele atinse de grăsime, al căror corp ia desvoltarea pe care o cunoaşteţĭ destul de bine şi apoĭ ca un contrast, persoanele slabe, la carĭ nu e aproape picătură de grăsime. Acestea sînt fără îndoială fenomene morbide. Vă voĭ reaminti căderea măselelor şi a dinţilor carĭ alterează toată faţa, podagra care formează nodurĭ la încheieturĭ, reumatismele articulare carĭ umflă unele părţĭ întregĭ ale corpuluĭ. In toate cazurile astea, alteraţiunile sînt aşa de bătătoare la ochĭ, că omul cel maĭ puţin ştiutor, le vede numaĭ de cît. In alte împrejurărĭ, aceste boale sar maĭ puţin în ochĭ şi cu toate astea, pot să vă re-

amintesc încă oare-carĭ experienţe. Ştiţĭ că omul sănăto are ochiul limpede şi liniştit şi că trăsăturile feţeĭ sale nu-trebuesc să fie nicĭ de cum contractate. Greutatea este de a statornici limita la care faţa a primit expresiunea adevărată şi trebue să mărturisiţĭ că unul are vederea maĭ pătrunzătoare de cît altul, pentru a vedea cum trebuĭe în această privinţă. Aşa, întîlnim adese-orĭ o persoană, care s'a schimbat foarte mult, în răŭ, de atîţea anĭ de cînd n'am maĭ văzut-o şi cu toate astea ne e cu neputinţă de a hotărî exact felul acestor alteraţiunĭ. Şi totuşĭ aceste transformărĭ carĭ urîţesc corpul, aŭ un înţeles adînc asupra cărora vom reveni maĭ tîrziŭ. De aci vedem că boalele se daŭ pe faţă prin alteraţiunile corpuluĭ, maĭ ales la cap şi la gît şi că e o problemă foarte însemnată de a recunoaşte şi tîlmăci aceste alteraţiunĭ.

Nu ştiu dacă toată lumea va izbuti în aceasta, căcĭ trebue o mare răbdare şi practică necontenită pentru aceste observaţiĭ. Auditoriĭ cursuluĭ meŭ asupra ştiinţeĭ expresiuneĭ figureĭ, primesc instrucţiunile trebuincioase pentru aceste observaţiunĭ.

Vă maĭ atrag luare aminte astă-zĭ asupra uneĭ alte pĭetre de încercare a sănătăţeĭ.

Dacă corpul întreg ia parte întotd'auna la orĭ-ce boală parţială, putem cerceta starea sănătăţeĭ asupra fie-căruĭ organ, în parte, dar alegem maĭ de grabă acele organe a căror activitate se poate controla foarte bine şi foarte uşor şi astea sînt organele mistuireĭ. O bună mistuire e un semn de bună sănătate şi dacă ea se face în fie-care zi, fără turburare, corpul este fără îndoială pe deplin sănătos. Aceste observaţiunĭ le putem face maĭ desluşit asupra animalelor. Putem vedea maĭ bine din excrementele carĭ trebuesc date afară fără să mînjască nicĭ de cum corpul. Asta o puteţĭ observa în toate zilele la caĭ şi la paserile carĭ trăesc în libertate. Mă ertaţĭ, dacă mă întind în lămurirĭ maĭ amă-

nunțite, în această materie delicată, dar cînd vorbeștĭ de sănătate și de boală, trebue să'ĭ zicĭ lucruluĭ pe nume.

Mațul șezutuluĭ este la capătul de jos așa de bine făcut, că escrementele carĭ sosesc în bună stare pot fi aruncate afară, fără greutate și fără a murdări corpul. In această privință, m'am exprimat maĭ amănunțit în mica mea broșură: «Sînt sănătos saŭ bolnav?».

Hîrtia-Klosett (hîrtia igĭenică) este o cucerire a omenireĭ suferinde, dar persoanele pe deplin sănătoase n'aŭ nicĭ de cum nevoĭe de ea. Să nu mă înțeleagă nimenĭ greșit; eŭ nu vroĭ să spun că acela care nu e cu adevărat sănătos, trebue să creadă că a repurtat un triumf, dacă nu se slujește de hîrtia de maĭ sus, căcĭ tocmaĭ el are nevoĭe de ea pentru curățenia corpuluĭ. Fie-care decĭ poate vedea din mistuirea sa dacă e sănătos saŭ nu; această pĭatră de încercare e cît se poate de însemnată și nu mă tem de a inzista cu hotărîre asupra eĭ, cu toate observațiile batjocoritoare ale celor neîncrezătorĭ.

Acela care poate vedea prin mijlocul de maĭ sus că e pe deplin sănătos, acela e fericit! Omul sănătos se simte în totd'auna cu desăvîrșire bine, nu știe ce e durerea saŭ turburarea, cîtă vreme nu'ĭ vine din afară; de altminterĭ nu-șĭ simte nicĭ odată corpul. Iĭ place munca și se bucură de activitatea sa pînă cînd se simte obosit și atuncĭ gustă toate plăcerile uneĭ odihne dulcĭ. Iĭ este ușor de a suporta durerea morală, în potriva căreĭa corpul săŭ îĭ dă un balsam alinător: lacrămile, de care nu trebue să se rușineze nicĭ bărbatul în asemenea împrejurărĭ. Un om sănătos nu se simte îngrijat de familie, căcĭ simte în el destulă putere de a purta de grijă alor săĭ. O mamă sănătoasă îngrijește cu bucurie de copiiĭ eĭ, căcĭ poate să-ĭ nutrească încă de micĭ, într'un fel potrivit cu natura, — și ce viață fericită cînd copilașiĭ sînt și eĭ pe deplin sănătoșĭ! Fața copiilor sănătoșĭ strălucește aproape întotd'auna de fericire; nu se

zăreşte acea nelinişte necontenită, nu se aud acele ţipete şi plînsete din fie-ce lucru; într'un cuvînt creşterea copiilor sănătoşĭ e o plăcere, — afară de asta influenţa pedagogică se face maĭ cu înlesnire şi e maĭ durabilă asupra acestor copiĭ.

Să recapitulăm cele spuse pînă aci: o înclinare neînfrînată către ştiinţele naturale, o boală grea, răŭ căutată de medicina obişnuită, — iată ce m'a dus la metoda naturală; dar văzînd că nicĭ ea nu poate alina cu desăvîrşire suferinţele mele cronice, m'am aruncat în cercetărĭ şi maĭ adîncĭ; o necontenită observaţie a natureĭ vieţuitoare m'a făcut să văd neapărata schimbare a formeĭ exterioare a fiecăruĭ organ, prin boală; felul cum se face această schimbare şi cum dispare odată cu boala, m'a făcut să descopăr *ce este* boala şi *cum se naşte* boala.

Imĭ propun în viitoarea mea conferinţă, să vă expun rezultatele cercetărilor mele şi să vă arăt ce este boala, după natura eĭ, cum se naşte ea, care e scopul eĭ şi cum trebue vindecată.

Cum se naşte boala? Ce sînt frigurile?

Conferinţă de Louis Kuhne.

Doamnelor şi Domnilor,

Ce este boala? Cum se naşte ea? Cum se manifestă ea? Acestea sînt chestiunile pe carĭ vi le voiŭ lămuri astă-zĭ. Dacă cetiţĭ în program cea l'altă chestiune: «Ce sînt frigurile?» veţĭ vedea îndată cum va fi rezolvată odată cu cele l'alte.

Răspunsul la chestiunile de maĭ sus, este de însemnătate nu numaĭ în teorie, dar chiar şi maĭ ales în practică; într'adevăr numaĭ după ce cunoaştem limpede felul boaleĭ, putem găsi tratamentul sigur şi potrivit, fără a maĭ dibui şi a face încercărĭ nefolositoare.

Calea ce urmăm e aceea ce slujeşte a cunoaşte legile natureĭ. Luăm ca punct de plecare observaţiunile noastre, tragem din ele încheierĭ şi dovedim în sfîrşit, prin experienţe, dreptatea încheerilor noastre.

Observaţiunile noastre trebuesc să se întindă, maĭ întîĭ de toate, asupra simptomelor pe carĭ le vedem la bolnavĭ şi în urmă să descoperim simptomele carĭ se repetă în totd'auna şi carĭ se ivesc la fie-care bolnav.

Aceste simptome sînt esenţiale şi asupra lor trebue să ne întemeĭem pentru a cunoaşte felul boaleĭ.

Am spus în precedenta mea conferinţă că la anumite boale observăm alteraţiunĭ ale formeĭ corpuluĭ, foarte bătătoare la ochĭ. Tocmaĭ această împrejurare m'a îndemnat

să cercetez dacă nu cum-va această alteraţiune se iveşte la toţĭ bolnaviĭ.

Experienţa a arătat şi arată că într'adevăr aşa este, că maĭ ales faţa şi gîtul se alterează şi că aceste alteraţiunĭ se observă maĭ lămurit în aceste două părţĭ ale corpuluĭ.

Am făcut studiĭ indelungate pentru a vedea dacă observaţiunile mele individuale, eraŭ drepte în toate cazurile şi dacă starea sănătăţiĭ se schimbă în fie-care caz o dată cu alteraţiunea formeĭ exterioare şi iată, întocmaĭ aşa a şi fost.

Cu acest chip se întări în mine credinţa că fie-care corp trebue să aibă o formă normală caracteristică, pe care o păstrează cînd se găseşte într'o stare de sănătate deplină, că ori-ce abatere de la această formă normală e pricinuită de boală şi că alteraţiunile formeĭ gîtuluĭ şi a feţeĭ, daŭ o imagină sigură de starea sănătăţeĭ corpuluĭ de care e vorba, — şi iată ce m'a condus la descoperirea şi aplicarea noueĭ mele diagnoze, ştiinţa expresiuneĭ figureĭ de care mă slujesc de maĭ bine de nouă anĭ, în practica mea întinsă.

Alteraţiunile pe carĭ le vedem la faţă şi la gît, se repet într'o măsură cu mult mai mare în părţile corespunzătoare ale pînteceluĭ şi ale trunchiuluĭ, pentru că după cum vom vedea maĭ tîrziŭ, aceste alteraţiunĭ aŭ plecat din pîntece, aşa că numaĭ examinarea capuluĭ şi feţeĭ bolnavuluĭ ne dă o ideĭe exactă de starea sa din năuntru. Aceste alteraţiunĭ ale gîtuluĭ şi ale capuluĭ izvorăsc la început dintr'o creştere a volumuluĭ, cînd materiile morbide aŭ pătruns între ţăsăturile musculare şi cînd corpul elastic ca un cauciuc s'a întins în urma acestor năvălirĭ; asta e starea cea maĭ puţin primejdioasă; — pe urmă dintr'o prea mare întindere, adică prin încordarea diferitelor ţesăturĭ. Ca să înţelegeţĭ maĭ uşor această stare, să luăm ca exemplu, cîrnatul. Dacă e umplut ca de obiceĭ, e încă flexibil. Dar da-

că îl umplem cît poate să ţină pĭelea, atuncĭ ajunge aşa de tare şi de ţeapăn, că nu maĭ e chip de a'l îndoi fără să crape pĭelea. Intinderea corpuluĭ nu se poate face nicĭ ea de cît până la anume hotar şi aduce după sine încordarea ţesăturilor. Incordările se văd foarte desluşit cînd bolnavul întoarce capul şi gîtul. Această stare e deja maĭ primejdioasă. Dar dacă între ţesăturĭ nu maĭ e loc pentru depozitul materiilor streine, acest depozit se face sub formă de nodurĭ lîngă ţesăturile musculare şi sub piele; se pot vedea foarte desluşit la gît. Dacă găsim aceste nodurĭ la gît şi la cap, putem încheia fără să ne înşelăm, că sînt mult maĭ multe în părţile corespunzătoare ale trunchiuluĭ. Aceste nodurĭ de toate mărimile se simt şi se văd cu uşurinţă pe abdomen. In adevăr, nodurile gîtului nu s'au produs de cît după ce s'au format şi s'au depus nodurile pînteceluĭ. In partea doua, la capitolul boalelor de plămînĭ, se va găsi explicarea exactă a feluluĭ şi originei nodurilor, ce se găsesc în corp, fenomen ce nu s'a putut nicĭ-o dată tîlmăci, înainte de mine. Vedem din potrivă, la bolnavii prea slabĭ, că ţesăturile normale ale corpuluĭ au fost cu desăvîrşire alungate de materiile morbide şi că remăşiţele acestor ţesăturĭ rămîn ca uscate între materiile streine.

Feluritele coloraţiunĭ anormale ale pĭeleĭ sînt iarăşi un mijloc sigur de a recunoaşte boalele şi acest indiciŭ nu lipseşte nicĭ-o dată de a se da pe faţă în anumite boale.

Alăturatele două figurĭ, luate după natură, vă înfăţişează un bolnav atins în acelaşĭ timp de o gravă boală de inimă şi de idropisie. Aceste două imaginĭ au fost luate, una înaintea de tratarea bolnavuluĭ de mine şi alta, patru luni după începerea cureĭ. Vedeţi desluşit marele schimbări ce s'au produs în bolnav, în timpul acesta. După cum vedeţĭ, bolnavul era foarte încărcat de materii streine şi cu toate astea în treĭ lunĭ de tratamentul meu a putut să se scape de o mare parte din aceste materii, prin organele naturale

ale secreţiunei, dupe cum se arată desluşit în a doua figură. Nu pot intra aci în amănuntele ştiinţei expresiuneĭ figureĭ; asta m'ar îndepărta de subiectul meu. Am organizat cur-

Fig. 1.

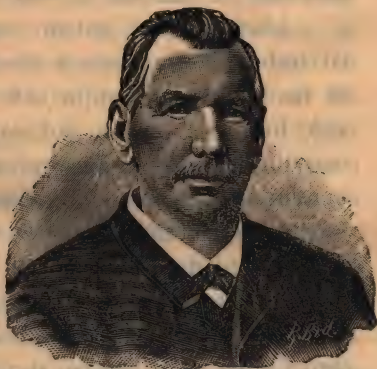

Fig. 2.

surĭ de ştiinţa expresiuneĭ figureĭ, pentru a da fie-căruĭ prilejul de a învăţa aceaştă ştiinţă indispensabilă. Aceste cursurĭ nu durează mult şi au loc cel puţin o dată pe lună.

Dar ce ne învaţă oare acest fenomen al alteraţiunilor formeĭ corpuluĭ cu privire la felul boalelor? Mai întăi e neîndoĭelnic, că aceste ridicăturĭ şi îmflăturĭ provin din oare-care materii ce s'au depus asupra părţilor în chestie. La început nu ştim dacă acestea sînt materiĭ pe care corpul le putea întrebuinţa şi care s'au depus într-un loc greşit sau dacă acestea sînt materiĭ, carĭ nu trebue să se găsească nicĭ de cum în corp. La început nu ştim iarăşĭ dacă aceste materiĭ pricinuesc boala sau dacă boala este pricina acestuĭ depozit. O nouă observaţie ne va apropia de adevăr. Depozitele încep aproape întotd'auna dintr-o parte a corpuluĭ şi sînt maĭ tarĭ de cît în cea-l-altă parte; depozitele încep din partea pe care avem obiceiul să dormim.

Materiile streine se depun aşa dar în partea unde greutatea corpuluĭ apasă maĭ tare. Dar cum partea asta e a-

semenea în tot d'auna cea maĭ bolnavă, urmează că materiile streine sînt cele ce pricinuesc boala. Altminteri boala ar începe cîte o dată de partea cea l-altă. Cetitorul va găsi maĭ la vale alte doveziĭ de cele ce spun.

Afară de asta, putem trage încheiere că aceste materiĭ trebue să fie materiĭ streine, adică materiĭ ce nu trebuĭe să fie în corp, cel puţin sub forma lor specială, căcĭ materiile hrănitoare nu se pot depune în partea unde greutatea corpuluĭ apasă maĭ tare, alt-fel am avea depozite în corpul omuluĭ sănătos, pe dată ce acesta ar avea obiceiŭ de a dormi mereu pe una şi aceiaşĭ parte.

Corpul de altminterĭ se încearcă cu tot dinadinsul să depărteze aceste materiĭ; se formează abcese şi răni deschise sau se produc violente sudorĭ sau erupţii, prin care corpul vrea să se scape de aceste materiĭ. Dacă izbuteşte, o uşurare înlocueşte imediat neliniştea boaleĭ, maĭ ales dacă aceste materii au fost alungate îndestul.

Cu chipul acesta ajungem la explicarea naturală a noţiuneĭ boaleĭ, care **este aflarea materiilor streine în corp.** E o dovadă, în afară de orĭ-ce îndoială, de dreptatea explicaţieĭ noastre. Intr'adevăr, dacă boala trece şi dacă corpul îşĭ reia în acelaş timp forma luĭ normală, pe dată ce materiile, pe carĭ noĭ le numim morbide (streine), sînt depărtate din corp printr'un mijloc nemerit, e cea maĭ bună dovadă de adevăr.

Dar această dovadă, o avem deja înaintea ochilor şi va trebui să vă înfăţişez în viitoarele mele conferinţe, feluritele experienţe ce aŭ loc.

Dar să cercetăm încă, ce fel sînt aceste materiĭ streine şi cum ajung ele în corp.

Sînt două drumurĭ prin carĭ materiile pot fi întroduse în corp, adică prin nas în plămînĭ şi prin gură în stomac.

Dacă în drumul lor sînt sentinele, acestea sînt totuşĭ une-orĭ înşelate şi lasă cîte-odată să pătrundă materiĭ, carĭ

n'ar trebui să între în corp. Aceste sentinele sînt nasul pentru aer şi limba pentru hrană.

Pe dată ce începem a nu ne maĭ supune regulat mirosuluĭ şi gustuluĭ, aceste simţurĭ îşĭ împlinesc datoria lor cu maĭ puţin zel şi lasă puţin cîte puţin să pătrundă în corp materiĭ vătămătoare, fără să se împotrivească. Ştiţĭ că se poate obişnui cine-va să stea în cel maĭ des fum de tutun şi să-l respire ca şi cum ar fi un aer sănătos. Chiar limba s'a stricat şi toată lumea ştie că o poţĭ obişnui cu o hrană, care ĭe în potriva naturiĭ. Maĭ e de trebuinţă să vă amintesc hrana variată, ce ni se pare neapărat trebuincioasă, dar care ĭerea necunoscută veacurilor trecute şi cu care puţin cîte puţin ne-am obişnuit aşa de mult, că ne-ar plăcea maĭ bine să ne lipsim de hrana naturală de cît de această hrană impusă de modă? Cu toate astea hrana plămînilor nu e aşa denaturată, în total, ca hrana stomaculuĭ, căcĭ nu putem face lux cu cea d'întîĭ şi ne place şi astăzĭ aerul cel maĭ curat, pe cită vreme supa întremătoare de făină, care dedea strămoşilor noştriĭ sînge şi putere, n'o maĭ gustă de cît un foarte mic număr de persoane.

Pentru a vă arăta maĭ lămurit cum organele mistuireĭ se strică pe nesimţite, dacă li se cere maĭ mult de cît le îngăduĭe natura, o să vă daŭ un exemplu: Un cal de camion care trage cu uşurinţă porţia luĭ de 2500 kg., va putea de asemenea să tragă odată, din întîmplare, o greutate maĭ mare, să zicem 4000 kg. Dar dacă stăpînu-săŭ, după ce a văzut că poate trage 4000 kg., l-ar osîndi să tragă zilnic o greutate aşa de mare, animalul va răbda multă vreme acest spor de greutate, dar această supra-muncă va aduce pe nesimţite urmările eĭ nenorocite. Calul va trage greutatea sa, din ce în ce cu maĭ multă osteneală şi în cele din urmă nu va maĭ putea trage nicĭ cele 2500 kg. cu carĭ erea obişnuit. Toată lumea va zice atuncĭ, că animalul acesta a fost prea încărcat şi asta se va putea vedea desluşit

după îmflăturile tarĭ de la încheeturile picioarelor şi după alte simptome. Tot aşa e şi cu organele mistuireĭ, la om. Necontenit aţîţate de stimulentele de astă-zĭ, ele îndeplinesc mult, foarte mult, o muncă care întrece funcţiunile lor naturale. Dar puterea lor descreşte din ce în ce şi cu vremea nu maĭ fac, de cît în parte, munca ce li se cere. Trecerea de la sănătate la boală se face aproape pe nesimţite (adese-orĭ într'un răstimp de cîte-va zecimĭ de anĭ) aşa că bolnavul multă vreme nu bagă de seamă această schimbare.

E foarte greŭ de a hotărî cantitatea de hrană, pe care o maĭ poate îngădui un stomac bolnav. Să luăm, de pildă, mărul, care e o hrană cu desăvîrşire sănătoasă pentru un bolnav. Adese-orĭ, un singur măr face bine bolnavuluĭ slab, pe cînd două mere pot deja să-ĭ facă răŭ.

Stomacul bolnav putea încă să mistuiască un măr, dar două mere ereaŭ deja prea mult pentru el. *Decĭ tot ce e prea mult, e otravă pentru corp.* Să nu uităm nicĭ-o dată, că tot ce intră în stomac trebue să fie mistuit. Stomacul cel maĭ sănătos nu poate mistui cu adevărat de cît o anume cantitate de hrană. Tot ce e prea mult, e otravă pentru el şi ajunge materie streină, dacă nu e dată afară. Cea maĭ mare cumpătare la mîncare şi la băutură este decĭ temelia uneĭ sănătăţĭ trainice.

Dar ce se fac aceste materiĭ streine? — Se numesc streine, fiind-că nu ţin de corp.—Corpul caută să se scape de ele, prin căile lăsate de natură pentru acest sfîrşit. Materiile streine trec din plămînĭ direct în aerul înconjurător, prin respiraţiune. Maţul dă afară pe cele carĭ aŭ pătruns în stomac. Dar acelea carĭ aŭ intrat în sînge, se daŭ afară prin sudoare, prin ud, saŭ prin aerul expirat, adică prin pĭele prin rinichĭ şi prin plămînĭ.

In felul ăsta, corpul e întotd'auna gata de a îndrepta, greşelile noastre. Dar nu trebue să cerem de la el prea mult. Dacă cerem de la corpul nostru o prea mare muncă, pen-

tru alungarea materiilor streine, el n'o s'o facă multă vreme şi va fi nevoit atuncĭ să găzduiască, în el însuşĭ, materiile streine. Departe de a sluji la dezvoltarea corpuluĭ, ele maĭ mult îl împedică, fiind-că turbură circulaţia sîngeluĭ şi prin urmare hrănirea. Ele se depun puţin cîte puţin în anume locurĭ, maĭ ales în apropierea organelor carĭ scot afară, către carĭ deja s'aŭ îndrumat.

Pe dată ce a început depozitul, el face progrese repezĭ, dacă nu se schimbă imediat felul de viaţă.

Atuncĭ se daŭ pe faţă cele d'întîĭ alteraţiunĭ ale formelor, carĭ nu pot fi văzute de cît de un ochiŭ deprins. Corpul e deja bolnav, dar boala sa e fără durere, cronică, saŭ ascunsă. Ea se dezvoltă aşa de încet, că bolnavul nicĭ nu bagă de seamă; abia după ce a trecut multă vreme, începe să simtă schimbărĭ neplăcute. Nu maĭ are aceeaşĭ poftă de mîncare, corpul său nu maĭ poate îndeplini aceeaşĭ muncă, nu maĭ poate lucra mult cu mintea, saŭ se ivesc alte simptome asemănătoare. Această stare e încă suportabilă, cîtă vreme organele, carĭ scot afară materiile streine, lucrează regulat, cîtă vreme maţul, rinichiĭ şi plămîniĭ o duc bine şi pĭelea produce o sudoare caldă. Dar pe dată ce munca lor slăbeşte, bolnavul simte nemulţămirĭ maĭ marĭ şi se plînge de starea sa.

Astfel depozitul începe în vecinătatea organelor carĭ scot afară materiile streine, dar în curînd îşĭ urmează drumul către părţile cele maĭ depărtate, maĭ ales către părţile superioare ale corpuluĭ. La gît se bagă de seamă maĭ lămurit. Alteraţiunile se văd bine acolo unde începe gîtul şi de aceia, pe dată ce bolnavul întoarce capul, se produc încordărĭ, şi aşa se poate vedea din care parte a corpuluĭ s'aŭ urcat materiile streine.

Dar înainte de a vorbi maĭ departe asupra urmărilor acesteĭ grămădirĭ de materiĭ streine, trebue să vă atrag luarea aminte, că foarte rar se poate urmări astă-zĭ deplina dezvoltare a boaleĭ de la începutul eĭ, căcĭ ceĭ maĭ mulţĭ

oamenĭ se nasc încărcațĭ de materiĭ morbide și aci pot adăoga, că din pricina aceasta, aproape nicĭ-un copil nu poate scăpa de așa numitele boale de copiĭ, carĭ sînt un fel de încercare decurățire, fiind-că corpul se silește de a da afară cu chipul acesta, materiile streine pe carĭ le are înăuntru. Voi intra în amănunte în viitoarea mea conferință.

Materiile carĭ s'aŭ depus la început în pîntece, cutrupesc la urmă corpul întreg și împedică dezvoltarea regulată a organelor.

Dacă organele scapă cîte-odată, mărindu-șĭ volumul, totușĭ ele nu se pot dezvolta în toată voia lor, căcĭ materiile streine, răpesc întotd'auna locul materiilor hrănitoare. Pe dată ce circulația sîngeluĭ e întreruptă, nutrirea sufere cu desăvîrșire și organele ajung atuncĭ maĭ micĭ, maĭ ales din pricina materiilor streine ce s'aŭ depus în ele.

Aceste materiĭ pot rămîne multă vreme cu desăvîrșire liniștite, în stare cronică saŭ ascunsă, dar cîte odată în condițiĭ prielnice se face o schimbare grabnică. Sînt maĭ toate materiĭ carĭ se topesc și carĭ se pot preface, descompune saŭ recompune în condițiĭ prielnice, ba chiar trec în fermentație (în dospire).

Dar tocmaĭ fermentația se face cu adevărat și de maĭ multe orĭ în corpul omuluĭ și are o deosebită însemnătate pentru el.

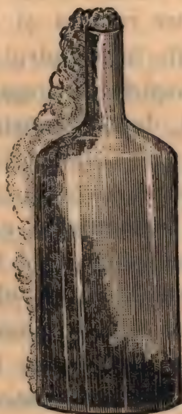
In orĭ-ce fermentație (dospire) furnică mulțime de materiĭ micĭ vegetale, saŭ maĭ de grabă materiĭ carĭ sînt intrate chiar ele în fermentație și carĭ prin aceasta sufăr o schimbare foarte mare, adică se întind și-șĭ măresc volumul.

Orĭ-ce fermentație produce căldură. Cu cît fermentația e maĭ violentă, cu atît și ridicarea temperatureĭ e maĭ mare. Această căldură e produsă pe de oparte prin frecarea materiilor de corp și între ele, pe de altă parte prin actul fermentațieĭ și prin prefacerile materiilor în fermentație.

Or-ce act de fermentație poate fi redus în condițiĭ pri-

elnice; aşa se întîmplă cu toate prefacerile produse de fermentaţie. Lucrul ăsta a fost de cînd lumea, dar n'a fost până astă-zĭ priceput cum se cade. E destul să vă amintesc, cum în natură ghĭaţa se topeşte şi se face apă, cum apa se preface în aburĭ prin căldură şi prin vînt, şi cum această apă prefăcută în aburĭ şi nevăzută, se strînge din nou, ajunge a fi văzută sub formă de nor, se face iarăşĭ apă sub formă de ploaĭe sau cade sub formă de zăpadă sau grindină pentru a umple iarăşĭ lacurile şi rîurile şi ajunge iarăşĭ ghĭaţă printr'un frig mare. Şi toate astea nu sînt produse de cît de schimbările de temperatură. Căldura mereu crescîndă a făcut apa să se descompună şi frigul mereu crescînd a recompus apa la loc. Acelaş lucru se petrece şi cu dezvoltarea materiilor streine în corp şi aceleaşĭ condiţiĭ pricinuesc retragerea sau alungarea lor afară din corp.

Nu vom cerceta ce sînt aceste organisme vegetale, sau aceste materiĭ în fermentaţie, pentru noĭ e de însemnătate să ştim că ele nu se pot desvolta de cît pe un teren priincios, unde se găsesc materiĭ care sînt gata să intre în stare de putrezire.

Dacă aceste materiĭ se găsesc pe teren priincios, nu maĭ ĭe nevoĭe de cît de timpul priincĭos, saŭ de o îmbol-

dire ore-care pentru ca fermentaţia să înceapă. In corpul omenesc această fermentaţie se iveşte îndată ce se găseşte terenul priincios, îndătă ce sînt destule materiĭ streine, care ameninţă de a se preface, saŭ de a se descompune şi îndată ce se produce îmboldirea din afară neapărat trebuincioasă. Una din aceste pricinĭ întîmplătoare ĭeste schimbarea vremeĭ (de unde vine răceala), apoĭ o hrană predispusă a se dospi, care rămîne în maţul mistuitor maĭ mult de cît trebuie, apoĭ spaima, întristarea, emoţiile marĭ, o lovitură, etc.

Observaţiile mele mĭ-aŭ dovedit, că fermentaţia începe tot-d'a-una în pîntece, adese orĭ ea produce urdinare şi astfel încetează; dar une-orĭ şi maĭ ales cînd stomacul e încuiat, corpul nu izbuteşte să scape aşa uşor şi fermentaţia cotropeşte toate părţile, unde s'aŭ depus materiile streine.

Acelaşĭ lucru se petrece în sticla de maĭ sus, unde fundul ne-avînd nicĭ o deschizătură, toată masa în fermentaţie caută să ĭese pe sus. De aceea noĭ simţim mersul aceşteĭ fermentaţiĭ în părţile superioare, atuncĭ cînd avem durerĭ de cap.

Fermentaţia produce căldură şi noĭ simţim imediat o ridicare a temperaturiĭ în năuntrul corpuluĭ. Aceasta ĭe starea cunoscută sub numele de frigurĭ.

Cele spuse pîn-aci, dau o lămurire foarte simplă a frigurilor, lămurire care are avantagiul de a se întemeia pe observaţiunĭ serioase şi pe dovezĭ neîndoelnice.

Frigurile sînt o fermentaţie care se face în corp. Decĭ înţelegem maĭ bine simptomele frigurilor, judecînd actul fermentaţieĭ, aşa cum îl putem observa adese-orĭ, afară din corpul omuluĭ. Dacă de pildă lăsăm să stea cîte-va zile o sticlă cu bere proaspătă, observăm în lichid o schimbare cunoscută sub numele de fermentaţie. In ce priveşte felul fermentaţieĭ, ştim că ea ĭe o descompunere, o prefacere sau un fel de putrezire şi că se desvoltă micĭ organizme

vegetale cunoscute sub numele de baccilĭ. Dar această dezvoltare, trebuĭe să ne-o înfăţişem într'atît, întru cît baccilii nu se desvoltă numaĭ pentru că vin de aiurea în masa care fermentează, după cum se crede de obiceĭ, ci maĭ ales pentru că baccilii încolţesc prin *prefacerea maseĭ* şi că eĭ înşi-şĭ nu sînt de cît *numaĭ masa transformată sau produsul fermentaţieĭ.* Actul fermentaţieĭ sau descompunerea schimbă forma primitivă a maseĭ. Tot ast-fel corpul vieţuitor al animaluluĭ, ĭe produs de hrana şi de băuturile prefăcute prin actul de fermentaţie al mistuireĭ. Tot aşa ajungem foarte uşor la încredinţarea că vieaţa nu ĭe de cît o prefacere neîntreruptă în condiţiile date şi că nu ne-o putem închipui fără fermentaţie. Simptomele fermentaţieĭ sînt următoarele:

Materiile în fermentaţie, care se despart de lichid se depun pe fundul sticleĭ. Dacă clătinĭ sticla, saŭ dacă ĭe o schimbare de temperatură, materiile depuse la fund, se pun în mişcare şi încearcă de a-şĭ mări volumul; această creştere de volum se face de jos în sus şi ĭe cu atît maĭ puternică, cu cît sînt maĭ multe materiĭ în fermentaţie pe fundul sticleĭ.

Să căutăm un exemplu în viaţa zilnică. Toată lumea ştie că berea şi vinul se pun în sticle şi se aşează în pivniţă pentru a produce o fermentaţie cît se poate maĭ potolită; temperatura pivniţeĭ este aproape aceiaşĭ iarna ca şi vara; ea nu se schimbă nicĭ-o-dată prea repede, aşa că fermentaţia nu se poate face grabnic.

Aceeaşĭ observaţie o putem face comparînd zonele tropicale cu zonele noastre temperate. Vedem că feluritele forme de frigurĭ acute domnesc necontenit în miază-zi şi in ţările tropicale, pe cînd regiunile noastre maĭ răcoroase sînt maĭ mult leagănul tutulor boalelor cronice. Acest fenomen se lămureşte prin schimbările de temperatură, carĭ sînt maĭ repezĭ şi maĭ marĭ în ţările calde, unde sînt cîte-o-dată

38⁰ de căldură în timpul zileĭ şi 5⁰ de frig în timpul nopţeĭ, pe cîtă vreme diferenţele la noĭ arare-orĭ trec de 12⁰. La noĭ frigurile se ivesc maĭ des primă-vara, fiind-că atuncea deosebirile de temperatură sînt maĭ marĭ. Tot în acelaşĭ fel se explică, de ce copiiĭ aŭ maĭ uşor boale acute, aşa numitele boale de copiĭ, pe cîtă vreme boalele în stare cronică domnesc într-o vîrstă maĭ înaintată. Tot schimbăreĭ de temperatură se datoreşte şi puterea de viaţă, care ĭe maĭ mare în organizmele tinere, şi care n'are nicĭ de cum, sau prea puţină nevoie de o îmboldire din afară, pentru a produce o puternică sforţare de vindecare, adică o boală acută destinată a da afară materiile streine.

Putem observa în corp aceleaşĭ fenomene ca în sticlă. Materiile în fermentaţie se depun de asemenea în partea de jos a trunchiuluĭ şi de aci sînt puse în mişcare printr'o schimbare de temperatură, prin zguduirĭ din afară, saŭ prin emoţiunĭ. Mişcarea se îndreaptă de-o-potrivă în sus; materiile în fermentaţie încearcă să-şĭ mărească volumul şi se grămădesc spre pĭelea, care închide corpul; cîtă vreme pĭelea e inpermeabilă această presiune dă de o împotrivire. Asta pricinueşte o frecare care dezvoltă căldură; aşa se lămureşte aprinderea atît de cunoscută a frigurilor.

Tot în felul ăsta ne putem lămuri că omul care ĭe prins de frigurĭ, are un volum ceva maĭ mare de cît cînd n'are frigurĭ. Pĭelea putîndu-se întinde, ea cedează presiuneĭ materiilor în fermentaţie şi cu cît presiunea ĭe maĭ puternică, cu atît pĭelea se întinde maĭ mult. Cînd pĭelea s'a întins pînă în cel din urmă grad şi cînd ea nu maĭ poate ceda, căldura şi primejdia frigurilor sînt şi ĭele în cel maĭ înalt grad. Intr'adevăr materiile în fermentaţie încercînd mereŭ de a-şĭ mări volumul şi ne maĭ găsind loc în afară, îşĭ caută un loc înăuntru; corpul arde în năuntrul luĭ şi urmarea, ce nu se poate înlătura ĭe bine înţeles moartea, cînd pĭelea rămîne impermeabilă. Indată ce izbu-

teştĭ a face pĭelea permeabilă nu maĭ ĭe primejdie; materiile în fermentaţie aŭ atuncĭ loc de ĭeşire şi ĭes din corp împreună cu sudoarea; corpul s'a descărcat în năuntrul luĭ, presiunea pĭeleĭ şi a căldureĭ se micşorează numaĭ de cît.

Bine înţeles că comparaţia corpuluĭ încărcat cu materiĭ în fermentaţie, cu sticla plină cu materiĭ în fermentaţie, nu e dreaptă sub toate raporturile. Fermentaţia din sticlă e cu desăvîrşire liberă; materiile în fermentaţie pot să se dilate libere în toate părţile fără nicĭ o pĭedică, pînă cînd aŭ atins pereţiĭ. In corpul omuluĭ ele întîlnesc pretutindenĭ pĭedicĭ. Fie-care organ li se împotriveşte şi opreşte mersul lor. Atuncĭ ele apasă, izbesc şi freacă organul, care le face pĭedică, produc căldură şi apoĭ îl distrug, dacă nu găsesc vr'o ĭeşire saŭ vr'o abatere. După părţile pe carĭ le atacă în particular, aceste simptome morbide capătă numele de boală de stomac, boală de plămînĭ, boală de ficat, boală de inimă, etc. Dar partea special atacată în fie-care caz particular, atîrnă de drumul luat de materiile în fermentaţie şi acest drum atîrnă ĭel însu-şĭ de locul şi felul depozituluĭ.

Vă voĭ arăta maĭ la vale cum se face pĭelea permeabilă. Maĭ întîĭ trebue să vorbesc de un alt fenomen. Inainte de a simţi căldura, observăm cu cîte-va zile, săptămînĭ şi chiar lunĭ întregĭ, un lucru cu desăvîrşire opus în aparenţă, adică simţim că ne ĭe frig. Cu toate astea explicaţia ĭe foarte simplă: frigul naşte îndată ce depozitul a ajuns aşa de mare, că sîngele nu maĭ poate pătrunde cu îndestulare pînă la extremităţĭ. Sîngele se strînge atuncĭ cu atît maĭ mult în părţile din năuntru, unde se produce o mare căldură.

Acest depozit durează maĭ mult saŭ maĭ puţin, pînă cînd materiile grămădite sînt puse în fermentaţie de una din pricinile arătate maĭ sus, adică de o schimbare de temperatură, de o zguduire din afară, saŭ de vr'o emoţie pu-

ternică. Depozitul acestor materiĭ pricinueşte turburărĭ în circulaţia sîngeluĭ şi în nutrire. Vasele sîngeluĭ se astupă în parte, maĭ ales în ramificaţiile lor cele maĭ fine, aşa că sîngele nu maĭ poate circula pînă la pĭele. De aci provine răceala mîĭnilor şi a picioarelor şi frig în tot corpul. Frigul ĭeste decĭ premergătorul căldureĭ frigurilor şi ar fi o mare greşală dacă nu l-am ţine în seamă. Dacă întrebuinţăm un tratament nemerit, boala nu se poate dezvolta în întregime şi ĭe înăbuşită de cum se naşte.

Vorbind maĭ sus de felul fermentaţieĭ, am spus că în ea se dezvoltă, de la ele însă-şĭ, nişte micĭ organizme vegetale numite baccilĭ. Asta se întîmplă şi la frigurĭ şi ĭe o dezlegare foarte simplă a chestiuneĭ atît de controversate a baccililor. Indată ce materiile depuse în pîntece intră în fermentaţie, bacciliĭ se produc, eĭ de la eĭ, în corp. Bacciliĭ sînt produsul fermentaţieĭ şi dispar de la sine, îndată ce fermentaţia încetează şi corpul îşĭ recăştigă sănătatea, adică îndată ce actul fermentaţieĭ dă îndărăt.

Nu poate fi decĭ vorba de infecţie misterioasă prin baccilĭ, fără să fie materiĭ streine în corp. Decĭ nu e vorba de a omorî bacciliĭ, ci maĭ de grabă de a depărta pricina fermentaţieĭ, adică materiile streine. Atuncĭ vor dispare de la sine şi aceste micĭ dihăniĭ, carĭ aŭ băgat groaza în minţile slabe. Mă voĭ întinde maĭ departe asupra primejdieĭ molipsireĭ la paginile 61—70.

Cîte-va exemple simple vă vor dovedi şi maĭ bine spusele mele. Inchipuiţi-vă o odae, care n'a fost nicĭ măturată nicĭ spălată cu săptămînile, de şi murdăria s'a grămădit în toate zilele. Indată vĭermăria de tot soiul va năvăli şi va da mult de lucru acelor carĭ vor voi s'o nimicească. Dacă vrem să gonim această vĭermărie cu o otravă, după cum se obicĭnueşte, vom omorî fără îndoială o mare cantitate, dar nu vom izbuti cu desăvîrşire, căcĭ murdăria ĭe adevărata producătoare şi conservatoare a vĭermărieĭ, pe care o

ajută de a se dezvolta. Am fi dobîndit cu totul alt resultat, dacă am fi spălat cu îngrijire odaia şi dacă am fi făcut acelaşĭ lucru în toate zilele, am fi răpit de o dată vĭermărieĭ terenul eĭ priincios şi am fi fost scăpaţĭ de ea pentru totd'auna.

Un alt exemplu: Inchipuiţi-vă o margine mlăştinoasă de pădure, vara. Ştiţĭ cît de supărătoare sînt musculiţele în asemenea locurĭ. Ie lucru evident că ar fi osteneală zadarnică, dacă am voi să le nimicim cu otravă. Am omorî fără îndoială milioane, dar mlaştina ar produce neîncetat alte milioane noĭ. Aşa dar terenul priincios acestor musculiţe nu ĭe de cît mlaştina şi singurul mijloc de a le nimici, ĭe s'o nimicim şi pe aceasta. Putem vedea că pe înălţimile uscate nu trăeşte aproape nicĭ o musculiţă. Dacă am încerca de a pune o mare cantitate de musculiţe pe o înălţime uscată, pentru a le face să rămînă acolo, am vedea imediat, cum aceste micĭ dihăniĭ aduse cu atîta osteneală se îndreaptă către mlaştina lor, pentru că în înălţimea uscată nu le priĭeşte. N'am putea aclimatiza musculiţele pe înălţimea uscată, de cît transportîndu-le acolo şi mlaştina.

Un al treilea exemplu va lămuri şi maĭ bine lucrul. Ştiţĭ că în ţările tropicale, unde arşiţa soareluĭ produce o dezvoltare mult maĭ felurită a regnuluĭ animal, de cît în zonele temperate şi în zonele friguroase, natura ajută propăşirea celor maĭ numeroase şi celor maĭ însemnate carnivore. Or cît aĭ încerca să le nimiceştĭ, locul animalelor distruse, va fi în tot-d'a-una reluat de carnivore noĭ. Vedeţĭ dar că aceste animale nu trăesc de cît în ţările unde o dezvoltare maĭ puternică a vieţeĭ pricinueşte o mortalitate cu mult maĭ mare şi unde putrezirea se face cu mult maĭ repede. Dacă n-ar fi aceste animale, care se hrănesc cu carne şi cu stîrvurĭ, aĭerul ar fi îndată infectat prin putrezirea animalelor moarte şi n'ar maĭ putea fi respirat de vieţuitoare. Inţelegeţĭ acum pentru ce principalele carnivore

trăesc tocmaĭ în ţările tropicale şi nu în ţările friguroase unde iarba şi muschiul abia poate îndestula pe renĭ.

Nu vom izbuti decĭ să nimicim carnivorele din ţările tropicale de cît nimicind condiţiile traiuluĭ lor, adică nemărginita cantitate de animale, care trăesc în aceste ţărĭ şi atuncea aceste carnivore vor dispare de la sine. Or-ce alte mijloace ar fi zadarnice. Dar cu cît fiinţele sînt maĭ micĭ cu atît ĭe maĭ greu de a le nimici de-a dreptul. Aşa se întîmplă maĭ ales cu baccilïĭ. Pentru a-ĭ depărta, nu trebue să-ĭ nimicim cu doctoriĭ, căcĭ nu vom atinge scopul de cît depărtînd pricina lor, adică depărtînd din corp materiile streine.

V'am arătat prin aceste exemple, cum lucrează natura pe o scară mare; întocmaĭ aşa lucrează şi pe o scară mică, căcĭ legile eĭ sînt uniforme. Ea n'are legĭ esceptionale, nicĭ chiar pentru simptomele boalelor. După cum vĭermăria, musculiţele, carnivorele şi animalele care se hrănesc cu stîrvurĭ nu se găsesc, nu trăiesc şi nu există de cît în ţinuturile unde găsesc un teren priincios, şi fără de care pier, tot ast-fel frigurile nu sînt cu putinţa fără teren priincios, fără depozitul materiilor streine în corp ; numaĭ cînd sînt ast-fel de materiĭ streine în corp, poate să se producă dintr'o pricină oare-care, acel act de fermentaţie, pe care-l numim frigurĭ.

Dar dacă ştim ce sînt frigurile, nu urmează că avem un mijloc uşor de a le vindeca. Pĭelea inpermeabilă, către care se grămădesc materiile în fermentaţie, trebue să fie făcută maĭ întiĭ permeabilă şi asta se dobîndeşte făcînd corpul să asude.

In clipa în care se iveşte sudoarea, materiile în fermentaţie aŭ găsit o ĭeşire şi atît întinderea pĭeleĭ cît şi căldura frigurilor descresc.

Dar sudoarea n'a depărtat încă pricina boaleĭ. Intr'adevĕr fermentaţia nu se întinde multă vreme de cît asupra

uneĭ părţĭ din materiile depuse în corp; cele-l'alte materiĭ, carĭ nu sînt puse în mişcare şi carĭ aŭ crescut prin depozite noĭ, alcătuĭesc ast-fel un focar permanent de frigurĭ, carĭ n'aşteaptă de cît un prilej nemerit pentru a izbucni din noŭ. Ie vorba dar de a depărta aceste materiĭ carĭ sînt încă în corp şi de aceea am întrodus eŭ băile de trunchiŭ şi de şezut cu fricţiunĭ, a căror descriere voĭ face-o maĭ tîrziu. Aceste băĭ silesc corpul de a da afară într'un mod natural, materiile morbide, care se găsesc în corp.

Numaĭ în urma acesteĭ depărtărĭ pricina boaleĭ şi boala însă-şĭ sînt nimicite.

Să recapitulăm cele ce s'aŭ spus, pentru a trage încheerile de însemnătate.

La toţĭ bolnaviĭ se văd alteraţiunĭ ale formelor naturale ale corpuluĭ. Aceste alteraţiunĭ sînt produse de materiĭ streine. Aflarea acestor materiĭ streine în corp, constitue boala. Aceste materiĭ streine, sînt materiĭ pe carĭ corpul nu le poate întrebuinţa şi carĭ rămîn în corp în urma uneĭ mistuirĭ neîndestulătoare. Materiile streine se aşează la început în vecinătatea organelor carĭ scot afară, dar se întind puţin cîte puţin, maĭ ales prin fermentaţie, în tot corpul. Cită vreme organele carĭ scot afară, alungă mereŭ o parte din materiile streine, starea corpuluĭ ĭe suportabilă, dar îndată ce activitatea acestor organe se micşorează, se ivesc turburărĭ destul de marĭ. Totuşĭ acest depozit de materiĭ streine, nu ĭe dureros, fiind că e ascuns, cronic şi fiind-că se face multă vreme încetul cu încetul fără să se bage de seamă.

Termeniĭ ceĭ maĭ nemeriţĭ pentru a denumi fenomenele morbide, carĭ izvorăsc din această stare de lucrurĭ, sînt cuvintele: ascunse şi fără durerĭ; de alt-fel sînt aceleaşĭ simptome, cărora le zicem de obiceiŭ cronice.

Materiile streine sînt supuse putrezireĭ, (se pot descompune); ele sînt terenul, pe care se poate dezvolta o fermen-

tație, (baccilii). Fermentațiunea începe în pîntece, unde s'a așezat cea maĭ mare parte din materiile streine, dar ea se întinde cu repeziciune, urcîndu-se în corp. Starea morbidă se schimbă, se produc durerĭ și apoĭ frigurĭ. Aceste simptome de boală pot fi numite maĭ nemerit: dureroase saŭ boale cu aprinderĭ; sînt aceleașĭ boale, carĭ sînt cunoscute sub numele de acute.

Din cele spuse pîn-aci tragem următoarea încheĭere importantă: **Nu ĭe de cît o singură pricină de boală, nu e de asemenea de cît o singură boală, care se ivește cu diferite simptome.**

Vorbind riguros, nu putem face deosebire între feluritele boale, ci numaĭ între feluritele simptome de boale. Adaog, cu acest prilej, că numaĭ rănile directe sînt escluse, căcĭ acestea nu sînt boale, în înțelesul de maĭ sus. Mă voĭ opri maĭ mult asupra acestuĭ punct, cînd voĭ vorbi despre rănĭ în partea a doua.

Unitatea boaleĭ,— iată aceĭa ce susțiŭ și propovăduĭesc, întemeindu-mă pe observațiile ce v'am desfășurat.

V'am arătat drumul, care m'a adus la această încredințare îndrăzneață în ochiĭ multora, ea nu ĭe într'adevăr de cît o singură boală.

Cu ajutorul observațiilor și al încheĭerilor ce am tras am stabilit o afirmare, care e de o însemnătate fundamentală pentru întregul tratament al boalelor; eu dar sînt în stare de a dovedi cu fapte adevărul acesteĭ afirmărĭ?

In științele naturale este astă-zĭ o demonstrație, care e maĭ bună ca orĭ-care alta și care e privită aproape exclusiv ca vrednică de crezămînt, aceasta e demonstrația experimentală. In cazul de față, experiența nu s'ar putea face de cît tratînd la fel boalele cele maĭ deosebite și vindecîndu-le la fel cu aceiașĭ izbîndă.

Bine înțeles că e cu neputință de a da sfaturĭ și de a trata tot felul de boale într'o așa de mare adunare, de a

stabili aicĭ subt ochiĭ d-voastră schimbările lor, alteraţiunile formelor corpuluĭ şi forţelor lor şi de a auzi rapoartele lor asupra izbîndeĭ tratamentuluĭ. La sfîrşitul acesteĭ cărţĭ, în rapoartele bolnavilor, adică aducînd fapte, voĭ da dovezĭ de cele cu susţiu, dovezĭ de adevărul cărora se poate încredinţa orĭ-cine şi voĭ aduce aceste dovezĭ în studiarea diferitelor boale, pe cît îmĭ va permite locul.

Nu-mĭ rămîne acum de cît a vă prezenta în viitoarele mele conferinţe cîte-va din formele de boală cele maĭ cunoscute, cele maĭ răspîndite şi cele maĭ de temut; a vă arăta lămurit pricinile amănunţite, a vă explica mersul vindecăreĭ şi a vă da în acelaşĭ timp, pe cît îmĭ va fi cu putinţă, exemple luate din practica mea, pentru a vă dovedi lămurit în fie care caz particular, că orĭ ce boală nu se datoreşte de cît uneĭ singure pricinĭ uniforme.

Boalele de copiĭ vor forma subiectul viitoareĭ mele conferinţe.

Natura, origina, scopul şi vindecarea boalelor de copiĭ şi unitatea lor. Pojar, Scarlatină, Anghina difterică, Vărsat, Tuse măgărească, Scrofule.

Conferinţă de **LOUIS KUHNE**

Doamnelor şi Domnilor,

Boala este aflarea materiilor streine în corp. Acesta e marele rezultat, la care am ajuns în urma observaţiunilor, ce v-am înfăţişat în ultima mea conferinţă. Cu toate astea, trebue să vă reamintesc, cît se va putea maĭ pe scurt, cele-l'alte observaţiĭ şi încheĭerĭ din ultima mea conferinţă, fiind-că pe ele se întemeĭază tratamentul ce vi-l voĭ lămuri maĭ la vale şi fiind-că mersul dezvoltăreĭ este acelaşĭ la toate boalele.

Boala este aflarea materiilor streine în corp. Materiile streine se află în corp de la naştere sau aŭ intrat înăuntru cu alte materiĭ vătămătoare. Corpul caută să le dea afară prin maţ, prin plămînĭ, prin rinichĭ şi prin pĭele; dacă nu izbuteşte, el le depune pretutindenĭ. Cu chipul ăsta se schimbă formele corpuluĭ, lucru ce ce poate vedea maĭ bine, în partea cea maĭ subţire, la gît şi pe faţă.

Inchipuiţi-vă sticla cu materiĭ în fermentaţie din figura următoare. Cîtă vreme sticla e deschisă, lichidul în fermentaţie nu găseşte pĭedică. Să ne închipim un cauciuc pus pe gîtul sticleĭ şi nelăsînd să ese afară gazele

din sticlă; caucĭucul, la început moale, se va întinde puţin cîte puţin, pe măsură ce materiile în fermentaţie vor crește în volum și va atinge îndată toată dezvoltarea de care e capabil. Vă veţĭ face o ideĭe și maĭ credincioasă de corpul omuluĭ, închipuindu-vă o sticlă cu păreţĭ care se pot întinde și prin care se văd deslușit materiile în fermentaţie. Veţĭ vedea cum întinderea se simte în toată sticla și cum schimbarea formeĭ acesteĭ sticle atîrnă numaĭ de apăsarea materiilor în fermentaţie. Acelașĭ lucru se petrece și în corpul

omuluĭ, cu deosebire numaĭ că locul nu e pretutindenĭ liber și că pretutindenĭ sînt organe prin care trebue să străbată saŭ să le dea la o parte și care împedică libera dezvoltare a fermentaţieĭ. Focarul fermentaţieĭ e în pîntece, pe cînd în sticlă e la fund. In colo, schimbările formeĭ se fac tot așa ca în sticlă.

Materiile așezate în corp intră în putrezire, fermentează și sînt răspîndite în tot corpul de fermentaţie. Fermentaţia produce căldură și aţîţă tot corpul: această stare o numim frigurĭ. Dacă fermentaţia se face întîĭ în părţile din năuntru, căldura se simte și ea maĭ întîĭ în năuntru și tocmaĭ de aceea se simte frigul în afară. Această stare e

maĭ primejdioasă de cît cea l-altă. Se ştie că frigul e simţit tot-d'a-una înaintea căldureĭ frigurilor şi e lucru de mare însemnătate de a schimba această stare de frig într-o stare de căldură, adică de a scoate afară frigurile din năuntru şi a aduce la suprafaţă materiile în fermentaţie. Dacă lucrul acesta nu izbuteşte, frigurile aduc cu ele o boală grea sau chiar moartea, căcĭ organele din năuntru ard cu adevărat saŭ sînt cu desăvîrşire încărcate de materiĭ streine, dacă fermentaţia încetează maĭ înainte.

Vă voĭ arăta astăzĭ o serie de frigurĭ în dezvoltarea şi în mersul lor, adică boalele de copiĭ. Vă voĭ arăta că toate au aceeaşĭ pricină, că singurul lucru de însemnătate e de a cunoaşte cu adevărat natura uniformă a acestor boale şi că or-ce altă numire specială e de prisos, ba cîte-o-dată chiar înşelătoare. Aceste boale nu se pot ivi, de cît atuncĭ cînd corpul are destule materiĭ în fermentaţie; fără îndoială că cea maĭ mare parte din oamenĭ aŭ o provizie îndestulătoare de cum se nasc. Aşa că e aproape sigur că nu e om care să nu fi trecut prin boale de copiĭ. Dar am spus deja la pagina 26 de ce copiiĭ au boale acute maĭ des de cît ceĭ în vîrstă.

Totuşĭ aceste boale pot fi înlăturate. Vă voĭ da încă un exemplu. Pentru a feri de ruină oraşele noastre, nu se îngăduĭe nicĭ-o-dată de a se face în mijlocul lor magaziĭ de praf de puşcă saŭ de alte materiĭ explozibile. Se ştie cu siguranţă, că orĭ-cîtă pază ar fi, o scînteie ar putea să cadă într-o zi sau în alta. Vă întreb, pentru ce n'am lua şi noĭ aceleaşĭ măsurĭ pentru corpul nostru? Pentru ce să băgăm mereŭ în năuntru nouĭ materiĭ streine, care vor aduce turburărĭ? Pentru ce să nu căutăm maĭ de grabă, de a da afară materiile streine care se găsesc înăuntru? Aceste turburărĭ ale corpuluĭ nu sînt tot-d'a-una aşa de primejdioase, dar ele aduc adese-orĭ moartea, maĭ ales cînd fermentaţia nu găseşte nicĭ o eşire.

Să privim acum mersul boalelor de copiĭ. Vom păstra numirile ce se obişnuesc, cu toate că pentru noĭ n'au nicĭ o valoare, dar pentru că ele arată foarte bine formele caracteristice ale boalelor de copiĭ.

Toate boalele de copiĭ se ivesc sub forme şi sub primejdiĭ aşa de felurite, că nu pare uşor, de a găsi în fiecare caz mijlocul nemerit de vindecare. Voĭ încerca decĭ, a vă face să înţelegeţĭ aceea ce constituĭe deosebirea boalelor, cum se vindecă ele şi cum simptomele de boală cele maĭ felurite aŭ întot-d'a-una aceleaşĭ două condiţiĭ principale: «căldură îndoită saŭ frig».

Pojar. Să ne închipuim un copil atins de pojar; îl vedem neliniştit, fără somn, cu pĭelea uscată şi arzătoare şi zicem de obiceĭ: «copilul ăsta are frigurĭ.»

Pentru a uşura acest copil atins de frigurĭ, trebuĭe maĭ întîĭ să ştim ce sînt frigurile şi cum se nasc ele. Cine a urmărit ultima mea conferinţă, n'o să aĭbă multă greutate. Frigurile sînt o fermentaţie, care se face în corp. Fermentaţia se naşte din pricină că s'aŭ aşezat în corp materiĭ streine; pricina pentru care s'aŭ aşezat e o mistuire neîndestulătoare, o hrană prea multă, sau o nutrire neîndestulătoare. Prin nutrire neîndestulătoare înţeleg şi aĭerul nesănătos amestecat cu gaze vătămătoare. Rămăşiţele hraneĭ negăsind nicĭ o eşire, sînt nevoite să se aşeze în vecinătatea organelor care scot afară, adică în pîntece. Să ne închipuim fermentaţia în pîntece aşa cum se face în sticlă. Materiile streine, grămădite în pîntece, sînt răspîndite în tot corpul prin fermentaţie. Ele nu se mărginesc numaĭ la căile circulaţieĭ sîngeluĭ, ci pătrund de-a-dreptul în toate organele. Materiile în fermentaţie ocupă maĭ mult loc de cît înainte de fermentaţie. Ast-fel pătrund în toate părţile corpuluĭ, de unde caută să ese. Dar dacă pĭelea e impermeabilă, ea se întinde prin apăsarea din năuntru, căcĭ pĭelea se întinde pe cît ĭe cu putinţă. Fermentaţia adică trecerea

materiilor streine într'o altă stare, produce căldură. Această căldură crește mereŭ prin frecarea materiilor în fermentație

de organe și maĭ ales de pĭele, căcĭ nu e alt-ceva decît o frecare, care produce neapărat căldură. Această stare izvorîtă din fermentație o numim frigurĭ.

De aci urmează că frigurile vor fi tăiate maĭ bine în felul următor: trebuĭe să căutăm a deschide poriĭ pĭeleĭ; trebuĭe să facem să asude corpul și frigurile vor înceta imediat. Dar trebuĭe în acelașĭ timp să ridicăm căldura prin mijlocul unuĭ procedeŭ răcoritor.

Indată ce am făcut aceasta, boala dispare în cele maĭ multe cazurĭ, fără ca pojarul să izbucnească, cu alte cuvinte materiile streine sînt date afară subt o formă căreia nu putem să-ĭ dăm un nume de boală specială, fiind-că materiile streine aŭ fost date afară de organele naturale în ud, în sudoare, prin maț și prin respirare. Dacă aceasta nu se face la timp, pojarul izbucnește și ese la iveală în micĭ broboane foarte roșiĭ și marĭ ca lintea. Cu cît broboanele sînt maĭ numeroase, saŭ—ceea ce e tot una—cu cît materiile în fermentație sînt aduse maĭ cu îmbelșugare spre pĭele, cu atît primejdia e maĭ mică pentru vieața copiluluĭ; dar cu

cît broboanele sînt maĭ puţine, cu atît primejdia e maĭ mare, din pricina căldureĭ dezvoltate în organele din năuntru, care se isvotesc uşor prin frecarea maselor în fermentaţie. Atuncĭ se naşte foarte uşor o inflamaţie de plămînĭ şi copilul moare, nu fiind-că are pojar, *ci fiind-că nu l'a avut îndestul.*

Decĭ două lucrurĭ avem de făcut, pentru a vindeca pojarul.

Trebuĭe să căutăm a regula mistuirea şi a lăsa drum liber căilor pĭeleĭ, rinichilor şi maţuluĭ. Apăsarea fermentaţieĭ nu se va maĭ îndrepta în sus, ci în jos. Asta se dobîndeşte cu ajutorul băilor de trunchiŭ cu fricţiunĭ şi băilor de şezut cu fricţiunĭ. După aceste băĭ trebuĭe să facem copilul să asude. Asta se dobîndeşte foarte simplu şi foarte uşor, cînd mama îl ĭa cu ea în pat şi-l face să asude cu ajutorul proprieĭ sale căldurĭ. Alt-fel sudoarea se capătă foarte des acoperind copilul cu o plapomă de puf şi cu păturĭ de lînă într'un pat mare. Dar în acelaşĭ timp trebuĭe să deschidem ferestrile ziua şi noaptea, ca să fie tot-d-auna aĭer curat în odae. Dacă sudoarea nu se capătă nicĭ cu mijlocul acesta, trebue să întrebuinţăm băile cu aburĭ. Baia de aburĭ se poate face maĭ uşor cu aparatul întrodus de mine. Dar la nevoie se poate face şi alt-fel. (Vezĭ pagina 108). După fie-care baie de aburĭ, trebuĭe să răcorim bolnavul printr'o baie de trunchiŭ cu fricţiunĭ.

Dacă izbutim să facem să asude copilul, vedem numaĭ de cît o uşurare însemnată. Dacă frigurile se ivesc iarăşĭ, trebuĭe să-l răcorim din noŭ printr'o baie de trunchiŭ cu fricţiunĭ, saŭ printr'o baie de şezut cu fricţiunĭ şi apoĭ să aşezăm copilul în pat ca să asude. Trebuie să răcorim şi să reîncălzim bolnavul de cîte orĭ se ivesc frigurile.

Dacă apăsarea e maĭ puternică la cap, la ochĭ saŭ în altă parte, trebuie maĭ întîĭ să zădărnicim această apăsare printr'o baie de aburĭ aplicată pe locul şi pe organele cele maĭ încărcate. Indată ce pielea asudă, partea aceea e nu-

maĭ de cît uşurată şi nu maĭ e primejdie ca un organ oare-care să fie nimicit prin apăsarea materiilor în fermentaţie. Fie-care baie locală de aburĭ trebuie să fie de asemenea urmată de o răcoreală, cu ajutorul uneĭ băĭ de trunchiŭ cu fricţiunĭ saŭ uneĭ băĭ de şezut cu fricţiunĭ.

Dacă rezumaţĭ cele ce v'am spus asupra pojaruluĭ, veţĭ înţelege că această boală n'a putut să se nască de cît fiind-că se găsea în corp o cantite foarte mare de materiĭ streine în stare potolită, care a început să fermenteze dintr'o pricină oare-care şi care a dat naştere frigurilor şi simptomuluĭ de boală (pojarul). Vedeţĭ dar că pojarul are întocmaĭ aceeaşĭ pricină ca frigurile în general şi vă voĭ arăta maĭ la vale că toate simptomole de boală pe care vi le voi expune, pot fi reduse la această singură pricină. Vezĭ şi raportul asupra tratamentuluĭ practic, partea III-a, scrisorĭ originale.

Scarlatina. Copilul atins de scarlatină arată aproape aceleaşĭ simptome ca şi copilul atins de pojar. Daı frigurile sînt de obiceĭ mult maĭ puternice şi de aceea părinţiĭ aŭ dreptate să fie maĭ neliniştiţĭ.

Pielea este presărată de pete roşiĭ-stacojiĭ. Aceste pete la început micĭ se împreună maĭ tîrziŭ şi ajung destul de marĭ şi late, dar roşaţa nu e aşa de generală ca la pojar; ea se întinde adeseorĭ numaĭ pe o parte a corpuluĭ şi se iveşte maĭ des la cap, la piept şi maĭ ales la pîntece pe cînd picioarele sînt maĭ mult saŭ maĭ puţin curate. De multe orĭ picioarele sînt recĭ, pe cînd restul corpuluĭ arde în frigurĭ. Capul şi inima sînt cele maĭ mult atinse de scarlatină şi e un simptom obişnuit că copiĭ atinşĭ de acest fel de frigurĭ se vaetă de durerĭ în urechĭ şi în ochĭ. Doamnelor şi domnilor, vă va fi uşor să înţelegeţĭ acest simptom: este starea deja arătată maĭ sus, în care materiile streine în fermentaţie aflate în pîntece aŭ început să se urce spre cap şi spre gît şi numaĭ materiile aşezate în partea de sus a corpuluĭ aŭ intrat în fermentaţie puternică. Cu cît

partea corpuluĭ, care caută să dea afară materiile streine, prin naşterea roşeţeĭ, e maĭ mică, cu atît şi primejdia e maĭ mare.

Lucru de căpetenie e să ştim ce e de făcut pentru a uşura bolnavul repede şi cu siguranţă. La început trebuĭe să înlăturăm orĭ-ce primejdie de nimicirea ochilor şi a urechilor. Asta o putem face deschizînd repede poriĭ pĭeleĭ prin lucrarea aburilor asupra capuluĭ. Felul cum trebuĭe făcută baia întreagă de aburĭ saŭ băile parţiale de aburĭ se lămureşte la paginele 106 — 111. Indată ce capul e cu desăvîrşire umed şi poriĭ sînt deschişĭ, durerea încetează şi cea d'întîĭ primejdie a trecut. Cîte odată e nevoie de a repeta de maĭ multe-orĭ aceste băĭ cu aburĭ la cap, căcĭ durerile revin adese-orĭ după cît-va timp. Durerile s'ar naşte ĭarăşĭ regulat la restimpurĭ scurte, dacă n'am avea grije să depărtăm printr'un alt mijloc materiile în fermentaţie. Asta se face răcorind şi fricţionînd pîntecele cu ajutorul băilor mele derivative (care trag răul); aceste băĭ alungă materiile streine prin maţ, prin rinichĭ şi chĭar prin pĭele. Mistuirea e fără îndoială turburată de la cea d'întîĭ prindere de frigurĭ, dar ea a fost turburată şi maĭ nainte ca părinţiĭ să fi băgat saŭ nu de seamă. Frigurile răpesc organelor mistuireĭ materiile lor mucoase şi cleioase; organele acestea se usucă şi nu maĭ pot să îndeplinească funcţiunea lor. De aci urmează încuiarea stomaculuĭ. Răcoreala şi fricţiunile de maĭ sus aŭ o bună înrîurire asupra mistuireĭ, căcĭ îndată materiile streine sînt date afară, aceea ce e un semn îmbucurător pentru mersul frigurilor scarlatine. Dar la un bolnav de scarlatină se cere maĭ întot-d'a-una timp mult şi o aplicaţie energică a leacurilor arătate maĭ sus, pentru a ajunge la bun sfîrşit, dovadă că la scarlatină sînt maĭ multe materiĭ streine de cît la pojar.

Vedeţĭ că scarlatina, ca şi pojarul, nu s'a născut de cît prin fermentaţia materiilor streine în corp, aceea ce aŭ a-

dus frigurile; dar fiind-că ereaŭ maĭ multe materiĭ streine, frigurile aŭ fost maĭ puternice şi fermentaţia s'a îndreptat maĭ ales spre partea de sus a corpuluĭ; pricina aceste boale este decĭ aceeaşĭ la toate frigurile. Vă daŭ un exemplu din practica mea.

Copiiĭ unuĭ fabricant din oraşul nostru, o fetiţă de şeapte anĭ şi un băieţel de doĭ anĭ fuseseră atinşĭ de scarlatină şi doctorul familieĭ declarase că erea o boală foarte grea a căreĭ vindecare cerea şease până la opt săptămînĭ. D-nul W. care cumpărase la mine un aparat de băĭ de aburĭ, pentru a'şĭ restabili propria luĭ sănătate, îmĭ ceru sfatul meŭ în privinţa copiilor, căcĭ cura medicală propusă de doctorul săŭ, i se părea prea lungă. După ce am examinat copiiĭ, am putut linişti pe părintele lor, încredinţîndu-l că boala va ţine vr'o opt zile, cu tratamentul meŭ. Tratamentul meŭ a fost cu desăvîrşire acelaşĭ, cum l'am arătat maĭ sus: am făcut copiilor în fie-care zi băĭ de aburĭ cu aparatul meŭ şi apoĭ băĭ de trunchiŭ cu fricţiunĭ, de 17—18° R. De cîte-orĭ se iveaŭ frigurĭ puternice repetam băile de trunchiŭ cu fricţiunĭ, lucru de care a fost nevoie, la început, maĭ la fie-care două ceasurĭ. Bine înţeles că dieta a trebuit să fie urmată cu cea maĭ mare grije în timpul boaleĭ, maĭ ales ca mîncările excitante de carne, priesc frigurilor şi le împiedică de a dispare. Copiiĭ aceştia nu mîncară decĭ de cît pîine, supă de grîŭ uruit, poame crude saŭ fierte şi toate astea numaĭ cînd aveaŭ cu adevărat foame. După cum prevăzusem la început, copiiĭ s'aŭ însănătoşit după opt zile, spre marea bucurie a părinţilor lor şi doctorul, care la început susţinea că o vindecare aşa de grabnică va fi urmată neapărat de o boală de rinichĭ, fu nevoit să recunoască maĭ tîrziŭ, că copiiĭ ereaŭ cu desăvîrşire sănătoşĭ.

Anghina difterică. Cuvîntul difterie saŭ difterită pricinueşte tuturor părinţilor o mare frică, căcĭ primejdia aceste grele boale e destul de cunoscută. Simptomele se de-

osibesc puţin de cele arătate maĭ sus, totuşĭ frigurile joacă şi aci un rol de căpetenie. Cîte o dată frigurile par slabe, maĭ ales la copiiĭ, care zac în pat aproape fără simţire, dar care de obiceĭ sînt ceĭ maĭ greŭ atinşĭ de boală. Frigurile izbucnesc cu maĭ multă furie înăuntru, pielea nu suferă aproape nicĭ o reacţiune, maţul şi rinichiĭ se odihnesc aproape cu desăvîrşire şi totuşĭ materiile în fermentaţie ar voi să ĭese afară, căcĭ înăuntru nu maĭ aŭ loc. Aceste cazurĭ sînt cele maĭ primejdioase. Dacă corpul ar ĭzbuti să dea afară materiile streine, prin piele, ca la pojar şi la scarlatină, primejdia ar fi înlăturată numaĭ de cât. Dar dacă frigurile (materiile în fermentaţie) rămân în corp, primejdia e mare. Dacă nu izbutim de a trage această căldură dinnăuntru la suprafaţa pĭeleĭ, e puţină nădejde de scăpare. Corpul nu maĭ are de cît o singură eşire, adică gîtul, către care materiile în fermentaţie năvălesc cu cea maĭ mare furie, aşa că adesea-orĭ asfixia (înăbuşirea) ameninţă bolnavul. Indată ce se iveşte această primejdie, trebuĭe maĭ întîĭ să aducem o uşurare locală şi să uşurăm gîtul chiar dacă lucrul ăsta n'ar fi cu putinţă la început, de cît pentru foarte scurtă vreme. Lucrul acesta îl putem face foarte uşor şi foarte sigur, chiar la difterie, prin aburiĭ de apă, care îndulcesc durerile şi daŭ afară materiile streine. E adevărat că izbînda nu e încă mare, dar această uşurare de cîte-va clipe, ne dă timp a curăţi focarul principal al materiilor streine care trebuie căutat ĭarăşĭ în organele pînteceluĭ. E curată minune cu ce repeziciune starea gîtuluĭ se schimbă prin băile mele derivative; maĭ ales băile de şezut cu fricţiunĭ îşĭ fac aşa de bine lucrarea că creşterea materiilor streine din gît, încetează cîte odată chiar de la prima baie saŭ după cîte-va băĭ. Dar apăsarea către gît a adus o altă schimbare în acest organ, care s'a umflat şi s'a aprins; această umflătură şi această aprindere sînt mult maĭ primejdioase de cît creşterea materiilor în gît. Inainte de a iz-

bucni anghina difterică, propriu zisă, bolnavul s'a văetat deja în general de durerĭ de încheĭeturĭ, de pildă de genunchĭ saŭ de umerĭ. O umflătură a încheĭeturilor acestor părţĭ poate fi multă vreme răbdată chiar dacă izbucneşte cu furie, dar nu e tot aşa cu umflătura gîtuluĭ; de aceea trebuĭe să o combatem cît se poate maĭ grabnic şi maĭ cu putere. Ar fi o mare greşală de a opri îndrumarea către organele pînteceluĭ, după ce am înlăturat creşterea materiilor în gît; trebuĭe din potrivă să urmăm cu depărtarea asta cît se poate de repede, pînă cînd bolnavul are scaun bun şi mistuirea se face în regulă. Atuncĭ numaĭ, vom putea spune că bolnavul e scăpat. După cum am lămurit maĭ sus, pĭelea e un organ foarte însemnat pentru scoaterea materiilor streine; ea are maĭ ales menirea de a da afară materiile streine, care s'aŭ grămădit la suprafaţa corpuluĭ.

Pilda următoare vă va dovedi şi maĭ bine toate astea. Inchipuiţi-vă iarăşĭ sticla cu păreţĭ care se pot întinde. Cîtă vreme e închisă materiile în fermentaţie nu pot ĭeşi din sticlă şi de aci urmează întinderea şi încordarea păreţilor sticleĭ. Dar îndată ce ingăuriţĭ cu un ac păreţiĭ sticleĭ, aceste găurele, asemănătoare cu poriĭ pieleĭ, îngăduĭe materiilor în fermentaţie de a ĭeşi afară şi sticla îşĭ recapătă ĭarăşĭ forma eĭ de la început. Intocmaĭ aşa e şi cu pielea corpuluĭ. Toată sudoarea nu e alt ceva de cît materiile streine gonite din năuntru de fermentaţie. Dar toată mistuirea e deja o fermentaţie şi pĭelea trebuĭe să funcţioneze neîncetat ca să nu fie bolnav corpul. Aşa, vă puteţĭ încredinţa, că toţĭ oameniĭ sănătoşĭ aŭ pĭelea caldă şi umedă. O pĭele uscată şi rece, e deja un semn sigur de boală.

La bolnaviĭ atinşĭ de anghină difterică pĭelea nu lucrează aproape de loc şi îĭ trebuĭe excitante puternice, ca să poată funcţiona. Chĭar la anghina difterică, o mamă sănătoasă, nu trebuĭe să se teamă de a lua copilul în patul eĭ; cu chipul ăsta ea îşĭ va scăpa poate copilul. Intr'adevăr

cîtă vreme copilul bolnav n'are scaun, cum trebuĭe, natura întrebuinţează pĭelea ca principalul organ care scoate afară; ba încă se slujeşte de ea maĭ tîrziŭ, fără întrerupere. Dacă mama ar fi avut grija de a deschide poriĭ pĭeleĭ înainte de a se usca, şi de a provoca o ĭeşire prin maţ şi prin rinichĭ cu ajutorul proprieĭ sale căldurĭ, de bună seamă că anghina difterică n'ar fi izbucnit.

Numaĭ cînd e cu neputinţă de a produce ast-fel sudoarea, trebuĭe să alergăm la mijloace artificiale şi să dăm copiluluĭ chiar băĭ întregĭ de aburĭ.

Ştiţĭ acum, că anghina difterică are întocmaĭ aceeaşĭ natură ca cele-l'alte simptome de boală, adică ca frigurile şi că numaĭ semnele de afară se deosebesc în aşa fel că omul poate fi înşelat crezînd că aceste felurite simptome de boală aŭ şi pricinĭ felurite. O dare de seamă din practica mea vă va arăta lucrul şi maĭ lămurit.

Am fost chemat în luna luĭ Noembrie de o femeie S. din acest oraş al căreĭ băeţel de nouă anĭ era atins de o anghină difterică destul de furioasă. Maĭ întîĭ s'a dat copiluluĭ o baie de aburĭ. Fiind-că n'aveam la indemînă un aparat din acelea pe care le fac eŭ, a trebuit să improvizăm unul în grabă. Aşezarăm decĭ băĭeţelul pe un scaun de paie şi subt acest scaun aşezarăm o oală plină cu patru saŭ cincĭ litre de apă, în clocote. Picĭoarele fură aşezate pe o găleată pe jumătate plină cu apă ferbinte acoperită cu două laţurĭ. Tot corpul fusese maĭ dinainte acoperit cu îngrijire cu un straĭ de lînă, care împĭedeca aburiĭ să scape. Bolnavul dobîndind o sudoare îmbelşugată i se făcu o baie de trunchiŭ cu fricţiunĭ de 18°, şi i se spălă pîntecele, pînă cînd îĭ pĭeri căldura de la cap. Marea greutate de a răsufla, ce simţea la început, descrescu puţin cîte puţin, dar pentru a menţine starea aceasta, trebuia să i se facă la fie-care treĭ ceasurĭ o baie de trunchiŭ cu fricţiunĭ, de o jumătate de ceas şi chiar în timpul nopţeĭ. Se înţelege de la sine, că tot timpul

cît era culcat copilul, fereastra era puţin deschisă ziua şi noaptea, pentru a avea neîncetat aer curat. Mulţumită deselor băĭ de şezut cu fricţiunĭ, căldura frigurilor, care se repetă mereŭ, putu fi tăiată numaĭ de cît şi or-ce primejdie trecuse după o zi de tratament. Băeţelul fu cu desevîrşire restabilit în vre-o cincĭ zile. Aşa se vindecă anghina difterică, această boală atît de temută în potriva căreia ştiinţa medicală e încă destul de oarbă pentru a căuta un leac.

Vărsatul. Vărsatul se iveşte maĭ des de cît se crede. E adevărat că asta nu se poate vedea din statisticele oficiale. Intr'adevăr orĭ-ce părinte de familie, puţin dedat cu procedeul medicineĭ naturale, se va feri de a declara boala la poliţie, căcĭ cu chipul acesta s'ar expune zadarnic şi el şi familia luĭ la neplăcerĭ. Vărsatul, tratat cum trebuĭe, nu e aproape de loc primejdios, după cum vom vedea. Vărsatul se iveşte sub forme foarte felurite, ca: vărsatul mic, vărsatul mare şi vărsatul negru. Cel maĭ primejdios e fără îndoeală vărsatul negru, căcĭ frigurile sînt maĭ puternice şi aduc grabnic moartea, dacă nu sunt tratate cum trebuĭe. De aceia boala aceasta e aşa temută, căcĭ lumea obişnueşte să privească boalele, care printr'un tratament nepotrivit sunt urmate de o moarte grabnică, ca fiind maĭ primejdioase de cît acelea la care moartea e precedată de o lungă infirmitate, saŭ care nu se pot vindeca, de cît mult maĭ greŭ şi în maĭ mult timp, chiar printr'un tratament potrivit, dacă vindecarea e încă cu putinţă. Şi tocmaĭ fiind-că nu se putea trata vărsatul, de aceea a ajuns aşa de primejdios şi s'a simţit nevoia de a alerga la altoit. Nu s'ar fi ajuns nicĭ o dată la altoit, dacă s'ar fi tratat vărsatul cum trebuĭe.

Vărsatul negru este foarte uşor de cunoscut după ce s'a ivit îndestul, dar la început seamănă cu cele-l'alte boale de copiĭ, căcĭ nu vedem alt-ceva de cît frigurĭ puternice. Puţin cîte puţin se ivesc pete roşiĭ închise şi marĭ ca boabele de linte; petele acestea seamănă cu pojarul. Petele se

ridică mereŭ şi seamănă atuncĭ cu nişte boabe de coacăză, avînd o jumătate în corp şi cea-l'altă jumătate năvălind afară. In mijlocul fie-căreĭ bubiţe se face un punct negru. Vărsatul negru se poate întinde pe tot corpul, saŭ nu se iveşte de cît pe oare-care părţĭ. Pricina e grămădirea totală saŭ în parte a materiilor streine în corp, de care atîrnă mersul şi cursul fermentaţieĭ. Cel maĭ răŭ lucru e cînd vărsatul ese pe faţă, căcĭ semnele pot să rămînă, dacă tratamentul n'a fost bun.

Vărsatul nu atacă numaĭ din întîmplare diferitele părţĭ ale corpuluĭ şi maĭ ales capul, lucru ce se poate vedea la mulţĭ, care aŭ fost bolnavĭ de vărsat şi care aŭ foarte puţine semne pe corp, pe cînd faţa le e desfigurată. Gîndiţi-vă încă odată la comparaţia dată la pagina 35 cu sticla şi cu cauciucul. Tocmaĭ în partea corpuluĭ unde se găseşte cel maĭ mare depozit de materiĭ streine, acolo se face şi fermentaţia cea maĭ mare şi tot acolo se vor ivi şi bubiţe maĭ multe. Dar dacă sînt cîte-va micĭ părţĭ izolate ale corpuluĭ supraîncărcate cu materiĭ streine, părţile acestea vor fi cu deosebire garnisite de bubiţe, aşa că se poate întîmpla ca un bolnav să fie plin de bubiţe de la o ureche pînă la cea-l'altă pe de asupra nasuluĭ, ĭar pe restul corpuluĭ să nu se vadă de cît foarte puţine, semănate icĭ şi colo. Capul este, ca să zicem aşa, cea din urmă staţie a corpuluĭ. Materiile în fermantaţie odată puse în mişcare, întîlnesc tot-d'a-una în cap o barieră peste care nu pot trece. Dar după cum am văzut la sticla pe gîtul căreia am pus un cauciuc, materiile în fermentaţie încearcă mereŭ să se urce şi dacă capul se împotriveşte la libera lor desvoltare, ele daŭ năvală tocmaĭ asupra acesteĭ pĭedicĭ.

Indată ce erupţia vărsatuluĭ se face pe deplin, nu maĭ e aproape nicĭ o primejdie, căcĭ de obiceiŭ mor numaĭ bolnaviĭ, al căror corp n'a fost destoĭnic să dea afară materiile în fermentaţie. Adesea orĭ bubiţele se ivesc îndată după

moarte, aşa că s'ar putea spune, că bolnaviĭ aŭ murit, nu fiind-că aŭ avut vărsat, ci fiind-că nu l'aŭ avut. Bolnaviĭ mor tot-d'a-una în frigurile cele maĭ puternice. Că boala aceasta trebuĭe să fie neapărat însoţită de frigurĭ furioase, e un lucru în afară de orĭ-ce îndoială şi găsim într'adevăr că ceĭ bolnavĭ de vărsat aŭ frigurile cele maĭ puternice înainte de ĭeşirea bubuliţelor. Corpul arde ca jeraticul, bubuliţele pricinuesc durerĭ arzătoare şi mîncărimĭ, care îndeamnă pe bolnav să le scarpine mereŭ. Cu chipul ăsta bubuliţele se sparg înainte de vreme şi rămîn semnele care desfigurează faţa. Lucrul ăsta se ştie de multă vreme şi adesea orĭ s'aŭ legat mîĭnile bĭeţilor bolnavĭ pentru a-ĭ împĭedica de a se scărpina. Ba încă acesta e un sfat, care chiar astă-zĭ e foarte mult răspîndit. Cîte chinurĭ pentru bĭeţiĭ bolnavĭ de vărsat! Noĭ cunoaştem mijloace maĭ bune pentru a vindeca vărsatul, fără ca să lase semne, care desfigurează faţa şi chiar pentru a nimici orĭ-ce spaimă de această boală aşa de temută. Noĭ împiedecăm mîncărimile şi nevoia de a se scărpina prin aceleaşĭ mijloace simple, pe care le întrebuinţăm în potriva frigurilor arătate maĭ sus. Deschidem poriĭ pĭeleĭ pentru a face să asude bolnavul şi răcorim pîntecile unde e focarul fermentaţieĭ. Cînd e vorba de bere saŭ de vin, fie-care ştie, că fermentaţia se face maĭ greŭ şi maĭ încet într'o temperatură scăzută. Materiile streine, care fermentează în corp, se supun deopotrivă aceleiaşĭ legĭ a natureĭ. Un spor de căldură, prieşte fermentaţieĭ, pe cînd frigul o împiedică, o dă îndărăt, şi o nimiceşte cu desăvîrşire.

Tocmaĭ la boala aceasta, nu se pot lua măsurĭ destul de serioase, de oare-ce corpul se trudeşte cu o furie deosebită. Totuşĭ tratamentul acesta înlătură orĭ-ce primejdie a boaleĭ şi putem fi sigurĭ că vindecarea va fi repede şi desăvîrşită, afară de cîte-va rarĭ escepţiĭ. Aceste escepţiĭ atîrnă de starea corpuluĭ. Sînt cazurĭ în care corpul e atît de supra-încărcat de materiĭ streine, că ele nu pot fi date afară

aşa de repede, cu toată activitatea pĭeleĭ, saŭ corpul e prea slab, pentru a le da afară. Dar asta se întîmplă de obiceĭ, cînd tratamentul începe prea tîrziŭ. De aceea nu pot de cît să repet şi ĭar să repet, că frigurile trebuĭesc combătute de la începutul lor, fără a maĭ aştepta forma sub care se va ivi boala.

Vedeţĭ dar cum întrebuinţăm cu succes împotriva vărsatuluĭ acelaş mijloc de vindecare întrebuinţat de noĭ împotriva celor-l'alte boale. Dar lucrul acesta nu e cu putinţă de cît dacă această boală are aceĭaşĭ pricină ca şi cele de maĭ sus, adică grămădirea materiilor streine în corp, —şi am văzut bine că aşa este. Astă-zĭ cînd pojarul şi scarlatina nu se maĭ pun, ca altă dată, în acelaşĭ rînd cu vărsatul şi cînd această din urmă boală pare că se iveşte maĭ rar, astă-zĭ ne putem face cu atît maĭ mult o ideĭe dreaptă de vremea cînd această boală era un flagel nemărginit şi spaĭma strămoşilor noştri. Acum cînd cunoaştem unitatea tutulor boalelor şi tratamentul lor, gîndul nostru înlătură orĭ-ce spaimă. De alt-minterĭ acum sîntem în stare de a cunoaşte, cu maĭ mulţĭ anĭ înainte, prin ştiinţa expresiuneĭ figureĭ, în care parte a corpuluĭ e o maĭ mare îngrămădire de materiĭ streine, care ar putea pricinui într'un prilej nemerit o sforţare de curăţire, ca vărsatul. Vă voĭ povesti în privinţa asta un caz din practica mea.

In familia unuĭ muncitor care avea cincĭ copiĭ, treĭ copiĭ de 7—9 şi 13 anĭ fură atinşĭ de vărsatul negru. Tatăl, care avusese el însuşĭ boala aceasta, cunoştea bine efectele grozave şi simţi îndată primejdia, în care se găseaŭ copiiĭ luĭ. Dar maĭ ştia la ce neplăcerĭ şi la ce greutăţĭ putea să fie expus cu toată familia luĭ dacă ar face cunoscut cazul autorităţilor. El întrebuinţă decĭ în taină tratamentul meŭ la cîte-şi treĭ copiĭ şi le făcu numaĭ băĭ de aburĭ şi băĭ de trunchiŭ cu fricţiunĭ. Starea copiilor era foarte primejdioasă. Toată pielea le erea plină de bubiţe. Pentru a

ascunde asta de lume, el mînjise cu cenuşe faţa şi mîînile copiilor, pentru a rămîne la adăpostul orĭ-căreĭ măsurĭ preventive ale igĭeneĭ moderne. Frigurile foarte puternice ale copiilor fură uşurate prin patru băĭ de aburĭ şi prin zece băĭ de trunchiŭ cu fricţiunĭ de 17° R. De aci încolo nu maĭ era primejdie şi pielea începu a se descoji. O dietă bună şi aĭer curat deteră ajutor pentru vindecare. Băĭ de aburĭ şi băĭ cu fricţiunĭ, făcute timp de cîte-va zile, îngăduiră copiilor să se scoale şi să ese. Dar tratamentul meŭ dură încă o săptămînă pentru a dobîndi o vindecare desăvîrşită. Aceea ce e de însemnătate în aceste cazurĭ serioase de vărsat, e că nicĭ unul din copiĭ n'a păstrat semnele boaleĭ. Cîte-şi cincĭ copiĭ aĭ acesteĭ familiĭ fuseseră altoiţĭ de maĭ multe orĭ, şi cu toate astea, treĭ fură atinşĭ de vărsat. De aci se poate vedea: întîĭ, că vărsatul negru, nu e de loc primejdios cînd ştiĭ să-l tratezĭ; şi al doilea că altoiul fereşte foarte puţin de vărsat. Acela care cunoaşte măsurile nenaturale şi supărătoare pe care le ia consiliul de igienă, îndată ce află locul, unde a izbucnit vărsatul, poate pricepe cu atît maĭ puţin măsurile acestea, în urma altoiuluĭ, care ar trebui să ne ferească cu desăvîrşire în potriva vărsatuluĭ. N'am nevoie să vorbesc încă asupra părţeĭ rele ce o are altoiul. Altoirea întroduce artificial şi de-a dreptul materiĭ streine în sînge. E aproape neînţeles, cum oameniĭ aŭ putut să se depărteze aşa de mult de natură; dar cînd ştiinţa dă greş, crezĭ lesne în minunĭ. Amănunte asupra altoĭuluĭ se pot găsi in broşurica mea asupra educaţieĭ copiilor p. 17 – 30.

Tusea măgărească. Tusea măgărească nu trece, ce e drept, ca aşa de primejdioasă ca anghina şi vărsatul, totuşĭ mor mulţĭ copiĭ de această boală şi alţiĭ sufăr, cel puţin, grozav de accesele tuseĭ. Voĭ observa numaĭ de cît că orce tuse trebuĭe privită ca un semn de boală grea, căcĭ omul sănătos nu trebuĭe nicĭ să tuşească nicĭ se lapede flegmă. Tusea nu se produce de cît atuncĭ cînd apăsarea materiilor

streine se îndreaptă în sus şi cînd ĭeşirea naturală de jos e oprită. Saŭ că pĭelea funcţionează răŭ, saŭ rinichiĭ şi maţul nu merg regulat. Copiĭ atinşĭ de tuse măgărească, ne arată întocmaĭ simtomele bine cunoscute ale fermentaţieĭ, cu alte cuvinte aŭ şi eĭ frigurĭ. Materiile streine vor să ĭese prin gît şi prin cap, cu toate că corpul n'are acolo nicĭ un organ de eşire. E de multă însemnătate de a şti, dacă bolnavul asudă saŭ nu în timpul tuseĭ; în cel dintîĭ caz se poate vindeca fără nicĭ un alt tratament. Dar dacă nu asudă de loc în timpul tuseĭ, faţa roşeşte şi se albăstreşte din ce în ce maĭ mult şi tusea măgărească aduce o moarte sigură dacă nu e combătută. Sîngele sfîrşeşte adese-orĭ prin a năvăli în ochĭ în nas şi urechĭ, căcĭ toate materiile streine ar vrea să scape pe căile acestea. Cînd bolnavul a ajuns în starea asta, nu maĭ e de obiceĭŭ nicĭ un mijloc de scăpare. Dar dacă corpul e ajutat la timp, el biruĭeşte boala, chiar în cazurĭ destul de grave.

Tratamentul acesteĭ boale este acelaşĭ ca şi la cele-l'alte; nu poate să fie deosebit, de oare-ce felul boaleĭ este acelaşĭ. Cel dintîĭ lucru e să facem să asude repede bolnavul. Dar în acelaşĭ timp e neapărat trebuincios, de a îndrepta către organele naturale care scot afară, apăsarea materiilor streine. Corpul are organe anume hotărîte care scot afară, şi numaĭ prin aceste organe şi prin aceste căĭ se poate da afară într'un chip natural materiile streine. La acest sfîrşit ajungem foarte uşor prin băile noastre de şezut cu fricţiunĭ. Indată ce se iveşte sudoarea, tusea se linişte ca prin minune şi dacă mistuirea se îndreptează, ea dispare cu desăvîrşire într'un timp nehotărît. E cu putinţă să dispară pentru tot-d'a-una după cîte-va săptămînĭ, saŭ chiar după cîte-va zile de acest tratament. Şi fac mare greşeală aceia care cred că ea durează neapărat două saŭ treĭ lunĭ.

V'am arătat pînă aci, că tusea măgărească naşte în acelaşĭ fel ca şi cele-l'alte boale prin intrarea în fermentaţie a

materiilor streine în corp şi prin frigurile care izvorăsc din această fermentaţie. Toate aceste lămurirĭ vă vor fi încredinţat, că toate frigurile acute, nu sînt de cît o încercare pe care o face corpul de a se scăpa de materiile streine. Ar trebui decĭ să salutăm cu bucurie fie-care din aceste frigurĭ acute, căcĭ am văzut că ele pot să fie de cel maĭ mare folos corpuluĭ, printr'un tratament potrivit, de oare-ce corpul poate fi ast-fel scăpat de toate materiile streine. Mă veţĭ înţelege şi maĭ bine printr'o nouă comparaţie.

Frigurile pot fi comparate cu o furtună. După cum înaintea frigurilor simţim frig şi turburare, tot aşa aĭerul e greŭ şi năbuşitor înaintea furtuneĭ, după cum ştie fie-care din noĭ. Atuncĭ zicem că aĭerul e încărcat, că ne apasă şi ne înăbuşe şi simţim că scăparea noastră se va face printr'o furtună, care deja e în aĭer, cum se zice. Căldura năbuşitoare ajunge peste măsură de mare şi atinge cel din urmă grad cu o clipă înaintea furtuneĭ. Simţim primejdia furtuneĭ, care durează pîn-la sfîrşîtul aceste ĭa. Indată ce furtuna a trecut, se face o răcoare generală, toată natura se reînsufleţeşte. Furtuna este un act de fermentaţie a materiilor streine ale aĭeruluĭ, care se sileşte de a goni aburiĭ de apă, care joacă atuncĭ rolul de materie streină şi care plutesc nevăzuţĭ în aĭer; decĭ e un act de curăţire a aĭeruluĭ. Prin această fermentaţie forma aburilor de apă se schimbă şi ea. Nevăzuţĭ la început, eĭ se strîng în norĭ subt înrîurirea schimbăreĭ de temperatură şi cade în urmă sub formă de ploaie saŭ de grindină.

Tot aşa e şi cu frigurile în corp. Indată ce isbucnesc, corpul e în primejdie. Primejdia trece cu frigurile, care fac loc uneĭ nouĭ vieţĭ.

Vedeţĭ că în amîndouă cazurile primejdia nu s'a produs de cît prin furtună şi prin frigurĭ, care aŭ avut de urmare o nouă vieaţă şi vindecare. Această nouă vieaţă şi vindecare nu pot fi decĭ dobîndite de cît prin primejdie; dar

pricina de căpetenie în cel dintîĭ caz a fost supra-încărcarea şi greutatea aĭeruluĭ; iar în cel de al doilea caz grămădirea materiilor streine în corp. Prin acest exemplu, uniformitatea legilor natureĭ în toate fenomenele naturale vi se impune lămurit ca o trebuinţă logică.

Iată o vindecare dobîndită în practica mea.

Cam pe la jumătatea luĭ Iunie 1889 băieţelul de patru anĭ al soţilor B. din oraşul nostru fu atins de tuse măgărească. Boala ajunse pînă în cel din urmă grad la începutul luĭ August şi copiliţa de doĭ anĭ fu şi ea atinsă de aceĭaşĭ boală. Tusea măgărească se agreavează în zece zile, în care timp copilul nu lua nicĭ o hrană. Părinţiĭ, care întrebuinţase pîn-atuncĭ, cum putuse maĭ bine, metoda naturală, se adresară la mine. Mă însărcinaĭ cu tratamentul. Copiliţa ajunsese într'o stare de slăbiciune aşa de grozavă că nu maĭ putea să umble. Prescriseĭ patru băĭ derivative de şezut cu fricţiunĭ, pe zi, şi apoĭ o asudare în pat saŭ printr'o baĭe de soare şi pe lîngă toate astea o dietă simplă şi naturală. Un timp frumos îngăduia în toate zilele băile de soare, care făcură adevărate minunĭ în legătură cu băile de şezut, cu fricţiunĭ. După cîte-va săptămînĭ de acest tratament, urmat cu energie, amîndoĭ copiiĭ eraŭ scăpaţĭ de orĭ-ce primejdie şi după două lunĭ ereaŭ cu desăvîşire vindecaţĭ. Nutrirea copiliţeĭ nu se făcea cum trebuĭe, căcĭ copilul nu vrea de loc să ĭea cremă de ovăz fără sare, fără zahăr şi fără untură, care ĭ-ar fi fost maĭ folositoare şi nu primea de cît hrana obicĭnuită, adică lapte nefiert şi ciocolată. De aci se vede cît de bine ĭe să obicĭnuim copiĭ cu mîncările cele maĭ simple. De asemenea era cu neputinţă de a o ţine în pat cu mamă-sa, cu toate că ea ar fi asudat în felul ăsta mult maĭ repede. Obicĭnuită să se culce singură în micul eĭ pat, ea îl cerea cu atîta stăruinţă, că ereaĭ nevoit să i-l daĭ. Şi cu toate astea căldura corpuluĭ omenesc, e cel maĭ bun mijloc de a produce sudoarea şi uşurarea. Nu trebuĭe

să se teamă nimenĭ de exhalaţiunĭ. Animalele ne slujesc de model în această privinţă. Ele încălzesc cu propriul lor corp pe puiĭ lor slăbuţĭ şi bolnăvicioşĭ, care 'şĭ recapată ast-fel puterile lor. Decĭ copiiĭ sănătoşĭ trebuĭesc obicĭnuiţĭ să caute locul lor favorit pe pĭeptul mameĭ lor şi atuncĭ nu-or să maĭ fugă de el cînd vor fi bolnavĭ. Bine înţeles că întrebuinţăm aci cuvintele *bolnav* şi *sănătos* în înţelesul lor obicĭnuit, de oare-ce ştim bine că un copil cu adevărat sănătos şi tratat într'un chip înţelept nu poate fi de loc bolnav.

Scrofule. Scrofulele n'au căldurĭ şi nu sînt de obiceĭ socotite în rîndul boalelor cu frigurĭ de şi în realitate ar trebui să fie socotite. Scrofulele sînt cel puţin tot aşa de primejdioase ca şi boalele numite pîn-aci; eŭ le cred chiar maĭ primejdioase. Ele fac parte din boalele ascunse şi cronice, care sint pricinuite în cea maĭ mare parte de o supra-încărcare de materiĭ streine moştenite. Puterea de vieaţă a corpuluĭ nu ajunge pentru a da naştere unor frigurĭ puternice, şi după cum v'am spus în ultima mea conferinţă, boala aceasta bîntue maĭ ales în ţinuturile temperate saŭ friguroase ale pămîntuluĭ. Semnele după care se cunoaşte scrofulosul sînt următoarele: capul mare, faţa pătrată, ochiĭ învăpăiaţĭ, pîntecele umflat saŭ tare, picioarele slabe, mîĭnile şi picioarele diforme, mintea obosită. Aceste semne nu le întîlnim de obiceĭ de cît unul saŭ două de odată. Foarte rar se arată toate deodată. La acestea trebuĭe să maĭ adaogăm răceala mîĭnilor şi a picioarelor şi un fior de frig în tot corpul. Tocmaĭ frigul acesta face ca boala să fie primejdioasă. Asta dovedeşte într'adevăr că părţile din afară ale corpuluĭ aŭ pĭerdut o mare parte din puterea lor de vieaţă şi de muncă prin încărcarea lor peste măsură cu materiĭ streine şi că înăuntru, cu atît maĭ mult, domneşte un foc mistuitor.

Trebuĭe să ne închipuim că părţile din afară ale corpuluĭ şi maĭ ales extremităţile cele maĭ subţirĭ ale vaselor sanguinare sînt astupate de materiile streine ca şi canalu-

rile de stradă, cînd sunt astupate de noroiŭ, aşa că sîngele nu maĭ poate circula pînă la marginile pĭeleĭ şi aşa se produc fiorĭ de frig.

Această boală ne-avînd căldurĭ, nu pricinuĭeşte durerĭ şi nu se cunoaşte de cît după conformaţia generală a corpuluĭ. Nimenea n'a putut să spună pîn-acum, de unde vine această boală, în ce constă ea, şi maĭ ales cum se poate vindeca. De obiceĭ, se credea că face bine o schimbare de aĭer şi se trimeteau bolnaviĭ cu dare de mînă într'o altă climă saŭ cel puţin la băĭ. Dar succesul nu erea nicĭ-o-dată temeĭnic, chiar dacă une-orĭ se făcea vr'o schimbare în bine.

Experienţa ne-a dovedit că un copil scrofulos e cu desăvîrşire pătruns de materiĭ streine, pe care le-a moştenit in mare parte de la părinţiĭ sĕĭ. Aceste materiĭ se îndreaptă maĭ ales către organele de sus şi fac să pĭară puţin cîte puţin rotunzimea capuluĭ, care capătă o formă pătrată foarte bătătoare la ochĭ.

Inchipuiţi-vă încă-o dată sticla cu lichid în fermentaţie, pe gîtul căreĭa se află un cauciuc, ca aceia pe care v'am arătat-o la începutul acesteĭ conferinţe. După cum cauciucul acesta se întinde şi se umflă sub înrîurirea materiilor în fermentaţie, aşa se întinde şi corpul scrofuloşilor. Ştiinţa expresiuneĭ figureĭ ne învaţă să cunoaştem chiar începutul acesteĭ boale, dar trebuĭe să ştim, bine înţeles, ce formă trebuĭe să aibă un corp natural. Voĭ da amănunte depline în această privinţă în cursul meŭ asupra ştiinţeĭ expresiuneĭ figureĭ, căcĭ nu se poate da o lămurire adîncă, de cît cu ajutorul unor modele bune.

Diformarea mîĭnelor şi a picĭoarelor are întocmaĭ aceleaşĭ pricinĭ. Pielea este aproape în nelucrare şi nu poate să dea afară materiile streine grămădite sub ea. Aceste materiĭ turbură circulaţia sîngeluĭ şi de aceea pĭelea celor maĭ mulţĭ scrofuloşĭ e rece.

Dar căldura e cu atît maĭ mare în organele din nă-

untru şi ea produce o turburare năuntrică, pe care o putem dovedi în tot-d'a-una la scrofuloşĭ. Asta e tocmaĭ o stare de frigurĭ, latentă saŭ cronică, care ţine adese-orĭ anĭ întregĭ, dacă nu e combătută. Dacă frigurile năuntrice nu pĭer, boala trece puţin cîte puţin într'o fază nouă, cu mult maĭ primejdioasă şi maĭ grea de vindecat de cît scrofulele. Scrofulele nevindecate saŭ neglijate aduc de multe orĭ boale de plămînĭ, aşa că boala aceasta nu este — ca să zicem aşa — de cît antimergătoarea altor boale năuntrice grele.

Ce trebuie să facem pentru a vindeca scrofulele? *Grija noastră trebuĭe să fie de a preface starea de frigurĭ într'o stare de căldură, frigurile ascunse în frigurĭ acute, de a scoate afară frigurile din năuntru.* Avînd şi aci de a face cu frigurile, tratamentul nostru e bine înţeles acelaşĭ ca şi cele-l'alte boale cu frigurĭ; trebuĭe să deschidem o eşire, pentru a da afară puţin cîte puţin materiile în fermentaţie. Operăm aşa dar în modul cunoscut asupra maţuluĭ, rinichilor şi pieleĭ. Aceasta din urmă ajunge puţin cîte puţin caldă, arzătoare poate, dar această stare nu ţine de cît pînă se iveşte sudoarea şi atuncĭ pielea îşĭ reia activitatea eĭ normală. Tratamentul n'aduce la început de cît o îmbunătăţire de cît-va timp şi numaĭ cu multă răbdare şi energie se poate căpăta un succes traĭnic. E greŭ de a spune cîtă vreme trebuĭe pentru o vindecare desăvîrşită, dar nu poate fi vorba nicĭ de zile nicĭ de săptămînĭ; trebuĭesc lunĭ, anĭ întregĭ poate şi cîte-o-dată nu izbuteştĭ de loc, dacă trupul nu maĭ are destulă putere de vieaţă.

V'am arătat în a doua mea conferinţă că bolnaviĭ simt frigul din aceiaşĭ pricină pentru care simt o prea mare căldură. Această pricină sînt frigurile şi aţĭ văzut că acelaşĭ lucru e şi la scrofuloşĭ. Iată decĭ două boale cu desăvîrşire deosebite în formele lor din afară, care aŭ pornit din acelaşĭ izvor şi care nu se deosebesc, de cît pentru că se ivesc în faze deosebite. După cum nu putem bănui în

vĭermele și gogoașa de mătase animalul pe care maĭ tîrziu îl vedem sburînd ca fluture și pentru care totușĭ vĭermele și gogoașea sînt fazele antimergătoare fluturuluĭ, tot așa e și cu deosebitele boale. V'ațĭ bate joc de acela, care ar susține că vĭermele de mătase e un animal deosebit și neavînd nicĭ o deosebire cu fluturele, dar din nenorocire credința asta există încă și astă-zĭ cu privire la boale și nimănuia încă nu i-a dat în gînd de a recunoaște și aci adevărul unitățeĭ.

Iată un exemplu de vindecare a scrofulelor.

Un băețel de cincĭ anĭ erea așa de scrofulos de la vîrsta de doĭ anĭ, că nu putea încă să meargă la vîrsta de cincĭ anĭ. Zăcea nenorocit în cărucĭorul luĭ, ca o bucată de piatră. Tată-săŭ îl căutase fără cel maĭ mic succes cu doctoriĭ ceĭ maĭ renumițĭ. Doctoriile înrăutățiseră boala, așa că doctorul, care-l căuta, declarase că copilul nu va învăța nicĭ-o-dată să umble în picioare. Doctoriĭ, aparate de gips, băĭ, electricitate, toate fuseseră încercate, dar fără nicĭ un succes, fiind-că persoanele care îngrijiaŭ copilul nu cunoșteaŭ nicĭ de-cum natura scrofulelor. Cînd era să împlinească aproape cincĭ anĭ, copilul îmĭ fu încredințat mie. Mistuirea, de care nu se ținuse în destul socoteală, în timpul tratamentuluĭ de maĭ nainte, era cu desăvîrșire turburată. Pîntecele era umflat, tare și plin de childurĭ. După opt zile de tratamentul meu, mistuirea se îndreptă așa de mult, că începuĭ să nădăjduiesc o vindecare deplină. Bolnavul fu hrănit din ce în ce maĭ bine și după șease săptămînĭ putu să se țină singur în picioare. Pîntecele pĭerduse mult din volumul și din tăria luĭ, multe childurĭ pĭeriseră. După șease lunĭ capul, care era foarte mare, ajunsese mult maĭ mic și maĭ normal și copilul putea fi privit ca vindecat, căcĭ alerga și sărea ca și tovarășiĭ luĭ și erea vesel și bine dispus.

Trebuĭe să maĭ înșirăm toate cele-l'alte boale așa numeroase? E de ajuns să maĭ adăogăm cîte-va nume: parotida

(umflătura ghindurilor), frigurile porceştĭ, cîrceiĭ, urdinarea şi altele. Toate se nasc din aceiaşĭ pricină. Toate sunt însoţite de frigurĭ maĭ mult sau maĭ puţin puternice şi prin urmare vindecarea lor se face în acelaşĭ chip. In toate simptomele de boală arătate maĭ sus, am observat neîncetat două lucrurĭ: saŭ o creştere de căldură saŭ o creştere de frig. Aceste două simptome sînt ale frigurilor, după cum am văzut, şi de aceia trebuie să le facem să pĭară în acelaşĭ fel, după cum am dovedit în miĭ de cazurĭ. In adevăr toate formele de boală se nasc din încărcarea corpuluĭ cu materiĭ streine, saŭ cu alte cuvinte: *nu e de cît o singură* boală, care se iveşte subt diferite forme şi de aceea nu e cu putinţă de cît un singur mod de vindecare. Toate feluritele forme al simptomelor de boale nu sînt, după cum am vĕzut, de cît sforţărĭ pe care le face corpul de a se curăţi şi de aceea nu poate fi vorba de a le nimici, saŭ de a le da îndărăt, cum face medicina, ci din potrivă a le da ajutor, înlesnind corpuluĭ puterea de a birui aceste crize, repede şi fără primejdie, căcĭ numaĭ ast-fel corpul poate să'şĭ recapete cu adevărat sănătatea luĭ. Boalele ascunse saŭ latente aduc pe nesimţite, dar sigur, boale maĭ grave şi maĭ grele de vindecat. Căcĭ materiile streine nu rămîn nicĭ-o-dată potolite în corp. Ele sînt supuse din potrivă la schimbărĭ şi la prefacerĭ necontenite, ca toate lucrurile din lume şi ast-fel daŭ naştere neîncetat la noĭ boale.

Cîte-va cuvinte încă asupra dieteĭ ce trebuĭe păstrate în toate cazurile de boale. Această dietă trebuie aşa făcută, în cît corpul să nu maĭ primească noĭ materiĭ streine şi fermentaţia să nu maĭ fie sporită. Corpul avînd destulă muncă înăuntru, nu trebuĭe să-l maĭ încărcăm cu multă mistuire. Principiul fundamental este decĭ *de a da bolnavuluĭ puţină hrană şi de a nu-l sili nicĭ-o-dată, cîtă vreme nu cere el însuşĭ.* Cititoriĭ vor găsi amănunte asupra dieteĭ în capitolul: «Ce trebuĭe să mîncăm? Ce trebuĭe să bem?»

Voĭ adăoga aci cîte-va lămurirĭ asupra *primejdieĭ molipsireĭ* de către bolnavĭ.

Nu ne putem închipui nicĭ un fel de frigurĭ acute, fără să fi fost precedate de frigurĭ ascunse, care nu sînt alt-ceva de cît încărcarea corpuluĭ de materiĭ streine. Tocmaĭ această stare cronică este cea maĭ primejdioasă. Molipsirea aceşteĭ boale nu se poate face de cît de la părinţĭ la copiĭ. Dar această molipsire se face tot-d'a-una cînd părinţiĭ sînt încărcaţĭ cu materiĭ streine şi atuncĭ e o molipsire sigură, de şi latentă, a tutulor materiilor streine. Cînd vedem copiĭ moştenind formele exterioare, culoarea ochilor şi chiar calităţile intelectuale ale părinţilor lor, pricepem că materiile streine aŭ fost transmise maĭ ales din partea mameĭ. E o dovadă directă de această transmitere, în faptul că maĭ toţĭ copiiĭ prezintă aceleaşĭ forme de boală ca părinţiĭ.

Molipsirea, în înţelesul obicĭnuit al cuvîntuluĭ, nu erea admisă pîn-aci de cît la boalele acute şi cu toate astea v'am dovedit că transmiterea materiilor streine în stare latentă de la părinţĭ la copiĭ lor, e întocmaĭ acelaşĭ lucru.

Fie care ştie, că fluturele nu este de cît ultima fază a unuĭ animal şi că el nu se poate închipui de cît dacă a fost precedat de vĭerme şi de gogoaşea de mătase; tot ast-fel o boală acută nu se poate închipui de cît dacă a fost precedată de o boală ascunsă saŭ cronică (încărcare de materiĭ streine), şi transmiterea boaleĭ, saŭ maĭ bine zis a materiilor streine în stare latentă saŭ stare acută, este acelaşĭ lucru şi se deosebeşte numaĭ ca vĭermele de fluture. O boală acută (vărsatul, scarlatina, anghina, holera pojarul, sifilisul, etc.) nu e, după cum am spus, de cît o stare de fermentaţie în corp, care se sileşte ast-fel de a da afară materiile streine. Această fermentaţie a materiilor streine variază după felul eĭ şi are prin urmare diferite temperaturĭ. Materiile streine îşĭ schimbă formele, după cum e fermentaţia, şi aşa se

ivesc baccilĭ, bacteriĭ, microbĭ şi alte micro-organisme atît de temute, care sînt produsul fermentaţieĭ.

In timpul boaleĭ acute ĭes neîncetat din corp materiĭ streine în fermentaţie. Asta se întîmplă maĭ ales, cînd bolnavul îşĭ recapătă sănătatea, cu alte cuvinte, cînd dă afară materiile streine prin secreţiune. De aceia primejdia de molipsire e maĭ mare în convalescenţa bolnavilor. Voĭ încerca să vă arăt printr'un fapt bine cunoscut, cum se face molipsirea.

Ştim cu toţĭ că dacă punem să dospim plămădeală saŭ drojdie de bere şi dacă adăogăm o altă materie, care fermentează lesne, cum de pildă aluatul, laptele, etc. aceste din urmă materiĭ intră uşor în fermentaţie, dacă aŭ o căldură îndestulătoare. Drojdia, care este şi ea un produs al fermentaţieĭ, dă naştere decĭ la o nouă fermentaţie, dacă e pusă în aluat saŭ în lapte. Atuncĭ obişnuim să zicem că pîinea creşte, saŭ că laptele se strică şi acreşte. Tot aşa e şi cu boalele acute. Materiile streine în fermentaţie ĭes afară în atmosferă prin respiraţie şi prin exhalarea bolnavuluĭ, saŭ se ridică din excremente. Dacă ele se întîmplă să intre în corpul unuĭ alt ins încărcat cu materiĭ streine, şi dacă ele nu sînt date numaĭ de cît afară, încep să lucreze asupra materiilor streine, întocmaĭ ca drojdia în aluat, saŭ ca plămădeala în lapte, adică daŭ naştere uneĭ fermentaţiĭ şi aşa se naşte în corpul acesta aceeaşĭ boală ca şi în cele-l'alt. Boala este multă vreme aceeaşĭ, find-că starea de fermentaţie (frigurile), este specifică în fie-care boală, lucru ce se întemeiază pe deosebirea baccilelor, după examenele microscopice. Toată molipsirea asta nu ĭe decĭ alt-ceva, de cît o altoire a materieĭ streine în fermentaţie asupra unuĭ alt corp, prin căile naturale. Materia streină nu poate să dea naştere fermentaţieĭ, de cît dacă ea găseşte într'un alt corp o cantitate îndestulătoare de materiĭ streine în stare latentă. Primejdia molipsireĭ de o boală acută nu ameninţă decĭ, de

cît pe acela care e destul de încărcat cu materiĭ streine, saŭ, după cum se zice de obiceĭ, acela care e predispus la această boală, atîta numaĭ că nu se ştia pîn-aci, în ce anume stă această predispoziţie. Deosebirea între această altoire naturală cu materiĭ streine şi între altoirea artificială cu aceste materiĭ prin ajutorul lanţeteĭ, nu stă de cît în deosebirea materiilor altoite şi în subţiarea lor. Dar homeopatia ne învaţă, că toate materiile lucrează maĭ bine, cînd sînt subţiate şi de aceea materiile morbide în fermentaţie lucrează aşa de bine în subţierea lor naturală, dacă găsesc un teren priincios. Otrava altoită in doză alopatică lucrează, ca toate leacurile alopatice, paralizînd puterea de vieaţă a corpuluĭ, cu alte cuvinte, răpeşte corpuluĭ puterea de care are nevoie, pentru a da afară materiile streine printr'o boală acută (frigurĭ), sporeşte cantitatea acestor materiĭ şi pricinuieşte o stare de boală cronică cu mult maĭ primejdioasă, şi dovadă despre asta, e că numărul boalelor cronice a crescut mereŭ, de cînd s'a luat obiceiul altoireĭ. Dar toate cele-l'alte leacurĭ în potriva frigurilor, ca chinina, antipirina, antifibrina, morfina şi cele-l'alte produc acelaşĭ efect. Ele nimicesc toate sforţările pe care le face corpul de a se curăţi şi ajută numaĭ să dea îndărăt saŭ să înceteze fermentaţia materiilor streine, dar nicĭ odată nu pot da afară materiile streine. De aci se nasc atîtea boale, altă dată aşa de rarĭ, cum e cancerul, nervozitatea acută, nebunia, paralizia, sifilisul, oftica, scrofulele, etc. Corpul e din ce în ce maĭ mult încărcat cu materiĭ streine şi nu maĭ are puterea de a le da afară printr'o sforţare ce-ar face de a se curăţi. Incărcarea atinge cel din urmă grad în boalele de maĭ sus şi o vindecare desăvîrşită nu maĭ e cu putinţă în cele maĭ multe cazurĭ, fiind-că materiile streine aŭ nimicit deja maĭ multe saŭ maĭ puţine organe ale corpuluĭ şi aceste organe nu se preînoiesc ca la amfibiĭ. De aceea doctoriile, care aŭ proprietatea de a înăbuşi maĭ repede frigurile, ca: chinina, anti-

pirina, antifibrina, etc. aŭ ajuns astăzĭ leacurile cele maĭ preţuite de doctorĭ în potriva frigurilor. Noĭ însă sîntem încredinţaţĭ că tocmaĭ aceste leacurĭ sînt cele maĭ vătămătoare sănătăţeĭ. Dar aci e locul să facem altă observaţie.

Am văzut cu toţiĭ că ştiinţa medicală caută în fie-care zi leacurĭ noĭ şi că le întrebuinţează, fiind-că cele vechĭ nu maĭ lucrează îndestul. Gîndiţi-vă numaĭ la entusiasmul orb pricinuit de inoculaţiile cu tuberculina luĭ Koch înainte chiar de a se fi însănătoşit vre-un bolnav; ce e drept un ast-fel de spectacol nu văzuse lumea de mult! Pricina e următoarea: orĭ-ce doctorie nouă nimiceşte maĭ întîĭ puterea de viaţă. Cu timpul, corpul se moleşeşte aşa de mult, că un anume leac nu maĭ poate lucra asupra luĭ şi că trebuĭe să fie înlocuit cu alt leac maĭ tare, pentru a nimici şi maĭ mult puterea de viaţă, pînă cînd în sfîrşit fermentaţia materiilor streine ne maĭ putînd fi oprită, nimiceşte vieaţa. Un esemplu va lămuri şi maĭ mult cele ce vă spun.

Cine începe să fumeze ţigărĭ trebuĭe să lupte maĭ întîĭ cu stomacul, pînă cînd acesta din urmă ajunge nesimţitor faţă de nicotină. Stomacul avea la început destulă putere de vieaţă, pentru a se apăra cu izbîndă în potriva acesteĭ otrăvĭ. Dar puterea luĭ a fost nimicită prea curînd şi corpul s'a moleşit cu desăvîrşire. Ar trebui acum o otravă maĭ puternică încă, pentru ca stomacul să se răzvrătească în acelaşĭ chip.

Spre marea noastră mirare auzim pe mulţĭ spunînd acelora care nu pot să suporte cele dîntîĭ încercărĭ de a fuma, că stomacul lor e încă prea slab, că trebuĭe maĭ întîĭ să-l obişnuiască cu tutunul şi că de aceea nu poate suporta ţigara. Tocmaĭ din potrivă: cîtă vreme stomacul se răzvrăteşte în potriva tutunuluĭ, dovedeşte că are încă destulă putere de vieaţă şi că prin urmare e destul de tare pentru a se scăpa cu orĭ-ce preţ de otravă. Dar îndată ce o ia fără să protesteze, puterea luĭ de vieaţă de altă dată e perdută

și el a slăbit. Prin acest spor de încărcare latentă (boală), corpul are de aci înainte trebuință de o înrîure din afară cu mult maĭ mare pentru a găsi prilej, de a da afară materiile streine,—și asta din pricină că a slăbit. Am arătat deja cum se ivesc aceste prilejurĭ. In cele maĭ multe împrejurărĭ o schimbare de temperatură dă acest prilej; de aceea am observat că maĭ în tot-d'a-una epidemiile marĭ se ivesc după o iarnă grea.

Vă voĭ da încă cîte-va exemple în această privință. Luațĭ o sticlă cu bere și așezați-o într'o pivniță întunecoasă și răcoroasă; fermentația nu se va face ușor. Dar îndată ce sticla va fi așezată la soare, fermentația se va face numaĭ de cît, cu toate că sticla va fi bine închisă. Nicĭ baccilіĭ, nicĭ microbiĭ n'aŭ pricinuit această fermentație, ci numaĭ lumina și căldura. In acelașĭ timp berea s'a schimbat la față; din limpede a ajuns turbure. Dacă se găsesc încă baccilĭ, eĭ s'aŭ născut din fermentație.

Observăm acelașĭ lucru în aĭer. Avem astă-zĭ o zi frumoasă și senină de vară; mîine vom avea un timp nouros. Dar orĭ-cine știe că aburiĭ de apă, care plutesc nevăzuțĭ în aĭer, se prefac în nourĭ printr'o schimbare de temperatură (răcoare, în împrejurarea de față), și vedem și aicĭ că felul răcoareĭ produce feluritele forme sub care cad aceștĭ aburĭ de apă (rouă, ceață, ploaie, grindină, zăpadă) și cu toate astea nimenĭ nu tăgăduĭește că toate sînt numaĭ produsele apeĭ.

In ținuturile mlăștinoase ale țărilor călduroase materiile streine în fermentație ale mlaștinelor, umplu necontenit atmosfera, așa că un om încărcat de materiĭ streine, n'are să stea de cît puțină vreme acolo, pentru a fi atins de frigurĭ, adică pentru a pune în fermentație materiile sale streine. Aceste miasme lucrează asupra materiilor streine ale corpuluĭ ca drojdia asupra aluatuluĭ. Ele daŭ naștere uneĭ fermentațiĭ (frigurĭ). Toate apele noastre stătătoare lucrează în acelașĭ fel, dar poate nu așa de tare. N'avem de cît să vedem deose-

birea între lacurile limpezĭ ale munţilor, care nu îngăduie nicĭ o fermentaţie din pricina fundulŭ lor pietros şi între cele-l'alte bălţĭ turburĭ din şesurĭ. Aceste din urmă sînt cîte-o-dată destul de limpezĭ, dar apele lor fermentează la fie-ce schimbare de temperatură. Această fermentaţie vine din fund şi turbură toată apa, aşa că se poate şti adesea-orĭ foarte exact, care e fundul apeĭ. Apele stătătoare cu nomol la fund intră într'un fel de fermentaţie la fie-ce schimbare de temperatură şi transmit fermentaţia lor altor materiĭ. Aceste deosebite stărĭ se arată foarte lămurit vara şi ĭarna. Chiar apele turburĭ sînt destul de limpezĭ iarna, fiind-că frigul opreşte fermentaţia. Dar aceleaşĭ ape sînt foarte turburĭ şi noroioase vara. Poporul zice atuncĭ că apa înverzeşte.

E vorba numaĭ de a şti, care e pricina uneĭ epidemiĭ, cînd o molipsire directă pare cu neputinţă. Vedem isbucnind aceaiaşĭ boală azi icĭ şi mîĭne dincolo.

Nicĭ o epidemie nu se poate închipui fără aflarea materiilor streine în corpurile oamenilor. Observînd maĭ de aproape, avem epidemiĭ în toţĭ aniĭ, cu toate că ele nu aŭ în tot-d'a-una aceiaşĭ întindere ca influĭenţa din 1890. Dar toată lumea ştie că pojarul, scarlatina, anghina, tusea măgurească, guturaiul şi influĭenţa isbucnesc în mod epidemic, în toţĭ aniĭ în anumite anotimpurĭ. Oameniĭ ducînd în general aproape acelaşĭ fel de vieaţă, sînt aproape de o potrivă încărcaţĭ cantitativ şi calitativ de materiĭ streine. Dacă temperatura întărîtă de o potrivă puterea de vieaţă a corpuluĭ, acesta din urmă va încerca aceĭaşĭ sforţare de curăţire (frigurile), pentru a se scăpa de materiile streine. Cînd încărcarea e aceĭaşĭ la un anumit număr de inşĭ, aceeaşĭ pricină are de o-dată acelaşĭ efect la maĭ mulţĭ bolnavĭ şi aşa se naşte o epidemie. Cu toate astea nu trebuĭe să uităm, că în timpul epidemiilor feluritele cazurĭ de boală nu se ivesc nicĭ-o-dată cu desăvîrşire la fel, ci se arată în tot-d'a-una

deosebite și aŭ chiar un curs deosebit. Dacă o epidemie izbucnește cînd ici, cînd colo, cum am văzut în timpul influenței, asta atîrnă de pricina, care-ĭ dă prilej, adică de temperatură. Boalele acestea sînt ca și furtunele, carĭ izbucnesc și ele cîte-o-dată în mod epidemic, cînd ici, cînd în altă parte. Dar cînd epidemia a izbucnit într'un loc, molipsirea directă arătată maĭ sus îșĭ ia sarcina de a o răspîndi, cum s'a întîmplat cu cea din urmă influență.

Să ne gîndim, de pildă, cum se ivesc pe corpul copiilor păduchiĭ. Eĭ se ivesc în aparență într'un chip taĭnic, îndată ce condițiile date sînt împlinite. Dar odată ce s'aŭ așezat pe corp, eĭ se prăsesc cu o repeziciune ne maĭ pomenită.

Marile epidemiĭ aŭ ajuns în general maĭ rarĭ în timpul din urmă, dar am spus, că pricina e, că știința medicală a știut prin leacurĭ noĭ să nimicească mult puterea de vieață a oamenilor, așa că corpul nu maĭ găsește puterea trebuincioasă în toate crizele marĭ epidemice, de cît atuncĭ cînd are un prilej cu deosebire puternic. Dar o stare de boală cronică cu mult maĭ primejdioasă și maĭ generală este urmarea ce nu se poate înlătura și nu ne îndoim, că o să vie vremea, cînd toțĭ vor pricepe cele ce spun.

Să tragem acum încheĭerĭ din cele spuse maĭ sus:

1-iŭ. *Materiile streine sînt singure pricina transmiteriĭ boalelor în stare cronică (adică de la părințĭ la copiiĭ lor)*. Acela dar care vrea să înlăture această împrejurare, trebuĭe să caute întîĭ, de a înlătura aceste materiĭ. Această transmitere este cea maĭ primejdioasă propagare a boalelor, căcĭ ea se face în toate cazurile, pe cînd molipsirea de un bolnav atins de o boală acută nu se face de cît atuncĭ, cînd cel-l'alt corp e predispus la această boală.

Incărcarea latentă maĭ mult saŭ maĭ puțin mare a corpuluĭ cu materiĭ streine se cunoaște în mod sigur, prin știința expresiuneĭ figureĭ.

2-lea. Molipsirea în boalele acute se face prin transmiterea materiilor streine în fermentaţie de la unul la altul, dar ea e pricinuită maĭ mult de aĭerul atmosferic. Totuşĭ nu ne putem închipui molipsirea, fără aflarea materiilor streine în cel-l'alt corp, căcĭ boala nu se naşte de cît prin fermentaţia acestor materiĭ; un aĭer curat este decĭ cea d'întîĭ condiţie pentru odaia bolnavilor. Aĭerul curat nu se poate avea de cît deschizînd ferestrele, saŭ instalînd o ventilaţie practică, alt-fel e cu neputinţă. Toate parfumurile şi dezinfectările întrebuinţate de obiceĭ nu gonesc materiile streine, ci din potrivă fac aĭerul maĭ răŭ şi maĭ puţin curat. Dar aceste dezinfectante paralizează în acelaşĭ timp simţul mirosuluĭ, nasul, pe care-l fac nesimţitor la exalaţiile cele maĭ nesănătoase ale bolnavilor; dezinfectantele aŭ aceeaşĭ înrîurire ca şi medicamentele, căcĭ în loc să facă bine, fac maĭ răŭ. E zadarnică încercarea de a nimici materiile în fermentaţie ale aĭeruluĭ prinotrăvurĭ, căcĭ o foarte mică cantitate a acestor materiĭ ajunge pentru a aţîţa fermentaţia în corp. Singurul leac nemerit nu poate fi de cît acela, care curăţă corpul şi dă afară materiile streine. Leacul îl cunoaşteţĭ; sînt băile de trunchiŭ cu fricţiunĭ, băile de şezut cu fricţiunĭ, băile de aburĭ.

Tratînd bolnaviĭ, am avut adese orĭ prilejiul, de a respira exalaţiile cele maĭ grele. La viitoarea baĭe de şezut cu fricţiunĭ, pe care o luam în urmă, am observat adesea-orĭ că răspîndeam eŭ însu-mĭ aceeaşĭ putoare grea, numaĭ că erea puţin maĭ slăbită. E o dovadă vădită, că corpul primea prin baĭe un spor de putere de vieaţă, care-l făcea destoĭnic, să dea afară numaĭ de cît otrava bolnavilor.

3-lea. Acest mijloc aşa de simplu ne fereşte şi de atingerea orĭ-careĭ epidemiĭ, căcĭ el dă afară din corp materiile streine şi e cu neputinţă să ne închipuim o boală oare-care şi prin urmare şi o boală epidemică, fără aceste materiĭ streine.

Am arătat de asemenea, că transmiterea şi molipsirea boalelor nu se poate face de cît atuncĭ, cînd sînt materiĭ streine în corp. Fără materiĭ streine, nu poate fi boală şi fără boală nu poate fi molipsire. Orĭ-ce încărcare a corpuluĭ cu materiĭ streine nu e alt-ceva de cît o molipsire năuntrică a corpuluĭ. Acela care ştie decĭ să-şĭ păstreze corpul săŭ curat pe dinăuntru şi nu numaĭ pe din afară, nu trebuĭe să aĭbă nicĭ o teamă de molipsire. Deosebirea formelor ne face să ne închipuim în tot-d'auna deosebite pricinĭ şi uĭtăm cu desăvîrşire, că natura ne arată adese-orĭ una şi aceĭaşĭ fiinţă sub formele cele maĭ deosebite, după cum v-am dovedit prin exemplul cu vĭermele şi fluturele, prin ploaĭe, zăpadă, grindină, rouă şi ceaţă.

Dacă privim acuma măsurile, pe care la ĭea medicina în potriva molipsireĭ boalelor acute, ca anghina difterică, vărsatul, holera, sîntem coprinşĭ de milă, văzînd cu ce spaĭmă opreşte intrarea prin case şi răspîndeşte pretutindenĭ acidfenic şi alte dezinfectante nefolositoare în locuinţele bolnavilor, pentru a distruge materiile molipsitoare. Ne revoltăm, cînd cetim maĭ la fie-ce moment în gazete, cum vapoarele sînt osîndite săptămînĭ şi lunĭ întregĭ la o carantină nefolositoare, pentru a împĭedeca molipsirea. Acela care a căutat bolnaviĭ multă vreme, ca mine, trebuĭe să aĭbă o altă ideĭe de molipsire, numaĭ dacă n'o fi orb. Am văzut copiĭ atinşĭ de anghină difterică, de scarlatină, de pojar şi de vărsat culcîndu-se în acelaşĭ pat cu fraţiĭ şi surorile lor, fiind că împrejurările nu îngădueaŭ alt-fel şi totuşĭ nicĭ unul din aceştia din urmă n'a fost molipsit, pentru că nicĭ unul din eĭ nu erea încărcat cu materiĭ streine, care putea fi terenul priincios pentru dezvoltarea acestor boale. Am văzut din potrivă, în alte familiĭ toţĭ copiĭ atinşĭ unul după altul de pojar şi de vărsat, cu toate dezinfectantele şcoaleĭ medicale. Am prezis chiar în aceste cazurĭ multora din părinţĭ, că de şi e atins de boală numaĭ un copil, ceĭ l'alţĭ vor

cădea şi eĭ bolnavĭ, fiind că ereaŭ predispuşĭ la asta, lucru ce puteam cunoaşte exact prin ştiinţa expresiuneĭ figureĭ. In toate cazurile prorocirea mea s'a adeverit. De aci se vede lămurit, că nimica nu e maĭ nesocotit de cît măsura de siguranţă, pe care o ĭa medicina în potriva boalelor molipsitoare. N-avem de cît să privim în natură, pentru a găsi dovedirea acestuĭ adevăr şi maĭ bătător la ochĭ. Vedem în pădure un trunchĭ de copac, care se usucă ros de vĭermĭ şi de ciupercĭ, pe cînd alăturĭ de acest trunchĭ un copac tînăr ridică fruntea luĭ, fără grije de aceştĭ duşmanĭ şi la adăpost de orĭ-ce boală. Dacă acest copac tînăr ar purta în el germeniĭ de boală, de sigur că n'ar fi nicĭ el scutit de cĭupercĭ şi de vĭermĭ, dar de vreme ce e cu desăvîrşire sănătos, creşte mîndru, nicĭ-un vĭerme nu-l roade, nicĭ-o ciupercă nu prinde rădăcină, căcĭ le lipseşte tuturora terenul priincios.

Fie ca tot ce am spus asupra primejdieĭ molipsireĭ, să fie înţeles şi preţuit de cercurile cele maĭ întinse ale populaţieĭ, pentru a pune în sfîrşit capăt superstiţiilor şi părerilor greşite ale medicineĭ. Omul nu-şĭ va maĭ pierde capul aşa de uşor în timpul epidemiilor şi se va căuta liniştit şi cu judecată.

Reumatism şi podagră, căderea muşchilor, suciri, slutiri, răceala mîinilor şi a picioarelor, ferbinţeli la cap, naşterea şi vindecarea lor.

Conferinţă de LOUIS KUHNE

Doamnelor şi Domnilor,

Reumatismele saŭ durerile muschilor şi încheĭeturilor sînt o boală aşa de răspîndită, că veţĭ fi fără îndoială doritorĭ de a cunoaşte progresele, ce le-am făcut în vindecarea acestor boale. Altă dată aproape numaĭ persoanele în vîrstă şi maĭ ales bărbaţiĭ ereaŭ chinuiţĭ de reumatism, dar astăzĭ ele nu maĭ ţin socoteală nicĭ de vîrstă nicĭ de sex şi chiar din copiĭ sînt mulţĭ atinşĭ. Putem spune în conştiinţă, că cu toate felurite le leacurĭ întrebuinţate în potriva aceste boale, ea se întinde totuşĭ din ce în ce maĭ mult. Fie-care parte a corpuluĭ poate fi atinsă de această boală. Aproape nu e om pe lume, care să nu fi simţit cel puţin odată chinurile ce le pricinuĭeşte această boală în picioare, în mîinĭ, în umerĭ, în cap, saŭ în dinţĭ. Dar reumatismele cele maĭ grozave sînt fără îndoială reumatismele articulare (la încheĭeturĭ).

Se dă puţină osteneală, pentru a se descoperi pricina acesteĭ boale. Se spune şi se repetă, că ea nu se datoreşte

de cît răceleĭ şi trebuĭe într'adevăr să ne mirăm, că veacul nostru, aşa de tare în invenţiĭ, n'a încercat încă să fabrice o vreme, care să n-aibe proasta proprietate, de a face pe oamenĭ să răcească. Dar răceala aceasta e un lucru ciudat. Dacă de pildă trimitem la preumblare în plin aĭer pe o vreme rece şi umedă un regiment, care se alcătuĭeşte, cel puţin după cît se crede, din oamenĭ aleşĭ, aproape de o potrivă sănătoşĭ şi aproape de aceeaşĭ vîrstă, acţiunea vremeĭ şi rezultatul acesteĭ acţiunĭ asupra soldaţilor din regiment, vor fi cu toate astea deosebite la reîntoarcere. Cîţĭ-va se vor alege cu tuse saŭ cu guturaĭ, alţiĭ vor avea poate durerĭ de măsele saŭ alte durerĭ reumatismale, dar cea maĭ mare parte din eĭ se vor simţi destul de bine, saŭ vor fi chiar scăpaţĭ de vr'o mică turburare, ca durerile de cap. De toate lucrurile acestea e învinuită vremea şi aceia carĭ susţin părerea asta aŭ dreptate în aparenţă, căcĭ schimbarea produsă în corpul acestor oamenĭ e într'adevăr efectul vremeĭ; s'a căutat însă pricina, acolo unde nu poate să fie şi n'a fost nicĭ-o-dată vr'o încheiere maĭ falşă şi vr'o greşală maĭ nenorocită de cît aceea, prin care care vremea poate dintr'o dată să facă pe un om bolnav şi pe altul sănătos.

O teorie, care nu poate să iasă din ast-fel de contrazicerĭ, n'a putut aduce în realitate, de cît foarte puţine foloase omenireĭ suferinde, de atîtea veacurĭ de cînd e în vigoare şi boalele reumatismale s'aŭ răspîndit din potrivă pretutindenĭ cu o repeziciŭne ne maĭ pomenită.

Vedem adese-orĭ reumatismele atingînd numaĭ o parte a corpuluĭ, un picior, o mînă, saŭ un umăr şi cred că fenomenul acesta ar fi de ajuns, să dovedească deja, că vremea nu e pricina propriŭ zisă; căcĭ nu se poate închipui, că reumatismele să nu atingă de cît numaĭ un picior saŭ numaĭ o mînă, pe cîtă vreme amîndouă picioarele şi amîndouă mîinele aŭ fost expuse aceloraşĭ influienţe. Se întîmplă adese-orĭ, că o persoană aşezată la fereastra de partea

mîineĭ drepte, să capete reumatisme la mîna stîngă, care erea maĭ depărtată de cît mîna dreaptă şi maĭ ferită de curent. Deci dacă vrem să lecuim cu succes reumatismele, trebuĭe să cercetăm maĭ serios pricina lor.

Să vedem acum ce asemănare are această boală cu cele-l'alte boale. Dacă examinăm serios un bolnav, care suferă de reumatism, găsim că şi el are frigurĭ şi că părţile ce-ĭ pricinuĭesc durerĭ sînt umflate, iar mistuirea e şi ea turburată. Găsim apoĭ, că umflătura se iveşte în tot-d'a-una la aceleaşĭ părţĭ, maĭ ales la reumatismele articulare. Mulţumită acestor simptome, ne vom apropia de pricina boaleĭ, vom ţine socoteală la început de cele treĭ simptome de căpetenie ale frigurilor, de inflamaţie şi de turburările mistuireĭ şi vom cerceta felul cum se produc. Am spus că durerile se ivesc la reumatismele articulare tot-d'a-una în aceleaşĭ locurĭ. E cĭudat că în practica mea foarte întinsă, n'am găsit încă un sigur caz de reumatism, la care sediul principal al durerilor, să nu fi fost *în faţa* încheĭetureĭ, adică de-asupra genuchiuluĭ, de pildă şi nicĭ odată de desubt. Asta nu poate să fie o întîmplare, ci îşĭ are şi ea lămurirea eĭ. Să vedem ce se întîmplă.

Cine a urmărit ultima mea conferinţă, îşĭ va aduce aminte, că boala nu e alt-ceva, de cît aflarea materiilor streine, care se depun în corp în urma uneĭ mistuirĭ neîndestulătoare. Aceste materiĭ se depun la început în pîntece, dar fermentaţia le răspîndeşte în urmă în tot corpul. Orĭ-ce schimbare de temperatură, orĭ-ce întărîtare, orĭ-ce supărare, orĭ-ce lovitură poate să mute din loc şi să pună în fermentaţie materiile streine din corp. Insă-şĭ vieaţa noastră întreagă nu e de cît o necontenită mişcare a tutulor materiilor. Dacă sînt îndestule materiĭ streine în corp, acesta din urmă e încărcat cu desăvîrşire. Această stare nu se sfîrşeşte în tot-d'a-una prin sforţărĭ furioase de curăţire, saŭ prin boale acute, pe care le-am studiat în ultima mea con-

ferință. Asta se întîmplă chiar foarte rar la ceĭ în vîrstă. Vă voĭ aminti numaĭ faptul menționat în a doua mea conferință, la pag. 26, că tocmaĭ țările călduroase sînt maĭ mult leagănul frigurilor acute, pe cîtă vreme boalele cronice domnesc maĭ mult în zona noastră maĭ răcoroasă. Pricina este în schimbarea maĭ mult saŭ maĭ puțin mare de temperatură. Observăm aproape acelașĭ lucru la persoanele tinere și la persoanele înaintate în vîrstă, ceĭ dintîĭ sînt maĭ mult supușĭ frigurilor acute de cît ceĭ de-al doilea, find-că puterea de vieață e maĭ energică la persoanele tinere, de cît la persoanele în vîrstă. Aceeașĭ schimbare de temperatură, care ajungea, pentru a face să izbucnească la ceĭ dîntîĭ frigurile acute, nu maĭ poate să întărîte puterea de vieață a celor de pe urmă, așa ca să provoace o sforțare de curățire a corpuluĭ.

Cînd o schimbare grabnică de temperatură răcorește corpul, materiile streine încep să se retragă către punctul lor de plecare. Știm că căldura intinde corpul și că frigul îl strînge. Această lege neschimbătoare a natureĭ se găsește cu totul dovedită și în corpul omuluĭ. In timpul căldureĭ frigurilor observăm foarte deslușit o întindere a pĭeleĭ și vice-versa o contractare în timpul friguluĭ, maĭ ales a pĭeleĭ acoperite de încălțăminte și de mînușĭ. Contractarea membrelor apasă asupra materiilor streine, ce se găsesc depuse. Această presiune le pune în mișcare și le face să dea îndărăt către punctul lor de plecare, către pîntece. Atuncĭ materiile streine se grămădesc la încheĭeturĭ, căcĭ drumul nu e liber și încheĭeturile se împotrivesc la circularea acestor materiĭ. Apăsind asupra acestor pĭedicĭ, materiile streine produc inflamațiĭ și durerĭ violente. Mișcarea materiilor streine făcîndu-se atuncĭ îndărăt, umflăturile și durerile se produc tot-d'a-una în fața încheĭeturilor, adică deasupra genunchiuluĭ, deasupra incheĭetureĭ umerilor, etc.

N'avem de cît să ne întoarcem la exemplul soldaților

şi vom fi încredinţaţi, că pricina propriu zisă a boaleĭ trebuĭa să se găsească în însuşĭ corpul omuluĭ, pe cîtă vreme temperatura a dat numaĭ prilejul unor sforţărĭ de curăţire ale corpuluĭ, cu alte cuvinte a schimbat starea de boală ascunsă şi cronică într'o stare de boală acută. Fenomenele de boală nu se ivesc deci de cît în corpurile, saŭ în părţile corpuluĭ, care aŭ o cantitate îndestulătoare de materiĭ streine.

Pentru a vindeca un bolnav atins de reumatism, ar fi o mare greşală, de a supune părţile bolnave unuĭ tratament numaĭ şi numaĭ local. Nu se poate da o baie locală de aburĭ, de cît pentru a îndulci durerile, pentru a preface materiile în stare lichidă şi pentru a îmbunătăţi căile destinate la depărtarea materiilor streine. Toate aceste materiĭ streine trebuĭesc aduse puţin cîte puţin în organele naturale, care trebuĭe să le scoată afară.

Ştim acum destul de bine cum se produc reumatismele articulare. Tot aşa se întîmplă şi cu cele-l'alte reumatisme. Orĭ-unde s'ar ivi ele, la umerĭ în spinare, în coaste, la gît, s'aŭ la încheieturĭ, tot-d'a-una sînt produse de frecare; e o piedică, o împotrivire, ce întîlnesc materiile streine. Materiile în fermentaţie întîlnesc piedicĭ în drumul lor, pen-

tru că fermentaţia nu se poate face slobod ca în sticlă (vezĭ ilustraţia) şi pentru că e oprită de felurite organe ca rinichiĭ, stomacul, inima, plămîniĭ şi încheĭeturile, aşa că pretutindenĭ e frecare. Această frecare produce durerile, maĭ ales cînd mişcarea materiilor e violentă. Dar de vreme ce materiile streine se freacă, se aşează şi se fixează pe organe, bine înţeles că acele organe trebuĭe să se bolnăvească.

Orĭ-ce durere, orĭ-ce reumatism, orĭ-cum s'ar numi el, orĭ-ce durere înţepătoare saŭ arzătoare, orĭ-ce apăsare, toate nu sînt produse de cît prin frecare, ĭar frecarea nu s'a produs de cît prin mişcare.

Iată ce aveam să vă spun la început asupra origineĭ reumatismelor.

Pentru a vă dovedi adevărul spuselor mele, vă voĭ descrie cîte-va din numeroasele cazurĭ, pe care le-am observat adese-orĭ în practica mea şi astfel vă voĭ lămuri modul de vindecare al reumatismelor.

La începutul anuluĭ acesta, am fost chĭemat lîngă o femeie, care, după cum mi se spusese, aveau reumatisme violente maĭ ales în piciorul drept, apoĭ maĭ sus la încheĭeturĭ, în spate şi la gît. «Ce avețĭ de gînd să facețĭ, Domnule Kuhne?» Aceasta fu întrebarea ce'mĭ adresă femeia. Cu maĭ multe săptămînĭ înainte se căutase fără nicĭ un succes. Sînt obişnuit de multă vreme cu asemenea cercetărĭ şi nu mĭ-a fost greu să îndur şi pe aceasta. Iĭ spuseĭ şi-ĭ lămuriĭ la început, cum s'aŭ produs aceste durerĭ. «După experienţa mea e mare greşală de a încerca un tratament oare-care la picioare, la gît, la spate şi la şoldurĭ (înfăşurărĭ cu vată saŭ alt-ceva). Toate durerile de care te vaețĭ sînt nişte frigurĭ năuntrice. Nu trebuĭe decĭ să ne împotrivim boaleĭ cu căldură, ci să începem a o trata de acolo de unde s'a născut, trăgînd afară prea marea căldură din năuntru. O să vezĭ numaĭ de cît leacul acesteĭ metode». Cum femeia aceasta nu putea să se îngrijească ea însăşĭ, aşezaĭ baia

lîngă pat. Treĭ persoane abia putură să pună în baie pe bĭata femeĭe, care ţipa la fie-ce mişcare. Dăduĭ sarcina uneĭ îngrijitoare de a face fricţiunĭ. După 15 minute abia, după cîte mĭ-aduc aminte, femeĭa aceasta, care gemea necontenit la început, se linişti. «Eĭ bine!» îĭ ziseĭ «iată-te liniştită». —«Durerile s'aŭ micşorat» îmĭ răspunse ea. Vedeţĭ dar că tratamentul erea cît se poate de nemerit. Durerile din spinare, din şoldurĭ şi din gît, se născuseră după cum spusesem şi nu puteau fi depărtate, de cît cum am arătat maĭ sus. După cîte-va zile, femeia aceasta erea în stare să se dea singură jos din pat şi să'şĭ facă ea însăşĭ băile. După cîte-va săptămînĭ ea putu să şi reĭa lucrul.

Un om de oare-care vîrstă, care fusese lunĭ întregĭ tratat fără succes pentru reumatismele sale articulare, mă chiemă într'o zi şi mă întrebă dacă pot să-ĭ viu în ajutor. După ce l'am examinat din punctul de vedere al ştiinţeĭ expresiuneĭ figureĭ, îĭ declaraĭ, că boala luĭ se putea încă vindeca. Durerile se iviseră în piciorul stîng. Prescriseĭ acelaşĭ tratament ca maĭ sus şi două băĭ fură în de ajuns, pentru ca omul acesta să poată pleca pe jos după ce venise în trăsură. Dar de ce fusese atins piciorul stîng şi nu piciorul drept?

Aceasta vă voĭ lămuri prin faptele următoare.

In conferinţa mea asupra frigurilor v'am explicat deja grămădirea materiilor streine într'o singură parte prin aceleaşĭ fapte, ce se petrec în sticlă; vă voĭ înfăţişa diu nou aceste încercărĭ. Dar acum e în afară de orĭ-ce îndoială, că boala atingînd numaĭ o parte a corpuluĭ, trebuie să se nască din grămădirea materiilor streine într'o singură parte. O să mă întrebaţĭ poate, de unde vine această îngrămădire numaĭ într'o parte. S'ar crede că corpul trebuĭe să împartă materiile, cît se poate maĭ de o potrivă, pentru că ast-fel cîştigă maĭ mult loc, ca să le găzduiască. Eĭ bine, depozitele nu se fac tot-d'a-una numaĭ într'o parte, dar încep

aproape în tot-d'a-una într'o singură parte, unde se strîng, pînă cînd se grămădeşte o cantitate maĭ mare, care împinge maĭ mult sau maĭ puţin, materiile către cea-l'altă parte a corpuluĭ. Dar o parte rămîne multă vreme maĭ încărcată de cît cea-l'altă. Pricina acestuĭ depozit într'o singură parte, este curat mecanică, adică materiile streine se supun legeĭ greutăţeĭ. Cîte-va încercărĭ foarte simple vă vor lămuri şi maĭ bine. Luăm două sticle şi le umplem maĭ întîĭ cu apă curată; le astupăm şi le lăsăm ast-fel o noapte întreagă. Dacă ne uităm la ele a doua zi de dimineaţă, nu observăm nicĭ o schimbare şi nu vedem cum s'au aşezat. Să introducem acum pentru noaptea viitoare puţin noroĭ în apa fie-căreĭ sticle şi să le lăsăm toată noaptea în aceeaşĭ poziţie; azĭ tabloul va fi cu totul deosebit. Indată ce luăm aceste sticle cu băgare de seamă, vedem numaĭ de cît, în ce poziţie au petrecut ele noaptea, căcĭ noroiul s'a aşezat de partea pe care ereau culcate sticlele şi apa a rămas oare-cum limpede de-asupra acestuĭ depozit. Dacă pentru a treia noapte punem pe lîngă noroiŭ o materie care fermentează lesne, tabloul va fi la început acelaşĭ a doua zi de dimineaţă, dar dacă deschidem sticla şi o aşezăm la căldură, fermentaţia va începe în năuntrul maseĭ noroioase. Masa în fermentaţie ese din sticlă de partea pe care a fost culcată (fig. A şi fig. B). Aşa dar nu din intîmplare materiile streine sînt date afară din sticlă prin fermentaţie, dar ele ĭes neîncetat de partea, pe care masele s'aŭ grămădit şi s'aŭ aşezat în sticlă.

De altmintert fermentaţia s'ar fi făcut în noroiŭ chiar fără adăogarea uneĭ materiĭ speciale supusă lesne dospireĭ, dar atuncĭ fermentaţia ar fi atîrnat de totalitatea condiţiilor temperatureĭ şi am fi avut poate prea mult de aşteptat. Veţĭ avea un tablou şi maĭ exact al corpuluĭ închipuindu-vă masele în fermentaţie într'o sticlă hermetic închisă cu păreţĭ

care se pot întinde. Materiile în fermentaţie aŭ nevoe de loc şi ele şi-l fac întinzînd păreţiĭ, fiind că sticla e închisă.

Fig. A. Fig. B.

Aceste fapte foarte simple ne fac să vedem ce se petrece în corp; materiile se depun în părţile de jos şi ele se îndreaptă către partea pe care ne culcăm în timpul nopţeĭ.

Nu se poate vedea la un om cu desăvîrşire sănătos pe care parte are obiceĭul să doarmă, căcĭ doarme şi pe o parte şi alta; dar cînd corpul e plin de materiĭ streine, se vede numaĭ de cît pe care parte doarme de obiceĭ, căcĭ cu noua mea diagnoză e foarte uşor de a determina încărcarea maĭ mult saŭ maĭ puţin mare a corpuluĭ dintr'o parte saŭ alta. Dar dacă materiile streine se ridică prea mult în sus împărţirea lor e maĭ uniformă şi persoana e într'o aşa stare, că nu poate dormi în linişte pe o parte şi se înoarce cînd pe o parte cînd pe alta, într'un somn neliniştit.

Aşa dar cînd o parte o corpuluĭ e încărcată cu deosebire, partea aceasta se îmbolnăveşte şi ca maĭ în tot-d'a-una. Asta vă lămureşte pentru ce o persoană, care a stat la fereastră de partea dreaptă, capătă cîte-o-dată reumatisme în partea stîngă, în urma unuĭ curent.

E adevărat, că depozitul într'o singură parte nu se face aşa uşor în om ca în sticlă; trebuĭe să treacă maĭ multă vreme pentru asta, cu toate că se întîmplă adese orĭ, ca uniĭ copiĭ să se nască încărcaţĭ numaĭ într'o parte, din pricină că mama s'a culcat pe o parte în timpul sarcineĭ, saŭ din pricina poziţiunĭ, pe care a avut-o copilul în sînul mamaĭ sale.

Veţĭ înţelege acum pentru ce printre soldaţiĭ pomeniţĭ la începutul aceşteĭ conferinţe, unul n'avea durerĭ de măsele de cît într'o parte, etc. Inţelegeţĭ ĭarăşĭ fără greutate pentru ce bolnavul meŭ n'avea reumatisme de cît în piciorul stîng; el dormise anĭ întregĭ pe partea stîngă, de aci vine încărcarea uneĭ singure părţĭ.

Cît-va timp în urma acestuĭ caz, fuseĭ chĭemat la Magdeburg pentru un reumatism extra-ordinar. Mă duseĭ şi găsiĭ, că nu erea nicĭ de cum un caz extra-ordinar, dar că simptomele se dedeaŭ pe faţă cu o furie ne maĭ pomenită. Incheĭeturile de la genunchĭ şi de la picioare ereaŭ foarte umflate şi căşunaŭ durerĭ grozave; bolnavul nu maĭ putea să mişte piciorul. Incheĭeturile de desuptul piciorulŭĭ ereaŭ foarte umflate, dar în acelaşĭ timp de-asupra genunchiuluĭ erea o umflătură aşa de mare, că nu putea să întindă picĭorul. Imĭ spuse că suferise mult în viaţă, că boala asta îl izbise în fie-care an, dar că ea se agravase din ce în ce. Omul acesta erea cu desăvîrşire încărcat cu materiĭ streine. Noile materiĭ streine înaintaŭ către genunchiŭ, cele vechĭ voĭaŭ să dea îndărăt. N'ar fi trecut mult şi ele s'ar fi împĭetrit, aducînd ast-fel podagra. Asta venea de acolo, că boala fusese tot-d'a-una supusă unuĭ tratament local prin căldură. E adevărat că tratamentul acesta schimbase starea şi bolnavul părea une-orĭ că se îndreaptă, dar în realitate boala ajunsese cronică. Materiile streine se odihneaŭ, pentru a reîncepe o mişcare maĭ furioasă la fie ce fermentaţie nouă.

Părţile bolnave fură la început muiate şi băile de şezut cu fricţiunĭ se prelungiră foarte mult.

Succesul cel maĭ strălucit încoroană aceste sforţărĭ după cîte-va zile.

O femeie, care suferea grozav de *podagră* la mîĭnĭ şi la picioare, veni să mă consulte. Ea îmĭ spuse că toate leacurile întrebuinţate pină atuncĭ, nu-ĭ folosiseră nimic. Incercaĭ să dovedesc şi aceşteĭ femeĭ, că durerile eĭ nu ereaŭ pricinuite, de cît de o mistuire neîndestulătoare şi că uşurarea eĭ n'ar fi cu putinţă, de cît dacă mistuirea s'ar îndrepta, dacă ar putea să ĭese maĭ mult la scaun şi dacă ar putea să asude. O sfătuiĭ să ĭea treĭ băĭ de şezut cu fricţiunĭ şi să urmeze o dietă potrivită, pentru a nu lăsa să pătrundă materiĭ streine noĭ în corpul eĭ. După cîte-va săptămînĭ încheĭeturile nu maĭ ereaŭ recĭ ca maĭ înainte, ci aveaŭ o căldură, care se simţea desluşit la o mică distanţă. Băile recĭ, departe de a răci corpul, produseseră din potrivă căldură; ele daŭ afară cu chipul aoesta materiile streine şi aduc o circulaţie maĭ activă a sîngeluĭ, aşa că restabileşte circulaţia normală şi căldura normală. După cît-va timp, căldura nemăsurată dispăru şi ea din încheĭeturĭ şi fu înlocuită printr'o căldură normală; vindecarea erea desăvîrşită.

Incă un caz de podagră.

Intr'o familie, unde căutam cu succes copiĭ de cîte-va săptămînĭ, fuseĭ chemat într'o odăiţă locuită de bunica, care dorea foarte mult să-mĭ vorbească: «Văd cu ce succes caùţĭ pe nepoţiĭ meĭ; n'aĭ putea să mă vindecĭ şi pe mine? Sufăr mult şi daŭ mult de lucru celor care mă înconjoară. Nu maĭ părăsesc patul de treĭ anĭ». Acestea fură cuvintele eĭ. Iĭ răspunseĭ: «Se poate; dacă aĭ vrea să împlineştĭ treĭ condiţiĭ. Iată-le: eşirĭ afară maĭ îmbelşugate prin maţ, prin rinichĭ, şi prin pĭele. Boala d-tale vine dintr'o lipsă de scoatere afară». Poate să aĭ dreptate, d-le Kuhne; nu maĭ

asudez de anĭ de zile şi sînt mulţumită de asta; altă dată asudam,.. Acelaşĭ lucru e cu scaunul: la cîte patru, cincĭ şi chiar şease zile odată; altă dată aveam o bună mistuire.» Auz adese orĭ pe uniĭ spunînd că stomacul şi mistuirea sînt minunate, dar că sufăr numaĭ de încuĭere. Asta e un semn trist de proasta ideĭe ce 'şĭ fac oameniĭ de o bună mistuire. «Da, astea intră în corp, dar nu es regulat. Ce se vor face aceste materiĭ întroduse în corp? — Podagra nu e alt-ceva de cît o urmare a mistuireĭ neîndestulătoare». Această damă de şeaptezecĭ de anĭ păru ca mă înţelege şi mă rugă să încep numaĭ de cît tratamentul. Iĭ trimeseĭ băiaşa mea şi iĭ lămuriĭ, cum trebuĭa să ĭa băile. Bolnava trebui se facă treĭ băĭ de şezut cu fricţiunĭ pe zi şi să fie apoĭ aşezată în pat pentru a asuda, dacă erea cu putinţă. Sudoarea se produse cu o repeziciune uĭmitoare. Ea asudă aşa de mult după fie-care baĭe, că trebuĭa s-o schimbe de două orĭ pe noapte. Cîte-va săptămînĭ fură de ajuns, pentru că această femeĭe să se poată scula fără durerĭ şi să umble prin odăiţa eĭ.

Această femeĭe avea podagră. Boala aceasta se născuse în primul loc în urma uneĭ proaste mistuirĭ şi reumatismul fusese una din cele dintîĭ urmărĭ, ale acesteĭ mistuirĭ neîndestulătoare. «Cîtă-va vreme eream ocupată cu afacerile mele, aveam tot-d'a-una mult de lucru şi n'am ţinut socoteală de durerile mele reumatismale», îmĭ zise într'o zi bolnava, «de cînd m'am retras din afacerĭ am podagra». Vedeţĭ dar că podagra provenea din cauză, că reumatismul nu fusese nicĭ căutat, nicĭ vindecat.

Căderea muşchilor nu e alt-ceva de cît o umflătură a încheĭeturilor şi şoldurilor; ea se naşte în acelaşĭ fel ca reumatismele şi dispare în acelaşĭ fel. Să ascultăm ce mĭ-a scris un bolnav recunoscător de vindecarea sa.

«Vă mulţumesc din adîncul inimeĭ, că m'aţĭ vindecat de durerile mele, ce nu se pot descri.

«In toamna anuluĭ 1885 fuseĭ atins pentru întîia-oară de

violente durerĭ și de înțepenire în șoldul stîng, apoĭ în șoldul drept și în rinichĭ și în cele din urmă o stare de înțepenire generală. Doctorul, căruia mă adresaĭ, îmĭ spuse că aveam căderea mușchilor. In cursul tratamentuluĭ se maĭ ivi și o puternică fotofobie (groază de lumină), un tremurat de pleoape, durerĭ în tot obrazul, greutate în cap, zvîcniturĭ grozave în mîna stîngă și în piciorul stîng și o slăbiciune, că nu puteam să-mĭ încalț nicĭ pantofiĭ, nicĭ ciorapiĭ și nu mă puteam culca în pat fără să fiŭ sprijinit. Aceste grozave durerĭ mă cărunțiră în scurtă vreme.

«Fuseĭ tratat fără succes de vre-o 12 profesorĭ celebri și doctorĭ din acest oraș și fuseĭ înfățișat studenților de cîțĭ-va profesorĭ de universitate ca un subiect foarte remarcabil. Un tînăr medic și-a făcut asupra mea teza sa de doctorat. Am fost în maĭ multe rîndurĭ lunĭ întregĭ în spitalul municipal și în clinica universitățeĭ.—In sfîrșit, un profesor și un doctor de la policlinica universitățeĭ mă sfătuiră, în Ianuarie 1889, să consult pe D-nul Louis Kuhne, care ținea tocmaĭ atuncĭ conferințele sale publice. Urmaĭ sfatul lor la 23 Ianuarie 1889.

«Făcuĭ cele dintîĭ băĭ la 24 Ianuarie 1889. Cantitățĭ foarte marĭ de apă dispărură la cea dintîĭ baie. Pîntecile se trase. Capul se făcu maĭ ușor și putuĭ să merg fără cîrjĭ, pentru întîia oară, de atîția anĭ. In aceeașĭ zi mă înfățișaĭ domnilor profesorĭ de la policlinica universitățeĭ, potrivit dorințeĭ lor și toțĭ constatară îmbunătățirea minunată a stăreĭ mele.

«După ce am urmat conștiincĭos, timp de treĭ săptămînĭ, metoda prescrisă de D-voastră, am putut să declar la 13 Februarie 1889 într'o consultație publică dată de D-voastră la 20—30 din eleviĭ d-voastră, că eream cu desăvîrșire vindecat și le-am dat dovadă, făcînd în acelașĭ timp tot felul de mișcărĭ.

«De atuncĭ sînt sănătos și destoinic de muncă. Pot să

ţiŭ 50 de kilograme în fie-care mînă, pe cînd înainte vreme, nu puteam nicĭ să o mişc şi eream incapabil de a munci saŭ de-a duce cea maĭ mică greutate. Din toamna anuluĭ 1885, pînă la 23 Ianuarie 1889 am fost căutat de ceĭ dîntîĭ doctorĭ din Lipsca şi starea mea s'a înrăutăţit. De la 23 Ianuarie 1889 pînă la 13 Februarie 1889, prin noua D-voastră metodă, mi-aţĭ redat sănătatea şi puterea de a munci.

Lipsca, 16 Iunie 1890. *Heinrich K.*

Să trecem acum la **răceala mîinilor şi a picioarelor şi la ferbinţeala capuluĭ.** Ştim că tocmaĭ capul ar trebui să fie rece, iar mîĭnile şi picioarele calde, totuşĭ adese-orĭ vedem contrariul. Să cercetăm cum s'aŭ produs aceste fenomene de boală. Am spus într'una din precedentele mele conferinţe, că nu e boală fără frigurĭ şi nu sînt frigurĭ fără boală. Trebuie decĭ ca şi starea asta să fie o stare de frigurĭ. Nu ne îndoim de lucrul acesta, întru cît e vorba de căldurĭ la cap. Dar de obiceĭ nu putem pricepe cum mîĭnile şi picioarele recĭ pot fi o stare febrilă. Eŭ susţiŭ, că amîndouă aceste stărĭ: căldurĭ la cap şi răceala mîĭnilor şi a picioarelor provin dintr-una şi aceeaşĭ cauză. Ce se întîmplă? Orĭ-ce boală are ca condiţie neapărată aflarea materiilor streine în corp. Prin frigurĭ şi prin fermentaţie aceste materiĭ sînt răspîndite în părţile cele maĭ depărtate ale corpuluĭ, din pîntece, punctul lor de plecare. Se formează depozite în locurile cele maĭ depărtate, adică în mîĭnĭ, în picioare şi în cap. Materiile în fermentaţie pătrunzînd în mîĭnĭ şi în picioare nu întîlnesc de cît o foarte mică împotrivire. Materiile streine se depun la început în degetele picioarelor, apoĭ în picioare şi se ridică puţin cîte puţin în sus, împiedecînd circulaţia sîngeluĭ şi încălzirea picioarelor. Tot aşa e şi cu răceala mîinilor. Mulţĭ nu simt la început frig de cît în vîrful degetelor; alţiĭ nu simt frig de cît la un singur picĭor; maĭ tîrziŭ, după cîţĭ-va anĭ, se plîng şi

de picioare, care sînt recĭ pînă la genunchĭ. Uniĭ încalță atuncĭ ciorapĭ groșĭ, dar asta nu le ajută la nimic, alțiĭ încalță pantofĭ de pîslă, dar aceștia nu fac bine de cît pentru scurtă vreme și iarășĭ nu maĭ sînt de folos. Atuncĭ picioarele nu se maĭ pot încălzi. De aci urmează în chip vădit și dumneavoastră știțĭ bine, că nu vestmintele încălzesc corpul, ci corpul încălzește vestmintele. Și dacă vestmintele maĭ groase păzesc corpul la început de frig, e numaĭ din cauză că corpul are în tot-d'auna o anumită căldură în membrele luĭ și că rămășița aceasta de căldură se comunică vestmintelor, care n'o lasă să ese afară. Dar această apărare a vestmintelor groase nu ține mult. Indată ce pĭelea nu maĭ funcționează regulat și circulația normală a sîngeluĭ încetează din ce în ce maĭ mult, cele maĭ groase vestminte nu maĭ slujesc la nimic.

Dar cu totul alt-fel e la cap. Creierul bogat în sînge e maĭ în stare chiar de cît mîĭnile și picioarele de a se împotrivi materiilor streine, care urcă spre cap. Această împotrivire produce frecare și căldură. Avem decĭ deslegarea enigmeĭ: sînt cu desăvîrșire aceleașĭ substanțe, care răcesc mîinile și picioarele și care încălzesc maĭ întîĭ capul. Dar căldurile capuluĭ aŭ și ele un sfîrșit. Am întîlnit în practica mea destuĭ bolnavĭ, la care capul erea deja cu desăvîrșire rece. Prin urmare și aci e un anume hotar. Dacă materiile streine pătrund în prea mare cantitate în cap, împotrivirea sfîrșește și ea prin a cădea și capul se răcește și el. Dovadă de cele ce spun, nu se poate avea de cît prin vindecarea, care reiese dintr'un tratament potrivit cu acest mod de a vedea. Pentru a înlătura răceala mîĭnilor și a picioarelor și ferbințeala capuluĭ, trebuie să începem tratamentul de la punctul de plecare al fermentațieĭ, adică de la pîntece. Trebuie să regulăm mistuirea și atuncĭ neapărat mîinele și picioarele se vor încălzi și capul se va răcori. Capul rece se va face maĭ întîĭ cald și apoĭ răcorit ca de obiceĭ.

Toate aceste simptome aŭ fost observate în miĭ de cazurĭ şi le observ zilnic în cazurile nouĭ din practica mea. Trebuie să maĭ adaog, că aceĭ carĭ aŭ mîinele şi picioarele recĭ sînt tot-d'a-una în primejdie de a căpăta reumatism.

Să trecem acum la **sucirĭ** şi **strîmbăturĭ.**

Aţĭ văzut prin explicaţiunile mele, că toate boalele ce v'am înfăţişat pînă acum, aŭ una şi aceeaşĭ pricină. Dar veţĭ fi poate miraţĭ, văzînd că imediat după podagră şi reumatisme, înşir şi celelalte boale ale corpuluĭ, pomenite la începutul acesteĭ conferinţe, cum ar fi: umeriĭ prea eşiţĭ afară, spinarea încovoiată, strîmbarea şireĭ spinăreĭ, sucirĭ şi altele. Ele aŭ totuşĭ aceeaşĭ cauză ca şi boalele arătate maĭ sus, adică o grămădire de materiĭ streine în corp şi un depozit îmbelşugat de aceste materiĭ în anume părţĭ ale corpuluĭ. Aceste boale se ivesc adese orĭ împreună. Dacă vi se cere cauza simptomelor de boale, însăşĭ dumneavoastră veţĭ rĕspunde: alteraţiunile nu pot fi produse de cît prin depozitul materiilor streine, care sînt, ca să zicem aşa, o stare podagroasă, pe o scară mare. Vorbind ast-fel, aţĭ spus adevărul. Dar vă voĭ dovedi, cu ajutorul cîtor-va figurĭ, cum s'a făcut depozitul şi cum el s'a îndrumat puţin cîte puţin către o anume parte a corpuluĭ. Experienţa dovedeşte, că trebuĭe să treacă multă vreme, pentru ca materiile streine să poată produce schimbărĭ marĭ în corp; trebuĭesc anĭ. Corpul se uşurează cîte-odată prin boalele acute şi dă atuncĭ afară destule materiĭ streine, pentru a face să pĭară cîtă-va vreme schimbările şi diformările corpuluĭ, aşa că pot să treacă zecimĭ de anĭ, pînă cînd corpul să-şĭ piardă cu desăvîrşire forma. Aceleaşĭ materiĭ streine, care produc la unul vărsatul, la altul tifosul, la un al treilea anghina difterică, etc. pricinuesc sucirĭ şi slutirĭ, îndată ce corpul nu maĭ are destulă putere de vieaţă, pentru a se scăpa de ele prin frigurile acute. Materiile streine alcătuesc anumite depozite adunătoare maĭ ales în părţile, unde ele împiedică maĭ puţin

organizmul şi unde sînt maĭ depărtate de mişcarea necontenită. De aceea cînd depozitele se fac într'o parte a corpuluĭ, unde nu se găsesc organe importante, însă-şĭ boala e foarte puţin supărătoare.

Schimbările formeĭ corpuluĭ încep să se bage de seamă puţin cîte puţin şi se caută tot soiul de explicaţiĭ. De cele maĭ multe orĭ, vina cade pe profesiunea bolnavuluĭ, care e nevoit de a lucra numaĭ cu o parte a corpuluĭ, saŭ care-şĭ face obiceĭ de a şedea de-a curmezişul. Fireşte că lucrul acesta înseamnă ceva, dar el nu face de cît să croiască drumul materiilor streine şi să hotărască numaĭ forma schimbăreĭ. Persoanele cu desăvîrşire sănătoase nu pot pĭerde nicĭ-o-dată forma corpuluĭ prin poziţiĭ unilaterale, dacă daŭ corpuluĭ timpul de a se odihni, cînd oboseala începe a fi simţită.

Am observat adese-orĭ, că locuitoriĭ de la ţară încovoiaţĭ toată ziua cu munca pămîntuluĭ, recăpătau o frumoasă poziţie cu desăvîrşire dreaptă, îndată ce aveaŭ prilejul de a se ridica. Dacă aceştĭ oamenĭ n'ar fi fost sănătoşĭ, atitudinea lor s'ar fi schimbat fără îndoială prin influenţa materiilor streine. Lumea caută de obiceĭ să ascundă la început părţile schimbătoare prin meşteşugul croitoruluĭ saŭ a croitoreseĭ, dar asta nu duce multă vreme.

Formele părţilor schimonosite pot fi foarte deosebite şi aceste deosebirĭ îşĭ aŭ pricina lor în ocupaţiunile, în obiceiurile, în poziţia din timpul somnuluĭ şi în mare parte în dispoziţiile înăscute. Nu se vor găsi poate două forme, care să fie absolut asemănătoare, dar se pot vedea anume forme fundamentale, pe care vi le voĭ înfăţişa în figurile de maĭ la vale.

Figura A. vă înfăţişează un om construit aproape normal şi armonia membrelor sale bate la ochĭ. N'are nimic prea lung, nimic prea scurt nimic prea mare, nimic prea mic, toate membrele sînt bine proporţionate.

Figura B. vă înfăţişează un alt tabloŭ. Vedeţĭ numaĭ de cît schimbările de partea stîngă: în partea de jos o pre-

lungire, în partea de sus o ridicătură a trunchiuluĭ corpuluĭ; prelungirea e fără îndoială anterioară ridicătureĭ, căcĭ materiile streine aŭ punctul lor de plecare în pîntece, unde se face tot-d'a-una cea dintîĭ schimbare şi aŭ trebuit de sigur anĭ pentru a produce ridicătura umăruluĭ. Dacă părinţiĭ ar fi văzut la timp prelungirea de jos şi dacă ar fi cunoscut urmările, de sigur că n'ar fi pregetat de a face

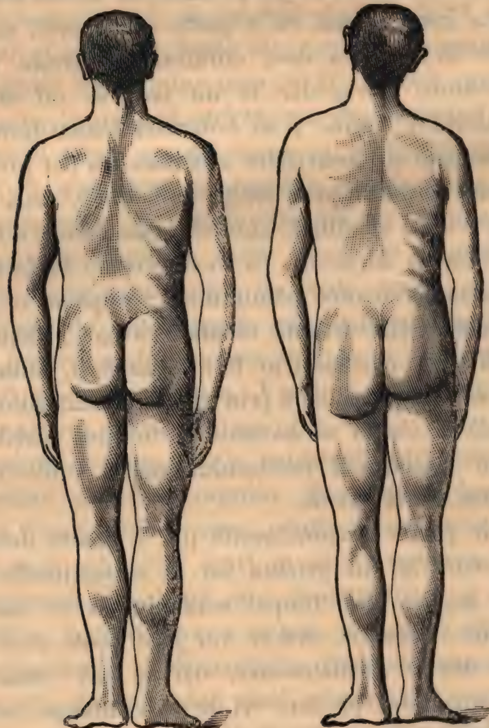

Fig. A. Fig. B.

un tratament potrivit. E adevărat, că nu poate fi nimenĭ învinuit, căcĭ metodele obicinuite pînă aci nu ereau cîtu-şĭ de puţin în stare de a vindeca aceste boale, pe care de altmînterĭ în mare parte nicĭ nu le recunoştea de boale. Aceste persoane ast-fel schimonosite, eraŭ schimonosiţĭ şi

atîta tot. Dar cum fuseseră produse aceste schimonosirĭ, care eraŭ pricina lor, nimenea pînă acum n'a putut s'o spună. Noua mea metodă nu maĭ e așa de nedumerită ca cele-l'alte în fața acestor boale, dovadă e vindecarea ce a obținut în cazurile cele maĭ deosebite. Tot-d'a-una am tras teoria din practica mea.

Materiile streine să așezaseră maĭ cu deosebire în partea stîngă a corpuluĭ. Dilatarea (întinderea) se făcuse și aci întocmaĭ ca în sticla cu părețĭ care se întind și în care masa în fermentație nu se așezase de cît de cît de partea stîngă. Aceste materiĭ cer un loc maĭ mare și cum ele n'aŭ altă eșire, întind puțin cîte puțin părețiĭ asupra cărora ele apasă neîncetat. Dacă masa în fermentație nu e de cît în partea stîngă, cum e cazul de față, numaĭ această parte se întinde maĭ mult.

Prin noua mea diagnoză, știința expresiuneĭ figureĭ, ar fi fost ușor de a stabili această boală încă de la început și de a întrebuința mijloacele potrivite, pentru a goni din corp materiile streine, pricina acesteĭ supra-încărcărĭ din partea stîngă. Cu mulțĭ anĭ, înnaintea acesteĭ prelungirĭ a trunchiuluĭ de jos, se putea deja constata un spor de încărcare în partea stîngă a gîtuluĭ, și acum cînd cunoașteam unitatea tutulor boalelor și cînd știm că această slutire nu fusese produsă de cît de aceleașĭ materiĭ streine, care pricinuiesc la alte persoane tifosul, anghina difterică, etc., e ușor de a preveni și de a vindeca aceste schimonosirĭ.

Ațĭ aflat astă-zĭ pentru întîia dată, cum se produc slutirile și strîmbăturile. Vă voĭ arta prin alte cazurĭ, cum toate aceste forme aŭ aceĭașĭ pricină.

Fig. C. vă arată un corp al căruĭ trunchiŭ e dilatat de amîndouă părțile. Nu vețĭ avea poate la început, de cît o bănuială nelămurită, că acest corp nu maĭ are adevăratele proporțiĭ. Dar comparîndu-l cu fig. A. vețĭ vedea numaĭ de cît, că trunchĭul întreg e foarte dilatat. Maĭ ales

partea de jos a trunchĭuluĭ s'a lungit foarte mult, scurtînd picioarele şi gîtul. Gîtul a intrat aproape în umerĭ. In cazul acesta n'a fost numaĭ o încărcare într'o parte a trunchĭuluĭ, ci amîndouă parţile aŭ fost la fel încărcate de materiĭ streine şi această încărcare s'a întins în tot trunchĭul. Cîte o dată materiile streine pătrund în cap şi atuncĭ se ivesc acele schimonosirĭ, pe care avețĭ prilejul să le vedețĭ adese orĭ. Vă voĭ aminti aci exemplul sticleĭ, pe gîtul căreĭa pusesem un caucĭuc. Schimbările formeĭ capuluĭ, s'au produs întocmaĭ ca în această sticlă.

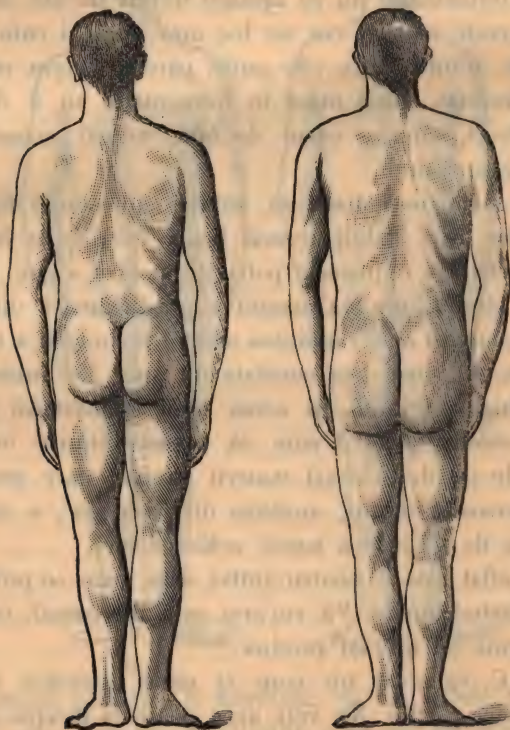

Fig. A. Fig. C.

Dar ațĭ maĭ avut adese orĭ prilejul de a observa simtomul opus, adică picioare prea lungĭ, mîĭnĭ prea lungĭ şi un

trunchĭŭ relativ prea scurt. Pricina e aceeaşĭ, numaĭ că materiile streine aŭ luat din vreme drumul acestor extremităţĭ şi aŭ împĭedecat dezvoltarea trunchĭuluĭ, de a se face tot aşa ca a celor-l'alte membre.

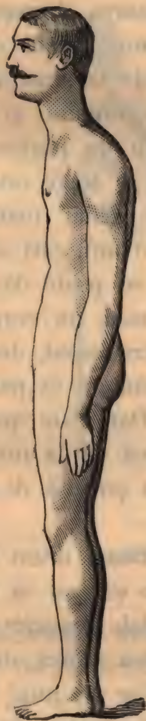

Fig. D.

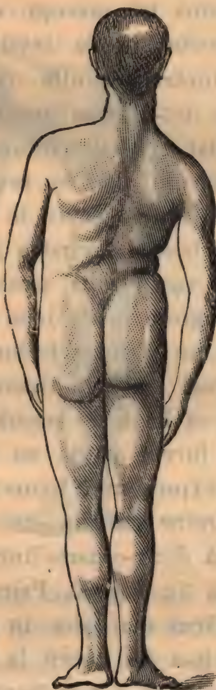

Fig. E.

Nimenĭ nu va bănui, că metoda noastră, aşa de simplă, poate da membrelor în toate aceste cazurĭ proporţiunile lor normale. Pentru acest sfîrşit e trebuinţă, ce e drept, de o aplicare energică a tratamentuluĭ meŭ anĭ întregĭ, pînă cînd aceste stărĭ cronice se compensează, iar cînd organizmul e prea bătrîn şi nu maĭ are puterea de vieaţă neapărat trebuincioasă, o vindecare desăvîrşită nu maĭ poate avea loc...

Fig. D. ne arată o formă, pe care din nenorocire o întîlnim foarte des în zilele noastre. Depozitele aŭ produs o ridicare a spinăreĭ, care împiedecă în acelaşĭ timp dezvoltarea normală a pieptuluĭ, care s'a tras foarte mult. S'ar putea zice că ce are prea mult spinarea, lipseşte pĭeptuluĭ. Acesta din urmă îşĭ măreşte volumul îndată ce spatele e scăpat de sarcina luĭ. Se înţelege de la sine, că trunchĭul erea foarte încărcat multă vreme înnaite şi că simptomul acesta e tot-d'a-una însoţit de un pîntece prea mare saŭ prea umflat. Această încărcare se trage cîte-o-dată din copilăria bolnavuluĭ, saŭ se produce chiar înainte de naştere; de aceea vedem copiĭ de 4—5 anĭ, carĭ aŭ spatele adus şi pĭeptul tras. La vîrstea asta se poate da ajutor maĭ repede şi maĭ uşor. După metoda mea, un corp tînăr face maĭ multe progrese într'o lună de tratament, de cît un corp bătrîn într'un an. Pricina trebuĭe căutată în puterea de vieaţă, care e maĭ mare în tinereţe. Dar v'am spus dejà, cum poate cine-va să bage de seamă, încă de la început, aceste schimonosirĭ: lucrul acesta nu e cu putinţă de cît cu ajutorul ştiinţeĭ expresiuneĭ figureĭ.

Materiile streine pot lua cîte odată un drum foarte neregulat, să treacă dintr-o parte într-alta şi apoĭ să dea îndărăt. Vedem aceasta în Fig E. Principalele depozite ale acestor materiĭ s'aŭ făcut maĭ ales în partea stîngă, dar în urmă drumul liber le-a fost oprit la mijloc de unul din organe, ce se găsea acolo şi a fost împins în partea dreaptă, dar a trecut în urmă ĭarăşĭ în partea stîngă. Vedeţĭ desluşit dilatarea în partea stîngă şi în sus şi în jos şi zăriţĭ la mijloc direcţia spre dreapta. Aci şira spinăreĭ şĭ-a schimbat deja poziţia. E o încărcare, de sigur, moştenită. Dacă ar vrea cine-va să restabilească proporţiile normale prin aplicarea bandajelor mecanice saŭ altor aparate, pentru a ţine bolnavul în poziţia dreaptă, n'ar face decît să chinuiască bolnavul, fără să ajungă vr'o dată la vindecare. Materiilor streine

le trebuie loc şi mi s'a întîmplat adese-orĭ în practica mea, să văd că dacă se îndreaptă cu forţa un spate adus, materiile streine se aşezau, într'o bună zi, în pĭept. Materiile streine fuseseră gonite din spate, dar ele se iviseră în faţă.

Fig. F.

Nu s'a putut înlătura materiilor streine locul ce le trebuĭa, nu s'a putut de cît schimba locul depozituluĭ lor.

Fig. F. ne arată o persoană, la care materiile streine s'aŭ aşezat în mijlocul spateluĭ, şi care au încovoiat cu desăvîrşire corpul. Acest simptom e maĭ rar, căcĭ materiile pătrund de obiceĭŭ pînă la extermităţĭ. Vă voĭ înfăţişa maĭ la vale un exemplu foarte bătător la ochĭ, cules din practica mea, în fig. G. şi H.

Vă veţĭ gîndi cu prilejul acesta la bieţiĭ cocoşaţĭ, carĭ sînt cu desăvîrşire desfiguraţĭ prin slutirea lor. La cea maĭ mare parte din cocoşaţĭ s'a cîrmit cu desăvîrşire şira spinăreĭ. Aproape în toate cazurile acestea e numaĭ o încăr-

care moştenită. Dar înainte de a trece la diferitele cazurĭ de boală, vă voĭ arăta încă o diformitate particulară.

Se întîmplă adese-orĭ că materiile streine trec prin gît şi se aşează în cap. Am explicat deja, cum din cauza aceasta avem răceala capuluĭ. Aceasta aduce cu sine foarte uşor la copiĭ o dezvoltare neobicinuită a capuluĭ. Un cap peste măsură de mare e tot-d'auna un semn de grea boală cronică. Această dezvoltare peste fire a capuluĭ se produce adese-orĭ înainte de naştere şi cea dintîĭ urmare a eĭ este o naştere grea. Dar poporul a observat el însuşĭ că toţĭ copiiĭ cu capul mare mor maĭ curînd de cît ceĭ-l'alţĭ. Aţĭ aflat astă-zĭ cauza, pe care n'aţĭ fi aflat-o, de bună seamă, de la nimenĭ. V'am explicat deja această încărcare prin sticla cu cauciuc.

Dovada spuselor mele nu se poate avea decît prin vindecarea întemeiată pe aceste teoriĭ. V'am spus deja că toate teoriile mele aŭ fost trase din practică şi că toate se întemeiază pe practica mea şi pe numeroasele mele observaţiunĭ. O sumă de vindecărĭ s'aŭ săvîrşit cu adevărat sub direcţia mea. Tratamentul a fost acelaşĭ ca în toate simptomele de boală pomenite maĭ sus. Şi s'ar părea ciudat, auzindu-mă spunînd, că vindec un spate adus tot aşa ca un catar sau guturaĭ; dar ce e de făcut alt-ceva, dacă pricina de boală este aceeaşĭ? Faptele aŭ dovedit, că am dreptate, căcĭ toate simptomele de boală dispar printr'o cură stăruitoare. Tot-d'a-una şi în toate cazurile se cere corpuluĭ condiţia neapărată, ca să aibă încă destulă putere de viaţă şi că nicăerĭ comunicaţia nervilor să nu fie întreruptă, în colo repet ce am spus : toate boalele (saŭ maĭ bine zis, boala, în toate formele eĭ) sînt vindecabile fără excepţie.

Vă voĭ arăta acum cîte-va vindecărĭ ale acestor cazurĭ dobîndite în practica mea.

In 1889 o femee îmĭ aduse într'un cărucior de copiĭ pe fiul eĭ de 13 anĭ, pe spinarea căruia se formase o co-

coaşe destul de pronunţată în urma uneĭ cîrmirĭ dureroase, după cum vedeţĭ în fig. G. (fig. G. şi H. aŭ fost luate după natură). Acest băiat nu putea umbla de cît cu mare osteneală, sprijinindu-se pe două bastoane şi trebuia să fie tran-

Fig. G.

Fig. H.

sportat maĭ mult în cărucior. Intrebaĭ femeea, ce făcuse în potriva acesteĭ boale. Ea-mĭ spuse atuncĭ că ceruse sfatul medicilor, find-că băiatul nu maĭ putea răbda durerile, de maĭ bine de doĭ anĭ. Un profesor din acest oraş operase copilul şi-l chinuise îngrozitor într'un pat pe care-l întindea, cu aparate ortopedice de fĭer şi cu alte mijloace silnice, dar toate astea fără cel maĭ mic succes. Femeia H. sfîrşise prin a se încredinţa că hirurgia şi medicina eraŭ neputincioase a veni în ajutorul fiuluĭ eĭ, aşa că-l căutase ea însă-şĭ cu leacurĭ de casă, pînă cînd veni la mine. Iĭ explicaĭ că materiile streine se aşezaseră în cocoaşa fiuluĭ

eĭ şi că aceste materiĭ trebuĭau să fie date afară, pentru ca boala să fie tămăduită. Ea mă înţelese şi mă rugă să încep chiar din ziua aceea tratamentul meŭ. Copilul luă treĭ băĭ de şezut cu fricţiunĭ pe zi de cîte o jumătate de ceas fie-care. Nutrimentul săŭ erea absolut fără escitante şi copilul îşĭ petrecea cea maĭ mare parte a zileĭ în aĭer curat, afară din oraş. Materiile streine dădură înapoĭ cu o repeziciune uimitoare în acest corp tînăr şi succesul întrecu toate aşteptările. După opt zile, copilul nu maĭ avea nevoie de cărucior şi putea să meargă numaĭ cu ajutorul celor două bastoane. Cincĭ-spre-zece zile maĭ tîrziu bastoanele nu maĭ ereaŭ de nicĭ-un folos şi poziţia corpuluĭ era aproape dreaptă. După alte două săptămînĭ de tratament, copilul putu să se ducă la şcoala, pe care trebuise să o părăsească de multă vreme. Tratamentul ţinu şease lunĭ şi copilul aşa de bine restabilit că poate merge drept, cum îl arată fig. H.

Dacă pretind că materiile streine, carĭ aŭ produs această boală, sînt la fel cu acelea carĭ au produs la alte persoane vărsatul, pojarul, anghina difterică, etc., trebue ca ele să fie date afară prin aceeaşĭ metodă şi corpul să fie vindecat în acelaşĭ fel, lucru ce am dovedit părinţilor prin fiiĭ lor.

In aceeaşĭ zi, în care băiatul acesta venise să-mĭ ceară sfatul, aveam la mine o femee, care suferea de pĭerderĭ de sînge enorme şi o fetiţă de nouă anĭ, care avea o pecingine îngrozitoare. Aceste două persoane încercaseră toate cele-l'alte metode, fără cel maĭ mic succes. Ele făcură acelaşĭ tratament ca băiatul şi fură vindecate ca şi el. Dar această vindecare nu erea cu putinţă de cît dacă pricina acestor treĭ boale era aceiaşĭ, aceea ce s'a dovedit de fapt.

Intr'un alt caz, un om de 50 anĭ izbuti, după un tratament stăruitor de patru anĭ să potrivească trunchiul corpuluĭ săŭ prea lung, gîtul şi picioarele sale prea scurte. Din şase în şease lunĭ, pantaloniĭ săĭ ereaŭ tot maĭ scurţĭ pe cînd umeriĭ de la haină rămîneaŭ tot maĭ sus. El erea

nevoit mereŭ să-şĭ potrivească aceste haine la croitorul săŭ pînă ce corpul săŭ ajunse aproape normal.

Sper că în urma acestor lămurirĭ aţĭ înţeles unitatea boalelor, adică pricina uniformă a tutulor boalelor. Puteţĭ avea zilnic dovadă în practica mea întinsă.

Dar înainte de a sfîrşi, vă voĭ vorbi de noua mea diagnoză, ştiinţa expresiuneĭ figureĭ, fiind-că e adese-orĭ răŭ pricepută, cu toate că e tot aşa de simplă şi tot aşa de naturală ca toate cele-l'alte descoperirĭ ale mele.

Faptul că mulţĭ din bolnaviĭ meĭ nu alerg la mine de cît ca la cea din urmă ancoră de scăpare, după ce au încercat în zadar toate cele-l'alte metode, mĭ-a dat prilejul să arunc asupra diagnozeĭ domnilor învăţaţĭ o privire maĭ adîncă de cît cum s'ar crede. Iată cîte-va exemple. In orele mele de consultare, veni la mine într'o zi un om mare şi voinic pe care toată lumea l'ar fi crezut foarte sănătos, şi mi se plînse că e cu desăvîrşire incapabil de a munci. Toţĭ doctoriĭ (şi eraŭ mulţĭ, pe care-ĭ consultase) îl cercetaseră cu de-amănuntul. îl pipăiseră şi-l ascultaseră cu atenţie şi toţĭ îĭ declaraseră la sfîrşit că e cu desăvîrşire sănătos, că nu puteaŭ găsi nicĭ o boală în el, că e un bolnav închipuit. N'avea de cît să facă o călătorie, ca să gonească gîndurile acestea şi n'o să maĭ bage de seamă boala sa. Zis şi făcut. Dar mijlocul acesta nu-ĭ slujise la nimic şi aşa veni la mine. O privire asupra gîtuluĭ şi asupra capuluĭ săŭ, şi observaţia gîtuluĭ, cînd întorcea capul la dreapta şi la stînga, îmĭ arătară deslușit marea grămădire de materiĭ streine în corpul săŭ, care era cu desăvîrşire pătruns pretutindenĭ. Ordonaĭ tratamentul meŭ obicinuit şi după şase săptămînĭ dăduse afară atîtea materiĭ streine, că-mĭ spuse cu bucurie, că putea deja să muncească toată ziua, fără să se oprească. Vedeţĭ, care diagnoză a fost maĭ dreaptă. In practica mea se ivesc aproape zilnic cazurĭ de acestea, în care bolnaviĭ sînt priviţĭ de toată lumea, ca fiind sănătatea în picioare, cu

toate că eĭ însă-şĭ se simt greu bolnavĭ şi se hotărăsc cu greŭ de a consulta un doctor, de teamă să nu fie luaţĭ încă odată de bolnavĭ închipuiţĭ. Am avut adese-orĭ prilejul, să cunosc defectele diagnozelor întrebuinţate pînă aci.

Altă dată veni la mine o fată de opt-spre-zece anĭ atinsă de cloroză (faţa palidă). Doctoriĭ îĭ spuseră că avea puţină clorosă, dar că alminterĭ era cît se poate de sănătoasă şi n'avea de cît să ia fĭer pentru a-ĭ pĭeri indispozitia. Ea luase fĭer, dar clorosa nu pierise. Prin ştiinţa expresiuneĭ figureĭ stabiliĭ, că nu putea fi vorba nicĭ de cum de o sănătate desăvîrşită, pe cîtă vreme faţa era palidă, căcĭ corpul acesteĭ tinere fete erea foarte încărcat de materiĭ streine. Toate vasele sanguinare cele maĭ delicate, care trebue să aducă sîngele pînă la supra-faţa pieleĭ, ereaŭ cu desăvîrşire astupate de aceste materiĭ, aşa că sîngele nu putea circula pînă la piele, care era gălbinicioasă, palidă şi ofilită. Pricina acesteĭ boale erea o mistuire neîndestulătoare de maĭ mulţĭ anĭ, chiar după spusele bolnaveĭ. Vă voĭ atrage luarea aminte, în trecere, că ceĭ maĭ mulţĭ oamenĭ n'aŭ habar, de ce va să zică o mistuire normală şi ca aproape nimenĭ nu ştie să preţuiască valoarea uneĭ bune mistuirĭ. Fac zilnic această experienţă în practica mea. Prescriseĭ acesteĭ domnişoare acelaşĭ tratament ca şi bolnavuluĭ de maĭ sus. După cîte-va lunĭ boala era înlăturată şi faţa tinereĭ fete era cu totul alta. Vedeţĭ dar că şi în acest caz diagnoza medicineĭ n'a fost destoinică de a recunoaşte adevărata stare de boală. Faţa palidă nu erea de cît un simptom extern al boaleĭ, ĭar boala fusese produsă de materiile streine rămase în corp în urma uneĭ mistuirĭ neîndestulătoare. Printr'o singură privire a gîtuluĭ şi capuluĭ bolnaveĭ am putut vedea toate cîte scăpaseră isteţimeĭ domnilor reprezentanţĭ aĭ medicineĭ.

Iată un alt caz. O damă din New-York, care suferea de o grea nemistuire, veni să-mĭ ceară sfatul. Nicĭ un leac nu

maĭ putea lucra şi doctorul iĭ spusese, că trebuie să se lase aşa, că multe persoane sănătoase sufăr de încuiarea stomaculuĭ şi că boala asta se vindecă de la sine. Constataĭ că dama aceasta erea foarte încărcată de materiĭ streine, care produceaŭ, maĭ ales în pîntece, o căldură violentă de frigurĭ cronice, care usca toate secreţiunile mucoase din intestine şi care consuma escrementele, ce rămîneaŭ uscate în maţ. Prescriseĭ tratamentul meŭ şi de la cele dintiĭ băĭ, căldura din năuntru fu trasă către părţile din afară şi bolnava începu să aibă scaun. Vedeţĭ dar şi din acest caz, cît de neputincioasă e vechia diagnoză. Am curajul a susţine, că nu e părere maĭ greşită şi maĭ răspîndită de cît aceea, că o persoană cu desăvîrşire sănătoasă poate suferi de constipaţie (încuierea stomaculuĭ). Ce departe e de adevăr, această departe determinare a boaleĭ; atît de departe, în cît nu vede aceea ce şi un copil poate vedea, adică simptomele externe, al căror înţeles nu-l cunoaşte! Cît pentru mine, susţiu că turburările mistuireĭ sînt pricina tuturor boalelor.

Un doctor serios îmĭ spuse într'o zi că adese orĭ işĭ bătuse capul la examenul anatomic al cadavrelor, pentru a înţelege cum putuse răposatul să moară de cutare saŭ cutare boală. Toate părţile şi toate organele corpuluĭ eraŭ în cea maĭ bună regulă, fără nicĭ o schimbare înăuntru şi nu se vedea nicĭ urmă de boală. Iĭ respunseĭ, că deosebirea între diagnoza sa şi a mea erea tocmaĭ în faptul, că doctoriĭ se silesc a studia boala prin disecţia cadavrelor, pe cînd ştiinţa mea nu se ocupă de cît de fapte, ce se petrec în corpul vieţuitor, ale căruĭ turburărĭ şi pricinĭ le studiază; toate observaţiile făcute asupra cadavrelor sînt pentru mine fără temeĭ. Pentru a-l face să înţeleagă şi maĭ bine aceasta iĭ dedeĭ următorul exemplu.

Cine-va se duce să cumpere o maşină de cusut. Persoana aceasta vede foarte multe maşinĭ frumoase şi alege din ele, una. Nu vede la ea nicĭ un defect. Totul e lucrat

de minune pînă în cele maĭ micĭ amănunte. Dar un prieten îĭ atrage atenţia, că orĭ cît de frumoasă ar fi maşina cînd stă, totuşĭ cel maĭ mic defect se va da pe faţă, cînd va fi pusă în mişcare. Atuncĭ într'adevăr, un defect ce nu putea fi văzut înainte, ajunge pentru a face maşina cu desăvîrşire nefolositoare şi fără preţ; de aceia e maĭ bine să se încerce maşina punînd-o în mişcare. Tot aşa e şi cu cunoştinţa de ceĭa ce se petrece în corpul omuluĭ. Dacă corpul e nemişcat saŭ în cazul de faţă mort, nu se pot vedea cîtu-şĭ de puţin defectele ce le are. Dar orĭ-ce neregularitate se simte numaĭ de cît în corpul vieţuitor. Decĭ pentru a studia aceste neregularităţĭ (boala, sub toate formele eĭ şi diagnoza), nu trebue să disecăm cadavre ci să facem studiĭ asupra corpuluĭ vĭeţuitor. Ştiinţa expresiuneĭ figureĭ se întemeiază pe acest studiu.

Acum cînd socotesc, că v'am dovedit unitatea formelor de boală, se înţelege de la sine, că diagnoza numirilor de boale, aşa cum o face medicina modernă, este cu desăvîrşire de prisos şi fără nicĭ un folos pentru vindecare şi că ea poate duce uşor la greşelĭ. Chestiunea este de a stabili, *dacă un corp e sănătos saŭ bolnav, adică dacă e liber saŭ încărcat cu materiĭ streine,* cum s'aŭ strîns aceste materiĭ şi de cît timp s'aŭ strîns, pentru a putea stabili cu aproximaţie timpul trebuincios pentru vindecare. Intr'adevăr, îndată ce ştim că corpul e bolnav, ştim şi ce e de făcut pentru a-l însănătoşi: aşa că orĭ ce greşală în tratamentul unuĭ bolnav e cu desăvîrşire înlăturată, încă de la început.

———

Mijloacele mele de vindecare.

Băĭ de aburĭ. Băĭ de soare. Băĭ de trunchĭ cu fricţiunĭ. Băĭ de şezut cu fricţiunĭ.

După ce aţĭ aflat prin deducerile precedente, un număr de simptome de boală şi cauza naştereĭ lor, e de neapărată trebuinţă, să cunoaşteţĭ şi mijloacele de vindecarea acelor boale, ce bîntue omenirea. Aceste mijloace nu pot să fie iarăşĭ de cît simple şi uniforme, dată fiind pricina uniformă a tutulor simptomelor de boală.

Intăĭ vin *băile de aburĭ*, ce sînt întrebuinţate *în diferite felurĭ.* Baia de aburĭ este mijlocul cel maĭ sigur, pentru a restabili activitatea regulată a pĭeleĭ. Această activitate a pĭeleĭ e o lege nestrămutată pentru toţĭ, care vor să-şĭ păstreze saŭ să-şĭ recapete sănătatea.

Băĭ de aburĭ complecte. Am căutat multă vreme un aparat simplu şi practic, care să poată fi întrebuinţat în fiecare familie şi chiar în cazurile de boală cele maĭ grave. Aceste cercetărĭ m'aŭ condus la construirea unuĭ «*aparat care se poate face şi desface, pentru băĭ de aburĭ*» (vezĭ anunţul la sfîrşitul cărţeĭ). Aparatul cînd e închis, ocupă abea atîta loc, cît un scaun obişnuit şi întrebuinţarea luĭ nu cere vr'o îndemînare deosebită.

Obiectele neapărat trebuincioase sînt: un straĭ mare,

cîte-va oale şi o mică baie, (baie pentru trunchĭul corpuluĭ) saŭ o putină. Cu aparatul acesta se pot face băĭ de aburĭ pe tot corpul saŭ pentru fie-care parte a corpuluĭ separat,— şi asta e tocmaĭ de mare folos.

Aparatul o dată instalat ca în fig. A. se fĭerbe apă în treĭ saŭ patru oale, pe o maşină de bucătărie obişnuită, saŭ şi maĭ bine se întrebuinţează *oalele şi rezervoarele de apă* construite de mine, pentru a produce aburĭ *prin încălzirea la spirt*. Pentru o baie complectă de aburĭ ajung treĭ asemenea oale cu aburĭ. Orĭ ce alt serviciŭ e de prisos.

Pentru maĭ multă îndemînare oalele nu se umplu cu apă, pînă sus.

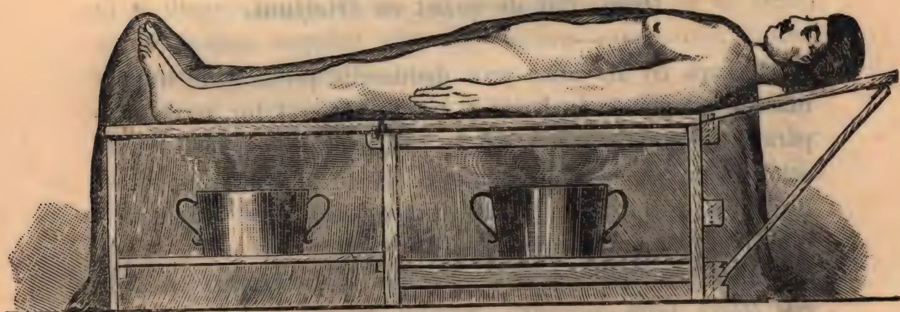

Fig. A.

Indată ce apa fierbe, bolnavul se culcă, desbrăcat cu desăvîrşire, pe aparat, la început pe spate şi se acopere cu un strai de lînă, care trebuĭe să cadă de amîndouă părţile aşa ca aburiĭ să nu poată scăpa afară. La începutul băiĭ e bine să se ţie şi capul sub straĭ. O a doua persoană aşează oalele sub bancă, ridicînd puţin straiul; căldura se reguleazá după trebuinţă, deschizînd maĭ mult sau maĭ puţin capacele oalelor, bentru a ĭeşi aburiĭ. Pentru persoanele în vîrstă, se aşează treĭ oale, pentru cele maĭ tinere două, pentru copiĭ ajunge una. O oală rămîne de rezervă pe maşină. Cea dintiĭ oală, saŭ singura oală pentru copiiĭ micĭ, se a-

şează în cea dintăĭ despărţitură, în dreptul şalelor, a doua se aşează sub picioare şi a treia, în caz de trebuinţă, înaintea celeĭ dintîĭ, în dreptul spateluĭ.

Indată ce puterea aburuluĭ descreşte (după vr'o zece minute) oala de rezervă, care e pe maşină, se aşează în locul celeĭ dintîĭ, iar aceasta se pune iarăşĭ pe maşină. De obiceĭ nu e de trebuinţă să se schimbe oala, care e sub picioare. Prin întrebuinţarea oalelor cu aburĭ, construite special, nu maĭ e nevoie de toate aceste prescripţiĭ. Nu maĭ e nevoie atuncĭ de a schimba oalele şi toate amănuntele sînt coprinse în instrucţiunile făcute cu cea maĭ mare îngrijire şi care însoţesc de regulă fie-care aparat.

Fig. B.

După zece saŭ cincĭsprezece minute, cel care face baia se poate întoarce, aşa că pieptul şi pîntecele să fie energic încălzite. Dacă sudoarea nu s'a ivit pînă aci, ea se produce atuncĭ în belşug şi capul şi picioarele încep să asude în acelaşi timp. De multe-orĭ, pentru copiĭ, nicĭ nu e nevoĭe să

se schimbe oalele. Aceia care asudă cu greutate pot să ţie capul sub straĭ; asta n'o să le fie aşa de greŭ.

Se poate asuda după plăcere, un sfert saŭ o jumătate de ceas şi se poate schimba saŭ nu oalele, după dorinţa celuĭ care face baia. *Părţile corpuluĭ, care sînt maĭ bogate în materiile supuse fermentaţiĭ, asudă cu anevoĭe şi însă-şĭ bolnavul cere maĭ multă căldură în aceste părţĭ. Această dorinţă trebuĭe tot-d'a-una împlinită,* căcĭ numaĭ aşa băile acestea de aburĭ pot da rezultate de vindecare, aşa de minunate.

Fig. C.

Persoanele slabe şi greŭ bolnave, precum şi ceĭ bolnavĭ de nervĭ nu trebuie nici-o-dată să ia băĭ de aburĭ. Aceştĭ bolnavĭ sînt uşuraţĭ, într'un mod sigur, prin băile mele derivative de şezut şi de trunchĭ cu fricţiunĭ, în legătură cu băile de soare, pe care le voĭ descrie maĭ la vale. Persoanele care asudă de la sine cu uşurinţă, pot să se lipsească de băĭ de aburĭ. *Maĭ mult de două băĭ de aburĭ pe*

săptămînă, chiar la boalele uşoare, nu se pot lua de cît sub privigherea unuĭ cunoscător.

Imediat după baia de aburĭ, trebue să răcorim corpul, luînd o baĭe de trunchĭ cu fricţiunĭ de 16-22°R.=20-25°C. Această baie de trunchĭ cu fricţiunĭ se face întocmaĭ cum e descrisă şi înfăţişată la pag. 115, fig. D. Dar pe cînd se spală pîntecele, trebue să se spele repede şi cele-l'alte părţĭ ale corpuluĭ, adică pĭeptul, braţele, pulpele, picioarele, capul şi gîtul, la începutul şi la sfirşitul băeĭ, pentru ca şi ele să fie răcorite şi spălate, după baia de aburĭ. Cu cît corpul e maĭ cald, cu atît simte maĭ puţin frigul. Cînd corpul asudă, el nu e de loc întărîtat, numaĭ pielea e adînc încălzită; de aceea nu trebue să ne temem de baie. După cum oţelul roşit în foc, trebuie muiat în apa rece, pentru a căpăta tăria trebuincioasă şi pentru a nu ajunge moale şi nefolositor tot aşa e şi cu corpul omenesc.

După baia de trunchĭ cu fricţiunĭ, trebuie să încălzim iarăşĭ corpul şi să-l facem să asude, pe cît e cu putinţă; la bolnaviĭ cu putere, prin mişcare în aĭer liber, adică prin soare, iar la persoanele slabe, întru cît ele pot lua băĭ de aburĭ, printr'o înfăşurare caldă în pat, lăsînd fereastra puţin deschisă.

E lucru ştiut, că aburiĭ se produc îndată ce apa e încălzită la 80° R = 100° C. Aburiĭ, carĭ se ridică din oale, sînt tot aşa ca aceia, carĭ se produc în cazanele maşinelor cu aburĭ. Singura chestiune e de a şti, dacă cantitatea de aburĭ e îndestulătoare şi fie-care se poate încredinţa de aceasta, făcînd o încercare.

Dacă cine-va n'are la îndemînă nicĭ aparatul de băĭ inventat de mine, nicĭ o bancă de trestie, cu care să poată înlocui la nevoie, să ia un *scaun de trestie*. Bolnavul se aează pe acest scaun şi se acoperă peste tot cu straiul. Se aşează sub scaun o oală cu apă în clocote, iar picioarele

se aşează pe o găleată, plină pe jumătate cu apă în clocote şi acoperită cu două stinghiĭ.

Marele avantaj al aparatuluĭ de băĭ cu aburĭ, stă în faptul că se poate întrebuinţa, după cum am spus maĭ sus, deosebit pentru fie-care parte a corpuluĭ. Figura B. înfăţişează o:

Baĭe de aburĭ pentru pîntece, care se poate întrebuinţa cu succes, maĭ ales în contra boalelor grele de pîntece şi în special în contra clorozeĭ (faţa palidă), menstruaţieĭ neregulate şi a altor boale de femeĭ. Intrebuinţarea acestuĭ aparat se vede deslușit din ilustraţie. Se poate aşeza jos numaĭ o oală, care se poate schimba după dorinţa bolnavuluĭ. De vreme ce şi cele-l-alte părţĭ ale corpuluĭ sînt de o potrivă încălzite, trebuie să răcorim trunchiul corpuluĭ, întocmaĭ ca după baia complectă de aburĭ. De alt-minterĭ tot procedeul este acelaş ca maĭ sus. Pentru multe cazurĭ, maĭ ales pentru boalele de femeĭ, e recomandabilă o baĭe de şezut cu fricţiunĭ, după această baĭe de aburĭ. Baĭa de şezut cu fricţiunĭ şi baia de trunchĭ cu fricţiunĭ, trebue să înceteze îndată ce începe să se simtă frigul.

Cine va întrebuinţa întocmaĭ aceste băĭ de aburĭ, se va minuna de bunele lor efecte.

Baia de abur pentru cap şi gît, e înfăţişată prin figura C. Se aşează oala sub scîndura aşezată pe o bancă şi se aplică aburiĭ la cap şi la gît, pînă cînd încep să asude cu belşug. Durerile încetează din ce în ce, odată cu sudoarea, maĭ ales la durerile de măsele. In urmă trebuie de asemenea să se spele repede cu apă rece capul şi pieptul şi să se ia numaĭ de cît o baie de trunchiŭ cu fricţiunĭ, saŭ o baie de şezut cu fricţiunĭ. Dacă durerile revin după cît-va timp, să se ia una după alta o baie complectă de aburĭ, în timpul căreĭa să se aburească foarte mult, maĭ ales pîntecele şi o baie de aburĭ pentru gît, căcĭ acolo răul e maĭ adînc.

Aceste băĭ parţiale de aburĭ, sînt foarte însemnate şi potolesc foarte repede durerile boalelor de urechĭ, de ochĭ, de nas, de gît, de măsele, abcese şi umflăturĭ.

Pentru a face aceste băĭ parţiale se poate alerga şi la alt mijloc, de şi nu atît de lesnicios ca aparatul meŭ. Baia de aburĭ pentru pîntece se poate lua pe un scaun de trestie ; pentru baia de aburĭ la cap, se poate lua o bancă de bucătărie, pe care se aşează oala cu aburĭ şi înaintea căreĭa se pune un scaun, pentru a sluji braţelor de reazăm.

Băĭ de soare. Baia de soare se face bine înţeles, numaĭ în zilele senine şi foarte călduroase ale vereĭ, după cum urmează: bolnavul se culcă la soare îmbrăcat uşor, într'un loc pe cît se poate ferit de vînt, pe un straiŭ saŭ pe o scoarţă. Ghetele şi ciorapiĭ trebuiesc scoase, iar femeile şi fetele trebuie să lapede corsetul. Capul şi faţa să fie ferite de razele soareluĭ, acoperindu-se cu foĭ verzĭ saŭ cu altă verdeaţă. Tot aşa trebuie acoperit şi pîntecele gol. In lipsă de verdeaţă, se poate acoperi cu o pînză umedă.

Durata băiĭ de soare este de $^1/_2$ — $1^1/_2$ ceasurĭ; bolnavul care asudă anevoie poate să stea şi maĭ mult, cîtă vreme nu simte o oboseală prea mare. In zilele prea călduroase baia de soare nu trebuie să ţie mult.

Toţĭ aceĭa cărora baĭa de soare le pricinueşte la început durerĭ de cap saŭ greutate în cap, nu trebuie să prelungească prea mult cele d'intîĭ băĭ. Acest neajuns se observă maĭ des la bolnaviĭ, carĭ nu asudă de loc, saŭ asudă anevoie.

După baia de soare trebuie să urmeze neapărat o baie derivativă cu fricţiunĭ, (vezĭ pag. 115), saŭ o baie de şezut cu fricţiunĭ, (vezĭ pag. 116—118) pentru scoaterea materiilor streine. Aceĭ bolnavĭ, carĭ se încălzesc anevoie după băile derivative, se aşează cu capul acoperit încă odată la soare, saŭ se plimbă prin soare. E de multă însemnătate pentru bolnaviĭ carĭ sînt prea slabĭ, saŭ carĭ nu pot de loc

să meargă, ca să facă plimbări după băile derivative cu fricţiunĭ.

Cel maĭ priincios timp pentru baia de soare este dimineaţa, de la 10 pînă după amiazĭ la 3 ceasurĭ. Se poate lua chiar imediat după masă, de şi atuncĭ trebuie să treacă o jumătate saŭ chiar un ceas, pînă la băile răcoritoare, ce urmează după baia de soare.

Băĭ parţiale de soare. In anumite cazurĭ de boală, precum sînt formaţiunea nodurilor la încheĭeturĭ, rănĭ deschise, învîrtoşerĭ, formaţiunĭ nouĭ înăuntru, durerĭ în anumite locurĭ şi altele, am întrebuinţat băile parţiale de soare, cu foarte mare succes. Băile parţiale de soare se fac întocmaĭ ca băile întregĭ de soare, numaĭ că se descoperă acea parte a corpuluĭ, care trebuie să primească baia parţială de soare, acoperind-o însă cu frunze, pentru a o feri de razele soareluĭ. Nu e decĭ de cît un tratament special al diferitelor părţĭ ale corpuluĭ, prin întrebuinţarea băieĭ de soare obişnuite.

Asupra însemnătăţeĭ băilor de soare în general, sînt de observat următoarele: pe lîngă apă şi dietă, soarele este mijlocul nostru de vindecare cel maĭ însemnat şi efectul luĭ nu se poate înlocui prin alt-ceva. Pentru boalele cronice aprope nu există un mijloc maĭ potrivit şi totuşĭ aşa de blînd, pentru întărîtarea şi scoaterea afară a materiilor streine, de cît aceste băĭ de soare. O comparaţie va lămuri şi maĭ mult onoraţilor cititorĭ, cele ce spun. E lucru cunoscut, că rufele murdare întinse la soare, păstrează murdăria şi maĭ adînc, uscate. Dacă punem însă acele rufe cînd la soare, cînd în apă, soarele trage afară, maĭ mult saŭ maĭ puţin, toată murdăria şi toate materiile streine necurate, curăţă rufele, le albeşte.

După cum plantele şi arboriĭ nu pot să propăşească de cît dacă aŭ soare, apă, aier şi pămînt, în proporţiĭ potrivite şi se ofilesc îndată ce le lipseşte în parte, saŭ în întregime

unul din aceştĭ factorĭ de vieaţă, tot aşa e şi cu cele-l'alte fiinţe vieţuitoare, tot aşa e şi cu omul. Din nefericire însă, cea maĭ mare parte din generaţia noastră actuală, se fereşte prea mult de soare şi de apă. Din pricina asta corpurile se moleşesc şi capătă predispoziţiĭ de boale. Un corp sănătos suportă căldura soareluĭ fără greutate şi fără vre-un neajuns; un corp bolnav însă, ocoleşte din instinct soarele, fiind-că 'ĭ pricinueşte neajunsurĭ, numaĭ prin faptul că soarele îndeamnă corpul să facă mişcărĭ puternice, pentru a da afară materiile streine, ce se găsesc înăuntrul luĭ. Durerĭ de cap, greutate în cap, oboseală şi greutate în tot corpul, ne dovedesc, în cazul cînd organele de secreţiune sînt încă slabe, că acţiunea soareluĭ a desfăcut materiile streine în corp. Numaĭ aceste revoluţiĭ produc acele simptome trecătoare, ce se observă des la început. Baia de soare singură, n'ar putea nicĭ odată să aducă efectul dorit, dacă n'am aduce imediat o schimbare a efectuluĭ prin apă; prin asta creşte tot de-odată puterea de vieaţă a corpuluĭ, a căreĭ ridicare trebuie să fie cea dintîĭ ţintă a noastră. Vedem că însă-şĭ plantele nu propăşesc de cît sub acţiunea reciprocă a soareluĭ şi a apeĭ şi că ele se ofilesc şi pier, pe dată ce nu maĭ au soare. Dacă pricepem exemplul natureĭ, nu ne maĭ putem îndoi o clipă de a precumpăni numaĭ de cît, prin băile derivative de apă, efectele folositoare şi de o cam dată turburătoare ale băilor de soare, la bolnavĭ. Tocmaĭ băile mele derivative în legătură cu băile de soare lucrează cît se poate de bine.

S-ar putea crede, că acţiunea soareluĭ asupra corpuluĭ gol e maĭ puternică de cît asupra unuĭ corp acoperit, îmbrăcat. Asta e o mare greşeală. O privire în natură ajunge pentru a ne încredinţa de această falşe încheĭere. Nu vedem noĭ, că struguriĭ din vie se pun tot-d'a-una la adăpostul razelor de soare, sub foile de viţă? Struguriĭ se coc maĭ bine, cînd sînt de toate părţile apăraţĭ de foĭ şi ră-

mîn acri şi se sbîrcesc, cînd sînt expuşĭ de-a dreptul soareluĭ. Observăm acelaşĭ lucru la cireşĭ, cînd omidele aŭ mîncat toate foile în timpul pîrguireĭ cireşelor. Atuncĭ toate cireşile sînt expuse de-a dreptul soareluĭ, dar ar fi o mare greşeală de a crede, că se vor coace maĭ bine ca înainte. Se întîmplă tocmaĭ din potrivă; toate cireşile se sbîrcesc şi se usucă, fără să maĭ atingă deplina lor dezvoltare. Pentru a se coace, fie-care poamă are nevoie de adăpostul foilor. Aceste exemple, luate din natură, ne arată destul de lămurit, ce variată e acţiunea soareluĭ, cînd cade direct saŭ indirect asupra lucrurilor.

Influenţa soareluĭ asupra corpuluĭ gol e nepriincioasă, căcĭ pot izvorì din ea tot felul de îngreunărĭ directe. Dacă acoperim corpul cu hainele noastre, pielea îşĭ deschide poriĭ repede şi uşor, ajunge caldă-umedă şi începe să asude. Efectul acesta va fi şi maĭ mare, dacă vom acoperi corpul gol cu lucrurĭ, ce coprind în ele cît maĭ multă apă. Cel maĭ bun acoperămînt, în felul acesta, sînt frunzele verzĭ, proaspete.

Fie-care ştie, că acţiunea soareluĭ asupra uneĭ haine negre e cu totul deosebită, de cît asupra uneĭ haine albe. Deosebirea e tot aşa de mare, cînd adăpostim corpul de razele soareluĭ prin vestminte, saŭ prin frunze proaspete. Indelungate observaţiunĭ în stabilimentul meŭ mi-aŭ format convingerea, că prin întrebuinţarea frunzelor proaspete, soarele are o acţiune foarte hotărîtoare asupra lichidelor stricate din corp.

Ast-fel nodurile din pîntece, pe care nu le poate nimici nicĭ un alt tratament, pier adese orĭ cu o repeziciune uimitoare, prin mijlocul băilor de soare, în legătură cu băile mele derivative cu fricţiunĭ. Tot atît de minunat e efectul băilor de soare şi la alte boale, cum ar fi cloroza (faţa palidă), lipsa de sînge, scrofule şi podagra.

Nu pot recomanda în destul baia de soare, de şi e un minunat mijloc de vindecare numaĭ pentru sezonul călduros.

Baia de trunchiŭ cu fricţiunĭ. Aceasta se face în felul următor: baia pentru trunchiul corpuluĭ, a căreĭ formă se vede în fig. D., se umple cu apă pînă cînd apa ajunge la şoldurĭ saŭ la buric. Se întrebuinţează apă de 23-16°R.= 28-20°C. şi se ia în baie o poziţie jumătate şezînd şi jumătate culcat, se spală şi se freacă într'una cu putere, cu o pînză aspră (iută, pînză ordinară) tot pîntecele de la buric în jos şi de amîndouă părţile. Această spălătură durează pînă la o răcorire desăvîrşită. La încept ajung 10-15 minute. Maĭ tîrziu se pot prelungi băile şi ceva maĭ mult. Dar cîte-va minute ajung pentru oameniĭ prea slabĭ şi pentru copiĭ. *E de multă însemnătate de a nu răcori în acelaşĭ timp pulpele, picioarele şi părţile de sus ale corpuluĭ;* căcĭ aceste părţĭ sufăr de obiceĭ de lipsă de sînge, de aceea e bine să fie înfăşurate într'un straĭ de lînă. După baia de trunchĭŭ cu fricţiunĭ trebue să reîncălzim corpul şi asta se poate face cu uşurinţă, făcînd mişcărĭ prin aier curat; ceĭ care sînt greŭ bolnavĭ şi prea slabĭ, pot să se încălzească în pat, acoperindu-se bine. Dacă nu se încălzesc repede, se poate purta o cingătoare de pîntece (vezĭ anunţul).

Fig. D.

Ast-fel de băĭ de trunchĭ cu fricţiunĭ se pot lua zilnic o dată, de două şi chiar de treĭ orĭ, după starea bolnavuluĭ. In multe cazurĭ trebuiesc înlocuite saŭ legate cu băile de şezut cu fricţiunĭ.

Baia de şezut cu fricţiunĭ. Baia de şezut cu fricţi-

unĭ, care e de multă însemnătate maĭ ales pentru femeĭ, se face în modul următor.

In aceeaşĭ baie, ce slujeşte pentru băĭ de trunchĭ cu fricţiunĭ, se întroduce un scăunel saŭ o garnitură de stinghiĭ, construită de mine. *Baia se umple însă cu apă, numaĭ pînă cînd apa ajunge la marginea de sus a scăunelulŭ saŭ a garnitureĭ, fără însă să treacă peste scăunel.* Femeia, care face baie, se aşează atuncĭ pe scîndura de sus, cu desăvîrşire uscată, a scăunelului sau a garnitureĭ, moaie o pînză ordinară (iută saŭ pînză groasă) în apa, ce se găseşte dedesubt şi începe a spăla uşor părţile sexuale, luînd cu pînza cît maĭ maĭ multă apă. Nicĭ o altă parte a corpuluĭ nu trebuie să fie în atingere cu apa. Femeia să bage bine de seamă să nu spele părţile ruşinoase pe dinăuntru, ci numaĭ pe din afară şi să nu frece prea tare, ci să le spele foarte uşor, cu cît maĭ multă apă. Se poate ca femeia să se ude maĭ mult de cît trebue, dar să nu se sperie, căcĭ asta nu face nicĭ un răŭ. Femeile şi fetele tinere nu trebue să facă băĭ de şezut cu fricţiunĭ în timpul menstruaţieĭ (perioduluĭ). Dar cînd periodul ţine prea mult, sînt prescripţiunĭ speciale pentru băĭ, chiar în timpul perioduluĭ, dar îmĭ rezerv dreptul de a le ordona eu, în fie care caz particular. Periodul normal ţine 2-3 cel mult patru zile; o durată maĭ lungă e anormală. Temperatura apeĭ pentru băile de şezut cu fricţiunĭ, să fie rece, aşa cum ne-o dă natura (8-12°R.=10-14°C.) Dar în anume cazurĭ se poate întrebuinţa şi puţin maĭ călduţă, pînă la 15°R.=18°C.

Durata fie-căreĭ băĭ este de 10—60 minute, după vîrsta şi puterea bolnavuluĭ. Odaia în care se iaŭ aceste băĭ trebuĭe să fie, maĭ ales iarna, bine încălzită. Cu cît apa pentru baia de şezut e maĭ rece, cu atît şi efectul acestor băĭ e maĭ bun; cu toate astea apa trebuie să aibă tot-d'a-una o temperatură, pe care mîinele să o poată suporta în bună voie. In ţările călduroase nu e cu putinţă de a avea apa

aşa de rece ca la noĭ. Acolo se întrebuinţează aşa cum se găseşte, căcĭ raportul apeĭ acestor ţărĭ cu aĭerul temperatureĭ este acelaşĭ ca la noĭ, aşa că folosul acestor băĭ este acelaşĭ ca la noĭ. Multe raporturĭ, ce am primit din ţările tropicale, dovedesc asta în toate privinţele.

Cine n'are la îndemînă o baie pentru băĭ de trunchĭŭ, poate întrebuinţa pentru băile de şezut cu fricţiunĭ orĭ ce vas, care să fie atit de mare, ca să poată încăpea înăuntru un scăunel comod şi cel puţin 25 — 40 litri de apă socotite pînă la marginea de sus a scăunelulüĭ. Dacă se întrebuinţează prea puţină apă la aceste băĭ, apa se încălzeşte prea repede şi baia pierde din efectul eĭ.

Apa dulce e maĭ bună de cît apa proaspătă de fîntînă. Cînd n'avem la îndemînă de cît apă de fîntînă, o lăsăm să stea cît-va timp, fără să se prea încălzească.

Maĭ toate familiile bune, întrebuinţează asemenea spălăturĭ pe bidet, numaĭ pentru curăţire, de şi ele nu se fac cu apă aşa de rece, nu durează aşa mult şi se fac alt-fel de cît băile mele de şezut cu fricţiunĭ.

Aranjamentul băiĭ este acelaşĭ pentru bărbaţĭ; bărbaţiĭ îşĭ spală subt apă, marginea extremă sau vîrful preputuluĭ. Mijlocul cel maĭ bun este să ţie cu degetul cel mare şi cu arătătorul, saŭ cu degetul mijlociu şi cu arătătorul de la mîna stîngă, pielea trasă peste vîrful capuluĭ, care să fie cu desăvîrşire desvălit, — şi cu o pînză de iută saŭ cu altă pînză de mărimea uneĭ batiste, care se ţine cu mîna dreaptă supt apă se spală uşor şi necontenit *sub apa rece* marginea din afară a pieleĭ trasă peste cap.

Baia asta este aşa de simplă că abea poţĭ pricepe, cum poate fi adese orĭ aşa de răŭ făcută, cu toată exactitatea acesteĭ descrierĭ. Bine înţeles, că în cazul acesta, băile de şezut cu fricţiunĭ nu maĭ aŭ efectul lor aşa de minunat. De aceea sfătuesc pe ceĭ, carĭ nu sînt sigurĭ de a le face întocmaĭ, să se adreseze maĭ bine la un expert saŭ la

mine, în loc de a'şĭ pĭerde în zadar timpul şi osteneala lor.

La bolnaviĭ, care aŭ părţĭ înflamate saŭ cangrenizate înăuntru corpuluĭ şi a căror boală cronică şi ascunsă se preface într'o boală acută, inflamaţia din năuntru se coboară foarte repede, adese orĭ după cea dintîĭ baie şi se înfăţişează în partea unde se face fricţiunea saŭ cel puţin în vecinătatea eĭ cea maĭ apropiată. Asta e un simptom îmbucurător, despre care voĭ vorbi maĭ pe larg în partea a doua la capitolul asupra boalelor de cancer. Nimenĭ nu trebuie să se sperie de acest simptom şi să urmeze cu băile înainte, chiar dacă ar întrebuinţa, în treacăt, o pînză ceva maĭ moale.

Uniĭ vor fi poate nedumeriţĭ de ce s'a ales tocmaĭ această parte a corpuluĭ şi nu alta pentru aplicarea acestor băĭ. Pricina e foarte simplă. Efectul băilor de şezut cu fricţiunĭ este îndoit, la început curat mecanic, fiind-că interiorul corpuluĭ, în care maĭ toate boalele produc o căldură foarte mare, e ast-fel răcorit într'un chip deosebit, cu desăvîrşire necunoscut înainte de mine. Interiorul corpuluĭ e răcorit în chip normal, fără a se maĭ răcori de geaba restul corpuluĭ.

Afară de asta băile de şezut cu fricţiunĭ împuternicesc nerviĭ şi cu eĭ însă-şĭ puterea de vieaţă a corpuluĭ întreg, într'un grad necunoscut pînă aci. In nicĭ-o altă parte a corpuluĭ nu se întîlnesc atîţia nervĭ însemnaţĭ, ca în locul în care se aplică băile mele de şezut cu fricţiunĭ. Aci se întîlnesc maĭ ales extremităţile unuĭ mare număr de nervĭ aĭ şireĭ spinăreĭ şi nervus sympatichus, carĭ alcătuiesc nerviĭ principalĭ aĭ pînteceluĭ şi care prin legătura lor cu creerul aŭ ast-fel înrîurire asupra întreguluĭ sistem nervos al corpuluĭ. Numaĭ în părţile genitale ale omuluĭ *întregul* sistem nervos al organizmuluĭ poate fi supus uneĭ înrîurirĭ. Aci e oare cum rădăcina întreguluĭ arbor al vieţeĭ. Spălăturile cu apă rece fortifică nerviĭ şi puterea de vieaţă a

corpuluĭ întreg e ast-fel reînvieată, pînă în cele maĭ micĭ părticele. Nu poate fi escepţie de cît atuncĭ, cînd legătura nervilor e întreruptă.

Omul cu judecată, care n'a pregetat de a face o încercare practică, va mărturisi că baia de şezut cu fricţiunĭ, care a adus deja miĭ de foloase, îndeplineşte în forma prescrisă de mine toate condiţiunile pentru restabilirea uneĭ regulate funcţionărĭ a corpuluĭ.

E de observat însă, în prima linie, *că baia de şezut cu fricţiunĭ e bună numaĭ pentru bolnavĭ.* Acela care ştie cît de neplăcut şi de chinuitor e îndopat corpul omenesc bolnav, de către şcoala medicală, va judeca cu totul alt-fel întrebuinţarea simplă şi totuşĭ aşa de folositoare a băieĭ de şezut cu fricţiunĭ. Vorbind de baia de şezut cu fricţiunĭ, avem în vedere numaĭ bolnaviĭ, pentru a căror venire în ajutor, baia aceasta e o bine-facere.

In natură avem pururea dovadă de tendinţa de egalizare, care nu se manifestă, cum se crede de multe orĭ greşit, numaĭ şi numaĭ în întîmplărĭ fizice ci şi într'o schimbare de temperatură a corpuluĭ, în raport cu cele ce înconjoară pe oamenĭ. Şi nu de geaba s'a numit curent electric acea trecere de temperatură din năuntru în afară, din afară în năuntru. Cu cît curentul acesta se urcă, cum e de pildă într'un corp prins de frigurĭ, cu atît şi starea insuluĭ ajunge maĭ netihnită şi cu atît simptomul de boală ese maĭ intensiv la iveală. In tocmaĭ ca apăsarea năbuşitoare a unor nourĭ furtunoşĭ, tot aşa e şi încărcarea in corpul omenesc. Ce poate fi maĭ natural şi maĭ simplu, de cît a aduce o cumpănire raţională? Trebuĭe provocată trecerea temperatureĭ urcate, într'o alta maĭ scăzută, dînd înapoĭ prisosul, pînă la nivelul potrivit. Pentru a ajunge aci, băile mele de şezut cu fricţiunĭ, pe lîngă cele l-alte mijloace de vindecare ale mele, alcătuesc puntea de trecere—şi de aceia, în urma desluşirilor de maĭ sus, ele trebuĭesc făcute *numaĭ cu apă rece.*

Efectul lor e cît se poate de bun şi ele aduc vindecarea în nenumărate cazurĭ. Unde nu maĭ pot fi de ajutor, acolo şi-a perdut şi corpul puterea luĭ de viaţă.

Cînd corpul e încărcat înăuntru cu materiĭ streine, aşa că poate fi asemănat cu o maşină ruginită, mistuirea luĭ turburată, nu maĭ poate să tragă destulă putere de vieaţă din cantitatea obişnuită de hrană, pentru a păstra corpul tot aşa de bine dispus ca maĭ înainte. Trebuĭesc cantităţĭ maĭ marĭ de hrană şi de multe orĭ excitante puternice, pentru a păstra corpuluĭ toată vigoarea sa. Bine înţeles că asta nu se poate face de cît pe socoteala intereĭ de mistuire. O mistuire normală va fi, de aci înainte, din ce în ce maĭ cu neputinţă.

Pentru a ridica acum puterea de vieaţă a corpuluĭ, trebuĭe căutat neapărat un mijloc, care să îndrepte *mistuirea.* Dar cel maĭ bun mijloc, pe care-l cunosc, afară de hrana potrivită natureĭ, e baia de şezut cu fricţiunĭ, care îndreaptă chiar cea maĭ stricată mistuire, cîtă vreme maĭ poate fi vindecată şi asta în cel maĭ scurt timp şi într'un mod cu totul natural. Cea maĭ grea mistuire de stomac, care s'a împotrivit anĭ întregĭ la toate leacurile, se vindecă adese orĭ, în cîte-va zile, prin băile de şezut cu fricţiunĭ, care produc şi păstrează un scaun normal. Afară de asta, băile acestea coboară la nivelul normal temperatura din năuntru a frigurilor, pricinuită prin frecarea materiilor streine şi înlătură cu acest chip dezvoltarea orĭ-căreĭ boale. Pentru a lua un exemplu din vieaţa de toate zilele, n'am putea readuce în forma eĭ naturală, apa prefăcută în aburĭ prin fierbere, de cît coborînd temperatura. Acelaşĭ lucru e şi cu materiile streine saŭ cu orĭ-ce boală a corpuluĭ. Ea s'a născut în urma uneĭ temperaturĭ urcate şi nu poate pĭeri, de cît dacă se găseşte în condiţiĭ contrariĭ, adică dacă intervine o răcorire şi o scădere a temperatureĭ urcate a corpuluĭ.

După cum o maşină nu se poate pune în mişcare, de

cît dintr'un singur punct, tot aşa şi puterea de vieaţă a corpuluĭ nu se poate influenţa cu succes de cît din punctul pe care l-am ales, pentru aplicarea băilor de şezut cu fricţiunĭ.

Aceste lămurirĭ ne îngăduie de a privi baia de şezut cu fricţiunĭ dintr'un punct de vedere cu totul particular. Toată lumea va înţelege acum, cum se face că vindec boalele de ochĭ şi de urechĭ, în acelaşĭ fel ca scarlatina, vărsatul, holera, etc. Puterea de vieaţă a corpuluĭ întreg se redeşteaptă şi e cu neputinţă, ca un membru să fie întărîtat maĭ mult de cît cel-l'alt, afară numaĭ cînd legătura nervilor va fi întreruptă. Dar ceĭ maĭ mulţĭ nu ştiu îndestul de bine, cum se manifestă redeşteptarea putereĭ de vieaţă, căcĭ adese orĭ se ivesc simptome, la care bolnavul nicĭ nu se aştepta. Se întîmplă, că fumătoriĭ nu maĭ pot suporta ţigarea după baie şi uniĭ cred că stomacul li s'a slăbit, pe cînd lucrul e cu totul din potrivă. Inainte vreme stomacul lor nu maĭ avea puterea de a se revolta în potriva nicotineĭ, pe cînd acum şi-a cîştigat această putere. Şi cîte alte exemple de felul acestuia. Orĭ de cîte orĭ nerviĭ pot fi întărițĭ prin aceste băĭ, corpul primeşte în tot-d'a-una prin ele puterea de a alunga, prin organele naturale de secreţiune, toate materiile streine, ce s'au aşezat înăuntru.

Totuşĭ nu trebuĭe să se creadă, că toate boalele urmează a fi neapărat vindecate, prin acest mijloc. Am spus şi o maĭ repet: pot vindeca toate boalele, dar nu pot vindeca toţĭ bolnaviĭ. Cînd *puterea de vieaţă* şi cu ea *puterea de mistuire* a corpuluĭ sînt deja *nimicite*, cînd anume organe sînt în mare parte deja distruse, mijlocul acesta moaie durerile maĭ mult ca orĭ care altul, dar o vindecare desăvîrşită nu e cu putinţă.

Afară de asta sînt cazurĭ de boale grele, la care nu trebuĭe să se facă abuz de aceste băĭ. Une orĭ e bine să se întrerupă chiar pentru cîtă-va vreme. In asemenea ca-

zurĭ grele, e bine să nu se întemeieze cine-va numaĭ pe aceste lămurirĭ, fără o cunoştinţă maĭ adîncă. *In asemenea împrejurărĭ, e maĭ bine să mi se ceară mie sfaturĭ, prin scrisoare.*

Nu cred să se poată găsi o altă parte a corpuluĭ, de unde să se poată influenţa tot organizmul în felul acesta. După cum nimenĭ nu poate schimba acest fapt nestrămutat, că toată vieaţa atîrnă de acţiunea reciprocă a soareluĭ, a aĭeruluĭ şi a apeĭ, tot ast-fel nimenĭ nu poate schimba nimic în acest aranjament. Soarele influenţează tot pămîntul într'un singur şi acelaşĭ fel, dar fenomenele acesteĭ înrîurirĭ se deosebesc după clime. Acolo unde acţiunea soareluĭ e maĭ intesivă, în ţările tropicale, dezvoltarea vieţeĭ e maĭ mare şi maĭ felurită; dar vegetaţia şi lumea animalelor descresc cu cît înaintăm spre nord. Tot ast-fel efectul băilor de şezut cu fricţiunĭ variază după indivizĭ şi după puterea de vieaţă, pe care o maĭ aŭ încă bolnaviĭ. Dar aceste băĭ alcătuesc cel maĭ bun mijloc, pe care-l cunosc, pentru a redeştepta şi pentru a întări întregul organizm, în chip durabil.

Ce trebuĭe să mîncăm? Ce trebuĭe să bem?

Lămuririle asupra efectelor băilor de şezut cu fricţiunĭ şi asupra putereĭ de vieaţă a corpuluĭ, pregătesc deja răspunsul la aceste întrebărĭ. Am văzut deja, că boala nu se poate naşte, de cît în urma unuĭ prisos de hrană saŭ a uneĭ hrane nepotrivite, căcĭ numaĭ ast-fel mistuirea se strică şi materiile streine saŭ materiile morbide se formează în corp. Chestiunea de a şti «ce trebuĭe să mîncăm şi să bem, pentru a înlătura orĭ-ce prisos de hrană» e deja cu mult maĭ arzătoare.

Ştim foarte bine, că pentru a produce o forţă electrică saŭ un curent neschimbător, bateria galvanică trebuĭe să aibă elemente alcătuite într'un fel bine hotărît, cum de pildă o placă de zinc şi o placă de cărbune, într'un vas plin cu acid. Descompunerea saŭ transformarea pläceĭ de zinc şi a plăceĭ de cărbune, degajază forţa, ce slujea maĭ nainte de a păstra în structura lor primitivă, placa de zinc şi placa de cărbune. Această forţă se îndrumează maĭ întîĭ printr'un fir pozitiv şi printr'un fir negativ şi apoĭ împreunarea acestor fire dă electricitatea. Dacă am vrea să înlocuim aceste elemente (zinc şi cărbune) prin alte elemente asemănătoare, care să fie compuse din părţĭ analoage saŭ care să coprindă tot zinc şi cărbune, dar sub o altă formă, în praf saŭ ca vitriol, am vedea numaĭ de cît, că nu s'ar maĭ face nicĭ

o degajare de forţă electrică, saŭ cel puţin această forţă ar fi foarte deosebită şi cu mult maĭ mică, de şi aceste elemente ar fi făcute absolut în aceleaşĭ condiţiĭ, ca placa de zinc şi placa de cărbune. Tot ast-fel este şi cu formarea putereĭ de vieaţă în corp, care e maĭ mult sau maĭ puţin mare, după alegerea elementelor saŭ a hraneĭ. Ştim cu toţĭ, că anume hrană prieşte corpuluĭ şi alta nu. Dar acest fenomen se manifestă în chip şi maĭ vădit în alegerea principaleĭ noastre hrane, aierul atmosferic. Dacă luăm unuĭ om aierul săŭ atmosferic obişnuit şi-l introducem într'un alt gaz, numaĭ pentru cîte-va minute, îl vom vedea pierind neapărat, fiind-că acest nou element nu'ĭ poate da puterea de vieaţă, de care are nevoie.

Neajunsurile uneĭ hrane nepotrivite vin maĭ încet şi sînt maĭ puţin bătătoare la ochĭ. Hotarele între hrana potrivită natureĭ şi otrava dătătoare de moarte sînt foarte întinse, iar trecerea de la o hrană potrivită cu natura la o hrană în potriva natureĭ e adese orĭ aşa de mică, că abea se poate deosebi. Dar dacă ştim că materiile streine nu pot ajunge în corp de cît printr'un prisos de hrană, adică printr'o rea mistuire, ne va fi uşor să împĭedecăm prisosul de hrană sau reaua mistuire.

Pentru a lămuri şi maĭ bine noţiunea de hrană falşe saŭ de rea mistuire, vă voĭ da cîte-va exemple din practica mea de toate zilele. Iată o persoană bine făcută, care ne asigură că mănîncă şi bea foarte puţin şi care totuşĭ se plînge că se îngraşe mereŭ; acea persoană sufere de supra hrănire. O altă persoană prezintă simptome cu desăvîrşire opuse. E slabă, uscată, cu toate că bea şi mănîncă, foarte mult, alimente pe care le crede foarte hrănitoare. Judecînd după cantitatea ce consumă zilnic, persoana aceasta ar trebui să fie cu totul într'o altă stare. Intr'adevăr, hrana trece prin corpul acesteĭ persoane, dar corpul nu e vrednic de a se folosi de hrană. De aceea o mare parte din hrană părăseşte corpul

înainte de a fi destul de întrebuinţată. Asta ne dovedeşte că simpla trecere a hraneĭ şi a băutureĭ prin corp, n'are a face cu o mistuire normală, după cum cred din nenorocire atîţea oamenĭ şi maĭ ales foarte mulţĭ doctorĭ.

Cele două persoane ne înfăţişează un contrast izbitor. Cea dintîĭ ne arată că omul se poate îngrăşa chiar cînd mănîncă şi bea foarte puţin; cea de a doua ne dovedeşte, că omul poate slăbi chiar cînd bea şi mănîncă mult. Cu toată această deosebire aparentă, pricina boaleĭ este aceeaşĭ în amîndouă cazurile, rea mistuire saŭ hrană falşe. Inţelegem acum, pentru ce un bolnav de plămînĭ poate mînca alimentele, după părerea luĭ, cele maĭ hrănitoare şi dătătoare de putere, fără ca corpul luĭ să tragă vr-un folos din el şi nu ne maĭ mirăm de lipsa de poftă de mîncare a oamenilor voĭnicĭ în aparenţă, dar nervoşĭ.

Cele ce am aflat în articolul asupra putereĭ de vieaţă, ne vor arăta acum drumul, ce trebuie să urmăm pentru a ne feri de hrana falşe. Sîntem deja încredinţaţĭ, că nicĭ ouăle, nicĭ carnea, nicĭ vinul, nicĭ berea, nicĭ extractele de carne, nicĭ cafeaua, nicĭ ceaiul, nu sînt alimentele cele maĭ hrănitoare ale corpuluĭ; dar că cele maĭ hrănitoare şi cele maĭ potrivite, sînt acelea, care se mistuesc maĭ repede şi maĭ uşor. Cu cît corpul nostru preface maĭ repede hrana ce primeşte, cu atît maĭ mult se va folosi de ea, cu atît maĭ mult va putea să producă puterea de vieaţă. Această putere de vieaţă atîrnă aşa dar numaĭ de gradul de mistuire al hraneĭ.

Dacă o hrană e grea de mistuit, munca pe care o întrebuinţează corpul pentru mistuirea eĭ, durează maĭ mult. Cine obişnueşte o hrană grea de mistuit, trebuĭe să aştepte maĭ întîĭŭ, pînă cînd hrana e destul de mistuită şi apoĭ să introducă alimente nouĭ în corp; alt-fel îşĭ strică stomacul. Din nefericire, rare orĭ se observă această regulă în zilele noastre, căcĭ nu sîntem obişnuiţĭ cu postirea. De alt-

minterĭ, astă-zĭ nu se maĭ cunoaşte adevărata însemnătate a postireĭ. In natură găsim pretutindenĭ obiceiul postireĭ, de care totuşĭ omul nu vrea să ţie seamă. Din potrivă, îl vedem iarna, cînd are maĭ multă vreme de cît vara, prăznuind la mese maĭ bogate şi maĭ încărcate de cît vara şi găsim chĭar înrădăcinat în mintea multora, părerea greşită, că iarna trebuĭe să mănînce mult şi bine, ca să se îngraşe şi să poată duce maĭ mult la frig. Bine înţeles, această părere se bate cap în cap cu toate legile natureĭ. Nu rare-orĭ am putut observa neajunsurile pricinuite de prea multa mîncare şi băutură în timpul ierneĭ. Pretutindenĭ în natură vedem domnind o vreme anumită pentru post. Şerpiĭ postesc adese-orĭ săptămînĭ întregĭ, după ce au avut o hrană îmbelşugată. Căprioarele şi epuriĭ se mulţumesc adese-orĭ săptămînĭ şi lunĭ întregĭ, cu foarte puţină hrană şi totuşĭ sînt în stare să îndure ostenelile uneĭ ĭernĭ grele. Dacă aceste animale ar avea prilejul să mănînce ĭarna tot atît de mult, cît mănîncă vara, fără îndoială s'ar îmbolnăvi şi n'ar maĭ putea să îndure greutăţile ierneĭ. După cum se ştie, frigul împĭedecă orĭ-ce act de fermentaţie, prin urmare şi mistuirea, aşa că cantitatea de hrană, ce se mistueşte lesne în căldura vereĭ, s'ar mistui maĭ greŭ în frigul pătrunzător al ĭerneĭ. Aşa se lămureşte şi faptul că animalele noastre domestice, hrănite maĭ mult în grajdurĭ şi suferind maĭ toate de supra-hrănire, nu maĭ pot să îndure, cînd sînt scoase afară, temperatura aspră şi rece a ĭerneĭ; pe cînd animalele sălbatice, care trăesc în libertate, îndură cele maĭ marĭ schimbărĭ de temperatură. Această împotrivire se lămureşte prin puterea corpuluĭ, care astă-zĭ, din nenorocire, e prea puţin preţuită.

Cele spuse maĭ sus, ne-aŭ lămurit îndestul, că boala se naşte numaĭ dintr'un prisos de hrană şi aşa ajungem la încredinţarea, că e de multă însemnătate pentru noĭ de a şti *ce mîncăm, sub ce formă luăm hrana şi unde o luăm.*

Pentru o maĭ bună pricepere, vă voĭ da iarăşĭ cîte-va exemple.

Dacă mîncăm o supă de apă fără verdeţurĭ, saŭ dacă bem apă fiartă, fie-care din noĭ va găsi hrana proastă şi fără gust. Din potrivă, un pahar cu apă proaspătă, saŭ un măr ne răcoreşte şi ne face bine. Observăm acelaş lucru cu aierul ce respirăm. Aierul stricat şi respirat de maĭ multe orĭ în odăile, în care locuesc maĭ ales multe persoane la un loc, e năbuşitor şi pricinueşte unora chiar durerĭ de cap. Fie-care doreşte să respire aierul curat de afară.

Locul unde mîncăm este iarăşĭ de multă însemnătate. Aceea ce mîncăm în plin aĭer se mistueşte în tot-d'a-una maĭ uşor de cît aceea ce mîncăm în odaie, căcĭ la mestecat, amestecăm în tot-d'auna mîncarea cu aierul,—şi aierul curat influenţează cu totul alt-fel asupra mistuireĭ, de cît aierul stricat al odăeĭ.

După cum am spus maĭ sus, alimentele cele maĭ uşoare de mistuit, sînt cele maĭ folositoare corpuluĭ. Supra-hrănirea saŭ reaua mistuire se produc *foarte greŭ*, în urma uneĭ hrane uşoare de mistuit. Chestiunea e decĭ de a hotărî maĭ întîĭŭ, care e hrana cea maĭ uşoară de mistuit, şi care prin urmare ne dă maĭ multă putere de vieaţă. Răspunsul la această întrebare, atît de întinsă şi atît de controversată, e aşa de simplu pe cît de natural şi se poate rezuma în cele ce urmează.

Toate alimentele, pe care le găsim bune şi care *ne fac poftă de mîncare în starea lor naturală*, sînt tot-d'a-una *cele maĭ uşoare de mistuit şi cele care ne dau maĭ multă putere de vieaţă.* Toate alimentele, care şi-aŭ pierdut starea lor naturală, adică alimentele *fierte, afumate, sărate,* saŭ *puse în oţet*, nu maĭ sînt aşa uşoare de mistuit şi nu ne maĭ daŭ aceeaşĭ putere de vieaţă ca hrana naturală, chĭar dacă aceste preparărĭ fac ca mîncările să nu fie supuse repede stricăciuneĭ. Din toate alimentele *preparate* şi *fierte*, cele maĭ

uşoare de mistuit, sînt acelea, carĭ sînt preparate saŭ fierte *cît se poate de simplu*, cît maĭ puţin sărate şi cît maĭ lipsite de mirodeniĭ. *Alimentele lichide*, de pildă supa saŭ băuturĭ, ca berea, vinul, cacao şi altele, sînt cu mult maĭ *grele de mistuit*, de cît alimentele *naturale solide*, carĭ trebuĭesc mestecate; de aceea prea marea întrebuinţare de alimente lichide aduce, în cele din urmă, o dilatare a stomaculuĭ şi turburarea mistuireĭ.

Toate alimentele, care *ne dezgustează în forma lor* naturală, ne fac în tot-d'a-una răŭ, chiar dacă ar fi gustoase în starea lor fiartă saŭ preparată. In prima linie, carnea intră în rîndul acestor alimente. Nimănuia nu i-ar trece prin gînd să muşte dintr'un boŭ viu saŭ să mănînce carne crudă de oaie. Prepararea carneĭ înşală numaĭ instinctul nostru şi simţul nostru natural, dar nicĭ-o-dată nu vom putea face folositoare, materiile, care dezgustaŭ maĭ 'nainte instinctul, mirosul şi gustul nostru.

Voĭ adăoga observaţiunile următoare la aceste principiĭ fundamentale ale hrănireĭ potrivită natureĭ.

Toate alimentele sînt maĭ uşoare de mistuit şi maĭ dătătoare de putere în starea lor crudă de cît în starea lor coaptă. Instinctut natural şi nestricat nu se înşală in privinţa asta nicĭ-o-dată. E destul să observăm fiinţele vieţuitoare, al căror instinct nu e stricat şi vom vedea că ele mănîncă maĭ bucuros lucrurile necoapte de cît cele coapte. Vedem animalele, căutînd prin livezĭ iarba cea maĭ fragedă şi maĭ puţin coaptă şi nepăscînd iarba trecută de cît atuncĭ cînd n'aŭ alta. Noĭ înşine mîncăm maĭ bucuros legumele fragede, de cît cele trecute. Tot ast-fel poamele sînt maĭ uşoare de mistuit, cînd sînt crude saŭ pe jumătate coapte, de cît cînd sînt coapte cu desăvîrşire. Cine a avut prilejiul să observe pe adevăraţiĭ prietenĭ aĭ natureĭ, carĭ se hrănesc maĭ mult cu poame, a putut vedea, că eĭ aleg maĭ mult poamele pe jumătate coapte.

Din nenorocire, părerea generală e că poama crudă, e vătămătoare sănătăţeĭ, fiind-că produce urdinare, colicĭ şi dizinterie. Asta e o mare greşală. Fără îndoială, că acela care e obişnuit să mănînce carne şi care din întîmplare mănîncă poame verzĭ saŭ alte poame necoapte, capătă uşor urdinare. Dar aceasta nu e de cît o dovadă sigură de mistuirea extra-ordinar de uşoară a poamelor crude. Intr'adevăr orĭ-ce hrană, care se poate mistui repede şi uşor, e maĭ repede prefăcută prin actul de fermentaţie al mistuireĭ, de cît orĭ-ce altă hrană maĭ grea de mistuit. Dacă în organele mistuitoare se găsesc alimente maĭ grele de prefăcut saŭ de fermentat, ele sînt aşa de mult influenţate de actul de fermentaţie grabnică a poamelor crude, că intră şi ele maĭ repede în descompunere şi în fermentaţie. Cu acest chip se naşte *urdinarea,* de care lumea se sperie pe nedrept. O ast-fel de urdinare, scapă adese orĭ corpul de o mare parte din materiile streine şi asta e o adevărată bine-facere pentru organizm. (Vezĭ alte amănunte în această privinţă la capitolul boalelor de stomac.)

Vedem de asemenea, cum cîiniĭ îngrăşaţĭ de stăpîniĭ lor printr'o prea mare hrană, mănîncă adese-orĭ ĭarbă, un aliment care n'a fost lăsat carnivoruluĭ de către natură. Dar dacă întrebăm pentru ce cîinele mănîncă iarbă, un singur răspuns e cu putinţă, acela că instinctul săŭ, îĭ spune că iarba foarte uşoară de mistuit poate să grăbească mistuirea luĭ turburată, printr'o prea multă hrană.

Dacă întîlnim bolnavĭ, carĭ sufăr de stomac saŭ a căror mistuire nu vrea să se îndrepte, n'avem de cît să-ĭ sfătuim să mănînce poame crude în loc de coapte, pînă cînd stomacul se va împuternici ĭarăşĭ, pentru a putea mistui poamele coapte.

Ca şi poamele, tot aşa şi cerealele sînt foarte uşoare de mistuit; asta atîrnă însă de modelul de preparare şi de felul în care le mîncăm. Ele sînt maĭ uşoare de mistuit în stare

naturală, adică în grăunţe întregĭ. Dinţiĭ au atuncĭ o muncă maĭ mare, pentru a le sfărîma şi tocmaĭ salivaţia (scuipatul) îmbelşugată este condiţia cea maĭ însemnată pentru mistuirea lor. Dar cerealele pot fi mîncate în starea lor naturală numaĭ de un om, care are dantura complectă. Toţĭ aceia, carĭ nu maĭ aŭ dantura complectă,—şi aceştia sînt de sigur ceĭ maĭ mulţĭ,—nu pot îndeplini această muncă, căcĭ dantura nu-ĭ ajută; dar pot foarte bine să mestece grăunţele uruite. Grîul uruit este decĭ un aliment foarte însemnat pentru ceĭ greŭ bolnavĭ şi trebuĭe să se dea în tot-d'a-una ca hrană bolnavilor, carĭ nu pot suporta încă pîĭnea de grîu uruit. In cazul acesta, făina de grîu uruit, împreună cu poamele crude, aduce serviciĭ minunate şi dacă starea bolnavuluĭ se poate încă îmbunătăţi, întrebuinţarea acestor alimente îl va face curînd sănătos. Sub forma pîĭneĭ de grîu uruit (pîĭne de Graham), cerealele nu maĭ sînt aşa uşoare de mistuit ca sub cele l'alte forme de maĭ sus. Dar din toate felurile de pîĭne, pîĭnea de Graham (vezĭ reţeta maĭ la vale) e cea maĭ uşoară de mistuit. Pentru cele maĭ multe soiurĭ de pîĭne nu se întrebuinţează de cît mĭezul alb şi făinos al bobuluĭ de grîŭ, pe cînd cojile slujesc maĭ în tot-d'a-una pentru alte trebuinţe. Această preparare a grîuluĭ dă o făină foarte fină, dar orĭ-ce pîine preparată ast-fel, e deja cu mult maĭ grea de mistuit, de cît pîĭnea de Graham, căcĭ prin lipsa de tărîţe stomacul se încuie; de aceea tocmaĭ tărîţele fac pîĭnea de Graham aşa de uşoară*).

Dar vă voĭ aduce încă un exemplu luat din natură. Ştim cu toţiĭ, că ovăzul este o minunată hrană pentru caĭ. Dar cîte-va încercărĭ ne va arăta însemnatatea formeĭ sub care trebuĭe dat ovăzul caluluĭ, pentru a-ĭ fi de folos. Dacă dăm caluluĭ ovăz amestecat cu paĭe tăiate, forma aceasta e cea maĭ uşoară de mistuit şi cea maĭ hrănitoare. Dar dacă

*) In broşura mea: **Louis Kuhne, Educarea copiilor,** am dat amănunte în această privinţă şi atrag asupră-le atenţia celor interesaţĭ.

dăm caluluĭ ovăz curat fără paĭe tăĭate, hrana aceasta e prea grasă. Dacă-ĭ dăm acum alte cereale, de pildă grîŭ saŭ secară, fără a maĭ adăoga paĭe tăiate, mistuirea va arăta numaĭ de cît, că această hrană e şi maĭ grasă de cît ovăzul curat. Dar greutatea mistuireĭ se dovedeşte şi maĭ lămurit, dacă dăm caluluĭ ovăz curăţit de cojĭ. Calul se îngraşe repede, se leneveşte şi suferă de încuĭere de stomac.

Tocmaĭ cojile sau tărîţele grînelor uşurează mistuirea. Cu cît bobul are maĭ multă coaje, cu atît e maĭ uşor de mistuit. Dintre toate grînele, ovăzul are maĭ multă coaje, de aceea prieşte cailor maĭ mult de cît grîul saŭ secara, care aŭ maĭ puţine cojĭ. Cojile sau tărîţele fac bolul, ca să zicem aşa, maĭ slab. Ovăzul, amestecat cu paĭe tăiate e maĭ uşor de mistuit fiind-că paele aŭ aproape aceleaşĭ proprietăţĭ că tărîţele, adică ajută să micşoreze grăsimea bobuluĭ.

In balega cailor găsim părţĭ de cojĭ saŭ de paĭe tăĭate, fără nicĭ o schimbare aparentă. Să nu credem prin aceasta, cum din nenorocire fac mulţĭ adese-orĭ, că paĭele sînt o sarcină zadarnică pentru mistuirea caluluĭ, pe care ar fi maĭ bine să i-o luăm. Asta ar fi o mare greşală, care ar vătăma mistuirea şi sănătatea caluluĭ. Calul are nevoĭe tocmaĭ de sarcina asta aparentă, pentru mistuirea luĭ normală. Cojile saŭ tărîţele sînt tot atît de trebuincioase ca şi mĭezul bobuluĭ. Mistuirea normală e cu neputinţă, fără aflarea acestor două elemente. Cea maĭ priincioasă formă pentru mistuire este tocmaĭ aceia sub care *natura ne prezintă bobul* şi numaĭ o minte slabă nu poate vedea lucrul acesta şi se apucă să perfecţioneze şi să îndrepteze natura. Din nenorocire, natura nu e de fel susceptibilă la perfecţionărĭ. Orĭ de cîte orĭ omul vrea să o corijeze, lucrează în paguba luĭ.

Tot ce e adevărat pentru cal, e adevărat pentru toate cele-l'alte fiinţe vieţuitoare, ca şi pentru om. Forma sub care omul ia hrana sa, este decĭ foarte însemnată. Auzĭ pe uniĭ spunînd adese orĭ: «Nu pot să mistuesc legumele, căcĭ

îmĭ pricinuĭesc prea multe vînturĭ, etc». Asta atîrnă foarte puţin de legume, dar în mare parte numaĭ de modul de preparare. Sub forma strivită saŭ sub forma de supă, cum se mănîncă astăzĭ maĭ pretutindenĭ, legumele sînt foarte grele de mistuit şi nu trebuĭe să se mire nimenĭ, că ele turbură mistuirea. Maĭ ales sub forma de supă, ele fac foarte răŭ, căcĭ ajung în stomac fără să fie mestecate îndestul şi decĭ nu maĭ pot fi mistuite. Dacă, din potrivă, luăm aceeaşĭ cantitate de mazăre, pe care am fi mîncat-o maĭ înainte la o mîncare sub formă de supă şi dacă o fierbem subt o altă formă, cu foarte puţină apă, aşa ca mazărea fiartă să nu maĭ aibe apă şi să păstreze forma boabelor naturale, vom mînca abea a treia parte din ce ar fi trebuit să înghiţim sub formă de supă şi vom vedea că această mică cantitate, de şi mîncată cu cojĭ cu tot, nu ne cade greŭ şi ne întăreşte maĭ mult de cît supa. Dar cantitatea, pe care am putea-o mînca, ar fi şi maĭ mică, dacă am încerca să mîncăm legumele cu coaje, în stare crudă. Supt această formă, a treia parte din cantitatea de maĭ sus, ne ar aduce cu prisos acelaş folos.

Am cunoscut un muncitor, care silit de împrejurărĭ, nu mîncase timp de aproape treĭ lunĭ, de cît un pumn de mazăre crudă, pe zi. Omul acesta îmĭ vorbea cu o adevărată plăcere de această parte a vieţeĭ şi stăruia maĭ ales asupra împrejurăreĭ, că-ĭ trebuia adese-orĭ ceasurĭ întregĭ, pentru a muia boabele de mazăre în gură, ca să le poată mesteca. Cu toată această hrană foarte săracă, el rămăsese tot aşa de sănătos, ca în orĭ-ce altă împrejurare a vieţeĭ sale. De aci se vede lămurit, că alimentele în starea lor naturală sînt cele maĭ hrănitoare. De aci maĭ vedem, că marele principiŭ al natureĭ: «a produce cele maĭ marĭ efecte prin mijloacele cele maĭ simple şi maĭ micĭ,» se înfăţişează şi în chestiunea hraneĭ, în chipul cel maĭ vădit.

Fie-care va putea decĭ de acum înainte, de a se feri

de supra-hrănire. Bine înțeles, că nu e cu putință de a hotărî într'un mod uniform pentru toțĭ oameniĭ şi pentru toțĭ bolnaviĭ, ce trebuïe să mănînce şi cît să mănînce, pentru a împiedeca supra-hrănirea. Nu se găsesc doĭ bolnavĭ, la care mistuirea să fie cu desăvîrşire de o potrivă, aşa că nicĭ-o dată nu se poate hotărî de maĭ nainte cantitatea şi forma hraneĭ. Fie-care trebuïe să-şĭ aleagă singur ce-ĭ prieşte maĭ bine. E de ajuns să afle numaĭ diferitele grade de mistuire ale alimentelor.

Nicĭ asupra procesuluĭ de mistuire nu ne dă şcoala medicală modernă un punct sigur de reazăm. Chiar cele maĭ minunate descoperirĭ ale chimieĭ, care şi-aŭ luat drumul lor prin retorte, prin cumpene şi prin alte aparate, sînt pentru noua ştiință de vindecare absolut fără nicĭ o însemnătate.

Mistuirea este ea însă-şĭ un act de fermentație în corp. Prin această fermentație mîncările ce intră în corpul vie-țuitor, se prefac în alte materiĭ cu totul deosebite. Din ele corpul îşĭ însuşeşte atît cît se poate însuşi. Toate mîncările, care prin prepararea noastră, sînt influențate în fermenta-ția lor, saŭ a căror fermentație o împiedicăm noĭ fie prin sărat, zaharisire saŭ fierbere, ajung maĭ grele de mistuit, adică pot fi însuşite maĭ greŭ de corp. Impiedecate în în-suşirea lor de a fermenta, ele aŭ nevoie atuncĭ de maĭ mul-tă vreme, pentru a intra în fermentația neapărat trebuin-cioasă mistuireĭ. Cu alte cuvinte, ele staŭ în canalul de mistuire maĭ mult de cît ar trebui, de unde se naşte în corp o stare de fermentație maĭ urcată şi prin urmare o tem-peratură maĭ ridicată. Marea căldură, ce se naşte prin a-ceastă împrejurare în năuntru corpuluĭ, întăreşte şi îne-greşte în cele din urmă mîncarea măcinată în mațe.

Se ştie, că mistuirea începe deja în gură, o dată cu scuipatul, cu care se amestecă mîncarea. In urmă, mîncări-le ajung în stomac, unde amestecate cu zemurile stomacu-luĭ, sînt frămîntate cu desăvîrşire. Cu acest chip ele intră

deja în fermentaţia, care le schimbă cu desăvîrşire. In maţe, această fermentaţie creşte din ce în ce, prin amestecarea mai departe cu alte zemurĭ mistuitoare ale stomaculuĭ.

Aceea ce nu e trebuincĭos corpuluĭ se dă iarăşĭ afară prin maţ şi prin rinichĭ. Nu rare-orĭ observăm, că animalele mistuesc în scurtă vreme o hrană ce ni s'ar părea cu neputinţă de mistuit, cum de pildă oase, pĭetricele saŭ bucăţele de moloz, (cum se găsesc de obiceĭ în pipota găinelor). Dacă cercetăm escrementele acestor animale, nu găsim nicĭ urmă de pietricele saŭ de oase. In schimb însă observăm adese-orĭ la oamenĭ, că mîncările rămîn une-orĭ în canalul de mistuire opt zile şi maĭ mult. Asta dă prilej uneĭ stărĭ de fermentaţie neobişnuită. Gazele, ce se dezvoltă din această fermentaţie şi care n'aŭ întru nimic de a face cu construcţia corpuluĭ, sînt înpinse spre pĭele prin care ĭes sub formă de sudoare saŭ prin altă parte sub formă de vînturĭ. Aceste vînturĭ nu trebuĭe să le împiedecăm, în nicĭ un caz, dacă nu vrem să aducem vătămare corpuluĭ.

Normală e mistuirea atuncĭ cînd escrementele apar ca o masă *moale*, cafenie deschisă, care acoperită cu un strat cleios arată şi maĭ lămurit alunecuşul feluritelor zemurĭ cleioase ale corpuluĭ. Escrementele trebuĭe să părăsească corpul în forma cîrnatuluĭ, fără să murdărească cîtuşĭ de puţin corpul. Acest lucru îl observăm la toate animalele sănătoase. Tot aşa trebuĭe să fie şi la omul sănătos. Maţul şezut tuluĭ este aşa de bine construit la căpăt că poate da afară escremetele uneĭ mistuirĭ normale, fără a murdări corpul, Hîrtia-Klossett (hîrtia higienică) este o cucerire a *omenireĭ suferinde*. Oamenii *sănătoşĭ* n'aŭ nevoie de ea. Pe urmă, escrementele nu trebuĭe să aibă nicĭ-o-dată un miros greŭ *neplăcut şi respingător*. In cazul acesta, trebuĭe să se fi petrecut în corp o fermentaţie maĭ mult saŭ maĭ puţin neobişnuită.

In urma acestor lămurirĭ, pricepem acea stare, pe care

o numim *încuiarea stomacului, constipație*; mîncările măcinate rămîn uscate și tarĭ în mațele uscate și nu pot să meargă nicĭ încoace nicĭ încolo. Fermentația însă merge nemicșorată înainte. Ea lasă masa măcinată și uscată să-șĭ schimbe forma și înlesnește o dezvoltare foarte mare de gaze, din care pricină gazele încep să umble prin corp. Apăsarea din năuntru, încordarea pricinuită de fermentație le împinge afară, către extremitățĭ și către piele. Dacă cea din urmă nu maĭ funcționează regulat, materiile streine, sub formă de gaze, nu maĭ găsesc nicĭ o ĭeșire și încep să se așeze sub piele. In sfîrșit, pielea funcționează și maĭ neregulat. Ea dobîndește o temperatură maĭ rece ca de obiceiŭ. Apoĭ vasele sanguinare, cele maĭ fine, sînt atît de apăsate și astupate cu materiĭ streine, că sîngele sănătos, care singur încălzește pielea, nu maĭ poate ajunge pînă la periferia din afară a corpuluĭ. De aci urmează, că pielea capătă o *culoare palidă*. De obiceĭŭ pĭelea capătă culoarea, așa numită «de cadavru», (vezĭ amănunte asupra clorozeĭ, la capitolul respectiv), dar asta atîrnă și de calitatea materiilor streine și a sîngeluĭ. Cantitățĭ marĭ de materiĭ urinare, în sînge, înroșesc pielea, pe cînd ea de obiceiŭ își arată starea bolnăvicioasă prin culoarea galbenă, cafenie saŭ vînătă. Temperatura de afară maĭ rece, în opoziție cu căldura din năuntru, ajută întărirea materiilor streine adunate sub formă de gaze, care prin apăsarea din năuntru și răceala din afară sînt strînse și apăsate și umplu ast-fel partea din afară a corpuluĭ. Ast-fel se naște acea stare, care schimbă formele corpuluĭ, și pe care noĭ o numim *încărcarea cu materiĭ streine*. Gradul eĭ se poate cunoaște numaĭ prin noua mea diagnoză, adică prin știința expresiuneĭ figureĭ. In acelașĭ fel se nasc toate durerile de cap, de ochĭ, de urechĭ, boalele de creerĭ, boalele mințeĭ și altele. Prin cunoașterea acestuĭ fapt sigur se desleagă de o-dată o grea problemă în tratarea omenireĭ suferinde și cu ea se dovedește zădărnicia și neputința aceleĭ direcțiunĭ

medicale, care în vindecarea boalelor se întemeiază numaĭ pe tratamentul local. Dacă pielea funcţionează încă bine şi dacă materiile streine, ce se grămădesc spre ea, pot fi încă date afară, nemistuirea poate fi încă multă vreme îndurată.

E vrednic de remarcat aceea ce lumea înţelege astăzĭ prin mistuirea normală. Adese-orĭ ne e dat să auzim: «mistuirea mea e cît se poate de bună, pot să mănînc atîtea muşchiurĭ, pot să beaŭ atîtea pahare cu vin, fără ca mistuirea să se turbure cîtuşĭ de puţin. Toate îmĭ plac de minune, am o poftă de mîncare zdravănă». Toate astea pot fi adevărate, dar tot în felul ăsta auzĭ pe unul spunînd, că fumatul a zece ţigărĭ pe zi nu-l vatămă, că-ĭ priesc de minune. Tot aşa se întîmplă şi cu cele-l'alte pofte pomenite maĭ sus. Tutunul este şi rămîne o otravă pentru corp, orĭ cît de mult acesta ar îndura nicotina. La început, stomacul sănătos se revoltează în tot-d'a-una în potriva fumatuluĭ. Abea maĭ tîrziŭ, după ce printr'o maltratare zilnică s'a slăbit şi s'a moleşit, nu se maĭ împotriveşte fumatuluĭ. Corpul căznit neîncetat, cu alungarea necotineĭ, e vătămat, bine înţeles în mistuirea luĭ normală. Tot aşa e şi cu mîncarea şi cu beutura. Un stomac cu desăvîrşire sănătos nu îndură cea maĭ mică hrană nepotrivită. Prin rîgăire îngreunare, arsură în gît ş. a. ne arată, că i se pretinde prea mult. Un stomac maĭ slăbit, îndură în aparenţă tot, adică nu maĭ are putere de a se împotrivi uneĭ hrane nepriincioase. Cu alte cuvinte el şi-a pierdut simţul natural, instinctul natural. In sfrşit mîncările părăsesc corpul fără să fie mistuite în deajuns şi fără ca corpul să tragă vr'un folos din ele.

Gradul de hrănire al feluritelor alimente se poate dovedi *numaĭ şi numaĭ după plăcerea de mistuire a stomacului şi după felul cum sînt însuşite de corp*, iar nu după materiile hrănitoare ce conţin. Pîinea de Graham, poame crude, legume şi prăjiturĭ de făină, preparate numaĭ cu apă, fără grăsime, zahăr şi sare, coprind, dupe cum se ştie, mult

maĭ multe materiĭ hrănitoare şi maĭ asimilabile pentru corp, de' cît cel maĭ bun vin, ;cea maĭ scumpă carne, ouă saŭ brînză. Aceste din urmă alimente sînt alcătuite, după analizele chimice, din aceleaşĭ materiĭ, din care se compune în aparenţă corpul omenesc. Dar pot oare chimiştiĭ noştri, cu mijloacele lor încă neîndestulătoare, să măsoare şi să taxeze puterea de asimilare a organelor noastre de mistuire, saŭ pot eĭ să hotărască gradul de mistuire al fie-căruĭ aliment, pentru corpul fie-căruia din noĭ? Sînt eĭ maĭ ales în stare, aşa cum sînt, lipsiţĭ de orĭ-ce mijloace de observare, să-şĭ închipuească actul de fermentaţie al mistuireĭ, într'un corp *viŭ* şi *sănătos?*

Corpul omenesc e în stare să-şĭ fabrice singur din alimentele cele maĭ simple, cum sînt cerealele, toate acele materiĭ pe care chimia le priveşte ca neapărat trebuincioase pentru construcţia luĭ. Se poate spune, cu drept cuvînt, că atîta vreme cît mistuirea e normală, corpul are şi el în năuntrul luĭ o întreagă grupă de ramurĭ de fabricaţie, pentru prefacerea produselor sale de mistuire, precum o fabrică de oţet, o fabrică de alcool, o fabrică de zahăr, o fabrică de materiĭ coloarte şi a. şi tote într'un mod aşa de perfect ca nicăerĭ aiurea. Ştim, de pildă, cum grăunţele de cereale, pe care le mâncăm în pîinea de Graham, după ce sînt muiate de scuipat şi mestecate, acresc imediat, pe dată ce ajung în stomac. Prin procesul mistuireĭ, alcoolul, zahărul şi aşa maĭ departe, se prefac, producînd toate materiile hrănitore trebuincioase corpuluĭ, *dar care nu pot fi adevărate şi asimilabile pentru corp, de cît numaĭ atuncĭ, cînd acesta şi le fabrică sigur, prin grăunţele de cereale.* Acele părţĭ ale grăunteluĭ, care nu pot fi însuşite de corp, sînt date afară într'o formă şi într'o coloare hotărîtă.

De şi mulţĭ nu vor să creadă dovezile, pe care le aduc eŭ, totuşĭ numărul din ce în ce maĭ mare al boalelor, nu pledează în favorul progresuluĭ ştiinţeĭ medicale. Aceasta ne dă

şi măsura pentru dreapta judecare a şcoaleĭ medicale. Cîţĭ nu s'aŭ lăsat să fie înşelaţĭ de învăţăturile falşe ale şcoaleĭ medicale, cîţĭ n'au călcat, în buna lor credinţă, legile natureĭ? Călcarea acestor legĭ e însă pedepsită. Urmarea naturală e boala şi suferinţa de tot felul.

Nu pot să nu atrag atenţia cetitorilor asupra unuĭ fragment dintr'o scrisoare, pe care am primit-o dintr'o ţară depărtată, din Honolulu, de la un misionar entuziast. Iată ce-mĭ scrie el, cuvînt cu cuvînt: «Inainte de a face cunoştinţa Albilor, indigeniĭ se hrăneaŭ numaĭ cu Poi (mîncare naţională din Honolulu, rădăcină de Taro, care e foarte hrănitoare, amestecată cu apă şi făcută terciŭ), apoĭ cu banane şi alte fructe şi luaŭ ca băutură numaĭ apă curată. Eĭ trăiaŭ, aşa dar, potrivit cu natura şi eraŭ adevăraţĭ uriaşĭ, plinĭ de putere şi de sănătate. Atuncĭ», aşa continuă el în scrisoarea sa, «veniră Albiĭ în ţară şi învăţară pe indigenĭ, că numaĭ carnea dă putere şi numaĭ băuturile alcoolice, maĭ ales rachiul, întăresc corpul. Nu trecu mult şi cea dintăĭ vită fu tăiată, iar vînzarea rachiuluĭ îşĭ răspîndi binefacerile eĭ. In tabela istorică Havaiează se pomeneşte chiar care erea căpetenia Havaieză, care la 18 Mai 1819 s'a despărţit pe faţă de felul de vieaţă de maĭ 'nainte. In cele din urmă mîncarea de porc a ajuns mîncare naţională şi rachiul, băutură naţională; *dar cu ce urmărĭ!* Ceĭ maĭ mulţĭ indigenĭ (Kanakĭ) sufăr de spuzeală de piele precum şi de astmă şi chiar boalele de sex saŭ răspîndit foarte mult printre eĭ, aŭ predispoziţiĭ către lepră, care deja a secerat mulţĭ pînă acum».

Vedem aşa dar cum indigeniĭ s'aŭ îmbolnăvit o dată cu schimbarea feluluĭ de vieaţă, pe care le-o adusese civilizaţia, atît de mult lăudată. Şi aceasta e un punct, care rămîne un semn de întrebare, faţă cu teoriile de hrănire ale şcoaleĭ medicale moderne. Clima călduroasă a ţărilor tropicale a priit foarte mult boaleĭ, care a ajuns numaĭ de cît acută

pe cînd in clima noastră rece ea se iveşte maĭ încet dar cronică.

Reproduc aicĭ o conferinţă a domnuluĭ E. Hering, preşedintele societăţeĭ vegetarianilor din Lipsca, conferinţă în care acest orator aduce această dovadă într'un chip remarcabil.

Prin două organe întroducem noĭ materiile în corpul nostru: prin plămînĭ şi prin stomac.*) Natura aşează o sentinelă înaintea fie-căruĭ din aceste organe, nasul pentru plămînĭ, limba pentru stomac. Din nenorocire, experienţa ne dovedeşte, că aceste sentinele pot fi înşelate. Fără îndoială, aĭerul de munte e cea maĭ bună hrană pentru plămîniĭ noştri şi mirosul nostru e cu desăvîrşire mulţumit cînd respirăm acest aĭer. Acela care se mişcă tot-d'a-una în acest aĭer curat, nu poate rămîne nicĭ o dată ceasurĭ întregĭ într'o odaĭe plină de fum, căcĭ mirosul săŭ îl previne la fie-ce respirare. Dar dacă şederea într'un asemenea loc se prelungeşte, mirosul se slăbeşte din ce în ce maĭ mult şi sfîrşeşte prin a nu se maĭ împotrivi. Mirosul se obişnueşte aşa de mult cu fumul, în cît ajunge să-ĭ placă. El se strică şi-ĭ trebuïe cîtă-va vreme, pentru a se dezbăra de poftele luĭ ispititoare.

Dar fiind-că noĭ respirăm de 16—20 orĭ pe minut, urmările supărătoare ale întroducereĭ directe a materiilor streine se simt foarte repede şi judecata trebuïe numaĭ de cît să intervie, cînd mirosul ne trădează.

Lucrul stă şi maĭ răŭ cu limba, pe care din nenorocire avem obiceiul să o conrupem încă din copilărie şi de care nu maĭ sîntem sigurĭ la urmă. Ştim cu toţĭ, cum se poate strica gustul prin obiceiurile noastre. Totuşĭ e de multă însemnătate de a nu întroduce în corp de cît o hrană potri-

*) Introducerea materiilor prin vaccinarea lichidelor este cu desăvîrşire în potriva natureĭ, de aceea are maĭ în tot-d'a-una urmărĭ supărătoare.

vită, căcĭ orĭ ce aliment în potriva natureĭ coprinde materiĭ, care nu trebuĭe să intre în corp şi aduce germeniĭ bine cunoscuţĭ aĭ tuturor boalelor. Regimul potrivit cu natura formează decĭ una din părţile esenţiale ale noueĭ ştiinţe de vindecare, fără doctoriĭ şi fără operaţiĭ.

Să studiem decĭ această chestiune: «Care e dieta potrivită natureĭ?»

De vreme ce nu ne maĭ încredem în limba noastră şi în mirosul nostru, trebuĭe să dobîndim o siguranţă în această privinţă, prin ajutorul observaţiilor şi încheierilor exacte.

Această chestiune, în toată întinderea eĭ, ţine de ştiinţele naturale şi o putem deslega numaĭ prin metoda de inducţie, singura admisă de ştiinţele naturale, adică prin judecata de la un lucru particular la altul general. Pentru asta se cere să îndeplinim treĭ condiţiĭ principale: 1. să adunăm observaţiĭ, 2. să tragem din ele încheierĭ, 3. să facem încercărĭ.

Domeniul de observaţie este enorm şi nimenĭ nu poate să-l studieze în toate părţile luĭ. Ne vom mulţumi decĭ cu cîte-va escursiunĭ, aşa cum am face, de pildă, să cunoaştem Flora Germanieĭ.

Domeniul în chestiune, pentru dovedirea uneĭ forme oare-care a hrănireĭ, este aşa de vast că trebuĭe să ne restrîngem, pe cît e cu putinţă, încă de la început, alt-fel ar trebui să ne ocupăm cu modul de hrănire al tutulor fiinţelor organice. Pentru a trage încheierĭ şi pentru a dobîndi dovezĭ convingătoare, ne va fi de ajuns să ne ocupăm maĭ ales de lumea animalelor superioare, care ne interesează maĭ de aproape. Imĭ închipuesc, că sînt cunoscute toate principiile, asupra căror sîntem deja înţeleşĭ şi care reĭes limpede din experienţă saŭ care sînt dovedite în chip sigur. Cea dintăi privire aruncată asupra fiinţelor vieţuitoare, ne arată că ele trebuĭe neapărat să se hrănească, dar că sînt

mărginite în alegerea hraneĭ. Planta, care creşte pe pămîntul sărat de pe malul măreĭ, se ofileşte şi piere în năuntrul ţăreĭ; planta care creşte şi se dezvoltă pe un pămînt uscat şi nisipos, se usucă în pămîntul din grădină; planta, care creşte în pămîntul bogat în humă, se usucă într'un pămînt nisipos.

Găsim acelaş fenomen, foarte bătător la ochĭ, în regnul animal. Animalele se pot clasa chiar după modul lor de hrănire. Orĭ-ce om ştie să împartă maniferele în carnivore şi în herbivore. Dar această împărţire e aşa de superficială, că nu ne poate mulţumi. Privind lucrul maĭ de aproape, vedem numaĭ de cît, că trebuïe să despărţim insectivorele de carnivorele, propriu zise şi că herbivorele se împart în herbivore propriu zise, şi în frugivore. Găsim apoĭ printre ele un mic număr de omnivore. Observaţia trebuïe să se întindă în diferite clase, asupra organelor care slujesc la hrănire. Aceste organe arată felul de hrănire în chip aşa de sigur, că se poate cunoaşte chiar după scheletul animaluĭ. Vom studia maĭ întîĭ *dinţiĭ, canalul mistuitor, organele simţurilor,* care cîrmuiesc animalul în hrănirea sa şi în sfîrşit *hrănirea prăsileĭ.* Vom întreprinde deci aceste patru escursiunĭ în domeniul deja îngrădit şi vom alătura observaţiunile noastre.

Sînt treĭ felurĭ de dinţĭ: cîineştiĭ, tăetorĭ şi măselariĭ.

Dinţiĭ tăetorĭ aĭ animalelor sălbatice sînt foarte puţin dezvoltaţĭ şi nu slujesc aproape la nimic, pe cînd cîĭneştiĭ sînt foarte lungĭ. Eĭ întrec cu mult ceĭ l'alţĭ dinţĭ şi le trebuïe un loc special, în rîndul dinţilor opuşĭ, pentru a încăpea. Eĭ sînt ascuţiţĭ, netezĭ şi puţinĭ aduşĭ. Eĭ nu sînt bunĭ de mestecat, dar slujesc foarte mult, pentru a apuca şi a ţine prada. La animalele sălbatece îĭ cunoaştem sub numele de dinţĭ de pradă—şi vedem că animalele se slujesc de eĭ tocmaĭ pentru scopul ăsta. Dar pentru a măcina carnea, eĭ se slujesc de măselarĭ, care sînt toţĭ ascuţiţĭ. Vîrfu-

rile lor nu se întîlnesc de loc, dar sînt aşezaţĭ foarte aproape unul de altul, aşa că nu sînt despărţiţĭ de cît prin fibrele muşchiulare. Mişcarea laterală a fălcilor de jos ar fi supărătoare şi de aceea nicĭ nu e cu putinţă la animalele feroce. De aci urmează, că nu pot executa mişcarea de mestecare şi putem vedea zilnic, ce greŭ le e cîinilor să fărîme bucăţelele de pîine, pe care le înghit aproape fără a le mesteca.

La herbivore, dinţiĭ tăietorĭ sînt foarte dezvoltaţĭ. Eĭ le slujesc să taĭe iarba şi plantele. Cîineştiĭ sînt de obiceĭ stricaţĭ şi une-orĭ dezvoltaţĭ, pentru a sluji de arme, ca la elefanţĭ. Măselariĭ sînt laţĭ în partea de sus şi smălţuiţĭ numaĭ de o parte. Eĭ sînt foarte potriviţĭ pentru sdrobirea şi măcinarea alimentelor.

Nu sînt multe frugivore; cele maĭ însemnate pentru noĭ sînt maimuţele, a căror conformaţie se apropie de aceea a omuluĭ. Dantura cea maĭ uniformă o găsim la frugivore. Dinţiĭ aŭ aproape aceeaşĭ înălţime, numaĭ cîĭneştiĭ întrec puţin pe ceĭ-l'alţĭ, dar totuşĭ prea puţin pentru a sluji la aceeaşĭ întrebuinţare ca la animalele sălbatice. Eĭ aŭ forma conică, dar trunchiată sus, aşa că nu pot să slujească de pradă. Eĭ sînt fără îndoială destinaţĭ pentru o mare muncă şi se ştie că maimuţele fac gimnastică uĭmitoare cu aceştĭ dinţĭ. Măselariĭ acestor animale sînt acoperiţĭ în partea de sus, cu dungĭ smălţuite şi fiind-că falca de jos se poate mişca foarte mult într'o parte şi într'alta, activitatea dinţilor se aseamănă cu aceea a măcinatuluĭ. E de multă însemnătate de a observa că nicĭ un măselar nu e ascuţit în partea de sus şi că nicĭ unul prin urmare nu e potrivit pentru mestecarea cărneĭ. Asta e cu atît maĭ vrednic de observat, cu cît omnivorele, în rîndul cărora nu pot fi trecuţĭ cu adevărat de cît urşiĭ, aŭ măselarĭ ascuţiţĭ şi măselarĭ laţĭ. Omnivorele ca şi animalele sălbatice aŭ dinţiĭ cîĭneştĭ încovoiaţĭ, fără

de care n'ar putea apuca hrana lor animală, dar dinţiĭ lor tăietorĭ se aseamănă cu aceia aĭ frugivorelor.

Cu care din aceste danturĭ seamănă dantura omuluĭ? Se poate vedea numaĭ de cît şi fără osteneală, că ea se potriveşte cu aceea a frugivorelor. Dinţiĭ cĭineştĭ aĭ omuluĭ nu ating nicĭ o dată înălţimea dinţilor cĭineştĭ aĭ fugivorelor şi întrec foarte puţin saŭ de loc ceĭ l'alţĭ dinţĭ, dar asta nu e o deosebire esenţială. Adese-orĭ s'a tras încheĭere din singura aflare a dinţilor cĭineştĭ, că şi omul e făcut pentru hrana animală, dar această încheĭere n'ar fi dreaptă de cît dacă dinţiĭ cĭineştĭ aĭ omuluĭ ar putea să îndeplinească acelaşĭ scop ca aĭ animalelor sălbatice şi dacă am avea cel puţin ca urşiĭ cîţĭ-va măselarĭ potrivіţĭ pentru spintecarea cărneĭ.

Iată încheierele ce trebuie să tragem din observaţiunile noastre: 1-iŭ dantura omuluĭ nu se aseamănă de loc cu aceea a carnivorelor, prin urmare omul nu e carnivor; 2-lea dantura omuluĭ nu se potriveşte cu aceea a herbivorelor, prin urmare omul nu e herbivor; 3-lea dantura omuluĭ nu se potriveşte cu aceea a omnivorelor, prin urmare nu e omnivor; 4-lea dantura omuluĭ se aseamănă aproape cu desăvîrşire cu aceea a frugivorelor, care se apropie de om, prin urmare omul este frugivor.

Incheĭerea falşe pomenită maĭ sus, se trage adese-orĭ şi sub forma următoare: «După dantura luĭ, omul nu e nicĭ carnivor nicĭ herbivor; el ţine mijlocia, decĭ e şi carnivor şi herbivor». Nicĭ nu merită să ne dăm osteneala cu această încheĭere, căcĭ ea cade înaintea logiceĭ. Noţiunea de mijlociu e foarte generală şi nehotărîtă, pentru a fi întrebuinţată într'o demonstraţie ştiinţifică; nu ne putem face o ideie hotărîtă de această noţiune de cît în matematice.

Să facem acuma a doua escursiune în bogatul nostru domeniŭ de observaţiĭ şi să îndreptăm atenţiunea noastră asupra canaluluĭ mistuitor al animalelor. Animalele sălbatice

aŭ stomacul mic şi aproape rotund; canalul lor intestinal e de 3—5 orĭ maĭ lung ca corpul lor, socotind lungimea corpuluĭ de la deschizătura gureĭ şi pînă la locul unde începe coada. Herbivorele, maĭ ales cele rumegătoare, aŭ stomacul foarte întins şi compus; canalul intestinal, e de 20—28 de orĭ maĭ lung de cît corpul. Stomacul frugivorelor este puţin maĭ larg de cît acela al carnivorelor şi are un apendice care se poate numi un al doilea stomac. Canalul intestinal al frugivorelor e de 10—12 orĭ maĭ lung de cît corpul. In lucrările anatomice întîlnim adesea orĭ părerea că maţul omuluĭ e de 3—5 orĭ maĭ lung de cît corpul şi că prin urmare, e făcut maĭ ales pentru hrana animală. Asta ar însemna să învinovăţim natura de o contradicţie grosolană, fiind-că a făcut pe om omnivor, judecînd dupe dinţĭ şi după părerea generală şi apoĭ carnivor, judecînd după conformaţia canaluluĭ săŭ mistuitor. Dar această contrazicere aparentă să lămureşte în chipul cel maĭ sigur. S'a socotit lungimea corpuluĭ omuluĭ, distanţa între vîrful capuluĭ şi vîrful picioarelor, dar nu s'a ţinut în seamă că pentru a fi drept în toate cazurile de comparaţiĭ, trebuĭa să se măsoare numaĭ distanţa între deschizătura gureĭ şi locul unde sfîrşeşte şira spinăreĭ. Incheĭerea anatomiştilor este decĭ o încheĭere falşe. Lungimea canaluluĭ intestinal al omuluĭ este de 5—8 metri, 50 centimetri, după mărimea insuluĭ, iar distanţa între deschizătura gureĭ şi extremitatea şireĭ spinăreĭ este de 50—80 centimetri, aşa că împărţind, găsim canalul intestinal aproape de zece orĭ maĭ lung de cît corpul. Aşa că, pentru a doua oară, ajungem la încheĭerea că omul e un frugivor.

Să facem acum a treia escursiune şi să studiem simţurile, care ne îndreaptă spre alimentele noastre. Animalele sînt cîrmuite în hrănirea lor maĭ ales de miros şi de văz, care întărîtă în ele dorinţa de hrană. Dacă animalul sălbatec găseşte urma vr'unuĭ vînat, ochiĭ luĭ schînteiază, îĭ ia

urma, apucă prada dintr'o săritură îndrăzneaţă şi linge cu lăcomie sîngele care ţîşneşte; toate astea îl mulţumesc, fără îndoială; herbivorul trece liniştit pe lîngă cele-l'alte creaturĭ şi dacă împrejurărĭ extra-ordinare îl silesc să atace o altă creatură, nu e nicĭ o dată întărîtat de mirosul luĭ ca să mănînce carne şi nicĭ nu atinge hrana luĭ, cînd e pătată de sînge. Mirosul şi văzul îl îndreaptă spre plante şi spre ĭarbă, care se potrivesc cu gustul luĭ. Observăm cu desăvîrşire acelaşĭ lucru la frugivore, care sînt îndreptate de simţurile lor către fructele copacilor saŭ ale cîmpurilor.

Cum se poartă simţurile omuluĭ? Mirosul şi văzul nostru ne poftesc vr'o dată să omorîm un bou? Copilul, care n'a auzit nicĭ odată de tăĭerea vitelor, dar care a mîncat deja carne, se gîndeşte el vr'o dată, văzînd un bou gras: «Ce maĭ bucată pentru mine?» Numaĭ stabilind în spiritul nostru saŭ în mintea noastră o împreunare de ideĭ între animalele vieţuitoare şi friptura ce ni se aduce la masă, putem avea asemenea gîndurĭ, dar natura nu le-a pus în mintea noastră.

Simţurile noastre aŭ adevărată groază de tăĭerea vitelor şi carnea proaspătă nu place nicĭ gustuluĭ, nicĭ văzuluĭ. De ce se zidesc în tot-d'a-una abatoarele afară din oraş? De ce e oprit în multe oraşe de a transporta carnea în căruţe descoperite? Poate fi numită carnea o hrană potrivită natureĭ, dacă văzul şi mirosul nostru aŭ groază de ea? Inainte de a o mînca trebuĭe să o facem plăcută mirosuluĭ şi chĭar gustuluĭ, preparînd-o în felurite chipurĭ, afară numaĭ dacă simţurile nu sînt prea mult stricate. Mirosul fructelor e din potrivă foarte plăcut şi nu e numaĭ o întîmplare, că raportoriĭ expoziţiilor de fructe îşĭ exprimă regulat senzaţia lor, prin această frază stereotipă: «Iţĭ lasă gura apă, la vederea acestor fructe». Pot adăoga aci, că cerealele aŭ şi ele un miros plăcut de şi slab şi că sînt bune chiar crude. Toată producerea şi preparaţia lor n'are nimic respingător şi nu

de geaba s'a numit «fericit» omul de cîmp. Aşa tragem a treia încheĭere, că omul prin natura luĭ e fără îndoială frugivor.

Dacă în a patra noastră escursiune avem în vedere măsurile, pe care le-a luat natura pentru conservarea speciei, observaţiile sînt cu mult maĭ grele. Toate creaturile primesc, odată cu intrarea lor în vieaţă, o hrană, care înlesneşte grabnica lor desvoltare. Laptele mameĭ este, fără îndoială, singurul aliment natural, pentru copilul care se naşte. Dar observăm că foarte multe mame nu pot să 'şĭ împlinească datoriile lor cele maĭ sfinte, fiind-că organismul lor nu maĭ e în stare de a produce hrana copiluluĭ. Asta e foarte răŭ, fiind-că copiiĭ pierd, încă din primele lor zile, adevărata măsură a impresiuneĭ simţurilor, căcĭ hrana artificială nu poate să înlocuiască nicĭ o-dată cu desăvîrşire hrana naturală. Observaţiunile noastre ne arată, că femeile avute, care se hrănesc maĭ ales cu carne, sufăr maĭ adese-orĭ de această lipsă de hrană naturală şi de aceea sînt de multe orĭ nevoite să ia doĭcĭ de la ţară, unde se mănîncă foarte puţină carne. De obiceĭ, aceste doicĭ mănîncă atuncĭ din masa familieĭ şi ele pĭerd adese-orĭ după cîtă-va vreme condiţiile trebuincioase pentru a înlocui pe mama copiluluĭ. Pe vapoare se dă mamelor, care alăptează copiiĭ lor, cremă de ovăz, căcĭ ţiţele lor s'ar întări, dacă ar mînca hrana animală, ce se obişnueşte pe vapor.

Din aceste observaţiunĭ putem trage încheierea, că carnea nu ajută de cît foarte puţin saŭ chiar de loc, pentru producerea lapteluĭ mameĭ *). In felul acesta ajungem pentru a patra oară la încheierea că omul e lăsat de natură să se hrănească cu fructe.

Dacă încheierea noastră e dreaptă, urmează neapărat,

*) Prin asta nu vrem să pretindem că orĭ-ce mamă vegetariană poate alăpta copilul eĭ; pentru asta trebuĭe un anume grad de sănătate, ce nu se poate căpăta de azĭ pe mîine.

că ceĭ maĭ mulţĭ oamenĭ s'aŭ depărtat maĭ mult saŭ maĭ puţin de hrana lor naturală. Creaturile s'au depărtat de hrana lor naturală! Asta pare aproape monstruos şi cere încă o confirmare. E cu putinţă ca alte creaturĭ să se abată tot ast-fel de la hrana lor naturală şi care sînt urmările? Trebuĭe să rezolvăm această chestie intermediară, înainte de a urma drumul nostru.

Ştim bine că pisicile şi ciĭniĭ se obişnuesc cu hrana vegetală, dar maĭ putem da exemple de animale, care se obişnuesc cu hrana animală. Am avut prilejul de a observa un caz foarte interesant: o familie crescuse o tînără căprioară, care se împrietenise numaĭ de cît cu ciĭnele de casă. Căprioara vedea adesea orĭ pe ciĭne, lincăind supa luĭ grasă şi încercă îndată să-ĭ ţie tovărăşie. La început întorcea cu desgust capul, orĭ de cîte-orĭ băga limba în supă, dar tot încercînd se deprinse şi după cîte-va săptămînĭ, lincăia cu plăcere supa tovarăşuluĭ eĭ. După cîte-va alte săptămînĭ putea deja să mănînce carne şi în cele din urmă iĭ plăcea carnea maĭ maĭ mult de cît hrana eĭ naturală. Urmările nu întîrziară de a se arăta; căprioara căzu bolnavă şi muri înainte de atinge vîrsta de un an. Voĭ adăoga că această căprioară nu erea ţinută închisă şi că putea să umble prin grădină şi prin pădure.

Ştim iarăşĭ că maimuţele în captivitate se obişnuiesc uşor cu hrana animală, dar că mor de oftică, de obiceĭ după un an saŭ doĭ. Aceasta se atribuie de obiceĭ climeĭ, dar de oare-ce, cele-l-alte animale ale ţărilor tropicale se aclimatizează foarte uşor la noĭ, putem admite că numaĭ hrana în potriva natureĭ este cea dintîĭ princină a acesteĭ morţĭ înainte de vreme, aceea ce s'a dovedit prin încercările cele maĭ recente.

E lucru deci sigur, că animalele pot să se abată de la hrana lor naturală şi părerea că o mare parte a omenireĭ a renunţat şi ea la hrana eĭ naturală, cîştigă mult în pro-

babilitate. Dar dacă e aşa, urmările trebuïe să fie văzute şi pentru noĭ şi trebuïe să se ivească saŭ să se fi ivit deja boale din pricina asta.

Dacă întrebăm pe oamenĭ să ne spuie în conştiinţa lor, cîţĭ dintre eĭ n'aŭ avut nicĭ odată nevoie de un doctor, cred că n'o să găsim de cît un număr foarte mic. Şi cîţĭ sînt care mor de bătrîneţe? Cazurile sînt aşa aşa de rare că jurnalele se grăbesc în tot-d'a-una să le anunţe. Intr'adevăr se găsesc foarte puţinĭ oamenĭ, care să n'aibe de loc materiĭ în corpul lor. In general populaţia de la ţară, maĭ mult frugivoră, dar neträind încă într'un fel cu totul potrivit natureĭ, e mult maĭ fericită în această privinţă; dacă aierul curat joacă un mare rol, hrana însă joacă rolul de căpetenie. Fără îndoială, că reaua stare sanitară a omuluĭ atîrnă şi de alte condiţiĭ, dar putem recunoaşte că hrana este cea dîntăĭ condiţie printr'un exemplu luat din lumea animalelor. Animalele din grajdurĭ trăiesc în condiţiile higienice cele maĭ detestabile, ce se pot închipui. Ele sînt nevoite să respire necontenit gazele, ce se ridică din escrementele lor şi sînt împiedecate maĭ în tot-d'a-una de a se mişca în libertate. Trebuïe neapărat ca ele să fie bolnave şi se poate spune că vita tăiată nu e nicĭ odată cu desăvîrşire sănătoasă; dar cu toate aceste condiţiĭ higienice detestabile, nu sînt atîtea boale printre aceste animale, cîte sînt printre oamenĭ, de şi aceştia se pot îngriji cu mult maĭ bine, în toate privinţele. Pricina de căpătenie este decĭ hrana.

Am ajuns în sfîrşit la ultima încheiere, aceea de a dovedi prin *experienţe* soliditatea încheïerilor noastre. Sînt maĭ ales două obiecţiunĭ, a căror valoare trebuïe să o studiem. în acelaşĭ timp. Cea dîntăi este că omul, a căruĭ organizaţie este superioară, nu trebuïe să fie supus aceloraşĭ condiţiĭ ca cele l'alte creaturĭ, care-ĭ sînt inferioare şi a doua obiecţie este că printr'o îndelungată întrebuinţare a hraneĭ animale, corpul s'a adoptat acesteĭ hrane, aproape în înţele-

sul teorieĭ luĭ Darwin. Aceasta a doua obiecţie se subîmparte în două afirmărĭ: maĭ întîĭ că genul omenesc a trecut deja prin acest proces de adaptare şi apoĭ că adulţiĭ, cel puţin, n'ar putea să se abată fără primejdie.

Toate aceste chestiunĭ nu pot fi limpezite de cît prin experienţe şi prin experienţe făcute asupra copiilor şi asupra adulţilor. Dar asemenea încercărĭ aŭ fost deja făcute în mare număr şi vă voĭ înfăţişa în liniĭ generale resultatele. Copiiĭ uneĭ marĭ seriĭ de familiĭ aŭ fost hrăniţĭ fără carne şi în tot-d'a-una mi-am făcut o datorie de a observa dezvoltarea acestor copiĭ. Pot afirma în conştiinţă, că aceste încercărĭ aŭ dat rezultate cu desăvîrşire favorabile regimuluĭ vegetarian. Aceştĭ copiĭ se dezvoltă minunat de bine la fizic şi la moral, aproape fără excepţie; dezvoltarea morală e minunată din punctul de vedere al inteligenţeĭ, al voinţeĭ şi al inimeĭ.

Asta mă îndeamnă să maĭ adaog cîte-va cuvinte asupra educăreĭ morale. Această chestiune e într'adevăr plină de actualitate şi zilnic se aud plîngerĭ asupra imoralităţiĭ tinerimeĭ. Dar care e principalul duşman al moraleĭ? Intrebaţĭ pe preoţiĭ tuturor religiilor, pe toţĭ filozofiĭ şi pe toţĭ moraliştiĭ. Răspunsul e acelaşĭ: «Patimele senzuale.» S'a dat multă osteneală pentru a le înăbuşi, dar s'aŭ întrebuinţat multă vreme mijloace în potriva natureĭ, cum ar fi posturile exagerate, secfestrarea în mănăstirĭ şi altele, dar toate astea fără succes îndestulător. Pedagogul trebuĭe să lucreze ca şi generalul, care biruieşte maĭ repede şi maĭ sigur duşmanul, împĭedecîndu-l de a-şĭ aşeza armata în ordine de bătaie. Indată ce pedagogul izbuteşte să impĭedice dezvoltarea patimelor senzuale, a înlăturat deja duşmanul principal al moraleĭ. Un puternic mijloc, pentru acest sfîrşit, este o hrană neexcitantă saŭ vegetariană. Experienţele aŭ dovedit adevĕrul acestor afirmărĭ şi faptul acesta e aşa de însemnat, că nu se poate stărui îndestul asupra luĭ.

Potolirea patimelor senzuale şi liniştea sufletească care izvorăsc de aci, sînt temelia sigură a uneĭ minunate culturĭ intelectuale. Orĭ-ce psiholog ştie, că mulţumirea e, fără îndoială, cea maĭ priincioasă pentru munca intelectuală, pentru limpezimea minţeĭ şi a judecăţeĭ. Or, această stare nu poate fi adusă în nicĭ un fel aşa de bine, ca prin hrănirea vegetariană.

Cu toată plăcerea ce aşĭ avea de a urma înainte cu aceste cugetărĭ, trebuĭe să mă opresc, pentru a nu abuza prea mult de atenţia d-voastră. Trebuĭe să aruncăm încă o privire asupra experienţelor făcute la adulţĭ. Sînt foarte mulţĭ dintre aceştia şi chiar noĭ ăştia, reprezentanţiĭ regimuluĭ potrivit cu natura, sîntem subiectele acestor experienţe. Rezultatele dobîndite de noĭ le exprimăm cît se poate de lămurit, rămînînd credincioşĭ partizanĭ aĭ acestuĭ regim. Nu trebuĭe să pĭerdem din vedere, în acelaşĭ timp, că ceĭ maĭ mulţĭ vegetarianĭ n'aŭ îmbrăţişat acest sistem de cît *siliţĭ de boale grele*. Dar dacă aceştĭ vegetarianĭ sînt fericiţĭ de a-şĭ fi recîştigat sănătatea lor prin acest regim, nu se poate cere ca eĭ să poată fi sănătatea în picioare; mulţĭ izbutesc, alţiĭ însă nu. Dacă un Teodor Hahn, a fost pe marginea mormîntuluĭ, pe cînd erea de 29 de anĭ şi doctoriĭ ĭĭ declarase că orĭ-ce vindecare erea cu neputinţă şi dacă el s'a întremat destul de bine printr'un regim potrivit cu natura şi a putut trăi încă 30 de anĭ, experienţa a dovedit, de sigur, foloasele acestuĭ regim. Eştĭ foarte ciudat impresionat cînd adversariĭ îţĭ strigă atuncĭ cu un glas triumfător: «Uite, n'a trăit de cît 59 de anĭ!» In mica sa broşură întitulată: «Lucrurĭ vechĭ şi noĭ asupra regimuluĭ vegetarian» Alfred von Seefeld a adunat un mare număr de cazurĭ interesante, în care doctoriĭ nevegetarianĭ şi prin urmare nepartizanĭ aĭ sistemuluĭ, aŭ vindecat şi vindecă boalele prin regimul vegetarian.

Noua ştiinţă de vindecare, fără doctoriĭ şi fără operaţiĭ,

a găsit că hrana neexcitantă şi potrivită natureĭ e absolut trebuincioasă pentru orĭ-ce vindecare radicală. Experienţa a dovedit neîncetat, că succesele sînt tot-d'a-una maĭ grabnice, cînd bolnavul urmează regimul neexcitant cel maĭ riguros. Toţĭ aceĭa, care nu se pot hotărî să renunţe la fĭerturĭ şi la spirtoase, obţin succese cu mult maĭ încet, pentru că întroducmereŭ noĭ materiĭ streine în corp, care trebuĭe să le dea afară din noŭ. Aceste persoane nu se vor scăpa nicĭ o-dată de predispoziţia lor către boală.

Persoanele aproape sănătoase sînt maĭ curînd în stare de a încărca corpul lor cu această muncă, cu toate că asta nu e nicĭ odată în folosul lor, dar aceĭa carĭ voĭesc să ajungă sănătoşĭ aŭ nevoĭe de toată puterea lor de vieaţă pentru a da afară materiile morbide.

Hrana mixtă, ce se obişnuĭeşte în zilele noastre, ne explică de alminterĭ, de ce boalele şi infirmităţile se ivesc pretutindenĭ.

Dar acum o să mă întrebaţĭ cu maĭ multă stăruinţă: «Ce trebuĭe să mîncăm, ce trebuĭe să bem?» In ce priveşte băutura trebuĭe să revenim la domeniile noastre de observaţiĭ. Nu există nicĭ o altă fiinţă ca omul, care să caute prin instinct un alt lichid de cît apa, pentru a-şĭ potoli setea. E de observat că animalele beaŭ maĭ bucuros în tot-d'a-una apa curgătore a rîurilor şi a pîraĭelor de cît apa izvoarelor saŭ apa care isvoreşte din stîncĭ;—şi într'adevăr apa, care a fost expusă la soare şi care curge pe pĭetricele e maĭ bună de cît apa proaspătă de izvor. Animalele care mănîncă o hrană apoasă, beaŭ de altminterĭ foarte puţin şi însuşĭ omul are rare-orĭ sete cînd se hrăneşte cu fructe; dar cînd are neovĭe de băut tot apa e şi pentru el singura băutură cu adevărat potrivită natureĭ. Apele amestecate cu siropurĭ de fructe îl invită să bea maĭ mult de cît trebuĭe, cel puţin atuncĭ cînd sînt foarte zaharisite. Cine vrea decĭ să se vindece, trebuĭe să se mărginească numaĭ şi numaĭ

la băutura ce ne-a fost hărăzită de natură şi să nu-şĭ potolească setea de cît cu apă.

Dar ce trebuĭe să mîncăm? Natura ne-a indicat fructele; decĭ această hrană e potrivită cu natura. Toate fructele arborilor, toate cerealele, toate boabele şi toate legumele, care nu dezgustează nicĭ vederea nicĭ gustul nostru, dar care din potrivă, măgulesc aceste simţurĭ, pot să ne slujească de hrană. Aceste produse ale natureĭ le găsim în cantitate îndestulătoare în toate ţinuturile şi în toate zonele, cel mult dacă lipsesc în regiunile de ghieaţă. Dar aceste regiunĭ nu sînt de loc lăsate pentru a fi locuite de oamenĭ, de aceea locuitoriĭ acestor regiunĭ sînt degeneraţĭ la fizic şi la moral.

Aceste darurĭ ale natureĭ trebuĭe să le mîncăm în starea lor naturală, pe cît e cu putinţă, lucru ce nu putem face în tot-d'a-una, din cauza numeroaselor degenerărĭ (maĭ ales a dinţilor) la care am fost supuşĭ. Dar trebuĭe să ne ferim, pe cît e cu putinţă, de toate suplimentele şi de toate extractele artificiale, căcĭ orĭ-ce hrană concentrată e împotriva natureĭ, de oare-ce natura nu ne-o arată nicăerĭ. Trebuĭe de asemenea să ne ferim de sosurile picante şi chiar de zahăr şi de sare, pe cît e cu putinţă.

Fĭerberea alimentelor se face astăzĭ, maĭ în tot-d'a-una în mod greşit. Se aruncă de obiceĭ apa, care a servit la fiertul legumelor şi care coprinde o mare cantite de materiĭ hrănitoare şi apoĭ se mănîncă legumele care au pĭerdut tăria lor principală. Acesta e un procedeŭ cu desăvîrşire greşit. Trebuĭe să fierbem legumele cu cît se poate maĭ puţină apă, saŭ într'o oală cu aburĭ, lăsînd în năuntru toată apa cu care a fĭert. Puteţĭ găsi toate mîncările acesteĭ diete în cărţile de bucărie vegetariană, din care vă recomand cu deosebire acelea de Ed. Baltzer (M. 1,25), Carlotto Schulz (M. 1,50), şi Weilshäuser-Hering (M. 1,50) şi altele (vezĭ anunţul).

Dar ar fi o greşală de a crede că fie-care din alimen-

tele, care sînt în aceste cărţĭ, pot fi recomandate bolnavilor. Acela care are o mînă bolnavă nu poate lucra în chip normal; tot ast-fel stomacul bolnav nu poate să mistuiască în chip normal. Ne arată el însuşĭ ce poate face. Indată ce se ivesc rîgăelĭ, îngreunărĭ, vînturĭ, acrimĭ saŭ o neregularitate oare-care, e semn că bolnavul a mîncat prea mult saŭ a mîncat ceva care nu trebuia să mănînce. Bolnavul va găsi numaĭ de cît aceea ce 'ĭ face bine, dacă se observă cu deamănuntul. Dacă o mestecă bine, pîĭnea de grîŭ uruit va fi pentru el, la început, tot ce poate fi maĭ bun; dacă nu o va maĭ putea suporta, va putea să mănînce chiar cu multă înlesnire grîŭ uruit, căcĭ el nu se poate înghiţi de cît atuncĭ cînd e muiat cu desăvîrşire de scuipat, aşa că bolnavul nu se poate teme, că va mînca prea mult. Chibzuiala în mîncare este de cea maĭ mare însemnătate pentru bolnavĭ, după alegerea alimentelor potrivite. Hrana cea maĭ potrivită e vătămătoare, dacă se mănîncă maĭ mult de cît trebuïe.

Vom înşira aci ca aliment pentru bolnavĭ arpăcaşul de ovăz, pe cît se poate nepreparat saŭ preparat foarte îngroşat, cu cît maĭ puţină sare şi lapte proaspăt nefĭert. De altmintrelĭ laptele nu trebuïe să se ĭea de cît proaspăt, iar nu fĭert. Dar trebuïe să ne încredinţăm maĭ întîĭŭ, că n'are miros respingător, că nu e răŭ la gust şi că nu pricinueşte neplăcerĭ. Dacă are aceste defecte, nu e bun pentru hrănire. Să nu se creadă, că laptele se face maĭ bun prin fĭerbere. Laptele fĭert e cu mult maĭ greŭ de mistuit, căcĭ fermentează maĭ cu greŭ şi materiile nesănătoase nu sînt nimicite prin fĭerbere, ele rămîn din potrivă în lapte ca şi maĭ înainte. Laptele fĭert nu ajută de cît foarte puţin la hrănire şi cel mult îngraşe pe om. Dar el nu poate întări bolnavul. Se pot mînca fructe proaspete după masă. Pentru a varia puţin hrana, cu toate că asta nu e de trebuinţă, vom înşira: orezul, arpăcaşul, grişul, etc., care se pot prepara maĭ bine, adăogînd legume verzĭ, conopide, anghinare saŭ

fructe uscate în cuptor, care le dă un gust plăcut. Omul sănătos, saŭ aproape sănătos, poate alege multe alimente şi se va încredința de asta foiletînd una din cărțile de bucătărie, pomenite maĭ sus.

Dar pentru a înlătura orĭ-ce neînțelegere, vă voĭ maĭ reaminti că ceĭ greŭ bolnavĭ şi maĭ ales ceĭ, carĭ mistuĭesc cu greŭ, nu trebuĭe să mănînce de cît hrana cea maĭ simplă, aceea pe care trebuĭe s'o mestece, adică grîŭ uruit şi fructe. Nu e îngăduit de a ține socoteală de gustul limbeĭ, de cît numaĭ după ce sănătatea s'a îndreptat.

Dar ce lucru e bun? o să mă întrebațĭ. De unde vine plăcerea mîncăreĭ? Ea izvorăşte din farmecul, pe care alimentele îl exercită asupra nervilor limbeĭ. Acest farmec se aseamănă cu farmecul obicĭnuit şi ne place, dacă se potriveşte cu acest farmec cunoscut.

Acest farmec poate fi puțin maĭ mare, prin escepție şi atuncĭ ne dă o plăcere deosebită. Dar dacă acest farmec maĭ mare se iveşte adese orĭ, sfîrşim prin a ne obişnui cu el şi farmecul deosebit dispare. De aceea îndată ce ne am obişnuit cu plăcerile rafinate, ele ne daŭ întocmaĭ atîta plăcere, ca plăcerile simple şi eftine de altă dată, care maĭ aveaŭ avantajul de a nu zgudui nerviĭ cu o furie nefolositoare, pentru a le face o impresie plăcută.

Să vă maĭ reamintesc încă urmările pomenite la începutul acesteĭ conferințe? O hrană în potriva natureĭ a încărcat corpul omenesc cu materiĭ streine; hrana potrivită natureĭ n'aduce asemenea materiĭ în corp, cel puțin atuncĭ cînd e bine mistuită şi cînd nu e luată peste măsură. Dacă izbutim a da afară materiile streine, regimul potrivit natureĭ ne dă garanția că vom putea trăi sănătoşĭ, dacă nu vom neglija cu desăvîrşire şi cele-l'alte condițiĭ higienice.

Sfîrşesc exprimînd dorința ca conferința de astăzĭ să invite pe fie-care a cerceta şi a încerca, ca să se poată cunoaşte din ce în ce maĭ mult, în popor, ce mare bine-facere e un regim

potrivit natureĭ, pentru fie-care om în particular, pentru familia şi pentru naţiunea întreagă.

Instrucţiunĭ pentru a prepara o pîĭne bună de grîŭ uruit (pîĭne de Graham. *)

Probată de Louis Kuhne de la 1868.

Pentru a face două pîĭnĭ mijlociĭ, se ia 1 1/4 kilo grîŭ uruit saŭ orĭ-ce alte grăunţe uruite (în ţările tropicale, porumb uruit cu făină de grâŭ, saŭ orez uruit şi altele) şi se pune într'o strachină, vărsîndu-se 3/4 litri apă rece şi amestecîndu-se amîndouă bine. Apa rece o socotesc maĭ folositoare de cît cea caldă, căcĭ experienţa dovedeşte, că apa caldă face pîĭnea să fermenteze maĭ uşor de cît apa rece şi pîĭnea ajungînd ast-fel puţin maĭ uşoară, pĭerde din gust şi din puterea eĭ de hrănire.

Aluatul se împarte după aceea în două părţĭ de o potrivă, se formează din fie-care o pîĭne lungăreaţă, se aşează fie-care pe o lespede de ţiglă uscată şi presărată cu făină de grîŭ uruit, apoĭ se potriveşte bine supra-faţa pîĭneĭ cu apă şi se aşează fie-care pîĭne cu lespedea eĭ pe un ghiveciŭ de florĭ, în cuptorul bine încălzit.

In cuptor nu maĭ trebuĭe să fie alt-ceva de cît pîĭnea, în timpul cît se coace.

Căldura cuptoruluĭ trebuĭe să fie întreţinută egală, printr'un foc bun, dar nu prea tare.

După o jumătate de ceas, în care timp nu trebuĭe să

*) Toţĭ aceia carĭ sînt fără familie şi carĭ n'au bucătărie, se pot sluji de aparatul ce l'am construit de curînd (vezĭ anunţul la sfîrşitul cărţeĭ) cu ajutorul căruia orĭ-cine îşĭ poate coace pîĭnea luĭ de Graham, căcĭ aparatul acesta se încălzeşte numaĭ cu spirt ca şi oalele aparatuluĭ meu de băĭ de aburĭ. Pîĭnea se coace în acesta parat în treĭ sferturĭ de ceas şi e de calitate minunată.

se deschidă cuptorul, se întoarce pîinile cu fața spre fundul cuptoruluĭ.

După o altă jumătate de ceas se observă, dacă coaja de d'asupra e deja destul de tare și atuncĭ se întorc pîinile cu partea de jos în sus, căcĭ de obiceĭ sînt încă moĭ de desubt.

Pîinele trebuĭe să se coacă, pînă cînd sună a gol, cînd loveștĭ cu degetul în mijloc. De obiceĭ maĭ trebuĭe încă o jumătate de ceas.

Atuncĭ se poate ști cu siguranță, că pîinea e destul de coaptă și coaja nu e prea tare.

Instrucțiunĭ pentru prepararea supeĭ de grîŭ uruit.

Intr'o farfurie de supă se amestecă, în puțină apă rece, o lingură plină de grîŭ uruit, pînă cînd se face ca un fel de terciŭ. Se varsă acest terciŭ în apa care fierbe și se lasă să fiarbă încă cîte-va minute, amestecînd-o neîncetat. Sare și unt puțin, saŭ chiar de loc. Supa aceasta are un gust minunat, dacă e presărată cu stafide mărunte.

Instrucțiunĭ pentru alegerea uneĭ hrane potrivită cu natura.

Dimineața: pîine de grîŭ uruit și fructe, saŭ supă de grîŭ uruit cu pîine, saŭ arpăcaș de ovăz cu fructe și pîine. Lapte numaĭ nefiert.

La prînz: dacă se ia supă să fie bine îngroșată; saŭ mîncărĭ făinoase fierte pînă s'au îngroșat, de orez, arpăcaș, griș, arpăcaș de ovăz, numaĭ cu apă și ceva unt, poate și cu puține fructe; saŭ și legume: mazăre, bob, linte, toate proaspete și fierte numaĭ cu puțină apă pînă se îngroașe și cu puțină caprilemă și maghiran; saŭ și orĭ-ce altă legumă, după țară și după sezon; compot saŭ fructe proaspete; pîine de grîŭ uruit.

Seara: pîine de grîŭ uruit şi poame (crude saŭ coapte), saŭ supă îngroşată de făină saŭ de grîŭ uruit, cu pîine şi fructe.

Cîte-va reţete simple de bucătărie.

Varză roşie cu mere. Se taie în feliĭ subţirĭ şi lungĭ, o căpîţînă măricică de varză roşie şi se opăreşte pe jumătate, cu puţină apă fiartă (ca la o ceaşcă); pe urmă se adaogă 4—6 mere acre, tăiate în feliĭ rotunde micĭ, puţină sare şi puţin unt. Apoĭ se opăresc toate acoperite, pînă cînd nu maĭ rămîne apă; (chiar fără sare şi unt sînt gustoase). Pentru treĭ persoane.

Varză albă cu pătlăgele roşiĭ. Se taie şi se fierbe, pe jumătate, o varză albă în acelaşĭ fel ca varza roşie, apoĭ se adaogă o jumătate de ceaşcă de bulion de pătlăgele roşiĭ, saŭ 4 — 10 pătlăgele roşiĭ, după mărime, trecute prin sită, ceva sare şi unt, precum şi 6— 8 cartofĭ crujĭ, curăţaţĭ de coaje, tăiaţĭ numaĭ în două, aşezaţĭ d'asupra şi opăriţĭ, fără a se amesteca maĭ departe.

Această mîncare e de asemenea gustoasă chĭar fără unt şi fără sare. Cine n'are pătlăgele roşiĭ să ia caprilemă. (Treĭ persoane.)

Spanac cu cartofĭ. Spanacul se curăţă şi se spală de maĭ multe orĭ, se toacă şi se opăreşte cu foarte puţină apă, ceva unt şi sare şi cîţĭ-va cartofĭ crujĭ. Dacă maĭ rămîne puţin sos, se maĭ adaogă o lingură de grîŭ uruit.

Varză nemţească cu arpăcaş de ovăz. Varza se curăţă şi se taie în bucăţele, se spală şi se pune la foc cu apă, cam la două ceştĭ. Indată ce e puţin moale, se amestecă ceva sare şi unt şi 1/2 ceaşcă de arpăcaş de ovăz, apoĭ se fierbe, pînă cînd arpăcaşul se umflă.

Morcovĭ cu cartofĭ. 5 — 8 morcovĭ (după mărime) se taie în bucăţele şi se opăresc, cam cu o ceaşcă de apă, apoĭ se aşează de-asupra 6 — 8 cartofĭ crujĭ, curăţaţĭ de coaje

şi tăiaţĭ în două şi se fierbe cu ceva sare şi unt. Are gust chĭar fără sare şi unt; (treĭ persoane).

Guliĭ cu cartofĭ. O gulie galbenă maĭ mare se taĭe feliĭ, se opăreşte cu 1—1 ½ ceaşcă apă, se adaogă ceva sare şi unt şi apoĭ se opăreşte bine, împreună cu 6—8 cartofĭ crujĭ curăţaţĭ. Are gust chĭar şi fără sare şi unt (treĭ persoane). Mîncarea aceasta şi cea precedentă pot fi fĭerte la un loc şi atuncĭ capătă un gust minunat.

Orez cu mere. Se pisează ¼ de kilo orez şi 4—8 mere tăiate feliĭ, peste care se adaogă 4 ceşcuţe cu apă. Se obţine ast-fel un terciŭ gustos. Ceva sare şi unt se poate adăoga, cu toate că nu e nevoĭe. (treĭ persoane).

Mîncare simplă de orez. Terciul de orez de maĭ sus se amestecă cu 125 gr. stafide mărunte şi se coc toate la un loc, într'un vas presărat cu unt şi cu coaje de pîĭne pisată.

Fasole cu pătlăgele roşiĭ. Cu o seară maĭ înainte, se pune în apă rece, ca să se moaie, un sfert de kilo fasole şi dimineaţa se aşează la foc cu atîta apă, cît trebuĭe să acopere boabele. Indată ce s'aŭ muiat, se adăogă că la ½ ceaşcă bulion de pătlăgele roşiĭ saŭ 5—10 pătlăgele roşiĭ trecute prin sită, ceva unt şi sare (cu toate că e gustoasă şi fără acestea) şi se lasă să stea în cuptorul cald al maşineĭ, 1—2 ceasurĭ. Dacă va maĭ avea zeamă, se adaogă încă o lingură de grîŭ uruit, ca să se îngroaşe. Cuĭ nu'ĭ place pătlăgele roşiĭ, să ia maghiran. (Ajunge pentru două persoane).

Bob cu mere. Se scot aţele de la bob, se fărîmă fie care bob, se fĭerbe în apă, apoĭ se adaogă mere acre saŭ crude, tăiate feliĭ, pătrunjel tăiat saŭ ceapă, precum şi ceva sare şi unt. Dacă mîncarea e încă zemoasă se maĭ pune şi grîŭ uruit, pentru îngroşare.

Linte cu prune. Un sfert de kilo de linte se pune de cu seara în apă, apoĭ se fierbe cu vr'o 30 de prune în pu-

ţină apă, pînă cînd seacă de tot. Se poate adăoga şi ceva sare şi unt, cu toate că nu e nevoie (treĭ persoane).

Mînătărcĭ cu cartofĭ. Mînătărcile se taie în bucăţele, se spală şi se opăresc, adăogîndu-se pătrunjel saŭ puţină ceapă tăiată. Se adăogă ceva sare şi unt şi sosul se îngroaşe cu două lingurĭ de grîŭ uruit. Cartofiĭ se coc cu coaje, se curăţă, să taie în bucăţele şi se amestecă cu sosul. Apoĭ se coace încă odată totul la un loc şi se maĭ lasă să stea cald, cîtă-va vreme.

Salată de sfecle roşiĭ. Sfeclele roşiĭ se spală şi se coc în cuptorul maşineĭ, pe o lespede de ţiglă. Apoĭ se curăţă, se taie în bucăţele şi se prepară cu zeamă de lămîie.

Salată de lăptucĭ. Salata de lăptucĭ se curăţă, se spală şi se prepară cu ceva unt de lemn, zeamă de lămîie (nu esenţă) şi cu puţin zahăr, după plăcere.

Salată de cartofĭ cu mere. Cîţĭ-va cartofĭ copţĭ cu coaje, se curăţă şi se taie în feliĭ. Apoĭ să taie ïarăşĭ în feliĭ subţirĭ cîte-va mere acrişoare şi amestecă toate la un loc, cu ceva unt de lemn şi zeamă de lămîie.

Mazăre saŭ linte în forma cea maĭ uşoară de mistuit. Se pune de cu seara în apă, mazărea saŭ lintea necurăţată. A doua zi, se varsă într'o oală, dar aşa ca apa să nu treacă mult peste boabe. Se fierbe cu ceva sare (cît se poate maĭ puţină) şi maghiran. Mazărea saŭ lintea se fierbe apoĭ pînă seacă de tot. In felul acesta mazărea şi lintea îşĭ păstrează forma lor potrivită şi sînt maĭ hrănitoare şi maĭ uşoare de mistuit de cît de dacă s'ar slei saŭ s'ar adăoga untură.

Găluştĭ de cartofĭ. (Două persoane). Se fierbe un kilo de cartofĭ de Braşov (făinoşĭ), apoĭ se lasă să răcească, în urmă se rade pe răzătoare. Două franzeluţe să taie în bucăţele şi se prăjesc în unt, apoĭ se amestecă cu un oŭ, cu cartofĭ raşĭ pe răzătoare şi cu ceva făină de grîŭ uruit saŭ altă făină. In urmă se formează cu mîna găluştĭ rotunde

de mărimea unuĭ măr. Apoĭ se tăvălesce prin făină (de grîŭ uruit saŭ altă făină) şi se fierb vr'o 10 minute în apă în clocote. Dar să se bage de seamă, să nu se topească găluştile. In urmă se adaogă orĭ-ce sos de fructe, chiar sos de ceapă saŭ de unt.

Partea doua.

Boalele de nervĭ şi boalele minţeĭ. Insomnia.

Pricina uniformă a tutulor boalelor ne dă şi pentru boalele de nervĭ, ca şi pentru boalele minţeĭ, temelia nestrămutată. In veacul nostru, veacul al nouă-spre-zecelea, care nu s'a numit pe nedrept veacul boalelor nervoase, acestea din urmă se ivesc sub miĭ de forme. Lumea îşĭ bate capul cu numirile lor, cercetează natura, caută să cunoască pricina naştereĭ tutulor acestor boale, pentru ca în cele din urmă să poată ajunge la un tratament, pe cît e cu putinţă maĭ nemerit.

Nervozitatea, neurastenia, nevralgia, hipochondria, histeria, nebunia, boalele minţeĭ şi paralizia aŭ ajuns în timpul nostru cuvinte la ordinea zileĭ, afară de multe alte simtome nervoase, care întemeindu-se pe aceeaşĭ temelie, pot fi alăturate pe lîngă boalele de maĭ sus.

Odată cu apariţia acestor simptome nervoase, care daŭ foarte mult de gîndit, se ivesc mereŭ alte forme exterioare noĭ. Aceste forme exterioare nu alcătuiesc însă, în orĭ-ce caz, un punct singur de reazăm, pentru adevărata cunoaştere a natureĭ tutulor boalelor acestora. Dacă examinăm însă starea năuntrică a celor pătimaşĭ de aceste boale, găsim în tot-

d'a-una o nemulţumire năuntrică, o turburare năuntrică; bolnaviĭ de nervĭ simt inconştient şi nehotărît boala, fără a putea găsi pricina eĭ, fără a voi să mărturisească chiar boala.

Vedem, de pildă, că unul e peste fire de vorbăreţ, pe cînd altul se deosebeşte printr'un mutism exagerat saŭ printr'o tăcere particulară. Mulţĭ sufăr de *insomnie*, alţiĭ daŭ dovezĭ de o activitate febrilă şi neobosită, saŭ din potrivă, de o lenevire nestăpînită.

Unul e chinuit neîncetat de gîndurĭ de sinucidere, fiind că se crede de prisos şi e dezgustat de toată lumea; colo vedem un milionar, care e chinuit zilnic de grija traiuluĭ şi e pretutindenĭ urmărit de acest gînd. Unora le tremură tot corpul, alţiĭ sînt, din potrivă, paralizaţĭ de tot corpul, saŭ numaĭ de partea asta saŭ cea-l'altă, orĭ de cutare saŭ cutare membru. Aci se adaogă manifestaţiile nesfîrşit de felurite şi adese-orĭ contrazicătoare ale manieĭ şi ale nebunieĭ, a căror formă cea maĭ primejdioasă e paralizia. Vedem apoĭ, că aceste boale împĭedecă pe oamenĭ, maĭ mult saŭ maĭ puţin, în exersiciul normal al funcţiuneĭ lor. Unul e adus de boalele nervoase în aşa hal, că nu maĭ poate fi stăpîn pe membrele luĭ, pe cînd altul nu maĭ poate fi stăpîn pe gîndurile luĭ, pe manifestările voinţeĭ şi ale gîndurilor luĭ. Dacă vom observa sutele de bolnavĭ de nervĭ, abea vom găsi doĭ, ale căror simptome exterioare să fie cu desăvîrşire aceleaşĭ, aşa de felurit se manifestă aceste boale. Nu e decĭ de mirare, dacă aceste simptome aşa de felurite n'aŭ putut da scoaleĭ medicale moderne un punct de reazăm sigur, pentru adevărata cunoaştere, pentru adevărata numire şi vindecare a boalelor de nervĭ. Administrarea doctoriilor n-a putut aduce în toate boalele acestea nicĭ uşurare, nicĭ vindecare, chiar dacă s'a obţinut o paralizie trecătoare a nervilor.

E foarte mare greşală, aceea de a crede că însăşĭ doc-

toria lucrează; nu e doctoria, ci corpul care lucrează într'un fel s'aŭ altul şi care caută să se scape de materiile streine vătămătoare.

In anume caz îşĭ manifestă printr'un spor de activitate, intenţia vădită de a se scăpa cu forţa de otrava, ce e vătămătoare; asta se întîmplă orĭ de cîte orĭ doctoriile sînt administrate în doze aşa de micĭ, că nu pot paraliza încă organizmul. Dar la luarea dozelor marĭ (allopatice) a otrăvurilor doctoriceştĭ, se arătă urmele lămurite ale paralizieĭ. Cu acest chip se paralizează şi sforţările de vindecare ale corpuluĭ (boale acute) şi semnele exterioare ale boalelor luĭ cronice. Aşa se lămureşte cum aceste boale dispar pentru cîtă-va vreme şi reapar ĭarăşĭ maĭ tîrziŭ, dacă sînt tratate în mod alopatic. La început sînt năbuşite prin paralizia nervilor, în urmă, după ce slăbiciunea corpuluĭ a trecut, reapar iarăşĭ. Otrăvurĭ medicale tarĭ, luate în doze marĭ, paralizează corpul aşa de mult, că moare; în doze maĭ micĭ paralizia aceasta n'aduce moartea, dar o vătămare a întreguluĭ organizm.

De aceea eŭ susţiŭ, că multe boale de nervĭ sunt provocate chiar de medicamente, care la început aŭ fost întrebuinţate pentru vindecarea uneĭ boale uşoare. Cînd medicamentele sînt administrate în doze şi maĭ micĭ, paralizia corpuluĭ se transformă, în aparenţă, într'o stare contrarie.

Printr'o sforţare grabnică, corpul caută să se scape de otravă şi luptă cu o stăruinţă desperată, pentru înlăturarea acesteia. Dar asta nu e de cît un început al paralizieĭ luĭ şi nimic maĭ mult.

Intru cît priveşte vindecarea acestor boale de nervĭ, ştiinţa, atît de lăudată a şcoleĭ medicale moderne, stă cu mîinile în sîn şi aproape nu ştie ce să facă în faţa lor. Odată sfătueşte schimbarea aĭeruluĭ, altă dată distracţiĭ prin călătoriĭ saŭ alte asemenea parigoriĭ nevătămătoare. Chiar dacă aceste mijloace ar fi de vr'un ajutor trecător, de fapt însă ele dovedesc şi maĭ lămurit că scoala medicală de astă-zĭ

cunoaşte încă foarte puţin pricinile şi natura acestor boale. Dar neputinţa acesteĭ scoale se arată la lumina zileĭ, cînd e vorba de tratamentul acestor boale, căcĭ adese-orĭ mărturiseşte că nu poate face nimic. Această mărturisire cinstită a celor maĭ iluştri reprezentanţĭ aĭ eĭ, e făcută de nevoĭe; aceasta însă nu ajută, în orĭ-ce caz, pentru a ridica în ochiĭ lumeĭ această metodă de vindecare. Aceea ce erea nepriceput şi cu neputinţă scoaleĭ medicale şi reprezentanţilor eĭ, s'a lămurit şi s'a făcut cu putinţă prin noua metodă, fără doctoriĭ. Rapoartele mele asupra vindecărilor, precum şi scrisorile originale de mulţumire şi de recunoştinţă ale unuĭ mic număr din bolnaviĭ meĭ vorbesc maĭ lămurit şi maĭ doveditor de cît orĭ-ce alte demostraţiĭ ştiinţifice şi teoretice. Să-mĭ fie decĭ îngăduit de a mă mărgini aicĭ asupra cîtor-va puncte esenţiale.

Fie-care ştie, că sînt două felurĭ de nervĭ în corpul omenesc, uniĭ carĭ sînt supuşĭ voinţeĭ noastre, alţiĭ carĭ independent de voinţa noastră întreţin activitatea respirăreĭ mistuireĭ şi circulaţieĭ sîngeluĭ. Dacă pretind acum, că toate boalele, pricinuite prin încărcarea corpuluĭ cu materiĭ streine, sînt şi boale nervoase, o să li se pară multora ciudat în primul moment. Lucrul stă ast-fel: orĭ-ce boală, care s'a dezvoltat, nu se bagă de seamă de cît atuncĭ, cînd stînjeneşte într'un fel oare-care corpul şi mintea noastră, în funcţiunile lor normale saŭ când le pricinueşte durerĭ. Dar asta presupune în tot-d'a-una o stare de boală destul de înaintată, care acum din fericire se poate cunoaşte uşor şi lămurit, prin ajutorul ştiinţeĭ expresiuneĭ figureĭ. Ştim iarăşĭ, că nu se poate închipui o boală, fără aflarea materiilor streine în corp. Dar orĭ-ce grămădire de materiĭ streine în corp nimiceşte nu numaĭ diferitele organe, dar tot aşa de mult şi nerviĭ, carĭ sînt legaţĭ cu organele saŭ cu părţile corpuluĭ încărcate, saŭ cu nerviĭ, carĭ întreţin funcţiunea lor regulată. Tocmaĭ prin faptul, că aceste conducătoare de nervĭ

se îmbolnăvesc, simţim şi noĭ boala. Observatorul superficial e cîrmuit în judecata luĭ numaĭ de nerviĭ, carĭ sînt supuşĭ voinţeĭ insuluĭ şi de boalele care ating numaĭ organele, ce staŭ sub controlul permanent al nervilor supuşĭ voinţeĭ noastre.

Şi pentru a vorbi de acele boale, carĭ împiedecă respirarea, circulaţia sîngeluĭ şi mistuirea noastră, trebuĭe să spunem că ele se bagă de seamă cu mult maĭ greu şi maĭ încet. Şi la aceste boale sînt tot nerviĭ atinşĭ de boală, carĭ ne fac să simţim aceste suferinţe. Aceştĭ nervĭ nu sînt supuşĭ voinţeĭ noastre, totuşĭ de activitatea lor normală atîrnă şi funcţionarea regulată a organelor nesupuse voinţeĭ noastre, precum plămîniĭ, inima, stomacul, rinichiĭ, intestinele, beşica. Nicĭ odată nu vom putea simţi o turburare de mistuire, o boală de rinichĭ, de beşică, de inimă, de plămînĭ şi de stomac, înainte ca nerviĭ corespunzătorĭ să fie şi eĭ aşa de mult încărcaţĭ cu materiĭ streine, că activitatea lor regulată nu maĭ e cu putinţă. Fie-care din boalele de maĭ sus coprinde decĭ tot-d'a-una în sine aceiaşĭ boală de nervĭ, aşa că o turburare a mistuireĭ e cu neputinţă fără o turburare a nervilor mistuireĭ.

După cum v'am spus maĭ nainte, mistuirea normală este cea dintăĭ condiţie pentru păstrarea sănătăţeĭ corpuluĭ, căcĭ aţĭ văzut doară, că toate materiile streine nemoştenite nu ajung în corp, de cît printr'o mistuire neîndestulătoare. Orĭ-ce boală şi cu ea orĭ-ce boală de nervĭ, trebuĭe decĭ atribuită uneĭ mistuirĭ turburate saŭ moştenireĭ. Dar asta e şi pricina comună a tuturor boalelor. Când corpul are destulă putere de vieaţă, încearcă printr'o boală acută (criză de vindecare) a se scăpa de materiile streine. Cînd însă corpul nu maĭ are atîta putere de vieaţă, se ivesc acele cazurĭ de boală cronice (latente), care nu se sfîrşesc nicĭ-o dată, ci cel mult îşĭ schimbăf orma şi care, în cele din urmă, ating ultima lor dezvoltare tristă în boalele de nervĭ şi

boalele minţeĭ. Boalele nervoase nu sînt alt-ceva de cît suferinţele cronice (latente) ale corpuluĭ, orĭ care ar fi simptomele lor.

In toate boalele nervoase, ca şi în toate cele alte boale, observăm, ca un semn bătător la ochĭ, saŭ ivirea friguluĭ, saŭ o căldură ridicată. Dar din conferinţele mele precedente rezultă că acest frig şi această căldură nu sînt de cît urmările unor frigurĭ năuntrice.

După toate acestea, ajungem la încheĭerea însemnată, că orĭ-ce boală nervoasă nu e şi ea de cît tot o stare cronică (latentă) de frigurĭ înăuntru corpuluĭ. Dacă pretind acum, că boalele nervoase aŭ aceeaşĭ pricină ca vărsatul, pojarul, scarlatina, anghina difterică, sifilisul şi altele, trebuĭe prin urmare, ca acelaşĭ mijloc prin care tratăm cu succes aceste boale să vindece şi boalele nervoase. Şi de fapt, am dovedit aceasta în practica mea în sute şi miĭ de cazurĭ, certificate de rapoartele de vindecare coprinse in ultima parte a acesteĭ cărţĭ.

Această expunere ne dă acum un punct de reazăm sigur şi solid pentru a determina natura, origina şi vindecarea tuturor boalelor nervoase şi nu maĭ stăm nepricepuţĭ şi neştiind ce să facem, ca scoala medicală modernă în faţa acestor boale.

Acela, care se pune din punctul meŭ de vedere, care aruncă o privire asupra nenumăratelor boale şi trece în revistă împărţirile şi secţiunile lor, va înţelege că numaĭ acela poate cuprinde cu o singură privire întregul şir de boale, care le priveşte dintr'un punct de vedere nemerit. Dar acela care vrea să lupte împotriva lor, fără a le cunoaşte natura şi fără a avea acea privire ageră, care e cea dîntăĭ condiţie, pe care trebuĭe s'o aibe orĭ-ce general, nu va avea de sigur nicĭ un succes. Dar acela care ar voi să învingă cu această armată, numind pentru fie-care divizie un general, care să lupte în voia luĭ, fără a cunoaşte şi fără a vedea mersul

operaţiunilor, ar fi sigur că va fi biruit. Tot aşa e şi cu specialiştiĭ şcoaleĭ medicale moderne. Specialiştiĭ ştiinţeĭ medicale trebuĭe neapărat să conducă această ştiinţă spre ruină şi spre o discreditare din ce în ce maĭ mare. Intr'adevăr, cum ar putea un specialist să contribue la progresele uneĭ ştiinţe, cînd, nesocotind cea dintîĭŭ condiţie pentru cunoaşterea natureĭ şi a legilor eĭ, nu studiază şi nu tratează de cît o parte din marele tot, fără să ţie socoteală de legătura fie-căreĭ părţĭ cu acel tot?

Pentru noĭ, toţĭ specialiştiĭ ştiinţeĭ medicale şi-aŭ trăit traiul. Numaĭ acela care înţelege bine natura, ca un mare tot uniform şi indivizibil, numaĭ acela poate judeca, cum trebuĭe, toate simptomele eĭ, numaĭ acela se poate folosi de legile eĭ. De cîte-orĭ natura ne arată una şi aceeaşĭ materie, sub formele cele maĭ felurite şi cele maĭ deosebite, care sînt numaĭ resultatul diferitelor temperaturĭ! Vă voĭ observa numaĭ, cum avem prilejul de a vedea aproape zilnic, apa sub formele cele maĭ deosebite, precum: ghiaţa, zăpada, grindina, apa lichidă, ceaţa, aburiĭ, noriĭ,—şi cum această diversitate de forme atîrnă numaĭ de temperatură. Vedem şi la boale, cum cele maĭ felurite forme ĭes dintr'o materie uniformă. Ast-fel natura ne arată adese-orĭ fenomene formate în chip deosebit, cu toate că ele aŭ ĭeşit toate dintr'-una şi aceeaşĭ materie. Legătura uniformă a acestor fenomene ne remîne ascunsă, fiind-că avem vederea prea scurtă şi nu putem pricepe acţiunea uniformă saŭ unitatea natureĭ.

După cum ştiinţa medicală stă cu mîĭnele în sîn în faţa boalelor nervoase, tot ast-fel diagnoza eĭ e neîndestulătoare în faţa acestor boale. In multe cazurĭ, şcoala medicală nu e măcar în stare de a cunoaşte boalele nervoase. Cîţĭ bolnavĭ n'am tratat eŭ, care căutaseră pretutindenĭ aiurea scăparea lor, înainte de a veni să-mĭ ceară sfatul, ca la cea din urmă scăpare a lor. Toţĭ bolnaviĭ aceştia ereaŭ dovezĭ vorbitoare şi viĭ de nedestoincia şcoaleĭ medicale în acest dome-

niu. Mulţĭ boinavĭ fuseseră declaraţĭ cu desăvîrşire sănătoşĭ de doctorĭ, boala lor nu trebuĭa să fie de cît închipuită, pe cînd eu puteam dovedi numaĭ de cît, cu ajutorul noueĭ mele diagnoze, ştiinţa expresiuneĭ figureĭ, marea îngrămădire de materiĭ streine în aceştĭ bolnavĭ. Toţĭ bolnaviĭ nervoşĭ, trataţĭ de mine, aŭ remarcat şi mi-aŭ comunicat cu ce repeziciune neaşteptată se făcuseră bine prin tratamentul meŭ, şi că îmbunătăţirea stăreĭ lor se simţea în acelaşĭ timp cu alungarea materiilor streine. In metoda mea, orĭ-ce bolnav vede desluşit, în fie-care zi, roadele munceĭ sale prin alungarea zilnică a materiilor streine. Cine a constatat aceste alungărĭ şi s'a simţit maĭ bine, nu se maĭ îndoïeşte o clipă, că aplicarea acestuĭ tratament e de cel maĭ maĭ mare folos pentru corp.

Dar diagnoza mea asigură pentru tot-d'a-una reprezentanţilor procedeuluĭ meŭ, un loc de frunte în ştiinţa de vindecare, căcĭ numaĭ prin această diagnoză se poate determina cu siguranţa orĭ-ce boala nervoasă, şi se poate observa în acelaşĭ timp, vreme de anĭ de zile, desvoltarea tutulor acestor boale, cu multă vreme înainte ca bolnavul însuşĭ să aibe cea maĭ mică ideie.

Boalele minţeĭ. Tot ce am spus maĭ sus, se aplică şi la boalele minţeĭ aşa de temute.

Şcoala modernă medicală nu cunoaşte nicĭ natura lor. Alienaţia mintală nu izvorăşte din cauzele, pe care le admite ea, ci numaĭ şi numaĭ din grămădirea materiilor streine de anĭ de zile, care atinge în boalele minţeĭ şi în paralizia progresivă un grad, ce nu maĭ poate fi vindecat în cele maĭ multe cazurĭ. După cum am spus maĭ nainte, această încărcare latentă nu s'a produs de cît prin turburarea progresivă a mistuireĭ, în urma unuĭ regim împotriva natureĭ, saŭ cu alte cuvinte, în urma feluluĭ de vieaţă, îndepărtat din ce în ce maĭ mult de natură. Dacă nu toţĭ oameniĭ sînt loviţĭ de boalele mintale, în urma unuĭ regim împotriva natureĭ,

asta e din pricină, că încărcarea cu materiĭ streine se face în felurite chipurĭ la toţĭ oameniĭ, şi că boala mintală nu e pricinuită, de cît de anumite încărcărĭ cu totul hotărîte, afară numaĭ, dacă materiile streine nu sînt date afară cu vremea; pe cînd cele-l'alte stărĭ de boală latente, care se deosibesc de aceste încărcărĭ, dar care sînt de o potrivă de grave, aduc la urma urmeĭ alte stadiĭ de boală hotărîtoare. Progresele neîncetate ale civilizaţieĭ n'aŭ altă vină, în aceste împrejurărĭ, de cît că silesc pe oamenĭ de a se depărta de natură şi de a lucra în potriva legilor eĭ nestrămutate. Dar cea maĭ mare vină cade asupra măsurilor higienice opuse legilor natureĭ şi recomandate de şcoala medicală modernă, precum şi asupra părerilor eĭ greşite. Şcoala medicală modernă e de vină, că astă-zĭ se evită apa, ca vătămătoare sănătăţeĭ şi se înlocuieşte cu bere, cu vin şi cu ape alcoolice, gazoase sau minerale. In felul ăsta, mulţĭ fumătorĭ aŭ ajuns adevărate coşurĭ de fabricĭ şi mulţĭ băutorĭ adevărate butoaie cu bere. Ce rezultă de aci? Moleşeala corpuluĭ şi somnolenţa. Nu e de decĭ de mirare, că nerviĭ adormiţĭ trebuĭesc mereŭ întărîtaţĭ prin escitante noĭ. Pe lîngă asta, trebuĭe adăogată în cele maĭ multe cazurĭ şi şederea nesănătoasă în locuinţe închise saŭ în fabricĭ prea pline.

E lucru cunoscut, că la ţară, unde populaţia trăĭeşte încă în cea maĭ strînsă legătură cu natura şi munceşte tot-d'a-una în aĭer liber, unde toate viţiurile civilizaţieĭ şi măsurile higienice absurde ale şcoaleĭ medicale moderne n'aŭ pătruns încă de tot, boalele minţeĭ sînt aproape necunoscute. Ele se ivesc cel mult la copiiĭ de beţivĭ, carĭ aŭ fost procreaţĭ în stare de beţie saŭ într'o stare de veselie provenită din beţie. Copilul procreat într'una din aceste stărĭ, moşteneşte o încărcare ce provoacă maĭ tîrziŭ o boală de minte saŭ o altă boală grea, de oare-ce copilul e în tot-d'a-una o copie credincioasă a alcătuireĭ trupeştĭ a părinţilor luĭ. Prin multele băuturĭ alcoolice se pune în sarcina corpuluĭ atîta

muncă de mistuire, în cît nu-ĭ maĭ rămîne nicĭ o putere pentru altă activitate. Aceasta lămureşte cu prisos, acea oboseală peste măsură de mare şi acel somn adese-orĭ nenatural în care cad toţĭ beţiviĭ, cîtă vreme stomacul lor se munceşte încă cu mistuirea băuturilor în potriva natureĭ. Apăsarea asupra creĭeruluĭ şi gazele, ce se dezvoltă în corp, în timpul acestuĭ proces de mistuire şi de fermentaţie, pricinuĭeşte turburarea minţeĭ la beţivĭ. Copilul procreat în stare de beţie sau de chercheleală, e aproape în tot-d'a-una atins maĭ tîrzîu de o boală mintală, afară numaĭ dacă nu moare înnainte, ca nedestoinic de vieaţă.

Orĭ-cum s'ar manifesta boala mintală, fie c'ar izvorî dintr'o încărcare de materiĭ streine moştenite saŭ dobîndite, în tot-d'a-una va avea aceeaşĭ pricină, adică o mistuire anormală. Orĭ-ce boală mintală izvorăşte deci din pîntece. Cu cît omul trăĭeşte maĭ simplu şi maĭ natural, cu atît se simte maĭ sănătos şi maĭ fericit. Aşa se esplică, de ce negriĭ în timpul robieĭ lor, care îĭ silea să trăiască simplu şi cumpătat şi să muncească mult, ereaŭ scutiţĭ de boale mintale. Aceste boale s'aŭ ivit printre eĭ, îndată ce aŭ primit, prin liberarea lor, odată cu foloasele libertăţeĭ şi otrava civilizaţieĭ moderne.

E cunoscut că femeile sufăr maĭ puţin ca bărbaţiĭ de boale mintale. Pricina trebuĭe cautată în faptul, că ele trăĭesc, în general, maĭ cumpătat de cît bărbaţiĭ şi că de obiceĭ nu se dedaŭ nicĭ la fumat, nicĭ la băuturĭ alcoolice. La femeile alienate e, maĭ în toate cazurile, o încărcare de materiĭ streine, moştenită, care a adus boala mintală.

Observăm la mulţĭ alienaţĭ că boala mintală e adese-orĭ precedată saŭ însoţită de un spor de activitate intelectuală sau fizică, saŭ de aptitudinĭ cu totul speciale, — lucrurĭ ce rămîn pentru şcoala medicală modernă adevărate enigme. Incărcarea progresivă a corpuluĭ şi în special a creieruluĭ, exercită anĭ de zile o presiune tot maĭ mare asupra creieruluĭ şi deci asupra centrelor nervoase, din care izvorăşte,

în primul rînd, un spor anormal de activitate a acestor organe. Această activitate se manifestă în felurite chipurĭ, cum am arătat deja la boalele de nervĭ. Corpul şi mintea trec neîncetat de la o ocupaţie la alta, fără a găsi vre-o-dată o stare de linişte şi de mulţumire. Această activitate anormală se manifestă adese-orĭ ca aptitudine specială în timpul şcoaleĭ şi încetează îndată ce copilul a ajuns la maturitate. De aceea copiiĭ precocĭ sfîrşesc adese-orĭ aşa de răŭ.

Dispoziţia către boale mintale se observă la toţĭ aceea, care au maĭ ales o încărcare de materiĭ streine în spate, încărcare ce atacă foarte mult nerviĭ abdomenuluĭ, şira spinăreĭ şi nervus simpathicus. Dacă aceste materiĭ streine nu sînt date afară prin boale acute, aceste frigurĭ ascunse pot produce o stare de boală cronică, care atinge cel maĭ înalt grad în boala mintală. Nu trebuĭe să uităm că şi boalele acute aŭ turburărĭ de spirit, adică o necunoştinţă însoţită de delir, care se iveşte de o dată şi dispare tot ast-fel după cum apăsarea dinăuntru a materiilor streine e maĭ mult saŭ maĭ puţin mare. De altminterĭ, observăm adese-orĭ şi la alienaţĭ momente de luciditate perfectă maĭ mult saŭ maĭ puţin lungă, cînd apăsarea materiilor streine e pentru cît-va timp maĭ mică. Momentele lucide dispar îndată ce apăsarea materiilor streine e maĭ puternică.

Paralizia progresivă e un grad şi maĭ înaintat al boaleĭ mintale. Dacă presa, în calitate de organ al şcoaleĭ medicale moderne, spune că paralizia progresivă loveşte maĭ cu seamă oameniĭ «ceĭ maĭ sănătoşĭ» şi «ceĭ maĭ puternicĭ», asta dovedeşte într'un chip strălucit cît de puţin e în stare şcoala modernă de a cunoaşte adevĕrata sănătate. Noĭ am făcut deja un pas înainte, căcĭ ştim că o boală aşa de gravă, ca paralizia progresivă, nu se poate ivi aşa de o dată, că diferitele eĭ grade pot fi observate, cu multă vreme înainte, de către imiţiaţiĭ ştiinţeĭ expresiuneĭ figureĭ şi că prin ur-

mare nu poate fi nicĭ odată vorba, că oamenii ceĭ maĭ sănătoşĭ să poată fi lovițĭ de alienație mintală.

Pentru a vindeca boalele mintale, trebuĭe a înlătura numaĭ de cît încărcarea de materiĭ streine. Am izbutit a vindeca, prin metoda mea, un anumit număr de alienațĭ şi am dat ast-fel dovada victorioasă de adevărul afirmărilor mele. Iată următorul raport cules din practica mea:

Insoțită de părințiĭ eĭ, mă vizită într'o zi, în orele de consultare, o fată de vr'o 23 anĭ, care suferea de mulțĭ anĭ de alienație desăvîrşită şi care pricinuia părinților eĭ o necontenită grije şi mîhnire. Grămădirea materiilor streine la această fată erea favorabilă, aşa că putuĭ a încuraja pe părințiĭ eĭ să facă cel puțin o încercare cu tratamentul meŭ. Bolnava erea într'o aşa stare, că nu putea să facă singură baĭe şi că maĭ mult mamă-sa erea nevoită să-şĭ ĭea această sarcină. Abea după 4 săptămînĭ, starea eĭ se îmbunătățise aşa de mult, că nu numaĭ că putea să facă singură băile, dar nicĭ nu se murdărea. După o jumătate de an, ea putea fi numărată printre persoanele sănătoase ale familieĭ eĭ.

Această vindecare aşa de grabnică fusese cu putință numaĭ fiind-că bolnava erea destul de favorabil încărcată de materiĭ streine şi mistuirea eĭ putu să se îndrepteze încetul cu încetul şi apoĭ fiind-că bolnava nu erea furioasă, ci destul de apatică şi reculeasă, ceea ce permise aplicarea tratamentuluĭ meŭ.

In multe cazurĭ, unde grămădirea materiilor streine nu este aşa de favorabilă şi unde starea bolnavilor nu îngăduĭe nicĭ de cum aplicarea metodeĭ mele, boala mintală nu se maĭ poate vindeca. Nu rare-orĭ mi s'a întîmplat să văd alienațĭ, care nicĭ voiaŭ să audă de vr-un fel de baie. Boala mintală fiind o perioadă finală, ca oftica, trebuĭe să înlăturăm boala cît maĭ e timp. Aceasta erea cu neputință altă dată, fiind-că nu se cunoşteaŭ mijloacele potrivite şi se vedea boala prea tîrziŭ pentru a maĭ putea fi vindecată, dar

astă-zĭ cînd ştiinţa expresiuneĭ figureĭ îngăduie de a observa, cu anĭ de zile înainte, aproprierea boaleĭ mintale şi cînd metoda mea este mijlocul cel maĭ sigur de a depărta aceste dispoziţiunĭ de boală, putem privi fără nelinişte boalele mintale cele maĭ temute.

Dar de oare-ce boalele mintale sînt privite pînă astăzĭ ca nevindecabile, vă voĭ cita încă un caz de interes general, fiind-că şi astă-zĭ sînt probabil multe persoane în aceiaşĭ stare.

E vorba de un caz foarte grav de paralizie progresivă, cu bază sifilitică. Bolnavul mistuia răŭ de maĭ multĭ anĭ. Mistuirea luĭ se strica din zi în zi, în urma ocupaţiunilor obositoare pentru mintea luĭ. Nicĭ un leac nu putea să-l vindece de aci înainte. După sfatul maĭ multor doctorĭ se duse în Iulie 1892 la băile din W. unde bău o apă minerală foarte tare. Dar apa aceasta îl obosi aşa de mult, că starea luĭ deveni îngrijitoare, căcĭ nu maĭ ştia ce spune. Patru doctorĭ, ceĭ maĭ celebriĭ din B.... ordonară, după o lungă consultaţiune, fricţiunĭ cu mercur, care nu fură făcute de cît de două orĭ. Bolnavul erea într'o aşa stare că repeta numaĭ întrebările medicilor, fără a putea să respundă la ele. Orĭ ce nădejde de vindecare fiind pĭerdută bolnavul fu trimes la Viena, în cercetarea vestituluĭ alienist M.— Acest doctor declară că bolnavul erea atins de atrofia creĭeruluĭ cu bază contagioasă şi de paralizie progresivă şi că va trebui dus în curînd la balamuc. Desperînd cu desăvîrşire de bolnav, el ordonă iodul, de care însă bolnavul nu făcu uz. După sfatul unuĭ prieten, părinţiĭ aduseră fără întîrziere pe bolnav la Lipsca, pentru a-l supune tratamentuluĭ meŭ. Bolnavul nu scotea o vorbă, la începutul cureĭ, erea cu desăvîrşire apatic şi părea că n'aude întrebările ce i se adresaŭ. Nu maĭ putea să-şĭ facă trebuinţele naturale ca cele-l'alte persoane. Corpul funcţiona fără a fi supus cîtu-şĭ de puţin voinţeĭ. Băile derivative cu fricţiunĭ şi regimul natu-

ral aduseră o îmbunătăţire foarte grabnică. Mistuirea se îndreptă după 3 zile. După 8 zile, bolnavul îşĭ venise în simţire şi-şĭ recăştigase graiul. Din acest moment starea bolnavuluĭ se îndreaptă din zi în zi şi vindecarea desăvîrşită fu dobîndită după 8 săptămînĭ, fără să lase urmă de paralizie progresivă.

Aceste două rapoarte de vindecare, dovedesc într'un chip strălucit pricina uniformă a tuturor boalelor. Dacă boala mintală n'ar fi avut aceeaşĭ pricină ca simptomele de boală deja menţionate, ea n'ar fi putut fi nicĭ-odată vindecată prin acelaşĭ mijloc, cu care se pot vindeca şi toate cele-l'alte boale.

Boalele de plămînĭ. Pneumonia. Oftica. Asthma. Pleurezia. Lupus.

Acel calîŭ îngrozitor, care bîntuie astă-zĭ omenirea cu atîta furie şi seceră oamenĭ de toate vîrstele şi de toate meseriile, boala de plămînĭ, oftica, dă încă mult de lucru ştiinţeĭ medicale.

Nicĭ o boală nu e maĭ răspîndită astă-zĭ ca boalele de plămînĭ şi maĭ ales oftica, în diferitele eĭ stărĭ şi simptome. Formele acestor boale aşa de grozave sînt aşa de felurite, că nu se găsesc două, care să semene una cu alta. Unul se vaetă de respiraţie greoaĭe, asthma; altul se vaetă de durerĭ de cap, un al treilea de rea mistuire, un al patrulea nu simte nimic, pînă cînd cu 14 zile, înainte de a fi dus la cimitir, e lovit de odată de pneumonie, un al cincelea nu observă ĭarăşĭ nimic, pînă în clipa, cînd îl loveşte un atac galopant şi e dus la groapă după cîte-va zile. Un al şeasălea suferă, după părerea luĭ, de caria oaselor, pe cînd el în realitate e bolnav de oftică. Mulţĭ bolnavĭ de plămînĭ simt durerĭ în umerĭ; alţiĭ aŭ durerĭ de ochĭ şi de urechĭ, care ascund adevărata pricină a boaleĭ; la mulţĭ bolnavĭ boalele gîtuluĭ, catarurile de bronşită, guturaiul înfundat şi altele, ascund boalele de plămînĭ; la alţiĭ se ivesc durerĭ necontenite de picioare, rănĭ deschise la picioare sau sub şoldurĭ lupus şi pecingine, care înşală pe ceĭ neiniţiaţĭ în ştiinţa expresiuneĭ figureĭ, asupra adevăratuluĭ sediu al acestor boale.

Aceea ce e caracteristic la cea maĭ mare parte din bolnaviĭ de plămînĭ, e gura maĭ mult saŭ maĭ puţin deschisă, atît ziua cît şi noaptea în timpul somnuluĭ, pentru a respira maĭ repede. Aceasta se lămureşte prin faptul că prea marea căldură din năuntru cere necontenit aĭer curat, pentru a răcori corpul.

Plămîniĭ aŭ funcţiunea de a curăţi neîncetat sîngele corpuluĭ, prin întroducerea aĭeruluĭ curat. Dacă grămădirea materiilor streine în plămînĭ, nu maĭ îngăduie acestor organe de a curăţi în de ajuns sîngele, materiile acestea streine, în loc de a fi date afară, rămîn, la început în cantitate mică, apoĭ se strîng dìn ce în ce maĭ multe şi se adaogă la cele-l'alte materiĭ streine din corp; dar lucrul acesta petrecîndu-se în plămînĭ, bine înţeles că organul acesta e cel maĭ încărcat de materiĭ streine. Urmarea e, că toată masa sîngeluĭ ajunge anormală şi că se naşte o căldură mistuitoare în năuntrul corpuluĭ. Această prea mare căldură din năuntru pune plămîniĭ într'o stare de inflamaţie cronică cangrenoasă. Părţile cangrenizate se prefac în ţesăturĭ inerte, care sînt date afară prin tuse.

Cu drept cuvînt domneşte astă-zĭ o spaimă nemărginită pentru boalele de plămînĭ, căcĭ şcoala medicală modernă nu poate să le cunoască, de cît după ce ele au atins deja un stadiu, la care interiorul plămînilor e deja devastat; ea le cunoaşte atuncĭ prin mijlocul oscultăreĭ, dar diagnoza aceasta e neîndestulătoare şi puţin sigură, atuncĭ cînd vindecarea aproape nu maĭ e cu putinţă. Din nenorocire, stadiele anterioare ale boalelor de plămînĭ sînt necunoscute pînă acum scoaleĭ medicale moderne, fiind-că diagnoza eĭ imperfectă nu e de ajuns pentru cunoaşterea lor.

E de asemenea cu neputinţă de a restabili un plămîn distrus prin «vestita» tuberculină şi tot ast-fel chirurgia va da chics în încercările eĭ, de a depărta cavernele plămînilor. Nu e absolut nicĭ un mijloc, de a cumpăni cu desăvîr-

şire procesul de distrugere al plămînilor, afară, numaĭ dacă nu vom da îndărăt pe acelaşĭ drum, actul acesta de distrugere, care s'a alcătuit puţin cîte puţin, de anĭ întregĭ. Prin procedeul meŭ s'a izbutit în sfîrşit, de a da îndărăt procesul boaleĭ. Lucrul cel maĭ însemnat la tratarea tuturor balelor de plămînĭ, este cunoaşterea din vreme a stadiilor anterioare acestor boale, ce se pot vedea cu anĭ de zile înainte şi chiar din copilărie, prin ştiinţa expresiuneĭ figureĭ. De aceea această nouă diagnoză e nepreţuită pentru cunoaşterea boalelor de plămînĭ. Fireşte, această cunoaştere din vreme a boalelor de plămînĭ e destul de indiferentă şcoaleĭ medicale, fiind-că nu poate încă vindeca sau împiedeca stadiile posterioare al ofticeĭ. Cele dintîĭ stadiĭ ale boaleĭ sînt stărĭ, de care bolnavul n'are încă cea maĭ mică ideie. De aceea e de multe orĭ greŭ de a convinge asemenea bolnavì asupra primelor faze ale boaleĭ de plămînĭ. Aşa mi s'a întîmplat o dată cînd am prevestit dintr'un sinţimînt de caritate, pe o tînără fată frumuşică şi în aparenţă foarte sănătoasă, care se găsea în serviciu la mine, spunîndu-ĭ că e greŭ bolnavă de plămînĭ şi că trebuĭe să se supuie tratamentuluĭ meŭ, alt-fel va muri probabil într'un an. Servitoarea aceasta se supără, asigurîndu-mă, că erea sănătoasă tun şi că n'are nevoĭe de cura mea. Tăcuĭ şi iĭ repetaĭ cu 4 lunĭ înaintea morţeĭ eĭ încă o dată acelaşĭ avertisment, însă toate ostenelile mele fură zadarnice. Treĭ lunĭ maĭ tîrziu, ea căzu la pat şi după 4 săptămînĭ fu secerată de atacul galopant. Această întîmplare şi multe altele m'au făcut să văd, că nu e în tot-d'a-una bine de a atrage luarea aminte a oamenilor asupra dispoziţiilor lor către anumite boale şi că e maĭ bine să aşteptăm pînă ni se cer sfaturĭ, căcĭ ştiinţa expresiuneĭ figureĭ e încă prea nouă şi mulţĭ încă nu pot pricepe adevărul eĭ. Prin această ştiinţă fie-care e în stare de a înlătura din vreme toate boa-

lele, aşa că rare orĭ va putea fi lovit de o boală aşa de secerătoare ca oftica.

După aceste explicaţiĭ generale, să trecem la originea şi la pricina tuturor boalelor de plămînĭ. Aceste boale sînt toate fazele extreme ale altor simptome de boală anterioare, maĭ ales ale boalelor organelor genitale, saŭ în linie directă, adică într'unul şi acelaşĭ individ, care a suferit la început de vr'o boală de organe genitale saŭ de o altă boală, înainte de a fi atins la plămînĭ, saŭ chiar în linie indirectă, adică printr'o dispoziţie transmisă prin moştenire copiilor. Aceasta se întîmplă cînd părinţiĭ aŭ fost atinşĭ vr'odată de boalele organelor genitale saŭ de alte boale, care n'au fost vindecate cu adevărat, ci numaĭ înăbuşite în corp de medicamente şi care se găsesc în stare cronică şi ascunsă în tată, saŭ în mamă, saŭ chiar numaĭ într'unul din părinţĭ şi care s'au transmis generaţieĭ noĭ, ivindu-se la copiĭ, ca dispoziţiĭ către scrofule saŭ oftică, căcĭ produsele generaţieĭ sînt tot-d'a-una rezultatele întreguluĭ organizm, adică o quintezenţă, care are exact aceleaşĭ proprietăţĭ, ca subiectul în chestie şi care transmite aceste proprietăţĭ. Am observat, maĭ ales că scrofulele se prefac tot-d'a-una maĭ tîrziŭ în oftică şi că scrofulele sînt tot-d'a-una o fază anterioară a ofticeĭ. Se poate vedea desluşit, că tînărul corp scrofulos are destulă putere pentru a da afară materiile streine şi pentru a le ţine depărtate de organele cele maĭ nobile; dar această putere de vieaţă se pĭerde încetul cu încetul şi apoĭ, în oftică, e incapabilă de a vindeca descompunerea organeler interne de către materiile streine. *E absolut cu neputinţă*, că oamenĭ *cu adevărat sănătoşĭ* să poată fi atinşĭ de orĭ-ce fel de *oftică*, îndată ce sînt încărcaţĭ de materiĭ streine, *chiar dacă aŭ inspirat orĭ cît de mulţĭ baccilĭ de oftică.* Cine e iniţiat în teoria mea asupra încărcăreĭ şi fermentaţieĭ, ştie că trebuĭesc temperaturĭ năuntrice foarte ridicate, pentru dezvoltarea ofticeĭ, fiind-că bacciliĭ de oftică nu se pot desvolta de cît la

temperaturĭ ridicate, aceea ce a dovedit şcoala modernă după marĭ osteneli. Dar aceste temperaturĭ năuntrice, ridicate la un grad anormal, nu sînt cu putinţă de cît în stările de încărcare moştenită de la maĭ multe generaţiĭ, saŭ cînd omul trăieşte aşa de mult în potriva natureĭ, că organizmul întreg se ruinează în scurtă vreme.

Lucrul de căpetenie, e de a lămuri, că toate *boalele de plămînĭ*, ca şi toate cele-l'alte boale, *izvorăsc din pîntece*, adică dintr'o mistuire foarte slăbită. Dacă într'adevăr e o pricină ereditară în cele maĭ multe cazurĭ de oftică, nu trebuĭe să ne închipuim, că distrugerea directă a plămînilor a început odată cu intrarea materiilor streine, ci numaĭ ca o dezvoltare foarte slabă, foarte delicată şi foarte puţin rezistentă a plămînilor în raport cu cele-l'ate organe, stare produsă prin moştenire la urmaşĭ şi care face din acest organ slăbit sediul special al materiilor streine. Apăsarea din năuntru face ca să se depună materiile produse în corp, în urma mistuireĭ neîndestulătoare; materiile streine se aşează maĭ ales pe organele care se împotrivesc maĭ puţin şi aceştia sunt plămîniĭ. Este decĭ de cea maĭ mare însemnătate pentru toţĭ aceia, care sînt dispuşĭ prin moştenire către boalele de plămînĭ, de a putea să înlăture în urmă orĭ-ce încărcare de materiĭ streine. Aţĭ văḑut în desvoltarea teorieĭ frigurilor, că pricina *tutulor boalelor* trebuĭe căutată în pîntece, maĭ ales în cazurile de boală care sînt, ca să zicem aşa, faza extremă a boalelor acute şi latente. Dacă acest fapt e încă puţin priceput de mulţĭ, asta vine bine înţeles de acolo, că aproape nimenĭ nu cunoaşte adevărata valoare a uneĭ mistuirĭ normale şi maĭ ales find-că ceĭ maĭ mulţĭ oamenĭ nu ştiu să deosibească mistuirea normală de mistuirea anormală. Ceĭ maĭ mulţĭ cred, că dacă alimentele întroduse în stomac trec prin corp fără pĭedecă, e deja o mistuire normală, dar puţinĭ ştiŭ, că actul mistuireĭ este un act de fermentaţie, care se face în condiţiĭ şi în temperaturĭ foarte

deosebite, că o singură temperatură bine hotărîtă poate aduce o mistuire desăvîrşită, pentru organizmul de care e vorba şi că orĭ-ce abatere de la această temperatură pricinuĭeşte turburărĭ. Insăşĭ scoala modernă nu cunoaşte de cît foarte puţin acest domeniŭ cu deosebire însemnat.

Cu cît actul de fermentaţie al mistuireĭ e maĭ normal, cu atît şi hrănirea insuluĭ în chestie e maĭ desăvîrşită. Aşa se lămureşte de ce uniĭ oamenĭ sănătoşĭ, n'aŭ nevoie de cît de *foarte puţine* alimente simple şi găsesc în ele destulă putere şi stimulent de putere de vieaţă, pentru a putea trăi,— pe cînd alte persoane atinse de boale ĭaŭ adese-orĭ porţiĭ enorme de bucate delicate, fără a trage din ele vr'un folos deosebit pentru corpul lor, pe care ast-fel îl silesc să lucreze aşa de mult, că cea maĭ mare parte a timpuluĭ e nedestoinic de orĭ-ce altă muncă, maĭ ales de o muncă care cere stăruinţă. Sînt astăzĭ foarte mulţĭ oamenĭ, care mor de foame fiziceşte şi intelectualiceşte, cu tot felul de hrănire cît maĭ îngrijită. Toată lumea se miră atuncĭ şi zice de o ast-fel de persoană că «nimic nu-ĭ prieşte». Aşa mi se întîmplă zilnic, să văd persoane, care mîncaŭ de treĭ orĭ maĭ mult înainte, de cît după tratamentul meŭ şi care cu toată hrana aşa zisă, cea maĭ dătătoare de putere (carne, vin, bere, ouă, etc.) ajungeaŭ din ce în ce maĭ incapabile de muncă, pe cînd după o întrebuinţare destul de lungă a tratamentuluĭ meŭ, cînd mistuirea lor se îmbunătăţise mult, eĭ mîncaŭ de treĭ orĭ maĭ puţin ca înainte şi nu luaŭ de cît hrană neexcitantă şi uşoară de mistuit, care le întărea trupul şi mintea lor. Miĭ de bolnavĭ, care aŭ încercat asupra lor înşişĭ, această premenire a sănătăţeĭ lor, sînt şi rămîn pentru tot-d'a-una mărturiĭ viĭ de falşitatea prescripţiilor scoaleĭ medicale moderne, care se ocupă cu deosebire de consumarea cărnurilor şi a altor alimente şi băuturĭ, întărîtînd organele şi ajutînd ast-fel într'un chip ne maĭ auzit la înbolnăvirea organelor mistuireĭ.

Aceeaşĭ pricină, care face să moară aşa de repede de oftică maimuţele din grădinile noastre zoologice, fiind-că nu maĭ aŭ aceeşĭ hrană ca în ţările tropicale, aceeaşĭ pricină le îmbolnăveşte imediat de oftică. Frigul, ce s'a învinuit pînă acum, nu ajută această boală, de cît atît, că actul de fermentaţie al mistuireĭ se face maĭ încet şi maĭ greŭ în temperaturile scăzute şi maĭ cu deosebire, cînd animalele nu pot să primească nicĭ hrana, ce le-a fost hărăzită de nătură. Atuncĭ influienţează în chip vătămător asupra sănătăţeĭ lor, doĭ factorĭ de odată. Am avut adese-orĭ prilejul de a observa maimuţele în diferitele faze ale sănătăţeĭ lor, după ce sosiseră la noĭ şi am putut stabili cu ajutorul noueĭ mele diagnoze, că mistuirea se strica înainte de a se ivi alte boale. Acelaşĭ lucru e şi cu noĭ oamenii, cu singura deosebire, că împrejurările ne sînt maĭ favorabile nouă, fiind-că ne-am aclimatizat şi că nu lucrăm în potriva mistuireĭ noastre, de cît printr'o hrană nepotrivită şi un fel de viaţă, absurd.

Vedem adesea la bolnaviĭ de plămînĭ, că corpul nu se maĭ poate hrăni, cu toate mîncările cele maĭ alese şi că din potrivă se usucă printr'o prea mare căldură din năuntru. *Valoarea hrănitoare nu atîrnă de compoziţia alimentelor; ea nu stă nicĭ în faptul că alimentele conţin sub formă de ecstract tot felul de materiĭ hrănitoare; această valoare nu atîrnă de cît numaĭ şi numaĭ de gradul de mistuire al alimentelor.* Dar cine are de a face cu bolnaviĭ, ştie foarte bine ce deosebită e puterea de mistuire a inşilor şi maĭ ales a bolnavilor. Cînd corpul e deja foarte mult încărcat de materiĭ streine, plămîniĭ sînt cu deosebire în primejdie, din pricina întindereĭ şi volumuluĭ lor, căcĭ materiile, care se grămădesc spre cap, sînt adese-orĭ nevoite săşĭ croiască drum prin plămînĭ. Aceştia din urmă odată încărcaţĭ, ajung adese-orĭ depozitul de căpetenie al materiilor

streine, care nu maĭ încearcă să ia drumul spre cap, ci rămîn în plămînĭ.

Cînd actul de descompunere al plămînilor se iveşte, cele dintîĭ părţĭ care sînt distruse, sînt vîrfurile plămînilor. Asta vine de acolo, că materiile streine ale corpuluĭ încearcă în prefacerea saŭ fermentaţia lor să se ridice mereŭ în sus. Se ştie, că vîrfurile plămînilor se sfîrşesc la umerĭ; în timpul fermentaţieĭ, materiile se răspîndesc în sus, în cele maĭ depărtate vîrfurĭ ale plămînilor şi cum ele nu pot merge maĭ departe din pricina umerilor, ce le staŭ în drum, tocmaĭ aceste vîrfurĭ sînt expuse faptelor celor maĭ dezastroase ale acesteĭ fermentaţiĭ şi multor frecărĭ. Aşa se lămureşte pricina acelor durerĭ de umerĭ şi acelor junghiurĭ, pe care bolnaviĭ de plămînĭ le simt adese-orĭ cu mult înainte de a fi plămîniĭ distruşĭ.

După aceste lămurirĭ, să trecem acum la origina nodurilor tuberculoase. Alcătuirea şi origina nodurilor tuberculoase, sînt absolut aceleaşĭ ca ale nodurilor hemoroiadale şi canceroase şi ca ale tutulor celor-l'alte nodurĭ ale corpuluĭ, pînă la bubiţele cele maĭ neînsemnate. Pentru descrierea maĭ amănunţită a pricinilor care produc aceste nodurĭ, trebuĭe să o luăm maĭ de departe.

Am spus deja maĭ nainte, că un corp sănătos are pĭelea caldă şi umedă, pe cînd bolnaviĭ cronicĭ aŭ adese-orĭ pĭelea uscată şi moartă, în tot corpul saŭ în anume locurĭ. In cel dintîĭ caz, corpul are încă destulă putere de vieaţă pentru a da afară toate materiile vătămătoare; în cel d'al doilea caz el a pierdut această putere. Multe din materiile destinate, pentru a fi date afară, rămîn atuncĭ în năuntrul corpuluĭ şi alcătuĭesc ast-fel dispoziţia către boale. Mulţĭ vor fi băgat de seamă, că anumite persoane aŭ la anumite timpurĭ ale anuluĭ, în chip periodic, abcese la şezut, la gît saŭ pe braţe. Persoana în chestie simţise multă vreme înainte o greutate în tot corpul, care dispărea îndată ce spăr-

gea abcesul, căcĭ după ce trecea această criză, bolnavul se simţea iarăşĭ ca noŭ născut şi mult maĭ bine dispus ca înainte. Să studiem acest fapt maĭ de aproape şi să urmărim origina acestuĭ abces. Observăm maĭ întîĭ pe locul unde se formează abcesul, că pielea se întăreşte şi roşeşte puţin cîte puţin, cu zile şi săptămînĭ înainte. Locul tare se întinde în urmă, se ridică din ce în ce maĭ mult şi formează, în sfîrşit, în piele, un nod gros şi tare, care se roseşte şi se umflă din ce în ce maĭ mult, pricinuind durerĭ foarte marĭ. Pielea se trage de toate părţile în prejurul noduluĭ şi produce durerĭ, maĭ ales în mişcărĭ. Indată ce abcesul a atins cel maĭ înalt grad, se moaie puţin cîte puţin, în urmă sparge şi se goleşte. Materia morbidă trebuincioasă pentru formarea acestuĭ abces e ast-fel dată afară din corp. Acest fapt nu e decĭ alt-ceva, de cît o alungare a materiilor streine din corp. Dar dacă observăm aceste fenomene asupra unor anumite persoane, e nevoie să ştim de ce nu le vedem la toată lumea. Am spus deja că acelaşĭ lucru îl observăm în privinţa sudoareĭ, pe care uniĭ o aŭ cu belşug, iar alţiĭ de loc. Am arătat deja, că asta atîrnă de gradul de putere de vieaţă al diferitelor persoane. Tot aşa e şi cu abcesul. Cînd corpul dispune încă de o mare cantitate de putere de vieaţă, el dă afară, sub formă de abcese, materiile streine, pe care nu le poate da cu desăvîrşire afară prin organele luĭ de secreţie. Dar cînd corpul nu maĭ dispune de o aşa mare putere de vieaţă pentru a provoca şi îndura asemenea crize, fie din cauza uneĭ slăbiciunĭ produse de medicamente, fie din cauza uneĭ slăbiciunĭ ivite în timpul crizeĭ, fie în sfîrşit din cauza unuĭ fel de vieaţă în potriva natureĭ, ce se întîmplă atuncĭ cu materiile streine destinate pentru a provoca abcese? Contractările şi grămădirile aŭ loc atuncĭ ca şi la abcese, dar corpul nu maĭ are destulă putere de vieaţă, pentru a împinge aceste contractărĭ pînă la piele şi pentru a le da afară printr'un abces. Se formează atuncĭ acele

locurĭ tarĭ, care însoţesc în tot-d'a-una aceste contractărĭ, dar ele sînt fără durerĭ şi se prefac în urmă în nodurĭ tarĭ saŭ moĭ; dar puterea de vieaţă ne maĭ fiind îndestulătoare pentru a isprăvi acest act, el rămîne neisprăvit şi de aci înainte avem un nod în locul unuĭ abces. Aceste nodurĭ nu sînt decĭ alt-ceva, de cît abcese nedesvoltate, adică materiĭ streine grămădite, pe care însă-şĭ corpul le strînge la un loc, în anumite cazurĭ. Cînd corpul are încă multă putere de vieaţă, el împinge aceste nodurĭ pînă sub piele şi atuncĭ le putem simţi şi vedea la gît şi chiar pretutindenĭ aiurea, căcĭ ele se ivesc adese orĭ în număr mare. Dar cînd puterea de vieaţă e neîndestulătoare, pentru a aduce aceste nodurĭ pînă la piele, nodurile se formează chiar înăuntrul corpuluĭ şi le găsim în pîntece sub numele de nodurĭ hemoroidale, tuberculoase şi canceroase. Diferitele nodurĭ se alcătuiesc în corp, într'un fel necunoscut pînă aci. S'aŭ făcut mereŭ pînă aci încercărĭ zadarnice de a lămuri originea acestor nodurĭ. Dovada acestor afirmărĭ nu se poate avea de cît în practică. Dacă vom izbuti printr'un mijloc oare care, să ridicăm puterea de vieaţă a corpuluĭ, vom observa nu maĭ de cît o schimbare a nodurilor. Deja de maĭ înainte s'a observat asemenea alcătuirĭ de abcese în timpul tratamentuluĭ cu apă. Puterea de vieaţă a corpuluĭ e îndestul de ridicată prin acest tratament, după cum s'a dovedit şi de vechea metodă naturală, pentru a îngădui corpuluĭ să isprăvească actul nedesvoltat al alcătuireĭ abceselor, din care rezultă nodurile. Aceasta este lămurirea formărilor critice a abceselor şi bubiţelor, care se ivesc în cura cu apă; dar dacă izbutim de a influenţa şi de a ridica, maĭ mult ca aceste metode, puterea de vieaţă a corpuluĭ, putem izbuti să sfărîmăm şi să nimicim toate aceste nodurĭ. Dacă vom da atuncĭ afară repede şi cu îndestulare toate aceste materiĭ sfărîmate, lucru ce se poate obţine prin băile mele derivative şi dacă nu vom maĭ introduce printr'o hrană nepotri-

vită alte materiĭ streine noĭ, orĭ-ce formare de abcese e cu neputință și nodurile se sfărîmă și pier înăuntru tot așa cum s'aŭ născut. Vechiul tratament cu apă izbutea și el, cum am spus maĭ sus, să nimicească aceste nodurĭ, dar nu putea da afară materiile streine și nu se formaŭ abcese și bubițe de cît atuncĭ, cînd corpul avea încă destulă putere de vieață, pe cînd tratamentul meŭ înlătură aproape orĭ-ce abces și bubiță, de oare-ce am izbutit să daŭ afară materiile streine într'un chip cu mult maĭ natural și maĭ repede. Am văzut că nodurile tuberculoase, nu sînt alt-ceva de cît abcese nedesvoltate, care aŭ aceiașĭ pricină ca toate cele-l'alte formărĭ de nodurĭ în corp. Feluritele modurĭ, în care se ivesc nodurile, atîrnă numaĭ de feluritele grade de încărcare ale omuluĭ cu materiĭ streine. Acum cînd cunoaștem adevărata origină și adevărata natură a tuturor modurilor ca și a nodurilor tuberculoase, cunoaștem și drumul, ce trebuĭe să urmăm pentru vindecarea lor. De aci înainte vom spune noĭ înșine, că operația nodurilor canceroase practicată de scoala medicală modernă, este mijlocul cel maĭ nepotrivit pentru vindecarea lor, căcĭ ea nu înlătură de cît fenomenul din afară, nicĭ odată însă pricina nodurilor. Singurul mijloc de a vindeca aceste nodurĭ este de a ridica puterea de vieață și de a da corpuluĭ puterea de a da afară nodurile. Mulțumită proprietățeĭ caracteristice a potereĭ de vieață a corpuluĭ și mulțumită condițiilor vieţeĭ, aceste nodurĭ chiar în stare petrificată pot da îndărăt pe drumul ce l'a urmat la formarea lor și pot fi date cu desăvîrșire afară din corp, aplicînd bine înțeles tratamentul meu, adese orĭ anĭ întregĭ.

Căile pe care le urmează fermenția materiilor streine în corp, pentru a ajunge pînă la cap nu sînt nicĭ odată aceleașĭ; așa se întîmplă că la unul vîrfurile plămînilor sînt atacațĭ maĭ întîĭ, pe cînd masele în fermentație se ridică maĭ mult spre mijloc, saŭ în fața plămînilor la un altul, ceea ce pricinuĭește asthma, catarurile și inflamațiile de tot felul ale

căilor respiratoare. De altminterĭ se iveşte la ceĭ maĭ mulţĭ ofticoşĭ o inflamaţie a căilor respiratoare, cu toate că această inflamaţie e adese-orĭ într'o stare latentă. Aceste împrejurărĭ lămuresc varietatea boalelor de plămînĭ.

Feluritele starĭ de încărcare latentă a plămînilor aduc inflamaţiile acute, precum :

Pneumonia şi **pleurezia.** Corpul încearcă de a se scăpa de materiile streine iarăşĭ prin crize acute de curăţire, care aduc cu uşurinţă moartea, cînd nu sînt tratate cum trebuie. Aceste boale febrile acute sînt totuşĭ cu desăvîrşire neprimejdioase dacă sînt tratate din pripă prin băile mele derivative. In chipul acesta boala acută e cu desăvîrşire în puterea noastră şi ea nu se poate nicĭ-o-dată dezvolta, aşa ca să pună organizmul în primejdie. Vindecarea tuturor acestor crize acute se face de obiceĭ cu o repeziciune uĭmitoare.

Pentru maĭ bună pricepere voĭ cita iarăşĭ un raport de vindecare luat din practica mea. Către sfîrşitul anuluĭ 1890 am fost chemat într'o famile în care o fetiţă de 9 anĭ erea atinsă de o gravă pneumonie. Doctorul allopat tratase copilul, timp de două lunĭ fără succes, cu creozotă şi aceastră otravă dărăpănase aşa de mult mistuirea bolnaveĭ, că părinţiĭ aşteptaŭ s'o vadă murind în scurtă vreme. Atuncĭ am fost chemat în ultimul moment. Am spus părinţilor că starea bolnaveĭ se va îmbunătăţi numaĭ de cît, dacă vor voi să renunţe la ordonanţele doctorilor şi să urmeze orbeşte pe ale mele. Zis şi făcut. După două zile de tratament, răul dete înapoĭ şi îmbunătăţirea merse crescînd din zi în zi, aşa că orĭ ce primejdie de moarte erea înlăturată după 8 zile, iar după cîte-va săptămînĭ, copilul putea să alerge în aĭer liber. Dacă tratamentul meŭ ar fi fost aplicat de la începutul acestuĭ caz grav şi dacă bolnavul n'ar fi urmat timp de două lunĭ tratamentul medical, cu desăvîrşire în potriva natureĭ, vindecarea s'ar fi putut dobîndi în cîte-va zile tot aşa de bine, ca maĭ pe urmă în cîte-va săptămînĭ.

Temperaturile cu deosebire ridicate, ce domnesc înăuntrul plămînilor, la toţĭ bolnaviĭ de piept, se lămuresc într'un chip cît se poate de natural. E un act de descompunere foarte repede al aieruluĭ atmosferic în plămînĭ, la inspirare şi la respirare. In clipa în care inspirăm saŭ în care respirăm, plămîniĭ noştri au descompus aierul în elementele luĭ (oxigen şi azot), oxigenul rămîne în corp şi azotul e dat afară, în combinaţie cu alte gaze ale corpuluĭ. Ast-fel se produce în plămînĭ un act necontenit de ardere şi de descompunere, care a dat mult de lucru chimieĭ şi care produce deja prin el însuşĭ temperaturĭ urcate, care se ridică şi maĭ mult şi ajung şi maĭ anormale îndată ce înăuntrul plămînilor e o stare de încărcare saŭ de fermentaţie a materiilor streine.

Am explicat deja că bacciliĭ nu sînt de cît produsul fermentaţieĭ materiilor streine în corp şi că dezvoltarea lor atîrnă tot d'a-una de diferite temperaturĭ, după varietatea lor. Oftica fiind tot-d'a-una însoţită de temperaturĭ foarte ridicate, dezvoltarea bacciluluĭ tuberculos atîrnă de aceste temperaturĭ ridicate, lucru ce ştie şi şcoala medicală modernă. Din nenorocire ea nu se poate ajuta cu această ştiinţă şi caută marĭ leacurĭ în potriva baccililor *) a căror natură n'o cunoaşte de loc.

Pentru acela care a priceput explicaţiile mele, vindecarea e aşa de naturală şi de simplă că nu se poate închipui, cum de a fost căutată în alt chip, în loc de a regula neîncetat aceste temperaturĭ anormale din năuntrul corpuluĭ, ridicînd şi întărîtînd tot-de-odată puterea de vieaţă, pînă cînd stările anormale ale corpuluĭ sînt reduse cu desăvîrşire. Băile mele derivative, în legătură cu măsurile mele în privinţa dieteĭ şi altele, ne îngăduĭe să ajungem foarte uşor la acest

*) Vezĭ broşura mea: **Louis Kuhne, Holera, dezinteria** şi **alte asemenea boale,** origina lor, tratarea şi vindecarea lor fără doctorii, preţul 50 pfg. Editura Louis Kuhne, Lipsca.

sfîrşit. Cel maĭ greŭ lucru e de a face băile la timp. Temperaturile foarte ridicate ale corpuluĭ nu se pot coborî la început într'un chip durabil şi de aceea durata şi repetarea băilor trebuĭesc regulate după starea bolnavuluĭ, lucru ce se poate face sub supraveghierea mea sau sub aceea a elevilor meĭ, căcĭ de obiceĭ nu e pricepută de loc această parte însemnată a tratamentuluĭ. Un aĭer curat şi lumina soareluĭ precum şi o şedere prelungită într'un asemenea aĭer sînt ajutoare foarte preţioase ce nu trebuĭesc nicĭ odată neglijate. Băile de soare maĭ ales, aŭ o însemnătate deosebită pentru toţĭ bolnaviĭ de piept. Eficacitatea băilor mele derivative e sporită foarte mult prin aceste băĭ de soare. Ele trebuiesc aplicate după cum aŭ fost descrise maĭ sus.

Cît pentru vaccina luĭ Koch în potriva ofticeĭ, cititoriĭ meĭ nu vor fi de loc miraţĭ, dacă o înlătur, cu tot entuziasmul general, cu care a fost primită la sfîrşitul anuluĭ 1890. Efectul eĭ se lămureşte foarte simplu. Materia veninoasă inoculată la tuberculoşĭ, lucrează cîte-o-dată asupra materiilor streine, ca şi drojdia asupra aluatuluĭ, producînd o fermentaţie (frigurĭ), schimbînd starea primitivă a fermentaţieĭ materiilor streine, carĭ atîrnă bine înţeles de alte temperaturĭ năuntrice şi carĭ pot avea ca urmare, că baccilul tuberculos, ce se putea dezvolta numaĭ în temperatura luĭ de maĭ 'nainte, trece într'o altă fază, ce a fost privită pînă aci ca nimicitoarea luĭ. Dar de sigur materiile streine nu sînt nicĭ-o-dată date afară şi nu e nicĭ o depărtare absolută de pricina fundamentală a boaleĭ. Zică orĭ-cine ce o vrea, vaccina este şi rămîne o simplă parigorie, ale căreĭ efecte primejdioase se ivesc de sigur la lumina zileĭ, chĭar dacă întîrziază maĭ mult. Marele entuziazm pricinuit de metoda luĭ Koch, a făcut loc uneĭ deziluziĭ amare după cîte-va lunĭ. Din toate părţile nu se aud de cît rapoarte defavorabile, ce pornesc de la persoane bine informate şi maĭ ales de la mediciĭ scoaleĭ moderne, care judecă într'un chip indepen-

dent. Moare în fie-care zi un anumit număr de persoane vaccinate cu tuberculină şi speranţele exagerate se sting din ce în ce maĭ mult. Asta a fost o nouă confirmare a proverbuluĭ: «Pod mare şi apă nicĭ de cum». Astă-zĭ cînd ediţia de faţă e lansată în public, vaccina luĭ Koch pare a fi deja aproape uitată. Afirmările noastre aŭ fost dovedite pretutindenĭ. Vaccina este şi rămîne cea maĭ mare şarlatanie din lume.

O adevărată vindecare a boalelor de plămînĭ *înaintate,* nu se poate dobîndi de cît printr'o întrebuinţare de anĭ întregĭ a tratamentuluĭ meŭ. Şcoala medicală modernă caută să explice de obiceiŭ fie-care boală prin aflarea unuĭ baccil special, dar ea uĭtă cu desăvîrşire, că după cum una şi aceiaşĭ plantă se dezvoltă în felurite chipurĭ şi sub felurite feţe potrivit climeĭ şi după cum sburătoarele uneĭa şi aceleaşĭ speţe ajung felurite în felurite clime, de şi aŭ toate aceeaşĭ orgină comună, tot ast-fel baccilii n'aŭ de cît una şi aceeaşĭ origină, ca produse ale fermentaţieĭ materiilor putrede, dar forma lor, structura lor şi natura lor, atîrnă de feluritele temperaturĭ (clime). La boalele de plămînĭ prea înaintate, nu se maĭ poate dobîndi de altminterĭ nicĭ-o vindecare, dar starea bolnavuluĭ poate fi făcută suportabilă pînă în cele din urmă momente. Vindecarea boalelor de plămînĭ atîrnă, aşa dar, numaĭ de puterea de vieaţă a bolnavuluĭ şi de faptul dacă mistuirea se poate îndrepta. Dacă izbutim a îmbunătăţi mistuirea şi a o face maĭ normală, vindecarea vine uĭmitor de repede; dacă nu izbutim a îndrepta mistuirea, vindecarea în cele maĭ multe cazurĭ, e absolut cu neputinţă. Am tratat foarte mulţĭ bolnavĭ, carĭ aŭ fost vindecaţĭ de boalele lor de plămînĭ cu o repeziciune uĭmitoare, fiind-că izbutisem a îndrepta repede mistuirea lor. Am observat din potrivă, la alţĭ bolnavĭ, carĭ aveaŭ deja nodurĭ tuberculoase tarĭ în plămînĭ, că treceaŭ anĭ, pînă cînd nodurile acestea dedeaŭ îndărăt şi că de cîte orĭ se

nimicea un ast-fel de nod, se ivea o criză violentă, care de şi nu era primejdioasă nu era însă maĭ puţin dureroasă. Metoda mea se ocupă numaĭ de cît cu regularea temperaturilor năuntrice şi prin o aplicare nemerită, face să dea îndărăt toate materiile streine, pînă cînd se dobîndeşte o vindecare deplină.

Cu prilejul acesta, vroiŭ să mă opresc asupra unuĭ punct, ce merită atenţia generală. Acolo unde e vorba de bolnavĭ, al căror stadiu de boală e foarte înaintat, fie că ar suferi de oftică saŭ de orĭ-ce altă boală, să nu se creadă că în toate cazurile se poate dobîndi o vindecare. Adese-orĭ puterea de vieaţă şi puterea de reacţie a corpuluĭ, nu maĭ sînt îndestulătoare şi în asemenea cazurĭ e maĭ bine să nu se încerce nicĭ-o cură. Orĭ-cum însă, se poate cerceta puterea de reacţie a corpuluĭ. Dacă mistuirea se maĭ poate îndrepta, se poate urma înainte cu tratamentul, fară cea maĭ mică grijă; dacă însă mistuirea nu maĭ poate fi îndreptată, e maĭ bine să se întrerupă cura. In privinţa aceasta, vă atrag luarea aminte asupra următoruluĭ exemplu, cules din practica mea: Acum vre-o jumătate de an, o fată de 20 anĭ, foarte bolnavă de pĭept, a fost adusă la mine de către părinţiĭ eĭ. Cura s'a început şi a fost făcută de bolnavă cu cea maĭ mare îngrijire. Abia după cîte-va săptămînĭ putut vedea, că mistuirea foarte turburată nu voĭa să se îndrepte cu nicĭ un chip. Atuncĭ sfătuiĭ pe bolnavă, să întrerupă maĭ bine cura, căcĭ ast-fel corpul se scapă de orĭ-ce muncă de reacţie care-l împovărează de geaba, fără să-l fi putut vindeca vre-o-dată.

Fie-mĭ îngăduit acum să înşir aicĭ cîte-va cazurĭ de vindecare a feluritelor boale de plămînĭ, culese din practica mea.

Asthma. O damă de 65 de anĭ era aşa de astmatică şi cu respirarea atît de îngreunată, că doctorul ale căruĭ hapurĭ de creozotă şi cîte alte prafurĭ, nu făcuseră de cît

să înrăutățească și maĭ mult starea și maĭ ales mistuirea bolnaveĭ, o sfătui, ca cel din urmă mijloc de scăpare, să se ducă în vre-o țară din mĭază-zi, de oare-ce nu maĭ era nicĭ-o vindecare pentru o asthmă așa de înaintată. Nicĭ zece pașĭ nu putea face în clima aceasta, așa de răŭ erea chinuită de asthmă. Dar acela, care cunoaște leacurile școaleĭ medicale moderne, știe că trimeterea bolnavilor într'o țară maĭ călduroasă, e tot una cu condamnarea. Asta e ca și cum doctoriĭ ar zice bolnavilor: «Nu maĭ e nimic de făcut; pentru noĭ sînteți pĭerduțĭ. Incercațĭ cu natura, poate o să vă ajute ea!» Bolnava pricepu toate astea și de aceea se adresă la mine, cu recomandația uneĭa din prietenele sale, după ce-ĭ spusese doctoruluĭ că maĭ bine vrea să moară aicĭ, de cît să se ducă să moară între streinĭ și ast-fel începu cura mea, pe la începutul luĭ Decembrie, pe un timp urît și plin de ceață. Apăsarea materiilor streine în sus, erea foarte însemnată la ea. Bolnava urmă conștiincĭos toate prescripțiile mele și apăsarea încetă, iar mistuirea nu întîrzia de a se îndrepta într'un chip foarte înbucurător. Materiile streine fură date afară cu îmbelșugare, prin sudoare și prin secrețiune. In fie-care zi lua treĭ băĭ derivative, de cîte o jumătate de ceas fie-care și în fie-care săptămînă o baĭe de aburĭ. In puține lunĭ, boala dete îndărăt, pe acelașĭ drum pe care venise. Toate simptomele ce însoțiseră dezvoltarea boaleĭ, se iveaŭ și acum, numaĭ că boala dete înapoĭ ca de vre-o douăsprezece orĭ maĭ repede de cum venise. In fie-care lună de cură, ea dete afară o încărcare de materiĭ streine, de douăsprezece lunĭ, așa că în treĭ lunĭ, fu cu desăvîrșire scăpată de asthma eĭ.

Incă un caz interesant de asthmă. E vorba de un domn, de vre-o 60 anĭ, care suferea de această boală, de maĭ mulțĭ anĭ și pe care doctoriĭ îl părăsiseră cu desăvîrșire. In urma medicamentelor întrebuințate anĭ întregĭ, puterea de viață a corpuluĭ săŭ era așa de zdruncinată, că nicĭ nu vruseĭ

să-l primesc în căutarea mea, de oare-ce îĭ dam puţină speranţă de scăpare; în cele din urmă însă mă hotărîĭ. Cele d'întăĭ băĭ aduseră deja multă uşurare bolnavuluĭ, aşa că urmă cura mea cu o stăruinţă şi o încordare, ce întreceaŭ cu mult prescrierile mele. Numaĭ frica de moarte îl făcea aşa de zelos. Fie-care baie uşura frigurile luĭ puternice din năuntru şi îl scăpa de apăsarea materiilor streine către părţile superioare. Şi cum această uşurare nu se producea la început, de cît în timpul băĭeĭ şi nu dura de cît foarte puţin timp după baie, bolnavul făcea băĭ foarte des de şi eŭ nu-ĭ prescrisesem de cît 3 băĭ pe zi. El făcea baĭe chiar noaptea, căcĭ tusea nu-l lăsa să doarmă. După fie-care baĭe de 1/2 ceas putea să doarmă un ceas întreg, apoĭ frigurile întărîtînd tusea şi făcîndu-ĭ somnul cu neputinţă, făcea ĭarăşĭ baĭe. Fie-care baĭe dădea destulă putere de vieaţă corpuluĭ săŭ, pentru a da afară flegma, lucru ce-l uşura foarte mult. Din lună în lună acest cadavru ambulant îşĭ recăpăta puterea sa, vioiciunea sa şi dragostea sa de vieaţă, aşa că astă-zĭ omul acesta, care era un candidat al morţeĭ cînd a venit la mine, a obţinut o cură minunată printr'un tratament de 15 lunĭ. A trecut un an de cînd am scris acest raport de vindecare. Cu toată vîrsta luĭ înaintată bolnavul meŭ o duce de minune. Aceea ce e caracteristic, pentru progresele necontenite ale sănătăţeĭ sale, e că bătrînul, altă dată cu desăvîrşire pleşuv, a început să capete de vr'o 8 lunĭ un păr cărunt foarte bogat.

Oftica (înaintată). In ceasurile mele de consultare, m'a vizitat o dată o femeie de vr'o 30 de anĭ, care suferea de oftică înaintată. Ea respira aproape în tot-d'a-una cu gura deschisă, maĭ ales în timpul somnuluĭ. Mama eĭ murise de oftică în vrîsta de 45 de anĭ şi această dispoziţie de boală o transmisese tuturor copiilor eĭ. In copilărie bolnava mea, ca şi surorile eĭ, fusese foarte scrofuloasă. Ca fată de 20 de anĭ avea o faţă plină şi obrajiĭ foarte coloraţĭ, care se învineţeaŭ iarna şi era deja corpolentă, frumuşică şi bine făcută

In aniĭ următorĭ ea pĭerdu corpolenţa şi coloarea obrajilor şi formele eĭ ajunseră iarăşĭ normale. Dar oftica ereditară se simţea din ce în ce maĭ mult, cu cît se apropia de 30 de anĭ. Mistuirea eĭ era neregulată. Avea cînd constipare, cînd diaree. Culoarea şi mirosul escrementelor arătaŭ desluşit cît de neregulat şi anormal se făcea actul de fermentaţie al mistuireĭ în corpul acesta. Afară de dese durerĭ de măsele şi de cap se iveaŭ cîte o dată durerĭ fulgerătoare în piept şi în umerĭ. Aceste durerĭ nu se simt de cît în timpul actuluĭ de descompunere. Indată ce părţile plămînilor s'aŭ descompus deja, durerile acestea încetează numaĭ de cît. Menstruaţia acesteĭ femeĭ era în tot-d'a-una foarte dureroasă şi foarte neregulată; înceta cîte-o-dată lunĭ întregĭ şi apoĭ revenea foarte des. Toate astea eraŭ însoţite de o slăbiciune generală, de o mare oboseală după orĭ-ce muncă corporală, de un simţimînt şi de o nemulţumire foarte mare. Pentru acela care nu cunoaşte de loc ştiinţa expresiuneĭ figureĭ, femeia aceasta trebuĭa să fie un model de sănătate, cînd a venit să urmeze tratamentul meŭ. Obrajiĭ frumoşĭ şi roşiĭ şi formele pline şi rotunde înşelaŭ pe orĭ-ce profan asupra stăreĭ critice a acesteĭ bolnave, stare ce pentru mine însă nu era ascunsă. Femeea aceasta începu tratamentul meŭ, în plină cunoştinţă de starea eĭ primejdioasă. Iĭ prescriseĭ două saŭ treĭ băĭ de şezut cu fricţiunĭ pe zi şi una saŭ două băĭ de aburĭ pe săptămînă. O dietă absolut fără escitante, multă şedere la aier curat şi ferestrele deschise în timpul nopţeĭ. Starea eĭ generală se îmbunătăţi aşa de mult în şease lunĭ de tratament, că nu maĭ simţea oboseală, cînd urca scara saŭ umbla mult, aceea ce altă dată o dobora cu desăvîrşire. Mistuirea eĭ se îndreptase şi mîhnirea făcuse loc mulţămireĭ; toate durerile de cap dispăruseră cu desăvîrşire de la începutul cureĭ. Se putea vedea desluşit, că materiile streine începuseră a da înapoĭ spre pîntece. In cel dintîĭ an al cureĭ se iviră două crize foarte violente, cînd se nimi-

ciră nodurile plămînilor. In timpul acestor crize, care duraŭ două saŭ treĭ săptămînĭ, bolnava simţea o slăbiciune adese orĭ trecătoare, simptom ce adevereşte teoria asupra boaleĭ şi care 'şĭ găseşte o deslegare naturală prin prefacerile ce se operează în corp, în timpul cureĭ.

In timpul celuĭ de al doilea an de cură starea bolnaveĭ s'a îmbunătăţit ĭarăşĭ în mod simţitor, maĭ cu deosebire starea eĭ generală. In acest an s'aŭ ivit numaĭ două crize. Dacă după doĭ anĭ de cură nu pot privi încă pe aceasta femeie ca vindecată pe deplin, cel puţin greaua eĭ boală de plămînĭ a dispărut cu desăvîrşire şi se poate spera o vindecare complectă. Cine nu cunoaşte cu de amănuntul ştiinţa expresiuneĭ figureĭ, crede că femeia aceasta e acum sănatatea în picioare şi nicĭ nu bănueşte că acum treĭ anĭ mergea cu siguranţă către sfîrşit, dacă n'ar fi început cura mea.

Iată un alt raport de vindecare tot aşa de însemnat. E vorba de un domn de vr'o 40 de anĭ, bolnav de oftică, după spusa celor maĭ renumiţĭ doctorĭ, carĭ îl sfătuiseră să şadă multă vreme în sudul Italieĭ. Cercetaiŭ pe bolnav şi stabiliĭ prin ştiinţa expresiuneĭ figureĭ, că boala luĭ de plămînĭ erea foarte cronică şi că şederea luĭ într'o climă caldă, 'l-ar fi dat gata cel mult într'un an. L-am pus să înceapă numaĭ de cît cura mea. In timpul aceteĭa se ivi, deja după 4 săptămînĭ, pe lîngă treptata îmbunătăţire a stăreĭ generale un catar de besică şi de intestine, de care suferise foarte mult cu nouă anĭ înainte. Catarul se ivi însă de rîndul acesta mult maĭ slab şi dispăru după vr'o 14 zile prin metoda mea. Aceasta dovedeşte, că prin întrebuinţarea medicamentelor, amîndouă boalele nu fuseseră vindecate, ci numaĭ înăbuşite şi transformate într'o stare latentă. O dată cu ridicarea putereĭ de vieaţă, amîndouă boalele deveniseră ĭarăşĭ acute. Ceva maĭ tîrziŭ se ivi chĭar un sculament trecător, de care bolnavul suferise de repetate orĭ, cînd era de 20 de anĭ, dar care fusese înăbuşit prin medi-

camente. După ce fu înlăturat şi acesta în două săptămînĭ, boala de plămînĭ luase o formă cu desăvîrşire schimbată, aşa că bolnavul credea că e pe deplin sănătos. După sfatul meŭ însă, el maĭ continuă cîtă-va vreme cura şi după un an şi jumătate erea cu desăvîrşire vindecat.

Oftica oaselor şi caria oaselor. Foarte mulţĭ bolnavĭ de aceştia am avut în tratamentul meŭ şi am dobîndit rezultate foarte mulţămitoare. Maĭ în toate cazurile, bolnaviĭ aceĭa suferiseră în copilăria lor de *boala englezească (rachitism)*, întru cît-va numaĭ ca un stadiŭ preliminar al boalelor lor de maĭ tîrziŭ. Oasele eraŭ deja de la naştere moĭ, fragile, ca zgîrciurile, aceea ce se putea stabili cu siguranţă în cele maĭ multe cazurĭ. La vîrsta pubertăţeĭ saŭ chĭar şi maĭ de timpuriŭ, caria oaselor se ivea şi oasele picioarelor saŭ ale braţelor, începeaŭ să coacă în parte şi se întindeaŭ ca un burete, pe cînd încheĭeturile se umflaŭ foarte mult. Extremităţile, braţele şi picĭoarele, fuseseră de multe orĭ amputate de reprezentanţiĭ şcoaleĭ medicale moderne. Ceĭ maĭ mulţĭ bolnavĭ treceaŭ de nevindecabilĭ înainte de a veni în tratamentul meŭ. Odată cu cura mea începu şi procesul boaleĭ să dea îndărăt. Membrele amputate nu se maĭ pot pune la loc şi de aceea operaţiunile în toate cazurile de boală sînt, după părerea mea, cel maĭ nepotrivit mijloc pentru vindecarea lor. Eŭ susţiŭ chĭar, că aceste manipulaţiĭ în potriva natureĭ, n'aŭ adus nicĭ o dată o singură vindecare adevărată în cazurĭ de aşa fel. Aceste boale nu pot fi vindecate, de cît atuncĭ cînd ştiĭ să le daĭ înapoĭ, pe acelaşĭ drum pe care aŭ venit.

Aşa îmĭ aduc aminte de un copil, pe care l-am avut în tratamentul meŭ, la care, amîndouă fluerele picĭoarelor, de la genunche pînă la gleznă, ereaŭ cu desăvîrşire deschise şi coapte pe jumătate. Doctoriĭ voĭaŭ să amputeze amîndouă picĭoarele şi atuncĭ părinţiĭ veniră cu copilul la mine. Procedeul meŭ legat cu băile derivative şi cu o dietă ne-

excitantă fu început şi deja după 4 săptămînĭ, rănile începură să se închidă din năuntru în afară. Pĭelea crescu pe rănile lungĭ de 8 ţolĭ, întocmaĭ cum creşte coaja copaculuĭ peste locul lovit de secure. După şease lunĭ amîndouă picĭoarele eraŭ vindecate şi nu maĭ rămîneaŭ de cît două cojĭ micĭ neînsemnate, carĭ dispărură după alte două lunĭ. In acelaş timp starea generală a copiluluĭ se schimbă cu totul şi melancolia luĭ desperată făcu loc uneĭ adevărate veseliĭ de copil.

Un alt caz: e vorba de un copil de zece anĭ, care avea un genunchiŭ tuberculos, pe care doctoriĭ ĭară-şĭ voĭaŭ să'l amputeze. Aicĭ dură peste nouă lunĭ, pînă cînd materiile de boală se traseră din încheĭera genunchĭuluĭ către focarul boaleĭ, adică pîntecele, şi fură date afară printr'o rană a osuluĭ de la şold, care se coapse şi sparse timp de treĭ lunĭ, pînă cînd băĭatul putu să umble şi să alerge ca şi tovarăşiĭ luĭ.

Lupus. Numeroasele succese de vindecare dobîndite şi la boala lupus prin metoda mea, dovedesc destul de lămurit, că teoria unităţeĭ se poate aplica şi la aceste simptome de boală. Intr'adevăr, acela care cunoaşte numaĭ cîte-va din aceste succese, acela nu va putea pricepe, cum metoda mea, care erea cunoscută cu multă vreme înaintea vaccineĭ cu tuberculină, a fost aşa de puţin luată în seamă în anumite locurĭ. Fireşte, aci e vorba şi de atenţia autorităţilor medicale şi nu maĭ încape îndoĭală, că aceste autorităţĭ nu văcu ochĭ bunĭ un lucru, ce e cu totul împotriva învăţăturilor lor. Dar va veni odată vremea, cînd şcoala medicală va fi silită de nevoie să dea îndărăt, odată cu luminarea mareluĭ public.

Iată un caz de lupus, care înfăţişează un interes general:

Bolnava erea în vîrstă de 41 de anĭ. Fusese sănătoasă pînă la vîrsta de doĭ anĭ, cînd a fost vaccinată şi de cînd dată şi boala eĭ. După vaccinare se ivise o straşnică erupţie de piele, care se transformă în lupus, cînd bolnava atinse

vîrsta de zece anĭ. Vreme de 30 de anĭ, această biată femeie suferise de această grea şi dureroasă boală, fără a găsi cea maĭ mică uşurare, de şi consultase un mare număr de doctorĭ vestiţĭ. Figura eĭ era îngrozitoare şi nu putea să iasă nicăerĭ, fără să îngrozească pe ceĭ ce o vedeaŭ. Intr'această stare desperată veni la mine, după ce toţĭ doctoriĭ îĭ declaraseră, că boala eĭ nu se poate vindeca. După ce o examinaĭ putuĭ să-ĭ făgăduesc o vindecare foarte grabnică, fiind-că încărcarea eĭ era foarte avantagioasă pentru tratamentul meŭ. Cura adeveri cele ce spusesem. După 15 zile, lupusul avea deja o altă înfăţişare şi aproape numaĭ desfigura bolnava. Dar mistuirea eĭ, cu desăvîrşire neglijată în cele-l'alte tratamente, fu îndreptată de minune într'un timp aşa de scurt. De aci urmară ieşirĭ afară enorme, care deteră afară toate zemurile bolnave. In şeapte săptămînĭ bolnava căpătase culoarea pieleĭ normale.

Acest succes de o repeziciune aşa de uĭmitoare, în potriva unuĭ răŭ aşa de înrădăcinat, fusese cu putinţă numaĭ fiind-că bolnava avea o încărcare anterioară (în faţă). Toţĭ aceia, care cunosc uvrajul asupra noueĭ mele diagnoze, ştiinţa expresiuneĭ figureĭ, *) pot să'şĭ lămurească lucrul acesta.

Am tratat, din potrivă, alte cazurĭ de lupus, care ereaŭ maĭ puţin înrădăcinate, dar care aŭ cerut mult maĭ multă vreme. Cazurile, a căror vindecare cere maĭ multă vreme, sînt acelea care aŭ o maĭ multă încărcare de materiĭ streine în spate saŭ de partea stîngă.

Mulţĭ din aceştĭ bolnavĭ aŭ întrerupt cura după cîte-va săptămînĭ, fiind-că n'aŭ putut vedea o schimbare deosebită, ci cel mult o îndreptare a mistuireĭ. Bine înţeles, mulţĭ din aceştia n'aveaŭ răbdarea de a aştepta timpul trebuincios pentru vindecarea boalelor lor. Multora li se pare nelămurit, de ce unul izbuteşte să se vindece maĭ repede de cît altul şi totuşĭ

*) **Louis Kuhne, Manualul ştiinţeĭ expresiuneĭ figureĭ,** cu numeroase ilustraţiunĭ. Editura Louis Kuhne, Lipsca.

lucrul e foarte natural. Orĭ ce cunoscător al ştiinţeĭ expresiuneĭ figureĭ îl va înţelege.

Incă o dovadă de eficacitatea metodeĭ mele de vindecare a fost dată de o femeĭe din Stettin. Aceasta suferea de 19 anĭ de lupus la figură şi nu se maĭ putea arăta nicăirĭ. Mergea în tot-d'a-una cu voal şi ascundea cu cea maĭ mare grije trăsurile eĭ desfigurate. Domnişoara Sch. încercase zadarnic toate leacurile de care dispunea ştiinţa medicală modernă. Metoda mea o uşură şi o vindecă numaĭ de cît. Aceasta dete prilej domnişoareĭ Sch. să-mĭ adreseze la 29 Ianuarie 1891 următoarea scrisoare de mulţumire.

«Stimate Domnule Kuhne! Starea mea de astă-zĭ îmĭ impune datoria de a vă exprima mulţumirile mele, cele maĭ călduroase, pentru efectul minunat al metodeĭ d-voastră în potriva greleĭ mele boale. Urmez tratamentul d-voastră *cu cel maĭ mare succes;* mă simt acum sănătoasă şi cu putere şi pot munci, fără să obosesc. Sînt cu atît maĭ fericită, cu cît toţĭ doctoriĭ, consultaţĭ timp de 19 anĭ, n'aŭ putut nicĭ să mă vindece nicĭ să mă uşureze.

Recomand dar tuturor bolnavilor de orĭ-ce fel să urmeze metoda d-voastră, căcĭ sînt adînc încredinţată că vor fi uşuraţĭ.

Vă rog, scumpe domnule Kuhne, de a publica această scrisoare în interesul cauzeĭ d-voastră şi în acela al omenireĭ suferinde.

Semnez cu cea maĭ mare stimă şi mulţumire sinceră, devotată.

A. Sch., Stettin.»

Boalele organelor genitale.

In lăturĭ cu fățărnicia, în lăturĭ cu rușinea falșe, care acoperă orbirea fatală și îngăduĭe răuluĭ să se întindă pe ascuns; în lăturĭ cu fățărnicia, care nu poate sta în lumina cunoștințeĭ, în raza judecățeĭ curate și naturale! Deschis și fără rușine trebuĭe să se vorbească de răul ascuns al omenireĭ, de boalele eĭ ținute în ascuns. Răul pricinuit omenireĭ prin boalele organelor genitale e așa de răspîndit și așa de mare, că așĭ săvîrși un adevărat păcat, dacă n'așĭ proclama rezultatele metodeĭ mele, care m'aŭ pus în stare de a vindeca boalele acestea cu o siguranță necunoscută pînă aci. Necunoștința generală a natureĭ acestor boale și maĭ ales tratarea lor prin medicamente aŭ pricinuit atîta răŭ, că tocmaĭ din această cauză e de neapărată nevoĭe, de a lumina omenirea printr'un limbaj plin de sinceritate. Faptul foarte trist, că aceste boale sînt astă-zĭ maĭ răspîndite ca în tot-d'a-una și că tocmaĭ sifilisul face în fie-care an miĭ de victime, pe care le aruncă în mizerie, e întemeiat pe cauze adîncĭ după cum voĭ arăta maĭ la vale.

Toate metoadele întrebuințate pînă aci, afară de metoda naturală, sînt neputincioase în potriva sifilisuluĭ. Ele nu izbutesc de cît a reduce vremelnic această boală la o stare latentă prin ajutorul fricțiunilor cu mercur, etc. și de a provoca ast-fel o stagnare a boaleĭ, care din nenorocire, e privită de bolnavĭ ca o vindecare. Dar tocmaĭ această neștiință a pricinuit un răŭ enorm. Multe din aceste persoane

vindecate în aparenţă, s'aŭ însurat după sfatul doctorilor lor şi aŭ aflat îndată prin tristele urmărĭ ale acestor căsătoriĭ, cît de răŭ aŭ fost sfătuite. Multă vreme sănătatea şi vieaţa femeiĭ sînt în cea maĭ mare primejdie, cînd bărbatul are sifilis în stare latentă. Relaţiile trupeştĭ sînt destinate a compensa, ca să zicem aşa, cele două corpurĭ, într'un anume grad, de aceea sifilisul latent se comunică numaĭ de cît femeeĭ, făcînd-o să moară de această boală, saŭ de o altă boală oarecare. Copiiĭ născuţĭ din aceste căsătoriĭ sînt tot-d'a-una nedestoinicĭ de vieaţă, fiind-că nicĭ o dată nu se pot desvolta în chip normal. De aceea am dreptate cînd susţiŭ, că starea latentă a sifilisuluĭ e cu mult maĭ primejdioasă, de cît starea acută, căcĭ în aceste din urmă cazurĭ are cel puţin asupra luĭ un semn, în privinţa căruia e cu neputinţă de a se înşela.

Scoala medicală modernă recunoaşte deja *stadiul latent* al sifilisuluĭ, cu toate că nu e capabilă de a-l determina, de cît atuncĭ, cînd bolnavul e lovit din noŭ de sifilis acut, după o perioadă de sifilis latent, care a durat anĭ de zile. Această scoală, care nu ştie mare lucru, spune atuncĭ că boala a stat ascunsă multă vreme în corpul sifiliticuluĭ. Dacă faptele n'ar vorbi de la sine, ştiinţa modernă nicĭ n'ar voi să audă de o stare latentă saŭ cronică şi ar fi în stare să pretindă, că acest studiŭ e şi el o vindecare ca toate cele-l'alte vindecărĭ.

Prin ştiinţa expresiuneĭ figureĭ stadiul latent al sifilisuluĭ nu rămîne ascuns, chiar dacă nu s'au ivit încă asemenea stărĭ acute. Dar prin această ştiinţă sîntem tot de o dată în stare, de a cunoaşte maĭ dinainte dispoziţiile către toate boalele organelor genitale, aşa că fie-care se poate feri ast-fel de răul primejdios. Nu mă voĭ ocupa în particular de fie-care din boalele organelor genitale, precum: *poala albă, sculamentul, şangărul, baboanele, negiĭ, sifilisul, poluţiile* şi altele; vă voĭ observa numaĭ, că numirile acestor diferite

boale sînt cu desăvîrşire nefolositoare pentru noĭ, dacă ştim, că toate aceste boale aŭ una şi aceĭaşĭ pricină şi că varietatea formelor lor atîrnă numaĭ de varietatea dispoziţieĭ, adică de felul cum e încărcat omul cu materiĭ streine, saŭ de starea luĭ de boală latentă şi cronică.

Nu e o întîmplare, că natura a aşezat în aceeaşĭ parte organele genitale împreună cu organele de secreţie. Organizmul se sileşte neîncetat, de a îndruma către aceste ĭeşirĭ toate produsele secreţieĭ, de aceea aceste organe devin sediul particular al tutulor materiilor streine şi al tutulor depozitelor formate de produsele secreţiuneĭ, lucru ce se observă maĭ ales, foarte desluşit la femeĭe şi e de multă însemnătate în relaţiile sexuale, în timpul cărora aceste substanţe foarte tarĭ trec neapărat în cel-l'alt ins ca o unsoare, din cauza permeabilităţeĭ pieleĭ. Aşa se transmit materiile cele maĭ rele de la femeĭe la bărbat şi vice-versa; cînd bărbatul e maĭ încărcat de cît femeĭa, produsul generator alcătuit din zemurile luĭ se incorporează în femeĭe, influienţează asupra eĭ şi o îmbolnăvesc.

Dar maĭ e şi o altă împrejurare pentru a căruĭ lămurire se cere s'o ĭaŭ maĭ de departe. Instinctul sexual e un fapt cunoscut de toată lumea, totuşĭ el e destul de obscur şi n'a fost nicĭ o dată destul de limpede explicat. Scoala medicală modernă spune puţin lucru despre natura luĭ, spune şi maĭ puţin de aceea ce-l face normal şi tace cu desăvîrşire asupra pricinilor ce-l fac anormal. Cu toate astea, în toate manualele acestea, găsim că după instinctul de conservare, instinctul de propagare e cel maĭ maĭ puternic în corp. E de necrezut şi de mirare, cum se batjocoreşte astăzĭ acest al doilea factor al vieţeĭ noastre, în cît e privit ca ceva ce e în potriva natureĭ şi chiar ca un lucru puţin estetic şi necuviincios în cel din urmă grad. Intocmaĭ ca şi cele-l'alte instincte, instinctul sexual are stadiul săŭ normal, saŭ are un caracter anormal şi morbid pricinuit de o stare de boală,

adică de o simplă încărcare a corpuluĭ cu materiĭ streine. Tocmaĭ în instinctul sexual poate avea cine-va un termometru foarte exact pentru propria-ĭ sănătate, maĭ ales pentru stadiul cronic şi latent al boalelor şi pentru efectul regimuluĭ asupra organismuluĭ. Instinctul sexual nu devine anormal de cît printr'o îndoită apăsare a materiilor streine către căile lor naturale de secreţie, adică printr'o îndoită întărîtare nervoasă pricinuită de încărcarea corpuluĭ cu materiĭ streine. Aceeaşĭ apăsare se exercită şi asupra organelor genitale, aceea ce se manifestă la început printr'un spor al instinctuluĭ sexual, însoţit de o descreştere progresivă a putereĭ generatrice. Un instinct sexual normal lasă pe om cu desăvîrşire liber de orĭ-ce turburărĭ de minte şi de simţurĭ. Normal este acest instinct numaĭ la inşiĭ sănătoşĭ şi normal nu se poate păstra de cît printr'o dietă neexcitantă şi printr'un fel de vieaţă potrivit cu natura; în sfîrşit anormal e instinctul, îndată ce corpul e încărcat cu materiĭ streine saŭ se găseşte într'o stare de boală latentă şi cronică.

Bolnav de organele genitale poate fi decĭ numaĭ acela al căruĭ corp e deja încărcat cu materiĭ streine. Aşa se lămureşte de ce uniĭ se îmbolnăvesc de sculament, şangăr şi sifilis, prin transmiterea viruslui aceste boale, pe cînd alţiĭ, rămîn neatinşĭ. Cunosc cazurĭ în care doĭ oamenĭ aŭ fost expuşĭ la aceeaşĭ primejdie de infecţie şi unul din eĭ s'a îmbolnăvit, pe cînd cel-l'alt a rămas neatins.

Mi s'a întîmplat adesea orĭ cazurĭ cu totul contrariĭ. Mi-aduc aminte de un ast-fel de caz, în care o femeĭe avusese multă vreme raporturĭ sexuale cu un singur om, care ĭarăşĭ n'avusese relaţiĭ sexuale de cît cu această femeĭe. Cînd omul acesta trebui să se ducă în altă parte, urmaşul săŭ luă această femeĭe. De şi s'a dovedit că nicĭ unul nicĭ altul nu fusese bolnav, şi de şi nicĭ unul nicĭ altul nu avusese

alte relaţiĭ sexuale, cel din urmă fu atins în scurtă vreme de sifilis, pe cînd femeia rămase cu desăvîrşire curată.

Materiile streine aşezate în organele genitale sînt direct transmise prin relaţiile sexuale şi lucrează asupra materiilor streine din cea-l'altă persoană, ca drojdia asupra aluatuluĭ, producînd o fermentaţie, maĭ ales cînd se ţine socoteală şi de acţiunea liniştitoare, pe care compensarea magnetizmuluĭ reciproc o exercită în acelaşĭ timp asupra corpuluĭ. Această acţiune dă corpuluĭ o putere de vieaţă, care-l pune în stare, de a se sili să dea afară printr'o criză de curăţire, precum sculamentul, şangărul şi sifilisul, materiile streine ce se găsesc în corp. Aceste fapte explică iarăşĭ cazurile ce se întîmplă aşa de des, cînd un bărbat, care a avut multă vreme relaţiunĭ sexuale regulate cu femeia luĭ se îmbolnăveşte de sifilis, după ce a avut o singură dată contact cu altă femeĭe care trecea de sănătoasă. Relaţiile sexuale ale soţilor n'aveaŭ această acţiune, de oare-ce corpurile lor se compensaseră deja, dar noile relaţiĭ avînd o compensaţie cu totul deosebită, aŭ produs alt efect. Am indicat aceste cazurĭ numaĭ pentru a dovedi în ce fel se nasc boalele organelor genitale şi care e rolul transmitereĭ directe a materiilor infecţioase. Mă voĭ feri de a atinge, într'un fel saŭ altul, partea morală saŭ imorală a relaţiilor sexuale în afară de căsătoriĭ, căcĭ nu mă voĭ ocupa aci de cît de boala, natura, origina şi vindecarea eĭ şi nu voĭ atinge relaţiunile sexuale în afară de căsătoriĭ, de cît dacă va fi de trebuinţă pentru demonstraţiile mele.

Ast-fel ajungem în sfîrşit la încheĭerea că *boalele organelor genitale* nu sînt alt-ceva de cît *crize de vindecare ale corpuluĭ*, prin care acesta se sileşte de a da afară materiile streine. Dacă vrem deci să le vindecăm, trebuĭe *să depărtăm pricina de boală*, încărcarea corpuluĭ cu materiĭ streine, după care cele-l'alte simptome vor dispare de la sine. Trebuĭe să ne ferim de a cădea în greşala, în care cade şcoala

medicală modernă, care se sileşte de a înăbuşi această încercare de vindecare a corpuluĭ prin injecţiĭ, medicamente (otrăvurĭ ne maĭ pomenite, precum mercuriul în feluritele luĭ forme, iodul, iodura de potasiŭ. etc.) Toate acestea nu se fac de cît pe socoteala putereĭ de vieaţă a corpuluĭ, care era înainte destul de puternică, pentru a duce singură la bun capăt această criză de vindecare. Acum după încorporarea otrăvurilor, puterea de vieaţă trebuĭe să lucreze a neutraliza otrava, pentru a păstra organizmul şi ast-fel e împĭedecată în silinţele eĭ de vindecare.

Aceea ce scoala modernă numeşte vindecare, nu este decît o grea vătămare a corpuluĭ, care întrece cu mult starea de boală. Fireşte, ea înbracă o haină înşelătoare şi fără durerĭ, care ascunde adevărata stare, dar care, fiind cronică şi latentă, nu maĭ arată simptomele boalelor organelor genitale de maĭ nainte şi trece în ochiĭ unora drept vindecare.

Am curajul de a respinge asemenea grave greşelĭ ale mult lăudateĭ şcoale medicale şi chiar dacă 'mĭ voĭ face duşmanĭ neîmpăcaţĭ, voĭ merge înainte, întemeiat pe dovezĭ nestrămutate. Să vedem acum aceste dovezĭ.

Am spus maĭ sus, că toate boalele organelor genitale nu sînt de loc vindecate prin medicamente, ci numaĭ înăbuşite şi înrădăcinate şi maĭ adînc în corp şi că această vindecare aparentă nu e de cît înrăutăţirea stăreĭ bolnavuluĭ, lucru ce se manifestă şi maĭ desluşit prin înrăutăţirea stăreĭ generale şi prin descreşterea putereĭ de vieaţă. Dacă izbutim maĭ curînd saŭ maĭ tîrziŭ, poate chiar după cîţĭ-va anĭ, să ridicăm iarăşĭ puterea de vieaţă, nu e cu neputinţă, să ĭese iarăşĭ la iveală toate simptomele de boale înăbuşite, deşi într'o formă maĭ blîndă şi maĭ trecătoare. Aceasta s'a dovedit cu prisos în sutele de cazurĭ din practica mea. Băile mele derivative îngăduie însă, de a înfrîna aşa de mult aceste boale, că ele perd cu desăvîrşire caracterul lor primej-

dios şi turburător, că putem umbla cu ele întocmaĭ ca nişte duşmanĭ învinşĭ, în faţa cărora sîntem superiorĭ. Din nenorocire însă, acest simptom a dat prilejul multora din bolnavĭ, să părăsească înspăĭmîntaţĭ cura mea. Din cine ştie ce consideraţiunĭ nebune şi fricoase, eĭ credeaŭ de cuviinţă să-şĭ jertfească maĭ bine sănătatea lor, de cît să treacă iarăşĭ prin toate boalele lor vechĭ, fiind-că nu cunoşteaŭ nicĭ cursul lor, nicĭ forma blîndă sub care se întorc. Puterea de vieaţă, natura şi condiţiile eĭ, precum şi mijloacele naturale pentru ridicarea şi întărirea eĭ aŭ rămas din nefericire o enigmă pentru scoala medicală modernă. Abea prin aplicarea apeĭ, soareluĭ şi dieteĭ naturale de către oamenĭ streinĭ de medicină şi în sfîrşit prin aplicarea băilor de trunchiŭ cu fricţiunĭ, de şezut cu fricţiunĭ şi prin băile de aburĭ s'a găsit mijlocul de a ridica şi întări iarăşĭ puterea de vieaţă a corpuluĭ, în felul cel maĭ potrivit cu natura.

Metoda mea caracteristică a ajuns, fără voia mea, martorul neîndoĭelnic al neputinţeĭ şcoaleĭ medicale. Am avut la mine sute şi miĭ de aceştĭ bolnavĭ, carĭ după ce aŭ alergat fără succes la toate metodele şcoaleĭ medicale moderne, s'aŭ adresat la mine în ultimul moment şi aŭ ajuns ast-fel după vindecarea lor dovezĭ neîndoelnice de adevărul metodeĭ mele. Ast-fel întemeiat pe dovezĭ nestrămutate, după o practică obositoare de anĭ îndelungaţĭ şi în urma unor studiĭ necontenite, am putut nu numaĭ să arăt greşelile în care cade şcoala medicală modernă, ci să fac cunoscut şi lumeĭ o nouă şi maĭ bună metodă de vindecare, a căreĭ eficacitate o poate proba orĭ-cine, în cazurile de boală.

Metoda mea face să piardă exteriorul spăimîntător al maĭ tuturor boalelor de organe genitale şi maĭ ales al sifilisuluĭ, de care toţĭ se tem, cu drept cuvînt. Pot pretinde fără vanitate, că această boală, incurabilă pentru scoala medicală, poate fi vindecată cu desăvîrşire prin metoda mea ca orĭ-ce altă boală, aşa că nu maĭ poate fi temere de urmările

supărătoare de orĭ-ce fel, ce le-ar putea avea asupra urmașilor. Totușĭ nu pretind, că în toate cazurile, adică orĭ-ce sifilitic poate fi vindecat, dar pretind că sifilisul se poate cu desăvîrșire vindeca, în toate cazurile în care mistuirea bolnavuluĭ se poate îndrepta, chiar dacă pentru acest tratament ar trebui anĭ de zile. Știŭ că sînt cazurĭ de sifilis așa de desperate, că puterea de vieață a bolnavilor e departe de a ajunge pentru o vindecare radicală. Dar în acest caz nevindecarea atîrnă numaĭ de lipsa putereĭ de vieață, adică numaĭ de bolnavĭ.

Toate boalele organelor genitale sînt încă de la apariția lor un semn neîndoelnic de o mare încărcare a corpuluĭ cu materiĭ streine, saŭ cu alte cuvinte ale uneĭ boale, care doarme în corp. Toate boalele organelor genitale nevindecate nu sînt de cît stărĭ preliminare ale altor boale cronice și maĭ grele, care de obiceĭ sînt cunoscute sub numele de asthma, boalele de plămînĭ, oftica, cancerul, boalele de inimă, hidropisia, podagra și altele. Dacă aceste boale nu lovesc în tot-d'auna pe bolnavul însușĭ, ele se răsbună de tratamentul falș, din nenorocire, adese orĭ asupra urmașilor. Multe mame cu desăvîrșire nevinovate, se vaetă desnădăjduite de boalele copiilor lor, maĭ ales de boalele așa de răspîndite de pĭept, oftica, scrofule, rachitism, dar nu știŭ adevărata pricină a acestor boale, fiind-că ele nu se simt vinovate, nu știŭ nimic de boalele secrete ale părinteluĭ și nu cunosc de loc înrîurirea acestor boale asupra urmașilor. «Aŭ mîncat aguridă părințiĭ și copiilor li s'aŭ sterpezit dințiĭ», zice poporul, cu drept cuvînt, căcĭ aceĭ urmașĭ bolnavĭ și slăbănogĭ sînt o oglindă, în care mulțămită noilor mele principiĭ, putem cunoaște și judeca exact starea de sănătate a părinților, în timpul procreăreĭ.

Dacă considerăm mersul boalelor celor maĭ răspîndite ale organelor genitale, precum poala albă și sculamentul, vedem în simptomele lor dovada nestrămutată a teoriilor mele a-

supra materiilor de boală. Corpul dă afară materiile morbide în fermentaţie, numite scurgerĭ, prin ajutorul stăreĭ febrile de inflamaţie locală. Prin acest procedeŭ de frigurĭ şi de fermentaţie, organele din năuntru sînt direct atacate şi umflate, cîtă vreme nu se ia măsurĭ de a face acest proces nevătămător pentru organizm. Atuncĭ acest proces va fi în adevăratul înţeles al cuvîntuluĭ o criză de vindecare pentru corp. Cu cît el dă afară maĭ multe materiĭ, cu atît organizmul se curăţă. Inainte de toate, trebuĭe să înlesnim acest proces de depărtare al materiilor streine, făcîndu-l să fie fără durere, adică să nu turbure corpul şi în acelaşĭ timp să se îndeplinească cît se poate maĭ bine. Prin băile mele derivative, maĭ ales băile de şezut cu fricţiunĭ, se poate ajunge la acest sfîrşit, în modul cel maĭ sigur, bine înţeles că durata vindecăreĭ atîrnă de starea de încărcare a bolnavuluĭ cu materiĭ streine.

E locul să ne amintim încă odată «mijloacele de vindecare» întrebuinţate de ştiinţa medicală în potriva boalelor organelor genitale: injecţiĭ corozive în canal, cu soluţiĭ de plumb, de zinc şi de iodoform, pentru a înăbuşi cu forţa această acţiune aşa de bine-făcătoare a natureĭ. Asta e de ajuns pentru a ne dovedi toată absurditatea acestor leacurĭ şi toate greşelile în care cade şcoala medicală. E de mirare, că nimenĭ nu şĭ-a pus încă întrebarea, unde poate rămîne materia după înăbuşirea scurgereĭ prin medicamente şi care e adevăratul eĭ scop. Se ştie, că natura nu face nimic fără cauze şi scopurĭ bine hotărîte. Actele naturale nu se pot sprijini, de cît numaĭ prin condiţiile de vieaţă potrivite cu natura, iar nu prin mijloace în potriva natureĭ.

Nu e o întîmplare, că ospiciile de nebunĭ şi casele de sănătate, clinicile şi spitalele răsar ca ciupercile. Orĭ-ce om cu judecată nu poate vedea de cît o tristă decădere şi o nenorocită incapacitate a ştiinţeĭ medicale, în creşterea număruluĭ acestor închisorĭ de bolnavĭ. Dacă scoala medicală

ar avea cu adevărat succes şi ar răspîndi sănătatea printre oameni, cea dintîi urmare, ar trebui să fie o descreştere treptată a acestor instituţiĭ.

Inainte de a încheĭa acest capitol, vă voĭ cita cîte-va cazurĭ culese din practica mea. In primul rînd e vorba de un om de vr'o 50 de anĭ, care m'a consultat pentru o boală de inimă. După ce ĭ-am dat sfaturile respective şi după ce a întrebuinţat cura mea timp de 14 zile, s'a dat pe faţă o boală de rinichĭ, pe care o avusese înainte şi după ce s'a vindecat şi aceasta, după alte 14 zile, s'a ivit un sculament de care suferise cu 18 anĭ înainte. Amîndouă boalele se iviseră de rîndul ăsta într'o formă cu mult maĭ blîndă ca înainte; în timp de 8 zile a fost înlăturat şi sculamentul şi starea generală a acestuĭ domn s'a îmbunătăţit în chip uĭmitor. In acelaşĭ timp ĭ-a dispărut cu desăvîrşire şi boala luĭ de inimă. In cursul tratamentuluĭ mĭ-a istorisit bolnavul, cum suferise înainte vreme maĭ întîĭ de sculament şi cum pentru vindecarea luĭ consultase pe ceĭ maĭ celebri profesorĭ. Mijloacele lor, spunea el, n'aŭ rămas fără efect, căcĭ aŭ înlăturat toate simptomele sculamentuluĭ. In urmă, după cîţĭ-va anĭ, a avut încă o dată sculament, dar s'a scăpat iarăşĭ repede de el prin medicamente. Abea după alţĭ doĭ anĭ a fost lovit de o boală de rinichĭ care ĭ-a dat mult de lucru, pînă cînd, în sfîrşit prin consultarea a 8 doctorĭ vestiţĭ, a putut fi înnăbuşită prin medicamente, cel puţin atît, că nu s'aŭ maĭ putut manifesta simptomele turburătoare. Nu mult după aceea, începu boala luĭ de inimă, pentru care nu putuse să găsească nicĭ-un leac şi care ameninţa să dea în idropisie. I-am explicat atuncĭ, cum sculamentul luĭ nu fusese vindecat, ci numaĭ înăbuşit în corp şi cum el devenise ast-fel o stare preliminară a boaleĭ luĭ de rinichĭ de maĭ tîrziŭ şi cum aceasta din urmă fiind iarăşĭ înăbuşită în corp, provocase boala luĭ de inimă, care fără cura mea ar fi sfîrşit în hidropisie. De înlănţuirea acestor simptome

s'a încredințat și el pe deplin, prin cura ce-a făcut. După un tratament de 4 lunĭ, bolnavul a fost cu desăvîrșire vindecat.

Voĭ cita încă un caz de sifilis.

Domnul baron de E. în vîrstă de 47 anĭ, m'a vizitat acum cițĭ-va anĭ în orele mele de consultare și mĭ-a comunicat, că sufere foarte mult de sifilis deja de vr'o 10 anĭ. Mi-a spus că a făcut deja de 4 orĭ cura de unsoare cu mercuriŭ, sfătuit de ceĭ maĭ celebriĭ doctorĭ, că băuse chiar iodură de potasiŭ, dar că totușĭ se iveaŭ iarășĭ simptome sifilitice, maĭ ales rănĭ deschise în gură și pe picioare. Astfel a pĭerdut orĭ-ce încredere în allopatie, cu atît maĭ mult că starea luĭ generală, după tratamentul cu mercuriŭ, nu maĭ erea nicĭ pe jumătate așa de bună ca înainte; că din vremea aceea simte o necontenită greutate în cap și că nu maĭ are memoria limpede de maĭ nainte. Prin știința expresiuneĭ figureĭ stabiliĭ cu siguranță, că sifilisul de maĭ nainte rămăsese neschimbat în corp și că fusese trecut numaĭ într'o stare latentă prin întrebuințarea mercuriuluĭ, că apoĭ bolnavul sufere deja foarte mult de otrăvire cronică prin medicamente. I-am prescris în fie-care zi o baie de trunchiŭ cu fricțiunĭ și două băĭ de șezut cu fricțiunĭ, împreună cu o hrană simplă potrivită cu natura. Succesul a fost minunat, căcĭ deja după o jumătate de an bolnavul se schimbase cu desăvîrșire. In prima linie mistuirea luĭ se îndreptase mult și înfățișarea luĭ erea iarășĭ sănătoasă. Odată cu înlăturarea pricinelor dispăruse orĭ-ce urmă de sifilis, care de acum înainte nu se va maĭ întoarce nicĭ-o dată. Vezĭ alte rapoarte de vindecare, partea IV.

Neputința omuluĭ. (Impotența). Această boală, care se propagă astă-zĭ așa de mult, caracterizează într'un chip bătător la ochĭ degenerarea crescîndă a generațieĭ noastre. Știința medicală n'a fost în stare pînă astă-zĭ să vindece această boală; în fața impotențeĭ ea stă cu mîinile în sîn,

fiind-că nu cunoaşte adevărata eĭ natură. Ea nu ştie că orĭ-ce impotenţă e numaĭ o stare de boală cronică a omuluĭ, provocată numaĭ şi numaĭ de încărcarea corpuluĭ cu materiĭ streine saŭ cu materiĭ de boală. Orĭ-ce impotenţă se poate iarăşĭ vindeca îndată ce izbutim a libera corpul de acea încărcare. Astă-zĭ sîntem în fericita poziţie, întemeiaţĭ pe experienţele şi pe succesele metodeĭ mele de vindecare, nu numaĭ să ajungem acest scop, ci putem spune cu conştiinţa liniştită, că am izbutit deja în foarte multe cazurĭ şi că vom izbuti şi de aci înainte întru cît tratamentul nostru va fi aplicat cu pricepere dreaptă şi cu o energie de fier. Prin înlăturarea cauzeĭ acesteĭ boale se vindecă toate neregularităţile funcţiuneĭ organelor genitale şi prin aceasta cîştigă şi instinctul sexual puterea luĭ normală, aşa că ceĭ vindecaţĭ sînt puşĭ în stare, de a duce viaţa lor sexuală potrivit cu natura. Ştim că principiile morale, cele maĭ solid stabilite, sînt adese orĭ neputincioase, pentru a înlătura neorînduelile sexuale cele maĭ nenaturale şi am mîngăerea, de a fi primit deja mulţumirile cele maĭ călduroase din partea tinerilor şi a oamenilor cu principiĭ morale solide, fiind-că tratamentul meŭ i-a făcut să rupă cu obiceiurile lor nenorocite. (Vezĭ în privinţa asta raporturile de vindecare în partea IV).

Impotenţa la femeĭ, în înţelesul sterlităţeĭ, nu există numaĭ din cauza diformărilor organelor genitale interne, ci se iveşte la ele şi o totală lipsă de simţ a acelor organe. Amănunte asupra sterlităţeĭ se găsesc în partea III în capitolul «boalele de femeĭ.»

Fiind-că instinctul sexual la bărbaţĭ este cu totul alt-fel de cît la femeĭ, impotenţa se manifestă la eĭ în chip deosebit. Dar în tot-d'a-una sînt semne anume hotărîte, pe care le observăm cu anĭ de zile înainte: Un instinct sexual anormal, urcat şi nervos, e provocat numaĭ printr'o boală cronică. La copiĭ şi la persoanele de sex masculin încă

nevîrstnice, instinctul sexual se manifestă printr'o mare iritare, ca o consecinţă a uneĭ inflamaţiĭ cronice, latente, a organelor genitale, de unde izvoreşte astă-zĭ înclinarea aşa de mare şi patima aşa de răspîndită a onanieĭ. La ceĭ vîrstnicĭ acea iritare se manifestă printr'un instinct sexual dus pînă la exces. In acelaşĭ timp observăm o turburare maĭ mult saŭ maĭ puţin mare a spirituluĭ, de oare-ce gîndurile celuĭ în chestie se frămîntă într'un chip cu totul nenatural cu simţurĭ erotice. In tinereţe se iveşte adese-orĭ o anume jenă în faţa femeilor şi a fetelor, care poate degenera, în anumite cazurĭ, chiar pînă la o adevărată spaimă. Ea e legată atuncĭ cu impotenţa şi de fapt vedem astă-zĭ foarte mulţĭ bărbaţĭ bine situaţĭ, care nu se însoară, din pricină că aŭ o anumită jenă în faţa femeeĭ, jenă care nu izvorăşte de cît din impotenţa lor. Cîţĭ tinerĭ ajunşĭ în vîrsta maturităţiĭ nu sînt incapabilĭ de a îndeplini actul sexual într'un chip normal, din cauză că aŭ devenit impotenţĭ în urma onanieĭ! Cîte sinuciderĭ şi cîte încercărĭ de sinucidere se datoresc impotenţeĭ! Ca încheiere voĭ cita următorul caz de un interes general, luat din practica mea.

Acum cîţĭ-va anĭ m'a vizitat un tînăr domn de vr'o 23 de anĭ, moştenitorul uneĭ marĭ averĭ, care făcea onanie din vîrsta de 12 anĭ şi care voia să facă o încercare cu metoda mea, ce'ĭ fusese recomandată cu stăruinţă, spre a'şĭ înfrîna patima luĭ. Zi şi noapte îl chinuia gîndul acesta. Ajunsese aproape incapabil de a învăţa vr'un lucru bun şi se lăsase onanieĭ, cu toate ca se împotrivise din toate puterile luĭ.

Nu găsise pînă aci nicĭ un mijloc de a-l scăpa de această boală; dar nicĭ voinţa luĭ nu maĭ avea atîta putere. De cîte-va orĭ izbutise, cu sforţărĭ extra-ordinare, să biruiască pentru cîte-va lunĭ patima, dar în urmă îmboldit de o apăsare insuportabilă se dăduse eĭ cu maĭ multă furie. Simţea înnăuntrul luĭ o adîncă nemulţumire, se socotea de pri-

sos pe lumea aceasta şi hrănea gîndurĭ de sinucidere. Acum trebuĭa să contracteze o căsătorie dorită de părinţiĭ săĭ, dar n'avea absolut nicĭ o tragere de inimă, căcĭ se simţea impotent, în cel din urmă grad. Işĭ pusese ultima nădejde în metoda mea de vindecare, alt-fel se socotea pĭerdut pentru tot-d'a-una.

Cercetarea stăreĭ sale, prin ştiinţa expresiuneĭ figureĭ, mă făcu să văd, că impotenţa sa se datora uneĭ boale cronice de mistuire şi decĭ cea dintîĭ grije, trebuĭa să fie îndreptarea mistuireĭ. De oare-ce corpul săŭ, într'o vîrstă aşa de tînără, putea să-şĭ recapete prin cură puterea luĭ de vieaţă, i-am dat cele maĭ bune speranţe. Conştiincios şi cu energie a întrebuinţat tratamentul meŭ şi deja dupe cîte-va lunĭ greaua luĭ stare s'a îmbunătăţit mult. Teoria mea a fost dovedită şi aci într'un chip strălucit; băile de trunchĭŭ cu fricţiunĭ şi băile de şezut cu fricţiunĭ, ajutate de o dietă neexcitantă şi potrivită cu natura şi-aŭ făcut efectul lor.

După o cură de 13 lunĭ, *impotenţa* şi *patima onanieĭ* ereaŭ vindecate întocmaĭ pe acelaşĭ drum simplu, pe care aŭ fost vindecate şi alte atîtea boale.

Boalele de beşică şi de rinichĭ. Diabeta (zaharisirea sîngeluĭ). Uremia. Neţinerea uduluĭ. Boalele de ficat. Piatra. Gălbinarea. Boalele de intestine. Asudeala picioarelor. Pecinginea.

S'ar părea nesistematică şi nemetodică înşirarea atîtor boale şi simptome de boale, care n'aŭ pentru profan, la cea dintîĭ privire, nicĭ cea maĭ mică legătură. Aceasta însă e numaĭ în aparenţă. In ochiĭ scoaleĭ medicale ele sînt, bine înţeles, boale cu desăvîrşire separate, care se tratează, bine înţeles, ĭarăşĭ separat, însă sub lupa scrutătoare a noueĭ mele metode de vindecare, toate sînt contopite într'una şi aceeaşĭ pricină, adică toate nu sînt de cît consecinţele acesteĭ cauze, numaĭ că îmbracă o formă corespunzătoare fie-căruĭ caz.

Origina lor se lămureşte iarăşĭ prin îngrămădirea materiilor streine şi anume a acelor materiĭ, care împĭedică funcţionarea normală a rinichilor şi a pĭeleĭ, două organe aşa de însemnate pentru alungarea materiilor netrebuincioase corpuluĭ. Acĭ e la locul luĭ şi capitolul despre naşterea gazelor, ce se ivesc în timpul mistuireĭ.

Prin actul de fermentaţie al mistuireĭ se formează o mare cantitate de gaze şi aceste gaze concurează cu mişcările vermi-forme ale intestinuluĭ, ca să transporte, prin încordarea lor, alimentele în canalul de mistuire. Incordarea acestor gaze

le îngăduie asemenea de a trece de a dreptul în întregul corp şi în sînge, pătrunzînd prin pereţiĭ canaluluĭ de mistuire. Voĭ lămuri lucrul acesta printr'un exemplu. Apa de pe pămînt este restrînsă în anumite mărĭ, bine delimitate, în lacurĭ, bălţĭ şi rîurĭ, care cutreeră ţările ca şi vinele corpuluĭ şi care sînt restrînse în domeniul lor ca şi sîngele şi materiile mistuireĭ,—şi totuşĭ apa, de şi sub formă de gaz, umple întreaga atmosferă şi toate părţile pămîntuluĭ. Acelaşĭ lucru se petrece cu alimentele şi băuturile în corp; ele sînt destinate în aparenţă pentru anumite căĭ şi organe, totuşĭ parte din ele sub formă de gaze umplu întregul corp De aceea alcoolul (berea, vinul, cognacul) se simt numaĭ de cît în întregul corp, maĭ ales în cap, de şi printr'o normală activitate a pieleĭ, parte din gaze sînt date afară ĭarăşĭ sub formă de sudoare saŭ exalaţiĭ. Ele ĭes afară fără sudoare şi în sudoare. Aproape la fie-care om sudoarea aceasta miroase alt-fel. Indată ce e încărcat cu materiĭ streine vechĭ, miroase răŭ; alt-fel o sudoare normală nu e aşa de neplăcută nasuluĭ. Innăuntrul corpuluĭ, gazele sînt de asemenea date afară prin rinichĭ, care le aduce sub o formă lichidă în beşica uduluĭ. Sudoarea şi udul sînt decĭ două secreţiunĭ de aproape aceeaşĭ valoare şi acelaşĭ fel. Indată ce beşica uduluĭ e destul de plină se simte nevoia de a da afară apa *şi această nevoĭe trebuĭe satisfăcută numaĭ de cît,* dacă nu vrem să aducem vătămare corpuluĭ. Acest punct e aşa de însemnat, în cît merită o cercetare maĭ de aproape. Fireşte că în această privinţă se păcătuieşte astă-zĭ foarte mult, maĭ ales acolo unde moravurile moderne nu îngăduĭe satisfacerea imediată a acesteĭ nevoĭ şi de aceea nu e de mirare, că boalele de rinichĭ şi de beşica uduluĭ sînt maĭ curînd saŭ tîrziŭ consecinţele naturale. E o datorie pentru toţĭ părinţiĭ şi învăţătoriĭ să atragă luarea aminte a copiilor asupra consecinţelor vătămătoare, ce izvorăsc din ţinerea uduluĭ şi a scaunuluĭ. In nicĭ un chip nu trebuĭe să îngăduim celor micĭ,

să-şĭ stăpînească aceste trebuinţe dacă nu vrem să provocăm la marea lor putere de vieaţă consecinţe vătămătoare şi foarte primejdioase pentru toată vieaţa. Dacă udul adunat în beşică nu e dat la timp afară, e supus, ca toate cîte sînt în corpul vieţuitor, uneĭ prefacerĭ maĭ departe şi anume se naşte un proces de fermentaţie şi de descompunere. Temperatura în beşică se urcă şi în cele din urmă consecinţa naturală este o evaporare a fluidelor urinare şi o depunere a sărurilor ce se găsesc în ud. Acest act opreşte maĭ întîĭ secreţiunile rinichilor către beşică şi le sileşte să sufere alteraţiunĭ anormale progresive. Cînd cine-va ţine prea multă vreme trebuinţa de a da afară udul saŭ escrementele, pierde această trebuinţă, nu maĭ poate s'o satisfacă maĭ tîrziŭ, saŭ o satisface incomplect. Dar unde a rĕmas urina care pricicinuia această trebuinţă? Ea nu maĭ e în beşică, fiind-că apa, care a rămas, s'a redus cantitativ. Ştim că o parte a urineĭ, în urma procesuluĭ incontinuŭ de prefacere, s'a prefăcut în gaze şi s'a împrăştiat în corpul întreg şi în sînge, întocmaĭ ca şi la actul de mistuire. Materiile, ce nu se pot topi, şi sărurile minerale rămîn în beşică şi în rinichĭ sub forma unor micĭ pĭetricele galbene cristalizate. Dacă observăm acest depozit, într'un vas, printr'un microscop care măreşte de 200 de orĭ, vedem că acest depozit se alcătuieşte din micĭ pĭetricele gălbuĭ de formă cristalină, care privite în parte par gălbuĭ deschise, dar privite în grămadă par roşietice. Dacă se maĭ găsesc şi stărĭ de încărcare specială în beşică, consecinţa acestuĭ act e boala destul de cunoscută:

Piatra, a căreĭ vindecare se descrie amănunţit maĭ la vale. Pietrile acestea se formează numaĭ în împrejurărĭ anormale pentru corp şi în urma uneĭ hrănirĭ împotriva natureĭ. Ele se produc în acelaşĭ fel ca piatra cazanelor în cazanul cu aburĭ, care se formează numaĭ la temperaturĭ urcate şi prin întrebuinţarea apelor minerale, pe cînd prin întrebuinţarea apeĭ de ploae ele se produc mult maĭ greŭ.

Urina reţinută în rinichĭ se evaporează şi cristalele pĭetrelor se grămădesc. Cîtă vreme sînt micĭ ele trec fără greutate în beşică prin canalul uduluĭ, dar cînd ajung maĭ marĭ ele pricinuesc, în trecerea lor prin canalul uduluĭ, acele stărĭ dureroase, care sînt numite colicele de piatră (colice nefretice), fiind-că colţurile ascuţite ale cristalelor irită şi rănesc pereţiĭ canaluluĭ. Acelaşĭ lucru se petrece şi în beşică. Dacă eşirile urineĭ sînt strînse printr'o foarte mare încărcare a pînteceluĭ (stricturile), se întîmplă adese orĭ, că pĭetricelele nu maĭ pot fi date afară cu urina şi atuncĭ se formează în beşică pĭetre maĭ marĭ. Prin învîrtirea necontenită a pĭetrelor în beşică, forma lor se rotunjeşte, dar cînd sînt sparte, suprafaţa lor e tot-d'a-una cristalină.

Nu trebuĭe însă să credem, că pĭetrele se formează de cîte orĭ reţinem prea multă vreme urina; asta e cu desăvîrşire falş. Compoziţia urineĭ e adese-orĭ de aşa fel, că nu se formează absolut nicĭ-o piatră din descompunerea eĭ şi că din potrivă toată materia urineĭ se preface şi se depune în corp ca materiĭ streine. De aci izvorăsc simptomele de boală cele maĭ felurite şi maĭ ales formaţiunea nodurilor descrise la paginile 176—179. Acum cîţĭ-va anĭ am avut în tratamentul meŭ un băiat, care avea tot corpul semănat cu nodurĭ tarĭ de mărimea mazereĭ şi în urma uneĭ răcelĭ nu putuse să ĭese la ud maĭ multe zile. Atuncĭ, după cum mĭ-a istorisit mamă-sa, aŭ apărut de o dată acele nodurĭ, de care ea erea foarte îngrijată. I-am explicat că aceste nodurĭ vor dispare îndată, dacă ele s'aŭ născut numaĭ în urma ţinereĭ uduluĭ şi că grija noastră este de a le preface iarăşĭ în urină. Băiatul începu atuncĭ tratamentul meŭ şi îndată după cele dîntîĭ băĭ de trunchĭ şi de şezut cu fricţiunĭ avu eşirĭ la ud foarte marĭ, care durară maĭ multe zile. Ca prin minune şi spre marea uĭmire a ferericiteĭ sale mame, toate nodurile dispărură. In acest caz nodurile ereaŭ produse din materiile streine născute din prefacerea urineĭ şi pe care

corpul le putuse da afară printr'o ridicare a putereĭ luĭ de vieaţă.

Urdinarea şi încuiarea izvorăsc, după cum am dovedit deja maĭ nainte, dintr'una şi aceeaşĭ pricină: încărcarea corpuluĭ cu materiĭ streine. Acelaşĭ lucru e şi cu eşirea la ud, atîta numaĭ că încuĭarea nu se simte aci direct, ci numaĭ indirect printr'o coloraţie anormală a pieleĭ, roşaţa pieleĭ, pecinginĭ, durerĭ de cap, formaţiunĭ de nodurĭ şi de pĭetre, etc., care formează, ca să zicem aşa, stadiul preliminar al altor boale. Simptomele disinterice ale evacuaţiuneĭ de apă numită:

Diabetă (zaharisirea sîngeluĭ) se simt însă direct. Starea de inflamaţie pricinuită de marea căldură din năuntru şi din care rezultă şi setea chinuitoare a celor atinşĭ de diabetă, nu provoacă nicĭ încuiare, nicĭ nodurĭ, nicĭ formaţiunĭ de pietre, ci o prea repede alungare a materiilor şi a zemurilor descompuse, aşa că urina ese din corp într'o stare de fermentaţie bolnavă şi zaharisită. Piatra şi diabeta sînt după natura lor una şi aceiaşĭ boală şi se deosebesc numaĭ în simptomele lor exterioare. Dovada afirmărilor mele nu se poate avea de cît prin vindecările numeroase ce le am obţinut în practica mea. Tocmaĭ pentru ceĭ atinşĭ de diabetă, băile mele derivative sînt de mare preţ. Ele răcoresc frigurile din năuntru şi potolesc ast-fel setea bolnăvicioasă.

Piatra şi diabeta sînt vindecate în acelaşĭ fel cu procedeul meŭ prin înlăturarea pricineĭ, care le-a dat naştere. Piatra să sfăramă şi se face gris mărunt, în care formă e dată de obiceĭ afară împreună cu udul. E foarte bătător la ochĭ, la tratamentul boalelor de pieatră, că tocmaĭ în timpul întrebuinţăreĭ băilor mele derivative, bolnaviĭ simt nevoia, de a eşi foarte mult la ud. Lămurirea este foarte simplă. Materia streină, ce se evaporase înainte, şi care acum s'a prefăcut în ud, e readusă iarăşĭ din întregul corp pe acelaşĭ drum şi e dată afară sub formă de urină. Am avut bolnavĭ, care multă

vreme n'aŭ putut eşi regulat la ud de cît în timpul băeĭ şi la care regulata funcţionare a beşiceĭ s'a ivit maĭ tîrziŭ puţin cîte puţin, treptat cu înlăturarea pricineĭ de boală.

Că omul poate îmbătrîni cu boala de piatră, ne-a dovedit-o împăratul Germanieĭ, Wilhelm I. Cu toată boala luĭ gravă de beşică şi de piatră, el totuşĭ a atins vîrsta de 90 de anĭ. Aceasta a provenit din încărcarea foarte favorabilă a augustuluĭ răposat. La urmaşul săŭ, răpit aşa de timpuriŭ, împăratul Friederich, boala aceasta s'a ivit într'o formă cu mult maĭ răutăcioasă. Dacă cine-va nu pricepe, cum de e cu putinţă la o ast-fel de grea boală, să se poată atinge o vîrstă aşa de înaintată, îĭ dăm ca lămurire următoarea comparaţie. Să ne închipuim o grea furtună, care trece peste o pădure şi păstrează pe toată întinderea pădureĭ aceeaşĭ furie ; cu toate că puterea eĭ va fi egală în toate părţile, vom vedea însă uniĭ copacĭ dezrădăcinaţĭ, pe cînd alţiĭ vor rămîne în picioare. Toţĭ copaciĭ aŭ îndurat furia vîntuluĭ, dar nu toţĭ aŭ fost îngenunchiaţĭ de el. Acelaşĭ lucru se petrece şi cu boalele acute. Acestea trec peste omenire, ating pe mulţĭ inşĭ din ea, seceră pe uniĭ şi lasă pe alţiĭ, tot aşa de atinşĭ, să trăĭască liniştiţĭ maĭ departe.

Uremia este o stare, în care stofele urinare se găsesc în sînge şi în corpul întreg. Boala aceasta este, în cele maĭ multe cazurĭ, un tovarăş al boalelor de beşică şi de piatră. Pentru ceĭ iniţiaţĭ în ştiinţa expresiuneĭ figureĭ, boala aceasta nu rămîne ascunsă, chiar din primele momente, cînd însăşĭ bolnavul n'are cea maĭ mică idee. Nu există alt mijloc, care să cureţe aşa de repede sîngele şi întregul corp, pe din năuntru, de aceste materiĭ, de cît băile mele derivative.

Neţinerea uduluĭ este şi ea o încărcare a pînteceluĭ cu materiĭ streine. De obiceĭ se formează în beşică o fistulă, prin care udul picură, fără voie, afară. Acest simptom trebuĭe atribuit, aproape fără excepţie, altor boale de maĭ na-

inte nevindecate, înăbuşite în corp prin medicamente saŭ prin alt tratament înpotriva natureĭ. Vezĭ în privinţa asta şi raporturile de vindecare, partea IV.

Atît acest simptom de boală cît şi:

Fistulele din intestine aŭ fost vindecate radical în practica mea, de multe orĭ în scurtă vreme, adese-orĭ în cîte-va zile saŭ săptămînĭ. A fost nevoĭe de o cură maĭ lungă, numaĭ în unele cazurĭ, cînd boalele acestea ajunseseră foarte cronice şi adîncĭ şi cînd corpul fusese tratat şi vătămat foarte răŭ cu medicamente.

Catarul de beşică este întru cît-va numaĭ un stadiŭ preliminar acut al unor grave boale de beşică şi de piatră; o stare de inflamaţie critică a beşiceĭ şi a canaluluĭ uduluĭ, întovărăşită cu durerĭ în timpul uduluĭ. Boala aceasta, ca toate stările febrile acute, se poate înlătura foarte uşor prin metoda mea, fiind-că pricina eĭ este aceeaşĭ ca la toate cele-l'alte boale.

Aşa, am fost chemat acum cît-va timp de un bolnav, care suferea deja de 14 zile de un catar de beşică. Glandula organuluĭ genital erea foarte umflată şi bolnavul nu putea eşi la ud de cît cu durerĭ îngrozitoare. Din zece în zece minute se iveaŭ convulsiunĭ foarte dureroase de beşică. Fiind-că în cele din urmă zile, bolnavul eşea la ud din ce în ce maĭ greŭ şi maĭ cu durerĭ, doctorul care-l trata, voi a 14-a zi să scoată udul cu ajutorul sondeĭ, lucru ce erea aşa de dureros şi impracticabil, din cauza umflătureĭ glanduleĭ, că doctorul propuse bolnavuluĭ să-l cloroformizeze. Acesta însă nu voi cu nicĭ un chip şi în aceeaşĭ seară mă chemă pe mine. Deja la cea dintîĭ baĭe cu fricţiunĭ încetară crampele de beşică, ce se iveaŭ înainte la fie-care zece minute şi chiar după o jumătate de ceas de baĭe bolnavul putu să ĭese la ud fără durerĭ; iar după o baĭe de treĭ sferturĭ de ceas se culcă în pat. Noaptea avu foarte marĭ sudorĭ şi eşi necontenit la ud, chiar în timpul nopţeĭ, însă

fără durerĭ. Ast-fel catarul de beşică fu vindecat în cîte-va zile.

Boalele de ficat, boalele de fiere, gălbinarea se ivesc, maĭ cu seamă, cînd corpul e încărcat în partea dreaptă cu materiĭ streine, de oare-ce ficatul e maĭ mult de partea dreaptă a corpuluĭ. Fierea secretată de ficat se goleşte, după cum se ştie, din beşica fiereĭ în duodenum (maţele cele subţirĭ) şi slujeşte pentru a micşora fermentaţia actuluĭ de mistuire. Pretutindenĭ unde grămădirea materiilor de partea dreaptă a corpuluĭ încarcă ficatul şi îl împiedică în secreţiunile luĭ normale, am observat o sudoare cu totul deosebită, de aceea din încărcarea de partea stîngă. Ast-fel se nasc după starea de încărcare, pĭetrile fĭeroase şi întărirea ficatuluĭ. Toţĭ bolnaviĭ aceştia asudă foarte uşor şi sudoarea lor are adese-orĭ un miros urît, bolnăvicios. Bolnaviĭ aceştia suferă maĭ cu deosebire şi de *asudeala picioarelor*. Evaporarea, descompunerea, fermentaţia secreţiunilor ficatuluĭ, se pot cunoaşte foarte desluşit după culoarea închisă a pieleĭ, cunoscutele pete de ficat şi poate duce de multe-orĭ la gălbinare. (Vezĭ raporturile de vindecare în partea IV.) Am observat la tratarea acestor boale, că prin procedeul meŭ se obţine o vindecare foarte repede, care stă în legătură tocmaĭ cu încărcarea din partea dreaptă. La asemenea stărĭ de încărcare metoda mea săvîrşeşte adevărate minunĭ.

Asudeala picioarelor. După cum se vede din pasajul precedent, această boală e în strînsă legătură cu boalele de ficat şi se iveşte, după cîte am observat eŭ, numaĭ în tovăraşia acestora din urmă, aşa că asudeala picioarelor ne arată cu anĭ de zile înainte o stare de încărcare ce se dezvoltă în partea dreaptă. In stadiile înaintate ale boalelor de ficat şi de fiere, asudeala picioarelor încetează de multe orĭ. Starea bolnavuluĭ devine din ce în ce maĭ rea, fiind-că toate materiile bolnave şi împuţite ce eşeaŭ prin sudoarea picioarelor, rămîn în corp şi inlesnesc acum boale şi maĭ grele,

precum pecingine, cancer, etc., toate boale ce se pot vindeca cu mult maĭ greŭ şi în mult maĭ multă vreme. A voi să înăbuşim asudeala picioarelor prin medicamente, precum acidul cromic, insemnează a vătăma foarte mult sănătatea celuĭ în chestie. Urmările rele ale acesteĭ tratărĭ medicale se ivesc abea după cîtă-va vreme, adese-orĭ după anĭ de zile şi sfîrşesc prin a provoca o boală cu mult maĭ grea. A voi să înăbuşim asudeala picioarelor prin medicamente, e tot aşa cum aĭ voi să astupĭ canalul strîngător al unuĭ mare oraş, pentru a depărta mirosul urît ce se degajează, acolo unde se sfîrşeşte. E adevărat că s'ar stărpi mirosul urît la extremitatea mareluĭ canal, dar s'ar crea o stare cu mult maĭ primejdioasă pentru întregul oraş, care s'ar pierde în curînd în propriile luĭ necurăţeniĭ.

E foarte regretabil, că administraţia militară, foarte supusă prescripţiilor scoaleĭ medicale, care nu cunoaşte încă natura acestor simptome de boală, recomandă tuturor soldaţilor întrebuinţarea aciduluĭ cromic, salicil, saŭ prafurĭ, în contra asudeleĭ picioarelor. Previŭ cu tot dinadinsul pe ceĭ interesaţĭ, în potriva acestor medicamente dezastroase. Prin metoda mea dispar numaĭ de cît simptomele neplăcute ale asudeleĭ picioarelor, fiind-că ea înlătură cu uşurinţă pricina acesteĭ boale.

Pecinginĭ şi boale de piele. De multe orĭ origina lor nu e alta de cît un stadiŭ maĭ depărtat al asudeleĭ picioarelor, al activităţeĭ pieleĭ, saŭ altor boale înăbuşite.

Sînt pecinginĭ uscate şi pecinginĭ umede. Pecinginile uscate sînt maĭ grele de vindecat de cît cele umede. (Vezĭ rapoartele de vindecare în partea IV.) La copiĭ se ivesc adese-orĭ pecinginĭ, care izvorăsc din aceeaşĭ pricină. Fie din tr'o încărcare moştenită, fie chiar direct din înăbuşirea boalelor de copiĭ, fie chiar din altoire, pecinginile sînt tot-d'auna stadiĭ deja maĭ înaintate ale uneĭ încarcărĭ oare-cum grele.

Boalele de inimă şi idropisia.

Omenirea suferindă are de luptat cu un şir de boale de inimă, pentru a căror vindecare scoala medicală modernă împărtăşeşte cele maĭ deosebite prescripţiĭ, după forma sub care se deosebesc aceste boale. Ele se clasifică în boale organice de inimă şi de supapa inimeĭ şi de simptome de inimă, care atîrnă de cauze maĭ mult trecătoare. Acela însă, care urmăreşte pricinele boalelor de inimă şi caută explicarea lor în procedeurĭ naturale, va ajunge şi aci fără îndoială la încredinţarea, că încărcarea inimeĭ cu materiĭ streine e izvorul tuturor boalelor de inimă şi că decĭ o împărţire a boalelor în diferite felurĭ e cu desăvîrşire nefolositoare. Numaĭ de starea organuluĭ inimeĭ însăşĭ, numaĭ de destoinicia eĭ maĭ mult saŭ maĭ puţin mare, de a se împotrivi influenţelor vătămătoare, atîrnă gravitatea fie-căruĭ caz de boală. Dacă, de pildă, e o încărcare în partea stîngă, boalele de inimă aŭ un drum cu mult maĭ mare de dezvoltare de cît în cazul contrariu. Dacă inima e maĭ slabă în comparaţie cu cele-l'alte organe, lucru ce se poate întîmpla în urma uneĭ dispoziţiĭ ereditare, materiile streine întîmpină maĭ puţină rezistenţă în inimă de cît în cele-l'alte organe.

Simptomele generale de încărcare se arată şi la încărcarea inimeĭ. Nu numaĭ părţile corpuluĭ înconjurătoare dovedesc o încărcare sporită cu materiĭ streine, adese orĭ în formă de îngrăşare, dar chiar şi muşchiĭ inimeĭ sînt adese orĭ aşa de pătrunşĭ de materiile streine şi oare cum umflaţĭ, că func-

ţiunea lor normală e cu neputinţă. Nu e de trebuinţă numaĭ de cît în toate cazurile, ca întinderea muşchilor inimeĭ să devie maĭ mare; încărcarea ţesăturilor muşchiulare se face adese orĭ printr'un spor de încordare şi de întărire. In această stare muşchiĭ înşişĭ ajung incapabilĭ de a maĭ funcţiona. Toată lumea ştie, că încordarea şi apăsarea pieleĭ umflate împiedică şi opreşte libera funcţionare a întreguluĭ corp. Această încărcare a muşchilor se observă şi la inimă printr'o activitate neregulată a acestuĭ organ. Indată ce se cere inimeĭ un spor de activitate, cum de pildă, într'o spaimă saŭ într'alt eveniment neaşteptat şi emoţionant, precum şi într'un spor de activitate a corpuluĭ, cu alte cuvinte în cazurĭ, în care se produce un spor de circulaţie a sîngeluĭ de inimă, simţim numaĭ de cît foarte desluşit, că organul acesta nu maĭ poate îndeplini cu desăvîrşire funcţiunea luĭ. Atuncĭ se ivesc *bătăĭ de inimă, spaime, năvălirĭ de sînge, paralizie, respiraţie îngreunată,* etc. In general nu se simte nicĭ-o durere, ci numaĭ o senzaţie neplăcută şi o apăsare necontenită saŭ numaĭ vremelnică, saŭ în sfîrşit se simte, că se găseşte în inimă saŭ în vecinătatea eĭ ceva ce n'ar trebui să fie.

In acelaşĭ fel se produc turburările funcţionăreĭ supapelor inimeĭ. Aceste apendice de piele nu maĭ pot îndeplini cum trebuĭe funcţiunile lor de uşierĭ, îndată ce ele aŭ atins un anume grad de încărcare, fiind-că suprafeţele lor sînt aşa de diformate prin grămădirea materiilor streine, că ele nu se maĭ potrivesc pe deschizăturile inimeĭ. Dar defectul supapelor inimeĭ se maĭ poate produce şi printr'o transformare a suprafeţelor, deschizăturilor inimeĭ; cauza este aceeaşĭ în amîndouă cazurile.

Cît priveşte boalele nervoase ale inimeĭ le-aş putea numi o «invenţie» cu totul remarcabilă. După cum am explicat destul de lămurit, în capitolul asupra boalelor de nervĭ, ştiţĭ că nicĭ-un organ nu poate fi bolnav, fără ca nerviĭ să

nu fie şi eĭ bolnavĭ. Numaĭ acela care nu cunoaşte de loc natura şi legile eĭ, maĭ poate crede, că nerviĭ rămîn cu desăvîrşire sănătoşĭ şi că numaĭ cutare organ se îmbolnăveşte, saŭ că întregul corp e sănătos tun, numaĭ nerviĭ nu. După mine părerea aceasta şi-a trăit traiul. Ştim astă-zĭ în modul cel maĭ sigur, că toate boalele de inimă, cele maĭ felurite, cu toate sutele lor de denumirĭ, cu toate aspectele lor deosebite şi cu toate simptomele lor exterioare felurite, nu aŭ de cît una şi aceeaşĭ origină, întocmaĭ ca şi diferitele florĭ şi plante dintr'o cîmpie, că naşterea lor trebuïe atribuită uneĭ cauze comune, adică încărcarea corpuluĭ cu materiĭ streine.

Aci aş voi să spun cîte-va cuvinte asupra ivireĭ idropisieĭ. La o încărcare în partea stîngă, ce se iveşte adese orĭ în legătură cu o boală de inimă, se poate spune cu siguranţă, că boala de inimă e în cele maĭ multe cazurĭ un stadiŭ preliminar al idropisieĭ. Aceasta din urmă e însă în tot-d'a-una cel din urmă stadiŭ al altor boale nevindecate. Aflarea materiilor streine la idropisie va putea fi înţeleasă de orĭ-cine, fără alte comentariĭ, căcĭ apa aşa cum se arată în corp la idropisie este produsul, de natură cu desăvîrşire străină, al unuĭ corp bolnav. De aci reïese cît se poate de lămurit, că în cazul acesta corpul nu e în stare nicĭ să producă un sînge normal, nicĭ să cureţe în destul sîngele ce există. Ce urmează de aci? Lichidele ce formează sîngele se descompun din ce în ce maĭ mult sub influenţa materiilor streine şi îşĭ pĭerdea forma lor. La nicĭ-o altă boală nu se poate observa aşa de desluşit, ca la idropisie, procesul naştereĭ şi descompunereĭ materiilor streine în corp precum şi transformările lor. Acum cîtă-va vreme m'a consultat unul din aceĭ bolnavĭ de idropisie, al căruĭ corp erea aşa de plin cu apă, că semăna cu un burduf de cauciuc umflat. Apăsarea din năuntru a apeĭ erea aşa de puternică, că apa curgea neîncetat prin pielea picioarelor şi pretutindenĭ, unde se a-

şeza bolnavul lăsa dupe el urme de apă. Dar iată ce erea maĭ remarcabil în starea sa: bolnavul, de meserie vînzător de unt, mîncase în toate zilele foarte mult unt. Apa dată afară prin pielea picioarelor mirosea aşa de mult a unt, că numaĭ erea chip să te îndoeştĭ de origina eĭ. Cantităţile de unt mîncate înainte vreme în fie-care zi, fără nicĭ-un alt adaos de hrană, ca pîinea etc., nu fuseseră în destul de mistuite de stomacul luĭ; untul se grămădise din ce în ce maĭ mult în corp şi devenise o materie streină şi încărcase la început partea stîngă, pe care negustorul de unt avea obiceĭul să doarmă. In cele din urmă se iviră depozite de grăsime în inimă şi împrejurul eĭ precum şi în corpul întreg. Din cauza aceasta izvorîse o boală de inimă, care dura de multă vreme. In cele din urmă materiile streine trecură maĭ departe într'o altă stare de descompunere şi se iviră sub forma apeĭ.

Boala de inimă a acestuĭ om trecuse prin toate treptele şi prin toate fazele. La început fusese numită bătaie de inimă, apoĭ boală nervoasă de inimă, după aceea îngrăşare de inimă şi la aceasta se adăogase în sfîrşit şi un defect al supapelor inimeĭ. In urmă se ivi idropisia de inimă care sfîrşi printr'o idropisie generală. Bolnavul întrebuinţase toate mijloacele de vindecare şi veni în cele din urmă şi la mine, cînd din nefericire erea prea tîrziŭ, pentru a intrebuinţa cura mea. De alt-mintrelĭ erea deja incapabil de a o maĭ putea face. Fusese îndopat cu tot felul de doctoriĭ şi de otrăvurĭ şi fie-care stadiu al boaleĭ sale primise un nume şi un leac deosebit.

Pricina formăreĭ apeĭ în corp este o anume stare de cangrenizare în pîntece, pe care bolnavul de multe orĭ nicĭ nu o simte, fiind-că e latentă, numaĭ apa ce-ĭ pricinueşte respiraţia greoaie şi apăsarea inimeĭ îl jenează. Dacă corpul începe însă să lucreze în potriva boaleĭ şi dacă puterea luĭ de vieaţă maĭ poate fi intărîtată, atuncĭ se iveşte în formă acută şi

starea de inflamaţie cangrenoasă, ce fusese pînă aci cronică, ascunsă. Dacă starea bolnavuluĭ e deja foarte înaintată, cangrena aceasta îl slăbeşte aşa de mult înăuntru că o vindecare desăvîrşită nu maĭ e cu putinţă: el arde pe din năuntru. Dacă puterea de vieaţă este însă destul de tare, pentru a stăpîni boala, ea poate izbuti să tragă afară din corp acea mare inflamaţie. Pentru o maĭ bună pricepere vă voĭ aduce două cazurĭ culese din practica mea:

Dintr'o ţară depărtată, mă vizită într'o zi un domn, care suferea deja de anĭ de zile de idropisie şi care nu se putea vindeca pe cale alopatică. Picioarele eraŭ de două orĭ umflate de apă, tot aşa şi pîntecele. Cu toate că bolnavul se văeta de respirare grea, cînd şedea culcat, şi de greutate în picioare totuşĭ putea să umble destul de bine. Iĭ explicaĭ că starea luĭ era deja foarte înaintată, pentru a maĭ putea fi vindecată şi de aceea îl sfătuiĭ, că ar face bine, dacă nicĭ n'ar începe cura mea. Bolnavul stărui însă, în ideea de a face cura şi aşa o începu plin de cele maĭ frumoase speranţe, cu toată împotrivirea mea.

In contra tuturor aşteptărilor, lucrul merse bine în cele dintîĭ două săptămînĭ. Sudoarea îmbelşugată şi eşirĭ afară foarte marĭ, înlăturaseră într'adevăr uĭmitor de repede apa, aşa că bolnavul erea în culmea fericireĭ. Pînă acum corpul luĭ dăduse afară numaĭ produsul boaleĭ, adică apa; pe cînd de aci nainte erea vorba, de a înlătura pricina *formăreĭ apeĭ*. Această pricină erea însă cangrena internă, pînă aci ascunsă. Corpul nu putuse aduce vindecare de cît pe o singură cale, prefăcînd cangrena rece şi ascunsă într'o cangrenă aprinsă, acută. Dacă corpul maĭ are încă puterea de vieaţă trebuincioasă, el poate da afară, în această criză de transformare, materiile streine ce pricinuesc această stare, după care urmează vindecarea. In cel-alt caz corpul arde şi se mistuie înăuntru. La bolnavul meŭ s'a întîmplat, după cum prevăzusem, cel din urmă caz. In a treia săptămînă începu

prefacerea cangreneĭ latente în piciorul drept, care ast-feĭ se inflamă din ce în ce maĭ mult, pînă cînd în cele din urmă se formă o rană deschisă de la degete pînă în mijlocul flueruluĭ, care deja a doua zi căpătă o înfăţişare cu desăvîrşire neagră. Cangrena care fusese pînă aci ascunsă înăuntru, a fost scoasă ast-fel afară, ceea-ce fireşte, pricinuia bolnavuluĭ durerĭ marĭ. In a patra săptămînă, partea neagră a raneĭ se acoperi de o pĭele groasă şi rana începu ĭarăşĭ să se vindece. Acuma însă căldura omuluĭ, încă destul de corpolent, creştea din zi în zi şi aceasta erea un semn sigur de prefacerea maĭ departe a cangreneĭ ascunse, ce se găsea în pîntece. O sete chinuitoare a fost cea dintîĭ urmare. Cu toată înlăturarea aceleĭ marĭ căldurĭ, bolnavul n'a putut deveni stăpîn pe cancer şi slăbiciunea luĭ creştea din ce în ce. Puterea de a face baĭe se slăbi curînd şi aşa în a 29-a zi bolnavul pierdu cunoştinţa, iar în a 30-a muri. Numaĭ în urma mareĭ căldurĭ din năuntru fusese răpus bolnavul acesta.

Voĭ cita un alt raport de vindecare, care însă a avut un rezultat foarte favorabil. E vorba de un bolnav, care erea de multă vreme foarte idropicos, dar care din fericire, prin tratamentul său homeopatic luase puţine medicamente. In timp de 3 săptămînĭ, prin aplicarea tratamentuluĭ meŭ, pierdu toată apa, după care în a patra săptămînă se ivi înăuntru o căldură mare, întovărăşită de simptome foarte caracteristice. In a doua zi, din a patra săptămînă, începură nişte eşirĭ afară negre ca cărbunele şi cu un miros pestilenţial, cu simptome de holeră şi de diaree. Aceste eşirĭ afară durară 3 zile. Nimenea din aĭ caseĭ nu putea să'şĭ lămurească acest fapt şi toţĭ ereaŭ, cu atît maĭ mult îngrijaţĭ, cu cît bolnavul luase foarte puţină hrană. Femeia bolnavuluĭ veni foarte îngrijată la mine, aducîndu-mĭ această veste. I-am explicat, că bărbatul eĭ e scăpat, fiind-că prin această criză, corpul săŭ nu numaĭ că a prefăcut cangrena

rece şi ascunsă din năuntru, ci a dat afară chiar materiile streine, ce se găseaŭ în corp de anĭ de zile şi care ereaŭ pricina boaleĭ. In urma acesteĭ crize, bolnavul erea foarte o-bosit şi peste măsură de slab, însă după cît-va timp începu să se întremeze din zi în zi. Astă-zĭ e tot aşa de sănătos ca acum 20 de anĭ şi nu s'a maĭ arătat nicĭ urmă de apă. In cazul acesta corpul putuse rezista cu succes la prefacerea cangreneĭ recĭ şi ascunse.

Toate boalele de inimă şi idropisia aŭ aşa dar după cîte am văzut aceeaşĭ pricină ca toate cele-l'alte boale şi să-mĭ fie îngăduit, a maĭ adaoga cîte-va cuvinte asupra moduluĭ de vindecare a acestor două simptome de boală. Dacă izbutim să ridicăm încărcarea, amîndouă boalele sînt înlăturate. Boalele de inimă coprind în sine, în cele maĭ multe cazurĭ, o încărcare a corpuluĭ de partea stîngă, după cum am arătat deja la începutul acestuĭ capitol. Toate stările de încărcare din partea stîngă sînt însă, după cum am observat în deajuns în practica mea, cu mult maĭ grele de înlăturat, de cît cele din partea dreaptă; în or-ce caz depărtarea lor cere maĭ mult timp. De asemenea ceĭ încărcaţĭ de partea stîngă asudă cu mult maĭ greŭ, de cît ceĭ încărcaţĭ de partea dreaptă. *Idropisia se poate cu adevărat vindeca*, numaĭ atuncĭ cînd bolnavul respectiv, aplicînd riguros tratamentul meŭ, izbuteşte *să asude în părţile atinse de idropisie*. Numaĭ atuncĭ e cu putinţă ca apa şi cele-l'alte materiĭ streine să fie date afară şi o mistuire normală să ĭea ĭarăşĭ loc. Idropisia însă nu se maĭ poate vindeca, dacă puterea de vieaţă a corpuluĭ e aşa de restrînsă, că nu maĭ ajunge, pentru alungarea materiilor streine; în cazul acesta nicĭ mistuirea nu maĭ poate fi ridicată în chip durabil.

Aci trebuĭe să atrag ĭarăşĭ luarea aminte asupra noueĭ mele diagnoze: ştiinţa expresiuneĭ figureĭ; ea ne dă un mijloc sigur, de a observa cu multă vreme înainte apropierea idropisieĭ. Intemeiaţĭ pe această nouă ştiinţă, numaĭ

avem nevoie să aşteptăm, pînă cînd boalele aŭ înaintat aşa de mult, în cît trec de nevindecabile, ci putem începe deja în acel crîmpeĭ de vreme, cu o cură stăruitoare, căcĭ stadiul de boală ne îngăduĭe atuncĭ o vindecare maĭ uşoară şi maĭ desăvîrşită.

Dreptatea celor spuse maĭ sus nu se poate dovedi de cît ĭarăşĭ prin practică şi de aceea citez încă următorul caz interesant, de grea boală de inimă legată cu idropisie şi lepră.

Acest caz priveşte pe un domn I. F. R. din Batavia insula Iava, care făcea de 24 de anĭ negoţ, de export şi care în timpul acesta s'a bucurat, după părerea luĭ, de o sănătate mulţămitoare de şi îl chinuiaŭ din cînd în cînd frigurĭ, durerĭ de ochĭ şi rănĭ la picioare. Pentru noĭ aceste simptome sînt în deajuns, pentru a ne spune că corpul nu erea sănătos, ci foarte încărcat cu materiĭ streine, care se depuneaŭ cînd într'o parte cînd în altă parte a corpuluĭ şi care în căldura tropicală de acolo intraŭ în fermentaţie maĭ uşor de cît în clima noastră temperată, adică provoca o stare de boală acută. Pentru adevărul acestor afirmărĭ ne dă o strălucită dovadă însă-şĭ mersul maĭ departe al acestuĭ simptom de boală cu desăvîrşire interesant. In Noembrie 1879 domnul R. avusese o umflătură tare la ceafă lîngă urechea stîngă, ale căreĭ materiĭ streine fuseră înăbuşite şi împinse ĭarăşĭ în corp prin otrăvurile medicale; în cele din urmă însă se arată sub o altă formă, de oare-ce un deget i se umflă foarte mult şi cînd sparse, curse atîta materie, în cît chiar o bucăţică de os fu dată afară de abces. Abea se vindecase degetul şi se porni o mare scurgere de sînge prin intestine. Iarăşĭ un semn sigur, că înăuntrul corpuluĭ nodurile hemoroidale începuseră a se topi. Nu trecu multă vreme şi se născu o rană deschisă la piciorul stîng, care rămase multă vreme deschisă şi dete în copt.

Răceala mîinilor şi a picioarelor, sudoarea rece, foarte dese atacurĭ de frigurĭ, pe care le avea permanent domnul

R. ereaŭ simptome, care arătaŭ o pricină maĭ adîncă de boală. In Februarie 1882, se iviră nişte frigurĭ puternice, care după ce durară maĭ multe zile, ajunseră în urmă aşa de primejdioase, că medicul săŭ de casă, care lua boala drept lepră, îl sfătui cu multă stăruinţă să întreprindă o călătorie în Europa. Aşa plecă domnul R. din Batavia, la 13 Aprilie 1882 şi odată ajuns în Europa, consultă pe profesorul J. în Basel, care constatînd aprinderea sîngeluĭ, îl trimise la Băile Krankenheil bei Tölz în Bavaria de sus şi îĭ dete o recomandaţie către doctorul de acolo. In timpul cureĭ de acolo, domnul R. se pomeni pe braţul drept cu o pată roşie care cu toată frecarea cu sublimat nu dispăru. Deşi după terminarea acesteĭ curĭ, domnul R. se simţea ceva maĭ bine dispus şi maĭ elastic, totuşĭ în toamnă se iviră maĭ multe pete roşiĭ pe corp. Starea cronică de frigurĭ fu decĭ şi maĭ mare. In Aprilie 1883, se reîntoarse iarăşĭ în Iava şi acolo prin sudorile calde produse de clima tropicală pĭerdu petele roşiĭ. Sosit în Batavia în Maĭ se ivi în curînd o boală de inimă, legată cu frigurĭ puternice, aşa că el recurse din nou la căutarea medicală şi în cele din urmă în Maĭ 1885, trebui să se întoarcă iarăşĭ în Europa, maĭ multă vreme, pentru cură.

Aşa dar tratamentul în băile Krankenheil nu dăduse afară din corp cîtuşĭ de puţin pricina de boală a domnuluĭ R. şi dovada despre asta e noua izbucnire de boală după întoarcerea luĭ în patrie. Prin şederea sa în clima maĭ răcoroasă a Europeĭ starea luĭ de boală intrase într'un stadiŭ latent şi cronic, care se simţea maĭ puţin şi provoca maĭ rar stărĭ acute, dar care pe dată ce se găsea în căldura tropicală, devenea din noŭ acută. Doctorul săŭ credea, fireşte, că acea îmbunătăţire aparentă a stăreĭ sale pricinuită de schimbarea climeĭ e o vindecare mulţămitoare, faţă de împrejurărĭ.

După reîntoarcerea luĭ în Europa. domnul R. se stabili

în Freiburg, în Baden şi trăi întocmaĭ după cum îĭ prescria cura, ordonată de doctorul săŭ de casă şi de doctorul N. consilier al Curţeĭ. In toamnă se iviră iarăşĭ petele roşiĭ peste tot corpul şi astea cu mult maĭ puternice de cît în anul 1882, o dovadă sigură că încărcarea corpuluĭ sporise. De oare-ce aceste pete roşiĭ păreaŭ o enigmă doctorilor care-l trataŭ şi care nu cunoşteaŭ nicĭ natura acesteĭ erupţiĭ de piele, asemănătoare cu scarlatina, nicĭ cele-l'alte simptome de boală, declarară Domnuluĭ R. că numaĭ natura poate să-l vindece. O vizită în Soolbad Rheinfelden, pe care a făcut-o bolnavul în anul 1886, după îndemnul acelor medicĭ, avu urmărĭ cît se poate de rele. Boala ajunse din ce în ce ĭarăşĭ cronică. Pe lîngă toate astea suferinţele corporale influenţaŭ în rău dispoziţia sufletească a bolnavuluĭ. El se găsea în acea stare de mizerie, în care cade orĭ-cine, care caută zadarnic ajutor pretutindenĭ, şi care e izvorul melancolieĭ, releĭ dispoziţiĭ, descurajăreĭ, abatereĭ morale şi dezgustuluĭ de vieaţă. De aceea nu e de mirare, dacă bolnavul, care se căută zadarnic pînă la sfîrşitul anuluĭ 1888, cu ceĭ maĭ vestiţĭ doctorĭ, ajunse în cele din urmă aproape desperat. Din omul plin de speranţă de pînă aci, nu rămăsese de cît un bătrîn gîrbov şi sătul de vieaţă.

Afacerĭ urgente siliră pe Domnul R. să se întoarcă la 19 Ianuarie 1889 iarăşĭ la Iava. Boala sa ajunsese deja acum aşa de cronică, că însăşĭ soarele tropical putu să ridice foarte puţin puterea de vieaţă a corpuluĭ, care de treĭ anĭ nu maĭ putea asuda. Sosit în Batavia, starea sa deveni iarăşĭ acută. Se ivi iarăşĭ *boala de inimă* de maĭ nainte, cu o furie şi maĭ mare. Puterile sale slăbeaŭ treptat cu creşterea frigurilor şi apa pătrunsese deja în picioare. Afară de aceasta, doctoriĭ de acolo declarară boala sa de *leproză* şi deja în timpul ultimeĭ sale aflărĭ în Europa, ceĭ maĭ vestiţĭ specialiştĭ de lepră din Europa, găsiseră sumă de baccilĭ de lepră. Această împrejurare dete prilej doctorilor din

Batavia, în interesul igieneĭ poporuluĭ şi de teamă de molipsire, să sfătuiască pe Domnul R. să plece grabnic, dacă nu vrea să se ĭea alte măsurĭ escepţionale. Ast-fel debarcă Domnul R. la 19 Decembre 1889 încă o dată în Europa. Tovarăşiĭ de călătorie aĭ Domnuluĭ R. credeaŭ că e cu neputinţă să ajungă în vieaţă la Genova. Aerul răcoritor de mare avu însă o înrîurire bună asupra putereĭ luĭ de vieaţă şi ast-fel putu să ajungă în Europa. Starea sa, în urmă acută, deveni acum iarăşĭ tot maĭ cronică, maĭ latentă. Doctoriĭ săĭ din Freiburg nu maĭ dădeaŭ absolut nicĭ o speranţă de vindecare. In această stare nenorocită Domnul R. fu informat de metoda mea de vindecare de către un vechiŭ prieten al săŭ W. din Lipsca, cu care trăise înainte multă vreme în Iava. La 20 Martie 1890 plecă spre Lipsca şi la 24 din aceeaşĭ lună intră aproape fără speranţă în tratarea mea.

Fig. 1.

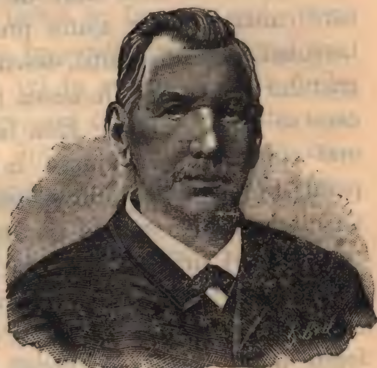

Fig. 2.

Tocmaĭ mersul boaleĭ Domnuluĭ R. oferă un minunat exemplu pentru adevărul învăţăturilor mele şi confirmă în chip neîndoelnic ştiinţa expresiuneĭ figureĭ. De aceea am şi luat dupe natură fotografia sa, după cum se vede în ilustraţia de maĭ la vale. Corpul săŭ erea cu desăvîrşire schimbat de materiile streine. Gîtul, care de altminterĭ arăta o guşe mare, abia se zărea, de oare ce erea ascuns în trunchiŭ şi nu i se maĭ putea cunoaşte adevăratele hotare. (Vezĭ fig. 1.)

Pe frunte se întindea o piele tare, groasă de două centimetre. Ochiĭ ereaŭ cu desăvîrşire umflaţĭ, ca şi capul întreg, care arăta o mare şi anormală grămădire de materiĭ streine. Piciorul drept, în mijlocul pulpeĭ, era foarte cangrenos şi conţinea deja apă, atît în partea cangreneĭ cît şi d'asupra eĭ, la încheĭetura genunchiuluĭ şi în picior, aşa că Domnul R. nu se putea sluji de picior de cît cu foarte mare osteneală. Depozitele de materiĭ streine în trunchiul corpuluĭ eraŭ proporţionale cu acelea de la gît şi de la cap. Mistuirea erea cu deşăvîrşire prăpădită. Intestinele şi rinichiĭ funcţionaŭ cît se poate de neregulat. Boala sa de inimă nu-ĭ da odihnă nicĭ zi nicĭ noapte; neliniştea şi suferinţa ereaŭ tovarăşiĭ luĭ de toate zilele. Picioarele şi mîĭnile ereaŭ recĭ ca ghiaţa şi de o culoare vînătă albăstruie.

Incepînd cu tratamentul meŭ, efectele favorabile nu întîrziară mult. Mistuirea se îndreptă curînd. Scaunul, produs maĭ nainte prin clistire, precum şi eşirea la ud, fură deja regulate a treia zi. Urina maĭ nainte limpede şi deschisă deveni acum turbure şi zeroasă; se vedea că e îngroşată cu o mare cantitate de materiĭ streine. Deja a doua zi bolnavul se simţi maĭ uşurat şi maĭ bine dispus, dar simţea şi o anume oboseală pricinuită de prea marile sforţărĭ ce făcea organizmul de a da afară materiile streine. Sudoarea înlesni de asemenea foarte mult progresul. O schimbare vădită a formelor corpuluĭ se ivi foarte curînd şi în acelaşĭ timp procesul de alungare al materiilor streine merse la el maĭ repede de cît mă aşteptam.

Aceea ce erea maĭ interesant, erea felul cum dispărea cu desăvîrşire cordonul lat de 4 ţolĭ din prejurul pulpeĭ, la început cafeniŭ închis, maĭ tîrziŭ violet,—şi cum în acelaşĭ timp volumul piciorulul creştea din ce în ce maĭ mult. Piciorul drept arăta în cele din urmă o grosime extra-ordinară. Dar acest fapt, îngăduia de a observa deslușit procesul de prefacere şi de descompunere al materiilor streine.

Grea erea criza, ce se deslănţuise ast-fel asupra bolnavuluĭ, de şi puterea luĭ de vieaţă, încă destul de tare, îĭ venea foarte mult în ajutor. De şi nu se putea mişca mult, totuşĭ asuda regulat, după băile mele, în locurile atinse de idropisie, o dovadă de puterea de reacţie favorabilă a corpuluĭ săŭ. In patru săptămînĭ toată apa erea dată afară din corpul săŭ. De aci înainte procesul de vindecare merse extraordinar de repede. In fie-care zi se simţea maĭ tînăr şi maĭ bine dispus şi după o cură de 4 lunĭ, întovărăşită de cîte-va crize de vindecare, îşĭ schimbase aşa de mult exteriorul săŭ (vezĭ fig. 2), că abea maĭ putea fi recunoscut. Boala sa de inimă şi idropisia dispăruseră cu desăvîrşire şi ereaŭ cu adevărat vindecate. Dezgustul săŭ de vieaţă făcuse loc uneĭ dispoziţiĭ vesele, unuĭ dor de vieaţă.

Acest fericit succes al cureĭ fu privit în Batavia ca absolut cu neputinţă; se scrise de acolo că bolnavul va fi lăsat să intre iarăşĭ în Iava, numaĭ dacă va fi cu desăvîrşire vindecat de lepră. Din acest motiv, Domnul R. se lăsă să fie cercetat asupra baccililor de lepră de către ceĭ maĭ vestiţĭ specialiştĭ de lepră, ce se găseaŭ în Hamburg şi care deja îl căutaseră şi-l trataseră maĭ nainte. O cercetare de 4 săptămînĭ dete rezultatul îmbucurător, că e cu desăvîrşire scăpat de bacciliĭ de lepră. Domnul R., care s'a întors în Iava la 1892, se găseşte şi astă-zĭ în cea maĭ bună sănătate şi nicĭ una din boalele sale nu s'aŭ maĭ ivit.

Acest caz ne dă iarăşĭ o dovada minunată de slăbiciunea ştiinţeĭ medicale, a diagnozeĭ şi a tratamentuluĭ eĭ. Şi cîţĭ alţĭ bolnavĭ, părăsiţĭ de autorităţile medicale, n'aŭ fost vindecaţĭ prin metoda mea spre fericirea lor, a familiilor şi a prietenilor lor!

Boalele măduveĭ spinăreĭ. Scurgerea măduveĭ spinăreĭ. Boalele hemoroidale.

O îndelungată boală trebuĭe să fi avut loc, înainte de a izbucni îngrozitoarea boală de măduva spinăreĭ. Orĭ-cum, ştiinţa expresiuneĭ figureĭ poate hotărî sfîrşitul cu anĭ de zile înainte, poate vedea dispoziţia către aceste boale, arătînd pricinile, care aduc o încărcare bolnăvicioasă a nervilor. Intre aceste cauze se pot număra maĭ ales *poluţiile*, ce se ivesc adese-orĭ, fie bolnaviĭ însuraţĭ, saŭ nu. Poluţiile însemnează însă în tot-d'a-una o stare de aprindere cronică latentă a nervilor şi anume a măduveĭ spinăreĭ şi a nervuluĭ simpathicus, pricinuită de o mare încărcare a spinăreĭ cu materiĭ streine. Această stare de aprindere, care merge progresînd, face ca nerviĭ să funcţioneze din ce în ce maĭ neregulat, pînă cînd în cele din urmă bolnavul nu maĭ e stăpîn pe membrele luĭ. In cele maĭ multe cazurĭ, picioarele se slăbesc maĭ întîĭ. Maĭ sînt şi alte simptome, care însoţesc poluţiile. Mulţĭ bolnavĭ aŭ împrejurul pînteceluĭ un sentiment caracteristic, care se deosebeşte după încărcare, ca şi cum ar avea un cordon saŭ un pieptar. In fazele înaintate ale boalelor şireĭ spinăreĭ se ivesc adese-orĭ durerĭ fulgerătoare saŭ de lungă durată (durerĭ de nervĭ) şi chiar îndoiturĭ de şale, care de obiceĭ sînt foarte dureroase.

Boalele şireĭ spinăreĭ sînt foarte felurite în forma manifestăreĭ lor. La o egală încărcare cu materiĭ streine, cum

e boala şireĭ spinăreĭ, se nasc şi alte boale, de pildă aşa numita boală «luatul din iele».

In cea din urmă fază, vindecarea boaleĭ şireĭ spinăreĭ aproape nu maĭ e cu putinţă. In asemenea cazurĭ cea maĭ mare îmbunătăţire, ce se poate atinge, e să uşurăm bolnavul, cel puţin de durerĭ, un succes la care putem ajunge în scurt timp, dacă îndreptăm mistuirea, cea dintîĭ condiţie, pentru a procura odihna din năuntru, somnul şi pofta de mîncare.

Noua mea diagnoză, ştiinţa expresiuneĭ figureĭ, ne dă din fericire, putinţa, după cum am arătat deja, să nu aşteptăm ultima fază a boalelor de măduva spinăreĭ, ci să începem cu multă vreme înainte a o înlătura, un avantaj ce nu se poate preţui îndestul. In primele lor faze, boalele de măduva spinăreĭ sînt tot aşa uşoare de vindecat, ca şi orĭ-ce alte simptome de boală. Cîtă vreme avem însă de tratat boale de măduva spinăreĭ înaintate, maĭ ales acelea, care aŭ fost tratate cu medicamente, vindecarea lor nu ne este nicĭ nouă cu putinţă. O casă cotropită de flacărĭ nu maĭ poate fi scăpată, dacă focul a înaintat prea mult.

Am avut de tratat numeroase boale de şira spinăreĭ, dar nu toate aŭ putut obţine vindecarea. Mulţĭ aŭ trebuit să se mulţumească cu o îmbunătăţire, cu o uşurare a stăreĭ lor aşa de nenorocite. Intre aceste din urmă cazurĭ se pot cita esclusiv aceia, carĭ printr'o îndelungată întrebuinţare de medicamente, paralizaseră aşa de mult puterea de vindecare a corpuluĭ lor, că chiar cea maĭ îngrijită cură abea putea să le-o ridice puţin. De şi doctoriĭ întrebuinţează foarte de multe orĭ aceste îmbunătăţirĭ parţiale ca o armă împotriva metodeĭ mele, totuşĭ eŭ cred, că marele public, care a ajutat atît de mult la răspîndirea metodeĭ mele, judecă alt-fel, în urma acestor lămurirĭ. Succesele dobîndite sînt şi la boalele de măduva spinăreĭ, dovezĭ indiscutabile şi de aceea voĭ cita din practica mea două rapoarte de vindecare.

Cel dintîĭ caz priveşte pe un tînăr, care erea în acelaşĭ timp greu bolnav de şira spinăreĭ şi cu desăvîrşire paralizat de amîndouă picioarele; consultase maĭ bine de un an pe toţĭ specialiştiĭ, fără a putea trage vr'un folos. Nu putea face cea maĭ mică mişcare cu picioarele şi nu se maĭ putea ţine pe picioare, cu toată vîrsta luĭ tînără de 24 de anĭ. Lipsit de putere, sta necontenit culcat în pat, saŭ şedea în fotoliul săŭ pe roate. Mistuirea sa erea cea maĭ rea din cîte se pot închipui. Scaunul nicĭ nu se avea pe cale naturală, udul eşea fără voie, fără să simtă bolnavul. Cînd şedea în fotoliul săŭ, trebuia să-ĭ aşeze alt-cine-va picioarele sale, căcĭ el însuşĭ nu putea face cea maĭ mică mişcare cu ele.

Intrat în tratamentul meŭ, trebui să facă zilnic 4 băĭ derivative şi să ia numaĭ hrană uscată, potrivită natureĭ. De şi în prima lună succesul cureĭ abea se putea observa, fiind-că mistuirea se îndrepta foarte cu greŭ, totuşĭ în a doua lună progresul fu vădit. După alte două lunĭ, bolnavul putea să'şĭ ţie udul şi picioarele luĭ ereaŭ îndreptate într'atît, că putea să le mişte puţin şi putea să stea în picioare cu ajutorul îngrijitoruluĭ săŭ. După o întrebuinţare de 9 lunĭ a tratamentuluĭ meŭ, a ajuns aşa de departe, că ajutat de servitoriĭ săĭ putea ocoli odaia. După altă cură de 2 lunĭ a ajuns cu desăvîrşire stăpîn pe picioarele sale. Boala sa de măduva spinăreĭ, care fusese produsă de această slăbiciune, în urma mareĭ căldurĭ din năuntru, pricinuită de grămădirea materiilor streine, erea înlăturată întocmaĭ pe acelaşĭ drum, pe care s'aŭ putut obţine şi alte vindecărĭ.

Decĭ şi acest caz arată destul de lămurit, cît de greŭ este să obţinem o vindecare la o încărcare aşa de înaintată a spinăreĭ. Nicĭ eŭ nu credeam la începutul cureĭ, că bolnavul va putea obţine o îmbunăţire, necum o vindecare, căcĭ mistuirea sa erea foarte prăpădită şi nu voia să se îndrepte. Numaĭ durateĭ extra-ordinare de lungĭ a cureĭ se datoreşte

succesul final. Dacă bolnavul acesta ar fi intrat de maĭ nainte în tratamentul meŭ, nicĭ o dată nu s'ar fi ivit o asemenea totală slăbiciune de picioare. Vindecarea ar fi fost atuncĭ cu mult maĭ repede.

Foarte instructiv este şi următorul caz. Intr'o zi primiĭ vizita unuĭ domn de 47 de anĭ, care suferea de anĭ de zile de scurgerea măduveĭ spinăreĭ şi nicăerĭ nu putuse găsi uşurare saŭ vindecare. Boala sa erea deja foarte înaintată. Numaĭ cu multă osteneală putea merge. Adese-orĭ erea apucat de îndoiturĭ de şale şi de alte durerĭ fulgerătoare. Somnul erea neîndestulător, adese orĭ nu se lipea de el zile întregĭ, mistuirea anormală, starea generală rea. Deja în cele dintîĭ lunĭ ale cureĭ, bolnavul acesta fu scăpat de chinuitoarea insomnie şi cele-l'alte durerĭ fură de asemenea înlăturate. Şi mistuirea luĭ se îndreptase, nu însă şi umbletul săŭ greŭ. De aceea el credea că nicĭ nu o să se maĭ vindece. Durerile luĭ de maĭ nainte şi insomnia le socotise în tot-d'a-una ca boale separate. In tot-d'a-una crezuse, că aceste boale n'aŭ nicĭ o legătură cu boala luĭ de şira spinăreĭ. De oare ce acestuĭ bolnav îĭ erea peste măsură de greŭ să urmeze prescrierile mele în privinţa dieteĭ, încetă cura după o întrebuinţare de 10 lunĭ. Fireşte că starea luĭ ajunse atuncĭ desnădăjduită.

Acest bolnav ar fi trebuit să vadă un succes mare în faptul că boala sa nu numaĭ că nu se înrăutăţise în timpul cureĭ, dar că toate cele-l'alte simptome dureroase, ce însoţeaŭ boala fuseră înlăturate în scurtă vreme. Dar asta este o poveste veche: dacă întinzĭ celuĭ care se îneacă un deget, el îţĭ cere toată mîna. De aceea bolnavul şi-a esplicat imperfecţiunea vindecăreĭ sale prin lipsa de efect a cureĭ, în loc să şĭ-o esplice prin starea luĭ de boală prea înaintată.

Un alt caz de scurgerea măduveĭ spinăreĭ se găseşte în partea IV, la rapoartele de vindecare.

Boalele hemoroidale. Se ivesc de cele maĭ multe orĭ

împreună cu boalele de şira spinăreĭ şi cu prea marea încărcare a spinăreĭ. Ele sînt semnul uneĭ stărĭ de boale grele şi cronice, care fiind întemeĭată pe aceeaşĭ bază ca şi cele-l'alte boale, presupune un foarte mare focar de inflamaţie saŭ de frigurĭ, în pîntece. Bine înţeles, la aceştĭ bolnavĭ mistuirea e şi ea foarte neregulată.

Formarea acelor nodurĭ în pîntece, un simptom, care presupune tocmaĭ o grea stare de încărcare, e o dovadă, că puterea de vieaţă şi de vindecare a bolnavuluĭ respectiv, trebuĭe să fie foarte mică.

Pentru priceperea maĭ de aproape a celor spuse, voĭ da şi aicĭ un exemplu din practica mea zilnică.

Un tînăr de 17 anĭ, care suferise deja în copilăria sa de îngreunarea mistuireĭ, mă vizită într'una din orele mele de consultare. După cîte îmĭ povesti el, se iviseră deja la vîrsta luĭ de 11 anĭ, nodurĭ hemoroidale şi îngreunărĭ hemoroidale însoţite cu curgerĭ de sînge din intestine, care îl chinuiaŭ peste măsură. La vîrsa de 15 anĭ, nodurile hemoroidale şi îngreunările pieriseră puţin cîte puţin. In schimb însă izbucniseră cele maĭ grozave durerĭ de cap, în potriva cărora toate mijloacele întrebuinţate aŭ rămas fără folos. In sfîrşit, se iviră şi pe din afară, la ceafă, nodurĭ tarĭ de mărimea alunelor, ce se puteaŭ vedea şi pipăĭ; de asemenea tot capul îşĭ schimbă forma luĭ şi ajunse maĭ voluminos. Se vedea destul de lămurit, că raportul între cap şi restul corpuluĭ nu maĭ e acelaşĭ ca maĭ nainte. Toţĭ, care vedeaŭ băiatul, aveaŭ bănuiala, că în capul băiatuluĭ trebuĭe să fie ascuns ceva, ce n'ar trebui să fie şi ce nu putea fi maĭ nainte. Nimenĭ nu bănuia, că nodurile hemoroidale, ce se aflaŭ înainte vreme în pîntece, s'aŭ ivit acum în cap, într'o formă cu mult maĭ strînsă şi maĭ tare, ca nodurĭ tuberculoase. Pentru cunoscătoriĭ ştiinţeĭ expresiuneĭ figureĭ aceste simptome eraŭ lesne de văzut. Insă-şĭ acele grozave durerĭ de cap, puteaŭ fi o dovadă de existenţa uneĭ cauze maĭ a-

dîncĭ. Din nenorocire, ea nu fusese înţeleasă. Ast-fel biata mumă vedea apărînd la fiul eĭ, într'o vîrstă aşa de tînără şi cu o furie nemiloasă, aceeaşĭ boală de care murise şi tatăl bolnavuluĭ în vîrstă abea de 39 de anĭ. Nicĭ unul din leacurile întrebuinţate în potriva acesteĭ boale n'a putut aduce vr'un folos. Boala creştea din ce în ce, pînă cînd tînărul ajunse, în urma durerilor de cap, incapabil de a munci şi căzînd adese-orĭ în leşinurĭ. In această stare desperată şi foarte înaintată mi-l aduse mamă-sa în tratamentul meŭ. De oare-ce spinarea erea foarte încărcată cu materiĭ streine, erea temere în fie-care zi de o izbucnire a inflamaţieĭ creĭerilor. Prescrierile mele alcătuite din dietă, băĭ şi mişcare, fură urmate cu seriozitate şi deteră următorul rezultat. In cea dintîĭ săptămînă încetară deja durerile de cap. Ele se iveaŭ în chip trecător numaĭ la descompunerea nodurilor tuberculoase din cap. Mistuirea şi pofta de mîncare se îmbunătăţiseră în chip îmbucurător. O scădere a nodurilor, ce se puteaŭ pipăi înainte vreme la ceafă, fu iarăşĭ resultatul către sfîrşitul luneĭ a doua. In acelaşĭ timp descrescură şi nodurile aflătoare înăuntrul capuluĭ, iar capul ajunse maĭ mic, de cum erea înainte. Alte două lunĭ de cură alungară şi alte nodurĭ şi într'o jumătate de an, nu se maĭ putea pipăi nicĭ urmă de ele.

De o dată se ivi o schimbare, o înrăutăţire aparentă a stăreĭ bolnavuluĭ. După cum îmĭ spuse mamă-sa, fiu-săŭ începu să se simtă iarăşĭ răŭ. Boala hemoroidală înlăturată deja de anĭ de zile reapăruse iarăşĭ în toată puterea eĭ. Explicaĭ mameĭ îngrijorate, că acest simptom nu se putea înlătura. Nodurile tuberculoase, ce fuseseră înainte vreme în cap, aŭ fost alungate de acolo, pentru a se arăta acum iarăşĭ în forma lor primitivă, ca nodurĭ hemoroidale, din care se născuseră acele nodurĭ din cap. Prin această criză de vindecare fiul eĭ se poate considera acum ca scăpat de oftica creierilor şi acum nu maĭ e nevoie, de cît de înlăturarea

boaleĭ hemoroidale, un stadiŭ preliminar al ofticeĭ creierilor. Aceste explicaţiĭ fură pricepute de femeie, cura fu continuată cu rezultatele cele maĭ îmbucurătoare şi ast-fel după un an boala hemoroidală fu cu desăvîrşire înlăturată.

A se ceti alte rapoarte de vindecare, în partea IV.

Crampe epileptice. Agorafobia (frica de loc deschis).

Acea boală ce se iveşte pe negîndite şi pe furiş, acele cazurĭ de boală, cunoscute de obiceiŭ sub numele de epilepsie, care bîntue corpul omenesc, sînt numaĭ cea din urmă treaptă a unuĭ şir de boale de maĭ 'nainte, nevindecate, ci numaĭ înăbuşite, saŭ izbucnirea vre-uneĭ boale moştenite, ce se poate atribui de multe orĭ păcatelor săvîrşite de părinţĭ în tinereţea lor. In cel din urmă caz, lucrul stă astfel, că modul de tratare al boalelor organelor genitale, prin medicamente, a avut de urmare înăbuşirea boaleĭ şi depozitarea materiilor streine în corpul tatăluĭ. Transmiterea acestora asupra unuĭ noŭ ins, a dat naştere boaleĭ, pe care noĭ o numim crampe.

Epilepsia a fost vindecată de multe orĭ în practica mea, cu cel maĭ mare şi maĭ repede succes. Adese-orĭ am observat, că atacurile epileptice, ce se iveaŭ pe negîndite, nu sînt alt-ceva de cît nişte fĭerberĭ ale materiilor streine, ce se dezvoltă maĭ întîĭ în pîntece. La mulţĭ bolnavĭ lovițĭ de epilepsie, această fermentaţie în stare de fĭerbere porneşte maĭ întîĭ în jos spre picioare şi apoĭ de acolo porneşte în sus. Unul e învîrtit de maĭ multe orĭ, prin această izbucnire de fermentaţie, pînă ce cade; un altul pĭerde numaĭ de cît cunoştinţa şi cade jos îndată ce procesul de fermentaţie porneşte în sus, adică spre cap.

Aceste întîmplărĭ în capul omenesc, s'ar putea compara maĭ bine cu izbucnirea unuĭ vulcan, în care gazele adunate în năuntrul pămîntuluĭ se încordează şi izbucnesc afară. Dacă aŭ găsit loc de ĭeşire, cîtă-va vreme e ĭarăşĭ linişte, pînă cînd prin procesul de ardere, de descompunere saŭ de prefacere a interioruluĭ pămîntuluĭ, se naşte o nouă încordare. Acelaşĭ lucru se petrece şi la atacurile epileptice. Se formează în pîntece o anumită încărcare cu materiĭ streine, carĭ provoacă neîncetat acte de fermentaţie potolită şi totdeodată dezvoltărĭ de gaze şi încordărĭ. De oare-ce focarul de încărcare e închis în sine, prin materiile streine, se naşte o încordare din ce în ce maĭ mare, sprijinită de o neîncetată fermentaţie şi provoacă în cele din urmă o izbucnire, care pricinueşte crampe şi care prin apăsarea eĭ asupra creeruluĭ, împedică funcţionarea luĭ. Pe dată ce descreşte procesul de fermentaţie şi împreună cu el şi apăsarea, bolnavul capătă iarăşĭ cunoştinţă, de şi întregul corp se va simţi maĭ mult saŭ maĭ puţin atins de acest atac violent.

Dacă e de regretat că şcoala medicală nu poate vindeca epilepsia, e lucru şi maĭ trist că pînă astă-zĭ ea nu cunoaşte nicĭ chiar natura eĭ. De multe orĭ ea socoteşte epilepsia drept o simplă boală de nervĭ. Bine înţeles cu greŭ va putea bănui medicina, că toate aceste boale, ce i se par enigme şi carĭ trec de nevindecabile, sînt în mare parte opera eĭ proprie, sînt rodul uneĭ ştiinţe greşite, unor prescripţiĭ greşite, pentru îngrijirea sănătăţiĭ şi uneĭ întrebuinţărĭ de leacurĭ sucite în potriva boalelor.

Vindecările epilepsieĭ sînt foarte felurite şi ele atîrnă de starea de încărcare a bolnavuluĭ. La unul încetează atacurile îndată după începerea cureĭ; la un altul se ivesc ceva maĭ des la început. Prin prefacerile ce se operează în corp, asemenea simptome trecătoare nu se ivesc rar, dar treptat cu înlăturarea materiilor streine, ele dispar încetul cu încetul saŭ chiar de o dată. Ele se slăbesc puţin cîte puţin,

pînă cînd, în cele din urmă ajung **ameţelĭ, leşinurĭ** şi **atacurĭ de indispoziţie,** carĭ dispar cu desăvîrşire, dacă se continuă cura. De aceea e bine să atragem de maĭ 'nainte luarea aminte a unor ast-fel de bolnavĭ, asupra mersuluĭ cureĭ. Ştiinţa expresiuneĭ figureĭ, e şi aci de foarte mare ajutor, căcĭ ea poate prevedea de maĭ 'nainte acele eventuale crize de vindecare, care maĭ ales la stările de încărcare grea sînt neînlăturabile.

Ast-fel ajungem la încheierea că vindecarea epilepsieĭ atîrnă numaĭ de gradul de încărcare al bolnavuluĭ. Prin metoda mea, vindecarea a fost cu putinţă maĭ în toate cazurile. Ea a mers încet saŭ a fost cu neputinţă, numaĭ cînd starea bolnavuluĭ erea deja cronică şi cînd corpul şi mistuirea ereaŭ prea mult vătămate prin bromur saŭ alte medicamente obişnuite. In asemenea cazurĭ, boala a provocat cu violenţă multe stricăciunĭ în legăturile nervilor şi în creer, ce nu maĭ pot fi vindecate. In practica mea am văzut multe boale încăpăţînate, carĭ cereaŭ aplicarea exactă a cureĭ mele, vreme de anĭ întregĭ, pînă cînd încetaŭ crampele. Să nu se creadă însă, că odată cu dispariţia crampelor, bolnavul e cu desăvîrşire scăpat de încărcare. Inlăturarea desăvîrşită a aceteĭ încărcărĭ cere adese orĭ şi maĭ mult timp.

După raportul anual al consiliuluĭ de medicină din 1889, numărul copiilor de şcoală epilepticĭ din Saxonia, se ridica către sfîrşitul aceluĭ an, la 795, saŭ 13,6 la 10,000 şcolarĭ. Ar fi decĭ de dorit, în interesul bĭeteĭ omenirĭ suferinde, să se poată cunoaşte în cercurĭ cît maĭ marĭ efectele bine-făcătoare, ale noueĭ metode de vindecare fără doctoriĭ şi fără operaţiĭ.

Nu pot sfîrşi, fără să aduc şi aci un raport de vindecare, pentru maĭ bună pricepere a tratamentuluĭ.

Persoana, de care e vorba în acest raport, e o fată de 19 anĭ, care suferind deja de vr'o 6 anĭ de o grea epilep-

sie, avea în fie-care săptămînă cel puţin două atacurĭ. Dacă mistuirea eĭ erea cum nu se poate maĭ proastă, menstruaţia eĭ erea cu desăvîrşire neregulată. Incă de la începutul eĭ, menstruaţia nu se ivise o singură dată în chip normal şi la timpul cuvenit, ci orĭ-că lipsea lunĭ întregĭ, orĭ-că se ivea prea des.

Cloroză în cel din urmă grad şi dispoziţie către boale de plămînĭ, ce se pot cunoaşte prin ştiinţa expresiuneĭ figureĭ, le-am putut constata şi la bolnava aceasta. Afară de asta avea un cap prea mare. De alt-minterĭ încărcarea eĭ erea aşezată foarte favorabil, aşa că-ĭ putuĭ prezice un bun succes. O făcusem atentă încă de la consultare, că în cele d'întîĭ 14 zile e posibil să aibe atacurile ceva maĭ des şi decĭ să nu privească faptul acesta ca o înrăutăţire a boaleĭ, căcĭ atacurile vor slăbi din ce în ce, pînă vor înceta cu totul. Prescripţiile mele, dietă neexcitantă, viaţă potrivită cu natura, zilnic treĭ băĭ derivative de şezut cu fricţiunĭ şi băĭ de trunchiŭ cu fricţiunĭ, urmate de mişcare la aier liber şi sudorĭ provocate prin acoperirĭ în pat,—toate aceste mijloace de vindecare naturale, nu m'aŭ dat de ruşine nicĭ în cazul acesta. Băile de aburĭ aŭ trebuit cu totul înlăturate în acest caz, ca şi în toate cazurile de epilepsie. In timp de treĭ săptămînĭ, bolnava erea scăpată de toate atacurile.

Intocmaĭ după cum prevăzusem la început, aşa s'a arătat şi mersul cureĭ. In cele dintîĭ zile, se putea observa zilnic, două, treĭ şi chiar maĭ multe atacurĭ. După 16 zile, ele s'aŭ prefăcut, din ce în ce, în leşinurĭ, ameţelĭ şi indispoziţiĭ. In cele din urmă aŭ încetat cu totul. De altminterĭ, această repede vindecare a fost cu putinţă numaĭ fiind-că mistuirea bolnaveĭ s'a putut îndrepta repede în chip înbucurător şi menstruaţia a ajuns puţin cîte puţin iarăşĭ normală. Să nu se creadă însă, că în toate cazurile e cu putinţă o aşa de grabnică vindecare. Ea nu s'a datorat în ca-

zul de maĭ sus, de cît stăreĭ de încărcare foarte favorabilă a bolnaveĭ. Alţĭ epilepticĭ vindecaţĭ de mine aŭ avut nevoĭe de o vreme îndoită, întreită şi chiar maĭ îndelungată. (Vezĭ raportul de vindecare partea IV).

Agorafobia. Aşa numita agorafobie este o stare în care bolnaviĭ nu pot trece peste un loc deschis. Această boală constă iarăşĭ numaĭ dintr'o încărcare cu materiĭ streine şi nu se poate lămuri de cît că, încordarea din năuntru nu poate produce contra-apăsarea trebuincioasă în potriva apăsăreĭ aieruluĭ de afară saŭ exercită o prea mare apăsare asupra unor anumite organe. Cu cît aĭerul e maĭ subţire şi maĭ curat, cu atît şi aceştĭ bolnavĭ se simt maĭ răŭ. Am avut în tratare bolnavĭ, care în aceste împrejurărĭ trebuiaŭ să meargă lipiţĭ de case, dacă nu voiaŭ să cadă jos. Acest simtom se lămureşte prin faptul că aĭerul în asemenea locurĭ e maĭ des şi maĭ greŭ de cît în mijlocul stradeĭ. Fireşte, aci e vorba de diferenţe foarte micĭ în densitatea aĭeruluĭ, dar totuşĭ ele sînt simţite de bolnavĭ. Dacă aĭerul e maĭ curat şi maĭ liber, bolnaviĭ se simt deja răŭ şi neliniştiţĭ în ultimul grad. Eĭ nu se pot împotrivi apăsăreĭ din năuntru.

Ca şi oftica şi cancerul, agorafobia este cea din urmă fază a altor boale de maĭ nainte, fie că se iveşte direct, fie indirect ca moştenire. Vindecarea eĭ atîrnă numaĭ de starea şi de încărcarea bolnavuluĭ. De altminterĭ o vindecare radicală se poate obţine numaĭ prin metoda mea, care înlătură pricina, bine înţeles însă că de multe orĭ e foarte grea.

Lipsa de sînge şi Cloroza. (Faţa palidă).

Din toate straturile sociale se ridică astă-zĭ plîngerĭ asupra lipseĭ de sînge şi clorozeĭ. Nicĭ bogatul, nicĭ săracul, nicĭ tînărul, nicĭ bătrînul nu sînt scutiţĭ de aceste boale, de şi se întrebuinţează o sumă de leacurĭ în potriva lor. In prima linie, clasele avute şi bogate, fac o întrebuinţare nemăsurată de atîtea ajutoare medicale şi în special de aşa numitele alimente puternice, precum mîncările de ouă, carne şi bulion, vin şi bere şi altele.

Ştiinţa noastră medicală modernă se făleşte cu progresele eĭ colosale; chimia noastră, în legătură cu fiziologia, pretinde că e în stare să cunoască exact puterea de hrănire a tutulor alimentelor şi efectul lor asupra organizmuluĭ omenesc,—şi totuşĭ aceste puterĭ ştiinţifice nu sînt în stare să oprească răul în progresul luĭ. Lipsa de sînge şi cloroza se întind din ce în ce maĭ mult. Ele daŭ naştere altor boale, precum lipsa de putere, slăbiciunea şi nervozitatea, provoacă un instinct secsual anormal, lipsă de lapte în timpul lăuzieĭ, cu alte cuvinte, ele fac pe om nedestoinic trupeşte şi sufleteşte, aduce somnul în cugetare şi în acţiune. Afară de asta şi simţibilitatea creşte. Apoĭ, ceĭ atinşĭ de aceste boale se vaetă de oboseală, de greutate în picioare, de durerĭ în muşchĭ. Pofta de mîncare se micşorează şi activitatea pieleĭ se slăbeşte.

Ce atitudine are şcoala medicală de astă-zĭ în faţa acestor boale? Intemeiată pe analizele chimice, ea recomandă

întrebuințarea extractelor, în care pretinde că sînt cuprinse toate substanțele trebuincioase pentru alcătuirea și pentru conservarea corpuluĭ omenesc. Ea sfătuește adese orĭ mîncare bună, prescrie hapurĭ și prafurĭ, chinină și fier ca doctoriĭ în cele maĭ felurite forme. Și care e rezultatul acesteĭ tratărĭ medicale? E tocmaĭ contrariul de ce ar vrea să obțină, de ce ar trebui să aștepte. Acest rezultat contrariŭ se arată într'o sporire a lipseĭ de sînge și a clorozeĭ saŭ în ivirea altor boale, a căror naștere nu se poate atribui de cît numaĭ unuĭ tratament în potriva natureĭ. Astă-zĭ chiar se ivesc simptome surprinzătoare, prin faptul că deja copiĭ abea născuțĭ sufăr de lipsă de sînge.

Din toate aceste observărĭ trebuĭe să tragem importanta încheiere, că modul de hrănire și de tratare, întrebuințat pînă aci, nu poate fi cel adevărat. Tot ast-fel trebuĭe să convenim, că rezultatele chimieĭ nu sînt de ajuns pentru a împedeca cu desăvîrșire greșelile, ce se fac în privința actelor corpuluĭ vĭețuitor. După cercetările noastre, toate extractele artificiale, toate surogatele artificiale destinate pentru îndoparea bolnavilor sînt cele maĭ grele de mistuit, ba cîte o dată nu se pot mistui de loc. Toate alimentele în forma lor naturală, neschimbate prin ferbere, dovedesc în schimb, că sînt cele maĭ ușoare de mistuit.

Noua mea știință de vindecare sfătuiește, pentru aceste boale, un tratament care se deosebește cu desăvîrșire, ba e chiar opus de tratamentul scoaleĭ medicale. Simptomele exterioare ale lipseĭ de sînge și ale clorozeĭ nu ne oferă, în nicĭ-un caz, un punct sigur de reazăm pentru cunoașterea natureĭ lor. Știm că o pĭele normală n'are nicĭ o dată culoarea palidă a celor atinșĭ de cloroză și nu trebuĭe să fie nicĭ o dată prea roșie, galbenă saŭ cafenie, ci trebuĭe să fie tot-d'a-una *caldă-umedă* la pipăit. Sîngele sănătos e roșiu, deschis și subțire, chiar în vine; cel încărcat cu materiĭ streine e închis, aproape negru și gros. Afară de asta arterele

se umflă cînd sînt prea mult încărcate cu materiĭ streine şi prin strîngerea cantităţilor groase de sînge se formează adevăratele săculeţe. Aceste lărgirĭ ale arterelor se ivesc în urma neîncetateĭ încordărĭ şi apăsarĭ din năuntru, pe care le provoacă starea de încărcare. De aceea observăm la toţĭ anemiciĭ şi ceĭ atinşĭ de cloroză, pe lîngă culoarea pieleĭ palidă, maĭ ales vinele închise, foarte bătătoare la ochĭ. Vinele normale pline cu sînge fluid şi sănătos abea se pot vedea prin piele şi n'aŭ cel puţin culoarea albastră şi lăţimea ca la ceĭ atinşĭ de cloroză. Afară de asta, pielea acestora din urmă e palidă, ofilită, inactivă, adese-orĭ străvezie ca ceara, gălbuie, bătînd în verde deschis. Adese-orĭ însă şi ceĭ anemicĭ aŭ faţa purpurie şi obrajiĭ par trandafirĭ; în faţa acesteĭ figurĭ, în aparenţă fragedă, în faţa acestuĭ exterior înfloritor stă totuşĭ, ca o contrazicere strigătoare, cea maĭ desăvîrşită neactivitate a pieleĭ, lipsa de putere a insuluĭ. Această stare, ce denotă în aparenţă sănătatea, e poreclită adese-orĭ de către scoala medicală modernă, ca „boală închipuită".

La anemie şi cloroză se iveşte întot-d'a-una o prea mare căldură înăuntru, orĭ de câte-orĭ se simte frigul în afară. Cu aceasta se lămureşte însăşĭ boala, care denotă simptomele unor frigurĭ năutrice latente, ce se ivesc ca la toate boalele cronice.

Mistuirea neîndăstulătoare în legătură cu *neactivitatea pieleĭ şi a plămînilor*, cu alte cuvinte lipsa de hrană şi de aier, sînt singurele pricinĭ ale acestor boale. Materiile streine saŭ materiile de boală, ce se grămădesc în corp în urma uneĭ mistuirĭ neîndestulătoare, provoacă în corpul nesănătos o încordare şi un spor de căldură. Ele trec într'o stare de fermentaţie, capătă forma de gaze, cutreieră ast-fel întregul corp omenesc şi se depun maĭ cu deosebire în părţile cele maĭ extreme, adică sub piele saŭ în piele. In acelaşĭ timp vasele sanguinare cele maĭ fine ale pieleĭ se astupă, sîngele

nu maĭ poate să pătrundă pînă la ele şi pielea încetează de a maĭ avea căldura normală. Infăţişarea exterioară a pieleĭ ajunge palidă şi ofilită.

Aşa dar o mistuire neîndestulătoare, e vina de căpetenie a lipseĭ de sînge şi a clorozeĭ. Pe lîngă asta se maĭ adaogă şi activitatea neîndestulătoare a plămînilor, cu urmările eĭ vătămătoare. Din nenorocire, maĭ există teama de răcire, infiltrată în credinţa multora de către doctorĭ, teama de aierisirea odăilor de locuinţă şi de dormit şi ast-fel influenţa vătămătoare a aieruluĭ stricat e cu atît maĭ puternică. Şcoala medicală modernă ştie foarte bine, că tocmaĭ plămînii sînt aceĭa, carĭ prin inspirarea aieruluĭ proaspăt săvîrşesc procesul de prenoire al sîngeluĭ şi totuşĭ adese-orĭ în tratarea boalelor ea comite greşeala, de a sfătui bolnavilor şederea în odaie şi de a se feri de aĭerul curat de afară. De altminterĭ aceste fapte, ce dovedesc lămurit defectele şcoaleĭ medicale, îşĭ aŭ şi ele explicarea lor.

După principiul de vindecare al allopatieĭ, care nu cunoaşte adevărata pricină a boaleĭ, nu e vorba de a da afară materiile de boală din corp, ci numaĭ de-a înăbuşi anumitele simptome de boală. Ea numeşte vindecare, faptul că fie-care boală e transformată într'o stare latentă, ascunsă şi pe care ea n'o vede. Aceasta însă, după cum vom vedea e numaĭ o vindecare aparentă. Din nenorocire nimenea n'a putut cunoaşte pînă aci în mod sigur şi neîndoelnic aceste vindecărĭ aparente, care înşală numaĭ pe bolnav, care înşală însăşĭ ştiinţa sfîntă. Numaĭ prin ştiinţa expresiuneĭ figureĭ, descoperită de mine, orĭ-ce om care s'a pătruns în de ajuns de ea are un mijloc sigur, de a recunoaşte înşelăciunea uneĭ vindecărĭ aparente*).

Cine întrebuinţează dar mijloacele nenaturale, ca medicamentele, în potriva *lipseĭ de sînge* şi *clorozeĭ*, înrăutăţeşte

*) Vezĭ: **Louis Kuhne, Manualul ştiinţeĭ expresiuneĭ figureĭ,** cu numeroase ilustraţiunĭ în text. Editura Louis Kuhne, Lipsca.

starea bolnavuluĭ, întroducînd în stomac materiĭ şi maĭ grele de mistuit. *Numaĭ prin scoaterea materiilor streine din corp, pot fi vindecate aceste boale, nicĭ o dată însă prin medicamente.* Prin medicamente şi maĭ ales prin ferul, aşa de des întrebuinţat la lipsa de sînge, stomacul e în scurtă vreme aşa de slăbit, că bolnavul ajunge curînd în acea stare, în care nu maĭ are poftă de mîncare, de cît pentru bucate picante şi înţepătoare. Acestea sînt însă, după credinţa noastră, foarte grele de mistuit şi întărîtă corpul. In cele din urmă încetează orĭ-ce simţ normal al formeĭ. Doctoriĭ recomandă atuncĭ, cu maĭ multă stăruinţă, mîncărĭ hrănitoare, ouă, carne şi vinurĭ „întăritoare" şi daŭ zor mereŭ cu medicamente tot maĭ tarĭ. Atuncĭ bolnavul, nemaĭ găsind nicĭ un ajutor în consultaţiile luĭ de pînă aci, ajunge în acea stare desperată, în care vine să-mĭ ceară sfatul meŭ. Aceste greşelĭ ale scoaleĭ medicale deschid ochiĭ bolnavilor deja în cea dintîĭ săptămînă a cureĭ mele şi fac din eĭ în cele din urmă, pe baza succeselor pipăite, ceĭ maĭ entusiaştĭ adepţĭ şi discipolĭ aĭ noueĭ mele metode de vindecare.

Pe dată ce sînt depărtate acele materiĭ de boală, care astupă pielea şi îngreunează circulaţia sîngeluĭ, sîngele izbuteşte iarăşĭ să circule pînă în părţile exterioare ale pieleĭ; pielea îşĭ capătă culoarea şi căldura eĭ normală şi în acelaşĭ timp şi activitatea eĭ normală, caldă-umedă.

Mîncările uşoare de mistuit şi neexcitante, prescrise de mine, s'aŭ dovedit ca cele maĭ minunate mijloace de vindecare tocmaĭ pentru ceĭ atinşĭ de lipsă de sînge şi cloroză.

Repet că aierul natural, proaspăt, aşa cum îl putem găsi numaĭ *afară* din locuinţa noastră, saŭ în odaia cu ferestrele deschise la perete, are întocmaĭ ca şi apa puterea de a sprijini corpul în crizele luĭ de vindecare şi de a-l ajuta, în înţelesul natureĭ. Din nenorocire scoala medicală modernă, de teamă să nu răcească bolnavul, înlătură cu tot dinadinsul tocmaĭ aceştĭ doĭ factorĭ importanţĭ, aierul proas-

păt şi apa rece, ca o dovadă cît de puţin cunoaşte natura răceleĭ. Ea nu poate să înlăture această răceală, fără a vătăma adînc organismul, de aceea are grije înainte de toate să nu se întîmple asemenea răcelĭ şi întrebuinţează pentru acest scop mijloacele cele maĭ nepotrivite.

Pentru cunoscătoriĭ învăţăturilor mele, *răceala* are o însemnătate neprimejdioasă, ba încă e privită ca ceva de folos. Dacă un om sănătos răceşte cu adevărat, o dată, corpul sĕŭ poate produce imediat atîta căldură ca să precumpănească această răceală şi s'o facă nevătămătoare pentru corp. De alminterĭ la el nu poate fi vorba de frigurĭ de răceală, căcĭ nu se găsesc materiĭ streine în corpul sĕŭ. Cine însă e încărcat, dar trăeşte potrivit cu natura, ştie că prin întrebuinţarea apeĭ recĭ şi a aieruluĭ proaspăt, împreună cu o dietă neexcitantă, e pus în stare să meargă înainte cu sănătatea sa. El va cîştiga ast-fel o împuternicire, o întărire a corpuluĭ şi o curăţenie năuntrică, ce nu le poseda înainte. Afară de asta el maĭ ştie, că acele răcelĭ, ce se ivesc maĭ cu seamă la schimbările repezĭ de temperatură, nu s'aŭ putut naşte de cît prin faptul, că puterea de viaţă a corpuluĭ a fost împuternicită de aierul proaspăt şi în acelaş timp s'a manifestat printr'o criză de răceală, într'un guturaĭ. Prin aceste crize de vindecare, corpul e pus în stare de a se scăpa de o parte din materiile luĭ streine. — Aşa dar, în înţelesul natureĭ, aceste crize de vindecare aŭ loc numaĭ pentru desăvîrşirea inşilor iar nu pentru vătămarea lor.

Tratarea celor atinşĭ de cloroză şi de lipsă de sînge trebuie să fie maĭ blândă saŭ maĭ energică, dupe cum e şi starea trupească a insuluĭ. Prescripţiĭ amănunţite nu se pot da prin urmare, de cît în general. Daŭ maĭ la vale un raport de vindecare, din care se pot vedea aceste prescripţiĭ generale de cură.

O fată de 19 anĭ fusese tratată allopatic de la vîrsta de 15 anĭ, pentru cloroză. Doctorul eĭ îĭ prescrisese în cele

din urmă, fier în pilule și apoĭ într-o compoziție fluidă cu pepsină și alte medicamente. Afară de asta o sfătuise să nu se hrănească de cît cu alimente «întăritoare», să mănînce zilnic, maĭ ales carne și bulion, ouă și șuncă și să bea în toate zilele unul până la două pahare «vin întăritor» de Ungaria, iar în locul cafeleĭ să iea lapte bun de vacă, — toatea acestea o să-ĭ folosească. In loc de apă, care poate conține multe miasme rele, să ia maĭ bine ceva bere «întăritoare». Prescripțiile acestea fură urmate întocmaĭ, lunĭ și anĭ întregĭ, fără folos. Dacă starea feteĭ era destul de tristă înaintea acestuĭ tratament, în urmă ea ajunse și maĭ de plîns. Mistuirea eĭ se slăbi și maĭ mult, fata murea de foame, cu toată dieta întăritoare. Ea se făcea din zi în zi maĭ slabă, maĭ palidă și maĭ nemulțumită sufletește. Simțea lămurit că prescripțiile doctoruluĭ eĭ nu-ĭ ajutaŭ întru nimic, dar nu arunca vina pe el, ci numaĭ pe corpul eĭ, despre care credea că nu se maĭ poate face sănătos. Așa numita hrană întăritoare trecea, ce e drept, prin corpul eĭ; dar nu-l hrănea cîtușĭ de puțin, fiind-că mistuirea era cu desăvîrșire zdruncinată. Incă de la început, menstruația nu fusese nicĭ o dată normală, ci tot-d'auna neregulată. Ast-fel dupe un tratament allopatic de 4 anĭ, starea feteĭ ajunsese aproape desnădăjduită. Tristă și desgustată de viață, ofilită și neîncrezătoare, chinuită de gîndurĭ de sinucidere, extrem de nervoasă, scîrbită de alțiĭ și de ea însă-șĭ, așa veni în tratamentul meŭ această sărmană fată. Numaĭ de cît schimbaĭ dieta eĭ, prescriindu-ĭ o hrană cu desăvîrșire neexcitantă, legume ușoare de mistuit, ca băutură numaĭ apă curată și-ĭ recomandaĭ pe lîngă toate astea, multă mișcare și ședere în aer curat și liber. Iĭ recomandaĭ apoĭ să doarmă cu ferstrele deschise să facă zilnic treĭ băĭ derivative și în fie care săptămînă două băĭ de aburĭ. După opt zile dispoziția bolnaveĭ se schimbase cu totul. Veselia și dragostea de viață făcuseră loc gîndurilor eĭ pesimiste și bolnăvicioase de maĭ înainte. După

4 lunĭ mistuirea şi menstruaţia eraŭ aproape normale, fata era ca noŭ născută. Pielea eĭ care nu putea asuda înainte vreme, ajunse iarăşĭ normală, caldă-umedă. In alte şease lunĭ fata se desvoltă într'un chip uĭmitor şi dupe un an de cură erea cu desăvîrşire vindecată. Casul acesta de vindecare dovedeşte decĭ şi el, în parte, învăţăturile greşite ale ştiinţeĭ medicale.

A se citi alte cazurĭ de vindecare, din practica mea, în partea IV, «Rapoarte de vindecare».

Boalele de ochĭ şi de urechĭ.

Atît ochiul cît şi urechea, aceste organe ale unor simţurĭ aşa de însemnate, sînt supuse unor grele boale. De multe orĭ, ba aproape în tot-d'a-una, aceste boale sînt de obiceiŭ atribuite unor anumite influienţe exercitate direct asupra ambelor organe, fără a se cerceta lucrul maĭ de aproape. Metoda mea de vindecare şi experienţele rezultate din aplicarea eĭ, nu maĭ lasă nicĭ o îndoială, că toate boalele de ochĭ şi de urechĭ, orĭ cum s'ar numi ele, izvorăsc numaĭ din boale cronice interne. Ele se pot atribui saŭ cazurilor de boale înăbuşite, ca anghina difterică, vărsatul şi scarlatina carĭ aŭ lăsat rămăşiţe, ce pot aţîţa o nouă boală, saŭ chĭar vaccinăreĭ. Ştiinţa expresiuneĭ figureĭ confirmă aceste afirmărĭ în chip neîndoelnic. Ea stabileşte la fie-care încărcare de ochĭ şi de urechĭ, o încărcare generală corespunzătoare a corpuluĭ, ea dovedeşte aşa dar aflarea materiilor streine în corp şi lămăreşte ast-fel legătura directă a acestora cu simptomele de boală, ce se ivesc la ochĭ şi la urechĭ.

E cu desăvîrşire absurd, de a susţine, că un corp la care s'a ivit o boală de ochĭ saŭ de urechĭ e cu desăvîrşire sănătos în cele-l'alte părţĭ ale luĭ. In tot-d'a-una materiile streine trebue să fi luat maĭ întîĭ drumul către acele părţĭ ale corpuluĭ, căzute în suferinţă, înainte ca ele să se îmbolnăvească. Acesta se poate recunoaşte pe din afară, cu mulţĭ anĭ înainte, prin ajutorul ştiinţeĭ expresiuneĭ figureĭ. Să vorbim acum de stările bolnave ale urecheĭ.

Dacă materiile streine aŭ luat drumul către urechĭ, in primul rînd ele astupă nerviĭ finĭ aĭ auzuluĭ. Peliţa timpanuluĭ crapă, saŭ ajunge incapabilă de a maĭ vibra şi ast-fel nu maĭ e în stare de a funcţiona în chip normal. Din cauza aceasta se naşte şi catarul urecheĭ de mijloc, care nu e de cît un simplu depozit de materiĭ streine în partea de mijloc a urecheĭ. La asemenea depozite se poate observa adese-orĭ, că dacă apăsarea de jos e puternică se nasc stărĭ acute. Se formează apoĭ adese-orĭ în urechia din năuntru, copturĭ, care dînd mereŭ afară materiile streine în fermentaţie, produc în cele din urmă cunoscuta scurgere a urecheĭ. Dacă această stare acută nu e vindecată la timp, pe cale naturală, se nasc stărĭ de încărcare şi maĭ puternice şi de multe orĭ vătămărĭ directe ale organuluĭ auzuluĭ; care sînt maĭ primejdioase orĭ de cîte orĭ se încearcă de a se înăbuşi cu forţa aceste simptome de boală, prin medicamente.

Cine a urmărit cu interes şi cu luare aminte expunerile mele de maĭ nainte, acela va pricepe lămurit, că scurgerea urecheĭ şi guturaiul, pe de o parte, sculamentul şi poala albă, pe de altă parte, trebuĭe să aibă una şi aceeaşĭ pricină. Eŭ susţin că aceste felurite simptome de boală, nu sînt alt-ceva de cît materiĭ streine depozitate în corp, în stare latentă, care trec într'o stare de fermentaţie acută, în coptură saŭ într'un cleĭ apos. Prin starea de fermentaţie se provoacă în tot-d'a-una o fermentaţie a pĭeilor cleioase şi a părţilor corpuluĭ corespunzătoare. Această inflamaţie poate izbucni, în cazul cel maĭ rău, chiar în rănĭ deschise care coc saŭ în bube maĭ micĭ. Aceste stărĭ de inflamaţie, care vin de cele maĭ multe orĭ în legătură directă cu partea din năuntru, iar nu cu aierul din afară, aŭ pentru noĭ o deosebită însemnătate, întru cît ele ne daŭ cea maĭ sigură dovadă de o puternică încărcare năuntrică a corpuluĭ şi ne arată, că puterea de vieaţă a corpuluĭ e încă destul de tare,

pentru a da afară materiile streine, în crizele acute de vindecare.

Intocmaĭ ca şi la simptomele de boală ale urecheĭ, acelaşĭ lucru se petrece şi la ochĭ. Aci materiile streine umplu partea fluidă, clară ca cristalul din năuntru ochiuluĭ, o turbură şi slăbesc ast-fel puterea vedereĭ. Ast-fel se lămureşte miopia. In alte cazurĭ, materiile streine umplu partea din năuntru a lumineĭ ochiuluĭ, aşa că nu rare-orĭ se întîmplă, că din cauza aceasta, pata galbenă a ochiuluĭ şi nerviĭ luĭ să fie mutaţĭ din loc, saŭ acoperiţĭ. **(Perdeaua neagră).**

Perdeaua cenuşie are şi ea aceeaşĭ pricină. In cazul acesta se formează peste cristalinul ochiuluĭ o peliţă turbure, care nu e alt ceva de cît materiĭ streine, ce se grămădesc în această formă peste ochĭ şi în cristalin. Acestea sînt stărĭ, care în cele maĭ multe cazurĭ presupun o încărcare de multă vreme şi de aceea se ivesc, maĭ cu de deosebire, la oameniĭ batrînĭ.

Perdeaua verde presupune o încordare extremă a lumineĭ ochiuluĭ, care nu e pricinuită, de cît prin fermentaţia materiilor streine, ce are loc în ochiŭ. Dacă pentru vindecarea acesteĭ boale, reprezentanţiĭ scoaleĭ medicale moderne, scot afară o bucată din iris, eĭ nu fac alt-ceva, de cît depărtează puterea de vieaţă a corpuluĭ de la noua acţiune de vindecare, devenită neapărat trebuincioasă, schilodesc ochiul şi lasă lucrurile în starea lor de maĭ nainte. Această manipulaţie poate totuşĭ să aducă o schimbare în starea ochiuluĭ.

Acum, cînd cunoaştem această explicaţie, putem pricepe zădărnicia operaţiunilor la ochĭ, căcĭ ele nu atacă de cît numaĭ forma exterioară a boaleĭ, dar nicĭ o dată nu dă afară adevărata pricină a boaleĭ. Dacă în urma operaţieĭ nu se schimbă nimic în încărcarea ochiuluĭ, operaţiunea e privită, cîtă vreme starea rămîne aceeaşĭ, ca izbutită. Îndată însă ce se observă, cum se întîmplă de multe orĭ, iarăşĭ vr'o

schimbare, saŭ vre o mutare a materiilor streine, atuncĭ reapare numaĭ de cît şi simptomul de boală, vechiŭ, dînd astfel o dovadă de zădărnicia operaţieĭ, în aparenţă fericită.

Feluritele boale de inflamaţie a ochilor şi maĭ ales aşa de răspîndita **inflamaţie egipteană a ochilor** nu sînt produse de cît prin fermentaţia materiilor streine, ce se găsesc în ochĭ.

Vederea dublă se naşte prin depozitarea materiilor streine, între lentilă şi pata gălbuie, saŭ de a dreptul în lentilă saŭ pupilă. Prin metoda mea vindecarea înfăţişează în urma retragereĭ materiilor streine, nu numaĭ cazurĭ foarte dese de vedere dublă, dar chiar şi intervale de vedere limpede saŭ intervale de vedere cu totul saŭ în parte turbure.

Privirea crucişe se naşte prin încărcarea muşchilor rotatorĭ aĭ pruneleĭ. Materiile streine se grămădesc cu deosebire într'unul din aceştĭ muşchĭ, pe care îl întăresc, îl întind, îl îngroaşe şi îl fac adese-orĭ cu desăvîrşire incapabil de a funcţiona, căcĭ îĭ răpesc toată elasticitatea luĭ, iar încordarea ast-fel produsă face ca muşchiul acesta să fie maĭ scurt de cît toţĭ ceĭ-l'alţĭ muşchĭ, tot aşa de importanţĭ, care înconjură ochiul şi ajută la rotaţia luĭ. Ast-fel ochiul întreg e tras din ce în ce maĭ mult de muşchiul încărcat şi îşĭ perde ast-fel poziţia luĭ naturală, de oare-ce muşchiul acesta nu se maĭ poate întinde în mod normal. Tăind numaĭ muşchiul acesta scurtat, pentru a pune capăt acesteĭ boale, şcoala medicală modernă ne arată încă o dată, că nu cunoaşte de loc natura acesteĭ boale. Vederea crucişe nu poate fi vindecată în chip radical şi natural, de cît prin alungarea materiilor streine, care încarcă muşchiul rotator.

Se ştie, că nerviĭ opticĭ, se împreună într'un nod şi se încrucişează înăuntru capuluĭ, aşa că nervul optic stîng trece în partea dreaptă a capuluĭ şi vice-versa. Din acest

motiv, nu este esclusă posibilitatea, că la o încărcare de partea stîngă, să se bolnăvească ochiul drept, de oare-ce nervul luĭ sufere şi el de încărcarea din partea dreaptă. Tot ast-fel se poate ivi şi cazul contrariŭ.

Socotesc de prisos, de a maĭ intra în labirintul boalelor de ochĭ, pe care specialiştiĭ modernĭ le-aŭ denumit în nenumărate felurĭ. Toate n'aŭ de cît una şi aceeaşĭ pricină, adică o încărcare maĭ mare saŭ maĭ mică a părţilor de care e vorba. Vă voĭ atrage însă luarea aminte asupra unuĭ punct. Aproape orĭ-ce caz de boală a ochilor trebuĭe să fie puţin diferită de cazurile anterioare, din pricina varietăţeĭ încărcăreĭ ochilor şi din pricină, că încărcarea progresivă şi neîntreruptă a neamuluĭ omenesc, trebuĭe să aducă şi va aduce neapărat forme de boală tot-d'a-una noĭ şi diferite de formele de boală cunoscute maĭ nainte, aşa că medicina nu le va da nicĭ odată de rost, fiind-că se vor ivi tot-d'a-una boale noĭ pe care va trebui să le boteze iarăşĭ cu alte denumirĭ şi să le trateze cu leacurĭ noĭ.

Pentru noĭ, varietatea simptomelor de boală la ochĭ şi la urechĭ ne este indiferentă, de oare-ce vindecarea tuturor acestor stărĭ atîrnă numaĭ şi numaĭ de un *singur mijloc*, acela de a depărta pricina acestor boale, adică încărcarea cu materiĭ streine. Şi acest mijloc pomenit aşa de des este: toate materiile streine trebuiesc să fie date înapoĭ pe acelaşĭ drum, pe care aŭ venit şi apoĭ scoase afară prin căile naturale de secreţie ale corpuluĭ. La acest sfîrşit se poate ajunge prin aplicarea băilor mele derivative împreună cu o dietă neexcitantă şi o vieaţă potrivită cu natura. Cîte o dată se pot întrebuinţa cu folos şi băile mele locale de aburĭ, după cum sînt descrise amănunţit la pagina 104.

Şi pentru a vorbi acum de vindecarea diferitelor boale de ochĭ şi de urechĭ prin tratamentul meŭ, trebuĭe să observ, că toate stările acute, la care a intrat în joc şi vre-o inflamaţie se pot vindeca uĭmitor de repede, adese-orĭ în puţine

zile, dacă organele n'aŭ suferit încă nicĭ o stricăciune. In orĭ-ce caz, durerile dispar în timpul acesta şi o dată cu ele e înlăturată şi primejdia unor stricăciunĭ de lungă durată, aşa că se capătă o vindecare deplină, de obiceĭ în cîte-va zile saŭ săptămînĭ. Dacă însă organele auzuluĭ saŭ ale văzuluĭ sînt în parte distruse, se poate obţine cel puţin o îmbunătăţire, în urma căreia chĭar organele vătămate maĭ pot fi întrebuinţate în parte pentru toată vieaţa.

In schimb însă boalele cronice de ochĭ şi de urechĭ, fiind legate de multe orĭ cu alte stărĭ de boală maĭ adîncĭ, cer maĭ mult timp şi adesea-orĭ maĭ multă stăruinţă în cură. De obiceĭ boalele de copiĭ înăbuşite provoacă adesea-orĭ asemenea stărĭ grele. Vindecarea unor asemenea cazurĭ cronice cere lunĭ, ba chiar anĭ, după cum e şi încărcarea. Aşa se lămureşte de ce unul — presupunînd două cazurĭ identice, — se vindecă repede cu aceeaşĭ cură, pe cînd cel-l'alt are nevoie de un timp îndoit saŭ chiar întreit. Pricina acestuĭ simptom stă tocmaĭ în varietatea încărcareĭ.

Pentru maĭ bună pricepere a celor spuse, voĭ cita aci cîte-va cazurĭ din practica mea. Alte rapoarte de vindecare se găsesc notate în partea IV.

Boale de ochĭ. In cel dintîĭ caz, e vorba de fiul unuĭ neguţător de aicĭ, care erea bolnav de sifilis, din vîrsta luĭ de nouă anĭ. Ochiul stîng erea cu deosebire atacat. O puternică inflamaţie ameninţa să nimicească ochiul. Băiatul erea foarte mult încărcat cu materiĭ streine, aceea ce dovedea şi capul săŭ prea mare. Această mare încărcare fusese pricina, că putuse căpăta sifilis, care fu urmat de boala acută de ochĭ. In casa de sănătate, discipoliĭ scoaleĭ medicale moderne turnaseră în ochiul bolnav picăturĭ de atropină (un medicament foarte otrăvitor, compus din zeamă de laur otrăvitor şi din beladonă tot aşa de otrăvitoare), un medicament, de care sfătuĭesc cu tot dinadinsul, pe orĭ-cine, să se ferească. Prin această otravă ochĭul să înrăutăţi din ce în ce maĭ mult. Cu

cest chip s'au întrodus noĭ materiĭ streine, care singure ereaŭ de ajuns pentru a otrăvi un om. Care a fost rezultatul acestuĭ tratament? După un tratament de 6 lunĭ cu atropină, ochiul orbise cu desăvîrşire. Această nereuşită dete prilej tatăluĭ să vie cu băiatul la mine. Orĭ-ce tratament local la ochiŭ fu părăsit de mine şi căutaĭ să întărît numaĭ organele de secreţie ale pînteceluĭ, prin băĭ derivative. Bine înţeles fu nevoie şi de o dietă neexcitantă. După 8 zile se ivi o îmbunătăţire foarte simţitoare şi după 6 săptămînĭ fu înlăturat, nu numaĭ sifilisul, dar chiar şi boala de ochĭ cu desăvîrşire vindecată. Nimenea nu maĭ putea cunoaşte de care ochiŭ fusese orb băiatul. Vederea îĭ revenise complectă. Starea luĭ generală erea maĭ bună ca înainte.

Perdea cenuşie. O damă de 60 de anĭ fusese deja operată de perdea cenuşie la ochiul stîng. Dar rămăsese, bine înţeles, oarbă de ochiul acesta, de cînd cu «fericita operaţie». I se pregătea aceeaşĭ operaţie pentru ochiul drept, îndată ce s'ar fi ivit perdeaua şi la acest ochiŭ. Cazul acesta este iarăşĭ un minunat exemplu, pentru nedestoinicia şcoaleĭ medicale moderne, pentru învăţurile eĭ greşite şi pentru diagnoza eĭ falşe. Caracteristic e, maĭ ales, faptul că se amînă a doua operaţie, pînă cînd perdeaua ajunge la maturitate. Aşa dar aşteptĭ, pînă cînd casa e cotropită de flacărĭ! A stinge focul, cîtă vreme e mic şi se poate uşor înlătura, — acest lucru aşa de simplu nu l'a învăţat încă şcoala medicală modernă. Ast-fel bolnava, de care e vorba aci, perduse deja de la prima operaţie orĭ-ce încredere în acest mod de vindecare şi se adresă în cele din urmă la mine. Vederea ochilor eĭ erea aşa de stinsă, că nu vedea de cît o umbră înaintea eĭ şi nu putea deosebi din două persoane, care e bărbat şi care e femeie. Incărcarea eĭ, stabilită pe baza ştiinţeĭ expresiuneĭ figureĭ, erea foarte grea şi se datora uneĭ boale nevindecate ci numaĭ înăbuşite, din copilăria eĭ. De atuncĭ suferise neîncetat de *miopie,* care sfîrşi în cele din

urmă, în perdea. După o întrebuinţare de 4 săptămînĭ a cureĭ mele, boala eĭ se îmbunătăţise aşa de mult, că putea ceti litere marĭ de tipar. Pe lîngă aceasta, starea eĭ generală erea cu mult maĭ bună. Dispoziţia eĭ tristă făcuse loc uneĭ veseliĭ şi unuĭ dor de vieaţă: erea ca noŭ născută. Mistuirea eĭ se îndreptase în mod simţitor, în cele dintîĭ zile. Cura fiind continuată, ochiul se făcu din săptămînă în săptămînă maĭ limpede, maĭ luminos şi maĭ capabil de a funcţiona, pînă cînd în cele din urmă, după o jumătate de an se vindecă pe deplin.

Acest succes uĭmitor de repede a fost cu putinţă numaĭ fiind-că încărcarea bolnaveĭ era în faţă, pe cînd spatele rămăsese aproape liber. Dacă încărcarea ar fi fost în spate, ar fi trebuit atîţĭa anĭ, cîte lunĭ au trebuit în cazul de faţă, pentru a ajunge la acelaşĭ rezultat. Că ochiul operat şi nimicit de cuţitul operatoruluĭ a trebuit să rĕmînă orb, nu maĭ e nevoie de spus.

Surzenie de partea stîngă, scurgerea urecheĭ, vîjeirea urecheĭ. E vorba aci de un domn de 35 de anĭ care suferea de anĭ de zile de o grea scurgere de ureche şi de o jumătate de an surzise deja de urechea stîngă. Nicĭ un medicament nu-l putuse uşura şi de aceĭa veni în tratamentul meŭ. Constataĭ prin ştiinţa expresiuneĭ figureĭ, că această boală, pornită din pîntece, a trebuit să fie consecinţa uneĭ rele mistuirĭ. Am prescris acestuĭ bolnav zilnic 2—3 băĭ derivative de trunchiŭ şi de şezut cu fricţiunĭ, împreună cu o dietă neexcitantă şi potrivită natureĭ, apoĭ asudărĭ prin umblare saŭ prin învelire în pat, recomandîndu-ĭ să doarmă cu ferestrele deschise. Rezultatul a fost următorul: în 17 zile scurgerea urecheĭ şi surzenia de partea stîngă fusese înlăturate, după ce deja din prima zi a cureĭ mistuirea se îmbunătăţise în chip simţitor. După alte 14 zile, orĭ-ce urmă de vîjiirea urecheĭ dispăruse. Astfel boala fu vindecată în 31 de zile.

Auzul greŭ (tare de ureche). Un domn de 24 de anĭ suferise deja în copilăria sa de vărsat, care în urma tratamentuluĭ medical nu fusese vindecat. Materiile de boală se trăseseră în năuntrul corpuluĭ şi dăduseră naştere cu vremea acelor stărĭ cronice de boală, precum reumatizmul, slăbiciune generală, etc. In cele din urmă, ivindu-se şi o mare apăsare spre cap, bolnavul ajunsese tare de urechĭ. Toate mijloacele posibile fură întrebuinţate de bolnav, dar toate fură fără folos. Boala să deveni tot maĭ cronică.

După multe recomandaţiĭ începu în sfîrşit cu cura mea. Dietă neexcitantă, băĭ de trunchiŭ şi de şezut cu fricţiunĭ şi cele-lalte mijloace de vindecare obişnuite, adeseorĭ chiar băĭ locale de aburĭ, aduseră şi aci uimitor de repede efectul dorit. Rezultatul acesta are o însemnătate cu atît maĭ mare, cu cât multele tratamente falşe de maĭ nainte, slăbiseră deja foarte mult puterea de vindecare a corpuluĭ. De altminterĭ 'ĭ-a venit în ajutor şi vîrsta luĭ tînără şi sezonul favorabil în care a început cura. Astfel, după cum mi-a scris, bolnavul, nu numaĭ că auzul săŭ a ajuns iarăşĭ normal, dar chiar şi părul ce începuse să-ĭ cadă, a crescut iarăşĭ la loc; tot soiul de răcelĭ la care fusese expus înainte vreme dispărură de asemenea. De şi nu maĭ putu să păstreze dieta ca maĭ nainte şi de şi slăbise puţin, totuşĭ se simţi cu desăvîrşire sănătos trupeşte şi sufleteşte şi se scăpă de insomnia sa.

Şi acest rezultat a fost obţinut iarăşĭ pe aceeaşĭ cale simplă, fără medicamente, fără operaţiĭ şi fără alte procedărĭ medicale.

Durerĭ de dinţĭ şi măsele. Guturaiul. Influenţa. Durerĭ în gît. Guşa.

Durerĭ de dinţĭ şi măsele. Am atins deja aiurea acest subiect, dar reviŭ aicĭ cu maĭ multe amănunte, din pricina deseĭ ivirĭ a acestor boale. Măselele găunoase, durerile de dinţĭ şi boalele de dinţĭ de tot soiul sînt şi ele un semn neîndoelnic de o mare încărcare cu materiĭ streine. Ele se nasc numaĭ din mişcarea acestor materiĭ streine către cap şi adese orĭ numaĭ la o încărcare bine hotărită, în care materiile streine din faţă şi de amîndouă părţile se urcă în sus şi întîlnesc în dinţĭ o piedică, în procesul lor de fermentaţie. Nicĭ smalţul dinţilor, nicĭ osul lor nu e atuncĭ destul de tare; prin necontenita apăsare, dinţiĭ sînt puţin cîte puţin roşi întocmaĭ ca o cracă putredă. Durerile ce se ivesc adese-orĭ nu sînt provocate de cît de prea marea căldură şi frecare în timpul acestuĭ proces de fermentaţie. In timpul cureĭ mele se pot ivi durerĭ de dinţĭ trecătoare. Se întîmplă une-orĭ ca persoane care n'aŭ avut înainte vreme nicĭ o dată durerĭ de dinţĭ, îndură asemenea durerĭ trecătoare în timpul cureĭ mele, de oare-ce materiile streine în retragerea lor provoacă suferinţe dinţilor. Acelaşĭ simptom il găsim la reumatizm. Foarte absurd e obiceiul de a scoate dinţiĭ. Prin asta se sluţeşte numaĭ corpul, dar nu se înlătură nicĭ de cum pricina durerilor de dinţĭ. Metoda mea nu rămîne de ruşine nicĭ la boalele de dinţĭ,

după cum aŭ dovedit numeroasele cazurĭ de vindecare. Pe lîngă băile derivative, băile locale de aburĭ aplicate la cap. (vezĭ pagina 104) urmate de băĭ de trunchiŭ cu fricțiunĭ s'aŭ dovedit că sînt de mare fololos. Toate acestea trebuĭe să fie urmate, dacă e cu putință, de reîncălzirea corpuluĭ printr'o preumblare maĭ îndelungată la aer liber, saŭ și maĭ bine, la soare. In cele maĭ multe cazurĭ ajunge o asemenea baĭe locală de aburĭ urmată de băĭ derivative, dacă nu, se poate lua o a doua. Cine face cura mea maĭ multă vreme, nu suferă de durerĭ de dințĭ, de cît numaĭ pînă cînd materiile streine în trecerea lor, prin dințĭ, sînt împinse de sus în jos, pentru a fi date apoĭ afară.

Aci e locul uneĭ observațiĭ, care e prea însemnată pentru a fi lăsată la o parte. E vorba de trebuința de a curăți dințiĭ. Pe dințĭ se așează neîncetat un cleĭ alb gălbuĭ, care se preface chiar în piatră. De altminterĭ eŭ susțiŭ, că trebuința de a curăți dințiĭ se impune numaĭ oamenilor încărcațĭ cu materiĭ streine. Oameniĭ sănătoșĭ n'aŭ nevoie de asta, ca și animalele sănătoase. Vom găsi la acestea din urmă, după cum am observat adese-orĭ la țară, că au dințiĭ sănătoșĭ, strălucitorĭ de albĭ, pe care nu se așează nicĭ pic de cleĭ saŭ de piatră. Cine însă are corpul încărcat, saŭ cu alte cuvinte, cine nu maĭ are mistuirea cu desăvîrșire normală, va începe să aibă numaĭ de cît cleĭ și piatră pe dințĭ, două dovezĭ de mistuire anormală. Sînt materiĭ streine, care pornesc din pîntece în sus și se depun pe dințĭ.

Inlăturarea tuturor boalelor de dințĭ, nu poate deci avea loc de cît numaĭ dacă încetează formarea materiilor steine în corp. Dacă dințiĭ și măselele sunt deja găunoase saŭ stricate, bine înțeles că nu se maĭ pot face la loc, dar în orĭ-ce caz tot e maĭ bine să lașĭ un dinte stricat în gingie de cît să-l scoțĭ afară. Natura va ști cu multă îndemînare să-l facă maĭ nevătămător corpuluĭ, de cît dentiștiĭ prin scoaterea luĭ afară. Dințiĭ și măselele carĭ maĭ pot fi plom-

bate, să se plombeze, ca să poată sluji cît maĭ multă vreme la măcinat. Cel mult, măselele găunoase, care sînt o piedică la mestecat, pot fi scoase afară şi înlocuite, dacă e cu putinţă, prin dantură artificială. Dacă din toate oasele corpuluĭ, tocmaĭ dinţiĭ se strică ceĭ dintîĭ, apoĭ această împrejurare e o dovadă minunată pentru dreptatea teorieĭ mele asupra fermentaţieĭ. Dinţiĭ sînt singurele oase, care eşind afară din corp, nu sînt înconjuraţĭ de muşchĭ. In actul caracteristic al fermentaţieĭ materiilor streine, se înţelege de la sine, că tocmaĭ aceste oase ieşite afară, sînt maĭ ales atacate de acest proces de fermentaţie, de oare-ce potrivit orĭ-căreĭ fermentaţiĭ, ea îşĭ începe maĭ energic procesul eĭ de distrugere în părţile cele maĭ extreme. Dinţiĭ înfăţişează o ast-fel de ultimă staţie. Dacă eĭ ar fi înconjuraţĭ de carne, materiile streine ar influenţa maĭ întîĭ asupra acesteia.

Guturaiul. Guturaiul o uşoară inflamaţie a căiĭ respiratoare se atribue în cele maĭ multe cazurĭ răceleĭ. Am explicat deja la pagina 246 ce gîndesc eŭ asupra răceleĭ. Răceala poate pricinui boale numaĭ la persoanele încărcate, nicĭ o dată însă la oameniĭ sănătoşĭ. Guturaiul însemnează decĭ, întocmaĭ ca şi durerile de dinţĭ, o încărcare a organelor corespunzătoare, provocată adese-orĭ de o încărcare anterioară a plămînilor. Privit din acest punct de vedere, guturaiul este întru cît-va un act de curăţire al plămînilor.

Prin întrebuinţarea metodeĭ mele, prin multă şedere în aer curat şi prin culcare cu fereastra deschisă, guturaiul pĭerde cu desăvîrşire proprietăţile luĭ neplăcute. Acelaşĭ lucru se întîmplă şi cu:

Influenţa. Orĭ-cine îşĭ aminteşte încă marea epidemie de influienţă din anul 1890. Pot spune în conştiinţă, că am dobîndit cele maĭ bune rezultate la foarte mulţĭ bolnavĭ de influienţă, ce aŭ venit în tratamentul meŭ, atît în cazurĭ uşoare cît şi în cazurĭ grele. Băĭ de trunchiŭ cu fricţiunĭ, băĭ de

şezut cu fricţiunĭ, băĭ complecte şi băĭ parţiale de aburì aŭ avut şi la această boală un efect minunat. Bine înţeles a trebuit şi aci să se ţină o dietă corespunzătoare, neexcitantă. Acest simptom de boală, ca şi toate cele-l'alte, a fost regulat însoţit de o grea mistuire. Ea e şi în cazul acesta pricina de boală şi a fost provocată prin grămădirea materiilor streine în pîntece. Ast-fel se lămuresc şi frigurile ce întovărăşesc influienţa. După băile derivative, starea bolnavuluĭ se îmbunătăţeşte uĭmitor de repede, iar fermentaţia materiilor streine, favorizată de o puternică schimbare de temperatură, e numaĭ de cît înlăturată. Vindecarea deplină urmează tot aşa de repede, adese-orĭ după cîte-va zile, fără a maĭ provoca o altă boală, după cum se întîmplă prin întrebuinţarea medicamentelor. (Vezĭ rapoartele de vindecare, partea IV).

Boalele de gît. Cît de mult s'aŭ întins în ceĭ din urmă anĭ boalele de gît, ştiŭ foarte bine din întinsa mea practică. Şi aci nu e de vină de cît tot medicina modernă, care în loc să taie răul de la rădăcină, îl tratează în tot-d'a-una local. Ast-fel boala ajunge, bine înţeles, tot maĭ cronică, de oare-ce înăbuşirea materiilor streine nu poate fi nicĭ o dată de folos.

Boalele de gît denotă o încărcare năuntrică, ce există deja de maĭ nainte; ele sînt maĭ ales legate de boalele de plămînĭ. Adese-orĭ boala de gît e pricinuită şi de o încărcare moştenită.

Materiile streine fermentează aicĭ de jos în sus şi fiind-că gîtul ce formează întru cît-va o strîmtoare, între trunchiŭ şi cap, le face multă piedecă, gîtul e atacat şi el în prima linie o dată cu capul.—De aceea însuşirea gîtuluĭ este de multă însemnătate pentru ştiinţa expresiuneĭ figureĭ.

Vindecarea boalelor de gît, orĭ-cum s'ar numi ele, fie *răguşală*, *inflamaţia gîtuluĭ saŭ catar* atîrnă numaĭ de felul încărcăreĭ,—şi procesul de vindecare în cazurile cronice

moştenite durează adese-orĭ lunĭ şi anĭ întregĭ: Metoda mea numără şi aci numeroase succese. (Vezĭ rapoartele de vindecare, partea IV).

Guşa. Efectele minunate ale metodeĭ mele aŭ avut prilejul să se manifeste adese orĭ şi la acest simptom de boală.

E un fapt stabilit, că formaţiunea guşeĭ se observă maĭ des în ţinuturile muntoase şi maĭ cu deosebire în anumite districte. Pricina acestuĭ simptom foarte bătător la ochĭ s'a lămurit de obiceiŭ printr'o prea mare şi neobicĭnuită încàrcare a greutăţeĭ, lucru ce nu e obicĭnuit la locuitoriĭ munţilor. E drept că o îngreunare exterioară a corpuluĭ poate pricinui une orĭ simptome asemănătoare cu guşa; ea izvorăşte însă din influenţe cu totul deosebite. O ast-fel de influenţă vătămătoare are apa de munte proaspătă, limpede şi în aparenţă cu desăvîrşire curată. In curgerea eĭ prin straturile de pămînt saŭ de peatră, ĭea cu ea multe corpurĭ minerale (plumb, aramă, etc.), care orĭ cît de puţin s'ar distinge, sînt totuşĭ în stare, de a pricinui turburărĭ în organismul omenesc, dacă o asemenea apă e băută multă vreme. Acest simptom se lămureşte printr'o observaţie foarte simplă. Dacă lăsăm să stea maĭ multă vreme la soare această apă, în aparenţă limpede, se formează pe fund un depozit, adică o grămădire de materiĭ streine, care intrate în corp, se strîng într'un anumit loc şi favorizează cu prilejul acesta naşterea şi formaţiunea guşeĭ.

Bine înţeles, că toţĭ aceĭa, care în urma dispoziţiĭ lor trupeştĭ, pot da afară materiile streine şi maĭ ales toţĭ aceĭa care asudă regulat, rămîn ferіţĭ de această boală. Aceĭa însă care sînt lipsiţĭ de aceste dispoziţiĭ trupeştĭ, aceĭa care duc o vieaţă falşe şi nenaturală, aceĭa care sufăr de o rea mistuire, nu pot da afară toate materiile streine; rămăşiţele apeĭ, ce nu s'aŭ putut mistui, intră în fermentaţie, materiile streine se ridică în sus şi se depun pe lîngă gît, în chipul aceleĭ diformărĭ numite Guşe. Dacă guşa se întinde în afară,

dacă ea se formează prin umflarea puţin dureroasă a părţilor din faţă şi laterale ale gîtuluĭ, guşa prezintă o primejdie foarte mică. Indată însă ce formaţiunea acesteĭ umflăturĭ împiedică organele respiratoare în funcţiunile lor, atuncĭ e primejdie. Pe cînd influenţa corpurilor vătămătoare ale apeĭ asupra unuĭ om, care trăeşte simplu, dă naştere la umflăturĭ, ea face nervoşĭ pe oameniĭ care muncesc cu mintea.

E o greşală de a crede, cá o apă proaspătă, înghieţată, prieşte sănătăţeĭ omuluĭ; deja tăria apeĭ ne arată cît e de grea de mistuit. Observaţiunea ne-a învăţat şi ne învaţă şi astă-zĭ, că apa ce curge la soare şi apa de ploaie e cea maĭ bună de întrebuinţat şi cea maĭ trebuincioasă omuluĭ. Nicĭ plantelor nicĭ florilor nu le prieşte apa prea proaspătă şi prea tare. Numaĭ prin expunerea la soare, apa poate fi curăţită de materiile streine vătămătoare şi grele de mistuit şi ajunge ast-fel priincioasă sănătăţeĭ omuluĭ.

Afară de asta omul nu e lăsat de natură să bea mult. O viaţă simplă şi potrivită cu natura nu va deştepta nicĭ o dată setea. Chiar cînd se iveşte setea, apa poate fi înlocuită maĭ cu folos prin fructele zemoase.

Un caz din tratamentul meŭ l'aşĭ putea da aicĭ ca o întregire a celor spuse maĭ sus.

De zecĭ de anĭ o femeie suferea de stomac. De cîte-va lunĭ începuse a se ivi o formaţie de guşe, care puţin cîte puţin îĭ împiedeca respiraţia. Prin întrebuinţarea metodeĭ mele de vindecare, maĭ ales prin aplicarea băilor de sezut cu fricţiunĭ, greutatea respiraţieĭ dispăru puţin cîte puţin şi după 8 zile de cură materiile streine deteră aşa de mult înapoĭ, că umflătura pieleĭ se trase cu totul. Dupe alte cîte-va săptămînĭ nu se maĭ vedea nicĭ urmă de guşe.

Durerĭ de cap. Migrene. Oftica creĭerilor, Inflamaţia creĭerilor.

S'ar părea absurd de la întîia privire, să înşirĭ una după alta, în aceeaşĭ linie, atîtea boale în deobşte cunoscute şi riguros separate de scoala medicală modernă. Dar — înlăturĭ cu denumirile!—ele nu sînt de cît una şi aceeaşĭ boală, ele se nasc dintr'o adîncă nepricepere a legilor natureĭ. Aceasta se dovedeşte cu prisos prin metoda mea de vindecare.

Am amintit deja în altă parte, că de obiceĭ se caută focarul boaleĭ tocmaĭ acolo unde se simt durerĭ. Aceasta e o greşală grosolană maĭ ales la boalele capuluĭ. Ele izvorăsc tot-d'a-una din pîntece şi se dezvoltă abea în cap, unde ajung a fi simţite, după ce aŭ stat anĭ întregĭ în pîntece. Cunoscătoriĭ ştiinţeĭ expresiuneĭ figureĭ sînt în stare de a observa dezvoltarea şi apropierea boalelor capuluĭ, cu multă vreme înainainte de izbucnirea lor. Tot ast-fel se poate prevedea, cu anĭ de zile înainte, predispoziţia către migrena de partea dreaptă saŭ stîngă şi nu maĭ puţin predispoziţia către inflamaţia creieruluĭ şi oftica creĭeruluĭ. Cine a observat în destul aceste boale, ştie din experienţă, că migrena se naşte din încărcarea de partea stîngă saŭ dreaptă a corpuluĭ cu materiĭ streine, cînd acestea, apăsînd creierul, pătrund în cap. Boalele capuluĭ cu mult maĭ grele, care se manifestă prin inflamaţia creierilor şi oftica creierilor izvorăsc însă dintr'o încărcare posterioară. La toţĭ bolnaviĭ, carĭ

sufăr de cap, observăm adese-orĭ, cu anĭ de zile înainte, o mistuire anormală, ce se manifestă maĭ des prin *constipaţie* şi *tăria pînteceluĭ*. Pe lîngă asta se ivesc adese-orĭ şi boale hemoroidale, formaţiunĭ de nodurĭ hemoroidale şi maĭ ales formaţiunĭ de nodurĭ în pîntece. Aceste stărĭ se pot observa astă-zĭ pînă şi la copiĭ. Cîte o dată acele nodurĭ din pîntece dispar de odată, din care pricină bolnavul în chestie începe să sufere de cap. Observatorul atent va putea vedea în aceste cazurĭ anumite schimbărĭ ale formeĭ capuluĭ. Nodurile ce se găseaŭ înainte vreme în pîntece, se aşează acum în cap, unde se zăresc de şi maĭ micĭ, însă cu mult maĭ tarĭ. La mulţĭ bolnavĭ, nodurile acestea ĭes aşa de mult la iveală că se pot vedea şi pipăi foarte uşor de amîndouă părţile capuluĭ şi maĭ ales la ceafă.

Corpul nu izbuteşte însă în tot-d'a-una, de a împinge materiile streine ale acestor nodurĭ spre cap. Dacă puterea de fermentaţie e prea mică, materiile acestea de boală se depun deja în drumul lor, în gît, sub braţe saŭ pe piept, în formă de nodurĭ. Să nu se creadă, că nodurile călătoresc din pîntece spre partea superioară a corpuluĭ în forma lor rotundă şi tare. Pentru a face această călătorie, ele sînt transformate de corp ĭarăşĭ într'o stare gazoasă, uşoară, capabilă de transportat. Fiind supuse legilor de fermentaţie în corp, materiile streine ale noduluĭ vor porni tocmaĭ către părţile extreme, adică spre cap, fără a fi împiedecate înăuntru corpuluĭ de vre-unul din organe. Dacă nodurile se strîng în urmă iarăşĭ în cap, ele provoacă acea stare, pe care şcoala medicală o numeşte oftica creierilor. Pe cînd înainte vreme se găseaŭ în corp numaĭ nodurĭ hemoroidale saŭ alte nodurĭ de pîntece, acum se vor observa adevăratele nodurĭ tuberculoase în creierĭ. Experimentul vindecăreĭ ne dă în acelaşĭ timp dovadă pentru adevărul acestor afirmărĭ. Băile mele derivative dizolvă aceste nodurĭ în creĭerĭ şi le vedem plutind în cap. Pe urmă ele apar ca nodurĭ hemoroidale saŭ

şi ca alte nodurĭ în pîntece, adică ĭarăşĭ în forma lor primitivă. Numaĭ după ce ele sînt cu desăvîrşire dizolvate şi date afară, orĭ-ce predispoziţie către boale de cap, e cu desăvîrşire înlăturată. Bine înţeles, că nu trebuĭe să se tragă încheiere din cele spuse, că în orĭ-ce caz nodurile hemoroidale provoacă dispoziţiĭ către boalele capuluĭ, saŭ că orĭ-ce boală hemoroidală trebuĭe să fie neapărat urmată de durerĭ de cap. Am tratat cîte o dată bolnavĭ de hemoroizĭ, care în vieaţa lor nu se văitaseră de durerĭ de cap, împrejurare ce nu se poate atribui de cît iarăşĭ varietăţeĭ încărcăreĭ corpuluĭ.

Am ajuns la încredinţarea, că la încărcările anterioare şi de amîndouă părţile, nodurile acelea nu ajung aşa de uşor la cap. Dacă totuşĭ se întîmplă aceasta, ele se depun maĭ mult la gît, saŭ în plămînĭ. Asemenea cazurĭ sînt de obiceĭ cu mult maĭ uşoare şi maĭ repede de vindecat, de cît acelea, ce izvorăsc din formaţiunea nodurilor la o încărcare posterioară. Prin noua mea diagnoză, ştiinţa expresiuneĭ figureĭ, putem cunoaşte cu multă vreme înainte, calea, ce vor lua nodurile saŭ materiile streine spre cap. Dacă nu le stă nicĭ o piedecă în drum şi dacă depozitele de nodurĭ se fac în creierĭ, se creĭază atuncĭ e predispoziţie către inflamaţia creierilor. Dacă vre-o cauză oare-care înlesneşte prilejul uneĭ prefacerĭ imediate (fermentaţie saŭ dizolvare) a materiilor streine în nodurĭ, consecinţa naturală va fi, că se va naşte în vecinătatea materiilor streine, adică în cap, o stare de frigurĭ foarte urcată. In acest caz, şcoala medicală constată *inflamaţia creierilor,* înaintea căreia stă neputincioase cu toate mijloacele eĭ. Ast-fel onoraţiĭ cetitorĭ vor fi priceput legătura ce există între boalele de cap şi boalele de pîntece. Eŭ susţiŭ că nu numaĭ oftica creierilor şi inflamaţia creierilor, dar chiar cele maĭ micĭ boale de cap, pînă la cea maĭ neînsemnată durere de cap, îşĭ aŭ origina lor în pîntece. Atîta numaĭ, că cele din urmă sînt pricinuite

de boale de pîntece maĭ puţin grele saŭ de turburărĭ de mistuire maĭ neînsemnate. O asemenea durere de cap este numaĭ trecătoare. Efectele metodeĭ mele se văd la lumina zileĭ tocmaĭ la boalele capuluĭ, migrene, durerĭ de cap, oftica creierilor şi inflamaţia creierilor. Toate aceste boale aŭ aşa dar una şi aceeaşĭ pricină, izvorîtă din pîntece. Escluzînd orĭ-ce tratament local, ele pot fi vindecate numaĭ prin băile mele derivative şi prin dieta mea. Toate acele cure urmate de succese uĭmitoare, ce aŭ fost dobîndite tocmaĭ de boalele de cap, nu se datoresc de cît numaĭ şi numaĭ faptuluĭ, că metoda mea stîrpeşte în tot-d'a-una răul de la rădăcină.

Am observat adese-orĭ, că durerile de cap şi atacurile de migrenă se puteaŭ înlătura numaĭ de cît printr'o singură baĭe derivativă. Dacă m'aŭ consultat dame în asemenea cazurĭ şi dacă în împrejurărĭ de încărcare favoribilă le-am putut spune, că dacă vor voi să iea numaĭ de cît o baie de şezut cu fricţiunĭ, durerea lor de cap va fi înlăturată într'o jumătate de ceas, multe din bolnave aparţinînd sexuluĭ slab m'aŭ luat în rîs. Abea după o baie aŭ putut înţelege aceea ce nu puteaŭ pricepe înainte.

Boalele capuluĭ, ce durează anĭ întregĭ şi care sînt pricinuite de o prea mare încărcare, nu pot avea acelaşĭ repede succes. Trebuĭe să se desfăşoare întîĭ acea stare de retrogradare a materiilor streine, în care bolnavul nu e scutit de durerĭ de cap, ce revin. Aceste durerĭ de cap se ivesc des, de şi trecătoare tocmaĭ în urma băilor, care daŭ îndărăt materiile streine.

Să-mĭ fie îngăduit, în acest loc, de a aduce un exemplu, pentru priceperea acesteĭ materiĭ puţin cam aride. Fetiţa de 13 anĭ, Hedviga a doamneĭ R. suferea de oftică de creierĭ moştenită. Tatal eĭ murise deja de această boală, în floarea vieţeĭ, şi lăsase de moştenire tuturor copiilor luĭ predispoziţia către această boală. Ast-fel fetiţa aceasta suferea încă

de anĭ de zile de chinuitoare durerĭ de cap, pricinuite de formaţiunea nodurilor în cap. Parte din aceste nodurĭ se puteaŭ chiar vedea şi pipăi, maĭ ales la ceafă, din care cauză copila suferea necontenit de durerĭ de gît. Afară de asta se văeta de o greutate nesuferită pe ochĭ. Doctorul spitaluluĭ diagnostică boala, de oftica creierilor şi spuse că n'are leac. Starea, în care muma îşĭ aduse copila la mine erea desperată. Stabiliĭ prin ştiinţa expresiuneĭ figureĭ, că această boală, de şi moştenită, îşĭ are pricina eĭ în pîntecele copileĭ. In consecinţă fură prescrise pentru tratamentul eĭ tot băĭ derivative de şezut cu fricţiunĭ şi dietă naturală. Succesul se ivi deja în cele dintîĭ 8 zile, căcĭ durerile capuluĭ slăbiră şi greutatea pe ochĭ dispăru cu desăvîrşire. Mistuirea eĭ maĭ ales se îndreptase într'un chip cu totul neaşteptat, aşa că copila avea acum o altă dispoziţie sufletească. Pe cînd înainte vreme erea posomorîtă şi melancolică, acum producea o impresie cu totul contrarie. In acelaş timp durerile de gît fură înlăturate, în scurtă vreme. In cursul altor două lunĭ se dizolvară şi nodurile cele marĭ, de la gît şi de la cap, care provocînd cîte-va crize de vindecare, fură alungate în jos spre a peri pentru tot-d'a-una. După o cură de şease lunĭ, copila fu vindecată cu desăvîrşire de oftica de creierĭ, dar şi înfăţişarea eĭ se schimbă devenind maĭ tînără şi maĭ frumoasă.

Typhus. Disenterie. Cholera. Urdinare.

Typhus. Frigurile de nervĭ bîntue lumea şi îngrozeşte omenirea. Dar or cît ar fi de temute, primejdia lor se micşorează, dacă tratamentul lor e întemeiat pe legile nestrămutate ale natureĭ. Numaĭ dacă încărcarea e prea grea se pot ivi proprietăţile distrugătoare ale corpuluĭ. Dacă isbutim însă pe baza metodeĭ mele de a provoca bolnavilor o sudoare naturală prin băile derivative, boala abea va maĭ fi simţită. Mi s'a întîmplat de multe orĭ, în tratarea celor maĭ grele boale de typhus, ca bolnaviĭ care fuseseră trataţĭ de doctorĭ, săptămînĭ şi lunĭ întregĭ, aŭ putut umbla numaĭ de cît în aier liber, deja după cele dintîĭ zile ale cureĭ mele.

Experienţa a dovedit efectele minunate ale băilor mele de aburĭ, la tot soiul de boale acute, precum typhusul, influenţa etc. Totuşĭ ele trebuesc aplicate după puterea bolnavuluĭ, nu prea des la început şi nu prea multă vreme. Bine înţeles trebuesc aplicate în acelaş timp şi băile mele derivative de trunchĭ cu fricţiunĭ şi de şezut cu fricţiunĭ. Izvorît din aceiaşĭ pricină, typhusul trebuĭe tratat în general tot aşa de simplu ca şi cele-l'alte boale.

Dacă typhusul trece în lume de o boală primejdioasă şi îndelungată, cauza e tratamentul greşit al şcoaleĭ medicale. Tocmaĭ din această cauză boala ajunge de multe orĭ îngrijitoare. Din punctul meŭ de vedere, frigurile de nervĭ sînt cu desăvîrşire neprimejdioase.

Ştim că boala are o pricină maĭ adîncă şi că o dată cu înlăturarea eĭ, vor dispare de la sine toate simptomele următoare, decĭ şi frigurile de nervĭ.

O veche adeptă a metodeĭ mele mi-a scris, o dată, că a avut doĭ bolnavĭ greŭ de typhus şi în acelaşĭ timp de vărsat negru şi că printr'o baie de aburĭ şi treĭ băĭ maĭ îndelungate de trunchĭ şi de şezut cu fricţiunĭ a putut dobîndi un aşa bun rezultat, că bolnaviĭ s'aŭ putut ridica şi preumbla la aier liber şi că după şease zile boala dispăruse fără a lăsa un singur semn.

Acelaşĭ rezultat minunat l'am putut dobîndi şi la bolnaviĭ de typhus trataţĭ de mine. Dacă puterea de vindecare a corpuluĭ era slăbită prin medicamente, succesul venea cu mult maĭ încet.

Cholera. Disenteria. Aceleaşĭ succese aŭ fost dobîndite şi la disenterie şi la cholera, două boale ce sînt provocate de turburările puternice ale mistuireĭ şi de frigurĭ năuntrice foarte marĭ. După cum am observat adese-orĭ, frigurile acestea sînt la choleră aşa de marĭ, că pîntecele arde înăuntru şi se negreşte cu desăvîrşire—un simptom, ce se iveşte prin culoarea închisă a buzeĭ, a nasuluĭ şi a ochilor, la ceĭ răpuşĭ de această boală.

Eŭ susţiŭ că cholera şi disenteria atacă numaĭ pe aceia al căror corp e foarte mult încărcat cu materiĭ streine. Numaĭ ceĭ încărcaţĭ, care poartă cu eĭ predispoziţia către această boală, pot fi atinşĭ de choleră, nu din întîmplare orĭ cine. M'am întins de mult în amănunte *) asupra cholereĭ şi a simptomelor de boală, înrudite cu ea,—şi atrag atenţia celor interesaţĭ asupra acesteĭ publicaţiĭ ale mele.

Experienţa a dovedit în destul, că ceĭ atinşĭ de aceste

---

*). **Louis Kuhne: Cholera, urdinarea** şi alte asemenea boale; naşteare şi vindecarea lor fără doctoriĭ. Preţul 50 Pfg. Fditura Louis Kuhne, Liposa

boale, sufăr deja de maĭ nainte de mistuire anormală, maĭ ales de tăria pînteceluĭ şi constipaţie.

De aceea se observă de obiceĭ la ceĭ atinşĭ de choleră saŭ disenterie, înainte de izbucnirea boaleĭ, o anumită indispoziţie, o greutate mare în corp: două semne de o puternică fermentaţie a materiilor streine, ce începe în pîntece. După părerea mea, cholera este cea maĭ puternică criză de curăţire de acele materiĭ de boală. Acestea se grămădesc cu o furie ne maĭ pomenită către pîntece, find împinse de cauze exterioare, schimbarea temperatureĭ, răceală, spaimă, iritaţie, etc. Dacă puterea de viaţă a corpuluĭ e încă destul de mare, ea va putea birui asemenea grele crize şi bolnavul va fi, în urmă, cel maĭ sănătos om. Dacă însă puterea de vindecare a corpuluĭ a fost slăbită prin prea multe medicamente, luate maĭ nainte saŭ maĭ pe urmă, corpul nu poate îndura în tot-d'auna asemenea crize de vindecare. In timpul procesuluĭ de fermentaţie al chołereĭ şi al maĭ puţin primejdioaseĭ disenteriĭ, se petrec fapte caracteristice, într'o formă, pe care nu o întîlnim aiurea. Căldura dinăuntru a frigurilor se concetrează aci aproape numaĭ asupra organelor mistuireĭ, aşa că înăuntru se simte un foc mistuitor şi afară se simte frig.

Pentru vindecarea acestor două simptome de boală, e nevoie în primul rînd, de a înlătura prea marea căldură din năuntru. Apoĭ trebuĭe provocată sudoarea, pe cale naturală. Dacă corpul posedă încă în de ajuns atîta putere de vieaţă, pentru a depărta afară acea căldură din năuntru, cangrenoasă şi primejdioasă, succesul nu va întîrzia. Mulţĭ nu simt adese-orĭ frigul din afară, din cauza prea mareĭ căldurĭ din năuntru. Dar tocmaĭ aceştĭ bolnavĭ sînt maĭ supuşĭ primejdieĭ. In aniĭ 1849 şi 1866, cînd bîntuia cholera în Lipsca, am observat maĭ multe cazurĭ de choleră. Imĭ amintesc faptele foarte bine şi astăzĭ posed şi explicarea lor. Ყceĭb olnavĭ, care simţeaŭ căldura frigurilor pe partea ex-

terioară a corpuluĭ, aŭ rezistat în mare parte cholereĭ, pe cînd aceia la care căldura frigurilor abea se putea simţi pe din afară, aŭ murit. Ast-fel am văzut o femeĭe plimbîndu-se cu copilul eĭ, dimineaţa la 11 ceasurĭ, liniştită prin curte, şi la 2 ceasurĭ dupe prînz o scoteaŭ deja moartă din casă. Nicĭ cele maĭ micĭ sforţărĭ de reacţie ale corpuluĭ în potriva fermentaţieĭ cholereĭ nu se ivise la ea printr'o căldură, care să se fi simţit cît de puţin pe dinafară. Femeĭa erea, bine înţeles, foarte mult încărcată cu materiĭ streine. Culoarea închisă a ochilor, a buzelor şi a vîrfuluĭ nasuluĭ, arătaŭ că în pîntece trebuĭe să fi existat o stare cangrenoasă moştenită.

Băile mele de şezut cu fricţiunĭ sînt cele dintîĭ în stare, de a înlătura cît se poate de repede, după cum se şi cere, aceste stărĭ grele. In acelaş timp, ele înviorează foarte mult puterea de viaţă; chiar şi *băile de aburĭ la pîntece* aŭ adese-orĭ efecte minunate, însă trebuĭesc urmate de băĭ derivative de şezut saŭ de trunchiŭ cu fricţiunĭ. Dacă e cu putinţă, se poate lua apoĭ şi o baie de soare, pentru o grabnică reîncălzire, pînă la izbucnirea sudoareĭ. Alt-fel sudoarea trebueşte căutată în pat, printr'o bună înfăşurare. De multe orĭ ajută cîte-va băĭ derivative, pentru a inlătura orĭ ce primejdie. Se înţelege de la sine, că trebuĭe păstrată o dietă cu desăvîrşire neexcitantă.

Şi la disenterie băile mele, în legătură cu cele-l'alte mijloace de vindecare, daŭ efecte minunate. Adese-orĭ ajung cîte-va băĭ de şezut cu fricţiunĭ saŭ băĭ de trunchiŭ cu fricţiunĭ şi o baĭe de aburĭ pentru a înlătura disenteria.

Adevărul învăţăturilor mele şi al ştiinţeĭ expresiuneĭ figureĭ nu se poate dovedi însă maĭ bine, prin nicĭ o altă boală, de cît tocmaĭ prin simptomele cholereĭ.

Numaĭ materiile streine provoacă deci predispoziţia către cholera şi schimbărĭ în formele corpuluĭ. Acest proces de alungare al materiilor streine îl săvîrşeşte corpul într'un

timp uimitor de scurt ca şi orĭ-ce alte schimbărĭ. La toţĭ bolnaviĭ de choleră, pe carĭ i-am văzut, după ce suportaseră cu succes boala, sărea numaĭ de cît în ochĭ, înfăţişarea lor schimbată, la faţă, la cap şi la întregul corp. Ast fel prin acest repede proces de curăţire aŭ dispărut în cîte-va zile cele maĭ grele stărĭ de încărcare.

Cine a putut suporta cu succes aceste puternice crize de vindecare, se simte în urmă cu desăvîrşire bine. Acest fapt s'a observat de mulţĭ; toţĭ ceĭ carĭ aŭ fost bolnavĭ de choleră şi s'aŭ făcut sănătoşĭ, se bucură de dispariţia uneĭ greutăţĭ ce-ĭ apăsa; greutatea de maĭ nainte a materiilor streine a fost înlăturată.

Lucru de căpetenie rămîne însă, mijlocul de a se feri de aceste boale. Din nenorocire acest scop nu s'a ajuns încă pînă astă-zĭ. Abea prin descoperirile mele sîntem în stare de a stabili orĭ-ce încărcare şi decĭ orĭ-ce predispoziţie primejdioasă, care în condiţiĭ prielnice ar putea da naştere unor crize de vindecare ca cholera.

Din Indiile engleze şi din Indiile de jos mi-aŭ sosit în aniĭ trecuţĭ rapoarte foarte favorabile asupra succeselor dobîndite la choleră, prin aplicarea metodeĭ mele. Pe lîngă băile mele a fost de multă însemnătate, pentru înlăturarea unor astfel de simptome în acele ţărĭ tropicale, tocmaĭ dieta mea neexcitantă şi care nu dă naştere la o nouă căldură, ci din potrivă are un efect minunat asupra tuturor frigurilor acute, precum cholera, disenteria, etc. Locuitoriĭ aceleĭ ţărĭ să nu se teamă de a introduce o ast-fel de dietă, dacă nu există încă la dînşiĭ. Să facă numaĭ o încercare. (Asupra disenterieĭ vezĭ rapoartele de vindecare partea IV).

Ast-fel ajungem la importanta încheiere, că cholera şi disenteria nu sînt alt-ceva de cît nişte furioase crize de vindecare ale corpuluĭ, pricinuite de influenţe exterioare.

Obişnuitele **crize de urdinare** sînt întocmaĭ aceleaşĭ simptome ca disenteria şi cholera, numaĭ într'un grad maĭ

mic. Am observat de anĭ de zile că oamenii cu multă putere de vieaţă sufăr periodic de crize de urdinare.

Orĭ-ce urdinare, chiar cît de mică, însemnează o sforţare de vindecare a corpuluĭ şi e tot-d'a-una un semn bun. Un ast-fel de simptom trebuĭe decĭ salutat cu bucurie, numaĭ nu trebuĭe să ţie mult. Acela care a suportat asemenea crize, a fost în urmă curat întinerit. Vedem decĭ cum corpul caută singur, să se scape periodic de încărcarea luĭ prin asemenea crize.

Dacă *urdinarea şi constipaţia* par două cazurĭ opuse, să nu se mire nimenĭ, dacă eŭ le privesc pe amîndouă ca simple turburărĭ de mistuire, ce s'aŭ născut din prea marea căldură din năuntru, pricinuită de supra-hrănire. După cum aceeaşĭ pricină face pe unul gras şi corpolent, pe altul slab şi uscat, tot ast-fel aceeaşĭ pricină provoacă icĭ urdinare, dincolo constipaţie.

Frigurile de climă şi Frigurile tropicale. Malaria. Frigurile de venin. Frigurile galbene şi Frigurile schimbătoare

Orĭ-cît de felurite s'ar ivi simptomele de frigurĭ şi orĭ-cum s'ar numi ele, toate aŭ acelaşĭ punct de plecare, toate izvorăsc şi se dezvoltă dintr'una şi aceeaşĭ pricină: fermentaţia. Cine are în vedere raporturile climatice ale ţărilor tropicale şi cine ia în consideraţie enormele diferenţe de temperatură între zi şi noapte, îşĭ explică numaĭ de cît furia izbucnireĭ frigurilor tropicale, a căror intensitate se măreşte, treptat cu actul de fermentaţie, ce se manifestă din ce în ce maĭ repede şi maĭ puternic. Tocmaĭ în climele calde se găsesc cele maĭ prielnice condiţiĭ pentru producerea frigurilor puternice, chiar în cazul cînd corpul e încărcat relativ cu puţine materiĭ streine. Zonele temperate nu ne arată nicĭ o dată asemenea simptome bătătoare la ochĭ.

Dacă înainte vreme, necunoscîndu-se înţelesul natural şi simplu al naştereĭ frigurilor se explica cu desăvîrşire falş natura boaleĭ, astă-zĭ însă prin ştiinţa expresiuneĭ figureĭ şi prin cercetările mele, ştim că pricina frigurilor trebuĭe căutată în tot-d'a-una într'o încărcare a omuluĭ cu materiĭ streine saŭ într'o stare de boală latentă; decĭ nu numaĭ în climă saŭ într'o înrîurire din afară. Cine crede că orĭ ce constituţie trupească poate fi lovită de frigurĭ, se înşeală.

Cel dintîĭ mijloc pentru înlăturarea frigurilor e de a

preveni boala. Pentru asta avem în tot-d'a-una mijloace la îndemînă. Intîĭ trebuĭe să ne obişnuim cu o dietă neexcitantă şi foarte cumpătată (vegetariană) după produsele ţărilor respective, pe urmă o îngrijire cu desăvîrşire naturală a sănătăţeĭ, prin întrebuinţarea băilor mele derivative. Dacă în ţările tropicale, apa pentru aceste băĭ nu se poate avea aşa de rece ca în zonele temperate, totuşĭ raportul între temperatura apeĭ şi caldura aĭeruluĭ, va fi aproape acelaşĭ. Pe urmă această căldură, care a dat naştere maĭ nainte simptomuluĭ de fermentaţie, ajută acum procesul de vindecare, căcĭ reîncălzirea după băĭ şi sudoarea se dobîndesc în ţările acelea maĭ uşor ca la noĭ. Experienţa a dovedit însă, că băile mele derivative, prin proprietatea lor răcoritoare, aŭ un efect uimitor asupra orĭ-căror figurĭ saŭ orĭ-căruĭ proces de fermentaţie al materiilor streine din năuntru corpuluĭ. Să ne închipuim de exemplu cazul, că un bolnav are frigurĭ urcate de 40° C.; printr'o singură baĭe de trunchĭŭ saŭ de şezut cu fricţiunĭ, de o jumătate ceas, temperatura frigurilor scade cel puţin cu 3—4°. Dacă se urcă iarăşĭ frigurile şi temperatura corpuluĭ, ea e scăzută iarăşĭ printr'o a doua baĭe şi aşa maĭ departe. Ast-fel ţinem în frîu frigurile saŭ procesul de fermentaţie al materiilor streine din năuntrul corpuluĭ, întocmaĭ cum călăreţul iscusit ţine calul săŭ. Prin acest tratatament nu se poate ajunge nicĭ odată la acele stărĭ neplăcute şi chinuitoare, ce se ivesc la tratamentul medical. Nicĭ odată şcoala medicală, care obişnueşte să trateze toate boalele numaĭ în locul unde se manifestă, nu va putea să înlăture pentru multă vreme orĭ-ce fel de frigurĭ prin chinină, antipirină saŭ alte doctoriĭ ce paralisează nerviĭ. Tot-d'a-una dozele slabe ale acestor medicamente sînt înlocuite din ce în ce cu alte doze maĭ marĭ. In cele din urmă se nasc, prin această continuă paralizare, cele maĭ grele cazurĭ de boală, cele maĭ îngrijitoare boale de nervĭ, ce pot fi înlăturate atuncĭ cu atît maĭ greŭ.

Pe baza manualuluĭ meŭ, s'aŭ făcut în toate țările tropicale încercărĭ cu metoda mea de vindecare, împotriva acestor frigurĭ și s'aŭ dobîndit rezultatele cele maĭ uimitoare. Domnul R. din Batavia îmĭ scrie din Genova, între altele:

«Aflu că femeĭa mea și contabilul meŭ din Batavia (India de răsărit), cărora le trimesesem cartea d-tale, aŭ întrebuințat metoda d-tale, cu un succes extraordinar, împotriva *frigurilor de climă*, ce bîntue pe acolo.»

Domnul pastor M. din P. L. (Brazilia) îmĭ scrie, între altele, următoarele: «In ceea ce mă privește pe mine, vă pot spune cu recunoștință, că prin întrebuințarea băilor prescrise de D-v. frigurile de climă și mistuirea mea s'aŭ îndreptat în mod simțitor, în scurtă vreme. Dieta ne face cîteva greutățĭ aicĭ în țara cafeleĭ, unde în loc de uruială de grîŭ avem uruială de porumb, în loc de tot felul de legume nemțeștĭ avem orez, mandijoka și altele, în loc de pere, mere și prune, avem banane, pepenĭ, portocale, smochine, curmale, castane și altele.»

Din B., Accra, Coasta de aur, Africa de apus, domnul misionar I. S., unul din numeroșiĭ meĭ adepțĭ din Coasta de aur și din Kamerum, mi-a scris în anul 1891, între altele, următoarele: «Pe baza scrisorilor, ce ne-ațĭ trimes, am încercat pe cît ne-a fost cu putință, să aplicăm metoda D-v. la frigurĭ (maĭ ales la frigurĭ de venin). Spre marea noastră bucurie, vă putem anunța, că metoda D-v. ușurează foarte mult frigurile ce se ivesc aicĭ atît de des.»

Domnul M. N. îmĭ scrie, între altele, următoarele: «Stann Creek-Belize, Brit. Honduras, America centrală, 3 Iulie 1890. In posesiunea manualuluĭ D-v. «Noua știință de vindecare» vă mulțumesc pentru sfaturile ce ațĭ bine-voit a-mĭ da prin scrisoare și pe care le-am executat, cum s'a putut maĭ bine. Aveam de luptat în fie-ce an cu *frigurile tropicale, frigurile schimbătoare* și alte boale,—anul acesta însă *prin întrebuințarea metodeĭ D-v. am fost ferit de aceste rele.*

Din Otjimbingue (Herero) Africa de sud-vest, domnul Fr. M. într'o scrisoare lungă, după ce îmĭ descrie starea de boală grea a nevesti-si, îmĭ comunică următoarele: «Toate leacurile încercate de 30 de anĭ n'aŭ putut opri boala. Mistuirea erea de asemenea cu desăvîrşire derăpănată. Atuncĭ sosi scrisoarea D-tale, care mă învăţă un lucru maĭ bun. Femeia mea face acum băĭ cu fricţiunĭ. *Frigurile malaria* ce se iveseră în timpul din urmă, *aŭ dispărut* deja, *picioarele se desumflă şi degetele se fac iarăşĭ maĭ subţirĭ şi se pot îndoi la încheeturĭ.*»

Domnul misionar G. din Dar—es,—salaam, Africa de răsărit, care a aplicat asupra sa cu cel maĭ mare succes, metoda mea, pe baza manualuluĭ meŭ, scrie în «Noutăţile misiunilor din Africa de răsărit» Berlin, Semptembrie 1890, asupra efectuluĭ minunat al cureĭ mele, nepotuluĭ său, următoarele: Duminecă 22 Iunie 1890. «Săptămîna trecută nepotu-meŭ Daniel E., a fost bolnav de violente *frigurĭ malaria;* nicĭ chinina, nicĭ antipirina, nicĭ antifibrina, nicĭ ceaiul de mintă, nicĭ înfăşurările după prescrierile vechilor metode naturale, n'aŭ fost de nicĭ-un ajutor; frigurile staŭ pe loc, saŭ chiar se urcaŭ din cînd în cînd. Ierĭ la prînz, în urma atîtor experienţe, stam cu mîĭnile în sîn. Numaĭ un lucru ne putea scăpa: schimbarea de loc şi de aier; dar cum s'o facem? Atuncĭ ne amintirăm de noua metodă de vindecare a Domnuluĭ Louis Kuhne, din Lipsca, a căruĭ carte «Noua ştiinţă de vindecare» o primisem tocmaĭ de curînd. Băgarăm în apă pe bolnavul arzînd de frigurĭ şi care nu putea asuda, adică îĭ dădurăm băĭ de trunchiŭ cu fricţiunĭ de cîte 3 minute fie-care. Indată ce termometrul arăta peste 39 grade, baia se repeta şi ast-fel observarăm că *frigurile începură a da înapoĭ.* Peste noapte starea se îmbunătăţi şi dimineaţa *bolnavul asudă de la sine.* Ast-fel prin acest metod simplu bolnavul a fost uşurat în cîte-va ceasurĭ!»

Dacă bolnavul acesta ar fi prelungit băile de trunchiŭ

cu fricţiunĭ, în loc de treĭ minute, 20 de minute, vindecarea ar fi venit şi maĭ repede şi maĭ sigur. Cu cît băile acestea sînt întrebuinţate, în asemenea cazurĭ, maĭ des şi maĭ mult, cu atît maĭ bune şi maĭ prielnice sînt pentru bolnavĭ.

Domnul misionar G. în Dar—es—salaam, îmĭ comunică despre el însuşĭ, la 22 Decembrie anul trecut, între altele, următoarele: «Pentru a nu repeta ceea ce v'am scris deja o dată asupra vindecăreĭ mele, de feluritele frigurĭ climatice prin metoda D-v., vă adaog pe scurt, că cura D-v. de apă, mi-a dat succese uimitoare şi neaşteptate. Cura asta o aplic acum şi indigenilor, bine înţeles cu multă osteneală şi pĭerdere de timp şi totuşĭ efectul e acelaş.

N'am întrebuinţat din Iunie, nicĭ eŭ nicĭ aĭ meĭ, nicĭ un fel de medicamente, de cît numaĭ apă, după prescrierile D-v. Ne găsim aşa de sănătoşĭ, cum nu se poate cere maĭ mult de la o ţară tropicală, cunoscută de nesănătoasă. N'ar putea avea aceleaşĭ succese minunate cura D-v. şi pentru «*frigurile galbene*» din Africa de apus?»

Domnul G., n'a priceput încă, probabil, unitatea tuturor boalelor, după cum am descoperit'o eŭ. Alt-fel nu mi-ar fi adresat această întrebare.

Domnul misionar A., din Kwala Rongan, insula Borneo, îmĭ scrie la 20 Ianuarie 1892:

Prea stimate Domnule Kuhne!

«In posesiunea celor două manuale ale D-v.: «Noua ştiinţă de vindecare», găsesc prilejul de a vă exprima mulţumirile mele pentru bunele rezultate ale noueĭ ştiinţe de vindecare, pe care am experimentat-o aicĭ în insula Borneo, atît asupră-mĭ cîţ şi asupra celor-l'alţĭ bolnavĭ. E aproape un an, de cînd am cunoscut aci în Borneo, noua ştiinţă de vindecare, cînd într'una din zile am fost lovit în casa unuĭ amic de nişte frigurĭ indiane aşa de puternice, că nu maĭ puteam răbda; am încercat atuncĭ cu noua metodă de vindecare, luînd maĭ întîĭ o baĭe de aburĭ, pe un scaun de

trestie şi apoĭ o baĭe de trunchiŭ cu fricţiunĭ, după prescrierea manualuluĭ. Efectul fu aşa de minunat, că după baĭe putuĭ părăsi chiar patul, lucru ce maĭ nainte mĭ-erea cu neputinţă. Chiar şi prietenul meŭ şi femeia luĭ se mirară de succesul acela aşa de grabnic. De atuncĭ sînt un adept al noueĭ metode de vindecare. Am observat şi la Dajakĭ aceleaşĭ rezultate bune date de noua metodă de vindecare. Dajakiĭ, carĭ n'aŭ doctorĭ, întrebuinţează din vremurĭ vechĭ băile de aburĭ, numaĭ băile derivative nu le cunosc.

«Dacă aşĭ voi, stimate domnule Kuhne, să-ţĭ povestesc de toţĭ bolnaviĭ meĭ vindecaţĭ prin noua ştiinţă de vindecare, aşĭ ajunge prea departe. Cartea D-v., stimate domnule Kuhne, este cu adevărat o carte pentru misionarĭ în pustiŭ, care-ţĭ este în tot-d'a-una de ajutor, pe cînd cele-l'alte cărţĭ, ce posed, te trimet tot-d'a-una la doctorĭ. Dar cine poate căpăta aicĭ în pustiŭ un doctor? De aceea îmĭ pare bine că posed manualul dumneavoastră asupra noueĭ ştiinţe de vindecare. Acum vr'o 3 săptămînĭ, am fost chemat la o femeie, căreia îĭ arsese peste noapte coliba eĭ din cîmpul de orez şi care dormise aşa de mult, pînă cînd focul îĭ atinsese corpul. Femeia erea foarte pîrlită maĭ ales la faţă şi pe braţe. I-am prescris numaĭ de cît comprese recĭ de dimineaţa pînă sara, seara am înfăşurat-o, după prescrierile manualuluĭ D-v., repetînd acelaşĭ lucru şi în zilele următoare şi deja după 8 zile femeia erea cu desăvîrşire restabilită; cred că printr'o cură de unsoare mĭ-ar fi trebuit săptămînĭ saŭ lunĭ întregĭ.

«Acum cîte-va săptămînĭ, m'am pomenit cu o spuzeală pe mîna stîngă, care e cunoscută aicĭ sub numele de kihis; e o spuzeală foarte încăpăţînată şi se iveşte în formă de cerc, pe pîntece. Inainte o goneam cu unsoare, dar după cît-va timp revenea iarăşĭ. Această spuzeală se iveşte cînd pe picioare, cînd pe faţă, cînd pe spate, cînd pe mîĭnĭ. Cînd mi s'a ivit pe mîna stîngă, acum cîte-va săptămînĭ, mă gîn-

diĭ să o gonesc prin noua metodă de vindecare. Luaĭ maĭ întîĭ o baĭe de aburĭ şi apoĭ o baĭe de trunchiŭ cu fricţiunĭ. In zilele următoare numaĭ două băĭ de şezut cu fricţiunĭ, zilnic, aşa că a treia zi de cură, văzuĭ că spuzeala e aproape să dispară. Am făcut şi o baĭe de aburĭ numaĭ la mînă şi în urmă am luat o baĭe de şezut cu fricţiunĭ. Acum s'aŭ format pe mîna stîngă şi în locul bolnav două bube micĭ, ce cred că trag în ele toate materiile streine. Dacă bubele se vindecă, dispare şi spuzeala cu desăvîrşire: ast-fel se vindecă kihisul aşa de temut.

«Voĭ aplica de aci înainte noua metodă de vindecare, căcĭ pînă astă-zĭ n'am cunoscut ceva maĭ bun. Am încercat să atrag şi atenţia prietinilor meĭ asupra noueĭ ştiinţe de vindecare!»

Numeroase rapoarte de vindecare prin metoda mea şi multe scrisorĭ de mulţumire şi de recunoştinţă am primit de asemenea din Africa, Australia, India de apus şi din alte părţĭ.

Rîia orientală. Epidemia lepreĭ. Leproza.

Lepra, pe care noĭ ceĭ din climele temperate nu ne-o putem închipui de cît foarte puţin, este un flagel îngrozitor al ţărilor tropicale. Pînă acum ceĭ atinşĭ de această boală ereaŭ aproape în tot-d'a-una osîndiţĭ la moarte, căcĭ nu se găsise nicĭ un leac pentru vindecarea eĭ. Ţinuţĭ departe de lume, în locurĭ despărţite, în insule, în spitale închise, nenorociţiĭ bolnavĭ vedeaŭ înainte-le chinuitorul lor sfîrşit. De teama molipsireĭ, ceĭ bolnavĭ ereaŭ goniţĭ de familie, exilaţĭ din patrie şi transportaţĭ în locurĭ depărtate, unde ereaŭ lăsaţĭ pe seama lor însăşĭ. Li se aducea din cînd în cînd ceva hrană, dar toţĭ se fereaŭ de a se apropia de dînşiĭ.

In clima noastră temperată lepra se iveşte foarte rar; la noĭ hidropisia şi podagra se formează din aceaşĭ pricină ca lepra în ţările tropicale. După cum palmierul creşte numaĭ în ţările tropicale, iar stejarul numaĭ la noĭ, cu toate că amîndoĭ aŭ la îndemînă acelaş soare, aceeaşĭ apă şi acelaş pămînt, tot ast-fel lepra este un produs al climeĭ calde.

Se deosebeşte lepra umedă de cea uscată. In cea dintîĭ corpul se ofileşte într'un stadiŭ chinuitor, care durează anĭ de zile, pînă cînd în cele din urmă, dacă boala a înaintat prea mult, moartea îl scapă de chinurĭ.

Simptomele lepreĭ uscate sînt de aşa natură, că se formează întocmaĭ ca la lepra umedă, din cauza releĭ mistuirĭ, pe părţile din afară ale corpuluĭ, maĭ ales pe mîinĭ şi pe

picioare, pete închise (cangrenoase), semne sigure de frigurĭ foarte puternice înăuntru. In urmă dispare, maĭ întîĭ toată carnea dintre încheieturile degetelor, apoĭ şi din cele-l'alte părţĭ ale corpuluĭ, pînă cînd în cele din urmă nu rămîn de cît oasele goale şi încheieturile. Corpul se usucă întocmaĭ ca un pom şi ajunge un fel de mumie. Oasele şi încheieturile rămase, par atuncĭ ceva maĭ umflate. Carnea continuă să dispară din ce în ce, pînă cînd aceştĭ nenorocițĭ ajung ca nişte schelete şi mor lipsițĭ cu desăvîrşire de putere. Cauza naştereĭ, pînă aci necunoscută, şi natura acesteĭ îngrozitoare epidemiĭ, precum şi bîntuirea eĭ tocmaĭ în țările tropicale, nu maĭ e o enigmă nicĭ pentru mine, nicĭ pentru toţĭ aceĭa, carĭ aŭ studiat cu deamănuntul învăţăturile mele.

Şi lepra are aceeaşĭ cauză ca toate cele-l'alte boale, adică încărcarea bolnavilor cu materiĭ streine. Ea se poate moşteni, saŭ chiar dobîndi printr'o vieaţă nenaturală. Adevăratul focar al epidemieĭ e în pîntece saŭ în organele mistuitoare, care funcţionează anormal. Prin prea marea căldură, care favorizează toate actele de fermentaţie, descompunerea materiilor streine în corp, trebuĭe să fie, bine înţeles, foarte intensivă. Materiile streine sînt împinse cu o forţă foarte mare către părţile din afară ale corpuluĭ, unde din cauza apăsăreĭ din năuntru, se depun de obiceĭ în foarte mare cantitate. Prin aceste îngrămădirĭ şi depunerĭ, nerviĭ conducătorĭ către aceste membre, aceştĭ purtătorĭ aĭ vieţeĭ, sînt cu desăvîrşire cotropiţĭ, aşa că nu maĭ pot funcţiona regulat. Ast-fel se lămureşte, la ceĭ bolnavĭ de lepră, lipsa de simţ a acestor membre. Innăuntrul acestor bolnavĭ domneşte o căldură de frigurĭ foarte urcată, pe cîtă vreme afară se simte frig. Din cauza prea mareĭ căldurĭ din năuntru, la lepra uscată, membrele se usucă complectamente, căcĭ organele mistuireĭ ne maĭ putînd funcţiona în destul, cu toate alimentele aşa numite dătătoare de putere, o adevărată hră-

nire a bolnavuluĭ e cu neputință. Mîncările trec, ce e drept, prin corp, dar bolnavul moare de foame, cu toată mîncarea. Aceste simptome ne daŭ iarăşĭ o minunată dovadă, că corpul nu e hrănit de acele alimente, care îĭ plac şi care după părerea medicineĭ moderne trebuĭe să coprindă materiile, din care e compus şi corpul, ci din potrivă numaĭ de hrana, pe care corpul o poate mistui cu adevărat. La lepra umedă, se naşte un proces de descompunere, asemănător cu al hidropisieĭ, căcĭ şi la aceasta, după cum mĭ-a dovedit experiența, stările cangrenoase din năuntru, ce durează anĭ de zile, formează apa, aşa că stadiul de descompunere e oare cum stadiul final al acestor acte, ce se petrec în corpul vietuitor. Afară de asta, la lepra umedă are loc o descompunere apoasă, de şi într'o altă formă ca la hidropisie. Foarte instructiv este cazul de boală, pomenit maĭ sus, al domnuluĭ din Batavia, care suferea în acelaşĭ timp de boală de inimă, hidropisie şi lepră şi care explică cele expuse pînă aci. Lucru de căpetenie rămîne, că noĭ trebuĭe să privim lepra, ca o încărcare a corpuluĭ cu materiĭ streine, decĭ ca izvorînd iarăşĭ din pîntece. Dacă lepra nu se arată la noĭ în aceeaşĭ formă ca în țările tropicale, totuşĭ observăm multe cazurĭ asemănătoare. In prima linie, e fără îndoială amețeala, care are un caracter cu totul asemănător, numaĭ că materiile streine, în țările temperate, nu pot apăsa cu aceeaşĭ intensitate către părțile din afară ale corpuluĭ, ca în clima caldă, la lepră. Aceste materiĭ streine săvîrşesc deja înăuntrul corpuluĭ opera lor distrugătoare prin nimicirea plămînilor, saŭ a altor organe.

In ce priveşte acum vindecarea lepreĭ, trebuĭe să observ, că ea nu se poate dobîndi nicĭ-o-dată prin medicamente. Nicĭ chinina, nicĭ mercurul, nicĭ alte otrăvurĭ tarĭ nu pot fi întrebuințate aci cu folos,—nu,—o adevărată îmbunătățire şi vindecare a lepreĭ nu se poate dobîndi, de cît prin depărtarea din corp a pricineĭ de boală, a materiilor

streine. Un exemplu va lămuri şi maĭ bine acele ce spun. Ştim că într'o groapă cu cadavre, se nasc din cadavrele, ce intră în putrefacţie, foarte mulţĭ vĭermĭ, ce formează o mîncare minunată pentru găinĭ. Dacă am voi să înlăturăm vĭermăria, presărînd otravă în groapă, am omorî în orĭ-ce caz o foarte mare cantitate de vĭermĭ, dar vor creşte iarăşĭ alţiĭ noĭ, cîtă vreme vor fi materiĭ în putrefacţie. Numaĭ prin înlăturarea cadavrelor în putrefacţie am putea nimici cu desăvîrşire vĭermăria. Acelaşĭ lucru se petrece cu boala şi cu materiile streine în corp. Nu vom putea înlătura aceste materiĭ prin medicamente, ce otrăvesc corpul, ci va trebui să înlăturăm pricina tuturor boalelor, materiile streine din pîntece.

In opoziţie cu tratamentul scoaleĭ medicale moderne, metoda mea ne pune în stare să ştim pricina orĭ-căreĭ boale, precum şi mijloacele de a depărta din corp materiile streine saŭ materiile de boală, pentru a răpi boaleĭ terenul eĭ priincios.

Prin medicamente se cauzează însă o vătămare şi maĭ mare, de cît cea provocată de boală însăşĭ. Un exemplu minunat pentru adevărul celor spuse, este raportul de vindecare al domnuluĭ R. din Batavia, pomenit la pagina 223. Din acest exemplu se poate vedea foarte desluşit, cum bacciliĭ de lepră, ce dormitaŭ în acel bolnav şi a căror existenţă a fost stabilită în chip neîndoelnic de doctoriĭ specialiştĭ, nu voiaŭ să iasă din corp nicĭ prin întrebuinţarea de medicamente otrăvitoare, nicĭ prin alte asemenea prescrierĭ.

Ce efect minunat a avut metoda mea şi cum a înlăturat ea cu desăvîrşire toţĭ bacciliĭ de lepră, răpindu-le terenul priincios, lucru ce aŭ confirmat în urmă însuşĭ doctoriĭ! Numaĭ dieta mea neexcitantă şi băile mele derivative pot fi de folos. Bine înţeles că şi aci se va putea scăpa numaĭ acel bolnav, a căruĭ mistuire se poate îndrepta, şi în

cazul cînd pielea îşĭ poate căpăta iarăşĭ activitatea eĭ şi puterea de vieaţă e încă îndestulătoare.

După cum am explicat deja în altă parte, *cura mea nu e alt-ceva de cît o retrogradare a boaleĭ pe acelaşĭ drum pe care s'a născut*. Numaĭ ast-fel se pot vindeca boalele, maĭ ales cele cronice.

Prin modul meŭ de tratare s'a maĭ arătat desluşit, că

Fig. 1. (Etatea 15 anĭ.)

orĭ ce primejdie de a fi molipsit de către bolnaviĭ de lepră e exclusă. Aceasta e de o însemnătate excepţională, maĭ ales pentru aceĭa carĭ se tem de molipsire. Aceştia n'aŭ de cît să urmeze o vieaţă naturală şi să aplice metoda mea de vindecare, ce răcoreşte şi împuterniceşte întregul corp,

adică să provoace o curăţire năuntrică a materiilor de boală şi pot fi siguri că vor fi feriţĭ nu numaĭ de molipsire dar se vor simţi în general maĭ bine, atît trupeşte cît şi sufleteşte.

Cît de puţin preţ a pus scoala medicală pe mijloacele naturale de vindecare, reĭese de acolo, că ţine pe bolnavĭ

Fig. 2. (Etatea 13 anĭ)

în odăĭ separate cu ferestrele închise şi are grijă de a nu se strecura înăuntru cîtuşĭ de puţin aer curat de afară, maĭ ales noaptea. Ast-fel aierul din odăile leproşilor se îngreunează şi se împute, prin exalaţiile grele şi prin fermentaţia materiilor de boală, aşa că nu e de mirare, dacă aierul acesta molipseşte pe alţiĭ şi transmite altora materiile de boală. Inainte de a ajunge la rapoartele de vindecare a boalelor de

lepră, voĭ să maĭ pomenesc încă pe scurt felul şi chipuĭ prin care orĭ-cine se poate feri cu siguranţă de lepră şi de cele l'alte boale, cum de pildă malaria şi frigurile de climă, cel puţin aşa ca în cazul cel maĭ răŭ, boala să treacă puţin turburătoare şi cu desăvîrşire neprimejdioasă. Numaĭ acela e atins de asemenea boale, al căruĭ corp e deja predispus, adică e foarte mult încărcat cu materiĭ streine. Orĭ-

Fig. 3. (Etatea 9 anĭ)

ce influenţă turburătoare asupra marilor depozite de materiĭ streine produce o nouă fermentaţie (o criză de vindecare) şi pune corpul în primejdie. Predispoziţia către asemenea simptome o putem cunoaşte cu anĭ de zile înainte, prin ştiinţa expresiuneĭ figureĭ. Chiar şi aceĭa care nu cunosc încă această nouă diagnoză pot simţi oare-cum această predispoziţie. Natura a avut grijă de noĭ şi aci, dîndu-ne un semn

foarte desluşit de cunoaştere, pe care noĭ, din nenorocire, nu ştim să-l întrebuinţăm, *acesta este instinctul.*

Instinctul natural inspiră celor încărcaţĭ cu materiĭ streine, dacă eĭ staŭ încă în legătura cu natura, o frică tainică, o groază neexplicată de molipsire.

După aceste consideraţiunĭ generale, voĭ cita raportul de vindecare a treĭ copiĭ leproşĭ, carĭ părăsiţĭ de autorităţile medicale din Berlin şi din alte oraşe, aŭ intrat în tratamentul meŭ.

La aceştĭ treĭ copiĭ (în etate de nouă, treĭ-spre-ḑece şi cincĭ-spre-zece anĭ) s'a dovedit superioritatea metodeĭ mele,

Fig. 4. (Mîinile de la fig. 3.)

după ce şcoala medicală declarase pe faţă neputinţa eĭ. De oare-ce tocmaĭ aceste cazurĭ de boală deşteaptă un interes general, am luat de la aceştĭ treĭ copiĭ şeapte fotografiĭ după natură. (Vezĭ paginile 286—292.) Starea în care am primit pe ceĭ treĭ bolnavĭ erea desperată. De la mîinĭ lipseau primele falange şi pe une locurĭ eraŭ mîncate şi falangele următoare. Rămăşiţele de degete ereaŭ foarte umflate şi aproape

de putrezire, după cum se poate vedea în figura 4 şi 5. La cel maĭ mic, indexul de la mîna dreaptă erea tocmaĭ în putrezire. Picioarele celor l'alţĭ doĭ băeţĭ maĭ în vîrstă ereaŭ şi maĭ îngrozitoare. (Vezĭ figura 6 şi 7.) Diforme şi încărcate cu materiĭ streine, ele ereaŭ deja roase de maĭ multe rănĭ adîncĭ, care răzbiseră la os şi de unde curgea un puroiŭ sîngeros, apătos şi cu miros greŭ. Picioarele şi miinile ereaŭ nesimţitoare pînă de asupra genunchilor şi a coatelor. Pentru a constata insensibilitatea membrelor se introdusese în Berlin un ac lung prin mîinile copiluluĭ şi se înţepase braţul, pînă cînd copilul simţise durerĭ abea la cot. Ce ope-

Fig. 5. (Mîinile de la fig. 2.)

raţie remarcabilă! Starea copiilor erea aşa de îngrozitoare, că n'am putut lua aceste fotografiĭ de cît abea 3 săptămânĭ după inceperea cureĭ. In răstimpul acesta boala lor se uşurase deja foarte mult. A ilustra starea bolnavilor la începutul cureĭ ar fi fost aproape cu neputinţă.

Zilnic două pînă la treĭ băĭ de şezut cu fricţiunĭ, băĭ de trunchiŭ cu fricţiunĭ maĭ dese, dietă potrivită cu natura, multă mişcare la aĭer liber, provocarea sudoareĭ, — acestea aŭ fost şi aicĭ mijloacele simple, ce a avut un efect minu-

nat. Dacă înainte de începerea cureĭ exalaţiile lor ereaŭ insuportabile, în timpul cureĭ ele răspîndeaŭ un miros curat pestilenţial. Aceasta se explică prin faptul, ca murdăriile din corp se puneaŭ în mişcare, pentru a ĭeşi afară. Simptomul acesta se ivea maĭ ales în timpul băĭeĭ. Bolnaviĭ mîncaŭ dimineaţa pîine uscată de grîu uruit şi cîte-va mere. La prînz mîncărĭ scăzute de legume, fĭerte în apă cu ceva unt şi sare. Carnea şi bulionul aŭ trebuit, bine înţeles, înlăturate. Mîncările trebuiaŭ să fie cît se poate de scăzute

Fig. 6. (Piciorul de la fig. 1.)

şi ereaŭ tot-d'a-una îngroşate cu uruială de grîŭ. Cînd le erea sete nu li se da bolnavilor de cît apă proaspătă.

Prin întrebuinţarea cureĭ mele, rănile deschise de la picioare începură deja să se usuce în primele 14 zile, vindecîndu-se din năuntru în afară. Afară de asta, ceĭ doĭ copiĭ maĭ în vîrstă, aveau fie-care cîte o rană şi maĭ mare, care se vindecară abea în cursul luneĭ viitoare. Efectele minunate ale cureĭ se observară numaĭ de cît şi la mîinĭ. In primul rînd, degetele se subţiară deja în a doua lună a cureĭ, ceea ce se putea vedea foarte desluşit prin formaţiunea cutelor pieleĭ. Materiile streine se retraseră pe acelaşĭ

drum, pe care veniseră, din pîntece în aceste părţĭ depărtate ale corpuluĭ. Lucrul acesta se putea constata prin niş-

Fig. 7 (Piciorul de la fig. 2.)

te durerĭ, pe carĭ bolnaviĭ le simţeaŭ în braţe şi în picioare, maĭ aels la încheieturile lor.

Deja după o cură de patru săptămînĭ, cel maĭ în vîr-

stă din băieţĭ putea purta ghete de pĭele obişnuită, pe cîtă vreme înainte nu putuse umbla nicĭ cu ghete făcute înadins. In cele din urmă, membrele ce ereaŭ înainte vreme nesimţitoare, începură a dobîndi simţul normal. Bine înţeles, succesul acesta nu fusese cu putinţă, de cît prin treptata îmbunătăţire şi îndreptare normală a mistuireĭ.

De şi băĭeţiĭ n'aveaŭ de loc poftă de mîncare, cînd aŭ intrat în tratamentul meŭ, după 8 zile de cură, nu se maĭ puteaŭ sătura. Treptat cu pofta de mîncare se îndrepta şi mistuirea lor.

Ast-fel starea acestor treĭ băieţĭ se îndreptase într'un timp aşa de scurt, că nicĭ nu se putea compara cu starea lor de maĭ nainte. Aceĭ nenorocitĭ copiĭ, ce ereaŭ condamnaţĭ la moarte sigură, sînt astă-zĭ oamenĭ veselĭ şi plinĭ de vieaţă.

Acest succes dovedeşte în destul, că boala numită lepră, ce trece în ochiĭ lumiĭ de nevindecabilă, se poate vindeca prin metoda mea, după cum s'a dovedit şi prin cazul Domnuluĭ R. din Batavia, insula Iava (pagina 223).

Pe basa rezultatelor dobîndite pot declara decĭ, în toată siguranţa, că boalele pomenite în acest capitol se nasc din aceleaşĭ pricinĭ unitare, ca toate celelalte boale. Numaĭ aceĭ leproşĭ, la care boala deja prea înaintată, a nimicit oare-care organe însemnate, nu maĭ pot fi vindecaţĭ. Aceştĭ nenorociţĭ pot găsi în metoda mea cel puţin uşurarea chinurilor lor şi un sfîrşit dulce şi liniştit.

Rîia. Limbricĭ. Panglică. Parazite. Surpătură.

Citez iarăşĭ la un loc un număr de simptome de boale, care or cît de felurite s'ar manifesta, totuşĭ izvorăsc din aceeaşĭ cauză. Această afirmare o întemeiez pe dovezile sigure ale succeselor de cură, dobîndite în îndelungata mea practică. Pentru a uşura saŭ a vindeca rîia şi toate boalele de paraziţĭ, înrudite cu ea, trebuĭe în primul rînd să ne lămurim bine, în ce condiţiĭ se nasc acariĭ rîieĭ şi care e natura lor.

E lucru cunoscut, că o singură zi caldă de primăvară, anotimpul în care natura îşĭ desfăşoară cea maĭ mare putere de vieaţă, produce şi dă vieaţă, pe crăcile verzĭ ale pomilor, la miliarde de omizĭ. Întristaţĭ, că frunzele verzĭ sînt mîncate ast-fel sub ochiĭ noştri, stăm cu mîĭnile în sîn, fiind-că nu cunoaştem nicĭ-un mijloc în potriva lor. De o dată vine o noapte friguroasă şi toate omizele dispar fără de urmă, tot aşa de repede cum aŭ venit. Natura a săvîrşit într'o singură noapte, prin scăderea temperatureĭ, aceea ce nouă ne erea cu neputinţă înnainte. Toate cele-l'alte parazite sînt supuse aceloraşĭ legĭ ale natureĭ ca şi omidele.

Din aceste consideraţiunĭ va trebui să tragem importanta încheĭere, că *acariĭ de rîie* şi *limbriciĭ*, ca toate parazitele, pot exista numaĭ acolo unde găsesc teren priincios. Acest teren însă nu-l poate oferi de cît un corp bolnav, a-

dică un corp încărcat cu materiĭ streine. Pe lîngă asta trebuĭe să maĭ avem în vedere, că condiţia de existenţă a acestor parazite atîrnă de o anumită temperatură maĭ urcată, un simptom pe care, după cum ne dovedeşte şi experienţa, îl observăm numaĭ la organizmele încărcate. Dacă izbutim a coborî acele temperaturĭ anormale iarăşĭ la nivelul lor primitiv şi a da în acelaşĭ timp afară lichidele rele din corp, orĭ-ce prăsire a acestor parazite e de aci înainte cu neputinţă. Repede şi sigur vor dispare atuncĭ cu toate.

Cine a urmărit explicaţiile mele cu interes şi cu luare aminte, va pricepe foarte lesne, că temperatura ridicată din năuntru nu se poate coborî maĭ uşor de cît prin băile mele derivative, printr'o dietă neexcitantă şi prin cele l'alte prescripţiĭ cunoscute ale cureĭ mele. Toate aceste mijloace de vindecare trebuesc, bine înţeles, individualizate, după gradul de încărcare al fie-căruia. Ast-fel, din punctul de vedere al noueĭ mele ştiinţe de vindecare, toate aceste simptome de boală, fiind izvorîte din aceaşĭ pricină, se pot vindeca în acelaşĭ mod simplu ca toate cele-l'alte boale. Orĭ-ce tratament medical nu poate aduce de cît vătămare organismuluĭ respectiv.

Să-mĭ fie îngăduit şi aci să ilustrez această materie, puţin cam aridă, prin cîte-va exemple.

Cel dintîĭ caz priveşte pe un domn, care suferea de tot felul de vĭermuşĭ şi limbricĭ. Boalele de nervĭ şi de mistuire mergeaŭ, bine înţeles, mînă în mînă. Aşa că se găsea la marginea mormîntuluĭ; corpul ardea şi se mistuia cu desăvîrşire pe din năuntru. Excrementele luĭ ereaŭ pline de vĭermuşĭ micĭ. Intrebuinţînd metoda mea, succesul întrecu toate aşteptările, cu toată starea desperată a bolnavuluĭ. Deja într'o lună, toţĭ vĭermuşiĭ fură înlăturaţĭ o dată cu cauza lor. Pacientul urmă cu cura maĭ departe şi în cele din urmă candidatul morţeĭ ajunse un om capabil de muncă şi de vieaţă.

Numaĭ prin scăderea temperatureĭ din năuntru şi astfel prin înlăturarea materiilor de boală, fusese cu putinţă înlăturarea procesuluĭ de descompunere din năuntrul corpuluĭ, care se manifesta prin panglică, limbricĭ, etc. Băile de şezut cu fricţiunĭ şi băile de trunchiŭ cu fricţiunĭ, precum şi producerea sudoreĭ şi o hrană nefiartă, neexcitantă aŭ fost în această împrejurare de cel maĭ mare folos.

Iată un alt raport de vindecare *privitor la rîie*, care va deştepta un interes general, de oare-ce caracterizează destoinicia scoaleĭ medicale. Un tînăr de 17 anĭ, suferind de această boală, colindase tot felul de clinicĭ şi de spitale, fără să găsească cel maĭ mic folos. In cele din urmă, un profesor de aicĭ l'a sfătuit cam în glumă, cam în batjocură, să vie la mine, de oare-ce el nu maĭ ştie nicĭ-un leac. Bolnavul urmă acest sfat, maĭ mult fiind-că vedea că medicamentele nu-ĭ ajută nimic. Mîinele şi braţele luĭ ereaŭ îngrozitoare. Prin ştiinţa expresiuneĭ figureĭ constataĭ numaĭ de cît, că bolnavul acesta suferea deja de anĭ de zile de o boală cronică de pîntece, pricinuită de o mistuire neîndestulătoare. Ast-fel, prin formarea lichidelor rele şi a sîngeluĭ necurat, se creiase şi terenul priincios pentru rîie. Acariĭ rîieĭ se pot compara foarte bine cu nişte baccilĭ, carĭ se prăsesc acolo, unde organizmul începe să se ruineze. Fără terenul priincios eĭ nu pot exista. Eĭ sînt decĭ produsul uneĭ cauze maĭ adîncĭ.

Băĭ de trunchiŭ cu fricţiunĭ şi băĭ de şezut cu fricţiunĭ, dietă potrivită cu natura şi băĭ de aburĭ des repetate, s'aŭ dovedit şi în cazul acesta ca mijloace de vindecare minunate. Mistuirea se îndreptă repede; în acelaş raport şi acariĭ rîieĭ deteră înapoĭ cu cît li se răpea terenul lor propriŭ. Microscopul arăta desluşit, că parazitele începeaŭ să dispară. După 3 săptămînĭ, acariĭ ereaŭ izolaţĭ şi în a patra săptămînă nu se maĭ vedea urmă de eĭ. In acelaş timp bolnavul arăta cu mult maĭ bine la faţă. Cine-l văzuse maĭ nainte, nu-l maĭ putea cunoaşte acum, aşa de mult se schim-

base. Natura bolnavuluĭ făcuse singură aceea ce nu putuse să facă arta medicineĭ aprobată de stat şi toate astea prin acelaş procedeŭ fără medicamente şi fără operaţiĭ.

Surpăturĭ. Cauza surpăturilor trebuĭe atribuită uneĭ încărcărĭ năuntrice şi uneĭ încordărĭ a pînteceluĭ. In locul în care prapurul e maĭ puţin rezistent, maţele trec afară în urma puterniceĭ apăsărĭ din năuntru. Atuncĭ se rupe prapurul şi maţele cedînd apăsăreĭ din năuntru ĭes afară. Locul surpătureĭ poate fi deosebit, pricina rămîne însă aceeaş la toate surpăturile. Să nu se creadă însă că ea se datoreşte numaĭ uneĭ loviturĭ, uneĭ căzăturĭ saŭ uneĭ zdruncinărĭ. Toate acestea pot grăbi surpătura, ele însă nu sînt pricina boaleĭ. Pricina tuturor surpăturilor este, după cum susţiŭ pe baza experienţelor mele, numaĭ încărcarea pînteceluĭ cu materiĭ de boală, care prin grămădirile lor aŭ provocat o mare căldură năuntrică, o mare apăsare năuntrică. Prin aplicarea metodeĭ mele, care alungă din corp acele materiĭ de boală, surpăturile sînt înlăturate şi ast-fel purtarea cerculuĭ e cu desăvîrşire de prisos.

Metoda mea numără deja foarte multe succese în acest domeniŭ, o dovadă că principiul unităţeĭ tuturor boalelor nu mă dă nicĭ aicĭ de ruşine. Timpul de vindecare atîrnă, bine înţeles, de gradul general de încărcare al bolnavuluĭ şi de faptul, dacă surpătura e nouă saŭ deja învechită. Afară de asta, la bolnaviĭ bătrînĭ, la care puterea de vindecare a corpuluĭ e deja slăbită, succesul nu va fi nicĭ o dată aşa de mare ca la bolnaviĭ tinerĭ.

Cancerul. Carne vie.

Naşterea cancerului, acesteĭ boale aşa de grozave, nu se poate atribui influenţelor vătămătoare din afară, nicĭ turburărilor, ce izvorăsc din ele, ci maĭ mult unor fapte, ce se petrec în însuşĭ organismul omuluĭ şi care devin temelia şi cauza acestuĭ simptom de boală. Ca şi hidropisia şi oftica, cancerul este cel din urmă inel din lanţul unor boale anterioare înăbuşite şi nevindecate. Punctul luĭ de plecare izvorăşte în primul rînd din boalele organelor genitale, maĭ ales din sifilis, fie că asemenea boale se ivesc direct, fie indirect, adică moştenite. Principalul e aflarea materiilor streine, care îşĭ aleg un drum oare-care în corp, unde provoacă ultima fază a boaleĭ, pricinuind acele vegetaţiĭ, formaţiunĭ noĭ şi descompunerĭ cangrenoase, ce îngrozesc omenirea. Prin ştiinţa expresiuneĭ figureĭ, e foarte lesne de a prevedea o boală de cancer cu multă vreme înainte de izbucnire. Se formează maĭ ales nodurĭ şi umflăturĭ la gît, care ne îndeamnă să conchidem cu siguranţă la o formaţiune foarte numeroasă de nodurĭ în corp, maĭ ales la o formaţiune foarte însemnată de nodurĭ hemoroidale în pîntece.

Această formaţiune de nodurĭ hemoroidale poate lua o întindere aşa de mare, că astupînd canalurile mistuireĭ, să împĭedice golirea excrementelor, pe cale naturală. După observaţiunile ce am cules, în diferite cazurĭ grele de cancer, se ivea în tot-d'a-una o desăvîrşită încuiare a mistuireĭ. Fără clistire şi fără mijloace de ĭeşire afară, nu erea

chip pentru aceştĭ bolnavĭ să aibă scaun. Am observat însă de asemenea, că printr'o prea mare întrebuinţare de purgative, maĭ ales de hapurĭ, se dezvoltă în năuntrul corpuluĭ o stare cangrenoasă, ce duce la oftică şi maĭ cu seamă la cancer. Corpul îndură anĭ întregĭ întrebuinţarea acestor purgative, precum şi aţîţarea provocată de ele asupra nervilor mistuireĭ şi pînteceluĭ. Dar din ce în ce nerviĭ se întărîtă aşa de mult că nu maĭ pot funcţiona fără o aţîţare şi maĭ mare. De aci izvorăsc cazurĭ grozave de boală, între care poate fi numărat şi cancerul. Această boală grozavă, ca şi oftica, hidropisia şi toate cele-l'alte faze din urmă ale altor boale anterioare, nu e provocată de obiceĭ, de cît printr'o vieaţă foarte nenaturală, printr'o prea mare rîzgîire, suprahrănire şi supraescitare a nervilor, prin mîncărĭ saŭ medicamente rafinate; în faţa canceruluĭ scoala medicală stă tot aşa de neputincioasă, ca şi în faţa tuturor celor-l'alte ultime faze de boale. Eştĭ foarte dureros impresionat, cînd vezĭ că medicina în tratarea canceruluĭ încearcă să înlăture vegetaţiunile şi formaţiunile noĭ prin cauterizare saŭ tăĭere şi crede că lecuĭeşte boala, lucru ce s'a dovedit aşa de drastic la răposatul împărat Frederic. Medicina uĭtă însă saŭ nu poate să-şĭ explice de unde vin aceste formaţiunĭ noĭ. Natura aceste boale ĭ-a rămas pînă acum streină, alt-fel nu s'ar ocupa în tratamentul eĭ numaĭ de forma exterioară a boaleĭ, numaĭ de spuma cangrenoasă a acesteĭ fermentaţiĭ de materiĭ streine, adică de formaţiunile noĭ. Ar fi trebuit să se gîndească, că formaţiunile noĭ trebuĭe să se nască şi ele dintr'o pricină oare-care şi că înlăturarea acesteĭ pricinĭ trebuĭe să fie cea dintîĭ grije.

Pentru a ilustra iarăşĭ acest pasagiŭ cu un exemplu, voĭ cita filoxera aşa de temută şi aşa de vătămătoare, care a nimicit aşa de des speranţele uneĭ bune recolte. Eŭ susţiu, că nu există leac extern în potriva filoxereĭ. Cine cunoaşte bine natura şi cauza naştereĭ filoxereĭ, ştie că ea nu poate

exista de cît acolo, unde găseşte teren priincios, nicĭ odată însă într'o rădăcină de viţă sănătoasă. Dar terenul priincios va începe din momentul cînd acea tulpină de viţă se va înbolnăvi printr'o îngrăşare nenaturală şi printr'un tratament falş din partea omuluĭ. Necunoscînd natura condiţiilor de existenţă ale tulpineĭ de viaţă, omul nu se gîndeşte de cît a spori pe cît e cu putinţă puterea de a rodi şi îngrăşînd pămîntul, ştirbeşte din condiţiile viţeĭ, aşa că tulpina bolnavă înăuntru şi plină de sevă stricată, formează acum un teren priincios filoxereĭ. După cum păduchiĭ nu atacă de cît un animal bolnăvicios, tot ast-fel tulpina de viţă va cădea sub influenţa vătămătoare a filoxereĭ, cînd ea însăşĭ va ajunge bolnavă. De aceea înlăturarea parazituluĭ nu se poate dobîndi de-a dreptul prin omorîre saŭ otrăvire, ci numaĭ retrăgîndu-ĭ terenul priincios, adică boala năuntrică a tulpineĭ de viţă.

Exemplul acesta ne conduce iarăşĭ la organizmul omenesc, ale căruĭ părţĭ din năuntru, pe dată ce sînt atinse de boală, pregătesc terenul priincios pentru alte boale şi maĭ rele. Simptomele ce însoţesc stările cangrenoase, decĭ şi cancerul, sînt adesea orĭ durerĭ nesuferite şi foarte neplăcute. Pentru amorţirea acestor durerĭ chinuitoare pentru bolnav, scoala medicală modernă se slujeşte de injecţiĭ cu morfină, care în tot cazul aŭ efectul dorit pentru cît-va timp, dar care maĭ în urmă vatămă întregul corp şi tot sistemul nervos. Faptul acesta ne aminteşte cunoscuta poveste a ursuluĭ, care a omorît pe stăpînul săŭ cu pietre, pentru a goni musca de pe nasul acestuia.

Pentru ce dar să slăvim otrăvurile, dacă există mijloace naturale, care uşurează durerile nervilor maĭ bine ca morfina şi oţelesc şi întăresc în acelaşĭ timp organele: băile mele derivative? Atuncĭ morfinomania va cădea de la sine. Aceasta din urmă cere necontenit o nouă ameţire ca şi beţia, căcĭ amîndouă nu sînt provocate de cît de inflamaţiile saŭ

stările cangrenoase din corp. Numaĭ un tratament natural poate înlătura această întărîtare ce creşte necontenit.

In partea III, în capitolul asupra tratamentuluĭ rănilor, «rănĭ deschise», se va explica cu deamănuntul cauza naşterei şi natura boalelor de cancer. Aci voĭ spune numaĭ vr'o cîte-va cuvinte asupra vindecăreĭ lor. Maĭ întîĭ de toate, e absolut indiferent în ce formă şi în ce loc al corpuluĭ se iveşte boala; e cu totul indiferent, dacă e aşa numitul *cancer la limbă* saŭ *cancer la piept*, *cancer la mitră* saŭ *cancer la stomac*. Vindecarea nu e influenţată cîtuşĭ de puţin de varietatea formeĭ sub care se manifestă boala de cancer, căcĭ ea izvorăşte dintr'unul şi acelaşĭ izvor, cu toată varietatea aceasta. Sediul acesteĭ boale atîrnă numaĭ de locul ce şi-aŭ ales materiile streine ca depozit principal şi de drumul pe care-l iea principala presiune a fermentaţieĭ.

Cancerul se poate vindeca prin metoda mea. Totuşĭ un succes sigur nu se poate aştepta de cît în cazurile, în care îndreptarea mistuireĭ e cu putinţă şi puterea bolnavilor e încă îndestulătoare, pentru a-ĭ face în stare să se împotrivească crizelor violente, ce nu se pot înlătura la asemenea boale. In or-ce caz numaĭ adînciĭ cunoscătorĭ aĭ metodeĭ mele pot vindeca boala canceruluĭ, căcĭ ea formează, ca şi oftica şi hidropisia, sfîrşitul unor boale anterioare şi prin urmare un simptom de boală grea.

Cîte-va exemple din practica mea vor lămuri cele de maĭ sus.

Un domn, trecut de 40 anĭ, suferea de *cancer la nas*. Consultase pe ceĭ maĭ vestiţĭ specialiştĭ aĭ medicineĭ. Toţĭ i-aŭ spus că are cancer la nas, dar de vindecat n'aŭ putut să-l vindece, căcĭ nu cunoşteaŭ nicĭ natura nicĭ pricina boaleĭ. Toţĭ reprezentanţiĭ acesteĭ şcoale fuseseră de acord de a întrebuinţa medicamente tarĭ şi otrăvitoare, pentru a înlătura ast-fel manifestările locale ale canceruluĭ. Dar în-

tocmaĭ după cum un pom nu-şĭ arată agonia, acolo unde răsare din trunchĭ o creacă uscată, pe care o putem vedea,— ci boala luĭ pătrunde cu mult maĭ adînc în sevă; tot ast-fel la cancer formaţiunile noĭ, cangrenoase şi putrede de afară nu sînt boala însă-şĭ ci numaĭ focarul cel maĭ înaintat. Pe dată ce copacul e tăiat, se poate vedea numaĭ de cît, că uscarea crăceĭ nu e boală locală. Tot-ast-fel şi doctorul poate constata făcînd autopsia cadavruluĭ că întregul corp a celuĭ atins de cancer erea bolnav. Fireşte că e maĭ bine pentru bolnav, dacă lucrul acesta se vede şi se ştie de maĭ înainte.

Revenind la raportul nostru de vindecare, trebuĭe să observăm, că mistuirea aceluĭ bolnav erea deja de anĭ de zile cît se poate de rea. Lucru ciudat, acest simptom aşa de important nicĭ n'a fost zărit de specialiştiĭ moderni, care s'aŭ ocupat numaĭ şi numaĭ cu nasul bolnavuluĭ. Dacă ar fi avut măcar o ideie de ştiinţa expresiuneĭ figureĭ, ar fi putut conchide din cancerul de la nas pentru o cangrenă asemănătoare în pîntecile bolnavuluĭ. Ast-fel bolnavul de firea luĭ un om dornic de viaţă, se încredinţă, spre fericirea luĭ, de zădărnicia orĭ-căruĭ tratament local şi veni la mine încălzit de cele maĭ bune speranţe. Nasul şi buza de sus ereaŭ cu desăvîrşire mîncate, culoarea nasuluĭ erea cangrenoasă, mistuirea dărăpănată cu desăvîrşire, eşire la ud neregulată şi lăsînd mult de dorit. Eşirea la ud erea întovărăşită adese orĭ de durerĭ îngrozitoare, dar care din fericire, mulţumită umoruluĭ bolnavuluĭ, n'aveaŭ nicĭ o influenţă.

De oare-ce puterea de viaţă a bolnavuluĭ erea încă tare, corpul se folosi foarte repede de cura mea. Mistuirea, maĭ ales, se îndreptă foarte repede şi odată cu ea treptat şi starea generală. Din săptămînă în săptămînă, inflamaţia cangrenoasă de la nas da îndărăt, fără ca să fi pus ceva la ea. Ea se schimbă maĭ întîĭ într'o roşaţă, care după 4 lunĭ că-

pătă cu desăvîrşire culoarea pieleĭ normale. In acelaşĭ timp buza mîncată se vindecă din năuntru în afară, fără a lăsa cel maĭ mic semn.

Pentru dobîndirea acestuĭ rezultat, s'a întrebuinţat pe lîngă o dietă cu desăvîrşire neexcitantă, uscată şi potrivită cu mistuirea bolnavuluĭ, băile mele derivative de trunchiŭ şi de şezut cu fricţiunĭ, în chip alternativ, şi în fie-care săptămînă una pînă la două băĭ complecte de aburĭ, respectiv băĭ de aburĭ la cap. Cînd durerile şi inflamaţia deveneaŭ insuportabile, băile se făceaŭ la fie-care două ceasurĭ. In timpul băilor durerile slăbeaŭ, aşa că timpul de baĭe erea cel maĭ plăcut bolnavuluĭ. Deja în a doua zi începu coborîrea inflamaţieĭ cangrenoase din năuntru, aceea ce se observa la locul de fricţiune, deja după a doua baĭe de şezut cu fricţiunĭ. Lucrul acesta înfricoşe pe bolnav, maĭ ales că starea aceasta erea însoţită de durerĭ. Iĭ explicaĭ cauza naştereĭ acestuĭ simptom neînlăturabil; nu-ĭ rămînea de cît saŭ să facă liniştit cura înainte, saŭ să aştepte cu siguranţă moartea. Tot de-o-dată îĭ atrăseĭ şi luarea aminte, ca în aceeaşĭ măsură, încare inflamaţia se iveşte la locul de fricţiune, dispare la nas,—aceea ce văzu şi el,—din care cauză se hotărî să urmeze maĭ departe cu prescrierile mele. Numaĭ prin băĭ foarte dese, se putu scăpa de toate aceste stărĭ foarte supărătoare, pînă cînd în cele din urmă, ajunse scopul dorinţelor sale.

Această retrogradare caracteristică a stăreĭ de inflamaţie latente din năuntru, este un act, ce din norocire e priceput pînă acum de foarte puţinĭ, în toată întinderea şi în tot adevĕrul luĭ. Doctoriĭ şi medicina aduc tot felul de invinuirĭ metodeĭ mele. Eĭ n'o cunosc şi o nesocotesc prin tăgăduirea succeselor eĭ,—eĭ tăgăduesc natura acesteĭ metode şi se servesc de apariţia unor anumite crize, precum şi de ivirea unor simptome de boală, ce n'aŭ fost vindecate maĭ nainte ci numaĭ înăbuşite cu medicamente, pentra a se nă-

pusti, fără nicĭ-o consideraţie asupra mea şi asupra metodeĭ mele.

Aceştia nu cunosc, din nefericire, metoda mea de vindecare, căcĭ metoda mea n'are alţĭ apărătorĭ sincerĭ, de cît numaĭ aceĭa carĭ aŭ fost scăpaţĭ de ea. Ar fi o părere foarte greşită şi o dovadă de mare nepricepere, dacă cine-va ar susţine, după cum s'a maĭ întîmplat, că printr'o necontenită spălare cu apă rece, în baia de şezut cu fricţiunĭ, pielea din locul de fricţiune trebuĭe să se jupoaie. Jupuiala în locul de fricţiune şi la băile de şezut cu fricţiunĭ, care pentru ceĭ iniţiaţĭ aŭ înţeles larg şi adînc, se iveşte numaĭ în cazurĭ determinate şi în forme bine hotărîte. Un organizm, care n'are înăuntru stărĭ de inflamaţie latente, saŭ în care materiile streine îşĭ aleg un alt drum de ĭeşire, nu se va jupui nicĭ odată în locul de fricţiune. Am tratat bolnavĭ, care timp de 2 anĭ aŭ făcut zilnic băĭ de $1^1/_2$—2 ceasurĭ şi totuşĭ nu s'aŭ jupuit nicĭ odată. Alţiĭ însă s'aŭ jupuit în timpul prefacereĭ boaleĭ lor latente şi cronice în acute, adică în timpul simptomuluĭ critic şi jupuiala ţinea pînă cînd inflamaţiile acute din năuntru ereaŭ coborîte în jos. Atuncĭ jupuiala înceta tot în timpul băieĭ. La uniĭ bolnavĭ se formează, nu departe de locul de fricţiune, rănĭ deschise purulente maĭ marĭ saŭ maĭ micĭ, din care curge necontenit puroiŭ (materiĭ streine în formă acută în stare de fermentaţie.) Acest puroiŭ nu se naşte după cum cred uniĭ, din prostie, prin inflamaţia fricţiuneĭ ci numaĭ şi numaĭ din corpul bolnavuluĭ şi maĭ ales din acea inflamare din năuntru acută saŭ latentă, ce a fost provocată prin fermentaţia materiilor streine. Acest puroiŭ nu e aşa dar, nicĭ maĭ mult nicĭ maĭ puţin, de cît pricina crizeĭ. De aceea e foarte greşit, dacă bolnaviĭ care urmează tratamentul meŭ, fără sfaturile şi prescrierile mele, se tem de aceste simptome saŭ nu pot să le interpreteze bine. Departe de a înfăţişa cel maĭ mic caracter neliniştitor, aceste simptome

dovedesc reacția ce se face în corp, prin tratamentul meŭ, și cum îndreaptă spre pîntece starea de inflamație din năuntru. Sub această formă, cîte odată dureroasă, se ascunde cel dintîĭ germen al uneĭ vindecărĭ adevărate. Bine înțeles, jupuiala în locul de fricțiune și formarea puroaielor se întîmplă maĭ des atuncĭ cînd inflamația din năuntru a provocat deja o stare cangrenoasă, dupe cum e cazul la cancer. In cazul acesta, bolnavul trebuĭe să aplice în timpul cînd nu face baie, pe locul de fricțiune, o pînză udă și îndoită de maĭ multe orĭ. Această pînză se poartă de bolnav în tot timpul cît nu face baie și trebuĭe să fie în tot timpul udă.

Pentru a reveni iarășĭ la raportul meŭ de vindecare, voĭ maĭ spune că, în timpul cureĭ, s'a ivit la bolnav maĭ întîĭ o boală de rinichĭ și apoĭ o boală de organe genitale de care suferise înainte vreme, însă într'o formă cu mult maĭ blîndă și maĭ trecătore de cît înainte. Amîndouă boalele acestea nu fuseseră vindecate la prima lor izbucnire, ci numaĭ înăbușite în corp prin medicamente. Ele formaŭ decĭ stadiul preliminar al canceruluĭ la nas, însă abea medicamentele întrebuințate au dat prilej pentru dezvoltarea acesteĭ boale. Eliminările din timpul tratamentuluĭ canceruluĭ dovedeaŭ cu prisos această afirmare. Puroiul, ce curgea din rană, mirosea une-orĭ întocmaĭ ca medicamentele întrebuințate în potriva boalelor de rinichĭ și de organe genitale și mirosul acesta erea așa de pătrunzător, că nu maĭ putea fi nicĭ o îndoială asupra raportuluĭ luĭ cu medicamentele de altă dată. După cum am explicat deja, aceasta provine din faptul, că corpul înfășoară în mucozitățĭ medicamentele care sînt o otravă pentru el și că aceste gheme mucoase rămîn în corp, se transformă în zgîrciurĭ puțin cîte puțin sub influența căldureĭ din năuntru și a încordăriĭ caracteristice a corpuluĭ, se usucă cu desăvîrșire și ajung tarĭ ca oasele. Printr'o cură de apă, aceste mase mucoase întărite se

dizolvă în acelaşĭ fel cum s'aŭ format şi apoĭ sînt date afară treptat cu ridicarea putereĭ de viaţă. Am putut constata faptul acesta în maĭ multe miĭ de cazurĭ din practica mea. Am observat de asemenea, cît de mult împiedecă adevărata vindecare a corpuluĭ, prin cura mea, întrebuinţarea multor medicamente şi cît de critice şi de dureroase sînt eliminările vechilor medicamente din corp. Această experienţă a trebuit să o facă şi bolnavul meŭ, cu propriul săŭ corp. Dar îmbunătăţirea sa treptată nu-ĭ dete răgaz să înceteze cu cura mea, pînă cînd se vindecă pe deplin de greaua sa boală.

Voĭ maĭ cita un alt caz de cancer, luat din practica mea şi care prezintă un interes general. O femeie la începutul celor 50 de anĭ, suferea de *cancer la piept*. Ţîţa stîngă fusese operată în Berlin de aceĭaşĭ doctorĭ vestiţĭ, care veghiaseră la căpătîĭul împăratuluĭ Frederic. Nu trecu mult şi ţîţa dreaptă fu de asemenea cotropită de cancer. Cea dintîĭ operaţie aşa de «fericit reuşită» n'avusese decĭ nicĭ un succes, ba din potrivă starea generală se găsea în urma operaţieĭ cu mult maĭ rea. Cînd bolnava se înfăţişe, pentru a doua oară, înaintea acestor celebrităţĭ medicale, pentru a le cere sfatul lor asupra canceruluĭ ce i se ivise iar, i se spuse dupe îndelungate cercetărĭ, că pentru vindecarea eĭ e neapărată nevoie şi de operaţia ţîţeĭ drepte. Corpul eĭ e însă deja prea slab şi n'ar putea suporta operaţia. De altminterĭ vindecarea eĭ nu se poate căpăta pe altă cale. In această stare nenorocită, părăsită de «ceĭ dintîĭ doctorĭ,» veni femeia în tratamentul meŭ. Ţîţa dreaptă erea cangrenoasă, alăturĭ se găseaŭ pînă sub subpţioară maĭ multe nodurĭ tarĭ de mărimea alunelor, nucilor şi oulelor de găină, de o culoare iarăşĭ închisă şi cangrenoasă. Pîntecele erea de asemenea foarte plin de nodurĭ, mistuirea rea, scaunul se căpăta la 3 saŭ 4 zile prin clistire. Escrementele se compuneaŭ din cocoloaşe tarĭ, negre şi arse. Eşirea la ud erea de asemenea

foarte neîndestulătoare. Starea puterilor eĭ se arată foarte îngrijitoare, maĭ ales că nişte durerĭ de cap foarte violente o slăbeaŭ din zi în zi. Multă vreme femeĭa aceasta urmă cura mea cu energie. In scurtă vreme, durerile de cap slăbiră. Chiar şi mistuirea se îndreptă din săptămînă în săptămînă. Numărul băilor derivative trebui să fie potrivit cu starea şi cu puterile bolnaveĭ. In cele dintîĭ şease săptămînĭ, cura fu pentru ea puţin cam dureroasă. In timpul cureĭ se arătă foarte desluşit efectul operaţieĭ aşa de «fericite» săvîrşită în Berlin la ţîţa stîngă. In locul semnuluĭ vechiŭ şi adînc de la ţîţa stîngă se formă, în cea dintîĭ săptămînă a cureĭ, o rană deschisă cangrenoasă, care mărindu-se neîncetat în cursul celor dintîĭ 4 săptămînĭ, atinse în cele din urma mărimea uneĭ pĭese de 5 mărcĭ. Pe urmă încetul cu încetul rana aceasta se vindecă în şease săptămînĭ. Starea cangrenoasă a ţîţeĭ drepte dete îndărăt, în aceeaşĭ măsură cu cea din partea stîngă. Operaţia de la ţîţa stîngă nu înlăturase nicĭ de cum pricina canceruluĭ, ci numaĭ focarul din afară al fermentaţieĭ. Corpul a fost ast-fel nevoit să schimbe mersul fermentaţieĭ canceruluĭ, pînă cînd în cele din urmă, după ce se formaseră nodurĭ tarĭ peste tot pĭeptul până sub subpţioară, ţîţa dreaptă luă în primire acest proces de fermentaţie. Prin tratamentul meŭ, boala trebui să se retragă pe acelaşĭ drum, pe care venise şi de aceea nu e de mirare, dacă materiile de boală s'aŭ ivit iarăşĭ în stare acută în ţîţa stîngă, din care fuseseră gonite cu de-a sila în timpul operaţieĭ şi împinse în corp. E un fapt asupra căruĭa nu maĭ încape nicĭ o îndoială, că natura nu se lasă a fi silită, cu toată dorinţa medicineĭ moderne. Fie-care operaţie dovedeşte numaĭ şi numaĭ nedestoinicia scoaleĭ medicale moderne, precum şi nesfîrşita eĭ sărăcie de leacurĭ adevărate. *Operaţia este şi maĭ nenaturală de cît întrebuinţarea medicamentelor.* Acum vor pricepe onoraţiĭ cititorĭ şi

cititoare de ce intitulez ştiinţa mea de vindecare, nu numaĭ «fără doctoriĭ» dar chiar şi «fără operaţie.»

Dar să revenim la cazul citat. Durerile, ce avea de îndurat bolnava, prin schimbările ce se făceaŭ în corp, deveniră foarte suportabile prin multele băĭ derivative. Nu trecu mult şi se ivi cîte-va puroaie, o dovadă sigură, că marea inflamaţie cangrenoasă din năuntru erea trasă afară. Puţin după aceea se muiară şi acele nodurĭ de sub subţioara dreaptă, se zdrumicară puţin cîte puţin şi se traseră în cele din urmă către focarul boaleĭ, către pîntece. In timpul celor dintîĭ două lunĭ, bolnava a trăit numaĭ cu pîîne de Graham şi cu poame. Numaĭ prin această dietă serioasă şi prin băile mele a fost cu putinţă să provoc în timp de [illegible] lunĭ o îmbunătăţire însemnată, aşa că rana deschisă de la ţiţa stîngă fu ca şi vindecată şi bolnava putu să plece acasă.

Mi s'a întimplat şi alte cazurĭ de cancer; aşa une orĭ s'a arătat la limbă, alte orĭ la gît, două simptome care maĭ ales ast-zĭ sînt la ordinea zileĭ. Nicĭ la ele metoda mea nu m'a dat de ruşine.

Dacă se arătaŭ la gît nodurĭ de cancer tarĭ, ele se muiaŭ deja în primele săptămînĭ şi prefăcîndu-se în puroiŭ, nu maĭ ereaŭ primejdioase bolnavuluĭ la înghiţit.

La cancerul limbeĭ depozitul cafeniŭ se dizolva imediat după băile cu fricţiunĭ şi nodurile limbeĭ dispăreaŭ cu mult maĭ nainte de cît nodurile de jos, aşa că limba devenea iarăşĭ curată şi normală. Cele maĭ primejdioase, la asemenea boale de cancer, ereaŭ de obiceĭ marile nodurĭ hemoroidale din pîntece. Cînd bolnaviĭ nu maĭ puteaŭ mînca hrană uscată, izbuteam să înlătur foarte repede durerile nesuferite, morfinomania şi foamea, puteam de asemenea să dizolv nodurile şi să gonesc orĭ-ce insomnie, însă totuşĭ bolnavul nu găsea nicĭ-o uşurare, fiind-că nodurile din pîntece nu maĭ îngăduiaŭ în timpul dieteĭ lichide nicĭ-o eliminare normală.

La atacurile de înăbuşire, ce se ivesc adese orĭ în asemenea cazurĭ grele de boală, efectele băilor de şezut cu fricţiunĭ ereaŭ extra-ordinare. Tocmaĭ la aceĭ bolnavĭ, care aveaŭ zilnic maĭ multe asemenea atacurĭ, primejdia înăbuşireĭ erea numaĭ de cît înlăturată, cîte-va minute dupe începutul băieĭ. De cîte orĭ se dizolva un nod înăuntrul gîtuluĭ şi de cîte orĭ puroiul luĭ se vărsa în canalul de respirare, saŭ de cîte orĭ gîtul erea apăsat prin creşterea noduluĭ în timpul dizolvăreĭ, se iveaŭ acele atacurĭ de înăbuşire. Prin băile derivative, atacul acesta da numaĭ de cît îndărăt. Prin aceste băĭ, puroiul erea tras numaĭ de cît în jos şi volumul noduluĭ ce se dizolva erea micşorat. Tocmaĭ aceste pĭedicĭ, pentru a căror înlăturare nu se cunoştea pînă acum de cît tracheotomia, sînt de o mare însemnătate. Astfel băile mele aduc în aceste crize disperate aceleaşĭ serviciĭ sigure, ca şi în atacurile de înăbuşire ale anghineĭ difterice, pentru a căreĭ înlăturare medicina nu cunoaşte de cît operaţia.

Carne vie. Acele vegetaţiĭ şi formaţiunĭ noĭ, ce se ivesc în părţile zdrelite ale corpuluĭ şi care sînt cunoscute în general sub numele de «carne vie» sînt maĭ puţin primejdioase de cît cancerul. Vindecarea acesteĭ boale se face cu mult maĭ repede, de oare-ce presupunînd cazul, că carnea vie se preface în puroiŭ, materiile streine, ce se găsesc în corp, sînt cu desăvîrşire dizolvate. Numeroase experienţe din practica mea mi-aŭ dovedit aceasta. Să-mĭ fie îngăduit de a cita următorul caz.

E vorba de o femeĭe de vr'o 30 de anĭ, care de cîtă-va vreme avea durerĭ la degetul arătător de la mîna dreaptă. In urma uneĭ zdrelirĭ degetul acesta se inflamase, inflamaţia se întinsese din ce în ce şi în cele din urmă se formă pe locul zdrelit o mare vegetaţie de carne vie. Doctorul care trata femeĭa aceasta, tăiase această carne vie, o cauterizase cu piatra iaduluĭ şi cu alte mijloace tarĭ, dar fără nicĭ-un folos. Cu toate operaţiile repetate, carnea vie se întindea

din ce în ce maĭ mult şi cînd degetul căpătă o culoare cangrenoasă, doctorul îĭ declară că osul e şi el atins şi că amputaţia degetuluĭ e neapărat trebuincioasă, dacă bolnava nu vrea ca răul să se întindă maĭ departe. De oare-ce însă bolnava nu se putu hotărî pentru amputaţie, veni la mine, căcĭ după cum îmĭ spuse, auzise lucrurĭ marĭ de metoda mea de vindecare fără operaţiĭ. Iĭ explicaĭ la început, că operaţia, aşa cum o vrea doctorul, o socotesc nu numaĭ zadarnică dar chiar vătămătoare sănătăţeĭ. Degetul bolnav, continuaĭ eŭ, e maĭ mult urmarea uneĭ alte pricinĭ şi numaĭ prin înlăturarea acesteia vindecarea degetuluĭ e cu putinţă. Iĭ prescriseĭ zilnic treĭ pînă la patru băĭ de şezut cu fricţiunĭ, de cîte 30 minute fie-care, dietă potrivită cu natura şi pentru cele dintîĭ treĭ, patru zile, o baĭe locală de aburĭ la deget, înaintea băĭeĭ de şezut cu fricţiunĭ. Femeia care devenise lăuză, pregeta la început de a face băile de şezut cu fricţiunĭ; se hotărî însă repede, cînd îĭ spuseĭ că nu pot să-ĭ daŭ alt sfat maĭ bun; în tot cazul, o sfătuiĭ maĭ bine să nu facă cura mea dacă n'are încredere într'însa. Totuşĭ ea se hotărî s'o facă, cu atît maĭ mult cu cît nu-ĭ rămînea altă scăpare de cît amputaţia. Succesul se ivi foarte repede. Deja după treĭ zile îmbunătăţirea erea uimitoare. După prima baie, carnea vie încetase de a se maĭ întinde şi în ziua a treia începu să se prefacă în puroiŭ. Starea cangrenoasă încetase şi ast-fel orĭ-ce primejdie pentru os şi pentru deget erea înlăturată. In timp de 14 zile, degetul erea cu desăvîrşire vindecat, fără a lăsa cel maĭ mic semn.

———

Partea treia

Tratarea şi vindecarea rănilor, fără doctorii şi fără operaţiĭ.

E greŭ de înlăturat prejudiţiul înrădăcinat, că tratamentul rănilor se poate face numaĭ şi numaĭ pe baza legilor stabilite de chimie şi că de aceea rănile interne saŭ externe nu se pot vindeca de cît printr'un tratament chirurgical şi antiseptic. Strălucitele rezultate ale metodeĭ mele de vindecare, arată în de ajuns cît de falşe sînt aceste păreri. Tocmaĭ aci cura de apă îşĭ arată efectele eĭ minunate şi nimic nu e maĭ potrivit, pentru tratamentul rănilor prin apă şi în mod natural, ca metoda mea de vindecare.

Prin întrebuinţarea acesteĭ metode, aproape toate rănile de orĭ-ce fel se pot vindeca nu numaĭ fără durerĭ, dar chiar într'un timp de treĭ orĭ maĭ scurt, de cît prin tratamentul medical, aşa numit antiseptic. Pot întemeia această afirmare pe un şir întreg de succese şi pe un mare număr de încercărĭ practice. Toate aceste încercărĭ n'aŭ dat o singură dată greş şi n'aŭ lăsat nicĭ semnele, pe care le lasă operaţiile chirurgicale.

Cine capătă o rană prin tăetură saŭ împuşcătură, prin strivire, prin arsură, saŭ prin îngheţ, va observa numaĭ de cît, că corpul se sileşte de a precumpăni, saŭ de a vindeca

această vătămare. Această intenţie de vindecare produce în locul respectiv un spor al circulaţieĭ sîngeluĭ şi a altor materiĭ reparatoare şi asta în urma irităreĭ nervilor atacaţĭ de rană. In cele din urmă, locul respectiv e cotropit de o căldură mare şi se umflă prin frecarea materiilor reparatoare. La arsurĭ şi la strivirĭ acest simptom e de obiceĭ însoţit de durerĭ.

Corpul aduce ast-fel o mare cantitate de materiĭ de vindecare, pentru a repara vătămarea cît maĭ curînd posibil. Dacă această intenţie a corpuluĭ e susţinută, cum trebuĭe, vindecarea se face extraordinar de repede şi fără durerĭ.

Acele durerĭ, pomenite maĭ sus, se ivesc de obiceĭ, cînd corpul începe procesul de vindecare. Ele nu sînt alt-ceva de cît nişte *frigurĭ locale, frigurĭ de rănĭ.* O dată stabilit faptul, că la rănĭ ca şi la cele-l'alte boale, avem de a-face cu frigurĭ, de şi într'o altă formă, ne va fi foarte uşor să găsim drumul către vindecarea lor.

După cum am văzut maĭ nainte, cea dintîĭ grije a noastră, trebuĭe să fie înlăturarea frigurilor. Scopul acesta trebuĭe să fie îndeplinit cît se poate de repede, maĭ ales la rănile maĭ marĭ, pentru ca frigurile locale să nu se prefacă în frigurĭ generale.

Durerile vor fi numaĭ de cît înlăturate, dacă vom putea ţine frigurile în frîŭ. Tocmaĭ la rănĭ se poate observa desluşit, că orĭ-ce frigurĭ nu sînt alt-ceva, de cît o sforţare de vindecare, o sforţare de precumpănire a corpuluĭ. Din nenorocire, se întîmplă prea des ca întregul corp să fie coprins de frigurile de rănĭ, din care pricină rana se vindecă maĭ încet. Lucrul acesta îşĭ are explicarea într'o cauză maĭ adîncă. Eŭ susţiŭ că în asemenea cazurĭ, trebuĭe să fi existat în corp, cu multă vreme înainte de rănire, o puternică încărcare cu materiĭ streine, adică o stare de frigurĭ latentă. Bine înţeles, o aşa de nefavorabilă dispoziţie trupească grăbeşte foarte mult întinderea frigurilor şi aţîţă

fermentanţia intensivă a materiilor streine, ce se găsesc în corp. La un organizm cu desăvîrşire sănătos rănile cele maĭ grele se vindecă într'un timp umitor de scurt: organizmul posedă atuncĭ puterea trebuitoare, pentru a înlătura prin sine însuşĭ materiile streine supărătoare. Dar se maĭ găsesc oare astă-zĭ oamenĭ cu adevărat sănătoşĭ? Foarte puţinĭ, căcĭ de şi mulţĭ trec de sănătoşĭ pe deplin, totuşĭ ştiinţa expresiuneĭ figureĭ ne dovedeşte contrariul.

Am observat adese-orĭ, că animalele lăsate cu desăvîrşire în voia lor, fără nicĭ-un ajutor din altă parte, se vindecă singure de rănile lor, adese-orĭ într'un timp necrezut de scurt. Cu prilejul studiereĭ acestuĭ simptom, de alt-minterĭ foarte natural şi explicabil, m'a izbit în tot-d'a-una enorma deosebire, ce există între aceste vindecărĭ şi acelea ale omuluĭ. Tocmaĭ această împrejurare a deşteptat în mine şi maĭ mult, îmboldul către cugetare şi către cercetarea tainelor natureĭ. Şi eŭ eream la început de părere, că bietele animale, în cazurĭ de rănire, o duc mult maĭ greŭ de cît noĭ oameniĭ, care dispunem de toate leacurile, pe care ni le pune la îndemînă ştiinţa şi îngrijirea omenească. Experienţa m'a învăţat însă adese-orĭ, că vindecarea la animale se face mult maĭ repede, de cît la oameniĭ care zac în clinice şi în spitale. Toate aceste observaţiunĭ m'aŭ adus în acelaşĭ timp la încheierea sigură, că aceste simptome nu se datoresc numaĭ unor simple întîmplărĭ. Ele sînt întemeiate pe legĭ nestrămutate. Cîte-va exemple vor lămuri cele spuse pînă aci.

O pisică dedese într'o cursă. Cursa frînsese pisiceĭ piciorul drept din napoĭ, cu treĭ cm. deasupra genunchiuluĭ, adecă tocmaĭ acolo unde începe carnea. In sforţarea ce făcuse de a scăpa din cursă, pisica smucise cursa de maĭ multe orĭ, se învîrtise, tăvălind piciorul rupt prin praf. Cînd pisica fu liberată, o luă razna, ţinînd piciorul frînt în aĭer. Cîte-va zile nu se zări şi toţĭ credeaŭ că a murit.

Trecuse ca la o săptămînă, cînd din întîmplare mi se făcu cunoscut, că într'un pod cu fîn din apropiere se găseşte o pisică bolnavă. Se dovedi că pisica erea aceeaşĭ, care cu opt zile maĭ nainte îşĭ frînsese piciorul în cursă. Spre marea mirare a tuturor, piciorul din napoĭ devenise în rĕstimpul acesta iarăşĭ normal; se vedea însă, în locul unde fusese frînt, o umflătură tare. De bună seamă, pisica nu mîncase nimic o săptămînă, căcĭ erea extra-ordinar de slabă. I se aduse mîncare bună şi apă, însă amîndouă fură refuzate cu încăpăţînare. Piciorul rănit îl ţinea întins, drept, silindu-se a-l păstra în aceeaşĭ poziţie şi în acelaşĭ timp lingînd locul rănit, de toate părţile, cu o deosebită îndemînare. Această lingere, continuată cu un zel neobosit, uşura de bună seamă durerile. Dar şi nemîncarea pisiceĭ îşĭ avea cauza eĭ adîncă. Se ştie, că procesul de mistuire în corp, este un proces de fermentaţie, ce nu se poate închipui fără producere de căldură. Pisica neavînd la îndemînă apă, pentru stingerea căldureĭ nepriincioasă raneĭ, se lipsea maĭ bine de hrană. Ea nu vrea să întroducă o nouă căldură în corp. Instinctul eĭ îĭ arăta aceea ce îĭ priieşte.

Slabă ca un schelet, pisica se arătă iarăşĭ după alte cîte-va zile. Gustă lapte şi ajunse, în scurtă vreme, de o vioiciune normală. După 30 de zile, pisica erea ĭarăşĭ în stare cu desăvîrşire normală, de şi rămăsese la frîntura piciorului un nod tare, care însă nu o împĭedeca nicĭ de cum la mers.

Să ne închipuim un asemenea procedeŭ petrecîndu-se la om; cum ar fi mers vindecarea printr'un tratament antiseptic? Probabil, că lucrul n'ar fi mers fără *amputare* şi s'ar fi tărăgănit săptămînĭ şi lunĭ întregĭ, pînă cînd în cele din urmă, s'ar fi dobîndit o aşa vindecare, că bolnavul putea să-şĭ petreacă restul vieţeĭ ca schilod. Chiar dacă,—admiţînd cazul cel maĭ favorabil,—s'ar fi putut înlătura ampu-

tarea, piciorul însă, prin tratamentul medical, ar fi rămas fără îndoială ţeapăn.

Pentru o maĭ bună argumentare a tratamentuluĭ meŭ de rănĭ, voĭ maĭ cita un alt caz, luat tot din regnul animal. Un cîine fusese împuşcat cu alice de ploaie şi rănit foarte greŭ, de şi nu de moarte. Maĭ multe alice ciuruiseră labele din nainte şi din napoĭ, altele gîtul de la dreapta la stînga şi unele se opriseră chiar în piele în partea stîngă. Canalul respirator, esofagul şi principalele artere nu ereaŭ, din fericire, rănite. Cînd rănile începură să'l doară, cîinele căuta neîncetat un loc umed şi umbros şi'şĭ răcorea trupul şi maĭ ales părţile dureroase pe pămîntul proaspăt, pe care-l zgîria mereŭ de cîte orĭ se încălzea. Lingînd neîncetat rănile, refuza cu încăpăţînare orĭ-ce hrană. Se ducea numaĭ de două orĭ, în fie-care zi, la lacul din apropriere pentru a bea apă, singura luĭ hrană. Procesul de vindecare nu dură mult, nicĭ în cazul acesta. Deja după 5 zile, rănile de la picioare, pe care cîinele nu le putea linge necontenit, ereaŭ ca vindecate, de şi maĭ ereaŭ puţin umflate. Rănile de la gît însă, pe care cîinele nu le putea linge, ereaŭ în răstimpul acesta încă nevindecate pe deplin, de şi nu ereaŭ aşa de grele ca cele de la picioare. Abea după o săptămînă, cîinele începu să mănînce, după ce în timpul acesta se cam vindecaseră şi rănile de la gît. Alicele aŭ rămas între piele şi muşchĭ.

Un al treilea caz, va deştepta iarăşĭ interesul onoraţilor cetitorĭ. E vorba de un cîine de teranova, care fusese călcat de un camion peste laba dreaptă, ce fusese ast-fel foarte mult strivită. Pielea era jupuită, osul zdrumicat. Cîinele nu putea să meargă şi trebui să fie transportat în trăsură. Odată ajuns acasă, se tîrî într'un loc umbros, lingîndu'şĭ neîncetat laba. Zile întregĭ cîinele nu mîncă de loc. Abea în a patra zi mîncă puţin. In timpul acesta, rana se vindecase într'atît, că animalul putea să alerge iarăşĭ pe treĭ picioare

ţinînd în sus piciorul rănit. După 20 de zile, cîinele de teranova, erea iarăşĭ în starea normală.

Exemplele citate maĭ sus, ne sînt fără îndoială o călăuză sigură şi pentru tratamentul organizmuluĭ omenesc. Răcoreală prin apă şi înlăturarea orĭ căreĭ hrane producătoare de căldură, sînt aci mijloacele de vindecare cele maĭ potrivite.

De aceea trebuĭe privită ca greşită acea direcţie chirurgicală, ce se obişnueşte în clinicile şi în spitalele moderne, şi care prescrie, pentru ridicarea puterilor bolnavuluĭ, mîncările cele maĭ «hrănitoare» precum : carne, bulion, ouă, lapte, vin. Aceasta e o măsură cu totul contrarie şi se bate cap în cap cu legile natureĭ. Eŭ cred, că cel maĭ bun lucru, e de a nu încărca corpul, în timpul tratamentuluĭ rănilor, cu nicĭ o altă funcţiune, de cît cu munca vindecăreĭ, căcĭ orĭ-ce altă muncă s'ar face pe socoteala vindecăreĭ. Metoda antiseptică, ce tratează rănile prin *acidurĭ carbonice*, *iodoform*, *sublimat*, *cocaină*, dovedeşte şi celor orbĭ cît de puţin a priceput ştiinţa medicală natura şi însemnătatea actelor ce se petrec în corp. Ast-fel chirurgul, necunoscînd efectele minunate ale cureĭ cu apă, s'a depărtat tot maĭ mult de drumul adevărat. Vindecarea naturală îĭ este necunoscută.

Pe baza multor observaţiunĭ, am izbutit să găsesc un tratament de rănĭ potrivit cu natura. Prin experienţele propriĭ, am putut să-l dezvolt în chip practic şi să-l fac folositor omenireĭ. Inainte de toate, am putut vedea desluşit că vindecarea maĭ repede sau maĭ înceată a rănilor atîrnă în tot-d'a-una de încărcarea maĭ mult saŭ maĭ puţin mare a corpuluĭ rănit, cu materiĭ streine.

Aceste premise nu m'aŭ înşelat nicĭ o dată. Voĭ intra maĭ la vale în explicaţiile diferitelor soiurĭ de rănĭ şi voĭ ilustra vindecarea lor prin cîte-va exemple.

Tăieturĭ, împunsăturĭ, strivirĭ şi ruperĭ. Pe dată ce corpul e rănit printr'o tăietură, împunsătură, strivire saŭ

rupere, vasele sanguinare maĭ marĭ saŭ maĭ micĭ, deschise prin rana aceea, se golesc de sînge prin apăsarea din năuntru atîta timp, pînă cînd acea apăsare e nimicită printr'o contra-apăsare exterioară. Acest fapt, jucînd un rol însemnat în tratamentul meŭ de rănĭ, merită o cercetare maĭ amănunţită. Se ştie, că asupra noastră, a oamenilor, apasă o presiune atmosferică, care socotită exact, vine ca la un chilogram de fie-care c. m. pătrat. Corpul nostru n'ar putea nicĭ o dată suporta această apăsare, dacă n'ar avea în năuntrul luĭ o însemnată contra-apăsare, ce ţine în cumpănă presiunea atmosferică din afară. La urcarea pe munţĭ, fie-care va putea vedea diversitatea aceleĭ apăsărĭ. Pe munţiĭ foarte înalţĭ, saŭ în călătoriile cu balonul, presiunea atmosferică din afară e aşa de slabă, că multor oamenĭ le curge sînge din gură, din nas, din ochĭ şi din urechĭ, sîngele fiind împins afară de marea presiune din năuntru. Dacă presiunea din năuntru se precumpăneşte iarăşĭ cu cea din afară, sîngele încetează numaĭ de cît. Tot aşa este şi cu sîngerările de la rănĭ. Prin rănire i se răpeşte corpuluĭ, în locul rănit, aceĭ pereţĭ, care cercuieşte apăsarea sîngeluĭ din năuntru, pe drumul hotărît. Ca cel dintîĭ semn de rană, prin împunsătură, tăietură etc., se iveşte sîngele. E vorba decĭ în primul rînd de potolirea sîngeluĭ. Presiunea sîngeluĭ va fi maĭ mare saŭ maĭ mică, după mărimea şi adîncimea răneĭ, după cum vasele sanguinare rănite, sînt maĭ marĭ saŭ maĭ micĭ. Să se ferească orĭ-cine, pe cît e cu putinţă, de orĭ-ce legare a vaselor sanguinare, căcĭ această acţiune asupra organizmuluĭ nu poate corespunde nicĭ o dată intenţiunilor natureĭ şi împedecă neîncetat circulaţia sîngeluĭ. Sînt alte mijloace maĭ bune pentru potolirea sîngeluĭ, de cît legăturile. Numaĭ în cazul, cînd sînt rănite vasele sanguinare cele marĭ, din care pricină se poate naşte o curgere de sînge aşa de mare în cît să pună în primejdie vîeaţa celuĭ rănit, numaĭ cînd

n'aĭ la îndemînă compresele trebuincioase, poţĭ recurge la legarea vinelor şi a membrelor.

Sîngele e în tot-d'a-una însoţit de durerĭ, care trebuiesc potolite amîndouă de o dată.

Pentru asta nu există nicĭ-un mijloc maĭ potrivit, de cît de a lega bine rana cu o pînză udă, chitită de maĭ multe orĭ, aşa ca presiunea sîngeluĭ din năuntru şi în acelaşĭ timp sîngele să fie oprite. Dacă e cu putinţă, să se ţină partea corpuluĭ rănită în apă rece, atîta timp pînă cînd durerile se potolesc. Aceasta poate dura maĭ multe ceasurĭ. Dacă nu e cu putinţă aceasta, să se răcorească cel puţin, partea corpuluĭ rănită, muind mereŭ compresa în apă rece.

Cît de mult şi cum trebuĭe să fie chitită pînza *ordinară* pentru acest scop, atîrnă de felul răneĭ, adică de presiunea sîngeluĭ din năuntru, maĭ mare saŭ maĭ mică. La rănile maĭ micĭ ajunge o compresă chitită de 2—4—6 orĭ, la rănile maĭ marĭ de 10—15—20—30 de orĭ. Dacă s'ar pune pe o rană maĭ mare o compresă prea subţire, nu s'ar opri nicĭ sîngele, nicĭ rana nu s'ar vindeca repede. Aşa, de exemplu, tăeturile de la deget se vindecă sub o compresă groasă, chitită de 20 de orĭ, mult maĭ încet şi maĭ greŭ de cît sub o compresă maĭ subţire, chitită de 2 saŭ 4 orĭ.

Compresa de pînză (compresa de apă) trebuĭe să fie aşa chitită, ca să întreacă mărimea raneĭ de toate părţile eĭ, numaĭ cu cîte-va centimetre. Ast-fel circulaţia sîngeluĭ, al căruĭ mers liber e de cea maĭ mare însemnătate la vindecare, nu e împedecată în părţile vecine. Peste compresa de apă se înfăşoară apoĭ, o dată saŭ de maĭ multe orĭ, un bandaj de lînă, prin care compresa e ţinută strîns şi presiunea regulată. In acelaşĭ timp se iveşte şi adevărata căldură a corpuluĭ. Inainte de a se aplica, compresa se moaie în apă rece, curată şi pe cît e cu putinţă dulce,—şi se stoarce uşor. Cîtă vreme compresa e rece, nicĭ durerile nu maĭ sînt aşa de marĭ. Pe dată ce se încălzeşte compresa, trebuĭe mu-

iată din noŭ în apă proaspătă şi rece. Durerea dă în tot-d'a-una semnalul pentru schimbarea compreselor. La început e în tot-d'a-una nevoĭe de o schimbare cît de deasă.

Fără o adîncă cunoaştere a cureĭ de apă, reprezentanţiĭ medicineĭ moderne aŭ întrodus de cîtă-va vreme o îmbunătăţire curat «medicală-chirurgicală,» adică o foaie de cauciuc între compresă şi bandaj. Un asemenea soiŭ de compresă de apă, nu e recomandabil. Experienţa dovedeşte, că acel cauciuc împedecă vaporizarea apeĭ în compresă şi libera evaporaţie din corp. Cu acest chip, cura de apă ajunge cu totul zadarnică, căcĭ o asemenea compresă nu va putea da nicĭ o dată efectul dorit. De aceea îndemn, să se ferească de aplicarea acestuĭ soiŭ de comprese, maĭ ales pe aceĭ oamenĭ, care recurg la foaia de cauciuc, de teamă să nu se ude patul.

După cum am văzut maĭ sus, o dietă neexcitantă are o influenţă cu totul favorabilă asupra vindecăreĭ rănilor. Cu cît hrana e maĭ puţină şi maĭ neexcitantă, cu atît şi rezultatul e maĭ favorabil. Pîĭne de Graham, poame şi apă, fără nimic alt-ceva, sînt cele maĭ potrivite. In primul rînd trebuesc înlăturate toate mîncările calde şi excitante. Cele ce se mistuiesc maĭ uşor şi maĭ repede sînt cele maĭ bune, fiind-că produc maĭ puţină căldură în corp. Tocmaĭ această împrejurare e de mare însemnătate în tratamentul rănilor.

Maĭ e şi un alt mijloc, care sprijineşte procesul de vindecare şi e de mare însemnătate, adică băile mele derivative de trunchiŭ cu fricţiunĭ şi de şezut cu fricţiunĭ. Prin întrebuinţarea lor se înlătură în chip sigur orĭ-ce frigurĭ de rănĭ şi se combate căldura frigurilor locale. In acelaşĭ timp, puterea de vieaţă a întreguluĭ organizm e aşa de mult înviorată, că vindecarea merge atuncĭ mult maĭ repede şi maĭ uşor. Băile acestea sînt trebuincioase maĭ ales pentru aceĭa care sufăr de o puternică încărcare cu materiĭ streine. Prin modul de tratare expus pînă aci, nu numaĭ că se

vindecă rănile repede, dar nu rămîn niciĭ acele semne, ce se ivesc aşa de des prin procedeul antiseptic. Cîte-va exemple vor adeveri cele spuse.

Intr'o fabrică, un om de vr'o 45 de anĭ încăpuse cu mîna stîngă într'un ferestreŭ circular, care-ĭ rupsese partea cărnoasă dintre degetul arătător şi degetul cel mare, în cît carnea rămăsese pe ferestreŭ. Din fericire, osul nu fusese atins. Cîte-va minute după această întîmplare rănitul căzu leşinat, şi se deşteptă abea după o jumătate de ceas. In timpul acesta se chitise de maĭ multe orĭ o cămaşe de pînză, cu care se înfăşurase strîns mîna rănită, aşa că sîngele încetase aproape cu totul. Ast-fel mîna fu ţinută într'o găleată cu apă rece. Prin această manipulare, durerile slăbiră deja într'un ceas şi în cursul uneĭ zile pĭeriră aproape cu totul. Dacă în cele dintîĭ zile erea nevoĭe de schimbarea compreseĭ, zi şi noapte, de la a patra zi începu să se micşoreze compresa, aşa ca să nu maĭ înfăşoare toată mîna. Se făcu atuncĭ o compresă chitită aproape de 20 de orĭ, ce fu aplicată pe rană cu ajutorul unuĭ bandaj de lînă, înfăşurînd toată mîna. Acest bandaj de lînă dete numaĭ de cît mîĭneĭ căldura eĭ normală, dupe care urmă circulaţia regulată a sîngeluĭ. La început compresa trebui să fie stropită cu apă rece la fie-care jumătate de ceas, maĭ tîrziŭ la intervale tot maĭ marĭ, pînă cînd după vr'o 14 zile rana erea aşa de vindecată, că nu maĭ erea nevoĭe de un tratament special. După 4 săptămînĭ, omul acela putu să se slujească iarăşĭ de mînă. Trebuĭe să spunem, că deja din a doua zi, bolnavul lua zilnic două băĭ de trunchiŭ cu fricţiunĭ, ceea ce favoriză foarte mult procesul de vindecare. De alminterĭ starea sănătăţeĭ aceluĭ bolnav nu erea tocmaĭ din cele maĭ bune.

Printr'un tratament antiseptic s'ar fi putut ajunge cel mult la o vindecare dureroasă şi de lungă durată. Doctorul ar fi trebuit, fără dor şi poate, în cazul pomenit maĭ sus,

să coase rana. Degetul cel mare ar fi rămas, fără îndoială, ţeapăn şi inert. Prin tratamentul meŭ rana se vindecă nu numaĭ repede, dar chiar fără să lase cea maĭ mică urmă. De şi la început rana se despica foarte mult pe din afară, totuşĭ corpul o vindeca pe din năuntru; margenile răneĭ căzură de la sine în scurtă vreme. De oare ce maĭ multe legăturĭ importante de nervĭ fuseseră nimicite prin rănire, jumătate din degetul cel mare rămăsese la început inert, aşa că bolnavul nu se putu sluji cîte-va lunĭ cu degetul luĭ cel mare. După ce făcu încă cîtă-va vreme băile mele derivative, se ivi şi simţul normal.

Strivirĭ, contuziunĭ şi rănĭ interne. Acelaşĭ procedeŭ se poate aplica la strivirĭ ca şi pentru rănile exterioare. Se întîmplă adese-orĭ, că la strivirĭ, contuziunĭ şi rănĭ interne se formează înăuntrul corpuluĭ *beşicĭ de sînge* şi *grămădirĭ de sînge,* care împiedecă regulata funcţionare a întreguluĭ organizm. Dacă pe din afară nu se poate aplica nicĭ un leac, băile mele derivative, răcorind corpul pe din năuntru şi întărind în acelaşĭ timp foarte mult nerviĭ corpuluĭ, grăbesc o vindecare uimitoare. Presupunînd, că în cazurĭ izolate, masele de sînge curse şi grămădite în năuntrul corpuluĭ, saŭ alte produse în descompunere, nu sînt în destul de repede dizolvate şi date afară prin băile mele derivative, se pot întrebuinţa atuncĭ cu un succes uĭmitor băile locale de aburĭ urmate de băĭ de trunchiŭ cu fricţiunĭ. Prin băile de aburĭ, toate acele produse, greŭ de transportat pentru corp, sînt date cu înlesnire afară. Vom ilustra şi acest pasaj cu cîte-va exemple.

In ceasurile mele de consultare m'a vizitat o fată, care-şĭ strivise degetul arătător de la mîna dreaptă într'o maşină de împletit şi în acelaşĭ timp degetul fusese străpuns de maĭ multe orĭ. Fata fu tratată în cele dintîĭ săptămînĭ de doctorul spitaluluĭ, care întrebuinţînd metoda antiseptică, nu putu vindeca rana. Afară de durerile îngrozitoare, ce trebu-

ise să îndure bolnava, prin acest tratament, doctorul întrebuinţase *iodoform, carbol* şi *salicil* şi nu scăpase prilejul de a spune feteĭ, că probabil va fi neapărată nevoie de o amputare a degetuluĭ saŭ a răneĭ. După cele dintîĭ două săptămînĭ, degetul începu să se umfle tot maĭ mult şi în cele din urmă ajunse cu desăvîrşire violet, în care timp durerile crescură tot maĭ mult. In a treia săptămînă se umflase şi mîna întreagă aşa de mult, că ajunsese şi ea violetă. In cele din urmă doctorul întrebă pe bolnavă, dacă are curajul, de a se lăsa să i se taie mîna. Această declaraţie o înfricoşe şi ast-fel veni la mine. Intrebuinţînd metoda mea, i se aplicară numaĭ de cît comprese de apă receĭ şi zilnic două băĭ de aburĭ locale urmate de băĭ de şezut cu fricţiunĭ. Deja după un tratament de 2 ceasurĭ, durerile aŭ dispărut aproape cu totul. Ele nu s'aŭ maĭ ivit în tot timpul tratamentuluĭ. Umflătura grozavă a degetuluĭ şi a mîneĭ da înnapoĭ pe fie-care ceas, aşa că aceste membre putură să-şĭ capete culoarea şi forma lor naturală, deja după două zile. După vr'o 3—4 săptămînĭ fata putu iarăşĭ să muncească de şi nu se putu încă sluji de o cam dată de mîna dreaptă.

Dacă ast-fel s'a înlăturat o operaţie, poate interesantă pentru ştiinţa medicală, s'a scăpat în acelaşĭ timp şi fata de a ajunge schiloadă.

Intr'un alt caz, nevoia aduse un tîmplar la mine. Acesta îşĭ strivise foarte greŭ şi-şĭ rănise mîna stîngă atît pe din năuntru cît şi pe din afară. Omul nu maĭ avea nicĭ o increderc în tratamentul antiseptic, căcĭ făcuse de maĭ nainte această experienţă. Braţul întreg pînă la umăr erea deja foarte umflat si cu desăvîrşire inert. După vr'o 3 ceasurĭ de tratament, după metoda mea, îşĭ potolise durerile şi deja după 48 de ceasurĭ umflătura se trăsese. Dupe 14 zile mîna era cu desăvîrşire vindecată şi omul iarăşĭ bun de muncă.

Arsurĭ. Apa rece e şi la arsurĭ un mijloc minunat pen-

tru înlăturarea acelor durerĭ simţitoare, ce se ivesc maĭ în tot-d'a-una la arsurĭ. *Pentru înlăturarea durerilor, rana trebuĭe ţinută adese-orĭ maĭ multe ceasurĭ în apă.* După ce durerile arzătoare aŭ contenit, se procedează cu compresele, ca şi la rănĭ. Apa de ploaie saŭ de rîŭ e maĭ preferabilă de cît apa de izvor, fiind-că cea din urmă cuprinde adese-orĭ materiĭ, care vatămă videcarea şi măresc durerile.

Dacă vindecarea arsureĭ merge încet, cauza e, fără doar şi poate, că corpul respectiv e mult încărcat cu materiĭ streine, adică suferea maĭ din nainte de o boală cronică. In asemenea cazurĭ se recomandă, în acelaşĭ timp, un tratament general al întreguluĭ corp prin băile mele derivative în legătură cu o dietă cumpătată şi neexcitantă. Dar chiar acolo unde vindecarea îşĭ urmează cursul eĭ obişnuit, băile acestea sprijinesc foarte mult procesul de vindecare, dacă sînt făcute cum trebuie.

Voĭ cita aci următorul raport de vindecare. Un domn căpătase treĭ rănĭ foarte marĭ de arsură. Două din ele ce se găseaŭ la gît aveaŭ mărimea uneĭ piese de 5 mărcĭ. Cea de a treia, maĭ mare şi maĭ adîncă, erea la picior. Bolnavul fu tratat întîĭ după metoda antiseptică, însă nu o putu răbda nicĭ o zi, din cauza prea marilor durerĭ. In urmă începu el singur să se trateze după vechea metodă naturală. Dar fiind-că nicĭ întrebuinţarea acestĕ metode nu'ĭ aduse timp de 8 zile nicĭ o uşurare, fuseĭ chemat eŭ. Cea dintîĭ grije a mea, a fost fireşte de a înlătura durerile, lucru ce a fost cu putinţă, în timp de 2 ceasurĭ, prin comprese de apă rece, după ce maĭ întîĭ curăţisem rănile de unt de lemn şi de puroiŭ. Printr'un ast-fel de tratament, rănile căpătară deja după 2 zile o înfăţişare cu desevîrşire schimbată. Una, cea maĭ mică de la gît, erea aproape vindecată, cele-l'alte două mergeaŭ spre vindecare. Rana cea maĭ adîncă de la picior erea deja maĭ netedă ca înainte. După alte 5 zile, bolnavul putu să-şĭ reiea lucru săŭ în fabrică. Rănile de la

gît ereaŭ cu desevîrşirea vindecate şi cea de la picior mergea aşa de bine, că bolnavul putea cel puţin să umble.

Rănĭ de armă de foc. Tratamentul rănilor de armă de foc este acelaşĭ ca la împunsăturĭ şi tăieturĭ. Totuşĭ voĭ stăruĭ maĭ mult asupra acestuĭ capitol din cauza însemnătăţeĭ ce o are într'un războĭ. Pentru soldaţĭ, maĭ ales, e de multă însemnătate, de a şti ce trebuĭe să facă la ast-fel de rănĭ. De cîte orĭ timpul, ce se pierde, pînă cînd vin saŭ pînă cînd pot veni ajutoare, nu pricinueşte moartea saŭ cel puţin amputaţia! Dacă răniţiĭ trebuĭe să rămînă loculuĭ ceasurĭ întregĭ pînă cînd li se poate da ajutor, nu trebuĭe să ne mirăm, că multe din aceste rănĭ, maĭ ales dacă sînt supuse unuĭ tratament antiseptic, sînt urmate de cangrenă şi de nevoia uneĭ amputaţiĭ. Natura vieţeĭ, felul cum se poate obţine vindecarea rănilor, nefiind cunoscute de nimenĭ, nu există alt mijloc de scăpare de cît amputaţia. In urma îndelungatelor mele experienţe pot spune fără teamă, *că medicina modernă nu vindecă nicĭ un fel de rănĭ prin amputaţie, ci cauzează ast-fel rănĭ maĭ adîncĭ şi aplică asupra bolnavuluĭ pecetea tratamentuluĭ eĭ pentru toată vieaţa. Ea stinge focul prin foc şi cauzează numaĭ nenorocirĭ.*

Doctoriĭ şi lumea în general crede că gloanţele şi sfărămăturile de projectile, dacă rămîn în corp, trebuĭesc neapărat scoase, pentru a înlătura o mare vătămare a corpuluĭ. *Aceasta e o greşală colosală, care a costat vieaţa a multor miĭ de oamenĭ.* Sfărămăturile de projectile şi gloanţele fiind grele, e adese-orĭ foarte greŭ, de a le depărta din corp, fără a răni şi a rupe încă maĭ mult părţile corpuluĭ. Se ştie, că părţile din năuntru ale corpuluĭ sînt foarte alunecoase, aşa că glonţul poate trece uşor pe lîngă ele, nefăcînd în locul unde pătrunde, de cît o mică deschizătură, care ajunge atît cît îĭ trebuĭe glonţuluĭ să treacă. Prin apăsarea, ce o exercită asupra ţesăturilor, glonţul, ce pătrunde în corp, ţesăturile fiind elastice, se încordează şi se întind puţin. Lucrul

se petrece întocmaĭ ca un cauciuc, în care am trage un glonte. Vom vedea, că se va face o gaură, prin care glontele nu va maĭ putea trece, pînă nu vom întinde îndestul gaura cauciuculuĭ.

Intemeiîndu-ne pe cele de maĭ sus, ce observăm noĭ cînd părţile rănite încep să se umfle? Umflătura se iveşte, de obiceĭ, foarte curînd, însă cu ea încetează numaĭ de cît şi elasticitatea de maĭ nainte. Părţile rănite sînt acum pline cu sînge şi cu material de vindecare şi de aceea încordate şi ţepene. Dacă am voi acum, să extragem glonţul pe drumul pe care a intrat, lucru ce se caută a se face prin tratamentul obişnuit, ne-ar fi cu neputinţă, căcĭ nu numaĭ poarta de intrare a răneĭ şi întregul eĭ drum sînt umflate, ci şi ţesăturile, maĭ nainte foarte elastice, şi-aŭ perdut toată mobilitatea şi puterea lor de întindere. Aşa dar numaĭ printr'o altă rupere şi rănire a acestor părţĭ ale corpuluĭ, s'ar putea scoate afară glontele. Ce influenţă detestabilă are faptul acesta asupra organizmuluĭ, se poate lesne pricepe. *Glontele însuşĭ este pentru corp cu mult maĭ puţin primejdios, de cît sforţările violente, ce se fac de obiceiŭ pentru scoaterea luĭ afară.* Corpul face numaĭ de cît cu desăvîrşire nevătămătoare acea mare materie străină, învăluind-o maĭ întîĭ într'o masă apătoasă. Invelişul apătos, se schimbă cu vremea într'o capsulă solidă. In urmă corpul, dacă nu i se răpeşte toată puterea luĭ de vieaţă printr'un tratament otrăvitor antiseptic, dă afară foarte curînd — une orĭ după o vreme maĭ îndelungată—acele corpurĭ streine, prin căile naturale de secreţie cele maĭ potrivite pentru corp. Aşa, s'a văzut de multe orĭ, că un glonte, de pildă, care rămăsese în umăr, a fost dat afară, după lunĭ şi anĭ întregĭ, printr'un abces la şezut saŭ la coapsă.

Pentru vindecarea rănilor, trebuĭe căutat în primul rînd, nu scoaterea glonteluĭ, ci împedecarea uneĭ prea marĭ căldurĭ şi potolirea răneĭ. Drumul către acest ţel l'am arătat

deja. De aceea e bine ca fie-care soldat să poarte cu el ceva pînză şi un bandaj de lînă, pentru a-şĭ da singur cel dintîĭ ajutor la vreme de nevoĭe. Apă se găseşte pretutindenĭ, în orĭ-ce caz maĭ uşor ca toate cele-l'alte mijloace de vindecare. Dacă, cu toate astea, nu se găseşte apă, soldatul poate întrebuinţa orĭ-ce alt mijloc de răcorire, precum: iearbă, pămînt umed saŭ alt-ceva. Şi acestea se pot aplica la nevoie pentru răcorire, pe dată ce rana e legată strîns, căcĭ şi ele sting căldura. In felul acesta un mare număr de soldaţĭ răniţĭ, care se maĭ pot încă mişca, pot să-şĭ dea singurĭ la început cele dintîĭ ajutoare. Inainte de toate, în asemenea împrejurărĭ, eĭ nu trebuĭe să lase să treacă fără folos un timp aşa de preţios. După aceste lămurirĭ ar fi de mare însemnătate, ca fie-care soldat să fie instruit asupra acesteĭ metode naturale de a trata rănile fără doctoriĭ şi fără operaţiĭ. Atuncĭ ar putea fie-care soldat, să se îngrijească singur numaĭ de cît după rănire şi să nu maĭ aştepte, tînguindu-se fără nicĭ un folos, pînă cînd vine doctorul. De asemenea ceĭ uşor răniţĭ vor fi în stare, de a da numaĭ de cît ajutor celor greŭ răniţĭ.

In timpul şi în urma războiuluĭ germano-francez, 1870—1871, am făcut destule experienţe asupra inconvenientuluĭ tratamentuluĭ antiseptic şi asupra urmărilor luĭ nenorocite. Voĭ cita pentru aceasta un exemplu din practica mea. In anul 1883 veni la mine un domn, care în războiul din 1870 fusese împuşcat în pîntece. Glontele esişe prin spate tocmaĭ lîngă şira spinăreĭ. Cu tot tratamentul antiseptic, rana nu era încă pe deplin vindecată după 13 anĭ, ci din potrivă cocea neîncetat. De şi fusese vindecată trecător, la fiece prilej izbucnea iarăşĭ din nou. Starea bolnavuluĭ se înrăutăţea din ce în ce maĭ mult şi îĭ făcea, maĭ ales, umblarea pe jos cu neputinţă. După cum recunoscuĭ numaĭ de cît prin ştiinţa expresiuneĭ figureĭ, pricina acesteĭ grele vindecărĭ erea numaĭ o puternică încărcare generală a omuluĭ,

cu materiĭ streine,—şi starea febrilă cronică a corpuluĭ săŭ. Un tratament local al răneĭ nicĭ nu s'a încercat cîtu-şĭ de puţin, ci am îngrijit maĭ întîĭ să înlătur acele frigurĭ cronice prin băile mele derivative, prin întrebuinţarea băilor mele de aburĭ şi printr'o dietă potrivită. Deja într'o săptămînă rana erea vindecată; pînă astă-zĭ nicĭ nu s'a maĭ deschis. După 14 zile omul, bucuros de succesul săŭ aşa de repede, putea iarăşĭ să umble. După îndemnul meŭ, el maĭ urmă cura cîtă-va vreme, pînă cînd, în cele din urmă, încărcarea luĭ fu cu devîrşire înlăturată.

Că tratamentul antiseptic nu obţine nicĭ o vindecare propriŭ zisă, ci numaĭ un stadiŭ interimar de vindecare, o dovedesc treĭ rapoarte de vindecare foarte interesante pe care le daŭ maĭ la vale.

Două fete fură amîndouă rănite la degetul arătător, în acelaşĭ fel, la una şi aceeaşĭ maşină. Osul falangeĭ superioare erea despicat de maĭ multe orĭ şi zdrobit, pe cînd cele-l'alte încheieturĭ rămăseseră neatinse. Vîrsta şi constituţia fetelor erea de asemenea aceeaşĭ. Cea dintîĭ se duse la doctor şi se lăsă să fie tratată antiseptic, pe cînd cea de a doua întrebuinţă metoda mea. Doctorul operase numaĭ de cît degetul celeĭ dintîĭ fete, extrăgînd una cîte una toate sfărămăturile de oase şi nefăcînd nicĭ o econominie cu idoformul. Fata trebui să îndure foarte multe durerĭ, pînă cînd, în cele din urmă, după 8 săptămînĭ, degetul erea într'atîta vindecat, că fata putea iarăşĭ să lucreze la nevoie. Din nenorocire, însă falanga superioară se schilodise prin extragerea sfărămăturilor de oase şi întregul deget fusese ast-fel diformat. La orĭ-ce schimbare de temperatură maĭ mare, fata simţi multă vreme zvicniturĭ în rana veche, ce nu ereaŭ pricinuite de cît prin tratamentul falş, care introdusese de a dreptul materiĭ streine (iodoform). Afară de asta degetul rămase inert.

A doua bolnavă, care întrebuinţa metoda mea, dobîndi re-

zultate cu mult maĭ bune. La început mă siliĭ, de a înlătura durerile ce se iveaŭ. Izbutiĭ în aceasta deja în cursul celeĭ dintîĭ zile. In acelaşĭ timp fură urmate întocmaĭ prescripţiile descrise maĭ nainte, compresele de pînză umede şi băile derivative; cele din urmă, din cauză că fata erea nu puţin încărcată cu materiĭ streine. Fără a i se face alt-ceva, acele sfărămăturĭ de oase ĭeşiră singure afară după 2 zile, fără a cauza bolnaveĭ durerĭ deosebite. In ziua a şeasea ĭeşi o a doua bucată şi maĭ mare. După 4 săptămînĭ, fata era în stare să-şĭ reia lucrul. După 6 săptămînĭ, degetul era cu desăvîrşire vindecat, fără să rămînă cîtuşĭ de puţin inert, diform, saŭ să poarte cel maĭ mic semn. Nicĭ la schimbările de temperaturară nu s'aŭ ivit pînă astă-zĭ nicĭ-un fel de durere. Cine a fost decĭ în cazul acesta maĭ mare meşter de vindecare: natura saŭ metoda antiseptică? Bine înţeles, natura, nu metoda antiseptică, care presărînd otravă peste rănĭ micşorează puterea de vieaţă. Procedeul acesta vindecă, dar nicĭ o dată pe deplin.

Un alt raport de vindecare, nu maĭ puţin interesant, priveşte pe un om, căruia i se rupsese în anul 1879 maĭ multe legăturĭ de muşchĭ şi nervĭ, de la încheĭetura piciorului stîng. Bolnavul trebui să petreacă 8 săptămînĭ în pat. In timpul acesta fu tratat cu unsorĭ. După ce piciorul fusese vindecat, rămăsese încă o umflătură şi o slăbiciune. Aceasta se observa maĭ ales la umblet, cînd piciorul şchiopăta adese-orĭ în afară, pricinuind bolnavuluĭ durerĭ. De oare-ce omul acesta era în general, bolnav pe din năuntru, începu cura mea în Martie 1889 şi fiind-că îĭ priea, urmă cu ea maĭ multă vreme. La începutul luĭ Februarie 1890 se inflamă iarăşĭ pentru cît-va timp locul acela de la picior, pentru care fusese nevoit să zacă 8 săptămînĭ, cu cîţĭ-va anĭ maĭ înainte. In acelaşĭ timp se iviră şi durerile, care ţinură 3 zile. De oare-ce el întrebuinţa cura mea, inflamaţia şi durerile ereaŭ înlăturate deja în a patra zi, în acelaşĭ

timp însă și *slăbiciunea generală* de maĭ nainte și aducerea supărătoare a piciorului. Din acest caz reĭese destul de desluşit, că acea rană, căpătată cu 11 anĭ înainte, nu fusese atuncĭ vindecată cu adevărat, lucru ce nu s'a putut face de cît numaĭ prin metoda mea naturală.

Un rezultat tot atît de îmbucurător a dobîndit un militar, care 'șĭ zdrobise în războĭ rotula genunchiuluĭ. Intrebuințase tot felul de mijloace, fără a se putea vindeca. Piciorul nu erea țeapăn de tot, dar totușĭ foarte mult împiedecat în libera luĭ mișcare. Cazul acesta merită o deosebită atenție, cu atît maĭ mult, cu cît bolnavul acela a fost tratat, vreme de 20 de anĭ, după principiile *vecheĭ metode naturale*, fără a se obține rezultatul dorit. — 20 de anĭ după rănirea luĭ domnul acela întrebuință băile mele, nu atît pentru genunchiul sěŭ, cît pentru a încerca valoarea lor. Mirarea luĭ n'a fost mică, cînd după cîtă-va vreme, rotula genunchiuluĭ începu iarășĭ să se umfle puțin, o dovadă că rana de maĭ nainte nu fusese vindecată cu adevărat. Prin continuarea cureĭ mele, inflamația fu înlăturată în scurtă vreme. Mirarea luĭ fu și maĭ mare, cînd în urmă putu săşĭ mişte piciorul în toată voia și să umble fără nicĭ o supărare.

Frînturĭ de oase. Printre simptomele de boală, ce se nasc din rănile exterioare și a căror vindecare merge maĭ mult saŭ maĭ puțin greŭ, se pot număra și frînturile de oase. Pe cînd școala medicală modernă, aplică în cele maĭ multe cazurĭ, un bandaj de ghips și se slujește de el ca de singurul metod de vindecare, metoda mea recurge la mijloace de vindecare cu mult maĭ sigure și maĭ eficace. Inainte de toate, metoda mea răcorește corpul, pînă cînd umflăturile și durerile ce se ivesc la frînturile de oase dispar cu desăvîrșire. Băile derivative sînt iarășĭ de neprețuit, căcĭ aplicarea lor favorizează foarte mult vindecarea frînturilor de oase. Cine tratează membrul rănit prin bandaje de ghips

şi nesocoteşte cura cu apa naturală şi raţională, tăgădueşte adevărul legilor nestrămutate ale vieţeĭ. Dacă din pricinĭ curat locale, adică în cazurĭ cînd membrul rănit nu e în stare de a primi comprese de apă rece şi totuşĭ are nevoie de o înfăşurare strînsă, se poate lega membrul cu lemne, coaje de pom saŭ cu orĭ-ce alt material tare. Nicĭ o dată însă cu bandaje de ghips!......

Cine urmează sfatul meŭ, cine are încredere în tratamentul meŭ se va încredinţa, cum pe baza aceste metode frînturile de oase se vindecă uĭmitor de repede şi cum durerile sînt tot-de-o-dată alinate. Voĭ cita un exemplu din practica mea.

Un domn de vr'o 30 de anĭ îşĭ frînsese partea de sus a braţuluĭ drept, tocmaĭ lîngă încheietura cotuluĭ. Ca adept al metodeĭ naturale, întrebuinţă numaĭ de cît comprese de apă rece şi băĭ recĭ la braţ. Un doctor chemat în consult, fu de părere să se aplice nn bandaj de ghips, declarînd în acelaşĭ timp că braţul va rămîne, probabil, ţeapăn. Această perspectivă, nu tocmaĭ măgulitoare, hotărî pe om să ceară sfatul meŭ. Iĭ propuseĭ să bandajeze braţul cu ţesătură de sîrmă şi pap şi să aplice pe locul frînt compreze recĭ în modul prescris maĭ sus. Băile mele derivative, precum şi o dietă neexcitantă, urmate cu cea maĭ mare cumpătare, fură de asemenea trebuincioase. Rezultatul a fost uĭmitor. Durerile şi umflătura dispărură deja după 24 de ceasurĭ. După o săptămînă, bolnavul putea deja să scrie puţin. După o altă săptămînă putea să ridice cu înlesnire un scaun. După 3 săptămînĭ însă erea cu desăvîrşire vindecat.

Rănĭ deschise. Loviturile şi înţepăturile din războĭ, ce produc rănĭ exterioare, rănile primite pe cîmpul de onoare, toate aceste vătămărĭ ce izbesc corpul de o dată, pot fi vindecate uşor şi repede. Cu totul din potrivă se întîmplă însă cu acele rănĭ deschise, scîrboase, prin care se săvîrşeşte necontenit un proces de scurgere, ce se iveşte de

obiceĭ în formele cele maĭ schimbătoare şi în cele maĭ diferite părţĭ ale corpuluĭ. Orĭ-cum s'ar numi aceste secreţiunĭ de forma puroiuluĭ şi cu miros greŭ, fie de natură sifilitică, canceroasă saŭ tuberculoasă, dupe cum le zice medicina, totuşĭ ele rămîn o stare caracteristică de descompunere a corpuluĭ vieţuitor. Allopotia n'a izbutit încă pînă acum să vindece pe deplin aceste rănĭ deschise. De şi iĭ este cu putinţă prin medicamente tarĭ, să oprească procesul de descompunere al corpuluĭ prin ast-fel de rănĭ, saŭ să le treacă într'un alt stadiŭ, înăbuşind în corp materiile streine, a căror fermentaţie răzbise afară, totuşĭ allopatia nu poate înlătura cu deşăvîrşire răul. Iĭ lipsesc mijloacele şi puterea de a tăia răul de la rădăcină. Ast-fel vedem, de pildă, cum rănĭ vindecate în aparenţă de allopatie izbucnesc iarăşĭ într'un alt loc,—saŭ maĭ pe scurt, cum materiile de boală căuta să iese mereŭ din corp. La orĭ ce prilej, rana izbucneşte într'un alt loc. Ast-fel de rănĭ deschise, fără vătămărĭ exterioare, nu sînt de natură aşa de dureroase ca cele-l'alte rănĭ acute, dar vindecarea lor — dacă bine înţeles maĭ poate fi vorba de ea, — se capăta cu mult maĭ greŭ şi maĭ încet. Ivirea acestuĭ soiŭ de rănĭ e legată în tot-d'auna cu o boală cronică maĭ adîncă. Cîte sinuciderĭ, datorate unor ast-fel de boale, nu s'a făptuit şi nu se făptuesc zilnic! Tocmaĭ de aci se poate vedea cît de mult lucrează omul în potriva legilor natureĭ, cît de mult le nesocoteşte el în viaţă. Care e pricina unor ast-fel de rănĭ? Eŭ susţiŭ, că ele nu se nasc de cît prin încărcarea corpuluĭ cu materiĭ streine şi că ele formează stadiul înaintat al unor alte boale de maĭ nainte, ce n'aŭ fost vindecate, ci numaĭ înăbuşite; de obiceĭ aceste ultime faze de boală sînt provocate prin întrebuinţarea aşa numitelor leacurĭ medicale: *mercur, iod, iodură de potasiŭ, brom salicil, digitalis, chinină şi altele,* care sînt adevărate otrăvurĭ pentru corp. Şi *altoirea împotriva vărsatuluĭ* trebuieşte privită ca o regre-

tabilă îndopare a corpuluĭ cu materiĭ otrăvitoare, prin care genul omenesc se slăbeşte şi se degenerează din ce în ce maĭ mult. Altoirea slăbeşte de sigur puterea de vieaţă şi de vindecare a corpuluĭ. Aşa se explică, de ce materiile de boală, ce dormitează de multă vreme în genul omenesc, nu maĭ izbucnesc astă-zĭ prin epidemiĭ de vărsat, ci prin boale cu mult maĭ grozave şi maĭ grele de vindecat ca: oftica, cancerul, sifilisul, epilepsia şi boalele minţeĭ. Din nenorocire, şcoala noastră medicală se întemeiază prea puţin saŭ de loc pe natura putereĭ de vieaţă, căcĭ alt-fel şi-ar da seama de influenţele vătămătoare ale otrăvurilor coprinse în medicamentele cu care îndoapă, ung şi altoiesc oameniĭ, chiar dacă aceste influenţe nu s'ar ivi de cît după anĭ saŭ zecĭ de anĭ.

Aceste mijloace, despre a căror rămăşiţe şi efect în corp, învăţaţiĭ noştriĭ de astăzĭ nu-şĭ daŭ încă seama, formează cu anĭ de zile înainte sîmburele, ce va da naştere maĭ tîrziu unor rănĭ deschise, ca cele despre care se vorbeşte în capitolul de faţă.

E un lucru cunoscut că ştiinţa medicală caută mereŭ medicamente noĭ, dezinfectante şi antiseptice noĭ. Leacul acesta nu maĭ e aşa de tare şi aşa de otrăvitor ca cel-l'alt. Lămurirea acestuĭ procedeŭ e foarte simplă. La *cea dintîĭ* ivire a uneĭ boale (criză de vindecare) puterea de vieaţă a corpuluĭ se slăbeşte, de pildă, prin *antifibrină* aşa de mult, că nu maĭ e în stare să continue criza de vindecare începută, saŭ să ducă la capăt boala respectivă în corp. Cu acest chip încetează simptomul de boală, dar pricina de boală nu se înlăturează. Atîta ajunge allopatieĭ pentru a vorbi de vindecare. Dacă în urmă, după ce puterea de vieaţă iarăşĭ s'a întărit, se iveşte iarăşĭ cutare saŭ cutare boală în corp, antifibrina de maĭ nainte nu maĭ are putere să lucreze, ci e nevoie deja de un leac maĭ tare şi maĭ otrăvitor. pentru a produce acelaşĭ efect ca întîiaşĭ dată. Cu cît puterea de

vieață a corpuluĭ e maĭ tare şi maĭ însemnată, cu atît maĭ uşor se poate îndepărta printr'un medicament de la o criză de vindecare; cu cît însă e maĭ slabă şi maĭ zdrobită, cu atît e nevoie de medicamente maĭ tarĭ şi maĭ otrăvitoare, pentru a o depărta de la scopurile eĭ primitive. Această lege nestrămutată e uşor de priceput. Orĭ-ce medicament este o otravă, o materie streină pentru corp. Cu cît puterea de vieață a organizmuluĭ omenesc va fi maĭ mare, cu atît maĭ intensiv şi maĭ repede va căuta să facă nevătămătoare aceste materiĭ streine, ce se grămădesc în organizm. Dacă însă această putere de viață e slăbită, o doză mică, o otravă slabă nu maĭ ajunge pentru a o întărîta. Ea e tocită şi nu va maĭ fi deşteptată de cît atuncĭ, cînd va fi silită de nevoie. Dar acum îĭ va trebui mult maĭ multă vreme pentru a face nevătămătoare materia otrăvitoare.

Un exemplu din practica mea va lămuri şi maĭ bine cele spuse maĭ sus. Un doctor crezuse că a găsit un leac minunat împotriva rănilor de la picioare. Prin aceasta îşĭ cîştigase o mare celebritate. Medicamentul lucra aşa de sigur, că rănile se vindecaŭ de multe orĭ în scurtă vreme. Materia de boală erea pur şi simplu înăbuşită iarăşĭ în corp. Tot ast-fel aŭ fost vindecate foarte curînd prin acest leac nişte rănĭ adîncĭ, ce se iviseră pe tot fluerul piciorului la un domn. După 2 anĭ, rănile vechĭ izbucniră însă din noŭ. Bolnavul se duse iarăşĭ la acel doctor, dar vechiul leac aşa de prețuit, nu maĭ făcu de rîndul ăsta nicĭ un efect. Doctorul, pus în încurcătură, declară că rănile sînt acum de altă natură, că acum nu maĭ este boala tratată maĭ nainte, ci cu totul o altă boală, de aceea nicĭ medicamentul n'are efect. Nu rămîne decĭ alt-ceva de făcut, de cît o amputație. Nenorocită ştiință! Intrecută cu mult de producțiunile celor maĭ puținĭ instruițĭ doctorĭ aĭ natureĭ, ştiința medicală nu ştie alt-ceva de cît să ferească pe oamenĭ de boale,

ca vărsatul, altoindu-ĭ cu puroiŭ, numaĭ fiind-că nu ştie să-ĭ vindece!

Rănile deschise, rănile care se întind, se întemeiază pe aceeaşĭ pricină, adecă încărcarea corpuluĭ cu materiĭ streine. E lucru văzut şi pipăit, că puroiul ce curge neîncetat nu e în realitate de cît materiĭ streine. Aci e vorba însă, în tot-d'a-una, de un stadiŭ foarte înaintat, ce atîrnă de temperaturĭ anormale în corp. Chiar bacteorologia a emis în cele din urmă părerea, că gradul de dezvoltare al fie-căruĭ baccil saŭ spiril e condiţionat de un anume grad de temperatură. Aceste grade de temperatură urcată, anormală, — în înţelesul meŭ, frigurĭ, — produc o stare de descompunere saŭ de fermentaţie a materiilor streine, ce ajută neînchipuit de mult dezvoltarea baccililor. Materiile streine îşĭ schimbă acum forma după gradul de temperatură.

Intemeiaţĭ pe desluşirile de maĭ sus, putem găsi: prin noĭ înşine, cărarea ce trebuĭe să urmăm, pentru înlăturarea acelor stărĭ şi pentru nimicirea baccililor, aşa de temuţĭ: *Temperaturile ridicate, anormale, trebuiesc regulate.* Adevărul acesta e atît de mare, pe cît e de simplu. *Băile mele derivative de trunchiŭ şi băile de aburĭ, susţinute de o dietă neexcitantă, sînt cele maĭ minunate mijloace, pentru regularea temperatureĭ, al căruĭ termometru sigur este ştiinţa expresiuneĭ figureĭ.*

Nenumăraţĭ bolnavĭ cu asemenea rănĭ, fie de natură canceroasă, tuberculoasă saŭ sifilitică, aŭ fost în tratamentul meŭ. Dacă puterea de vieaţă era oare cum îndestulătoare şi corpul nu erea prea îndopat de medicamente otrăvitoare, vindecarea venea în tot-d'auna uimitor de repede. Din toate aceste cure, vă voĭ comunica numaĭ mersul unuĭ caz excepţional de greŭ, pentru a căruĭ vindecare a fost nevoie de un timp de 3—6 orĭ maĭ îndelungat, de cît la cele maĭ multe altele.

Un om de 50 de anĭ, avea puroaie deschise la amîn-

două picioarele, între glesnă şi genunche şi pe picioare. Toate metodele de vindecare fuseseră întrebuinţate, fără nicĭ un folos. O rană era lîngă alta, fie care de mărimea uneĭ piese de 5 mărcĭ. Ereaŭ aproape ca la 30 de rănĭ, din care curgea neîncetat un puroiŭ apătos, răspîndind o duhoare grea. Cîte o dată rănile se vindecaŭ, însă în urmă, pe locurile rănilor de maĭ nainte, începea o mîncărime aşa de tare, că bolnavul erea nevoit să se scarpine pînă da sîngele şi ast-fel rănile se făceaŭ la loc. Această grozavă mîncărime se putea explica numaĭ prin puternica fermentaţie din năuntru şi prin apăsarea din năuntru a materiilor streine către pĭelea lucioasă şi apoĭ prin marea căldură, ce se dezvolta ast-fel în picior. Pe dată ce rănile se deschideaŭ, mîncărimea înceta. Capătul piciorului erea de o coloare cafenie închisă, o dovadă că erea deja cangrenizat. Cîte-va rănĭ ajungeaŭ la os. In faţa alternativeĭ de a se lăsa să-ĭ taie piciorul, saŭ de a muri, nevoia îl sili, în cele din urmă, să vină la mine, de şi nu prea avea tocmaĭ mare încredere în sfaturile mele.

Pe baza noueĭ mele diagnoze, ştiinţa expresiuneĭ figureĭ, putuĭ constata, că mistuirea erea cu desăvîrşire dărăpănată. Stomacul nu maĭ putea să mistuiască, în destul şi bine, nicĭ cele maĭ uşoare mîncărĭ. De aceia corpul nu maĭ erea în stare de a fabrica sînge normal. Chiar plămîniĭ funcţionaŭ neregulat. După aceste desluşirĭ, orĭ-cine va găsi natural, că în corpul bolnav se aşezase cantităţĭ enorme de materiĭ streine. Stomacul şi plămîniĭ aveaŭ grije zilnic să întroducă alte materiĭ streine. Bolnavul nu bănuia că suferea deja de o încărcare cronică generală, care erea pricina unor ast-fel de urmărĭ grele. La început nu putea pricepe de ce îndreptam tratamentul meŭ asupra întreguluĭ corp şi nu asupra picioarelor. Pentru rănile de la picioare prescrisesem numaĭ comprese ude, uşoare, de pînză, înfăşurate pe de-asupra cu un bandaj de lînă; toată atenţia mea erea în-

dreptată însă asupra uneĭ diete cu desăvîrşire neexcitantă, potrivită cu natura, mult aïer curat, zilnic 4 băĭ derivative şi asudărĭ naturale. La început bolnavul puse maĭ mult preţ pe compresele de la picioare şi pe schimbarea lor şi neglija dieta şi băile, find-că nu-şĭ putea lămuri efectul lor. De aci urmă, că timp de jumătate de an vindecarea venea foarte greŭ. In cele din urmă se lasă de ideile sale şi urmă întocmaĭ prescrierile mele. Cele-l'alte şease lunĭ deteră un rezultat cu mult maĭ îmbucurător. Rănile prinseseră deja puţină coaje. Cele maĭ micĭ ereaŭ cu desăvîrşire vindecate. Mîncărimea supărătoare erea înlăturată pe deplin, iar puroiul în mare parte. Starea generală şi mistuirea ereau cu mult maĭ bune şi boala de plămînĭ fusese oprită. Aceste semne favorabile îndemnară pe bolnav să urmeze conştiincios cura. In anul al doilea rănile se traseră de jos în sus, peste genunche şi din ce în ce maĭ sus pînă la pîntece, un simptom foarte favorabil la cura mea. Jos piciorul ajunse din ce în ce maĭ normal. Cînd izbucni cea dintîĭ rană deschisă, *de asupra genunchiuluĭ*, unde maĭ nainte nu fusese nicĭ una bolnavul credea că nicĭ cura mea nu fusese de nicĭ un folos, de oare-ce rănile se îndreaptă din ce în ce spre pîntece. Iĭ explicaĭ că acesta e un mare progres. Materiile de boală trebuĭeaŭ să se întoarcă spre pîntece, pe acelaşĭ drum pe care veniseră. Bolnavul pricepu aceste desluşirĭ şi urmă cu, cura maĭ departe, dar îĭ trebuiră aproape 3 anĭ, pînă cînd mistuirea şi activitatea plămînilor se întăriră aşa de mult, că toate rănile se vindecară, pentru a nu maĭ izbucni nicì odată. Culoarea pieleĭ ajunse atuncĭ iarăşĭ normală. Ast-fel acea grea boală, de natură jumătate tuberculoasă, jumătate canceroasă, care după părerea celor maĭ vestiţĭ doctorĭ erea nevindecabilă, s'a putut vindeca prin metoda mea naturală, fără să se maĭ fi ivit nicĭ urmă pînă astă-zĭ.

Inţepăturĭ de insecte otrăvitoare, muşcătură de şearpe, de cîĭne turbat, otrăvirea sîngeluĭ. Sîngele ome-

nesc este în fie-care din moleculele luĭ de o sensibilitate extraordinar de mare. El e foarte mult impresionat prin atingerea cu materiĭ streine şi provoacă simptome, ce aŭ o desăvîrşită asemănare cu procesul fermentaţieĭ. Presupunînd chiar că omul ar fi sănătos în înţelesul nostru, totuşĭ muşcătura unuĭ şearpe otrăvitor, ar da naştere unuĭ simptom de frigurĭ cu toată sănătatea corpuluĭ; după metoda mea, acest simptom e identic cu stările de fermentaţie.

Dacă însă corpul e încărcat şi cu materiĭ streine, otrava lucrează, bine inţeles, cu maĭ multă putere. Asta e foarte lesne de priceput. Aceste materiĭ streine, care sînt deja prin sine producătoare de fermentaţie, ajung, bine înţeles, cu mult maĭ sensibile prin pătrunderea în sînge a altor otrăvurĭ, fie că ar fi produsul uneĭ descompunerĭ saŭ al unuĭ puroiŭ. Materiile streine, ce se grămădesc ast-fel în mare cantitate, încep o muncă violentă în organizm şi primejdia devine îngrijitoare. Cu cît maĭ multe materiĭ streine vor fi în corp, cu atît maĭ felurit va fi efectul provocat de o ast-fel de otrăvire a sîngeluĭ. In felul acesta se lămureşte chiar simptomul, ce se iveşte aproape zilnic, că înţepătura uneĭ albine produce unuia o mare umflătură, pe cînd altuia o simplă mîncărime ca de musculiţă. Am observat de asemenea că un om muşcat de cîĭne turbat, a turbat şi el, — pe cînd altul muşcat de acelaş cîĭne, n'a îndurat nicĭ-un fel de urmărĭ vătămătoare. Tot ast-fel otrava şearpeluĭ produce unuia moartea, iar altuia numaĭ frigurĭ puternice. Greutatea primejdieĭ nu stă tot-d'a-una în muşcătură, ci adese-orĭ chiar în starea însăşĭ a celuĭ muşcat. Acelaşĭ lucru se poate spune despre aşa numitele otrăvirĭ de sînge, ce se ivesc adese-orĭ după operaţiile «făcute cu succes.» Zic, aşa numitele otrăvirĭ de sînge fiind-că toate simptomele de boală, provocate prin introducerea în sînge a uneĭ otrăvĭ, ca la muşcăturile de şerpĭ, înţepăturile de insecte, muşcăturile de cîĭnĭ, nu sînt alt-ceva

de cît o otrăvire a sîngeluĭ şi deci pot fi trecute toate în aceeaşĭ clasă.

Efectul caracteristic al muşcătureĭ de cîĭne turbat, la care otrava balelor produce maĭ întîĭ un stadiŭ preliminar latent de boală şi apoĭ trece într'o stare acută, se explică şi prin teoria mea asupra fermentaţieĭ. Otrava influienţează la început, cu toată puterea, asupra nervilor şi organelor pînteceluĭ şi abea după cîte-va săptămînĭ, efectele acestea sînt transportate la cap şi la creerĭ. Abea atuncĭ se iveşte acel simptom numit *turbare.* Mistuirea şi pofta de mîncare, la cîĭniĭ turbaţĭ, sînt cu desăvîrşire nimicite, după cum am avut prilejul să observ adese-orĭ. Lucrul acesta se observă după coada ţinută între picioare şi aproape lipită de burtă.

Efectul uneĭ muşcăturĭ de şearpe se poate vedea maĭ lămurit din următorul exemplu.

Un băiat culcîndu-se într'o pădure, fu muşcat la cap de o viperă. Efectul muşcătureĭ nu rămase multă vreme ascuns. In scurtă vreme, se ivi o stare spasmodică în pîntece, ce se caracteriza prin faptul, că băiatul nu putu ĭeşi la ud 15 ceasurĭ. Bolnavul se găsea în mare primejdie. Atuncĭ fu întrebuinţată cura mea şi băiatul asudă foarte mult. In scurtă vreme primejdia erea înlăturată şi băiatul putu să golească udul.

Dacă trecem acum în revistă tot soiul de otrăvirĭ de sînge, orĭ din ce cauze ar izbucni ele, găsim în tot-d'a-una că ele încep cu o umflătură a părţeĭ corpuluĭ vătămate, după care urmează în tot-d'a-una o căldură mare, frigurĭ puternice, de şi la început numaĭ în formă locală. Inlăturarea acestor frigurĭ, trebuĭe să fie cea dintîĭ grije a noastră şi nu putem ajunge maĭ bine la acest rezultat, de cît printr'o răcorire a loculuĭ otrăvit. La otrăvirile maĭ însemnate, e nevoie, de a se ţine maĭ multe ceasurĭ rana în apă (dacă e cu putinţă apă de rîŭ). Dacă rana se găseşte într'un aşa loc, că nu poate fi ţinută în apă rece, trebuĭe răcorită

necontenit cu comprese recĭ de pînză. In acelaşĭ timp trebuĭesc aplicate în chip alternativ şi băile mele derivative de trunchiŭ şi de şezut cu fricţiunĭ.

Inţepăturile de albină saŭ alte asemenea micĭ vătămărĭ păstrează cîtă-va vreme umflătura, fără însă a avea urmărĭ vătămătoare. Aci e locul, de a face o observaţie, de mult interes, că insectele obişnuesc să înţepe în primul rînd acele părţĭ ale corpuluĭ, care sînt maĭ încărcate cu materiĭ streine. Compresele recĭ de pînză, pomenite maĭ sus, sînt minunate în asemenea cazurĭ. Ele ajută corpul, de a face nevătămătoare otrava, dînd-o afară saŭ învăluind'o în mucozităţĭ şi în capsule.

Dacă prin umflăturile de maĭ sus sînt ameninţate părţile vecine ale corpuluĭ, nu e nicĭ un minut de pierdut. Partea respectivă a corpuluĭ trebuie bine răcorită, băgată numaĭ de cît în apă rece, saŭ dacă nu e cu putinţă, acoperită cu comprese ude. Dacă împrejurările permit, băile mele de aburĭ (vezĭ paginele 99—105) locale şi complecte, urmate de băĭ de trunchiŭ saŭ de şezut cu fricţiunĭ, sînt tocmaĭ în asemenea cazurĭ de mare folos bolnavuluĭ. Băile derivative trebuĭesc întrebuinţate şi separat şi dacă e primejdie pot fi repetate la fie-care 2—3 ceasurĭ. Cu ajutorul acestor băĭ, adică prin potolirea căldureĭ frigurilor, boala poate fi combătută maĭ energic. In acelaşĭ timp, bolnavul trebuĭe să rabde de foame saŭ să mănînce foarte puţină pîĭne de Graham şi ceva poame. Apă poate bea căcĭ nu e vătămătoare. Multă şedere la soare şi maĭ cu seamă mişcare în aĭer, pentru reîncălzirea corpuluĭ după băĭ. Dacă părţile vătămate ale corpuluĭ s'aŭ întărit, se recomandă maĭ ales băile mele locale de aburĭ. După ele însă trebuĭe să urmeze în tot-d'a-una cîte-o baie derivativă. Prin sudoarea produsă de băile de aburĭ ĭese o mare cantitate de materiĭ otrăvitoare.

Din cele spuse pînă aci, trebuĭe să tragem importanta încheiere, că efectele acestor vătămărĭ sînt coprinse iarăşĭ

într'o stare febrilă. In primul rînd trebuĭesc aşa dar înlăturate frigurile, pentru care metoda mea de vindecare oferă mijlocul cel maĭ potrivit.

Nu pot încheia acest capitol înainte de a cita un exemplu.

Un tînăr abea de 20 de anĭ fu muşcat într'o zi, pe cîmp, de a insectă otrăvitoare, la mîna stîngă. De oare-ce înţepătura nu produse durerĭ şi umflătura erea foarte mică, tînărul nu-ĭ dete nicĭ-o importanţă. După cîte-va ceasurĭ însă începu să tremure de frig şi mîna întreagă se umflă. Nu trecu mult şi umflătura se întinse şi peste braţ. Doctorul, chemat în grabă, constată otrăvirea sîngeluĭ, adăogînd, că va fi nevoie, probabil, de amputarea braţuluĭ. Din întîmplare, bolnavul cunoştea metoda mea şi ast-fel o puse în aplicare, maĭ ales că perspectiva uneĭ amputărĭ nu-ĭ erea tocmaĭ măgulitoare. Băĭ locale de aburĭ urmate de băĭ de trunchiŭ cu fricţiunĭ, precum şi cele din urmă separate, avură şi în cazul acesta un efect minunat; întinderea umflătureĭ fu numaĭ de cît împedecată. Tot de odată, în răstimpurĭ, fură aplicate comprese de apă rece. Afară de asta, bolnavul trebuĭa să asude făcînd mişcărĭ prin aer liber la soare Ast-fel prin această metodă simplă şi naturală, s'a înlăturat nu numaĭ orĭ ce urmă de înţepătură, dar s'a îmbunătăţit şi starea generală a bolnavuluĭ.

Boalele de femeĭ.

Numeroasele simptome de boală şi stărĭ de boală, ce influenţează, maĭ mult saŭ maĭ puţin greŭ, desvoltarea şi vieaţa sexuluĭ femeĭesc, se explică prin construcţia delicată a organizmuluĭ femeĭesc şi prin întreaga alcătuire a corpuluĭ femeĭeĭ, care deja e cu mult maĭ puţin rezistent de cît acel al bărbatuluĭ. De aceea un şir întreg de boale, care izvorăsc, în primul rînd, din sfera sexuală a femeĭeĭ, bîntuie lumea femeĭască într'un chip foarte intensiv, ce rămîne cu totul streîn bărbatuluĭ.

In afară de neregularităţile, ce se manifestă adese-orĭ în împrejurărĭ obişnuite în timpul menstruaţieĭ, sarcineĭ, facereĭ, lăuzieĭ, alăptăreĭ, sînt şi alte boale, care izvorite din greşelile timpurilor moderne, cu lăcomia lor de plăcerĭ, cu rîzgîierea lor, cu creşterea lor viţioasă, formează temelia viitoarelor turburărĭ vătămătoare ale organizmuluĭ femeĭesc. Ele formează un lanţ nesfîrşit de stărĭ fiziologice anormale, pentru a căror înlăturare medicina de astă-zĭ se sileşte în zadar.

De unde vin atîtea simptome de boală, atîtea turburărĭ ale sănătăţeĭ tocmaĭ la sexul femeĭesc? Ele izvorăsc maĭ mult dintr'o vieaţă falşe a femeieĭ, din neglijarea îngrijireĭ corpuluĭ eĭ, din lipsa uneĭ mişcărĭ regulate în aier liber, din neglijenţa de a mulţumi la timp şi în chip natural trebuinţele, dintr'o lăcomie de plăcerĭ exagerate şi din

numeroase abaterĭ maĭ micĭ saŭ maĭ marĭ, de la felul de vieaţă prescris de natură.

Toate aceste influĭenţe vătămătoare lucrează asupra organizmuluĭ eminamente delicat al femeieĭ; nu e decĭ de mirare dacă organizmul pierde puterea luĭ de rezistenţă şi e bîntuit de o sumă de boale.

Şi cum ar putea fi alt-fel? Acela care trage o comparaţie între ţăranca plină de sănătate şi dama modeĭ de la oraş, va putea pricepe adevărul afirmaţiuneĭ mele fără alte comentariĭ.

Dacă prin urmare organizmul femeĭesc ajunge, aşa de des, sediul feluritelor forme de boală, care se datoresc parte unor influienţe exterioare saŭ interioare moştenite, parte neglijenţeĭ individuale, cu atît maĭ mult trebuĭe preţuită metoda mea de vindecare, care poate lupta cu succes în potriva tuturor acestor ramificaţiĭ de boale.

Din fericire, sistemul meŭ de vindecare, care deja prin eftinătatea şi simplitatea luĭ, întrece cu mult pe toate cele-l'alte, e foarte priceput tocmaĭ de femeĭ şi de fete. Sănătatea recăştigată, puterea redobîndită, le-a dat prilejul, de a se încredinţa pe deplin, fără a maĭ întreba de ce şi cum, de eficacitatea metodeĭ mele de vindecare, de efectele minunate ale unuĭ mod de tratare întemeiat pe legile natureĭ şi ast-fel femeile au ajuns în urmă profetele cele maĭ entuziasmate ale metodeĭ mele.

Ast-fel noua mea diagnoză, ştiinţa expresiuneĭ figureĭ, căştigă în acelaşĭ timp numeroşĭ adepţĭ. Lumea femeĭască a primit această diagnoză cu atît maĭ multă simpatie, cu cît ea înlătură toate cercetările la părţile genitale, atît de neplăcute sexuluĭ femeĭesc,—şi totuşĭ hotărăşte şi caracterizează în chipul cel maĭ uĭmitor şi maĭ nemerit stările de boală ale corpuluĭ.

Stabilirea boaleĭ şi cunoaşterea uneĭ boale cu mult anterioare este tocmaĭ la sexul femeĭesc de cea maĭ mare în-

semnătate. Multe din boalele acestea sînt neglijate, numaĭ şi numaĭ fiind-că femeile şi fetele nu vor să se supună unor cercetărĭ medicale.

Şi cît de recunoscătoare sînt femeile tocmaĭ pentru că *metoda mea*, după cum am pomenit deja, *înlătură odată pentru tot-d'a-una tratamentul supărător cu instrumente la părţile sexuale.*

Toate încercările practice ale metodeĭ mele la femeĭ, aŭ dat, din fericire, rezultate peste măsură de favorabile. De aceea metoda mea a întîmpinat, după cum am spus, tocmaĭ la femeĭ şi la fete cea maĭ bună primire. Ca dovadă îndestulă de puterea eĭ liberatoare, ea a adus multoı chinuite uşurarea dorită.

Turburărĭ de menstruaţie. Menstruaţia femeieĭ însemnează o neîncetată pregătire spre multiplicare. Cîtă vreme nu s'a făcut încă nicĭ o zămislire, sîngele menstruaţieĭ curge fără a-şĭ fi îndeplinit scopul săŭ. La persoanele sănătoase faptul acesta nu trebuĭe să fie însoţit nicĭ de durerĭ, nicĭ de alte neplăcerĭ. Dacă menstruaţia e însoţită de durerĭ sau de îngreunărĭ, de sigur că corpul femeieĭ respective e încărcat cu materiĭ streine.

Actul acesta natural, după cum îl observăm de obiceĭ la organizmul femeĭesc şi în urma experienţelor mele de maĭ multĭ anĭ, stă în legătură cu fazele luneĭ. La un corp sănătos, în înţelesul noueĭ ştiinţe de vindecare, periodul se iveşte odată cu *luna plină*, durează treĭ, patru zile şi se repetă cu precizie la fie-care 28 de zile. Femeia la care menstruaţia nu se iveşte în acest timp saŭ pe aproape de el, poate fi încredinţată de o încărcare corespunzătoare a organelor pânteceluĭ, încărcare ce e cu atît maĭ mare, cu cît şi zilele perioduluĭ sînt maĭ depărtate de ziua în care iese luna plină. Incărcarea aceea va fi şi maĭ cronică, dacă zilele menstruaţieĭ se repetă cu o pauză de 14 zile saŭ de 3 săptămînĭ, saŭ chiar dacă perderea sîngeluĭ durează pînă la

14 zile, două simptome, ce din nenorocire se întîmplă foarte des în zilele noastre.

După cum totul în natură e supus uneĭ prefacerĭ necontenite, tot ast-fel şi actul menstruaţieĭ e o necontenită urcare şi coborîre, o necontenită creştere şi descreştere. Vremile perioduluĭ sînt pentru fete şi femeĭ de o însemnătate cu mult maĭ mare, de cît se crede de obiceĭ. In zilele acelea e de recomandat liniştea şi evitarea orĭ-căreĭ escitărĭ nu numaĭ la fete ci în primul rînd la femeile însărcinate, pentru a se înlătura maĭ tîrziu orĭ-ce consecinţe, dacă nu vătămătoare, cel puţin supărătoare. Toate cugetările şi acţiunile lor influenţează foarte mult sistemul nervos şi maĭ ales, la femeile însărcinate, rodul ce se dezvoltă în pîntece. Boalele. ce se nasc în zilele acestea, sint însoţite adese-orĭ, după cum am observat, de urmărĭ foarte rele.

Observatorul atent va putea cunoaşte simptome cu mult maĭ demne de observat de cît acele acte naturale, ce se petrec în organizmul femeĭesc. Toate însă dovedesc minunata unitate a legilor natureĭ. Asupra acestuĭ punct am intrat în explicaţiĭ maĭ amănunţite în manualul meŭ asupra ştiinţeĭ expresiuneĭ figureĭ *) asupra căreia atrag luarea aminte a celor interesaţĭ.

După cum am spus maĭ sus, atît un period prea tare cît şi unul prea slab, o menstruaţie neregulată saŭ lipsa eĭ sînt semne neîndoielnice de încărcare cu materiĭ streine. Cum se pot înlătura asemenea stărĭ de boală? Nicĭ aicĭ drumul simplu al noueĭ mele ştiinţe de vindecare nu ne dă de ruşine, nicĭ aicĭ nu ne lipseşte măsura judecăţeĭ. Mistuire neîndestulătoare, pricinuită de îngrămădirea materiilor streine în pîntece, trebuĭe să fi fost şi aci premergătoare turburărilor menstruaţieĭ, alcătuind simptomul natural de care va fi însoţită. Dacă îndreptăm mistuirea, dacă provocăm un scaun

*) **Louis Kuhne, manualul ştiinţeĭ expresiuneĭ figureĭ,** o nouă diagnoză. Cu numeroase ilustraţiĭ în text. Editura Louis Kuhne, Lipsca.

regulat şi coborîm temperatura urcată, anormală, din pîntece, toate acele urmărĭ neplăcute vor fi înlăturate de la sine.

Băile mele derivative, individualizate după gradul de încărcare, dieta neexcitantă şi cele lalte mijloace de vindecare cunoscute, sînt de mare folos şi la turburările de menstruaţie, după cum dovedesc în destul rapoartele mele de vindecare.

Aci e locul să maĭ adaog, că sîngele menstruaţieĭ reprezintă un prisos al zemurilor corpuluĭ. Cînd începe sarcina, el e întrebuinţat pentru hrănirea roduluĭ. De fapt, cele maĭ însemnate zile pentru desvoltarea rodului sînt, în totd'a-una, la femeile sănătoase zilele din prejurul luneĭ pline, adică zilele în care s'ar ivi periodul dacă n'ar fi sarcina.

Tot ast-fel am ajuns la încredinţarea, că simptomele de boală, ce sînt în legătură cu mitra, se înrăutăţesc cu cît creşte luna. Din ziua, cînd luna începe să scadă, boala începe să se uşureze numaĭ de cît. Aceste fapte dovedesc şi ele destul de lămurit în ce strînsă legătură stă omul cu natura.

De sigur, că onoraţiĭ cetitorĭ şi cetitoare, vor avea interes de a pricepe însemnătatea acelor timpurĭ, prin cîte-va exemple cunoscute mie.

Cel dintîĭ exemplu priveşte pe o femeie însărcinată, care avea o spaimă nedescrisă de şoarecĭ. Intr'o zi un şoarece îĭ alergă pe braţul gol şi anume tocmaĭ în timpul, cînd altă dată i se ivea menstruaţia.

Cît de mare 'i-a fost spaima femeieĭ, rezultă din faptul că teama de şoarece n'o părăsea nicĭ de cum. Chiar noaptea visa de el. Cînd copilul fu născut după seaşe lunĭ, avea şi el pe braţul săŭ un şoarece, adică o pată în mărimea şi de forma acestuia, împreună cu o coadă de şoarece cu păr mărunt. Chiar şi pata întreagă, de aceaşĭ înălţime cu pĭelea braţuluĭ, purta nişte perĭ măruntĭ şi cenuşiĭ, caracteristicĭ şoareceluĭ.

In al doilea caz e vorba de o femeie însărcinată cu a[

şeaselea copil. Femeia, bărbatul şi ceĭ-l'alţĭ 5 copiĭ în vieaţă, aveaŭ toţĭ părul negru. In prima jumătate a sarcineĭ eĭ, se găsea zilnic în vecinătatea femeeĭ o fetiţă, pe care o iubea foarte mult şi care purta un păr foarte des, sălbatec, roşu-aprins, un păr cu adevărat rar. Femeia însărcinată avea o slăbiciune extra-ordinară pentru această fetiţă şi nutrea în acelaşĭ timp dorinţa intimă, că plodul, care-l poartă în pîntece, să aibe acelaşĭ păr. Dorinţa aceasta deveni maĭ intensă, în vremea cînd i se ivea de obiceĭ periodul, aşa în cît noaptea chiar visa de asta. După 5 lunĭ fu născut copilul, o fată. Ea semăna, fără îndoială, cu părinţiĭ eĭ, avea însă tocmaĭ acelaşĭ păr bătător la ochĭ, ce caracteriza pe roşcovana.

Un al treilea exemplu nu e maĭ puţin important. O damă trecea la plimbare în trăsură cu un căţeluş mic al eĭ, la care ţinea foarte mult. Pe drum, căţeluşul atras de un obiect, sări dintr'o dată din trăsură, dar, din nenorocire, roata trăsureĭ îl apucă şi îĭ strivi capul. Ea se îngrozi aşa de mult de această întîmplare, că zilnic înaintea ochilor eĭ avea capul strivit al cîineluĭ. Femeia tocmaĭ era în cele dintîĭ lunĭ ale sarcineĭ şi după şease lunĭ copilul fu născut mort, cu un cap cu desăvîrşire anormal. Capul avea o înfăţişare curat strivită.

Voĭ cita un al patrulea caz. O femeie născu un copil, a căruĭ gură se întındea de la o urechie pînă la cea-l'altă. Indată după naştere copilul muri. Pricina diformăreĭ erea o mare spaimă, ce căpătase mama printr'o mască cu o gură pînă la urechĭ. Intimplarea aceasta o speriase aşa de mult, că nu putuse dormi maĭ multe nopţĭ de a rîndul. De oare ce ea erea tocmaĭ însărcinată, copilul, ce născu după cîte-va lunĭ, purta şi el diformarea pomenită maĭ sus.

Ast-fel onoraţiĭ cetitorĭ şi cetitoare vor pricepe cum caracterele cele maĭ felurite, proprietăţile şi dispoziţiile copiilor cele maĭ anormale, atîrnă de multe-orĭ de purtarea,

de dispoziţia şi de împrejurările, în care femeile însărcinate se găsesc în timpul menstruaţieĭ. Dacă ele sînt, în timpul acesta, triste şi cu înclinărĭ pesimiste, dispoziţia va găsi maĭ tîrziŭ şi în copiĭ un ecoŭ maĭ mult saŭ maĭ puţin pronunţat. Din aceleaşĭ cauze izvorăsc dispoziţiile către mînie, frică, curaj, cleptomonie (mania de a fura) înşelăciune, lăcomia de banĭ şi alte defecte saŭ calităţĭ.

Din aceste cîte-va exemple, care în aparenţă nu se potrivesc la capitolul boalelor de femeĭ, trebuĭe să tragem importanta încheiere, că toate acele influenţe exterioare, ce le observăm şi le simţim cu simţurile noastre, adică le constatăm cu capul, nu-şĭ arată principalul lor efect în cap, ci prin mijlocirea nervilor, în pîntece şi organele acestuia. Cine a urmat cu luare aminte teoria mea asupra frigurilor, va fi văzut, cum aşez eŭ punctul de plecare al tutulor simptomelor de boală în pîntece. Acest procedeŭ se dovedeşte pe deplin ca întemeiat. Teoria mea, care priveşte pîntecele ca organul principal al corpuluĭ omenesc, este sprijinită prin explicaţiile de maĭ sus şi metoda mea de vindecare aduce în acelaşĭ timp dovezile cele maĭ neindoĭelnice.

Căderea mitreĭ, purtarea cerculuĭ. Şi aceste simptome de boală izvorăsc dintr'una şi aceeaşĭ pricină, ce trebuĭe căutată în pătrunderea mitreĭ cu materiĭ streine. Şi aci materiile de boală, ce încarcă acel organ, produc o căldură năuntrică, o apăsare năuntrică, ce împinge mitra afară, în urma slabeĭ eĭ resistenţe. E un caz asemănător cu surpăturile despre care se vorbeşte la pagina 297.

Pricina acesteĭ boale, a rămas, din nenorocire, necunoscută scoaleĭ medicale. Ea nu taie nicĭ o dată răul de la rădăcină, ci caută maĭ mult, de a opri căderea mitreĭ, recomandînd purtarea unuĭ cerc de cauciuc. Am tratat multe femeĭ, care purtaŭ asemenea cercurĭ. Chiar dacă ele ar fi de vr'un folos trecător, nicĭ odată însă nu vor înlătura pricina boaleĭ.

Prin întrebuinţarea cureĭ mele, apăsarea din năuntru,

ce provoacă acea cădere a mitreĭ, slăbeşte foarte curînd, materiile de boală sînt înlăturate şi purtarea cerculuĭ ajunge de prisos. In acelaşĭ timp se înlătură însă şi pricina de naştere a unor noĭ cazurĭ de boală.

Intoarcerea mitreĭ, e de asemenea provocată prin prea mare încordare din pîntece. Pîntecele e aşa de pătruns cu acele materiĭ de boală, că mitra ese din poziţia eĭ naturală, saŭ se întoarce. Şi aceste simptome au nevoĭe, pentru vindecarea lor, de aceleaşĭ mijloace. Că mijloacele mele sînt cele maĭ nemerite o dovedesc numeroasele succese, pe care le-a înregistrat metoda mea de vindecare, în această direcţie. Orĭ-ce încercare de operaţie nu poate, după cum a dovedit experienţa, de cît să vatăme şi maĭ răŭ organul respectiv.

Sterilitate. In practica mea întinsă, am întîlnit adeseorĭ destule femeĭ, care mureaŭ de dorul copiilor şi totuşĭ nu puteaŭ ajunge nicĭ-odată la acest scop. Ele nu-'şĭ puteau explica pricina, cu atît maĭ mult, cu cît se credeaŭ destul de sănătoase.

Noua ştiinţă de vindecare arată, pe ce se întemeiază acest simptom turburător. Ea e de părere, că sterilitatea nu poate fi provocată, de cît prin încărcarea părţilor genitale respective (ovarĭ, mitră, etc), cu materiĭ streine. Chiar dacă se poate ajunge cîte-odată la zămislire, totuşĭ grămădirea acelor materiĭ streine în pîntece, produce o inflamaţie aşa de mare, că încordarea saŭ apăsarea, ce urmează de aci, provoacă o naştere fără timp (avort). Acest fapt se întîmplă maĭ des în timpul celor dintiĭ 4 lunĭ de sarcină şi e favorizat de acele pricinĭ ocazionale, ca zguduirea simţireĭ, prin spaimă saŭ loviturĭ neaşteptate, care toate provoacă o fermentaţie urcată a materiilor de boală. Strîngerea în corset este iarăşĭ un factor priincios simptomuluĭ pomenit maĭ sus.

La ţară, unde starea sănătăţeĭ femeilor e cu mult maĭ bună de cît la oraşe, nicĭ nu se prea întîmplă avorturĭ. Am

cunoscut femeĭ, care danţaŭ cu uşurinţă pînă în a şeaptea lună de sarcină, fără să simtă cea maĭ mică jenă saŭ supărare.

Numaĭ prin înlăturarea pricineĭ de boală, numaĭ prin înlăturarea încărcărilor, ce cotropesc părţile genitale, pot fi deci înlăturate acele simptome regretabile. *Operaţiĭ*, *injecţiĭ*, saŭ alte măsurĭ, ce rănesc sentimentul de ruşine al femeieĭ, nu vor da nicĭ-odată efectul dorit. Ele vor paraliza cel mult puterea de vindecare a corpuluĭ, aşa că în cele din urmă vindecarea nu va maĭ fi cu putinţă nicĭ prin metoda mea.

Cu acest prilej vroĭ să daŭ un sfat, care e prea important pentru a-l putea trece cu vederea. Să nu se creadă, că e tot una timpul în care bărbatul şi femeia se împreună pentru zămislire. După cum totul în natură îşĭ dezvoltă dimineaţa cea maĭ mare putere de vieaţă, tot ast-fel e şi la om,—şi deci dimineaţa e şi pentru el cel maĭ priincios timp pentru zămislire. Impreunarea în cea-l'altă vreme a zileĭ, de pildă seara, nu numaĭ că întărîtă nerviĭ şi deci îĭ slăbeşte, ci chiar dacă ar urma o zămislire, rodul ce se va dezvolta nu va avea atîta putere de vieaţă.

Ce des am avut prilejul de a proba înalta valoare a metodeĭ mele de vindecare tocmaĭ pe domeniul sterilităţeĭ femeieştĭ, maĭ ales că medicina, după cum se ştie, stă cu mîĭnile în sîn în faţa acestuĭ simptom de boală.

Ca dovadă citez următorul caz din practica mea.

E vorba de o femeie măritată deja de 8 anĭ, care însufleţită de dorinţa de a avea copiĭ, alergase pe la toţĭ specialiştiĭ, fără a găsi nicĭ un ajutor. O făcuĭ atentă că sterilitatea eĭ îşĭ are origina într'o mare încărcare a pînteceluĭ şi că prima noastră grije trebuĭe să fie de a depărta acea încărcare. Numaĭ ast-fel va putea să-şĭ vază dorinţa împlinită.

Îĭ prescriseĭ zilnic 2—3 băĭ derivative, dietă neexcitantă şi un fel de vieaţă potrivită cu natura. Cu acest chip în-

cărcarea eĭ fu depărtată puţin cîte puţin şi după cîte-va lunĭ putu să-mĭ aducă îmbucurătoarea veste, că e însărcinată. O naştere uşoară şi un copil sănătos au fost cele maĭ preţioase dovezĭ pentru minunata eficacitate a metodeĭ mele de vindecare.

Intărirea ţîţelor şi lipsa de lapte. Cel maĭ natural şi deci cel maĭ bun izvor de hrănire pentru copil e pieptul mameĭ. El este un organ peste măsură de important, ale căruĭ funcţiunĭ nu sînt încă din nefericire îndestul de preţuite. De aci izvorăşte de multe-orĭ neglijarea unuia din mijloacele cele maĭ preţioase pentru sănătoasa creştere a urmaşilor. In timpurile de faţă sînt foarte puţine mame, care pot să-şĭ alăpteze, cum trebuĭe, copiiĭ lor. Asemenea mame, judecate serios, nu maĭ sînt capabile de multiplicare. Găsim noĭ ceva asemănator la animale? Vedem noĭ vre-odată, că ele nu pot să-şĭ hrănească puiĭ lor saŭ că li se strică ţîţa prin supt? Nici-odată! Aşa dar la om sînt cauze silnice, care provoacă această stare anormală. O asemenea pricină este şi dezvoltarea extra-ordinar de voluptoasă a ţîţelor, deja în timpul sarcineĭ şi înainte de alăptare. Se ştie că tocmaĭ multe din femeile, care aŭ asemenea ţîţe, nu maĭ pot astă-zĭ să alăpteze nicĭ un copil saŭ trebuĭe să se chinuiască la supt cu ţîţele întărite. Ţîţele desvoltate voluptos, în stare feciorelnică, nu sînt nicĭ-odată normale. Ele sînt din potrivă un semn sigur de o puternică încărcare a corpuluĭ respectiv cu materiĭ streine.

Maĭ ales la ţară se observă adese-orĭ, că femeile nasc fără osteneală, alăptează copiiĭ lor fără durerĭ, fără a avea ţîţele prea dezvoltate nicĭ în timpul sarcineĭ, nicĭ în timpul alăptăreĭ. Acelaşĭ lucru se poate spune şi de starea femeieĭ, la care domneşte o slăbiciune prea mare şi bolnăvicioasă, un stadiŭ care presupune o stare de încărcare cronică şi maĭ adîncă. In asemenea cazurĭ, maĭ ales prin întrebuinţarea hraneĭ, ce se obişnuişte a se numi puternică şi hrănitoare, pre-

cum: carne, vin, bere, ouă, lapte, etc. am observat, că maĭ ales atuncĭ femeile nu pot alăpta din «lipsă de hrană».

In întinsa mea practică, am făcut adese-orĭ experienţa, că tocmaĭ printr'o hrană neexcitantă, prin întrebuinţarea băilor mele derivative şi a băilor de aburĭ, corpul ajunge destoinic de a se hrăni şi întărirea ţîţelor dispare.

Cîte-va rapoarte de vindecare vor întregi cele spuse pînă aicĭ.

O femeĭe născuse al treilea copil. Nu putuse lăpta pe nicĭ unul din ceĭ doĭ de maĭ nainte,—şi totuşĭ ce bucuros ar fi făcut-o! Acum de cîtă-va vreme, înainte de naştere, a întrebuinţat cura mea şi dorinţa eĭ s'a împlinit.

Mi s'a întîmplat multe asemenea cazurĭ în practica mea.

Asupra vindecăreĭ *întărireĭ ţîţelor*, voĭ cita un caz din numeroasele mele succese.

Uneĭ tinere doamne R. i se umflară foarte mult ţîţele, cîte-va săptămînĭ după naştere. Doctorul caseĭ îşĭ propusese, ca ultima scăpare, operaţia lor pentru a doua zi. Tinăra femeĭe nu se putu hotărî la această operaţie şi trimise încă în aceia seară tîrziŭ la mine. Iĭ spuseĭ că eŭ socotesc operaţia nu numaĭ nefolositoare, ba chiar, din potrivă foarte vătămătoare, totuşĭ cred cu siguranţă că o voĭ putea vindeca în scurtă vreme pe altă cale. Cu bucurie urmă bolnava prescrierile mele şi luă chiar în noaptea aceia 4 băĭ de şezut cu fricţiunĭ, de cîte o jumătate de ceas fie-care, cu apă de 10^0 R $= 12^0$ C. A doua zi starea eĭ se îmbunătăţise foarte mult. După cîte-va zile toate durerile se muiaseră şi după cîte-va săptămînĭ de cură femeiea fu iarăşĭ în stare normală, de oare ce pricina boaleĭ, materiile streine, fuseseră scoase afară din pîntece.

Rapoartele de vindecare de maĭ sus, ce vorbesc maĭ lămurit de cît toate explicaţiile teoretice ale şcoaleĭ medi-

cale, ne daŭ şi aci o dovadă neîndoelnică despre eficacitatea noueĭ mele metode de vindecare.

Frigurile lăuzieĭ. O adevărată groază răspîndeşte această boală, căreia miĭ de mame fericite aŭ căzut jertfă în patria noastră. O adevĕrată spaimă, căcĭ puterea omenească nu putea pînă aci, să înfrîngă furia acestor frigurĭ, o adevărată spaimă, căcĭ frigurile îşĭ urmaŭ drumul lor fără cruţare şi fară milă.

Ivirea lor este un semn sigur, că organizmul atins de frigurile lăuzieĭ este foarte mult încărcat cu materiĭ streine. Numaĭ cînd se găsesc aceste din urmă şi cînd intră în fermentaţie, boala se arată în toată primejdia eĭ. De aceea sînt atinse de frigurile lăuzieĭ numaĭ acele femeĭ, în corpul cărora aŭ rămas, după naştere, aşa de multe materiĭ streine, că ele ajung aţiţătoare saŭ mijlocitoare de boală. Nu e de loc nevoie, ca sîngele rămas în mitră să intre în putrezire (fermentaţie) şi ast-fel, producînd fermentaţie, să influenţeze cele-lalte materiĭ streine, ci însăşĭ actul naştereĭ influenţează deja destul de puternic asupra acestor materiĭ, pentru a produce în ele o fermentaţie. Dacă voim decĭ să vindecăm frigurile lăuzieĭ, trebuĭe să scoatem afară din corp pricina boaleĭ, materiile streine, ceea ce se poate face maĭ de grabă prin băile de şezut cu fricţiunĭ.

Pentru maĭ bună pricepere a celor spuse, să 'mĭ fie îngăduit de a cita şi aci un caz din practica mea. După o naştere fericită, doamna B. fu lovită chiar în ziua facereĭ, în Maĭ 1887, de frigurĭ de lăuzie foarte grele. Moaşea făcuse comprese căldicele, bine înţeles fără succes, căcĭ ea nu ştia ce mare căldură năuntrică fusese provocată în acest corp prin fermentaţia materielor streine, căldură ce nu se putea combate de cît numaĭ prin răceală. Spuseĭ bolnaveĭ că aşĭ putea să-ĭ viŭ în ajutor, dar mă tem însă că nu va face tot ce-ĭ voĭ ordona. «Ordonă ce pofteştĭ, fac tot!» fu răspunsul eĭ. Atuncĭ îĭ prescriseĭ zilnic 3—4 băĭ de şe-

zut cu fricțiunĭ, de cîte 15—30 minute fie-care, cu apă de 14° R.=17° C.

Pentru băĭ recomandaĭ așa dar apă de 14° R., dar fiind-că ducea lipsă de apă caldă, fu întrebuințată apă numaĭ de 8° R=10° C. (așa cum venea în conducte). De altmintерĭ prescrierile mele fură urmate întocmaĭ. Această abatere nu-ĭ a făcut răŭ, ci din potrivă, a grăbit și maĭ mult procesul de vindecare, de și temperatura blîndă prescrisă de mine i-ar fi fost la început maĭ plăcută; temperatura maĭ rece e însă în tot-d'auna maĭ eficace, de și bine înțeles une-orĭ puterea de vindecare a corpuluĭ e la început prea slabă pentru ea. După 18 ceasurĭ frigurile dispăruseră și lăuza scăpase de orĭ-ce primejdie. Deja după 8 zile putu să-șĭ reia lucrul eĭ obișnuit. Acesta este iarășĭ unul din acele cazurĭ, din care se poate vedea efectele uĭmitoare de repezĭ ale băilor de șezut cu fricțiunĭ. Materiile streine fură date afară prin organele naturale de secreție. Fermentația lor fu oprită și femeia, urmînd cu băile, ajunse în cele din urmă maĭ sănătoasă ca maĭ nainte. Se vede dar că prescrierile mele aŭ fost și în cazul acesta cu totul opuse celor medicale. Medicina prescrie, după cum am văzut adese-orĭ, răceala capuluĭ prin bășica cu ghiață și încălzirea pînte-celuĭ, așa că fermentația (frigurile) în loc să fie înlăturată, e din potrivă ajutată. N'am putut pricepe nicĭ pînă acum de ce bețica cu ghiață e așezată tocmaĭ la cap.—Căcĭ tocmaĭ atuncĭ sîngele e tras maĭ mult la cap! Orĭ-cine știe că nu capul poate da afară materiile streine, ci numaĭ organele naturale de secreție, ce aŭ tocmaĭ scopul acesta. Pe urmă ghiața nu răcește, ci maĭ mult înghiață creierul. Organul se silește numaĭ de cît, de a cumpăni această răceală, căutînd să restabilească căldura normală a corpuluĭ prin trimiterĭ marĭ de sînge spre cap. Aceste năvălirĭ de sînge înăuntrul creierilor va provoca însă, bine înțeles, o urcare a căldureĭ. Pe din afară avem atuncĭ o răceală de ghiață

şi înăuntrul capuluĭ o căldură arzătoare, două stărĭ opuse, care, dacă nu sînt cumpănite la timp, pot pricinui foarte repede moartea.

Intr'o altă împrejurare, am fost chemat la doamna morărească F. din D. la care se declaraseră nişte frigurĭ de lăuzie, a doua zi după facere. Profesoriĭ care o tratau, autorităţĭ de rangul întîĭ, nu putuseră înlătura acele frigurĭ, ci transformaseră maĭ mult frigurile acute în frigurĭ cronice. In cele din urmă, după un tratament de vr'o opt zile, fură atacaţĭ şi creieriĭ, bolnava aiura neîncetat şi doctoriĭ se temeaŭ de desnodămîntul fatal. In această stare desperată, am găsit bolnava, cînd am vizitat'o, în urma uneĭ invitaţiĭ telegrafice. Am căutat întîĭ să înlătur frigurile latente-cronice. Lucrul merse foarte repede. Cîte-va băĭ de şezut cu fricţiunĭ, de cîte un ceas, fură de ajuns pentru a potoli acea căldură din pîntece şi a readuce pe bolnava în simţirĭ.

Dacă în aceste puţine ceasurĭ, corpul nu erea încă liber de materiile de boală, ce pricinuiseră frigurile, totuşĭ doamna F. scăpase de orĭ-ce primejdie. Ea a maĭ urmat cîtă-vreme cu băile şi cu prescrierile mele în privinţa dieeĭ şi pînă astăzĭ se găseşte minunat de sănătoasă, după cum am prilejul să aflu adese-orĭ de la o rudă a eĭ, ce locueşte în Lipsca.

Cum se obţin naşterĭ uşoare şi fericite?

In cercul vieţuitor al natureĭ, stăpînite de legile veşnice şi nestrămutate, în existenţa şi în dezvoltarea lumeĭ organice, sînt prescrise anumite condiţiĭ, prin care se săvîrşeşte alcătuirea fie-căreĭ creaturĭ în parte. Totul se întîmplă după un sistem hotărît: zămislire, sarcină şi naştere. Dacă omul ar fi rămas tot aşa de curat, cum ne apare ca prototip, nu s'ar ivi nicĭ-o dată vre-o piedecă în dezvoltarea luĭ şi boalele ce bîntuĭe organizmul său, ar fi înlăturate. Aşa însă, el a rupt de multă vreme legăturile cu natura şi a apucat pe căĭ, ce reclamă o intervenire artificială în organizm, pe dată ce se ivesc simptomele de boală.

Să ne aruncăm o privire în natură şi să vedem în ce condiţiĭ şi cu ce greutăţĭ nasc acele animale, care nu sînt supuse influenţeĭ oamenilor, adică nu animalele domesticite.

Să observăm o căprioară, o iepuroaică, o pisică saŭ orĭ-ce alt animal, ce trăieşte în natura liberă: vom vedea pretutindenĭ, că ele n'aŭ nevoĭe de nicĭ-un ajutor la facere, că facerea nu e nicĭ o dată grea şi dureroasă şi nu durează maĭ mult de cît trebuĭe. Nicĭ odată nu vom observa la asemenea animale, cîtu-şĭ de puţină nelinişte saŭ spaimă înaintea facereĭ. Din potrivă, experienţa zilnică ne arată, că actul acesta, aşa de greu la oamenĭ, se săvîrşeşte uşor şi repede la animale, fără a provoca cea maĭ mică vătămare în regulata funcţionare a organelor lor. Am avut adese-orĭ prilejul de a mă încredinţa singur de adevărul acestuĭ fapt.

Nu rare-orĭ am observat asemenea animale şi am văzut, că imediat după facere îşĭ reluaŭ felul lor obişnuit de vieaţă ca şi cum nimic nu s'ar fi întîmplat, ca şi cum s'ar fi scăpat de toate grijile, o dată cu urmaşiĭ lor. Nicĭ o dată, după cîte am observat, natura nu se manifestă alt-fel la animalele sănătoase. Imĭ aduc aminte de un caz, în care o iepuroaĭcă, care fătase deja douĭ puĭ, fu turburată la facerea eĭ de vînător şi totuşĭ fugi aşa de repede, ca şi cum s'ar fi găsit în stare trupească normală. Epuroaica fu împuşcată şi după ce fu examinată cu atenţie se constată că ea fusese surprinsă tocmaĭ în actul facereĭ. Vînătorul o spintecă numaĭ de cît şi găsi în pîntece un puĭ încă în viaţă, pe cînd alţĭ doĭ fuseseră născuţĭ maĭ nainte şi care fură de asemenea găsiţĭ dupa cîte-va cercetărĭ.

La oamenĭ, bine înţeles, naşterile uşoare sînt astăzĭ rarităţĭ şi esceptiĭ şi dacă la ordinea zileĭ sînt facerile grele de lungă durată şi maĭ ales avorturile de tot soiul, împreună cu fel de fel de boale din timpul sarcineĭ, lucrul trebuĭe să dea de gîndit tuturor. O naştere fără moaşe aproape nu se poate închipui; actul naştereĭ este maĭ mult un act artificial de cît natural. Pe lîngă asta, orĭ-ce femeie, după facere, trebuie să stea în pat maĭ mult saŭ maĭ puţin timp, în cea maĭ neturburată linişte, pentru a înlătura orĭ-ce urmărĭ vătămătoare.

Dar toate aceste abaterĭ de la o lege naturală, nestrămutată, trebuĭe să aibe bine înţeles o cauză maĭ adîncă, trebuĭe să izvorască din fapte, ce staŭ tocmaĭ în potriva acestor legĭ. Natura nu provoacă nicĭ odată asemenea turburărĭ, acţiunea eĭ este aceeaşĭ. Omul singur, cu de la sine putere, se atinge de organizmul natural şi bine orînduit şi necunoscînd datoria luĭ, zdruncină legile natureĭ. Prin urmare, nu natura şi legile eĭ aŭ ajuns neperfecte faţă de omenire,—nu,—ci omenirea însăşĭ înclină din ce în ce maĭ mult spre imperfecţie. In întregul spaţiŭ al lumeĭ, nu există nimic,

care să fie supus unora şi aceloraşĭ legĭ ale natureĭ. Legile acestea sînt valabile şi pentru pămîntul nostru; ele aŭ nu maĭ puţin o influenţă de mare însemnătate asupra feluritelor simptome de boale.

De aceea nu trebuĭe să se mire nimenĭ, că nesocotirea legilor natureĭ se răzbună din ce în ce maĭ mult pe neamul omenesc şi sapă prăpastia degenerăreĭ luĭ trupeştĭ. Abea după abaterea eĭ de la natură, omenirea s'a văzut din ce în ce maĭ bolnavă, adică maĭ încărcată cu materiĭ streine. Ea a simţit îndată în ce mod neplăcut se manifestă această călcare a legilor natureĭ tocmaĭ la multiplicare. Ast-fel s'a pĭerdut paradisul, acel paradis pămîntesc, ce se găseşte numaĭ într'o sănătate deplină, dar care e cu putinţă numaĭ acolo, unde omenirea trăieşte în strînsă legătură cu natura şi urmează cu seriozitate legile eĭ.

Să răzumăm cele de maĭ sus în următoarea frază principală: «mamele pe deplin sănătoase vor avea în tot-d'a-una sarcinĭ uşoare, naşterĭ fericite şi copiĭ sănătoşĭ». Fireşte cuvîntul «sănatos» e dat în înţelesul pomenit maĭ nainte, adică ca o totală lipsă de materiĭ streine. Astă-zĭ se vorbeşte de sănătate chiar la oameniĭ foarte mult încărcaţĭ. Abea prin cunoaşterea ştiinţeĭ expresiuneĭ figureĭ se poate judeca în mod sigur starea sănătăţeĭ.

Copilul va fi însă pe deplin sănătos, dacă şi tatăl va fi liber de orĭ-ce încărcare. Totuşĭ natura se sileşte neîncetat, de a alcătui fătul, adică germenul aceleĭ creaturĭ, ce se dezvoltă în pîntecele mameĭ, din cele maĭ bune elemente ale părinţilor respectivĭ. Transmiterea directă a germenilor de boală, nu constă adese-orĭ, de cît în faptul, că organele bolnave saŭ încărcate ale tatăluĭ saŭ ale mameĭ, în timpul procreăreĭ, se reproduc şi maĭ slabe la copil, fără a păstra proporţiile naturale. Dacă apoĭ se naşte în copil o încărcare cu materiĭ streine, dupe cum se întîmplă astă-zĭ de obiceiŭ prin altoire, saŭ prin hrănirea cu lapte de vacă fĭert, ma-

teriile streine căutînd neîncetat, de a se îndruma şi a se depune acolo unde întîmpină maĭ puţină rezistenţă, ele se vor aşeza tocmaĭ în organele cele maĭ slabe ale corpuluĭ, adică cele care moştenesc boala părinţilor. De aci urmează, că se naşte la copil aceeaşĭ boală ca şi la părinţĭ, de şi noĭ sîntem în stare, printr'un tratament potrivit natureĭ şi prin păzirea cu sfinţenie a legilor natureĭ, să împedecăm tocmaĭ la copiĭ orĭ-ce încărcare cu materiĭ streine, să împuternicim şi să le ţinem în bună sănătate organele cele maĭ slabe saŭ maĭ predispuse spre încărcare. Numaĭ ast-fel va fi cu putinţă să dobîndim, după maĭ multe generaţiĭ, iarăşĭ un neam sănătos şi puternic.

Observam de multe orĭ, că dacă părinţiĭ sînt deja foarte mult încărcaţĭ, copiĭ se nasc şi eĭ tare încărcaţĭ, de şi aŭ izvorît din cele maĭ bune elemente ce aŭ stat la dispoziţia părinţilor. «Pomul, după roadele luĭ se cunoaşte,» e o foarte bună zicătoare. Felul de vieaţă în potriva natureĭ, transmis asupra copiilor, a făcut ca neamul omenesc să devie tot maĭ bolnav din generaţie în generaţie.

Dar maĭ sînt şi alte împrejurărĭ, ce aduc grele vătămărĭ sănătăţeĭ noastre.

Nu găsim nicăerĭ în natură vre-un animal, care să slăbească, să urîţească saŭ să se diformeze prin facere. Cum staŭ oameniĭ în această privinţă? Răspunsul e puţin îmbucurător. De obiceĭ femeile încep să îmbătrînească după cea dintîĭ facere. După fie-care facere ele se fac maĭ urîte, de şi nu se schimbă nimic din obiceiul şi din felul de vieaţă de maĭ nainte. Exemplul Penelopeĭ, ce erea dorită chiar într'o vîrstă înaintată, nu s'a maĭ repetat de multă vreme.

Aicĭ voĭ arăta una din pricinile acestuĭ simptom. Nicăerĭ, în natură, afară de neamul omenesc, nu observăm că o fiinţă femeĭască să maĭ aĭbe împreunare cu bărbatul, după zămislire; din potrivă, ea se împotriveşte cu hotărîre la aceasta. Aceasta e o lege a natureĭ. Actul împreunăreĭ e

lăsat numaĭ pentru scopul zămislireĭ, nu însă pentru plăcere. Actul împreunăreĭ sporeşte circulaţia sîngeluĭ către părţile genitale şi asta are o influenţă vătămătoare asupra fătuluĭ, adică asupra embrionuluĭ saŭ roduluĭ, ce se dezvoltă deja. Dar această influenţă vătămătoare cade maĭ ales asupra mameĭ, căcĭ natura se sileşte neîncetat de a proteja rodul în pîntecele mameĭ, de tot ce l'ar putea vătăma. Nesocotirea acesteĭ legĭ naturale se manifestă la femeĭ într'o grabnică sleire a putereĭ de vieaţă şi într'un mare număr de boale de femeĭ, ce se numără astă-zĭ cu sutele.

Tot ast-fel şi acele simptome ce întovăroşesc sarcina, precum: greaţa, debordarea, durerea de măsele, schimbarea feţeĭ, fiorĭ de frig şi aprinderĭ trecătoare, înclinare spre melancolie şi spre plîns, întărîtarea nervilor, dezgustul de mîncărĭ obişnuite şi pofte adese-orĭ neexplicabile, sînt consecinţele directe ale nesocotireĭ legeĭ natureĭ pomenite maĭ sus. Nu e vorba, cîte o dată ele se datoresc şi uneĭ încărcărĭ moştenite.

Călcarea acesteĭ legĭ a natureĭ pricĭnueşte omenireĭ un răŭ nedescris. Prin această călcare se ruinează nu numaĭ sănătatea femeeĭ şi a copiluluĭ, dar se turbură chiar şi raporturile morale şi trupeştĭ între bărbat şi femeie. Experienţa a dovedit, că instinctul sănătos al orĭ-căreĭ femeĭ se împotriveşte la orĭ-ce altă împreunare, după ce a avut loc zămislirea. Numaĭ obiceiurile noastre de astă-zĭ, precum şi încărcarea tot maĭ mare a neamuluĭ omenesc cu materiĭ streine, contribuie la răspîndirea acestor acte împotriva natureĭ, la depravarea instinctuluĭ din ce în ce maĭ anormal şi maĭ bolnav al bărbaţilor.

Orĭ-ce agricultor ştie, că instinctul sexual excesiv la dobitoace, e un semn sigur că boala e declarată. Această lege se poate aplica şi oamenilor. Cine vrea să deschidă ochiĭ, se poate încredinţa de asta zilnic. E destul să vă reamintesc surescitaţia sexuală a oftIcoşilor.

La oamenii sănătoşi, instinctul sexual e cu totul deosebit de acela ce domneşte în zilele noastre. Liber de orĭ ce cugetare erotică, liber de orĭ-ce înclinare nenaturală, instinctul sexual al bărbatuluĭ suljeşte numaĭ pentru conservarea specieĭ. Nicĭ odată instinctul acesta nu trebuĭe să devie o trebuinţă, din a căreĭ nepotolire vremelnică, să se nască chinurile privaţiuneĭ. Bine înţeles, această stare o poate judeca limpede numaĭ acela care e sănătos şi care printr'o hrană neexcitantă şi printr'un fel de vieaţă potrivit cu natura, îşĭ, păstrează corpul curat. Cel care va judeca însă maĭ bine va fi acela, care cunoaşte amîndouă stadiile. Cine vrea ca voinţa luĭ, să nu maĭ fie în contrazicere cu natura, cine vrea să-şĭ reguleze corpul săŭ, aşa ca poftele luĭ în potriva natureĭ să fie reduse în proporţiile lor naturale şi să devie ast-fel binefacere pentru el, aceea ce în alte împrejurărĭ i s'ar fi părut o silire forţată, acela să se întoarcă la natură. Dacă va urma toate regulile stabilite de mine, pentru deosebirea sănătăţeĭ, adică pentru depărtarea materiilor streine din corp, va ajunge mulţumit şi fericit, presupunînd, bine înţeles, că corpul săŭ n'a ajuns încă în aşa hal, pentru a nu maĭ găsi aceea ce caută.

Să trecem puţin în revistă tot soiul de facerĭ monstruoase, ce se ivesc pretutindenĭ astă-zĭ. Cît de des auzim noĭ, de avorturĭ şi de naşterĭ înainte de vreme. Aicĭ vedem o naştere pe la şezut, dincolo copilul ĭese de-a curmezişul. Pe urmă, observăm iarăşĭ copiĭ cu capete enorme şi în acelaşĭ timp un organ aşa de strîns la mamă, că naşterea e cu neputinţă fără operaţie. Intr'un cuvînt, toate acestea nu sînt de cît fapte înpotriva natureĭ şi nu se pot explica de cît prin felurita încărcare a mameĭ cu materiĭ streine saŭ chiar prin încărcarea deja existentă a copiluluĭ.

Poziţia falşe a copiluluĭ, în pîntecele mameĭ, e provocată în tot-d'a-una prin grămădirile materiilor streine, care împinge şi mută copilul din poziţia luĭ naturală. Cînd or-

ganele femeieĭ sînt îngustate, prin grămădirea materiilor streine, naşterea e tot-d'a-una grea. Dar dacă părinţiĭ aŭ fost foarte mult încărcaţĭ cu materiĭ streine, copilul poate fi şi el deja aşa de încărcat, ca să fie prea mare în dimensiunile luĭ, să se nască maĭ ales cu un cap prea mare, aceea ce cauzează de asemenea o facere grea, maĭ ales cînd organele genitale ale femeieĭ sînt strînse. Incărcarea organelor genitale poate fi numaĭ ast-fel închipuită, că toţĭ nerviĭ, muşchiĭ şi legăturile respective se încarcă aşa de mult cu materiĭ streine, că se umflă şi pierd foarte mult din elasticitatea şi din puterea lor de întindere şi de contractare. Totuşĭ sănătatea deplină a acestor organe este, după noĭ, neapărat trebuincioasă pentru orĭ-ce naştere uşoară.

Orĭ-ce muşchiŭ încărcat pierde foarte mult din proprietăţile sale şi cauzează durerĭ marĭ, cînd e supus unor contracţiunĭ spasmodice, ce trec peste puterile luĭ, cum se întîmplă de pildă la durerile facereĭ. Noĭ vedem, că durerile marĭ la facerĭ, izvorăsc în tot-d'a-una dintr'o încărcare cu materiĭ streine saŭ dintr'o boală, în înţelesul nostru. Aceeaşĭ cauză o are lipirea caseĭ copiluluĭ, la care nu poate fi vorba de o lipire adevărată, ci numaĭ de o legătură produsă prin depozitele materiilor streine.

Maĭ poate fi de mirare, că toate femeile încărcate au groază de facerĭ? Groaza aceasta nu e nicĭ de cum întemeiată, ci izvorăşte numaĭ şi numaĭ din încărcare. O femeie cu adevărat sănătoasă nu cunoaşte asemenea sentimente. Acest sentiment de groază este glasul instinctuluĭ nostru, care de şi înăbuşit de multe orĭ, totuşĭ într'un caz aşa de hotărîtor ca facerea, ne arată lămurit, că am administrat răŭ bunul ce ni s'a încredinţat de natură, adică sănătatea corpuluĭ nostru. Dar cine maĭ înţelege astă-zĭ glasul acesta? Mi se va obiecta poate, că sînt multe cazurĭ de facere la care ajutorul chirurgical e de neapărată nevoie. Voĭ răspunde citînd următorul caz, vrednic de toată luarea aminte.

O femeie de 36 de anĭ, care voia să nască al doilea copil al eĭ, se chinuise zadarnic, două zile şi două nopţĭ, în durerile facereĭ, fără ca rodul eĭ să mişte în pîntece. Moaşa fu de părere că trebuĭe alergat la ajutorul medical, fără de care naşterea n'ar fi cu putinţă. Un doctor foarte îndemînatec şi vestit ca mamoş fu chemat numaĭ de cît. Patru ceasurĭ lucră acesta cu toate instrumentele posibile. In cele din urmă declară, că poziţia copiluluĭ fiind întoarsă, îĭ e cu neputinţă de a-l scoate afară, fără a pune în primejdie vieaţa mameĭ. Biata femeĭe voia, după cum spunea, maĭ bine să moară de cît să îndure chinurile acestor ajutoare medicale. Fără a-şĭ ajunge scopul, doctorul plecă, declarînd că femeĭa trebuĭe să moară, de oare-ce copilul nu se poate scoate. Natura hotărîse însă alt-fel, de cît acel doctor. După 24 ceasurĭ de durerĭ, copilul ĭeşi fără doctor, numaĭ cu ajutorul moaşeĭ. Cine lucrase maĭ mult în împrejurarea aceasta, mamoşul vestit,—sau natura? Operaţiunea în potriva natureĭ nu fu scutită însă de urmărĭ vătămătoare, căcĭ după urma eĭ femeĭa se îmbolnăvi după facere şi zăcu 9 săptămînĭ aproape de moarte. Operaţiunea aceea instrumentală o paralizase aproape şi numaĭ natura eĭ puternică o puse pe picioare.

Conviu că numeroasele boale cronice şi latente ale neamuluĭ omenesc, aduc facerĭ şi complicaţiĭ, care deconcertează pe doctor şi pe mamoş. In urma proprieĭ mele experienţe, am ajuns la părerea, că în asemenea cazurĭ cel maĭ bun lucru e de a lăsa în linişte să lucreze natura. Nimenĭ nu poate face maĭ bine de cît ea. Pentru a redeştepta acţiunea durerilor facereĭ, nu cunosc însă nimic maĭ bun de cît băile de şezut cu fricţiunĭ. Miĭ de femeĭ aŭ fost precipitate în groapă, pentru că fuseseră operate prea curînd. In toate cazurile, sînt în potriva orĭ-căreĭ operaţiĭ, la facerĭ. Dacă femeia e cu adevărat incapabilă de a naşte, e maĭ bine pentru ea dacă n'ar naşte de loc. Natura a prevăzut şi acest caz pe care îl îndeplineşte, fără nicĭ o primejdie.

Rodul uscat, moare şi se întăresce din ce în ce mai mult, în cursul vremei, pînă cînd pîntecele mameĭ îşĭ recapătă iarăşĭ formele luĭ naturale primitive. La vacĭ şi la oĭ se ivesc adese-orĭ cazurĭ asemănătoare şi nicĭ o dată animalele acestea n'aŭ suferit vr'o vătămare. Natura lucrează şi aci, ca pretutindenĭ, în chip normal şi fără nicĭ o primejdie şi împedecă ast-fel în chip natural orĭ-ce altă însărcinare în viitor. Ce bucuroase ar fi multe din mamele chinuite şi de cîte nenorocirĭ n'ar fi scutite unele familiĭ, dacă în locul mamoşilor maniacĭ, care nu văd înaintea ochilor de cît operaţiĭ, ar lăsa pe seama natureĭ grija facereĭ.

Dar în tot-d'auna e şi vina femeieĭ, dacă ajunge într'o aşa stare, că natura nu e cu putinţă fără ajutorul instrumentelor. Ea are la îndemînă destule mijloace, pe dată ce observă că a rămas însărcinată, să pregătească din vreme o naştere fericită. Fireşte, trebuĭe să şi priceapă cum şi cînd să întrebuinţeze acele mijloace; cine cunoaşte metoda mea ştie ce are de făcut, pentru a dobîndi naşterĭ uşoare. Chiar în aniĭ din urmă, am aflat un şir de cazurĭ noĭ, ce aŭ confirmat pe deplin adevărul învăţăturilor mele. In tot-d'auna băile de şezut cu fricţiunĭ, alăturĭ cu prescrierile mele în privinţa dieteĭ şi-aŭ arătat efectele lor minunate! Pretutindenĭ, unde s'a făcut din vreme cura mea, naşterile aŭ fost uĭmitor de uşoare.

Din cele maĭ călduroase scrisorĭ de mulţumire, ce am primit, reiese neîncetat confirmarea, fără rezerve, a eficacităţeĭ băilor de şezut cu fricţiunĭ. După toate astea, veţĭ pricepe, de sigur, că e mult maĭ uşor de a înlătura din vreme o naştere grea, de cît a da ajutor în momentele facereĭ. Sporirea din an în an a ajutoarelor artificiale la naşterĭ şi întrebuinţarea obişnuită a tot felul de instrumente, lămureşte răspîndirea boalelor cronice în omenire.

Cine voieşte dar să obţină naşterĭ fericite şi copiĭ sănătoşĭ, să îngrijească, ca maĭ nainte de toate, corpul săŭ să

fie în timpul procreăreĭ liber de materiĭ streine, adică sănătos. Dar sănătatea nu se poate dobîndi, de cît prin depărtarea materiilor streine şi prezervarea de o nouă încărcare.

Nu pot încheia acest capitol fără a ilustra explicaţiile de maĭ sus prin cîte-va exemple viĭ. Ele vor dovedi şi maĭ bine afirmările mele.

E vorba maĭ întîĭ de o femeie, care din pricina unuĭ reumatism articular, erea deja de cîtă-va vreme în căutarea mea. Oare-cum mult încărcată cu materiĭ streine, maĭ ales în pîntece, născuse deja 5 copiĭ în împrejurările cele maĭ grele. Toate facerile duraseră cîte două şi chiar 3 zile, în durerile cele maĭ grozave, aşa că fără cleşte niciĭ n'ar fi fost cu putinţă. In timpul sarcineĭ a şeasea, femeia aceasta urmase întocmaĭ prescrierile mele şi făcuse zilnic 2 — 3 băĭ de şezut cu fricţiunĭ. Rezultatul fu, că a şeasea naştere, care ar fi fost de sigur cea maĭ grea, fu cea maĭ uşoară. Muncile facereĭ durară abea un ceas şi naşterea avu loc repede, aproape fără durerĭ.

Rezultatul acesta era privit de această femeie ca o minune. Cînd îĭ vorbeam, înaintea facereĭ, de rezultatul pe care-l nădăjduiam, ea-mĭ respundea neîncrezătoare, că numaĭ naşterĭ fără durerĭ n'am putut descoperi eŭ. Astă-zĭ cînd ştie mijlocul de a naşte uşor şi fără durerĭ, ar da bucuros vieaţă şi la maĭ mulţĭ copiĭ. Nu mică i-a fost şi mirarea, că de rîndul ăsta a putut să-şĭ lăpteze singură copilul, fericire ce nu o putuse avea nicĭ-odată înainte.

Şi toate astea îşĭ aŭ cauza lor naturală în faptul, că femeia aceea de cînd făcuse cunoştinţă cu metoda mea, trăia potrivit cu natura şi întrebuinţa băile mele. Corpul eĭ foarte mult încărcat înainte vreme cu materiĭ streine, se scăpase aproape cu totul de această îngreunare. Corpul săŭ se împuternicise în toate funcţiunile luĭ.

Intr'un alt caz, doamna Z. de aicĭ, cerînd sfatul meŭ, începu cura mea încă din timpul sarcineĭ eĭ şi după 7 lunĭ

de întrebuinţare a cureĭ, avu de asemenea o facere lipsită de dureri, cu durată de o jumătate de ceas şi fără ajutorul moaşeĭ.

Voĭ cita un al treilea exemplu, în forma uneĭ scrisorĭ originale, ce mi-a trimis-o din recunoştinţă, doamna Louisa B. de aicĭ, în Septembre 1890.

«Sînt acum în vîrstă de 28 anĭ şi deja din vîrsta de 15 anĭ eream greŭ bolnavă de rinichĭ şi beşica uduluĭ. La început am stat 8 săptămînĭ în institutul T. de aicĭ; rezultatul a fost, că acel catarrh de beşică ajunse după acest timp aproape insuportabil, aşa că nu maĭ puteam nicĭ sta în picioare, nicĭ umbla, de oare-ce mă chinuiaŭ durerile cele maĭ grozave.

«Starea aceasta dură 4 săptămînĭ, după care intraĭ în clinica din strada L. unde dobîndiĭ în scurtă vreme o uşurare trecătoare a suferinţeĭ mele. Dar fiind-că răul nu fusese tăiat nicĭ-odată din rădăcină, boala se întorsese după un an cu o furie şi maĭ mare. Mă găseam atuncĭ în Chemnitz şi a trebuit să intru în spitalul de acolo, unde maĭ mult de 3 lunĭ de zile am fost tratată în tot felul cu salicil şi piatra iaduluĭ, comprese şi electricitate, fără nicĭ un folos, aşa că venind în Lipsca în 1890, trebuiĭ să intru iarăşĭ în spital, unde fuseĭ tratată iarăşĭ fără succes, 4 săptămînĭ, de o boală de mitră, — şi durerile ereaŭ aşa de marĭ că abea puteam face drumul de la spital pînă acasă.

«Părăsiĭ spitalul, căcĭ nu vedeam acolo nicĭ o uşurare şi vreme de 4 anĭ căutaĭ ajutor la doctorul M. de aicĭ, care mă trată tot de catarrh de beşică şi de inflamaţia mitreĭ şi treĭ anĭ de-a rîndul mă trimese la Franzensbad, pentru a face băĭ de noroiŭ şi băĭ feruginoase şi pentru a bea ape minerale. Dar toate fără folos. La ultima mea aflare în Franzensbad am fost trimisă aicĭ, chiar de doctorul de acolo, căcĭ după părerea luĭ o operaţie erea neapărat trebuincioasă. Aicĭ fuseĭ operată de doctorul L. şi tratată maĭ departe, aşa că

starea mea ajunse insuportabilă pentru cîtă-va vreme. Simţeam, nu e vorbă, vechĭa mea boală şi 'mĭ dam cu socoteală că ea fusese înăbuşită numaĭ prin operaţie, dar că nicĭ de cum rădăcina eĭ nu fusese scoasă din corp. Din vreme în vreme, eream nevoită a căuta uşurare în comprese saŭ altceva, dar în cele din urmă trebuiĭ să intru iarăşĭ în tratarea doctorilor. Mă duseĭ la doctorul Z. de aicĭ. Cu toată cura de un an, nu aflaĭ nicĭ o uşurare. In cele din urmă doctorul Z. îmĭ declară, că aveam rinichĭ ambulanţĭ şi că nu maĭ erea nimic de făcut. Totuşĭ mă trimise la profesorul doctorul Sch. de aicĭ; acesta mă cercetă 8 zile de-a rîndul, îmĭ spuse şi el în cele din urmă că nu maĭ e nimic de făcut şi mă trimise acasă.

«Ast-fel intraĭ fără nicĭ o speranţă în căutarea D-v. acum doĭ anĭ, în Iulie. Deja în cele dintîĭ zile de cură, mă scăpaĭ de durerile mele chinuitoare, şi după 4 săptămînĭ eream iarăşĭ capabilă de muncă. Prin metoda aceasta am rămas şi pînă astă-zĭ sănătoasă.

«Mă simţiĭ deja în timpul celuĭ dintîĭ an de cură, aşa de împuternicită trupeşte, că mă măritaĭ, cu toate că doctoriĭ îmĭ profetizaŭ facerĭ grele. Sfaturile D-voastră şi experienţa mea proprie m'aŭ îndemnat la ceva maĭ bun şi întocmaĭ după cum mi-aţĭ spus s'a şi întîmplat. M'am măritat, am urmat prescrierile D-voastră, în timpul sarcineĭ mele, şi spre mirarea multora, am avut o facere fericită şi uşoară fără ajutorul moaşeĭ. Toate astea le datoresc metodeĭ D-voastră de vindecare aşa de simple.

Lipsca. *Louisa B.*

Tratamentul copiluluĭ în cele dintîĭ lunĭ.*) Creşterea copiilor

Cine observă cu luare aminte cele ce se petrec în natură, va trebui să cunoască numaĭ de cît, că între mamă şi copil există o strînsă legătură, pentru o durată maĭ lungă, căcĭ legătura tinereĭ creature de mama eĭ este în cel dintîĭ an al vieţeĭ intimă, directă, suverană, prin căldura eĭ. E o mare greşeală de a depărta copilul din apropierea mameĭ şi de a-ĭ răpi ast-fel căldura bine-făcătoare a eĭ. Tocmaĭ acest factor, extraordinar de important pentru sănătatea copiluluĭ, e din nenorocire neglijat de multe mame.

O dată fuseĭ chemat într'o familie, în care cel maĭ tînăr vlăstar, un copil de 3 săptămînĭ, nu putea sta liniştit o clipă în leagănul luĭ. El ĭĭ pricinuia mameĭ multă nelinişte, cu atît maĭ mult cu cît nicĭ mistuirea nu-ĭ erea regulată. Căldura naturală a mameĭ şi treĭ băĭ derivative de trunchiŭ, în fie care zi, linişti copilul şi ast-fel starea luĭ ajunse cu desăvîrşire normală.

Creşterea copiilor. In vremea noastră se văd puţine mame, care 'şĭ lăptează singure copiiĭ. Consecinţele sînt: copiĭ slabĭ desvoltaţĭ. Dacă hrana naturală lipseşte la pieptul mameĭ, aceasta din urmă se înlocueşte cu doică. Dar nu în

---

*) O tratare specială a acesteĭ teme e coprinsă în broşura mea, apărută în ultimul timp: **Louis Kuhne, Educarea copiilor.** Un apel către toţĭ părinţiĭ, învăţătoriĭ, pedagogiĭ. Preţul 50 Pfg. Editura Louis Kuhne. Lipsca.

tot-d'a-una doica oferă garanţie sigură, pentru creşterea sănătoasă a copiluluĭ, căcĭ în ea însăşĭ pot fi ascunse boale, ce nu se pot descoperi prin cea maĭ amănunţită examinare. In tot casul ştiinţa expresiuneĭ figureĭ oferă un mijloc de a putea vedea primejdia eventuală, ce ar putea izvorî din alăptarea la doică, dar hrana doiceĭ nu se poate compara, nicĭ pe departe, cu cea maĭ bună şi maĭ naturală hrană pe care o poate da mama. Cele-l'alte mijloace de hrănire, întrebuinţate în asemenea cazurĭ, sînt foarte nepractice şi nepotrivite. Cine dă lapte de vacă, să-l dea nefiert, numaĭ încălzit, căcĭ laptele fiert e cu mult maĭ greŭ de mistuit de cît cel nefiert. Nimicirea, prin fierbere, a microbilor vătămătorĭ, nu joacă aicĭ nicĭ un rol. Dovada e foarte uşor de priceput. Mistuirea noastră e un proces de fermentaţie, care săvîrşeşte prefacerea mîncărilor în corpul omenesc. Orĭ-ce influenţare a acestuĭ act, prin noĭ materiĭ vătămătoare, micşorează activitatea fermentaţieĭ şi opreşte mistuirea.

Mîncările cele maĭ hrănitoare sînt, bine înţeles, cele maĭ uşoare de mistuit. Cîtă vreme mistuirea merge în regulă, sîngele nostru şi zemurile noastre mistuitoare, în legătură cu fermentaţia, aŭ putere de a nimici numaĭ de cît tot ce e vătămător şi a'l depărta din corp. Pe cînd laptele nefiert se potriveşte minunat de bine cu actele mistuireĭ, laptele fiert rămîne maĭ multă vreme în canalul de mistuire şi provoacă ast-fel simptome de fermentaţie maĭ intensive, lucru ce nu trebuĭe să se întîmple la o hrănire normală.

De aci se lămureşte, fără îndoială, bîntuirea atîtor boale printre copiĭ şi mortalitatea ce merge crescînd. Alimentele artificiale, extractele măresc şi maĭ mult turburările de mistuire la copiĭ. Ele umflă pîntecele copiilor, turbură mistuirea şi produc mare nelinişte. Laptele fiert, după procedeul Soxleth, apoĭ laptele sterilizat, recomandat de către autorităţĭ şi preparat în aparenţă pentru nimicirea tuturor

baccililor sînt tot aşa de vătămătoare, nepotrivite şi primejdioase pentru copiĭ, ca şi laptele fiert pe maşină. Căcĭ tocmaĭ aceea ce vor învăţaţiĭ să nimicească în lapte, prin fierbere, se mistueşte cu mult maĭ uşor. Indată ce laptele ajunge în canalul de mistuire, intră în descompunere. E adevărat că nu se vede nicăerĭ în natură, ca laptele să vie în contact cu aĭerul înainte de a fi supt de copil. Laptele trebuĭe să treacă numaĭ de cît din ţîţă în corpul copiluluĭ, fără a veni în contact cu aĭerul. Indată ce laptele vine în contact cu aĭerul, începe o schimbare, care influenţează în mod vătămător asupra mistuireĭ copiluluĭ. Dacă însă laptele e întrebuinţat cît se poate maĭ proaspăt, schimbarea nu e încă aşa de însemnată. Orĭ-cum trebuĭe să se proceadă cu multă băgare de seamă, fiind-că nicĭ vaca nu e cu totul liberă de acele materiĭ streine, ce obişnuesc să încarce organizmul omenesc. Aşa de pildă, se înşală amar, cel care crede, că o vacă grasă şi rotundă, care a stat în staul, vara şi iarna, trebuĭe să aibe cel maĭ bun lapte. Din potrivă, aci se arată o umflătură anormală a trupuluĭ viteĭ, care va avea de sigur influenţe vătămătoare asupra lapteluĭ. De alminterĭ lumea va fi osîndită, să se hrănească în tot-d'a-una cu un produs, îngreunat cu materiĭ streine, căcĭ laptele de vacă sănătoasă nu există în ţările noastre cu o cultură înaintată. Laptele de vacă, greŭ de mistuit, se poate înlocui cu succes prin crema de ovăz, nesărată, fără grăsime şi zahăr, fiartă numaĭ în apă, preparată din uruială de ovăz, cu cojĭ, bună, nu amară. Grăunţele de ovăz se găsesc aproape în tot-d'a-una preparate, adică uscate în cuptor. Ele pĭerd însă prin această manipulaţie din uşurinţa lor de mistuire şi în această stare nu maĭ sînt propriĭ pentru hrănirea copiilor. Pentru acest scop recomand grăunţe de ovăz cu desăvîrşire neuscate. Dacă nu se poate avea în această stare, se cumpără ovăz curăţat şi se face din el cremă de osăz. Dacă nu se găseşte nicĭ în această stare, se ĭea ovăz întreg se striveşte

într'o piuă saŭ se dă la uruială într'o moară de uruit (vezĭ inseratul) pentru a prepara în urmă crema de ovăz. Acest din urmă produs este, pe lîngă marea luĭ simplitate, cel maĭ folositor pentru copiĭ, dar e oare-care greutate pentru a urui ovăzul. Nu trebuĭe însă nimenĭ să se descurajeze, căcĭ după cîte-va încercărĭ va izbuti. Asupra acesteĭ teme, precum şi asupra educăriĭ copiilor, maĭ ales, m'am explicat maĭ cu deamănuntul în mica scriere pomenită maĭ sus «Educarea copiilor» (Vezĭ pagina 367.)

E regretabil, că supărările pe care le au părinţiĭ cu educarea copiilor lor, sînt adese orĭ marĭ. Ba copiĭ nu vor să înveţe, ba au gîndul îndreptat la alte lucrurĭ, sînt răutăcioşĭ, mînioşĭ, supărăcioşĭ, orĭ cîtă osteneală şĭ-ar da părinţiĭ şi învăţătoriĭ să scoată ceva bun din eĭ. Părinţiĭ şi învăţătoriĭ nu pot pricepe, cum educarea poate fi aşa de grea. Şi ast-fel caută pricina acesteĭ enigme, n'o găsesc,—şi se mîngîĭe în cele din urmă cu spiritul timpuluĭ de astă-zĭ, fără a bănui că în toate aceste cazurĭ, sînt pricinĭ bine hotărîte. Căcĭ pretutindenĭ, unde există o încărcare a unuĭ corp tînĕr cu materiĭ streine, funcţiunile naturale ale creĭerului şi ale întreguluĭ corp sînt influenţate în răŭ şi schimbate. Dacă însă această încărcare e înlăturată, se iveşte iarăşĭ o stare cu desevîrşire naturală. In practica mea am văzut adese-orĭ copiĭ, care în aparenţă nu puteaŭ fi capabilĭ de educare, dar care prin cura mea aŭ ajuns ceĭ maĭ cuminţĭ, ceĭ maĭ liniştiţĭ şi ceĭ maĭ plăcuţĭ. Da, am observat adese-orĭ, cum băeţĭ, care nu puteaŭ învăţa nimic, care şedeaŭ ceasurĭ întregĭ înaintea celuĭ maĭ mic lucru, fără să-l poată da gata, au fost cu desevîrşire schimbaţĭ, o dată cu depărtarea materiilor streine din corpul lor. Eĭ învăţaŭ iarăşĭ repede, nu maĭ ereaŭ aşa leneşĭ ca maĭ nainte şi ajunseră iarăşĭ bucuria părinţilor lor. Cine ştie cîtă bucurie procură educarea copiilor sănătoşĭ, nu va pregeta o clipă,

de a face pe aĭ săĭ capabilĭ de această fericire. Ar fi tocmaĭ o sfîntă datorie pentru toţĭ părinţiĭ, de a cunoaşte noua mea metodă de vindecare şi maĭ ales diagnoza mea, ştiinţa expresiuneĭ figureĭ, care-ĭ pun în stare de a cunoaşte cu siguranţă orĭ-ce încărcare a copiilor cu materiĭ streine.

Voĭ atinge aci încă un punct, care e foarte important, pentru a fi trecut cu vederea din orĭ-ce consideraţie. E vorba de *instinctul sexual*, tot maĭ exagerat al tinerimeĭ şi de satisfacerea luĭ nenaturală, *onania*. Intr'adevăr e trist, că nu s'a cunoscut încă pînă acum pricina acestor păcate ale tinereţeĭ, ci din potrivă s'a aruncat peste tot vălul ipocrizieĭ. Prin asta însă răul n'a fost gonit din lume. Cine vrea să îndrepte greşelile omenireĭ trebuĭe să vorbească deschis despre ele. La ţară, unde natura şi practica merg mînă în mînă, se ştie de mult, după cum am esplicat la pagina 359, că orĭ de cîte orĭ se iveşte un instinct sexual exagerat la animale, e un semn de boală. Şi omul e supus aceloraşĭ legĭ ale natureĭ chiar de ar crede mulţĭ, că el ocupă un loc excepţional în natură şi că de aceĭa sînt şi legĭ speciale pentru el. După cum la animale o stare de boală, adică încărcarea corpuluĭ cu materiĭ streine, provoacă un instinct sexual exagerat, nenatural, tot ast-fel se întîmplă şi la om. Inclinarea saŭ patima către onanie e un semn sigur, că materiile streine cotropind organele genitale, trebuĭe să se găsească în corpul respectiv. Dacă aceste materiĭ streine sînt scoase puţin cîte puţin din corp, se slăbeşte de la sine şi patima nenaturală. Toate pedepsele şi bătăile, pe care părinţiĭ le aplică adeseorĭ copiilor, pentru că se joacă cu părţile genitale, nu sînt de nicĭ un folos. Numaĭ înlăturarea pricineĭ, alungarea materiilor streine, poate curma acea necontenită iritare. Chiar dacă puterea voinţeĭ e aşa de mare la copiĭ, că pot să-şĭ înfrîneze acest viţiŭ, totuşĭ înclinarea rămîne în eĭ şi nu dispare de cît o dată cu pricina, care i-a dat naştere. Ex-

perienţele mele îndelungate cu onaniştiĭ m'au încredinţat, că pe lîngă dieta neexcitantă şi un fel de vĭeaţă potrivit cu natura, nu există mijloc maĭ potrivit, pentru înlăturarea aceluĭ viţiŭ, de cît băile mele derivative. Ast-fel ele pot fi un minunat mijloc, pentru îndreptarea moraluluĭ tinerimeĭ noastre.

Partea patra

Rapoarte de vindecare și scrisorĭ originale de mulțămire.

Pentru a dovedi prin fapte și celor carĭ staŭ în țărĭ depărtate, ce succese extraordinare s'aŭ dobîndit prin noua mea metodă de vindecare, reproducem maĭ la vale maĭ mult de 100 rapoarte de vindecare și scrisorĭ originale de mulțămire, coprinzînd toate boalele. Fie ca ele să contribue la respîndirea noueĭ științe de vindecare și să deschidă ochiĭ omenireĭ suferinde!

No. 1. **Catarrh de plămînĭ, răceala picioarelor, boală de stomac, boală de ficat, catarrh de gît.** D-nu H. din L., de 27 anĭ, a întrebuințat metoda mea, pentru boalele de maĭ sus. Băĭ de trunchiŭ cu fricțiunĭ, maĭ tîrziu chiar băĭ de șezut cu fricțiunĭ și dietă neexcitantă, aŭ fost mijloacele întrebuințate de dînsul. Succesul n'a întîrziat. Mistuirea și *boala de stomac* începură a se îndrepta din ziua a doua,—iar în zilele următoare starea generală merse îmbunătățindu-se. După treĭ săptămînĭ, bolnavul era vindecat de toate boalele,— dar aceea ce'l mira maĭ mult, e că picioarele, maĭ 'nainte recĭ, i se 'ncălziseră, fără vre-un tratament local!

No. 2. **Piatră în fiere (Calcule biliare), inflamația cronică a intestinelor, nervozitate, insomnie.** D-na R. avea multe neajunsurĭ cu scaunul eĭ *(inflamație cronică de intestine)*; pe cale naturală nu'l putea avea și alerga în tot d'auna la medicamente și clistire. Suferea și de *piatră în fiere.* Din lună 'n lună se făcea tot maĭ grasă și maĭ corpolentă, până cînd starea eĭ ajunse insuportabilă. Nervoasă în cel din urmă grad, și *fără somn,* se văeta de durerĭ în partea ficatuluĭ, din cauza pietreĭ din

fiere şi *n'avea poftă de mîncare*, cînd doctoriĭ carĭ o tratau îĭ propuseră, ca cel din urmă mijloc de scăpare, să o opereze de piatră. De oare ce ea auzise multe lucrurĭ rele despre operaţiĭ, veni la mine în acea stare desperată.

Zilnic două până la cincĭ băĭ derivative cu fricţiunĭ şi una sau două băĭ de aburĭ pe săptămînă, apoĭ dietă vegetariană, au fost şi aci mijloacele minunate ale metodeĭ mele de vindecare. In cele dintăĭ 8 zile, pofta de mîncare erea foarte mică. In a doua săptămînă, pofta de mîncare scaunul şi somnul deveniră normale, în a treia săptămînă *boala de nervĭ* dispăru. A patra săptămînă provocă eliminărĭ colosale, cu miros pestilenţial, negre ca şi cărbunele (cangrenoase), în formă de colice. Corpul slăbise cu 15 kilograme, în schimb însă *pîntecele prea umflat*, devenise normal. După a cincea săptămînă, piatra din fiere începu să se dizolve şi fu dată afară la ud, în formă de griş. In şapte săptămînĭ, bolnava aceasta fu vindecată.

No. 3. **Pecingine.** D-nu O. din N. suferea, de la a doua altoire a sa, de o *spuzeală de piele*, ce se întindea peste tot corpul. Trebuia să poarte mănuşĭ şi să i se lege mîinele peste noapte, ca să nu se scarpine. Cînd era copil nu se putea juca cu tovarăşiĭ luĭ şi căuta să'şi omoare vremea cu cetitul, ceea ce însă înrăutăţea şi maĭ mult starea luĭ sufletească. Cu vîrsta, boala deveni şi maĭ grea, maĭ cu seamă starea luĭ sufletească ajunse îngrijitoare, căcĭ se gîndea numaĭ la apropiatul său sfîrşit.

Atuncĭ află din întîmplare de metoda naturală de vindecare şi făcu numaĭ de cît cura mea, după ce citise maĭ întăĭ manualul noueĭ ştiinţe de vindecare. Avea destulă energie şi în scurtă vreme simţi, spre marea luĭ bucurie, o îmbunătăţire în starea luĭ generală, după care urmă o treptată vindecare a spuzeleĭ de piele, aşa că în cele din urmă acel rod al altoiuluĭ fu înlăturat. Da,—pomul după roade se cunoaşte; altoiul a adus spuzeala de piele, noua ştiinţă de vindecare a înlăturat-o.

No. 4. **Cancer.** Un Brazilian de 25 anĭ suferea de *bube canceroase*, care în timp de 8 anĭ se întinseseră de la gît până la stomac. După ce bolnavul mînca, rănile sîngerau şi din gîtul bolnavuluĭ eşea o duhoare aşa de grea că nimenĭ nu putea sta în apropierea luĭ. Erea minune, dacă umbla mereu cu gîndurĭ de sinucidere, în cap?

Cîţi-va prietenĭ aĭ săĭ, ce fuseseră vindecaţĭ prin cura mea, îl îndemnară, în cele din urmă, s'o facă şi el. In cele dintăĭ treĭ lunĭ, boala fu în aparenţă maĭ grea, de oare-ce nodurile canceroase se dizolvau şi ast-fel pricinuiau durerĭ. Totuşĭ el nu se descurajă şi în cele din urmă simţi, treptat, îmbunătăţirea stăreĭ luĭ. După un an, tînărul era sănătos. Astăzĭ e un om muncitor şi vesel, şi a ajuns un zelos propagandist al noueĭ ştiinţe de vindecare fără doctoriĭ şi fără operaţiĭ.

No. 5. **Gălbinare, slăbiciune, durerĭ de cap.** In primăvara anuluĭ 1887, fata de treĭ-spre-zece anĭ a d-neĭ L. de aicĭ, se văeta de mare oboseală, neplăcere de muncă, *slăbiciune generală, durerĭ de cap,* în sfîrșit o suferință generală; după maĭ multe zile, albul ochilor se îngălbeni, apoĭ această urîtă coloare se întinse peste toată fața, pe gît și în cele din urmă peste tot corpul. In același timp se putea vedea, că în corp bîntuiau niște frigurĭ foarte puternice, carĭ porniseră din pîntece și se respîndiseră în tot organismul, dar care—după cum cerea natura fermentațieĭ—se iviseră pe dinafară, la cap. 'I s'a prescris: dietă neexcitantă, de treĭ orĭ pe zi băĭ derivative, pentru înlăturarea materiilor în fermentație și pentru deschiderea porilor pieleĭ. In patru-spre-zece zile, *gălbinarea* erea cu desăvîrșire vindecată.

No. 6. **Oftica oaselor.** După o căutare allopatică de peste 9 lunĭ, fără nicĭ-un folos, d-nu A. H. din W. suferea de *oftica oaselor* și fusese tratat cu iodoform, karbol, sublimat ș. a. Se făcuseră deja maĭ multe operațiĭ la amîndouă picioarele, de unde fuseseră tăiate și scoase afară chiar cîte-va bucățĭ de oase. După atîtea măcelărirĭ locale, starea bolnavuluĭ ajunsese atît de desperată, că el nu maĭ putea umbla. In acest hal a venit bolnavul la mine. In 3 lunĭ, rănile de la picioare se vindecară și oasele umflate ca burețiĭ se întăriră și se subțiară tot maĭ mult. Bolnavul începu iarăși să umble și după treĭ lunĭ putu fi privit ca vindecat pe deplin.

No. 7. **Inflamația încheĭeturilor șoldurilor (Ischias), sluțirea corpuluĭ, paralizia.** Oswald Z. din K., de 12 anĭ, se îmbolnăvise de *inflamația încheĭeturilor șoldurilor,* după ce maĭ 'nainte zăcuse de răceală și tuse. Boalele luĭ fură agravate prin tratamentul nenatural al diferiților doctorĭ, prin medicamente ș. a., așa că bietul băiat se alesese cu un șold țeapăn, așa că mergea strîmb și șchiopătînd. Piciorul drept erea maĭ nedezvoltat și maĭ slab ca cel stîng.

Piciorul țeapăn, diformat nu fu tratat local; băile derivative și dieta neexcitantă alcătuiră principalele mijloace de vindecare. Efectul lor nu întîrziă. După patru-spre-zece zile, băiatul putea deja să umble fără cîrje și fără bastoane. După patru săptămînĭ, șoldul înțepenit deveni iarăși normal, moale și orĭ-ce diformare dispăru, piciorul drept îl putea mișca tot așa de bine ca și pe cel stîng. In timp de o jumătate de an, toate părțile nedezvoltate ale piciorului ajunseră deopotrivă cu cele l'alte.

No. 8. **Slăbiciune generală, durerĭ în spate, răceala mînilor și a picioarelor, lipsa de sînge, ușurarea facereĭ.** De multe boale maĭ suferea și D-na E. din W., lîngă P. In același timp erea și însărcinată. Toțĭ doctoriĭ nu'ĭ putuseră veni în ajutor și de aceea ea își puse ultima nădejde în cura mea. Iĭ prescriseĭ zilnic o baĭe de trunchiŭ și două de șezut

cu fricţiunĭ, apoĭ încălzirea corpuluĭ prin preumblărì la aer curat şi la soare, în sfîrşit o dietă simplă şi neexcitantă. După cîte-va lunĭ D-na E., veni iarăşĭ la mine şi 'mĭ spuse că a urmat întocmaì prescrierile mele şi deja în timp de opt zile a priceput o împuternicire, ce creştea cu cît întrebuinţa cura. De patru săptămînĭ născuse şi spre marea mirare a moaşeĭ, facerea aceasta fusese cea maĭ uşoară. Pe cînd înainte vreme facerea erea foarte grea şi însoţită cu pĭerderĭ marĭ de sînge foarte gros şi cangrenos, de rîndul acesta mersese foarte uşor şi fără nicĭ o îngreunare. De asemenea copilul acesta era cel maĭ vioĭ dintre toţĭ. Pe cînd înainte vreme n'avusese nicĭ-o dată îndestulă ţîţă pentru copiĭ, acum avea foarte multă. Pofta de mîncare crescuse şi însăşĭ ea se încredinţase că felul acesta de vieaţă nu erea numaĭ cu mult maĭ simplu ca cel obişnuit maĭ 'nainte dar şi mult maĭ sănătos.

No. 9. **Gîlcĭ.** Copilul de nouă anĭ E. K. se înbolnăvi de gîlcĭ, în partea stîngă, şi gîlcile se umflară mereŭ, cît aproape un oŭ de găină. Ele fură tratate zilnic cu băĭ de trunchiŭ şi băĭ de şezut cu fricţiunĭ, de cîte o jumătate de ceas fie-care şi în fie-care săptămînă cu două băĭ de aburĭ locale, împreună cu o dietă potrivită. La început gîlcile ereaŭ roşiĭ închise, în urmă se făcură roşiĭ-vinete. După vre-o treĭ săptămînĭ, băiatul nu maĭ putu să facă băile cu aburĭ, de oare-ce capul, prin prea mare îmflătură, luase o pozitie strîmbă şi nu se maĭ putea mişca. Din această pricină băile cu aburĭ fură înlocuite prin comprese cu apă caldă. Compresele fură aplicate aşa de calde, cît putea să rabde corpul. Aci se putea vedea desluşit mersul materiilor streine. Puroiul pătrunse prin pĭele şi murdări compresa, fără să se fi ivit vre-o deschizătură. In sfîrşit se iviră două deschizăturĭ, cam de mărimea boabelor de mazăre, prin care se scurse foarte mult puroiŭ. Acum umflătura dete foarte repede înapoĭ. Dar în dosul aceste umflăturı se formă alta nouă, care dete de asemenea înapoì, după ce se golise prin deschizăturile celeì d'întâiŭ. După patru săptămînì, copilul putu deja să meargă la şcoală. După cincì săptămînĭ, boala dispăruse cu totul şi mişcările capuluĭ ca şi ale gîtuluì ereau iarăşĭ libere.

Durerĭ nu se iviseră aproape de loc în timpul procesuluì de vindecare, căcĭ pe de o parte băile de aburĭ şi compresele calde, pe de altă parte băile derivative, le muiaseră. Semne n'aŭ rămas de loc.

No. 10. **Cancer la pĭept şi la nas.** Femeĭa măcelaruluĭ Sp. din Lipsca-Reudniz încercase toate leacurile posibile în potriva uneĭ grele boale, *cancer la pĭept şi la nas,* dar fără nicı un folos. Intr'o zi află de metoda mea de vindecare şi mă rugă să mă transport la locuinţa eì. Mă duseĭ şi găsiĭ femeĭa într'o stare desperată. Pe pĭept izbucnise o rană adîncă, aproape în putrefacţie, şi aşa de mare că abea putea fi acoperită de palma uneì mînĭ. Apoĭ jumătate din nas era deja mîncat de cancer

și în sfîrșit pe frunte se formaseră două *umflăturĭ* tarĭ, roșiĭ *(nodurĭ canceroase)*, carĭ staŭ gata să spargă. După cercetarea mea, prescriseĭ numaĭ de cît o cură corespunzătoare, ce dete cel maĭ bun rezultat. La început umflăturile de la frunte deteră înapoĭ, apoĭ se vindecă pĭeptul și în sfîrșit nasul. Cînd femeĭea veni la mine, după cîte-va lunĭ de cură, pentru a'mĭ spune că merge spre bine, avea încă o înfățișare grozavă. Astăzĭ a ajuns o femeĭe aproape plăcută. Și această minune — căcĭ e o minune, ca o ast-fel de bolnavă să se vindece în așa scurtă vreme — a fost săvîrșită numaĭ de o dietă potrivită cu cura, băĭ de trunchiŭ și de șezut, asudelĭ, fără a face nimic alt-ceva la nas, la pĭept saŭ la frunte.

In aproape nouă lunĭ, printr'o cură stăruitoare, femeĭa Sp. s'a scăpat de greaua eĭ boală.

No. 11. **Rănĭ deschise la picioare.** Profesorul F. din Brazilia îmĭ face cunoscut, că a dobîndit un minunat rezultat prin cura mea. Șapte anĭ de zile a suferit de o *rană deschisă la picior*, colindînd de la un doctor la altul, vărsîndu-șĭ punga prin spițeriĭ, pe cînd rana se făcea tot maĭ mare, maĭ rea, așa că une-orĭ erea incapabil de muncă și trebuĭea să îndure chinurile iaduluĭ.

Atuncĭ îĭ căzu în mînă manualul noueĭ științe de vindecare. După cetirea luĭ se hotărî numaĭ de cît să facă o încercare. Făcu băĭ de trunchiŭ, și se vindecă chiar cu ele, în timp de vre-un an de zile. Cu băile de șezut cu fricțiunĭ s'ar fi putut vindeca, de bună seamă, într'un timp ceva maĭ scurt.

Tămăduitul scrise despre acest succes al său, într'un ziar german din Porto Alegre.

No. 12. **Boale de rinichĭ și de beșică, idropisie, boală de ficat.** D-na B. din P. erea bolnavă de anĭ de zile de *rinichĭ* și de *beșica uduluĭ*. Tratamentul medical nu numaĭ că nu-ĭ adusese nicĭ-o ușurare dar nu putu împĭedeca nicĭ *idropisia*. Atuncĭ D-na B. se hotărî să întrebuințeze cura mea. Am prescris: zilnic 2 băĭ de trunchiŭ și 1 baĭe de șezut cu fricțiunĭ, precum și o dietă potrivită cu natura, înlăturînd cu desăvîrșire supele.

In curînd se iviră crize, săptămînĭ întregĭ n'avu poftă de mîncare, așa că d-na B. pĭerduse aproape curajul de a merge înainte cu cura. Fiica eĭ o încuraje să urmeze cu stăruință cura și rezultatele minunate nu întîrziară a se arăta. In locul băilor de trunchiŭ fură prescrise, în cele din urmă, tot băĭ de șezut cu fricțiunĭ, pentru ca progresul să fie și maĭ repede. Ast-fel *idropisia, boala de rinichĭ* și *de ficat* dispărură treptat. De cîtă-va vreme, d-na B. s'a vindecat pe deplin și cine o vede acum nicĭ nu bănuiește cît de greu a fost bolnavă maĭ 'nainte.

No. 13. **Boală de inimă. Mouches volantes, puncte negre.** E un simptom foarte neplăcut de a vedea înaintea ochilor plutind încoace şi încolo nişte corpurĭ negre, fără ca vre-un obiect exterior să se găsească înaintea ochilor. Acest simptom se naşte prin faptul că materiile streine se depozitează în cristalul ochiuluĭ şi aruncă umbre micĭ asupra retineĭ *(Mouches volantes)*. Bine înţeles, că pe dată ce corpul întreg se curăţă, dispar şi aceste corpurĭ streine. Aşa îmĭ comunică d-nu avocat F. H. din B., că în cursul cureĭ sale, pe care o aplică în primul rînd contra uneĭ *boale de inimă*, vechĭ, înrădăcinate, a pĭerdut cu desăvîrvire şi acele *mouches volantes* de care suferea.

No. 14. **Urdinare de anĭ întregĭ. Disenterie.** D-na W. din America, se văeta de disenterie şi de o urdinare, ce ţinea de *patru anĭ* şi care o slăbise foarte mult. Toate leacurile prescrise de doctoriĭ pe care 'ĭ consultase nu 'ĭ folosiră nimic.

Iĭ prescriseĭ o dietă uşoară de mistuit, potrivită cu starea eĭ, treĭ băĭ derivative de trunchiŭ în fie-care zi şi treĭ băĭ de aburĭ în fie-care săptămînă. După treĭ săptămînĭ, boala eĭ erea cu totul înlăturată.

No. 15. **Boala de ficat, Inflamaţia maţuluĭ gros, Asudeala picioarelor, catarrh de stomac.** D-nu director M. din D. suferea de multă vreme de *inflamaţia maţuluĭ gros,* care devenind cronică, provocase o grea boală de ficat. Anĭ întregĭ fură întrebuinţate cele maĭ diferite tratamente allopatice, dar fără nicĭ un folos. La începutul luĭ Septembrie, d-nu M. intră în tratamentul meu. Efectul fu minunat. In cîte-va zile fu înlăturat şi *catarrhul de stomac* şi deja în prima săptămînă mistuirea fu îndreptată. Multele materiĭ de boală, ce se grămădiseră în el, de anĭ de zile, fură date repede afară, starea luĭ se îmbunătăţi din săptămînă în săptămînă. După două lunĭ, în care timp scăzuse cu $7^{1}/_{2}$ kilo, d-nu M. erea cu desăvîrşire vindecat şi în acelaşi timp şi *asudeala picioarelor*, foarte neplăcută, erea înlăturată.

No. 16. **Scurgerea măduveĭ spinăreĭ.** Literatul M. din N. suferea de *scurgerea măduveĭ spinăreĭ*, care după spusa doctorilor de la clinica universităţeĭ din Lipsca, n'avea leac. M. fu tratat la început, maĭ mult de un an, în numita clinică, fără umbră de folos. Nenorocitul erea în cea maĭ desperată stare, nu maĭ primea banĭ de la societatea de ajutor şi trebuĭa să fie întreţinut de rude; părerea doctorilor iĭ răpise orĭ-ce nădejde de îndreptare. Atuncĭ auzi de succesele mele şi se hotărî a face o încercare cu noua ştiinţă de vindecare, fără doctoriĭ şi fără operaţiĭ. Şi ast-fel veni la mine, sprijinindu-se pe douĕ bastoane, fără nicĭ-o putere, cu toate alimentele întăritoare ce 'ĭ fuseseră prescrise. Diagnoza stabili o mare încărcare în spate, şi o însemnată căldură năuntrică împreună cu frigurĭ puternice.

Prescriseĭ la început băĭ de trunchiŭ de 16—18° R. şi băĭ de şezut cu fricţiunĭ, în mod alternativ, cele din urmă cu durată de un ceas, dietă fără carne, dimineaţa şi seara pîne de uruială şi poame, la prînz legume. La 3—4 săptămînĭ odată, erea nevoe de o bae de aburĭ, în special pentru pîntece, aşa că în timpul băeĭ de aburĭ, bolnavul n'avea voe să se aşeze pe spate.

După $^1/_4$ an d-nu M. putea să umble binişor, — după o jumătate de an chiar fără baston. Incărcarea din spate slăbise într'atît, că putea iarăşĭ săvîrşi muncĭ uşoare şi n'a maĭ fost nevoe să 'l ţin în tratamentul meŭ.

No. 17. **Boală grea de menstruaţie, Pierderĭ de sânge.** D-na W. suferea de peste opt anĭ de lipsă de menstruaţie saŭ de menstruaţie neregulată, cîte o dată şi de marĭ pierderĭ de sînge care îĭ sleiau puterile. La început se adresase mediculuĭ de aicĭ, d-rul S., care o trată multă vreme fără nicĭ-un folos; tot aşa îĭ merse şi cu tratarea locală în clinica femeilor de aicĭ. Prescrierile mele constau în câte-va băĭ de şezut cu fricţiunĭ, zilnic, şi obişnuita dietă neexcitantă. Efectele fură uimitoare. D-na W. se scăpă în scurtă vreme de pierderile de sînge, iar după maĭ multe lunĭ de cură simplă şi necostisitoare, dobîndi iarăşĭ o menstruaţie regulată. Tot aşa şi puterile corpuluĭ, ce n'o maĭ ajutau înainte vreme, îşĭ recăpătară din nou vigoarea lor.

No. 18. **Brîncă.** Acum doĭ anĭ, am tratat o femee greu bolnavă de *brîncă*. Pe lângă cele l'alte prescrierĭ ale mele, a trebuit ca băile derivative să fie potrivite după starea bolnaveĭ. Adese-orĭ, cînd frigurile şi inflamaţia cotropeau prea mult faţa, trebuia să prelungesc baia de şezut cu fricţiunĭ, cîte două ceasurĭ necurmate, schimbînd apa la fie-ce jumătate de ceas, pentru a tăia frigurile. Afară de asta, s'au maĭ aplicat zilnic 1—2 băĭ de aburĭ la cap, urmate de băĭ de şezut cu fricţiunĭ, care uşurau foarte mult bolnava. In aproape 8 zile, boala erea cu totul vindecată şi femeia maĭ sănătoasă şi maĭ dispusă ca înainte.

No. 19. **Umflătură de piele, Ţiuitul urecheĭ.** D-na L. din Gr.—Iz. avea după urechea stîngă o umflătură de mărimea unuĭ nucĭ şi suferea din cauza aceasta de ţiuitul urecheĭ stîngĭ. Treĭ anĭ de-a rîndul întrebuinţase toate medicamentele posibile, fără nicĭ un folos, totuşĭ nu se putuse hotărî la operaţia ce i-o propusese doctorul caseĭ. Ast-fel veni în tratamentul meŭ. Şi aci s'aŭ aplicat cunoscutele băĭ derivative, împreună cu o hrană potrivită natureĭ. Ţiuitul urecheĭ încetă după cele d'întâĭ băĭ. Umflătura fu tămăduită după 6 săptămînĭ.

No. 20. **Pecingine, durerĭ de spate.** De cea dintîĭ boală suferea d-nu H. de anĭ de zile. Toată bărbia erea roşie-închisă şi plină peste tot

de cojĭ. Toate leacurile allopatieĭ şi homeopatieĭ precum şi vechea metodă naturală, fuseseră încercate de d-nu H. fără nicĭ-un folos.

După cum putuĭ constata, pe baza noueĭ mele diagnoze, pecinginea erea urmarea uneĭ încărcărĭ a spinăreĭ. Intr'adevăr de vre-o doĭ anĭ, d-nu H. se văeta necontenit de durerĭ de spate. In urma acestuĭ fel de încărcare, procesul de vindecare merse încet.

Maĭ multe băĭ derivative pe zi, dietă corespunzătoare şi două băĭ de aburĭ pe săptămînă, au fost şi aci mijloacele de vindecare, ce l'au scăpat de boalele sale cronice, în 5 lunĭ.

No. 21. **Inflamaţia egipteană a ochilor. Idrocefal.** De aceste două simptome de boală suferea copilul de 8 anĭ al d-neĭ W. şi timp de patru anĭ fusese tratat în fel de fel de clinice şi sanatoriĭ private, unde se turnase în ochĭ picăturĭ de *atropină*, dar fără nicĭ-un succes. Doctoriĭ declarară în cele din urmă, că băiatul devine *idrocefal* şi că numaĭ e nimic de făcut. Ast-fel aduse femeĭa copilul în căutarea mea. Prin ştiinţa expresiuneĭ figureĭ stabiliĭ că *inflamaţia ochilor* şi capul prea mare sînt numaĭ consecinţele unor boale anterioare nevindecate. Am explicat apoĭ mameĭ, că în cazul acesta, vindecarea se obţine încet, de oare-ce aci e o deosebită încărcare a spinăreĭ. 'I s-a prescris zilnic 3—4 băĭ derivative de trunchiŭ şi de şezut cu fricţiunĭ, împreună cu dietă neexcitantă. Deja după opt zile, inflamaţia ochilor se înbunătăţise foarte mult. Bolnavul putea să deschidă puţin ochiĭ, aceea ce maĭ 'nainte erea cu neputinţă. Tot ast-fel şi mistuirea ajunsese aproape normală. După două săptămînĭ sensibilitatea ochilor în potriva lumineĭ erea înlăturată şi în a patra săptămînă copilul căpătă iarăşĭ vechea luĭ scarlatină. Corpul avea acum destulă putere pentru a continua acum maĭ departe criza scarlatineĭ, înăbuşită cu patru anĭ înainte. După terminarea acesteĭ crize de vindecare, *boala de ochĭ* şi *idrocefalia* ereau înlăturate.

No. 22. **Neputinţa bărbătească (impotenţa).** D-nu Gl. din Sp. suferea de impotenţă complectă. Toate leacurile întrebuinţate în potriva acesteĭ boale nu folosiseră nimic. Prin cura mea, ce o făcu acasă la el şi anume treĭ băĭ de şezut cu fricţiunĭ, zilnic, alternînd cu băĭ de trunchiŭ cu fricţiunĭ, înpreună cu dietă neexcitantă, boala a fost cu desăvîrşire vindecată, după şase săptămînĭ.

No. 23. **Incuiare la un copil de ţîţă.** Copilul de $^1/_2$ an al preotuluĭ L. suferea la o încuiare încăpăţînată, ce nu se putuse birui cu tot felul de medicamente. Nu e vorbă, copilul erea hrănit şi cu lapte, care de multe orĭ se fierbea şi de cîte treĭ orĭ. Corpul copiluluĭ se umplu cu materiĭ streine şi ast-fel se iviră în curînd nişte frigurĭ grele şi crampe, ce slăbeaŭ foarte mult copilul.

In potriva celor din urmă, doctorul prescrisese comprese recĭ, ce tre-

buiau să fie schimbate, la fie-care 2 ceasurĭ. Efectul fu bine înţeles neîndestulător şi crampele începură să se repete de 12 orĭ într'o zi. Atuncĭ tatăl ajunse singur la ideĭa de a schimba compresele la fie-care sfert de ceas şi efectul fu minunat: crampele nu se maĭ iviră.

Totuşĭ pricina boaleĭ, încuiarea, nu erea înlăturată. Atuncĭ tatăl copiluluĭ citi manualul meu al noueĭ ştiinţe de vindecare şi începu numaĭ de cît să administreze copiluluĭ în fie-care zi două băĭ de trunchiŭ, în tot cazul prea calde (27°—25° R). In schimb însă şi vindecarea veni maĭ încet, abea după 5 săptămînĭ copilul avu scaun normal. In timpul acesta şi copilul se hrăni alt-fel, i se da numaĭ lapte crud şi cremă de ovăz, şi copilul se îndrepta văzînd cu ochiĭ. In curînd ajunse vioiŭ şi vesel, pe cînd înainte vreme tînjea tot a boală.

No. 24. **Gîlcĭ, Naştere uşoară**. D-na M. avea *gîlcĭ* la gît şi trebuĭa să 'şĭ înfăşoare în tot-d'a-una gîtul, pentru a le ascunde. Ea începu cura mea şi o continuă cu multă stăruinţă. Gîlcile tarĭ fură repede muiate şi se micşorară din ce în ce, pe cînd starea generală a bolnaveĭ se îmbunătăţi în mod simţitor.

Dar abea la viitoarea eĭ facere, putu să vadă d-na M. ce mult cîştigase corpul prin cura mea. Ea dărui viaţă celuĭ d'al şaptelea copil şi mirarea eĭ nu fu mică, văzînd ce uşoară fu naşterea de rîndul acesta. Copilul, de şi mic, erea bine făcut, şi fiind-că fu liberat de casa luĭ abea după 2 ceasurĭ, îşĭ păstră culoarea luĭ trandafirie, pe cînd toţĭ copiĭ de maĭ 'nainte ereaŭ palizĭ îndată după naştere.

D-na M. nu mîncase nicĭ de cum carne în tot timpul cît fusese însărcinată, şi surprinderea eĭ fu din cele maĭ plăcute, că putu să-şĭ alăpteze treĭ lunĭ de zile copilul, lucru ce 'ĭ erea cu neputinţă.

No. 25. **Ischias**. Acum cîţĭ-va anĭ fuseĭ chemat la d-rul med. B. care suferea din Februarie de *Ischias*. Cu toate căutările medicale, boala mergea din rău în maĭ rău. In cele din urmă nu maĭ putea să umble nicĭ să stea culcat, aşa că îşĭ petrecea zilele şi nopţile răzmat pe sofa. Prescriseĭ d-luĭ dr. B. zilnic două băĭ de trunchiŭ cu fricţiunĭ de 18 pînă la 15 grade şi din două în două zile o baĭe de aburĭ, precum şi dietă potrivită cu natura. Deja în a patra zi, unul din băiaşiĭ meĭ îmĭ aduse vestea că starea generală se înbunătăţeşte şi d-nu Dr. B. putea să mergă prin odaĭe. In opt zile, starea bolnavuluĭ se îmbunătăţise aşa de mult, că tratamentul putu fi continuat şi fără ajutorul meu. După patru săptămînĭ boala erea vindecată.

No. 26. **Anghina difterică, Scarlatina**. Odată fuseĭ chemat la d-na S., al căruĭ fiu de nouă anĭ se înbolnăvise greu de *scarlatină* şi *anghină difterică*. Fiind-că trebuia să i se facă maĭ întâĭ o bae de aburĭ şi n'a-

veam la îndemînă unul din aparatele mele de băi de aburĭ, trebui să improvizez repede unul. Pentru acest sfîrşit, aşezarăm copilul pe un scaun de trestie şi sub scaun o oală de 4—5 litri de apă în clocote. Picioarele ereau de asemenea aşezate pe o găleată plină pe jumătate cu apă în clocote şi acoperită cu două stinghiĭ. Corpul întreg fu maĭ întîĭ acoperit cu îngrijire într'un straĭ de lînă. După ce bolnavul asudase bine de tot, i se făcu o bae de trunchiŭ cu fricţiunĭ de 8 grade, cînd i se frecă pîntecele aşa de mult, până cînd căldura de la cap dispăru. Erea foarte interesant de observat, cum *respiraţia greoaĭe* de la început dispărea în timpul acesteĭ operaţiĭ, pentru a face loc uneĭ respiraţiĭ uşoare, cu desevîrşire normală. Primejdia erea înlăturată. Inainte de a pleca, făcuĭ încă atentă pe mamă, că după cîte-va ceasurĭ frigurele se vor ivi din nou, şi în acest caz să se repete în mod energic băile de trunchiŭ cu fricţiunĭ, până cînd căldura va dispare. După vre-o 5 zile, copilul erea pe deplin restabilit. Aşa se vindecă anghina difterică, aşa de temută, înpotriva căreia medicina caută încă şi astă-zĭ leacurĭ!

No. 27. **Surzenie. Polip în nodul gîtlejuluĭ. Răguşală.** D-nu Sch. din Th. mă consultă pentru *surzenia* sa la *urechea dreaptă,* apoĭ pentru *polipul* său de la *nodul gîtlejuluĭ.* Boala îl împedeca foarte mult la vorbit. Vizitase toate clinicile şi toţĭ doctoriĭ, fără să găsească undeva ajutor. Cercetîndu-l după ştiinţa expresiuneĭ figureĭ, stabiliĭ că are încărcare anterioară, aşa că îĭ putuĭ prezice un rezultat favorabil. De fapt se întîmplă aceea ce'ĭ spusesem. După ce bolnavul făcu zece zile cura mea, îmĭ spuse că poate deja să audă cu *urechea surdă* şi că *răguşala* precum şi zgîrietura din gît mergeau spre bine. După alte 4 săptămînĭ, boalele luĭ fură pe deplin vindecate. La urma urmeĭ, domnul acesta îmĭ mărturisi, că nicĭ-odată, nicĭ chiar în tinereţea luĭ, nu se simţise aşa de bine, ca acum, după ce fusese scăpat de boalele luĭ.

No. 28. **Neurasthenie, Catarrh de gît, cronic.** D-nul Kl. de aicĭ suferea de maĭ mult de 20 anĭ, de o *boală de nervĭ,* care maĭ tîrziu se prefăcuse în *neurasthenie,* şi la care se adăogase un *catarrh cronic de gît.* Multe cure, ce întrebuinţase până atuncĭ, n'avuseseră nicĭ-un efect. Nicĭ în această înprejurare, noua ştiinţă de vindecare nu m'a dat de ruşine. Incărcarea bolnavuluĭ erea favorabilă şi putuĭ să 'ĭ prezic un sfîrşit bun. După cum prevăzusem, rezultatul fu extra-ordinar. Bolnavul trebui se îndure cîte-va crize de vindecare, în cele din urmă însă nu maĭ rămăsese urmă de neurastenie saŭ de catarrh cronic de gît. Bolnavul se simţea, aşa spunea el, ca nou născut.

No. 29. **Durerĭ de obraz. Nevralgie. Insomnie. Dilatarea stomacului.** Un domn de 39 anĭ R. B. din R. suferea de maĭ bine de patru anĭ de crampe dureroase de obraz. D-nu B. consultase foarte mulţĭ doc-

tori, fără nici-un folos, ba chiar pe un profesor vestit, care 'l sfătuise, ca cel din urmă mijloc, să'și facă operație. D-nu R. renunță la operație și intră în tratamentul meu, fără doctorii și fără operații. Prin știința expresiuneĭ figureĭ, stabiliĭ încărcarea de partea dreaptă, din care pricină se iveaŭ acele durerĭ și spasmurĭ în obraz. Punctul de plecare al boaleĭ sale, trebuia căutat în pîntece. De fapt, d-nu R. suferea și de *dilatarea stomaculuĭ.* Intrebuințînd metoda mea, mistuirea fu îndreptată deja după opt zile. După treĭ săptămînĭ d-nu R. putea dormi toată noaptea fără durerĭ, lucru ce nu 'ĭ fusese cu putință în cele din urmă patru săptămînĭ, cînd maĭ cu seamă călătoria în drumul de fier erea pentru el o povară. După două lunĭ de cură, d-nu R. erea cu desăvîrșire vindecat de chinuitoarele sale boale și în acelaș timp exteriorul său se schimbase cu totul.

No. 30. **Scrofule. Cloroza. Presbitism. Gîlcĭ.** D-șoara H. G. din Gr. de profesie învățătoare, suferise cîțĭ-va anĭ de *cloroză* și de *scrofule,* în urma cărora se iviseră niște *gîlcĭ* foarte tarĭ, apoĭ *presbitism.* Nicĭ-un leac nu fusese de vre-un ajutor în potriva acestor boale. Din cauza presbitismuluĭ, d-șoara G. trebuia să poarte ochelarĭ specialĭ, dar în curînd nicĭ aceștia nu maĭ fură în de ajuns.

D-șoara G. află atuncĭ, printr-o prietenă a eĭ, de metoda mea de vindecare, pe care o practică serios un an întreg. Făcea zilnic două băĭ de șezut cu fricțiunĭ, de cîte 15—30 minute fie-care și trăia potrivit cu natura. Succesul fu minunat. Maĭ întăi se îndreptă mistuirea. Apoĭ dispărură gîlcile, una cîte una, împreună cu predispoziția, ce avea până atuncĭ, către boalele de plămînĭ. Pe dată ce fu înlăturată orĭ-ce urmă de gîlcĭ, boala de ochĭ se vindecă repede. După un an, d-șoara G. nu maĭ avea nevoie de ochelarĭ. Aceia ce nu putuseră face doctoriĭ ceĭ maĭ vestițĭ, făcuse noua mea știință de vindecare.

No. 31. **Constipație și insomnie la un copil de două lunĭ.** O doamnă H. din Mannheim, mă vizită într-o zi, împreună cu fetița eĭ de două lunĭ. Copilul suferea deja de *constipație,* din care izvorîse *insomnia,* o dovadă că el trebuie să se fi născut deja încărcat. După cum stabiliĭ prin știința expresiuneĭ figureĭ, mama erea cu adevărat foarte încărcată cu materiĭ streine, suferea de proastă mistuire, și erea de multă vreme bolnavă de o *inflamație de ochĭ.*

De oare-ce femeia alăpta singură copilul, cea d'întăĭ grije a mea fu de a depărta materiile de boală, din corpul mameĭ. Îĭ prescriseĭ pentru aceasta, în fie-care zi o bae de trunchiŭ și de șezut cu fricțiunĭ, dietă neexcitantă și potrivită cu natura, multă ședere la aer curat. Copilul îl lua cu ea în pat, pentru a'l face să asude. Deja după o cură de două

zile, constipaţia şi insomnia copilului fură înlăturate, iar după o săptămînă îngreunarea mistuireĭ şi inflamaţia ochilor mameĭ.

Din cele de maĭ sus se poate vedea desluşit, ce mare e influenţa mameĭ asupra copiluluĭ, prin hrana naturală. Un tratament direct ar fi fost cu mult maĭ nefolositor, la o fiinţă aşa de mică. Pricina înbolnăvireĭ copiluluĭ erea încărcarea mameĭ cu materiĭ streine.

No. 32. **Invineţeală**. De această boală suferea o copilă de 12 anĭ, Eliza a d-luĭ E. H. din P. Explicaĭ tatăluĭ bolnaveĭ, că într'un caz de boală aşa de înnaintată, şi faţă de o slăbiciune aşa de mare provocată de multele medicamente, e puţină nădejde de scăpare. Vindecarea e cu putinţă numaĭ dacă pîntecele şi mistuirea maĭ pot fi influenţate. Mică erea speranţa, cu care bolnava a început cura mea, dar deja într-o săptămînă starea eĭ se înbunătăţise aşa de mult, că pofta de mîncare şi mistuirea ereau minunate. După o cură de patru săptămînĭ, *invineţeala* — mulţămită putereĭ de viaţă a tînăruluĭ organism, — erea cu desăvîrşire vindecată.

No. 33. **Vărsăturĭ periodice, Boală de plămînĭ, Cloroza**. D-nu M. din L. suferea de doĭ-spre-zece anĭ de vărsăturĭ periodice, înpotriva cărora nu găsise leac. Regulat în fie-care săptămînă, vărsăturile acelea se iveau într-o zi sau două. Vărsăturile ţineau de dimineaţa, de la sculare, până seara la culcare. Tratamentul meu, alcătuit din băĭ de trunchiŭ şi de şezut cu fricţiunĭ, dietă neexcitantă şi din cele l'alte prescrierĭ generale, a avut un efect strălucit. În locul feţeĭ sale palide şi aproape cenuşie, se iviră obrajiĭ plinĭ de sănătate. Mistuirea sa, maĭ 'nainte vreme derăpănată, fu cu desăvîrşire îndreptată. Vărsăturile nu se maĭ iviră. După patru săptămînĭ, mă vizită bolnavul acesta, pentru a'mĭ mulţămi de vindecarea sa, asigurîndu-mă tot de-o dată, că se simte ca nou născut.

No. 34. **Boală grea de inimă. Închegarea sîngeluĭ. Insomnia. Artera inimeĭ eşită afară. Asthma.** De toate aceste boale suferea d-na M. din H., o damă în vîrstă de 58 anĭ. In ceĭ din urmă anĭ, *asthma* eĭ făcuse progrese. Apoĭ se iviră nişte durerĭ, din ce în ce maĭ marĭ, în ţîţa dreaptă. In acelaş timp *bătaia inimeĭ* şi *atacurile de spaimă* ajunseră tovarăşiĭ eĭ zilnicĭ. Durerile chinuitoare şi respiraţia grea, nu dau răgaz bieteĭ femeĭ să închidă ochiĭ, de şi simţea o oboseală de moarte. Bolnava nu maĭ erea în stare să maĭ facă nicĭ zece paşĭ şi vorbele eĭ cădeau foarte greoaie. Apoĭ într-o zi, se ivi de-asupra ţîţeĭ drepte nu departe de gît, o vînă de grosimea unuĭ deget, care zvîcnea neîncetat şi cu maĭ multă putere de cît inima. Doctoriĭ carĭ tratau bolnava, — printre eĭ chĭar o celebritate — stau cu mînele în sîn, în faţa acestuĭ simptom. In cele din urmă, eĭ declarară că *artera inimeĭ* a eşit afară şi adăogară că ea se poate rupe în orĭ-ce moment, provocînd ast-fel un ane-

vrism, adică moartea. Ceĭ cincĭ doctorĭ, printre carĭ şi un vestit doctor, adept al natureĭ, părăsiră bolnava şi ast-fel nu maĭ erea nicĭ-o speranţă cînd ea veni în căutarea mea. Cercetaĭ bolnava pe baza noueĭ mele metode şi descoperiĭ că pricina feluritelor simptome de boală erea la dînsa o veche boală cronică de pîntece, din care izvorîse maĭ întîĭ astma, apoĭ o grea *boală de inimă* precum şi *închegarea sîngeluĭ*. Zilnic treĭ băĭ derivative, de şezut cu fricţiunĭ, înpreună cu dietă neexcitantă, dădură rezultate minunate. In opt zile toate durerile se mutaseră. După patru-spre-zece zile artera inimeĭ nu maĭ zvîcnea aşa de tare şi după treĭ săptămînĭ toate simptomele boaleĭ cronice a pîntecelui dispăruseră, fără urmă, — o nouă dovadă de unitatea tuturor boalelor.

No. 35. **Anghina difterică**. Voĭ cita şi asupra acesteĭ boale un raport de vindecare. E vorba de fetiţa de 12 anĭ, Elsa B., care se bolnăvise greu de *anghina difterică*. Doctorul, un allopat, întrebuinţase toate mijloacele sale, dar fără folos. Gîtul erea aşa de gros, umflat maĭ ales de partea dreaptă şi pe dinăuntru căptuşit cu un strat alb-verzuĭ, gros de un deget şi puturos. Respiraţia erea aşa de greoaĭe, că primejdia ameninţa copilul în fie-ce moment. Doctorul propuse părinţilor o operaţie la canalul respirator, pentru care erea nevoĭe de transportarea copiluluĭ în spital. Din fericire, părinţiĭ nu voiră să auză de operaţie şi ast-fel se întrebuinţă tratamentul meu, în ultimul moment. O baie cu fricţiunĭ, de o durată maĭ lungă, fu aplicată la început, în timpul căreia frigurile urcate dădură înapoĭ. In acelaşĭ timp şi încordarea puternică a gîtuluĭ umflat se maĭ muiă puţin. Băile cu fricţiunĭ fură făcute neîncetat, orĭ de cîte orĭ se simţi nevoĭa şi apoĭ fu provocată sudoarea. In acelaş timp fereastra odăeĭ, în care se găsea bolnava, trebui să rămînă zi şi noapte deschisă. Două-spre-zece ore fură de ajuns pentru a înlătura orĭ-ce primejdie. După patru zile, umflătura gîtuluĭ şi stratul dinăuntru pieriseră. După opt zile, mistuirea maĭ 'nainte derăpănată, ajunse iarăşĭ normală. Dar am stăruit să se dea copileĭ numaĭ pîne uscată de Graham şi fructe acrişoare. In a zecea zi dădui voe părinţilor să scoată copila la aer, la soare. In ziua a cincĭ-spre-zecea, copila erea sănătoasă.

No. 36. **Pecingenĭ umede.** De această boală grozavă suferea un domn de 24 anĭ, anume W. din G. Pecinginea se ivise maĭ ales la cap şi la gît. Unsorile şi medicamentele întărîtaseră şi maĭ mult boala şi ast-fel bolnavul pierdu credinţa în medicină. El veni la mine şi începu cura mea. Şi acestuĭ bolnav putuĭ să-i prezic un resultat bun, căcĭ şi la el încărcarea erea în faţă. Intr'adevăr mistuirea—maĭ 'nainte derăpănată—se îndreptă în cîte-va zile şi în acelaşĭ timp începu să se îndrepte şi *pecinginea*. In ziua a treia umezeala pecingineĭ încetă şi după 16 zile nu se maĭ zărea nicĭ urmă de pecingine. In acelaşĭ timp gîtul gros al

bolnavuluĭ se trăsese în aceste 16 zile cu vre-o $3^1/_2$ cm. în circonferinţă. Materiile de boală ce umflaseră gîtul şi provocaseră pecinginea, fură eliminate în cantităţĭ colosale prin maţ şi prin rinichĭ.

No. 37. **Cancer la buze.** Ceĭ maĭ renumiţĭ allopaţĭ şi homeopaţĭ trataseră şase anĭ pe un domn de 72 anĭ. Cancerul la buze mergea din ce în ce maĭ rău. Apoĭ se ivi şi o supărătoare scurgere de bale, aşa că balele curgeaŭ neîncetat din gura bolnavuluĭ. Il cercetaĭ şi găsiĭ că încărcarea luĭ erea maĭ mult în faţă şi de amîndouă părţile capuluĭ. Efectele metodeĭ mele nu întîrziară mult. Deja în cele d'intâĭ zile curgerea balelor încetă, şi *formaţiunile noĭ, vegetaţiile* şi *rănile deschise* începură a da înapoĭ. Cele din urmă se vindecară pe dinăuntru, în timp de zece zile şi buza ajunse de treĭ orĭ maĭ mică. Bolnavul dobîndi în un-sprezece zile un resultat, ce nu 'l putuse căpăta prin tratamentul luĭ de şase anĭ. Iarăşĭ un caz de vindecare a canceruluĭ, care după cum se ştie, în ochiĭ medicineĭ, trece de nevindecabil.

No. 38. **Boală de gît, Anghina difterică, Scarlatină.** Carol Br., din Stiria, de $8^1/_2$ anĭ, veni cu mamă-sa în căutarea mea. Mamă-sa îmĭ spuse următoarele cu privire la sănătatea fiuluĭ eĭ: până la vîrsta de $2^1/_2$ anĭ, băiatul fusese pe deplin sănătos, pe urmă însă, de când cu *altoirea*, fusese tot bolnăvicios. La început, ca băiat de treĭ anĭ, avusese anghina difterică, ce fusese înăbuşită prin medicamente, pe urmă după boală, copilul o dusese din ce în ce maĭ greu şi vocea îĭ slăbise foarte mult. In gît se vedea în tot-d'auna nişte puncte albe, pe migdale. La orĭ-ce ocazie, gîtul se umfla, ca şi la *anghina difterică*. De cînd cu boala aceasta, mistuirea copiluluĭ fusese cu mult maĭ proastă, ca maĭ 'nainte. In Martie 1891, în urma uneĭ spaime, copilul se bolnăvi de un *reumatism articular*, de care zăcu greu bolnav treĭ săptămînĭ. In urmă, copilul se găsi în aşa hal, că pentru restabilirea sănătăţeĭ sale — ca cea din urmă scăpare — se simţi nevoia *uneĭ cure în institutul Louis Kuhne din Lipsca.* La 15 Aprilie 1891, băiatul începu cura la mine.

Efectul metodeĭ mele fu surprinzător. Deja în a doua zi mistuirea se îndreptă. In ziua a treia, anghina difterică, ce fusese înainte vreme numaĭ înăbuşită, reveni cu oare-care furie. Mă aşteptam la asemenea *crize de vindecare*, de oare-ce în corp dormitau de maĭ 'nainte atîtea medicamente. Deja în ziua a cincea, începură nişte eşirĭ afară colosale, puturoase, închise ca nomolul. Tot ast-fel şi urina mirosea foarte greu şi erea de culoarea cafeleĭ. După eliminarea acestor materiĭ de boală, copilul fu vindecat în cincĭ săptămînĭ şi se simţi ca nou născut, atît trupeşte, cît şi la minte.

No. 39. **Polipĭ. Îngreunarea mistuireĭ.** D-nu B. farmacist din Z. suferea de 20 de anĭ de mistuire *rea, neregulată*. Toate leacurile ce în-

trebuinţase pentru regularea scaunuluĭ, le luase din farmacia sa, dar nicĭ unul nu-ĭ fusese de vre-un folos. Nu'ĭ vorbă, cîte un medicament avusese o influenţă trecătoare, dar efectul nu ţinea mult şi dispărea iarăşĭ. Din cauza releĭ mistuirĭ şi a mareluĭ abuz de medicamente i se stricaseră aproape toţĭ dinţiĭ şi toate măselele. Apoĭ se formaseră în *nas* şi în *canalul respirator, polipĭ* ce nu voiaŭ să se vindece cu nicĭ un preţ, — căcĭ ereaŭ urmările neapărate ale boaleĭ cronice de pîntece, de care suferea. De 26 orĭ îşi operase D-nu B. polipiĭ şi totuşi creşteaŭ mereŭ la loc. De aci se văd învăţăturile greşite ale medicineĭ şi greutăţile ce întîmpină—din această cauză—doctorii, în practica lor zilnică. Prin întrebuinţarea metodeĭ mele, D-nu B. dobîndi în opt zile un rezultat, ce nu 'l putuse avea 20 anĭ prin medicamente. Formaţiunea polipilor încetă din ce în ce. In patru săptămînĭ D-nu B. erea vindecat. Efectele tratamentuluĭ meŭ, dovedit asupra propriuluĭ săŭ corp, uimiră atît de mult pe D-nul B., în cît la plecare mărturisi, că nu maĭ poate fi împăcat cu conştiinţa, cîtă vreme va fi farmacist. Vede şi el, că prin medicamente omenirea e înşelată şi otrăvită şi de aceĭa e hotărît a vinde cît de curînd farmacia luĭ.

No. 40. **Luatul din ĭele. Insomnia.** Acestea ereaŭ boalele, de care se îmbolnăvise fata de cincĭ anĭ a doamneĭ G. din L. Sbătîndu-se din tot corpul, biata copilă nu maĭ putea nicĭ merge, nicĭ vorbi, nicĭ *dormi*, nicĭ pricepe, nicĭ mistui. După ce încercase toate metodele posibile de vindecare, fără nicĭ un folos, bolnava veni în căutarea mea.

Băĭ de trunchiŭ şi de şezut cu fricţiunĭ, cele din urmă de durată maĭ lungă, mişcare la aer liber şi dietă neexcitantă, aŭ dat şi aci rezultatul dorit, aşa că după o săptămînă bolnava putea deja să umble.

Prin continuarea maĭ departe a cureĭ, se dobîndi o vindecare deplină, după ce mistuirea — ce fusese cu totul zdruncinată — ajunse cu desăvîrşire normală. Şi toate astea s'aŭ putut dobîndi iarăşĭ prin noua mea ştiinţă de vindecare, fără doctorĭ şi fără alte procedeurĭ medicale.

No. 41. **Crampe nervoase.** D-na G. suferea de nişte ciudate crampe nervoase; crampele porneaŭ din vîrful degetelor şi năvăleaŭ în cap. Ceĭ maĭ vestiţĭ doctorĭ şi profesori din localitate, încercaseră în diferite chipurĭ de a vindeca această boală, dar ea în loc să dea în de bine, mergea tot maĭ răŭ. Doctoriĭ luaseră simptomul de boală, drept boala însăşĭ şi în miopia lor trecuse cu vederea adevăratul focar al boaleĭ, adecă pîntecele. Nu e decĭ de mirare, dacă boala mergea maĭ răŭ. In cele din urmă, nevoia o aduse pe bolnavă la mine. Tratamentul fu alcătuit din băĭ derivative cu fricţiunĭ şi viaţă potrivită cu natura. După şapte săptămînĭ, femeia fu cu desăvîrşire scăpată de boala, ce o chinuia de atîta vreme.

No. 42. **Poluţiĭ. Scurgerea măduveĭ spinăreĭ. Tabes dorsalis. In-**

somnie. Boală de nervĭ. Paralizie. Suferind de aceste boale, d-nu H., de 42 anĭ, veni în căutarea mea. Mergea cu multă osteneală; scularea ca și șederea îĭ ereaŭ peste măsură de grele. De anĭ de zile suferea de proastă mistuire, și de *insomnie.* Apoĭ îl chinuiaŭ *poluțiile*, de și erea însurat,—o dovadă sigură de o grea încărcare dorsală, de o grea *boală de nervĭ.* Ințelepciunea medicală părăsise cu totul pe d-nu H după ce încercase tot felul de mijloace. Prescriseĭ acestuĭ domn în cele d'intăĭ patru-spre-zece zile, zilnic două băĭ de trunchiŭ cu fricțiunĭ, apoĭ timp de patru săptămînĭ zilnic o baie de trunchiŭ cu fricțiunĭ și două băĭ de șezut cu fricțiunĭ. Rezultatul fu uĭmitor. Mistuirea se îndreptă după cîte-va băĭ, paralizia picioarelor sale, după cîte-va săptămînĭ. *Scurgerea măduveĭ spinăreĭ* fu pe deplin vindecată în două lunĭ. Iarășĭ o dovadă minunată de adevărul noilor mele învățăturĭ, iarășĭ o dovadă de neputința scoaleĭ medicale!

No. 43. **Surdo-muțenie. Năvălirea sîngeluĭ la cap.** Fata de patru anĭ a d-neĭ Sch. din L., erea *surdă* și *mută*, din cauza *altoireĭ*, după cum susținea mama eĭ. Tratamentul medical, rămăsese zadarnic, cu toate sforțările luĭ. Prin operațiĭ și prin cauterizărĭ, biata copilă fusese așa de răŭ maltratată și țipa de cîte orĭ vedea doctorul. Din cauza țipetelor și a spaimeĭ nu putuĭ examina copila, văzuĭ însă că avea o mare încărcare cu materiĭ streine și că *sîngele năvălea spre cap.* Prescriseĭ numaĭ băĭ derivative și dietă neexcitantă, uscată și potrivită cu natura, îĭ recomandaĭ să doarmă cu fereastra deschisă și să șadă mult la aer și la soare. Rezultatul fu favorabil și după două săptămînĭ mama îmĭ aduse vestea că fetița merge mult maĭ bine și că a început chĭar să audă puțin. După alte patru săptămînĭ, mica bolnavă erea pe deplin vindecată. Putea iarășĭ să audă și să vorbească.

No. 44. **Constipație puternică.** D-na Dr. F. din A. suferea de vre-o 20 anĭ de *constipație puternică.* Nimic nu 'ĭ folosea. Cînd începu cura îmĭ spuse, că după experiențele de maĭ nainte, n'are nicĭ-o speranță de îndreptare. După ce urmă povețele mele, timp de opt zile, adică după ce trăi potrivit cu natura, boala eĭ și în acelașĭ timp toate consecințele eĭ supăratoare fură înlăturate. In ce privește dieta, bolnava se hrănise cît-va timp cu grîu uruit și poame acrișoare, pănă cînd putuse mistui pîne și mîncărĭ fierte.

Scrisorĭ originale de mulţămire

No. 45. Durerĭ de gît, Boală de rinichĭ şi de beşică, Boalele organelor genitale.

Prea stimate domnule Kuhne! *Cura ce mĭ-aţĭ ordonat prin scrisoare*, mi-a priit de minune. Suferinţele de la rinichi şi beşică s'au muiat. Boala organelor genitale s'a îndreptat foarte mult, maĭ este puţină curgere. Durerile înţepătoare în gît (observam în gît şi un strat galben) sînt cu desăvîrşire înlăturate. Mă simt maĭ bine ca 'nainte. Mulţumindu-vă pentru *sfaturile ce mi-aţĭ dat prin scrisoare* şi care mĭ-au folosit mult, rămîn devotatul Dv.

Bromberg. E. M.

No. 46. Migrenă puternică.

Prea stimate domnule Kuhne! Imĭ propusesem de multă vreme să 'mĭ exprim adînca mea mulţămire, dar m'a împedecat ba una, ba alta. Poate că vă aduceţĭ aminte de mine, dacă vă spun că am fost la Dv., în August anul trecut, împreună cu fata mea maĭ mare, după recomandaţia D-neĭ N. din L. pentru a căuta leac înpotriva uneĭ *migrene* puternice, încăpăţînate. A doua zi, după sosirea mea acolo, am fost ĭarăşĭ chinuită de migrenă, în prezenţa Dv, atuncĭ cînd jertfeaţĭ pentru noi, în grădină, un ceas din preţiosul Dv. timp. De atuncĭ n'am maĭ avut migrenă, pentru care mulţumesc luĭ D-zeu şi d-tale. Mă simt aşa de uşoară, ca în tinereţea mea, de aceea nicĭ nu mĭ-e greu să păstrez dieta prescrisă de Dv. Băile sînt aşa de bine-făcătoare, că n'aşi putea îndura lipsa lor. Numaĭ baia cu aburĭ îmĭ cauzează oare-care greutăţi fără aparatul Dv. Vă rog, să bine-voiţi a'mĭ trimite un *aparat de băĭ de aburĭ*, împreună cu cele *treĭ oale trebuincioase*.

Multe salutări de la fata mea. Mulţumindu-vă încă o dată, vă salut cu toată stima.

Bielefeld. D-na E. H.

No. 47. Reumatism, Podagră, Paralizie, Ischias, Boală de ochĭ.

Sub-semnatul m'am înbolnăvit în toamna anuluĭ 1885, de boalele de mai sus şi timp de $3^1/_2$ anĭ n'am găsit leac. *Am fost tratat, fără succes, de maĭ mulţĭ de 12 profesorĭ şi doctorĭ vestiţĭ din oraşul acesta.*—In cele din urmă, un profesor şi un doctor de la Clinica Universităţeĭ, mă

sfătuiră să consult pe d-nul L. Kuhne. Aproape $3^1/_2$ anĭ fusesem tratat de ceĭ d'întăĭ doctorĭ din Lipsca şi starea mea devenise tot maĭ de plîns. In timp de 3 săptămînĭ numaĭ, d-nul Louis Kuhne, prin noua sa metodă de vindecare, m'a făcut cu desăvîrşire sănătos şi capabil de a munci.

Lipsca-Anger. H. K.

No. 48. Oftica plămînilor, Defect de inimă, Caria oaselor, Inflamaţia intestinelor, Boale hemoroidale, Sîngerarea rinichilor.

Prea stimate d-le Kuhne! S'au înplinit doĭ anĭ, în August, de cînd fiul meu, Pastorul U., şi-a procurat manualul D-v. «Noua ştiinţă de vindecare». Către sfîrşitul luĭ Iulie, am fost bolnavă pe moarte, părăsită cu desăvîrşire de allopaţĭ. Fiul meu mi-a atras luarea aminte asupra cureĭ d-v. şi m'am agăţat de ea, ca cel care se îneacă, de un fir de paĭ.

Băile d-v. şi dieta au făcut minunĭ; după 5 lunĭ boalele mele *hemoroidale* şi de *plămînĭ*, împreună cu *inflamaţia intestinelor* şi *sîngerarea rinichilor* fură cu desăvîrşire vindecate. Aceea ce medicina n'a putut face în 12 anĭ, a făcut metoda D-v. naturală, în 5 lunĭ!

Agricultorul Fr., care şi-a procurat de la mine cartea d-v., s'a vindecat cu desăvîrşire de un *defect de inimă.* Am vindecat maĭ mulţĭ de pe aicĭ şi am făcut propagandă pentru metoda d-v.

Aşa de exemplu, o fată de 16 anĭ, suferea de 6 anĭ de *caria oaselor* şi nu găsea leac nicăerĭ. Din spate, din picioare şi din braţe, oasele începuseră deja să fie mîncate. Bolnava a făcut, întocmaĭ dupe prescrierile d-v., 2 băĭ complecte de aburĭ şi în fie-care zi 3 băĭ de şezut cu fricţiunĭ, urmînd în acelaşĭ timp şi o dietă serioasă. Din cadavrul acela, s'a născut, spre marea mea bucurie, o fată frumoasă şi grasă.

Vă rămîn adînc recunoscătoare, D-le Kuhne.

Hilligsfelde. D-na Dr. med. U.
născută von K.

No. 49. Paralizie, Intărirea pînteceluĭ, Gîlcĭ, Scrofule.

Stimate domnule Kuhne! Îmĭ împlinesc o datorie adîncă, exprimîndu-vă cele maĭ cordiale mulţumirĭ pentru filantropia ce aţĭ dovedit prin minunatul d-v. raport de vindecare asupra boaleĭ mele.

De la 1892 suferеam deja de *gîlcĭ tarĭ* şi *scrofule* şi de maĭ mulţĭ anĭ de *îngreunarea mistuireĭ.* Am întrebuinţat toate mijloacele, am consultat toţĭ doctoriĭ, dar starea mea se înrăutăţea din ce în ce, şi credinţa mea în doctorĭ se slăbise foarte mult. In această stare desperată, auziĭ de ştiinţa de vindecare, fără doctoriĭ, a d-luĭ Kuhne şi plecaĭ numaĭ decât la Lipsca. Dar fiind-că mi se făcuse o mare operaţie la călcîiŭ, tre-

buiĭ să fac această călătorie, cu cîrje şi cu baston. Resultatul cureĭ d-v., a fost minunat, aşa că în cîte-va zile puteam umbla comod, fără cîrje şi numaĭ cu ajutorul bastonuluĭ, de care peste cîte-va zile n'am maĭ avut trebuinţă. M'am simţit foarte bine, în timpul acesteĭ curĭ. De-aşĭ fi plecat numaĭ de cît la d-nu Kuhne la Lipsca, nu mĭ-ar fi rĕmas nicĭ semnele ce le port la gît.

Sînt recunoscător pentru toată viaţa, d-luĭ Kuhne, şi mă voĭ sili a răspîndi — orĭ unde mă voĭ găsi — această nouă ştiinţă de vindecare.

Burgwindheim. Cu stimă, B.

No. 50. Sifilis, Insomnie, Durerĭ de cap.

Prea stimate d-le Kuhne! Socotesc de datoria mea, a vă face cunoscut efectul minunat ce am dobîndit prin aplicarea metodeĭ d-v. la boala mea gravă *(sifilis)*, pe care doctoriĭ specialişti o priveaŭ ca nevindecabilă.

7—8 anĭ de zile am întrebuinţat mercuriŭ, de 2—3 orĭ am fost la nişte băĭ de pucioasă foarte scumpe, care păreau pentru un moment că mă fac sănătos. Dar boala fusese numaĭ înăbuşită, iar nu dată afară din corp—şi din an în an am devenit maĭ slab, maĭ nervos maĭ fără plăcere de muncă. In cele din urmă, căpătaĭ nişte *durerĭ de cap*, care mă făceau aproape nebun. N'aveam somn lunĭ întregĭ; doctorul mă sfătui să fac ĭarăşĭ băĭ de pucĭoasă, alt-fel s'ar putea naşte o inflamaţie a creĭerilor.

Simţeam că nu maĭ pot s'o duc aşa şi ştiam că aceste cure allopatice mă otrăviseră în mod cronic. In desperarea mea—speranţă aveam puţină—am alergat la metoda d-v. Rezultatul fu uimitor. La început, căpătaĭ odihnă şi somn, deja după treĭ băĭ.

Ce multe rele nu s'ar înlătura, dacă toţĭ bolnaviĭ s'ar supune tratamentuluĭ d-v., aşa de simplu şi cu desăvîrşire lipsit de dureri! Tratamentul d-v., nu poate fi lăudat îndestul şi constat, spre bucuria tuturor suferinzilor de această boală, marea greşeală a scoaleĭ medicale, că sifilisul n'ar fi vindecabil.

La boala mea adînc înrădăcinată, vindecarea mea a fost o adevărată minune a natureĭ. Am maĭ urmat cătă-va vreme cu cura d-v., pentru a curăţi bine corpul şi am ajuns că arăt astă-zi maĭ tînăr. Am cîştigat o coloare sănătoasă şi un dor nou de viaţă.

Şi fiind-că toate acestea le datoresc numaĭ d-v., stimate domnule Kuhne, vă rămân foarte recunoscător.

Lipsca. Cu toată stima.
E. F.

No. 51. Piatră, Inflamaţia rinichilor, Boale hemoroidale, Idropisie.

De cîţi-va anĭ m'am înbolnăvit maĭ întăĭ de o boală de rinichĭ, constipaţie, insomnie, cînd am îndurat cele maĭ chinuitoare durerĭ.

Treĭ anĭ maĭ tîrziu, a trebuit să intru greu bolnav şi incapabil de muncă în spitalul oraşuluĭ. Diagnoza erea: *inflamaţia rinichilor, pĭatră, boale hemoroidale* şi un început de *idropisie*. M'au tratat acolo cu fel de fel de medicamente, dar fără succes. Din ceasul în care am întrebuinţat cura d-v., starea mea s'a îmbunătăţit şi cine mă vede astă-zĭ nicĭ nu bănuieşte starea mea mizerabilă de maĭ 'nainte. Eream osîndit în scurtă vreme la moarte şi datorez numaĭ cureĭ d-v. sănătatea mea de astă-zĭ, drept care certific aceasta, prin publicitate.

Lipsca. G. H.

No. 52. Durerĭ de dinţĭ şi de măsele, Strivirĭ, Frigurĭ climatice

Prea stimate domnule Kuhne! Am avut prilejul să probez asupra mea şi asupra altora, metoda d-v. de vindecare, conform *sfaturilor ce mĭ-aţĭ dat prin scrisoare*. Frigurĭ de climă şi durerile de dinţĭ şi măsele le-am vindecat în scurtă vreme prin băile locale de aburĭ şi băile derivative de trunchiŭ, tot ast-fel şi o însemnată strivire la mîna dreaptă. Băile mĭ-au alinat numaĭ de cît orĭ-ce durere. Şi la Hotentoţi am înregistrat numeroase cure fericite. S'a orînduit deja la direcţia misionarilor, ca toţĭ misionariĭ, înainte de plecare, să studieze maĭ întăĭ la d-v.

Sper, maĭ tîrziŭ să vă pot comunica şi alte cure fericite. Până atuncĭ, rămîn cu cea maĭ mare mulţămire, credinciosul d-v. adept.

Warmbad, Africa. C. W., Misionar.

No. 53. Serpengea, Insomnie.

D-nu S. din Halle îmĭ scrie: M'am pomenit la începutul luĭ Aprilie cu o umflătură tare la ceafă. In acelaş timp am fost coprins de o mare oboseală. La început am dat puţină atenţie. Dar umflătura creştea din ce in ce, starea mea generală erea foarte puţin mulţămitoare. Poftă de mîncare foarte slabă, mă trăgea tot a somn şi aveam nişte zvîcniturĭ în şale. Din ce în ce însă, umflătura ajunse de mărimea unuĭ ou de găină, durerile ajunseseră foarte puternice; de somn şi de foame nicĭ ideie. In acelaş timp se iviră nişte frigurĭ violente. Abea atuncĭ, mă putuĭ hotărî să încep serios tratamentul. Am făcut maĭ întăĭ băĭ de aburĭ locale, pentru care m'am slujit de *aparatul de băĭ de aburĭ* al d-luĭ *Kuhne*. Băile de aburĭ le repetam de cîte orĭ creşteau durerile şi în tot-d'auna m'am simţit uşurat prin acele băĭ, prin băile de trunchiŭ şi de şezut, cu fric-

ţiunî. Intre o baîe şi alta, acopeream partea bolnavă cu o pînză de in, curată, umedă, peste care înfăşuram un bandaj de lînă, ca să feresc partea bolnavă de orĭ-ce necurăţenie. La început însă, serpengeaua, care căpătase o coloare violetă, rămase cît-va timp foate tare. Durerile reveneau iarăşĭ. După vre-o 4—5 zile, se iviră în maî multe locurĭ nişte deschizăturĭ micĭ de mărimea unor gămăliĭ de ace. Ereau ca la 20. Din aceste deschizăturĭ curse sînge şi apă. Dar umflătura erea încă foarte cangrenoasă şi tare. După alte patru zile, micile găurele se împreunară, formînd deschizăturĭ maĭ marĭ, din care curse foarte mult puroiŭ. De o dată, întreaga bubă nu erea de cît o gaură, din care curgea cu înbelşugare sînge şi puroiŭ. Atuncĭ m'am liniştit, durerile au dispărut şi în scurtă vreme m'am vindecat. Acum mă simt aşa de bine, ca nicĭ-odată. Mi se pare, că corpul meu s'a scăpat de o povară grea, şi am o putere şi o plăcere de a munci, cum n'am avut nicĭ-odată înainte.

No. 54. Slăbirea memorieĭ, Grăsime la pîntece, Boală de plămînĭ, Nervozitate puternică, Surzenie, Boală de gît, Frigurĭ violente.

Stimate domnule Kuhne! Trebuie să fie cine-va prea de tot învăţat, pentru a nu pricepe, că $2 \times 2 = 4$, căcĭ tot aşa de simplă, ca acest exemplu, este şi noua şi infailibila d-v. metodă de vindecare.

Inainte de a face eu însumĭ cîte-va experienţe, nu puteam îndura ceie maĭ micĭ oboseli, de şi făceam zilnic exersicii de gimnastică; astăzĭ însă, după ce m'am scăpat de grăsimea de pîntece, pot munci în grădină sau alt unde-va, ceasurĭ întregĭ, fără să obosesc. Inainte vreme respiram greoiŭ, cu gura deschisă, orĭ de cîte orĭ eşeam la plimbare, *(plămînĭ slabĭ)* acum respir liniştit cu gura închisă. De urechea stîngă eram surdă de anĭ de zile, acum aud cel puţin tic-tacul unuĭ ceasornic de buzunar, ţinut aproape de ureche, uruitul roatelor de trăsură şi spre marea mea bucurie chiar vorbirea tare.

Materiile în fermentaţie grămădite în corpul meu, trebuie să fi năvălit maì cu seamă spre cap, căcĭ adese-orı mă durea capul, mă chinuiaŭ neîncetat *boale de gît*, de care nu mă puteaŭ scăpa nici doctorii, nicĭ profesorii. Acum nu maĭ simt, de lunì de zile, nici cea maì mică durere de gît. Pentru a mărturisi adevărul pe deplin, trebuie să maĭ adaog că îmi surîdea şi o altă frumoasă perspectivă: slăbirea creerilor (tîmpenia). De cînd cu cura d-v. aŭ încetat toate simptomele îngrozitoare, precum: *slăbirea memorieĭ, nervozitate extraordinară*, adevărate *atacurĭ furioase*, la cel maí mic prilej şi o totală *dezinteresare* de tot ce m'ar fi putut însufleţi şi entusiasma, de tot ce 'mĭ erea drag şi scump. Pen-

tru nimic în lume n'aşı fi spus cui-va, acum o jumătate an, de starea mea (numaĭ bărbatul meu ştiă), ştiam că nimic nu mă maĭ poate scăpa şi totuşĭ astă-zĭ mă simt ca noŭ născută!

Acum cîte-va lunĭ, această minunată metodă m'a scăpat dintr'o grea încurcătură. Am luat cu mine la ţară, o servitoare în aparenţă sănătoasă, care însă îmi spuse de o dată, după opt zile, cu lacrămile în ochi, că nu maĭ poate! Picioarele ereau foarte mult *umflate*, nu le maĭ încăpea nicĭ ciorapiĭ, nicĭ ghetele,— bolnava era chinuită de furioase *durerĭ de cap* şi de *frigurĭ violente*, aşa că nu se maĭ putea mişca. Neputînd transporta bolnava la Petersburg, o făcuĭ să asude în pat, după băile de trunchiŭ, întocmaĭ după prescrierile d-v., o învăţaĭ să-şĭ facă băĭ de şezut cu fricţiunĭ şi deja după cea dintîĭ baĭe îmĭ spuse că se simte aşa de bine şi de uşor! Intregul procedeu fu repetat încă o dată în aceeaşĭ zi, de două orĭ în ziua următoare şi în ziua a treia fata nu maĭ voia să ştie de asudelĭ şi de atuncĭ îmi spune că se simte «sănătoasă ca un peşte în apă».

St. Petersburg D-na Aug. E.

No. 55. Durerĭ de cap.

Stimate domnule Kuhne! Inainte de a pleca din Lipsca, mă simt dator a vă exprima cea maĭ adîncă mulţămire pentru tratamentul îngrijit la care m'aţĭ supus. Numaĭ minunatuluĭ efect al băilor d-v. datorez vindecarea de *durerile de cap*, ce mă chinuiaŭ de mulţĭ anĭ şi care ajunseseră în cele din urmă insuportabile. Dorind din suflet rĕspîndirea binefăcătoareĭ d-v. descoperirĭ spre uşurarea omenireĭ suferinde, semnez cu deosebită stimă.

Lipsca Văduva M. W.

No. 56. Catarrh de gît. Spuzeală pe obraz

Prin aceasta certific d-luĭ *Louis Kuhne*, că printr'o întrebuinţare de maĭ multe lunĭ a băilor sale şi a uneĭ diete corespunzătoare, m'am putut vindeca cu desăvîrşire de un catarrh de gît foarte încăpăţînat şi de o spuzeală pe obraz.

Sînt gata orĭ-cînd a da informaţiĭ asupra celor de maĭ sus.

Lipsca. Emil P.

No. 57. Crampe epileptice. Leşinurĭ. Lipsă de sînge.

Stimate domn! Permiteţĭ-mĭ a vă exprima cele maĭ adîncĭ mulţămirĭ, pentru aceea ce a săvîrşit descoperirea d-v. asupra fiiceĭ mele, de starea căreĭa nu maĭ aveam nicĭ o nădejde.

Aceea ce n'au putut face doctoriĭ şi medicamentele aşa de scumpe, a făcut «apa», un «produs al natureĭ».

Permiteţi-mĭ, stimate domn, a vă detaila pe scurt boala fiiceĭ mele.

Cînd s'aŭ ivit cele d'intîĭ simptome ale boalei, fata erea de vre-o 9 anĭ; dar la început n'am prea dat multă atenţie. Se iveaŭ din cînd în cînd, *leşinurĭ* slabe, care însă ereau trecătoare. Cînd însă leşinurile se îndesară, chemarăm pe un doctor recunoscut de capabil. Acesta ne spuse că bolnava e *slabă de nervĭ* şi are *lipsă de sînge*. Iĭ prescrise prafurĭ şi medicamente, dar în loc să-ı dea 'n de bine, îĭ mergea tot maĭ rău.

Leşinurile se iveau maĭ dese şi maĭ puternice. Consultarăm pe maĭ mulţĭ doctorĭ, dar ni se dădu în tot d'auna aceleaşĭ medicamente.

In cele din urmă, ne spuse unul, că boala e nevindecabilă, din care cauză aruncarăm toate medicamentele, afară de bromura de potassium. Credeam, cu toată siguranţa, că bromura de potassium e singurul mijloc pentru înlăturarea răuluĭ, până cînd d-v. ne dovedirăţĭ contrariul. Acum boala e învinsă şi atît eŭ cît şi familia mea vă vom onora şi vă vom privi în totd'auna, stimate domnule Kuhne, ca un salvator şi bine-făcător. Permıteţi-mı încă odată a depune la picioarele d-v. mulţumirile mele cele maĭ adîncĭ, rămînînd devotatul d-v.

G. în Boemia. F. H.

No. 58. **Răceală.**

Recunosc şi eŭ că nu vă pot mulţămi îndestul pentru serviciul ce aţĭ făcut mameĭ mele şi mie. O răceală puternică, legată cu frigurĭ violente, m'a îndemnat să încerc asupra propriuluĭ meŭ corp, efectul metodeĭ d-v. de vindecare. Rezultatul eminamente favorabil m'a uĭmit peste măsură. Sînt adînc încredinţat, că metoda d-v. de vindecare aparţine viitoruluĭ.

Cu stimă:

Dr. phil., Chr. R. W.

No. 59. **Umflătură cît pumnul, la picior.**

Prea stimate domnule Kuhne! Mă simt dator a vă exprima mulţămirile mele cele maĭ adîncĭ, pentru rezultatele minunate ce mi-a dat ştiinţa d-v. de vindecare, fără operaţiĭ.

De opt orĭ am fost operat de către doctorĭ la piciorul stîng; la început mi s'a amputat degetele picioarelor, în urmă tot piciorul, aşa că trebuia să mă mişc cu cîrja.

Dar după toate aceste operaţiĭ, piciorul nu voia să se facă sănătos; simţeam o greutate în el şi în cele din urmă se ivi o *umflătură dureroasă*, de mărimea pumnuluĭ, aşa că mĭ-era frică să nu mă supună uneĭ alte operaţiĭ.

Aflînd de noua d-v. metodă de vindecare, v'am rugat la începutul

lui Martie să-mĭ spuneţĭ ce e de făcut şi printr'o întrebuinţare de patru săptămînĭ a băilor derivative şi a măsurilor ce mĭ-aţĭ prescris în privinţa dieteĭ, umflătura a dispărut cu desăvîrşire şi piciorul era scăpat de o altă operaţie.

Dacă m'aşĭ fi supus tratamentuluĭ d-v, încă de la începutul boaleĭ mele,—şi cele-l-alte operaţiĭ ar fi fost de prisos şi astăzĭ probabil m'aşĭ fi putut sluji pe deplin de piciorul meŭ sănătos.

Mulţumindu-vă încă o dată pentru sfaturile şi ajutoarele ce aţĭ bine-voit a-mĭ da, semnez

Cu toată stima

Reudnitz. *Sophie W.*

No. 60. Cancer la mitră şi pĭerderĭ de sînge.

Prea stimate d-le Kuhne! Femeĭa mea s'a îmbolnăvit, în Decembrie, foarte greŭ (pĭerderĭ de sînge), aşa că am fost nevoit să chem noaptea, la 11 ore, pe d-nu dr. K.;—sîngele fu de o cam dată potolit cu vată, dar a doua zi fu şi maĭ răŭ, aşa că trebui să chem un al douilea medic, pe d-nu dr. D. Acesta declară că e nevoie de operaţie. De oare-ce nu vedeam nicĭ o îmbunătăţire în starea femeeĭ mele, mă adresaĭ d-luĭ profesor dr. H., acesta o cercetă şi declară că e neapărată nevoĭă de operaţie, de oare-ce femeea mea are *cancer la mitră*. Intrebînd încă odată pe d-nu profesor d-r. H., dacă nu se poate vindeca fără operaţie, mi-a răspuns că fără operaţie nu e nicĭ o speranţă de scăpare.

După acestea, m'am dus la d-nu *Kuhne, (stabiliment de vindecare fără operaţiĭ, Flossplatz)*. Acesta îmĭ prescrise băĭ de trunchiŭ şi băĭ de şezut cu fricţiuni, precum şi dietă corespunzătoare. Din ziua cînd femeĭa mea a început să urmeze prescrierile d-luĭ Kuhne, ĭ-a mers tot maĭ bine şi astă-zĭ poate munci, fără să obosească, de dimineaţa de la 5 pînă la 10 ore seara. Afară de aceasta, nicĭ odată n'a fost aşa de sănătoasă ca acum.

Mulţumesc din inimă d-luĭ Kuhne şi nu voi lipsi de a recomanda tuturor suferinzilor metoda de vindecare a d-luĭ Kuhne, căcĭ fără d-sa femeĭa mea n'ar maĭ fi astă-zĭ în viaţă.

Cu deosebită stimă, devotat

Lipsca. *Albert W.*

No. 61. Tuse măgărească.

Stimate d-le Kuhne! In Februarie anul acesta, îmbolnăvindu-se copilul meŭ de *tuse măgărească*, m'am adresat în scris la d-v. Din stimata d-v. scrisoare am aflat, că trebuĭe să facem copilul să asude la pĭeptul mameĭ. De altminterĭ făcusem cele de cuviinţă, după cum ne învăţase

cartea d-v. Mersul boalei a fost cel următor: Duminecă băgarăm de seamă, că copilul nostru, atuncĭ de 14 săptămînĭ, are tuse măgărească şi după cum am bănuit copilul nostru căpătase boala de la îngrijitoarea luĭ, o fată de scoală, căcĭ un mare număr de copiĭ s'a îmbolnăvit în această localitate. La început am dat drumul feteĭ. Copilul nostru, care e alăptat de mamă şi căruia i se face zilnic două băĭ de 25° R. i s'a făcut la prînz o bae de trunchiŭ cu fricţiunĭ de 22 grade, care însă a ţinut foarte puţin, ca să nu ţipe prea mult copilul. Rezultatul a fost escelent, scaunul s'a îndreptat, a treia zi tusea nu maĭ erea aşa de puternică. Atunci primirăm stimata d-v. scrisoare, femeia mea a luat peste noapte copilul cu ea în pat, pentru a-l face să asude. In 13 zile tusea a dispărut cu desăvîrşire. Prin urmare nu pot de cît să adeverez aceea ce aţĭ scris în cartea d-v. despre tusea măgărească.

Vă mulţumim decĭ încă o dată, atît femeia mea cît şi eŭ, căcĭ numaĭ D-zeŭ şi metoda d-v. ne-a ajutat să scăpăm aşa de repede copilul.

Cu toată stima

Harzburg D-nu şi D-na E. K.

No. 62. Neurasthenie, Nevralgie, Epilepsie

D-luĭ Louis Kuhne, Lipsca. Numaĭ metodeĭ d-v. de vindecare datoresc restabilirea mea de *neurasthenie, nevralgie* şi *epilepsie,* după ce fusesem multă vreme tratat de 2 din ceĭ maĭ vestiţĭ doctorĭ din Dresda şi părăsit ca fiind «cu desăvîrşire pierdut.»

Boala mea era în aşa stare, că am zăcut treĭ lunĭ, după care (conform diagnozeĭ: *epilepsie grave*) am fost scutit şi de serviciul militar.

Cu stimă

Dreseda *Hans B.*

No. 63. Auzul greu, Durerĭ în spate, Tuse, Crize de asfixie.

Prea stimate domnule Kuhne! Fiind-că aţĭ dorit, din timp în timp, un raport de la noĭ, vă trimet astăzĭ următorul:

Zilnic vorbeam de d-v. şi zilnic mulţămeam luĭ D-zeŭ, că prin descoperirea d-v. copilul nostru s'a vindecat cu desăvîrşire de *auzul greŭ,* de care suferea maĭ bine de un an şi jumătate. Aceasta e principalul succes ce vi-l putem nota, însă în acelaşĭ timp descresc şi amigdalele umflate din gît, iar copilul e ca noŭ născut. Creatura plîngătoare de maĭ 'nainte se pierde şi în locul eĭ răsare un copil vioiŭ şi vesel, care caută tovăroşia altor copiĭ, poate să cînte şi să strige tare, pe cînd înainte vreme glasul îĭ erea pe jumătate stins. Chiar şi *crizele de tuse* şi *de asfixie* nu s'au maĭ ivit pînă acum. Zilnic avem nouĭ dovezĭ, de repezici-

unea cu care copilul se dezvoltă trupeşte şi sufleteşte, zilnic vă bine-cuvîntăm pe d-v. şi nu pot de cît să vă asigur atît în numele bărbatului meu cît şi în numele meu, de recunoştinţa noastră.

In ce priveşte sănătatea mea, mă simt mult maĭ bine şi maĭ cu putere de cît acum cîţĭ-va anĭ, şi în special mă bucur că chinuitoarele durerĭ în spate le-am putut alina şi înlătura printr'o bae de şezut aşa de simplă.

Aşĭ putea să vă povestesc multe altele, cum cartea d-v. a deschis înaintea ochilor noştri un orizont nou, cum ne-am scăpat de «meşteriĭ drege-strică» cum i-am numit noĭ pe doctorĭ,—şi cum cartea d-v. ne apare nouă ca singura carte logică şi cu temeiŭ.

Devotată
D-na Pastor M. în P.

No. 64. Pĭerderĭ de sînge din mitră.

Stimate domn! O Romîncă de aicĭ, Florica Schelariu, care suferea neîncetat de patru săptămînĭ, de pierderĭ marĭ de sînge, a întrebuinţat tratamentul recomandat de d-v., adecă pe fie care săptămînă două băĭ de trunchiŭ cu fricţiunĭ, 1 bae completă de aburĭ, zilnic 2—3 băĭ de şezut cu fricţiunĭ. In a şeasa zi, de la începutul cureĭ, împreună cu dieta neexcitantă, femeĭa erea cu mult maĭ bine, — în a 15-a zi, adecă astăzĭ este pe deplin sănătoasă! In numele bieteĭ femeĭ, — în numele omenireĭ suferinde, vă mulţămesc!

Vă salut cu stimă
Z. (Transilvania-Ungaria) *Teodor* D. preot.

No. 65. Boală grea de nervĭ, Neurasthenie, Slăbirea memorieĭ.

De mulţĭ anĭ, femeĭa mea erea nervoasă în cel maĭ 'nalt grad. In timpul din urmă, din cauza multor ocupaţiunĭ, boala crescu aşa de mult, că se şimţi nevoea uneĭ cure serioase. Din toate mijloacele cunoscute ale metodeĭ naturale n'a rămas unul neîncercat, cîte o dată se ivea o alinare, dar o vindecare radicală nicĭ-o dată. Chiar şi cura începută la d-nu *Louis Kuhne*, în Aprilie 1890, n'a dovedit la început nicĭ-un efect deosebit, ba din potrivă, în aparenţă mergea maĭ răŭ. După vre-o 7 săptămînĭ însă, lucrurile se schimbară. O criză urmă după alta şi această stare critică ţinu multe lunĭ, un timp de care ne vom aduce multă vreme aminte. Silinţele de vindecare ale corpuluĭ, întreţinute şi sprijinite foarte mult prin băile d-v. de şezut, arătară după o cură zilnică, stăruitoare, de un-spre-zece lunĭ, cele maĭ minunate rezultate. Pe cînd femeĭa mea, înainte vreme, se neliniştea foarte mult din cauza *slăbireĭ memorieĭ* şi a *cu-*

getăreĭ, astă-zĭ aceste facultăţĭ i-aŭ revenit cu o vigoare neaşteptată; puterile i s'aŭ înviorat din noŭ şi astă-zĭ activitatea minţeĭ e o plăcere pentru ea, pe cînd înainte vreme erea o oboseală. Ca şi mintea tot ast-fel şi corpul s'a prefăcut cu totul. In cea d'întâĭ jumătate a anuluĭ de cură, femeia mea nu erea în stare să facă o plimbare de 4 chilometri, fără popasurĭ. După 10 lunĭ, ea putea să umble *zilnic maĭ mult de 20 chilometri*, fără a simţi trebuinţa nicĭ să odihnească nicĭ să stea pe loc. Această minunată prefacere coprinde de o potrivă toate organele corpuluĭ, cu alte cuvinte: din ea s'a născut acum o altă fiinţă, altă dată desgustată de viaţă, astă-zĭ veselă şi sănătoasă.

După D-zeŭ, datorim mulţămirea noastră D-luĭ Kuhne, pentru minunatele sale sfaturĭ. Doresc să poată lucra încă multă vreme pentru binele semenilor săĭ şi să cîştige adepţĭ entusiaştĭ, care să'l ajute la respîndirea noueĭ ştiinţe de vindecare, atît de simple şi totuşĭ atît de adevărate!

Berlin. C. Sch.

No. 66. **Durerĭ de cap, Boală de ochĭ, Lipsă de sînge, Boală de nervĭ, Sucirea vinelor, Slăbiciune generală, Respiraţie grea.**

Mulţămire.

In tinereţea mea suferearn periodic de *durerĭ de cap*, ce le aveam maĭ ales în scoală şi care maĭ tîrziŭ se transformară în durerĭ cu adevărat sfîşietoare.

Apoĭ, pe la vîrsta de 15 anĭ, printr'o împrejurare, mi s'aŭ sucit foarte greŭ *vinele* la picior. Doctoriĭ nu m'aŭ putut vindeca şi în cele din urmă ajunsesem, că aproape nu maĭ puteam umbla şi vreme de cincĭ anĭ am îndurat cele maĭ groaznice durerĭ.

Durerile mele de cap crescuseră aşa de mult, în intervalul acesta, că fuseĭ transportat în spital, cu puţină nădejde de vindecare, *bolnav de nervĭ* şi *de lipsă de sînge*,—dar după cât-va timp am fost congediat fără să mă fi făcut bine.

In acelaş timp sufeream de ochĭ, deveneam din ce în ce maĭ incapabil de muncă şi starea mea sufletească inspira serioase îngrijirĭ celor carĭ mă căutaŭ. Pe lîngă toate astea, aveam necontenit aprinderĭ înăuntru, *respiraţie grea*, *frigurĭ* şi perspectiva de a orbi!

In această stare maĭ mult de cît desperată, de care nimenĭ nu ştia să mă vindece, am intrat în Septembrie anul trecut, *în stabilimentul internaţional pentru arta de a vindeca fără operaţiĭ*, a d-luĭ *Louis Kuhne, de aicĭ.*

Indată după prima baie, ce 'mĭ fu prescrisă, simţiĭ o uşurare şi în-

bunătăţire generală, ce crescu mereŭ, treptat cu urmarea cureĭ, aşa că după cîte-va săptămînĭ, starea mea generală nu maĭ erea de comparat cu cea din 'nainte. Acum, după o cură de vre-o cincĭ lunĭ, vederea mea şi starea mea generală s'aŭ îmbunătăţit aşa de mult, că mă simt fericit a nu putea mulţămi îndestul nobiluluĭ meŭ salvator.

Acum pot iarăşĭ să văd bine, pot să 'mĭ îngrijesc de casă, mă simt împuternicit şi cu plăcere de muncă, chĭar piciorul meŭ s'a îndreptat aşa de mult, că pot merge fără greutate, într'un cuvînt, mă simt cu desăvîrşire schimbat, — şi toate astea le datoresc numaĭ excelenteĭ şi simpleĭ d-v. metode de vindecare, ce se întrebuinţează astă-zi în familia mea şi pretutindenĭ, cu cel maĭ sigur succes.

Fie ca toţi suferinziĭ să se slujască de ea!

Lipsca. D-na Maria R.

No. 67. Reumatism articular

Stimate domnule Kuhne!

Indeplinindu-mĭ o sfîntă datorie, am onoare stimate domnule Kuhne, a vă exprima adînca mea mulţămire, pentru minunatele sfaturĭ, ce mĭ-aţĭ dat cu privire la boala mea. Din Maĭ anul trecut, suferind aproape necontenit de *reumatism articular*, m'am îmbolnăvit din noŭ şi cu mult maĭ greŭ în Noembrie anul trecut, cu toată cura făcută în Teplitz. N'aveam nicĭ o speranţă de îndreptare. Doctorul părea că şi-a isprăvit toate leacurile ştiute, de aceea nu maĭ dete pe la mine săptămînĭ întregĭ şi mă povăţui să şed maĭ multă vreme într'o climă călduroasă de miază-zi, dacă vroĭ să mă vindec. Atuncĭ femeĭa mea, îngrozită, se adresă la d-v.

D-v. aţĭ avut bună-voinţă a ne da numaĭ de cît *sfaturile d-v. prin scrisoare;* însă afară de dietă, nu am putut urma în totul sfaturile d-v., căcĭ eream prea slab şi incapabil de a mă mişca. Abea la începutul luĭ Februarie, începuĭ cu băĭ, după ce în aparenţă starea mea se îmbunătăţise puţin. Efectul nu întîrzie mult şi deja după a treĭa baĭe simptomele de boală se iviră într'o aşa măsură, că orĭ-care altul, care n'ar fi fost pregătit prin citirea manualului d-v. s'ar fi îngrozit. Cu toată siguranţa ce aveam, totuşĭ simţeam un fel de frică, — dar bucuria mea fu cu atît maĭ mare, cînd putuĭ observa, după a patra baĭe, că încordarea de la încheĭetura piciorului dă îndărăt. Urina era cafenie închisă. Săream în sus de bucurie, cu toate durerile ce mă chinuiaŭ încă; aveam adînca convingere că întrebuinţez un mijloc, care taĭe răul de la rădăcină. Şi aşa a şi fost. In aceĭaşĭ ordine, în care materiile de boală ocupaseră la începutul boaleĭ anumitele membre şi muşchĭurĭ, dispărură acum din corp, pricinuind noĭ durerĭ şi inflamaţiĭ. După patru-spre-zece zile, putuĭ iarăşĭ să-mĭ văd de meseria mea. Martie, cu ploile şi vînturile luĭ,

nu m'a supărat întru nimic şi mă simt de atuncĭ sănătos şi bine dispus. Méran are în tot cazul un oaspe maĭ puţin, dar preţioasa d-v. metodă de vindecare un adept şi un propangandist maĭ mult.

In speranţă şi cu dorinţa sinceră, că metoda d-v. naturală de vindecare va pătrunde în cercurĭ tot maĭ largĭ şi că omenirea se va reîntoarce de la o hypercivilizaţie la natură, semnez cu nestrămutată recunoştinţă,

Cu toată stima
Iulius Sp. profesor.

No. 68. **Durerĭ de stomac, Lipsă de poftă de mâncare, Ameţelĭ, Defecte de inimă, Pĭerderĭ de sînge, Boală de plămînĭ, Slăbiciune generală a corpuluĭ.**

MULŢUMIRE PUBLICĂ

Femeĭa subsemnatuluĭ — în vîrstă de 61 anĭ — suferea deja de maĭ mulţĭ anĭ, maĭ ales de la 1890, de *ameţelĭ* cînd mergea, de *durerĭ violente în regiunea stomaculuĭ,* lipsă de poftă de mîncare şi slăbiciune generală a corpuluĭ.

In clinica universităţeĭ de aicĭ, unde am dus pe femeĭa mea în toamna anuluĭ 1890, s'a constatat boală cronică de *stomac* şi de *rinichĭ* şi i s'aŭ prescris fel de fel de medicamente; dar femeĭa mea în loc să meargă maĭ bine, mergea maĭ rău.

Pe lîngă acest tratament neizbutit cu medicamente, auzind că vor proceda şi cu vaccinarea limfeĭ luĭ Koch, am renunţat la tratamentul femeĭeĭ mele în clinica universităţeĭ, care durase până în Decembrie 1891.

In Februarie 1891 starea femeĭeĭ mele se înrăutăţi cu totul; *crizele de leşin* se repetară şi slăbiciunea generală şi neactivitatea organelor mistuireĭ crescu aşa de mult, că trebui să zacă în pat vre-o şase săptămînĭ.

Doctorul H. pe care îl consultarăm, prescrise purgative, declară boala de *defect al inimeĭ,* spuse că nu se poate vindeca şi încetă cu vizitele sale.

In Aprilie 1891, *îngreunarea stomaculuĭ* crescu aşa de mult, că nu maĭ primea nimic, ci vărsa tot afară. In acelaş timp observaĭ că *respiraţia erea foarte greoaĭe* şi bolnava simţea *durerĭ de pĭept,* şi în general o derăpănare a întreguluĭ corp.

Incercaĭ atuncĭ cu homeopatia. Dar şi doctorul homeopat declară că boala femeĭeĭ mele e nevindecabilă. Nu s'a putut dobîndi nicĭ-o uşurare.

In sfîrşit, după toate aceste cotiturĭ greşite, am venit în norocul femeĭeĭ mele, bolnave de moarte, în *stabilimentul internaţional pentru arta de a vindeca, fără doctoriĭ şi fără operaţiĭ, al d-luĭ Louis Kuhne, Lipsca.*

Acolo i s'au prescris femeieĭ mele, pe lîngă o dietă potrivită cu starea eĭ, băĭ de şezut cu fricţiunĭ, pe care le făcea de două orĭ pe zi, după o ordonanţare specială.

Deja după opt zile de tratament, se ivi o înbunătăţire a stăreĭ generale. Mistuirea ajunse din ce în ce maĭ normală şi după cîte-va săptămînĭ se muiară şi durerile. *Crizele de leşin, respiraţia grea* şi cele l'alte simptome se pĭerdură cu desăvîrşire şi corpul cîştigă din ce în ce maĭ multă putere, cu toată mîncarea puţină şi slabă, aşa că astă-zĭ femeĭa mea se simte maĭ bine şi maĭ sănătoasă ca înainte, şi toţĭ carĭ o văd, rămîn uimiţĭ de vindecarea eĭ desăvîrşită. De mirare e, că chĭar vederea femeĭeĭ mele s'a îmbunătăţit foarte mult prin această cură şi e maĭ ageră ca înainte de boală. Toate astea, ce n'au putut face în doĭ anĭ ceĭ maĭ de frunte doctorĭ din Lipsca, le-a făcut *stabilimentul de vindecare* al d-luĭ *Kuhne*, în maĭ puţin de opt săptămînĭ! Bine înţeles, că vom rămîne recunoscătorĭ d-luĭ Kuhne toată viaţa noastră şi că-ĭ dorim deplin succes în munca sa filantropică, spre binele omenireĭ suferinde. Există în sfîrşit un medic, care poate vindeca şi veni cu adevărat în ajutor!

Lipsca. Gustav P.

No. 69. Boală de ochĭ nevindecabilă. Durerĭ nervoase de cap. Catarrh cronic de gît. Catarrh de beşică. Durerĭ în spate şi de amîndouă părţile.

Stimate Domnule Kuhne!

Indemnat de sentimentul datorieĭ, nu vroĭ să scap prilejul de a vă da o descriere amănunţită de mersul şi grabnica *vindecare a greleĭ mele boale de ochĭ* şi vă rog a vă servi de ea, cum bun vă va place.

Din frageda mea copilărie sufeream necontenit de inflamaţia ochilor, cu care mă alesesem de pe urma vărsatuluĭ. Fusesem căutat de feluriţĭ doctorĭ, dar în zadar. Boala fu pentru cît-va timp înăbuşită, prin tratamentul medical, dar revenea ĭarăşĭ în scurtă vreme cu mult maĭ violentă. Zadarnic întrebuinţaiŭ calomel, mercuriŭ şi apă de zinc, inflamaţia nu voĭa să dea înapoi. Zece doctorĭ consultasem în lungul şir de anĭ, dar fără nicĭ un rezultat.

In timpul acesta, boala mea de ochĭ se înrăutăţi din ce în ce maĭ mult, pînă cînd în cele din urmă se formă *o inflamaţie egipteană a ochilor (Trachoma)* şi starea mea ajunse vrednică de plîns. Căutind vindecare, intraĭ într'o clinică de ochĭ din Viena, unde fuseĭ tratat fără succes, şase lunĭ întregĭ cu acid boric, pĭatra ĭaduluĭ, creĭon de cupru, sublimat şi iodoform. La ochiul drept fusesem operat de treĭ orĭ şi trebuisem să îndur cele maĭ groaznice durerĭ.

Totuşi starea mea ajungea din ce în ce maĭ rea. Cînd în sfîrşit,

d-niĭ doctori văzură că nu maĭ e nicĭ o scăpare, fuseĭ congediat şi aşĭ fi orbit de sigur, dacă n'aşĭ fi făcut cura d-v., căreĭa îĭ datoresc fericita mea vindecare, după o serioasă urmare de şase lunĭ a sfaturilor d-v. (dietă neexcitantă şi băĭ derivative).

In timpul cureĭ se îmbunătăţi nu numaĭ boala mea de ochĭ, dar m'am scăpat cu desăvîrşire şi de nişte durerĭ nervoase de cap, de care sufeream de maĭ bine de treĭ anĭ, apoĭ de *catarrh cronic de gît* şi de o *slăbiciune a beşiceĭ*, cu care mă alesesem din tratamentul medical al unuĭ *catarrh de beşică*, precum şi de nişte *durerĭ în spate şi de amîndouă părţile*, ce se trăgeaŭ dintr'o *pleurexie*, de care suferisem cu vre-o opt anĭ înainte.

Starea mea generală este maĭ ales cît se poate de bună. De cînd am făcut cura d-v. mă simt aşa de limpede la minte, ca nicĭ-o dată înainte.

Dorind ca tot maĭ mulţĭ bolnavĭ să întrebuinţeze metoda d-v., ce este singurul mijloc de vindecare a tuturor boalelor, pentru ca ast-fel metoda d-v. să-şĭ cîştige, din ce în ce, maĭ mult drept la recunoştinţa întregeĭ omenirĭ,

semnez cu stimă

S. în Transilvania Eugeniu K.

No. 70. Pneumonie, Anghină difterică.

Prea stimate Domnule Kuhne! Nu pot să vă exprim îndestul mulţumirea mea sinceră şi deplina mea recunoştinţă, pentru minunea ce aţĭ săvîrşit la boala fetiţeĭ mele de nouă anĭ.

După ce doctorul caseĭ declarase boala de *pneumonie* şi tratase copila, fără nicĭ un succes, aproape două lunĭ, eŭ şi femeea mea ar fi trebuit să ne rezemnăm, căcĭ nu maĭ credeam în scăparea fetiţeĭ noastre. Atuncĭ, în acea grea împrejurare, mĭ-am adus aminte de d-v.

V'am rugat printr'o cartă poştală să veniţĭ pînă la mine şi mi-aţĭ spus: «Dacă aveţĭ încredere şi dacă nu maĭ faceţĭ prescrierile de pînă aci ale doctoruluĭ, copila se va însănătoşi în scurtă vreme, presupunînd bine-înţeles, că veţĭ urma întocmaĭ sfaturile mele.» Femeea mea şi eŭ v'am făgăduit şi am urmat întocmaĭ. Rezultatul minunat al tratamentuluĭ d-v. s'a putut vedea deja a doua zi şi din ce în ce maĭ mult în zilele următoare. A opta zi, puteam spune că fetiţa noastră e scăpată; astă-zĭ ea e cu desăvîrşire sănătoasă, merge la plimbare, rîde, sare, etc. Sînt adînc încredinţat, că dacă n'aţĭ fi intervenit d-v., copila mea ar odihni astăzĭ în sînul pămîntuluĭ.

In acelaşĭ timp se ivi în familia mea, un vechiŭ mosafir, cu care luptam deja de vre-o 14 anĭ, *anghina difterică*, care atinse unul după altul, ceĭ-l'alţĭ cincĭ copiĭ aĭ meĭ.

Certific prin aceasta, că tratamentul d-v. a vindecat pe cîte-şĭ cincĭ copiĭ de acea îngrozitoare boală. Nu preget dar de a vă exprima în scris, încă odată, cele maĭ călduroase mulţămirĭ şi vă rog a vă servi de aceasta, cum bun vă va place!

Cu cea maĭ mare stimă,
Lipsca. devotatul d-v.
Karl I.

No. 71. Catarrh cronic de stomac şi de intestine. Nervozitate. Slăbirea memorieĭ. Gîndurĭ de sinucidere.

Stimate domnule Kuhne! Sînt în plăcuta poziţie, a vă da cele maĭ favorabile informaţiĭ asupra efectelor cureĭ. Cunoaşteţĭ boala mea din descrierea ce v'am trimis înainte de începerea cureĭ.

Boala mea era foarte grea şi din cauza proasteĭ hrănirĭ, nerviĭ meĭ suferiseră foarte mult atîţĭa anĭ de zile. De aceea e foarte explicabil, că nu m'am putut restabili în cîte-va săptămînĭ saŭ lunĭ.

Observ de asemenea, că memoria mea s'a împuternicit foarte mult şi că sînt ĭară-şĭ dornic de vieaţă. Nu maĭ mă gîndesc de loc la *sinucidere*, nu maĭ sufăr de durerĭ de cap. Cele din urmă aŭ dispărut cu totul. Am ascultat sfatul d-v. şi dorm iarna şi vara cu fereastra deschisă, aceĭa ce îmĭ face foarte bine.

Vedeţĭ dar, de ce mare folos mĭ-a fost metoda d-v. şi vă doresc din inimă, *ca orĭ cît de mulţĭ asemenea bolnavĭ să viziteze stabilimentul d-v. de vindecare.* Pot spune cu siguranţă, că ar fi trebuit mulţĭ anĭ pentru a ajunge la rezultatul, la care am ajuns într'o jumătate an, prin întrebuinţarea cureĭ d-v.

Dorind succes bun şi pentru viitor stabilimentuluĭ d-v., semnez, îndatoratul d-v.

H. în Moravia. Hugo B.
Şef al oficiuluĭ poştal.

No. 72. Pĭerderea menstruaţieĭ.

Stimate Domnule Kuhne! Vă maĭ aduceţĭ încă aminte, că v'am scris în toamna anuluĭ trecut, că femeea mea a *pĭerdut periodul,* de la începutul luĭ August acelaşĭ an. Crezînd că femeea mea poate fi în primejdie, v'am rugat prin devotata mea scrisoare din 10 Octombrie să-mĭ daţĭ sfatul d-v., la care mĭ-aţĭ răspuns să mă liniştesc, căcì va reveni iară-şĭ. Această prevedere s'a îndeplinit la 19 Martie 1894, după întrebuinţarea cureĭ d-v. Aproape nouă lunĭ femeea mea fusese lipsită de period.

Acesta este iarăşi un minunat rezultat al metodeĭ d-v. de vindecare şi aparţine de sigur rarităţilor, — de aceea nu vroĭ să scap prilejul de a vă face cunoscut marea mea bucurie, de acest rezultat uimitor.

Cu stimă

Kiel. H. H.

No. 73. Tuse măgărească

Intrebuinţînd cu cel maĭ mare succes metoda d-v. de vindecare, după recomandaţia mai multor cunoscuţĭ, la treĭ copiĭ aĭ meĭ, care se înbolnăviseră de o dată de *tuse măgărească*, aşa că, cîte-şi treĭ au fost pe deplin vindecaţĭ în opt zile, mă simt datoare, stimate domnule Kuhne, a vă exprima sincerile mele mulţămiri. Fie ca metoda d-v. de vindecare să se arate tot aşa de preţioasă şi în alte cazurĭ de boală, lucru de care nu mă îndoïesc, pentru ca lumea să recunoască din ce în ce maĭ mult foloasele şi înalta valoare a acesteĭ nouĭ metode naturale.

D-na *Theresa* B.

Lipsca

No. 74. Reumatism. Boală de ficat. Hemoroide.

Stimate Domnule Kuhne!

Sînt acum doĭ anĭ, de cînd m'am făcut sănătos prin cura d-v. şi fiind-că de atuncĭ nu 'mĭ lipseşte nimic, trec de o adevărată minune atît în ochiĭ meĭ cît şi ochiĭ celor ce m'au cunoscut înainte vreme. Ştiţĭ în ce hal am venit atuncĭ la d-v. Drept vorbind, nu fusesem nicĭ o dată sănătos, în vieaţă. *Reumatism, răceală* sau *alte boale* de tot soiul se ţineaŭ de mînă, pînă cînd, în cele din urmă, nişte *hemoroide* şi o *grea boală de ficat,* pentru care am consultat vre-o 10 anĭ sumă de doctorĭ allopaţĭ şi homeopaţĭ şi în cele din urmă un profesor bine văzut de la universitatea din Bonn, mă adusese în aşa hal, că nu maĭ puteam să-mĭ văd de meseria mea şi disperasem de vieaţă. Dacă efectul minunat ce am dobîndit prin cura d-v. a dat şi altora prilej să caute şi se găsească vindecare la d-v., dacă v'am comunicat deja de atîtea orĭ, ce îndatoraţĭ vă rămînem atît eu cît şi familia mea,—scrisoarea mea de astă-zĭ are numaĭ scopul de a vă ruga în interesul adevăruluĭ şi al celor l-alţĭ suferinzĭ, carĭ sînt aşa de numeroşĭ, să bine-voiţĭ a da publicităţeĭ efectele minunate ale cureĭ mele. Aşĭ putea să vă maĭ comunic rezultatele uimitoare ce am dobîndit în familia mea prin băile d-v. şi prin felul de vieaţă potrivit cu natura, dar ar fi să mă întind prea mult. Sînt acum de 51 anĭ, aicĭ într'un oraş de 115,000 locuitorĭ, administrator de 16 anĭ al uneĭ societăţĭ evangelice; sînt gata de aceïa a da orĭ-cînd şi orĭ-cuĭ informaţiunĭ maĭ amănunţite. Vă salut,

Devotatul d-v.

Ernest F.

Barmen

No. 75. Boală de stomac și de nervĭ. Constipație.

Vă rămîn foarte îndatorat, fiind-că prin noua d-v. metodă de vindecare, fără doctoriĭ și fără operațiĭ, m'ațĭ ușurat în 14 zile de o grea *boală de stomac* și *de nervĭ*, de care suferеam de șase anĭ.

Aceea ce nicĭ ceĭ maĭ vestițĭ doctorĭ și tot felul de medicamente n'au putut face atîta timp, ațĭ făcut d-v. în cincĭ zile, adică mĭ-ați regulat scaunul. Până aci trebuĭa să întrebuințez întotd'auna clistire.

V. în *Prusia de apus.* Z., învățător.

No. 76. Boală de nervĭ.

Prea stimate Domnule Kuhne! Simt o adevărată nevoĭe de a vă spune, că metoda d-v. de vindecare este de o valoare nemăsurată față de toate cele l'alte metode, care lucrează cu otrăvurĭ, ce grăbesc mizeria și prăpădirea omenireĭ suferinde. Aproape nu e om, care să nu fi făcut în familia sa această experiență asupra propriuluĭ săŭ corp. Trebuĭe să fie cine-va prea orb, pentru a continua și de aicĭ înainte să pună în primejdie vieața sa și a lor seĭ, depărtîndu-se de calea indicată de natură. N-așĭ voi să încheiŭ această scrisoare, fără a vă repeta încă o dată, aceea ce v'am spus sus și tare, că descoperirea d-v. de a vindeca corpul bolnav, o socotesc, de genială că această a mea părerere nu se întemeiază numaĭ pe judecata mea favorabilă ci pe o experiență de maĭ mulțĭ anĭ, pe efectele minunate dobîndite în familia mea. Vă putem numi, cu drept cuvînt, salvatorul suroreĭ mele. Efectul cureĭ d-v. asupra copiilor meĭ, pe care i-ațĭ scăpat în scurtă vreme de felurite boale, mă îndeamnă să văd în cunoscința d-v. una din cele maĭ prețioase cucerirĭ din timpul ședereĭ mele în Lipsca. Voĭ păstra întotd'auna o plăcută amintire de d-v. și voĭ rămîne o ferventă adeptă a învățăturilor d-v!

Vă salut cu deosebită stimă

Viena. D-na *Olga* L.

No. 77. Reumatism articular.

D-luĭ *Louis Kuhne, Stabiliment de băĭ, Lipsca.* Vă adeverez cu plăcere, că printr-o repetată întrebuințare a băilor d-v. de aburĭ și de trunchiŭ cu fricțiunĭ, m'am scăpat repede de un violent *reumatism articular*, așa că deja după a doua baĭe puteam alerga iarășĭ fără ajutor streіn. De aceĭa recomand tuturor băile d-v. pentru asemenea boale.

Cu deplină stimă

Lipsca. G. E.

No. 78. Paralizia braţuluĭ

Fiul meu cel maĭ tînăr, *August von* B, pe atuncĭ de $12^1/_2$ anĭ, se plîngea la începutul luĭ Decembrie 1886 de durerĭ violente şi greutate în braţul drept şi boala crescu, în scurtă vreme, aşa de mult, că era incapabil de a întrebuinţa mîna şi braţul şi că trebuia să poarte în bandaj pe cel din urmă. Diferitele medicamente întrebuinţate rămaseră fără folos.— Din întîmplare aflaĭ de metoda d-luĭ Kuhne, auziĭ că vindecase deja maĭ multe cazurĭ de asemenea natură şi mă hotărîiŭ să încredinţez copilul în căutarea sa.

Am urmat întocmaĭ prescrierile d-luĭ Kuhne.

Ce e drept, a trecut cît-va timp şi a fost nevoĭe de oare-care răbdare, până cînd în cele din urmă boala încăpăţînată a copiluluĭ a dat în de bine.—Prin băile de trunchiŭ şi de şezut cu fricţiunĭ, precum şi printr-o dietă neexcitantă (întocmaĭ după prescripţie) nu numaĭ că s'a vindecat *paralizia braţuluĭ*, dar s'a restabilit şi mistuirea ce se stricase cu desăvîrşire şi pofta de mîncare.

Dresda. D-na Locot.-Colonel K.,

No. 79. Grea boală de pîntece, Poală albă

Stimate domn! Inainte de plecare mă simt datoare, a vă exprima d-v., bine făcătorul omenireĭ, cea maĭ sinceră mulţămire a mea, pentru vindecarea, ce am obţinut prin metoda d-v. După ce anı intregĭ consultasem pe ceĭ maĭ bunĭ doctorĭ, carĭ 'mĭ cauzaseră maĭ mult rău de cît bine, după ce toţi mă sfătuiseră pentru operaţie, m'am putut vindeca, cu ajutorul d-v. şi fără operaţie. Efectele strălucite, ce le obţineţĭ la *toate* boalele, le voi propovădui tuturor bolnavilor, şi le voi spune că e cu putinţă vindecarea chĭar şi fără doctorĭ şi fără operaţiĭ.

Exprimîndu-vě încă o dată mulţumirile mele adîncĭ, pentru tratamentul d-v. îngrijit, semnez

cu deosebită stimă

Lipsca. Văduva d-na E. L.

No. 80. Turburarea mistuireĭ.

Domnuluĭ Louis Kuhne, Lipsca! Vă mulţumesc în numele femeeĭ mele, pentru prescrierea băilor d-v. De oare-ce sănătatea eĭ era zdruncinată de patru anĭ şi nu găsea ajutor nicĭ în tratamentul allopatic nicĭ în cel homeopatic,—aşa că mergea spre groapă — ne-am adresat în disperarea noastră, la d-v.— Eĭ bine, după o urmare conştiincioasă a cureĭ d-v.,

timp de $5^1/_2$ lunĭ, femeea mea s'a restabilit pe deplin, e sănătoasă şi voĭnică; înainte de a veni la d-v., ea cîntărea 52 kilo, şi acum cîntăreşte 63 kilo.

Cu cea maĭ adîncă mulţămire, rămînem

Devotaţiĭ d-v.

Kirchhain N/L. Th. W. şi femeia

No. 81. Podagra.

Imĭ permit, stimate domnule Kuhne, a vă exprima sincerile mele mulţămirĭ pentru tratamentul d-v. Boala mea era aşa de grea şi aşa de veche (căcĭ datà încă de pe vremea scoaleĭ), că n'aveam multă nădejde de scăpare. Deja, ca băĭat de douì-spre-zece anĭ, aveam durerĭ în degetele marĭ de la picioare, carĭ cu timpul ajunseră pînă la *podagră*. In cursul anuluì acesta, starea mea a fost din ce în ce maì rea şi maĭ insuportabilă, maì ales că doctoriĭ, pe carĭ ĭ-am consultat, n'aŭ avut ce să-mĭ facă. Incheeturile mînilor şi picioarelor eraŭ aşa de mult întărite, că în cele din urmă nu mă maĭ puteam sluji nicĭ de mînĭ nicĭ de picioare şi aproape un an şi jumătate mĭ-am petrecut viaţa cu desăvîrşire în neactivitate şi nemişcare. Mizeria acestuì traiŭ era pentru mine cu atît maĭ greŭ de suportat, cu cît nicĭ un doctor nu putea să-mĭ facă ceva şi trebuìea ca o altă mînă să-mĭ dea de mîncare şi de băut. Eream ca un copil noŭ născut şi de aceea tratamentul meŭ, pentru ceĭ carĭ mă îngrijeaŭ, era cu atît maĭ greŭ şi adese-orĭ chiar cu neputinţă.

Indată ce, acum şase lunĭ, am intrat în tratamentul d-v., s'a îndreptat corpul meŭ podagros. In special, picioarele le putuĭ mişca deja, în cele d'intîĭ două pînă la patru săptămînĭ de cură, aşa că după maĭ multă vreme fuseĭ în stare, în sfîrşit, de a mă mişca şi de a umbla. Dar chiar şi mîĭnile şi degetele mele cu desăvîrşire ţepene şi sluţite, deveniră din zi în zi maĭ flexibile la încheeturĭ şi maì normale.

Numaĭ acela care ştie mizeria prin care am trecut, numaì acela va putea pricepe recunoştinţa cu care vă adresez rîndurile de maĭ sus.

Lipsca. Emil W.

No. 82. Boală cronică de gît.

Certific prin aceasta, că d-nu Louis Kuhne, de aicĭ, m'a vindecat de o boală cronică de gît, ce nu putuse fi înlăturată prin tratamentul unuĭ bun specialist. Intrebuinţez de douĭ anĭ băile prescrise de d-sa şi mă simt, după urma lor, aşa de împuternicită, că pot preda, fără să obosesc, 30 lecţiĭ de canto pe săptămînă.

Lipsca. Clara, văduva Cl.
născută Sch.,
profesoară de canto.

No. 83. **Durerĭ de cap, Ameţelĭ, Durerĭ în gît.**

Stimate Domnule Kuhne! Cu privire la escelentul d-v. metod de vindecare, prin care m'am scăpat de *durerĭ de cap, ameţelĭ* şi *durerĭ în gît,* mă simt dator a vă exprima, cu aceasta, cele maĭ călduroase mulţămirĭ, pentru bunele efecte dobîndite. Urîndu-vă încă mulţĭ anĭ, pentru a putea lucra, cu ajutorul luĭ D-zeu, în folosul omenireĭ suferinde, semnez

Lipsca. *Carolina* K.

No. 84. **Epilepsie**

Subsemnatul atest cu bucurie, că d-nu *Louis Kuhne, proprietarul stabilimentuluĭ de băĭ din Lipsca,* a vindecat cu desăvîrşire de o *epilepsie* îndîrjită, pe un băiat, anume Golle, fost într-o vreme elev al subsemnatuluĭ.

Atacurile epileptice se iveau, în cele din urmă, în fie-care zi de maĭ multe orĭ şi semănau cu nişte delirurĭ furioase. O dată cura terminată, nu s'a maĭ arătat vre-un atac şi băiatul arată la faţă ca un bujor.

Afară de aceasta, subsemnatul trebuie să menţionez în special, de şi în potriva voinţeĭ d-luĭ Kuhne, că d-nu Kuhne nu numaĭ că n'a primit nicĭ-o despăgubire pentru toate 4 lunĭ, cît a ţinut cura, dar a ajutat şi cu banĭ pe mama băiatuluĭ, văduva Ida Golle, ca să poată îngriji maĭ bine de bolnav. Acest fapt n'a fost cunoscut, în afară de femeĭa Golle, de cît de subsemnatul.

Cine se consacră însă cu atîta devotament unuĭ bolnav, din curată filantropie, acela va fi în toate înprejurările un sfătuitor sincer al bolnavilor.

Lipsca. E. H.

No. 85. **Strîmbarea şireĭ spinăreĭ. Boală de nervĭ**

Prea stimate domnule Kuhne! Vă pot adeveri, în toată sinceritatea, că sînt mulţămit de rezultatul procedeuluĭ de până acum şi de influenţa acestuia asupra fiuluĭ meu *(strîmbarea şireĭ spinăreĭ)* cît şi asupra mea însumĭ *(boală de nervĭ).*

După o experienţă de maĭ bine de o jumătare de an, stăruim cu toată încrederea în cura prescrisă de d-v. Nu voĭ pregeta de a spune aceasta, pretutindenĭ unde voĭ fi întrebat.

Puteţĭ uza, cum vă va place, de această părere a mea. Salutîndu-vă, rămîn devotatul d-v.

Weimar. B. Admiral.

No. 86. Influenţa, Turburarea minţeĭ, Nelinişte, Insomnie.

Prea stimate domnule Kuhne! Adînc recunoscătoare, pentru serviciile nepreţuite ce aţĭ făcut bărbatuluĭ meŭ, în greaua luĭ boală, nu preget de a vă adeveri bine-făcătorul efect al minunatei d-v. metode de cură.

La 15 Decembrie 1893, bărbatul meŭ se îmbolnăvi de *influenţă*, aşa de greŭ, că ne erea teamă de vre-un sfîrşit răŭ; — în special creeriĭ ereaŭ aşa de mult atinşĭ, că mintea erea cu totul turburată.

Vreme de 14 zile, vedeam îngrijată, crescînd zi cu zi, *turburarea minţeĭ* şi în acelaş timp o *nelinişte*, care ne îndemna să supraveghiăm foarte de aproape bolnavul, ziua şi noaptea, — dar care în acelaşĭ timp ne înspăĭmînta foarte mult.

Cînd însă doctorii, carĭ trataŭ pe bărbatul meŭ, declarară că nu e nimic de făcut şi-ĭ prescriseră numaĭ odihnă, mă hotărîĭ după stăruinţa alor meĭ—carĭ eraŭ pe deplin încredinţaţĭ de minunatul efect al metodeĭ d-v., — să recurg la ajutorul d-v., stimate domnule Kuhne.

De oare-ce aţĭ avut bunătatea să-ĭ faceţĭ d-v. personal cele d'întîĭ cincĭ băĭ, aţĭ putut observa cu satisfacţie, că deja după întiĭa baĭe, bolnavul s'a liniştit, iar după a doua baĭe a adormit, — rezultat la care nu putusem ajunge înainte, cu toate somniferele întrebuinţate,—şi cu fie-care baĭe bolnavul îşĭ revenea în fire. Mintea se limpezea, ceas cu ceas, şi după 4 zile, bolnavul se deşteptă ca dintr'un vis adînc, în deplină cunoştinţă.

De atuncĭ, slavă Domnuluĭ! nu s'a maĭ ivit nimic îngrijitor în această privinţă.

De şi înainte stam la îndoĭală, a trebuit să recunosc, că prin metoda d-v. se pot săvîrşi adevărate minunĭ. Spaĭma şi grija nesfîrşită de care ne-aţi scăpat, pe mine şi pe aĭ meĭ, mă obligă să vă mulţumesc adînc; de asemenea bărbatul meŭ, care vede în d-v., stimate domnule Kuhne, pe salvatorul vieţeĭ sale, vă asigură de recunoştinţa şi de stima sa, pentru d-v. şi pentru nepreţuita d-v. metodă de vindecare.

Cu prilejul acesta, bărbatul meŭ vă trimite salutările luĭ respectuoase şi rămîn devotata d-v.

Dresda. Clothilda W.

No. 87. Neurasthenie, Bătaĭe de inimă, Durerĭ de cap, Vîjeitul urecheĭ, Asthma, Melancolie, Convulziunĭ.

Subsemnatul a suferit un lung şir de anĭ de tot felul de îngreunărĭ trupeştĭ, pe carĭ doctoriĭ le socoteaŭ că izvorăsc parte din catarrhurĭ.

parte din reumatisme. Din Ianuarie 1887 a mers şi maĭ greŭ. S'aŭ ivit *asthma*, *ischias*, maĭ tîrziŭ *ameţelĭ*, *durerĭ de cap*, etc., pînă cînd, în sfîrşit, prin Octombrie 1888, se dezvoltă în toată puterea eĭ neurasthenia cerebrală, cu toate urmările eĭ diferite. Atuncĭ a trebuit să-şĭ ia congediŭ ca bolnav. A căutat ajutor la diferiţi doctorĭ, allopaţĭ şi homeopaţĭ şi în sanatoriĭ, dar toate în zadar. Chiar dacă simţea une-orĭ puţină uşurare, după cîte-va zile vechile boale reapăreaŭ ĭarăşĭ: durerĭ de cap în cele maĭ felurite forme, *vîjeitul* necontenit *al urecheĭ*, *convulxiunile muşchilor feţeĭ*, ale braţelor, picioarelor, zvîcn'turĭ în pîntece, în cap, *bătăĭ de inimă*, *îngreunarea pînteceluĭ*, *pĭerderĭ de sînge* la scaun, *pîntece umflat*, *rîgăială* după orĭ-ce fel de mîncare, *insomnie*, ce durà lunĭ întregĭ, indispoziţie pînă la *melancolie*, o grijă exagerată de ziua de mîine, pentru aĭ săĭ şi pentru meseria sa, şi maĭ cu seamă un *dezgust de vieaţă*. Intr'un cuvînt: vieaţa îĭ era un chin.

Din întîmplare, în Decembrie 1889, putu cunoaşte băile *Kuhne*, printr'un medic versat în ştiinţa naturală de vindecare.—Făcu numaĭ de cît cîte-va încercărĭ sfiicioase şi deja după treĭ zile simţi o îmbunătăţire de necrezut: vîjeitul urecheĭ dispăru, somnul şi scaunul se regulară. Şi pentru a dobîndi un efect cu totul sigur, se duse el însuşĭ la d-nu *Kuhne*, de la 12 până la 20 Februar 1890. El întrebuinţă în timpul acesta băile de aburĭ şi de trunchiŭ cu fricţiunĭ ale d-luĭ *Kuhne*, în formele lor respective şi cu o serioasă dietă neexcitantă. Efectul fu aşa de minunat, în cît nu numaĭ că durerile chinuitoare dispărură repede zi cu zi, dar în cîte-va zile putu să-şĭ reĭa iarăşĭ meseria sa, după 15 lunĭ de chinurĭ, şi căpătă adînca încredinţare, că mergînd înainte cu băile şi dieta d-luĭ *Kuhne*, va redobîndi iarăşi sănătatea de maĭ 'nainte.—După toate acestea, subsemnatul nu poate de cît a recomanda tuturor suferinzilor, în toată onoarea şi conştiinţa, metoda de vindecare a d-luĭ Kuhne şi exprimă prin aceasta cele maĭ sincere mulţămirĭ d-luĭ *L. Kuhne*, pentru minunata îngrijire ce i-a dat în acele puţine zile.

H. *(Würtemberg)* Profesor Fr. R.

No. 88. Durerĭ de cap violente

Stimate domnule Kuhne! Nicĭ eu nu pot scăpa prilejul de a vă exprima cea maĭ adîncă mulţămire pentru vindecarea uneĭ *durerĭ de cap*, de 14 zile, care 'mĭ cauza multe necazurĭ şi grijă pentru aĭ meĭ. Incă din tinereţe, aveam adese-orĭ durerĭ de cap, şi mulţĭ anĭ de-a rîndul, în fiecare lună o dată, timp de 24 ceasurĭ, foarte violente,—însă de 1 ½ an încoace, aproape la fie-ce 8 zile, şi de vre-o 3 săptămînĭ le avuseĭ aşa de puternice, timp de 10—14 zile, în cît mă temeam că creeriĭ să nu fie atinşĭ de vre-o inflamaţie puternică, care să fi cotropit toată partea stîngă

şi să fi influenţat asupra ochilor, căcĭ maĭ ales ochiĭ mă dureau foarte mult şi mi se duseseră în fundul capuluĭ.

Dar deja cea d'intăĭ baĭe m'a scăpat de boala mea în cincĭ minute şi de atuncĭ m'am înputernicit foarte mult, aşa că pot merge iarăşĭ uşor şi repede ca maĭ 'nainte, par'că aşĭ fi întinerit, de şi sunt de 52 anĭ. N'am şezut însă pe o scîndură, ci în apă rece,—şi am urmat în privinţa aceasta sfatul d-v., ce mi-a devenit aşa de scump. După 5 minute simţeam căldură în şezut şi asta se urca în timpul întreguluĭ procedeu, care de obiceiŭ dura 20 minute. După asta mă plimbam un sfert de ceas. Asemenea plimbărĭ obişnuesc de 12 zile, cu acelaş succes şi simt sănătate în întregul corp şi în cap.

Vă sînt aşa dar foarte recunoscător. Dar nu vroĭ să mă mărginesc numaĭ aci, ci vroĭ să vă fiu şi de ajutor, făcînd cunoscută vecinilor meĭ şi oamenilor cu carĭ viu în contact, noua d-v. ştiinţă de vindecare. Dacă daţĭ afară anunţurĭ, aşĭ vrea să le împart eu, maĭ ales la toţĭ bolnaviĭ. Bine-voiţĭ a dispune de mine.

Tübingen G. A. L.

No. 89. Uşurarea sarcineĭ şi a facereĭ

Prea stimate d-le Kuhne! Reîntoarsă din călătoria mea, aflaĭ spre bucuria mea, de jubileul d-v., pentru care vă felicit din toată inima.

E tocmaĭ un an de cînd am sosit în Lipsca, moartă de oboseală; cea din urmă speranţă a mea, ereaţĭ d-v., după D-zeu, — căcĭ după ce fusesem în cele maĭ însemnate băĭ din lume, după ce consultasem zadarnic pe ceĭ maĭ marĭ doctorĭ, mă simţiĭ după treĭ săptămînĭ de cura d-v., aşa de bine, că 'mĭ propuseĭ să n'o întrerup de o cam dată.

Iarna, în frigul cel maĭmare, cu toate că eream însărcinată, făceam zilnic 2 băĭ de şezut cu fricţiunĭ trăiam potrivit cu cura şi avuseĭ, spre marea mea bucurie, *o facere uşoară şi fericită, pe cînd în tot timpul sarcineĭ nu simţisem vre-o nepriinţă.* Aceea ce e maĭ demn de remarcat, în toată afacerea asta, e că la ceĭ d'intăĭ doĭ copiĭ trebuise să iau doică, fiind-că nu puteam alăpta eu singură, pe cînd la acest copil mi-a fost hărăzit norocul de-a'l alăpta eu însă-mĭ; îĭ maĭ dau deosebit şi cremă de ovăz, chĭar fiartă gros, nu aşa de subţire, numaĭ fiind-că nu vroĭ să'l alăptez într'una. Zilnic îĭ fac seara o baĭe de trunchiŭ de 5 minute, dimineaţa o bae de 25° şi spălăturĭ cu apă rece. Vă doresc numaĭ de a vedea o dată copilul acesta de treĭ lunĭ: e cu adevărat sănătos tun, nu e nimic buhăit în el. Toţĭ care înainte vreme mă luaŭ în rîs, din cauza cureĭ mele, îĭ spun acum în faţă, că arăt cu 10 anĭ maĭ tînără, că atît copilul cît şi eu arătăm minunat de bine şi că sînt cel puţin 12 familiĭ aicĭ în Züllichau, care urmează cu entuziasm cura d-v.

Soră-mea, care a fost o dată cu mine în Lipsca, care fiind însărcinată n'a trăit ca mine, a mîncat multă carne etc. şi a avut o foarte grea facere, a trebuit să ia o doică pentru copil şi acum zace greu bolnavă.

Tuturor care nutresc încă cea maĭ mică îndoială pentru cura d-v., le strig din depărtare: daţi-vă toată încrederea d-luĭ Kuhne, acestuĭ om inspirat de D-zeu.

Aceste rîndurĭ pentru jubileul d-v., trebuĭe să vă dovedească, cît vă sînt de recunoscătoare, — după D-zeu — şi cum voi deveni în orĭ-ce timp adepta d-v. cea maĭ zeloasă. Salutîndu-vă atît pe d-v. cît şi pe familia d-v., sînt a d-v.

Züllichau Cl. B.

No. 90. Boală de ficat, Pĭatră în fiere, Slăbiciunea nervilor, Reumatizm la cap, Boală de pîntece.

Stimate domnule Kuhne! Vă amintiţĭ de sigur, că am fost în Lipsca de la 24 Iunie şi pînă la 13 Iulie *şi am făcut băĭ în stabilimentul d-v.* După cum ştiţĭ, am suferit de *boală de ficat* şi *pĭatră în fĭere (calcule biliare)*. Cînd am plecat de la d-v., starea mea se îmbunătăţise şi d-v. speraţĭ că prin continuarea cureĭ mă voĭ face cu desăvîrşire sănătos. După ce am stat cîte-va zile aicĭ, am avut ıarăşĭ durerĭ violente şi iarăşi *2 pĭetre din fiere;* în timpul durerilor am luat cîte-va băĭ de trunchiŭ, carĭ mĭ-aŭ priit foarte mult. De atuncĭ merg bine, pot munci toată ziua, aproape fără să obosesc, aşa că trec drept o minune în ochii oamenilor de aicĭ, fapt pentru care vă asigur de deplina mea recunoştinţă. Incurajată de un ast-fel de succes al curii d-v., a încercat cura d-v. şi o bĭată văduvă de aicĭ, care suferea de anĭ îndelungaţĭ de *slăbiciune de nervĭ, reumatism la cap* şi *boală de pîntece* şi care era privită de doctorul de aicĭ ca o bolnavă închipuită. Ea a cetit cartea d-v. «noua ştiinţă de vindecare» şi a făcut zilnic 2—3 băĭ de şezut cu fricţiunĭ. După 14 zile, pîntecele care erea foarte umflat, începu să se subţieze şi femeea spunea că durerile din pîntece aproape aŭ dispărut cu totul.

Volmarstein. Cu toată stima
L. S.

No. 91. Asthma, Hemoroide, Inflamaţia gîtuluĭ.

Stimate domnule Kuhne! Către sfîrşitul luĭ Octombrie anul trecut, v'am rugat *prin scrisoare*, să-mĭ daţĭ sfatul d-v. şi la 3 Noembrie am primit răspunsul d-v. respectiv. Vă comunic pe scurt mersul cureĭ:

Femeĭa mea întrebuinţează regulat de 6 lunĭ băile de şezut cu fricţiunĭ, zilnic de 3 orĭ, la nevoĭe şi maĭ de multe orĭ. In acelaşĭ

timp face alternativ băĭ de trunchiŭ cu fricţiunĭ şi băĭ de aburĭ. Trăeşte aproape cu o pîne de Graham şi cu mere şi mănîncă din cînd în cînd şi legume saŭ alte bucate uşoare de mistuit. Doarme cu ferestrele deschise, umblă la aer liber şi se simte bine, ca nicĭ odată.— In cele dintăĭ lunĭ de cură s'aŭ format în vecinătatea organelor genitale nişte beşicĭ marĭ, carĭ după ce se goleaŭ iarăşĭ se umpleaŭ. De asemenea pe pîntece se ivi o umflătură, care sparse, dînd afară multe necurăţeniĭ puturoase. *Asthma* precum şi *hemoroidele*, ce o chinuiaŭ atîta, sînt aproape cu totul înlăturate. Femeia mea nu maĭ are greutate la umblat şi maĭ ales exteriorul eĭ s'a schimbat cu totul. După băile de şezut cu fricţiunĭ tremura de frig maĭ 'nainte, sudoarea naturală se putea dobîndi foarte *rar*. Acum nu maĭ tremură aşa mult. Are poftă sănătoasă de mîncare şi mistuirea s'a îndreptat foarte mult, căcĭ alimentele se prefac şi se mistuesc acum în corp. Am mare încredere în cură şi găsesc că lucrează încet dar sigur. Toate boalele de maĭ 'nainte se ivesc iarăşĭ, însă mult maĭ slabe.

Am întrebuinţat cu un succes extraordinar băile de şezut cu fricţiunĭ şi băile de aburĭ la o grea *inflamaţie a gîtuluĭ*, de care a suferit copilul meŭ de 3 anĭ şi 4 lunĭ -- şi nu pot de cît să confirm dreptatea metodeĭ d-v.

Cu distinsă stimă, semnează îndatoratul d-v.

Hermsdorf. P. K., învăţător

No. 92. Reumatism, Umflătura picioarelor.

Stimate domnule Kuhne! Nu pot scăpa prilejul de a vă exprima viile mele mulţămirĭ, pentru grabnica vindecare a boaleĭ mele îngrozitoare. Băile d-v. de şezut, aşa de simple, m'aŭ scăpat în 3 lunĭ de îngrozitoarele mele boale. Sufeream deja de mult de reumatism la mînĭ şi la picioare, oasele de la mînĭ ieşiseră aşa de mult afară, că mînele păreaŭ cu totul strîmbe şi nu puteam să apuc nimic cu ele; pe lîngă asta aveam aşa multe durerĭ, că nu maĭ ştiam ce să fac. *Picioarele* eraŭ aşa de mult *umflate*, că abea eram în stare să urc o treaptă. De aceea exprim de miĭ de orĭ mulţămirile mele d-luĭ Kuhne, pentru grabnica şi eftina vindecare a boaleĭ mele aşa de grele şi recomand tuturor suferinzilor, carĭ ar suferi de orĭ-ce boală, să se adreseze d-luĭ Kuhne, căcĭ cura d-sale e foarte simplă şi eftină!

Aceasta atestă,

Lipsca. D-na Th.

No. 93. Vegetaţie în mitră, Poala albă.

La 10 Iulie a. c., femeea H. din M. m'a vizitat în orele de consultare şi mĭ-a comunicat următoarele: nepoată-sa făcuse, primă-vara, o

cură minunată în stabilimentul meŭ şi nu s'a lăsat pînă cînd n'a făcut şi ea această cură, în felul cum o învăţase nepoată-sa. «Sufăr de maĭ mulţĭ anĭ, de pîntece», continuă ea «şi mă caut de multă vreme, fără succes. Doctorul caseĭ îmĭ spune că am *vegetaţie în mitră* şi că aceea creşte încet, dar necontenit. Eŭ însă-mĭ mă simţeam aşa de nenorocită, că declaraĭ doctoruluĭ, că renunţ cu hotărîre la operaţie. De va fi să mor, voĭ putea muri şi fără operaţie, căcĭ pentru aşa ceva mă simţeam prea slabă. Aproape fără speranţă, începuĭ cura d-v., după cum mă învăţase nepoată-mea. Scaunul tare şi neregulat de anĭ de zile, se îndreptă în chip uimitor a doua zi de cură, aşa că din ziua aceasta avuseĭ neîntrerupt în fie-care zi maĭ multe eliminărĭ pe jos, de cît înainte vreme. Tot ast-fel trebuia să ies la ud de treĭ şi chiar de patru orĭ maĭ mult ca înainte; într'un cuvînt observam, cum pe fie-care zi eraŭ date afară tot maĭ multe materiĭ streine, cum pîntecele se trăgea în fie-care săptămînă şi căpăta iarăşĭ o formă normală. In fie-care noapte asudam, lucru ce nu se întîmplase nicĭ odată înainte şi mă simţeam din zi în zi maĭ bine şi maĭ cu putere. Aceĭa ce mă mira maĭ mult, la această cură, e că în fie-care zi, după baĭa cu fricţiunĭ, aveam o eliminare, *(poală albă)*, cum n'o avusesem nicĭ odată. Ast-fel de eliminărĭ s'aŭ repetat necontenit, timp de patru săptămînĭ, aproape în fie-care zi saŭ chiar de cîte doă orĭ pe zi. De odată într'o zi avuseĭ un accident. Doctorul chemat constată că nu e accident, ci că e o *vegetaţie din mitră*, de forma uneĭ cane de cafea (în greutate de $2^1/_4$ kilo) care eşise cu forţa prin matrice şi că această vegetaţie fusese prinsă de două părţĭ, înăuntrul mitreĭ. Vegetaţia se desprinse se în cele din urmă şi continuînd cît-va timp cu băile de şezut cu fricţiunĭ precum şi cu dieta, mă simt astă-zĭ maĭ bine ca în tot-d'a-una.»

No. 94. **Paralizie complectă din cauza unuĭ picior prea scurt, Inflamaţie cronică a încheeturilor şoldurilor, Melancolie.**

D-na H. scrie următoarele în scrisoarea eĭ de mulţămire, asupra boaleĭ fiiceĭ sale:

«Fiica mea Elsa, de $4\,^1/_2$ anĭ, s'a îmbolnăvit în Octombrie 1889, de *inflamaţia încheetureĭ şolduluĭ*, care fu tratată, la început, allopatic, dar fără succes durabil, căcĭ deja la începutul luĭ Februarie 1890, piciorul respectiv deveni maĭ scurt ca cel l'alt şi afară de asta copila nu maĭ putea, de multă vreme, să alerge. Timp de treĭ săptămînĭ se întrebuinţără *bandaje de ghips*, apoĭ patru săptămînĭ copila fu ţinută întinsă pe un pat special, dar fără nicĭ un succes, — copila avusese de îndurat durerĭ şi maĭ marĭ. O cură de maĭ multe săptămînĭ, la profesorul Sch. de

aicĭ, unde copila trebuia să stea mereŭ culcată și să fie fricționată, nu se putu face după prescripție, de oare-ce copila nu era în stare să stea liniștită săptămînĭ întregĭ și rămase iarășĭ fără efect. In cele din urmă, duseĭ fata în spitalul de aicĭ, unde fu iară-șĭ tratată încă treĭ săptămînĭ, fără rezultat. Șoldul, care înainte fusese moale, după tratamentul acesta devenise tare și țeapăn, piciorul rămăsese în urmă cu dezvoltarea și de umblat nicĭ gînd nu maĭ era, de 9 lunĭ. Aceĭa ce era maĭ răŭ însă, e că fata ajunsese așa de melancolică, în urma tratamentuluĭ din spital, că pĭerdusem orĭ-ce speranță de vindecare; înainte de tratamentul în spital, putuse cel puțin să se țină în picioare, dar acum nu maĭ era nicĭ aceasta cu putință. In această stare, am adus pe Elsa mea, la 1 August a. c., în tratamentul d-v. Urmaĭ conștiincios prescrierile d-v. de cură și spre marea mea bucurie, fata pĭerdu melancolia eĭ, deja după cele dintâĭ treĭ băĭ de șezut cu fricțiunĭ și putu iarășĭ să stea în picioare; după treĭ zile, spre marea mea uĭmire, putea iară-șĭ să meargă și după patru-spre-zece zile ajunsese așa departe, că putea urca, fără ajutorul nimănuia, cele patru trepte din stradă pînă în odaia mea. Părțile muschilor cu totul tarĭ și șoldul se muiaseră ĭară-șĭ în intervalul acesta, ca înainte de inflamație, — apoĭ după o cură de patru săptămînĭ se putea observa desluşit, cum piciorul scurt devenise maĭ lung. Astă-zĭ, după treĭ lunĭ, nu se maĭ vade urmă de boală și amîndouă picioarele sînt ĭară-șĭ de o potrivă de lungĭ și funcționează de o potrivă de regulat.»

Lipsca. D-na Minna H.

No. 95. **Reumatism, Intărirea pînteceluĭ, Hemoroide, Frigurĭ de nervĭ, Accident de mitră, Tuse înecătoare, Tuse măgărească, Scarlatina.**

Domnuluĭ Louis Kuhne, Lipsca. A doua ediție a manualuluĭ d-v. «noua știință de vindecare» am primit-o către sfîrșitul toamneĭ anuluĭ 1891. De atuncĭ am trăit după acele regulĭ, atît eu cu femeĭa cît și copiĭ și am dobîndit foloase care mĕ obligă a vă exprima recunoștința mea.

Pe atuncĭ în vîrstă de 52 anĭ, în urma unuĭ traĭ foarte neregulat pe care 'l dusesem înainte, sufeream de *nervozitate excesivă*, precum și de *reumatism*, în urma cărora ajunsesem cu totul incapabil de muncă și sătul de vieață. Am făcut băile d-v. de șezut cu fricțiunĭ și în fie-care săptămînă o baĭe cu aburĭ; am urmat o dietă neexcitantă și am dormit cu fereastra deschisă, după cum dormim chĭar și astă-zi, eu și femeĭa mea. De maĭ mult de $1^1/_4$ anĭ sînt iarășĭ pe deplin sănătos și capabil de a munci, pe lîngă asta sînt maĭ liniștit și maĭ vesel ca înainte vreme. De la natură avînd puțină înclinare spre mînie, mă simt astă-zĭ cu totul prefăcut. In casa mea domnește ĭarășĭ pacea și fericirea casnică.

Femeĭa mea suferea în vremea aceĭa foarte mult de un accident de mitră, de care un allopat nu o putuse vindeca, vreme de $1^1/_2$ anĭ. O dată cu mine, a început şi ea să facă, de treĭ orĭ pe zi, băĭ de şezut cu fricţiunĭ, de cîte o jumătate de ceas şi adoptă şi ea întru cît-va felul meu de vĭaţă. Consecinţa a fost, că deja a doua zi avu scaun bun — căcĭ suferea foarte mult de constipaţie — şi putu să doarmă noaptea maĭ bine. Părea că înviază şi ea. In şase săptămînĭ, boala de pîntece fu înlăturată şi *hemoroidele* dispărură aproape cu totul. Vindecată de boalele eĭ, născu un fiu, care crescut după perceptele d-v., a ajuns sănătos şi voinic şi a lăsat înapoĭ pe alţĭ copiĭ de seama luĭ, de şi se hrăneşte cu alimente de treĭ orĭ maĭ puţine, după cum sunt îndopaţĭ ceĭ l'alţĭ copiĭ.

De frigurile lăuzieĭ, n'a suferit femeĭa mea şi nicĭ ţîţa nu i-a copt.

Frigurile de nervĭ, de care a suferit femeĭa mea, acum doĭ anĭ, poate în urma oboseleĭ şi mareĭ enervărĭ, din cauza fiilor meĭ maĭ marĭ, au fost vindecate după o cură stăruitoare de 14 zile.

Cel d-al şaselea fiu al meu, pe atuncĭ de $4^3/_4$ anĭ, s'a înbolnăvit greu de *scarlatină* şi timp de treĭ zile a aiurat foarte mult. Orĭ de cîte orĭ frigurile atingeau un grad maĭ înalt, îĭ dam o baĭe de trunchĭŭ, de cîte un sfert de ceas. De regulă însă, înainte de a se sfîrşi baĭa, îşĭ venea în fire. In ziua din urmă, cea maĭ grea, i-am făcut cincĭ băĭ şi în noaptea următoare două sau treĭ de aceste băĭ de trunchiŭ; din dimineaţa următoare bolnavul nu maĭ aiură şi vindecarea merse oare-cum repede. La începutul scarlatineĭ făcusem pe copil să asude bine, de cîte va orĭ, în pat, printr-o baĭe de aburĭ. După cît-va timp, băĭatul se îmbolnăvi de tuse înecătoare sau tuse măgărească; în timpul acesteĭa i-am făcut zilnic două băĭ de trunchiŭ de cîte un sfert de ceas şi tusea măgărească a mers bine şi s'a vindecat cu totul, după treĭ sau patru săptămînĭ.

De atuncĭ urmarea perceptelor din ştiinţa d-v. de vindecare, ne-a vindecat de maĭ multe orĭ în cazurĭ maĭ micĭ, aşa că am recomandat metoda d-v. de vindecare, cu orĭ-ce prilej.

Cazurile de boale pomenite maĭ sus, dacă ar fi fost căutate cu medicĭ, m'ar fi costat sute de mărcĭ şi rezultatul ar fi fost îndoĭelnic; prin urmarea prescripţiilor d-v. — după cum sînt descrise în cartea d-v. — nu m'au costat banĭ ci numaĭ puţină osteneală, pe care orĭ cine şi-o dă bucuros pentru ai săĭ.

Se înţelege de la sine, că cine vrea să obţină rezultate favorabile cu sistemul d-v., trebuĭe să cunoască bine, să fie pătruns de învăţăturile d-v.

Metoda d-v. de vindecare foarte simplă şi dieta corespunzătoare te însănătoşază nu numaĭ trupeşte ci şi moralmente.

Puteţĭ face uz prin publicitate de cele de maĭ sus, dacă e în interesul metodeĭ d-v. de vindecare, care întrece tot ce-a existat până acum.

Elberfeld. Cu deosebită stimă.

B. H.

No. 96. Piatră.

Stimate domnule *Kuhne*. Cu prezenta îmĭ permit a vă face cunoscut un simptom ce s'a ivit în starea mea trupească. Poate că pe d-v. n'o să vă mire, pe mine însă m'a uimit foarte mult, fiind-că nicĭ nu bănuiam că și această parte a corpuluĭ meu e într'un așa grad încărcată cu materiĭ streine.

După cîte-va grele secreţiunĭ prin urină și în urma unor durerĭ momentane foarte viĭ în șoldul stîng, în două diminețĭ consecutive, mĭ-a eșit la ud, în aceleașĭ zile, după amiază, o *piatră* mică (maĭ bine zis o sfărîmătură) și maĭ multe zile de-a rîndul o masă turbure de culoarea pietreĭ de maĭ sus și din cînd în cînd ĭarășĭ cîte o sfărămătură mică, tare, dar fără durerĭ. — Bucuria mea a fost mare, căcĭ această întîmplare îmĭ da o nouă încredinţare de efectul minunat al cureĭ d-v. și cred că prin asta se confirmă lămuririle ce aţĭ dat în manualul d-v. cu privire la dizolvarea pietreĭ din rinichĭ, cu care se înlătură multe forme grele de boală.

Dacă am crezut de cuviinţă să vă fac comunicarea de maĭ sus, e că izvorăște din recunoștinţa ce vă păstrez.

Bredstedt. A.

No. 97. Slăbiciune generală a corpuluĭ, Boală de ochĭ. Boală de pîntece.

Stimate domnule Kuhne. O supărătoare *boală de pîntece,* și *nervozitatea,* de care s'a înbolnăvit femeĭa mea, acum vre-o 14 anĭ, nu voiau să se vindece cu tot tratamentul diferiţilor doctorĭ.

In cursul anuluĭ, starea eĭ se înrăutăţi încă așa de mult, că se ivi o slăbiciune generală a corpuluĭ, așa că ea nu maĭ putea săvîrși cea maĭ ușoară muncă de casă. In acelaș timp i se slăbiră și ochiĭ, așa că aproape nu maĭ putea citi. De la 17 Martie 1884, femeia mea întrebuinţează băile și urmează sfaturile d-luĭ Louis Kuhne și astăzĭ sînt în stare de a declara, că boalele de maĭ sus ale femeeĭ mele sînt vindecate și de a recomanda călduros tuturor bolnavilor această cură.

Lipsca Devotat

G. F.

No. 98. Grea boală de nervĭ

Prea stimate domnule Kuhne! Nu pot să vă mulţumesc îndestul, prin aceste rîndurĭ, pentru aceea ce aţĭ făcut pentru vieaţa mea, pentru sănătatea mea. Fără d-v., n'aşĭ maĭ fi astăzĭ în stare să corespondez cu d-v. Că am fost mîngăiată de ceĭ d'întăĭ doctorĭ cu obişnuitele lor vorbe, şi că am fost lăsată pradă boaleĭ mele, ştiu nenumăraţĭ martorĭ. Că numaĭ d-v. mi-aţĭ dăruit vieaţa, ce 'mĭ părea deja pierdută, o spun sus şi tare! Fie-ca descoperirea d-v. aşa de simplă şi totuşĭ aşa de mare, să devie bunul obştesc spre fericirea tuturor. Aceasta o doreşte şi o speră.

Viena Indatorata d-v.

Emma P.

No. 99. Ingreunarea mistuireĭ, Insomnie

Prea stimate domnule Kuhne! Cu cea maĭ mare bucurie, vă pot face cunoscut, că starea mea s'a îmbunătăţit foarte mult, de cînd întrebuinţez băile de trunchiŭ şi de şezut cu fricţiunĭ, împreună cu băile de aburì.

Ingreunarea mistuireĭ, de care sufeream de anĭ de zile, am înlăturat-o. Mă simt maĭ cu putere şi maĭ bine dispusă. Pe lîngă asta, trebuĭe să maĭ adaog, că *dorm foarte bine, aceĭa ce înainte vreme nu puteam*.

Vă sînt foarte recunoscătoare şi semnez

Lipsca Cu toată stima

Amalia F.

No. 100. Constipaţie obişnuită, Hemoroide, Durerĭ de stomac

Stimate domnule Kuhne!

După cum v'am spus deja, prin cartea mea postală de alaltăerĭ, sînt cu desăvîrşire mulţămită de rezultatul dobîndit prin cura d-v. «fără medicamente» şi mă bucur a vă putea spune, că *constipaţia obişnuită*, înpotriva căreĭa am întrebuinţat vre-o 40 anĭ toate mijloacele posibile, s'a îndreptat atît de bine, prin prescripţiile *ce mi-aţĭ dat prin scrisoare*, că o pot socoti ca fiind cu desevîrşire vindecată, de oare-ce în fie-care zi, regulat, am scaun de 2 orĭ.—In acelaşĭ timp, au dat în de bine, zi cu zi şi *hemoroidele*, care s'au ivit o dată cu constipaţia, către începutul luĭ 1850.

Durerile de stomac (umflătura ficatuluĭ) s'au muiat cu totul şi chiar o apăsare puternică de partea dreaptă a stomaculuĭ nu maĭ îmí cauzează durerĭ, pe cînd acum vre-o treı lunĭ, cea maĭ mică apăsare îmi cauza durerĭ violente. Intr'un cuvînt, simt că efectul noueĭ d-v. «metode de vindecare» se simte zi cu zi, căcì toate boalele, care mă urmăresc de 40

anĭ şi care nu le-am putut înlătura nicĭ prin tratament homeopatic, daŭ îndărăt. Trăesc potrivit prescrierilor d-v., urmez cu seriozitate dieta neexcitantă şi fac în fie-care zi dimineaţă o baĭe de trunchiŭ cu fricţiunĭ.

Aibling Vă salut cu stimă

Căpitan F. C.,

No. 101. Răguşală, Insomnie, Boală de nervĭ, Durere de măsele, Durerĭ de cap.

Prea stimate domnule Kuhne! De oare ce cunosc metoda d-v. de vindecare încă din anul 1887 şi m'am vindecat cu ea de o grea boală de nervĭ, am avut adese-orĭ prilejul, în aniĭ din urmă, să constat efectele bine-făcătoare ale mijloacelor d-v. de cură. Intr'una din cele din urmă iernĭ, am fost chinuit de o grozavă *durere de măsele*, ce erea cauzată de găunoşarea măselelor din fund, din falca dreaptă, de sus. Inflamaţia fu în cele din urmă aşa de puternică, în cît toată partea dreaptă a figureĭ se umflă, până peste tîmple, pricinuindu-mĭ o durere grozavă, care 'mĭ făcea *somnul cu neputinţă*. Băĭ de şezut cu fricţiunĭ, de scurtă durată, pe care le făceam zilnic de maĭ multe orĭ, mi-au adus puţină uşurare. Cînd însă am făcut, după sfatul d-v., o baĭe de aburĭ la cap, maĭ mult de o jumătate de ceas, urmată de o baĭe de şezut cu fricţiunĭ, de o durată maĭ lungă, *nerviĭ întărîtaţĭ* se potoliră numaĭ de cît şi durerile încetară puţin cîte puţin. De atuncĭ întrebuinţez cu cel maĭ mare succes baia de aburĭ la cap, orĭ de cîte orĭ am *durerĭ de cap, înţepăturĭ în ochĭ* etc.

Vă va interesa poate şi un alt succes, ce am dobîndit numaĭ cu baĭa de şezut cu fricţiunĭ. «Răcisem», cum se zice şi răguşisem cu desăvîrşire, aşa în cît chiar şoapta mă obosea. După ce trecuseră vr'o doă zile, începuĭ în dimineaţa următoare, pe cînd eram cu totul răguşit, să fac o bae de şezut cu fricţiunĭ, la orele 8 $^1/_2$. Simţiĭ că-mĭ face foarte bine, în această stare de boală şi prelungiĭ baia, pînă cînd apa se încălzi prea mult. După ce schimbaĭ de două orĭ apa şi după ce făcusem neîntrerupt 2 $^1/_2$ ceasurĭ bae, răguşala dispăruse cu totul, puţin cîte puţin şi puteam iară-şi să vorbesc şi să cînt pe toate tonurile. Acest extraordinar succes, ce nu s'ar fi putut dobîndi prin nicĭ un alt mijloc, m'a uimit foarte mult şi a mărit recunoştinţa mea către d-v. şi bine-cuvîntata d-v. metodă de vindecare.

De oare-ce cunoaşterea unor ast-fel de succese poate fi multora de folos, vă înputernicesc să faceţĭ uz de această scrisoare, cum bun vă va place.

Lipsca. Cu toată stima

Karl L.

No. 102. **Durerĭ de nervĭ.**

Exprim d-luĭ *Louis Kuhne* adînca mea mulţămire, pentru ajutorul ce am aflat, prin întrebuinţarea metodeĭ sale naturale de vindecare; ea m'a scăpat de nişte *durerĭ de nervĭ* violente şi a avut o influenţă binefăcătoare asupra stăreĭ mele generale. Recomand deci călduros tuturor bolnavilor stabilimentul de cură al d-luĭ *Louis Kuhne*, Lipsca, Flossplatz 24.

Lipsca. E. F., pictor.

No. 103. **Boală de ochĭ.**

Prea stimate domnule Kuhne! Recunoştinţa mă obligă a vă descrie pe scurt mersul greleĭ *boale de ochĭ* a fiuluĭ meŭ de 12 anĭ. După ce am primit scrisoarea dv., în urma întrebăreĭ ce vă făcusem tot prin scrisoare, am început numaĭ de cît să îndeplinesc prescrierile d-v. Cine poate descrie mirarea mea? După o cură de treĭ săptămînĭ, băĭatul era aproape pe deplin restabilit, după alte 8 zile cu totul sănătos şi pînă astă-zĭ nu s'a maĭ ivit nimic la ochĭ. Copilul e pe deplin sănătos. Aceea ce n'aŭ putut face doctoriĭ în 3 anĭ, aţĭ făcut d-v., stimate domnule Kuhne, prin metoda d-v. de vindecare, în 4 săptămînĭ, pentru care vă mulţumesc din inimă. Trebue să maĭ adaog că am scris aceasta, fără să fiŭ îndemnat de cine-va şi puteţĭ face uz de această scrisoare, orĭ cînd şi orĭ unde, cum vă va place.

Rhemscheid-Hasten. Cu stimă
G. F.

No. 104. **Stricturĭ, Strîmtarea canaluluĭ uduluĭ.**

Stimate domn! Cu bucurie apuc condeiul, pentru a vă face cunoscut, că metoda d-v. de vindecare, pe care am urmat-o cu seriozitate de la 23 August pînă la 1 Octombrie, *după prescrpţiile ce mĭ-aţĭ dat prin scrisoare,* m'a făcut sănătos.

La începutul săptămîneĭ a doua, de cură, după ce se ivise o inflamaţie, se trase *strictura* şi astă-zĭ udul ĭese uşor, ţîşneşte departe şi cu putere, aşa că nicĭ nu-mĭ aduc aminte să fi ĭeşit la ud aşa de uşor, chiar înainte vreme, pe cînd eram sănătos.

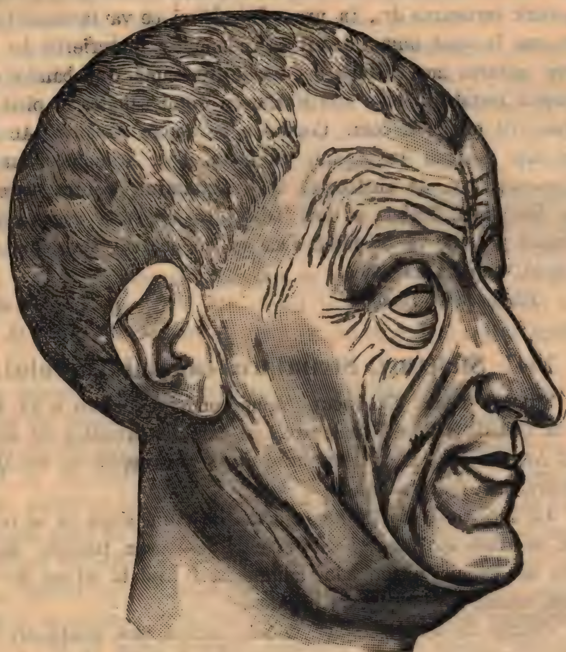
Primiţĭ de aceia, stimate domn, adînca mea mulţămire! D-zeŭ să vă bine-cuvinteze pe d-v. şi minunata d-v. metodă; fie ca ea să se răspîndească—cît maĭ curînd, cu atît maĭ bine—în lumea întreagă!

Zilele viitoare vă voĭ descrie starea femeeĭ mele, care deja de 5 anĭ e tare de ureche şi vă rog să bine-voiţĭ a-mĭ transmite şi pentru aceasta sfaturile d-v. Maĭ tîrziŭ sper să vă vizitez odată în persoană.

Altsohl în Ungaria. Cu stimă
I. H—n., fabricant.

Cîte-va exemple pentru știința expresiuneĭ figureĭ

(Incărcările cu materiĭ streine)

Încărcare exclusiv anterioară (în față.)

Încărcare exclusiv dorsală (la spate).

Incărcare în faţă, de amîndouă părţile şi la spate; însă încărcarea din faţă e covîrşitoare.

Un copil altoit de 45 orĭ cu tuberculină şi urmările funeste izvoríte din această altoire.

Vezĭ amănunte în broşura mea **„Creşterea copiilor“** 50 Pfg.

Cuprinsul în ordine alfabetică

Pagina

Pagina

Pagina

ERATA

La pag. *111* în loc de: care să fie cu desevîrşire *dezvălit*.
Să se citească: care să fie cu desăvîrşire *învălit*.

INSTITUTUL DE EDITURĂ

RALIAN şi IGNAT SAMITCA, Craiova.

A apărut de curînd;

O NEUSCHOTZ DE IASSY

LES APOTRES DE TOLSTOÏ

Comédie contemporaine en deux actes

— *în franţuzeşte* —

Leĭ 1,50

I. L. CARAGIALI

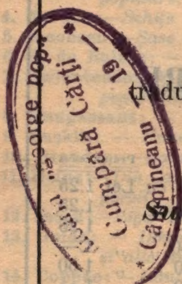
FAUSSES ACCUSATIONS

(NĂPASTA)

DRAME

traducere în franţuzeşte de O. Neuschotz de Iassy

Leĭ 1,50

Sub presă:

TRAIAN DEMETRESCU

CUM IUBIM

ROMAN

Operă postumă inedită, precedată de ultimul portret al autoruluĭ.

Leĭ 2,50

Catalogul Institutuluĭ de Editură se trimete gratis dupe cerere.